

महाराष्ट्र राज्य
सांख्यिकीय गोषवारा
२०१०-११

**STATISTICAL ABSTRACT
OF
MAHARASHTRA STATE
2010-11**

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
DIRECTORATE OF ECONOMICS AND STATISTICS
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
MUMBAI

महाराष्ट्र राज्य
सांख्यिकीय गोषवारा
२०१०-११

**STATISTICAL ABSTRACT
OF
MAHARASHTRA STATE
2010-11**

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
DIRECTORATE OF ECONOMICS AND STATISTICS
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
MUMBAI

किंमत : रु.१,१५५/-

Price : Rs.1,155/-

प्रास्ताविक

‘राज्य सांख्यिकीय गोषवारा’ हे प्रकाशन २०१०-११ या वर्षाकरिता इंग्रजी व मराठी अशा दोन्ही भाषांत संयुक्तरित्या तयार करण्यात आले असून हा या मालिकेतील ३६वा अंक आहे. या प्रकाशनामध्ये महाराष्ट्र राज्यातील सामाजिक व आर्थिक बाबींची २०१०-११ या वर्षाकरिता माहिती देण्यात आली आहे. जेथे २०१०-११ या वर्षाची माहिती उपलब्ध नाही, तेथे अद्ययावत् उपलब्ध माहिती देण्यात आलेली आहे. हे प्रकाशन तयार करताना केंद्रीय सांख्यिकी संघटना, नवी दिल्ली यांनी या प्रकाशनासंबंधात केलेल्या शिफारशीही विचारात घेण्यात आलेल्या आहेत.

२. महाराष्ट्र राज्य व त्यातील जिल्ह्यांच्या सामाजिक व आर्थिक बाबींचा अभ्यास करणाऱ्यांना हे प्रकाशन ‘संदर्भ ग्रंथ’ म्हणून उपयुक्त होईल, अशी आशा आहे.

३. केंद्र शासन, राज्य शासन, विविध महामंडळे, स्थानिक संस्था आणि इतर संस्था यांचे विविध विभाग व कार्यालये यांनी आवश्यक ती माहिती प्रकाशनाच्या या अंकात समाविष्ट करण्याकरिता उपलब्ध करून दिली आहे. त्यांच्या सहकार्याबद्दल मी आभारी आहे.

मुंबई

दिनांक : मार्च, २०१७

प्र.दि.सोहळे

संचालक,
अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
मुंबई

P R E F A C E

This issue of 'Statistical Abstract of Maharashtra State' for the year 2010-11 (in English and Marathi) is the 36th in the series. In this publication, data on socio-economic characteristics of the State for the year 2010-11 is given. The data for the latest available year is given where the data for the year 2010-11 is not available. The recommendations of Central Statistical Organisation, New Delhi are also considered while preparing this publication.

2. I hope that this publication will be useful as 'Reference Book' to those interested in studying socio-economic aspects of Maharashtra and its districts.

3. I am thankful to the various departments and offices of the Central Government, State Government, Local Bodies and Other Organisations for extending their co-operation in supplying the requisite information for inclusion in this publication.

Mumbai

Dated : March , 2017

P.D. Sohale

Director

Directorate of Economics & Statistics,
Mumbai

महाराष्ट्र राज्य सांख्यिकीय गोषवारा
STATISTICAL ABSTRACT OF MAHARASHTRA STATE
(2010-11)

अनुक्रमणिका		CONTENTS	
तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
(ii)	प्रास्ताविक	XV	Introductory
(iii)	दृष्टिक्षेपात महाराष्ट्र (सामान्य माहिती, भारताशी तुलना)	1	Maharashtra State at a glance (General Information, comparison with India)
(iv)	निवडक विषयांवरील सारांशाचे तक्ते	7	Summary tables on selected topics
1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या		AREA AND POPULATION	
1.1	२००१ च्या जनगणनेनुसार क्षेत्रफळ व लोकसंख्या	21	Area and Population according to 2001 Population Census
1.2	अनुसूचित जातीची लोकसंख्या (२००१)	24	Scheduled Castes Population (2001)
1.3	अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या (२००१)	25	Scheduled Tribes Population (2001)
1.4	नवबौध्दांची लोकसंख्या (१९८१)	26	Neo Buddhist Population (1981)
1.5	१९०१ पासूनचा लोकसंख्येतील दरवर्षीय चढउतार (२००१)	27	Decadal Variation in population since 1901 (2001)
1.6	गावे व शहरांची संख्या (२००१)	34	Number of Villages and Towns (2001)
1.7	खेड्यांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण (२००१)	36	Villages classified by population (2001)
1.8	शहरे/शहर संकुलांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण (२००१)	38	Towns/Urban agglomerations classified by population (2001)
1.9	शहरांची, नागरी भागांची आणि ग्रामीण भागांची लोकसंख्या (२००१)	40	Population of towns, urban areas and rural areas (2001)
1.10	ग्रामीण व नागरी भागातील मुख्यतः काम करणारे, सीमांतिक कामगार व काम न करणारे स्त्री-पुरुष (२००१)	49	Main workers, marginal workers and non-workers by sex in rural and urban area (2001)
1.11	मुख्यतः काम करणाऱ्यांची औद्योगिक प्रकारानुसार वर्गवारी (२००१)	55	Classification of main workers by industrial categories (2001)
1.12	लोकसंख्या व काम करणारे यांचे वयोगट व लिंग यानुसार वर्गीकरण (२००१)	57	Distribution of population and workers by age group and sex (2001)
1.13	धर्मानुसार लोकसंख्या (२००१)	58	Population classified by religion (2001)
1.14	राज्यवार लोकसंख्येची ठळक वैशिष्ट्ये (२००१)	59	Statewise salient features of population (2001)
1.15	१ मार्च रोजीची जिल्हावार अंदाजित लोकसंख्या (२००२-२०११)	60	Districtwise projected population (as on 1 st March) (2002-2011)
1.16	लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण (२००१)	61	Literacy rate of population (2001)
1.17	अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण (२००१)	62	Literacy rate of scheduled castes (2001)
1.18	अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण (२००१)	63	Literacy rate of scheduled tribes (2001)
1.19	बिगर शेती व्यवसायातील कामगारांचे मुख्य व्यवसाय गटानुसार वर्गीकरण (२००१)	64	Occupational classification of persons at work other than cultivation into main divisions (2001)
1.20	राज्यातील बिगर शेती व्यवसायातील कामगारांचे व्यवसायानुसार वर्गीकरण (विभाग, गट वगैरे प्रमाणे) (२००१)	67	Occupational classification of persons at work other than cultivation (according to division, group etc.) (2001)
1.21	काम करणाऱ्यांचे (शेतिव्यतिरिक्त) औद्योगिक गटानुसार वर्गीकरण (२००१)	70	Industrial classification of persons at work (other than cultivation) by divisions and major groups (2001)

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
1.22	वस्तुनिर्माण, प्रक्रिया, सेवा व दुरुस्ती या प्रकारच्या उद्योग धंद्यात काम करणाऱ्यांचे घरगुती उद्योगधंदे व बिगर-घरगुती उद्योगधंदे यानुसार वर्गीकरण (२००१)	80	Distribution of workers in manufacturing, processing, servicing and repairs by household industry and non-household industry (2001)
1.23	बिगर घरगुती उद्योगधंदे, व्यापार, व्यवसाय किंवा सेवा हा प्रमुख व्यवसाय असणाऱ्यांचे लिंग व काम करणाऱ्यांच्या वर्गानुसार व उद्योगधंद्यानुसार वर्गीकरण (२००१)	82	Industrial classification by sex and class of workers of persons at work in non-household industry, trade, business, profession or services as main activity (2001)
1.24	काम न करणाऱ्या व्यक्तींचे व्यवसाय प्रकारानुसार व लिंगानुसार वर्गीकरण (१९९१)	85	Classification of persons not at work classified by type of activity and sex (1991)
1.25	काम करणाऱ्या व काम न करणाऱ्या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वयोगटानुसार वर्गीकरण (१९९१)	86	Female workers and non-workers classified according to main activity and age groups (1991)
1.26	मुख्यतः काम करणाऱ्या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वैवाहिक स्थितीनुसार वर्गीकरण (२००१)	88	Female main workers according to main activity classified by marital status. (2001)
1.27A	बोलण्याच्या प्रमुख भाषेनुसार जिल्हावार लोकसंख्या भाषेनुसार जिल्हावार संख्या (२००१)	90	Districtwise classification population by languages mainly spoken (2001)
1.27B	कुटुंबे व त्यातील व्यक्तींची त्यांच्या बोलण्याच्या प्रमुख भाषेनुसार जिल्हावार संख्या (१९९१)	92	Districtwise classification of Households And Household Population by languages mainly spoken (1991)
1.28	महाराष्ट्रात स्थलांतरांचे कारण व शेवटचे निवासस्थान (२००१)	94	Migrants classified by place of last residence and reason for migration in Maharashtra. (2001)
1.29	महाराष्ट्र व बृहन्मुंबईमध्ये जन्म व नोंदणीचे ठिकाण यानुसार स्थलांतरितांची लोकसंख्या (२००१)	96	Migrants population by place of birth and place of enumeration in Maharashtra and Greater Mumbai (2001)
2. पर्यावरण सांख्यिकी		ENVIRONMENT STATISTICS	
2.1	महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या केंद्रांतील तापमान	98	Temperature at different centres in Maharashtra State
2.2	महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या केंद्रांनुसार सापेक्ष आर्द्रता	99	Relative humidity at different centres in Maharashtra State
2.3	सामान्यपणे पडणाऱ्या पावसाचे दिवस आणि पाऊस यांची मासिक आकडेवारी	100	Monthwise normal number of rainy days and rainfall
2.4	विविध केंद्रांच्या ठिकाणी पडलेला पाऊस	102	Rainfall at different centres
2.5	पावसाची कक्षा व कालावधी	126	Spread and range of rainfall
3. जीवनविषयक माहिती		VITAL STATISTICS	
3.1	नोंदणी झालेल्या जन्मांची लिंगानुसार संख्या व जन्मसमयी स्त्री-पुरुष प्रमाण	128	No. of Registered Births classified by sex and sex ratio at Births
3.2	ग्रामीण व नागरी भागातील नोंदणी झालेल्या मृत्यूंचे लिंगानुसार वर्गीकरण	130	No. of Registered Deaths classified by sex in Rural & Urban Area
3.3	नोंदणी झालेल्या मृत्यूंची प्रमुख कारणानुसार संख्या	131	No. of Registered Deaths by principal causes
3.4	नोंदणी झालेले मृत्यूंची स्त्री-पुरुष लिंगानुसार व वयोगटानुसार संख्या	132	No. of Registered Deaths by age and sex
3.5	बालमृत्यू दर व माताविषयक मृत्यूचे दर	133	Infant mortality rate and maternal mortality rate
3.6	महाराष्ट्र राज्यातील जीवनविषयक महत्त्वाचे दर	134	Important vital rates in respect of Maharashtra State

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
3.7	जन्म दर, मृत्यू दर व बालमृत्यू दर	135	Birth rate, death rate and infant mortality rate
3.8	प्रमुख कारणानुसार मृत्यूंची संख्या	136	Number of deaths by principal causes
4. गृहनिर्माण			HOUSING
4.1	घरांची वापरानुसार केलेली वर्गवारी (२००१)	138	Classification of houses according to use (2001)
4.2	वापरातील खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबांची संख्या (२००१)	144	Households by number of rooms occupied (2001)
4.3	वापरातील निवासी घरे व प्रत्येक घरामागे व्यक्तींची संख्या (२००१)	148	Occupied residential houses and number of persons per house (2001)
4.4(A)	राहत्या घरांचे छप्परासाठी वापरलेल्या प्रमुख सामानानुसार कुटुंबांचे वर्गीकरण (२००१)	150	Distribution of households by predominant material of roof of houses occupied (2001)
4.4(B)	राहत्या घरांचे भिंतीसाठी वापरलेल्या प्रमुख सामानानुसार कुटुंबांचे वर्गीकरण (२००१)	156	Distribution of households by predominant material of wall of houses occupied (2001)
4.5	बेघर व संस्थात राहणारी लोकसंख्या (२००१)	162	Houseless and institutional population (2001)
5. शिक्षण			EDUCATION
5.1	शिक्षणाच्या प्रकारानुसार मान्यता प्राप्त संस्था	164	No. of recognised institutions by type of education
5.2	फक्त मुलींसाठी असलेल्या शैक्षणिक संस्थांची शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संख्या	165	No. of educational institutions exclusively for girls by type of education
5.3	वर्गीकरणानुसार शाळांची संख्या	166	No. of schools according to classification
5.4	शाळेतील शिक्षकांची विभागवार संख्या	168	No. of School Teachers classified by Department
5.5	शाळेतील विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या	170	No. of students by Department
5.6	अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या	172	No. of scheduled castes students and by Department
5.7	अनुसूचित जमातीतील विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या	174	No. of scheduled tribes students by Department
5.8	शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संस्था व विद्यार्थी	176	Institutions and enrolment by type of education
5.9	पटावरील विद्यार्थी व शिक्षकांची संख्या	184	Enrolment of students and number of teachers
5.10	पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक व माध्यमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांची इयत्तावार संख्या (३०.९.२०००)	188	Number of pupils in pre-primary, primary and secondary schools by standards (30.9.2000)
5.11	प्राथमिक व माध्यमिक (उच्च माध्यमिकसह) शिक्षण संस्थातील विद्यार्थ्यांची शिक्षणाच्या माध्यमानुसार संख्या	190	Number of pupils in primary and secondary (including Higher Secondary) institutions according to medium of instructions
5.12	प्रमुख परीक्षांचे निकाल, मार्च २००१	192	Examination results (Major examinations) March,2001
5.13	संस्थेच्या प्रकारानुसार तांत्रिक शिक्षण संस्था	194	Technical Institutions by type of Institutions
5.14	शासकीय व अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमधील मंजूर केलेल्या जागा, प्रवेश क्षमता व उत्तीर्ण झालेल्यांची संख्या	196	Number of sanctioned seats, intake capacity and outturn of Government industrial training institutions
5.15	तांत्रिक संस्थांची त्यांच्या वर्गवारीनुसार संख्या, प्रवेश क्षमता, नाव नोंदविलेले, उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी आणि शिक्षकांची संख्या	198	Number of Technical institutions, their intake capacity, enrolment, outturn and number of teachers by category of institutions
5.16	अभियांत्रिकी पदवी अभ्यासक्रमातील प्रवेशांची प्रकारानुसार संख्या	199	Intake in degree courses in Engineering by categories
5.17	अभियांत्रिकी, तंत्रशास्त्र व तंत्रनिकेतन महाविद्यालयाच्या अंतिम वर्षाच्या परीक्षेस बसलेल्या व उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या	200	Number of students appeared and passed in final year examinations of engineering, technical and polytechnic colleges

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
6. जनता संपर्क		MASS COMMUNICATION	
6.1	प्रमुख भाषांमधून प्रसिध्द झालेली वृत्तपत्रे व नियतकालिके यांची संख्या	202	Number of newspapers, periodicals published in major languages
6.2	जिल्हावार छापखान्यांची संख्या	203	Number of printing presses by districts
6.3	छापखाने व निरनिराळ्या भाषातील नियतकालिके	204	Number of printing presses & No. of periodicals in different languages
6.4	प्रकाशित पुस्तके व नियतकालिके या विषयीची सांख्यिकी	210	Statistics of books and periodicals published
6.5	पुस्तके व नियतकालिके यांचे भाषावार वर्गीकरण	211	Classification of books and periodicals according to languages
6.6	प्रसिध्द झालेली पुस्तके व नियतकालिके यांची विषयवार वर्गवारी	212	Classification of books and periodicals published according to subjects
7. आरोग्य		HEALTH	
7.1	वैद्यकीय (विषम चिकित्सकीय) संस्थांची संख्या	214	Number of Medical (Allopathic) Institutions
7.2	आयुर्वेदिक, युनानी व होमियोपॅथिक संस्थांची संख्या	216	Number of Ayurvedic, Unani & Homeopathic Institutions
7.3	वैद्यकीय संस्थांमधील खाटांची संख्या	217	Number of beds in Medical Institutions
7.4	सार्वजनिक आणि सार्वजनिक सहाय्यित संस्थांकडून मिळणा-या वैद्यकीय सुविधा	218	Medical facilities available through public and public aided institutions
8. कुटुंब कल्याण		FAMILY WELFARE	
8.1	कुटुंब कल्याण केंद्रांची / चिकित्सालयांची संख्या	220	Number of family welfare centres/clinics
8.2	महाराष्ट्रातील कुटुंब कल्याण कार्यक्रम	221	Family Welfare Programme in Maharashtra
8.3	कुटुंब कल्याण केंद्रांची संख्या व त्यांचे कार्य	222	No. of family welfare centres operating and work done
9. समाज कल्याण सेवा		SOCIAL WELFARE SERVICES	
9.1	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांना वितरित केलेल्या कर्ज व अनुदानाबाबत उद्देश व साधनानुसार माहिती	224	Loans and grants disbursed to economically weaker sections by purpose and sources
10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलिस, गुन्हे व न्याय)		SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIME AND JUDICIAL)	
10.1	महाराष्ट्र राज्यातील पोलिस ठाणी व पोलिसांची संख्या (रेल्वे धरुन व बृहन्मुंबई वगळून)	226	Police stations and police force in Maharashtra State (including Railways but excluding Brihan Mumbai)
10.2	महाराष्ट्र राज्यातील पोलिसांवरील खर्च व त्यांची संख्या	228	Cost and strength of Police in Maharashtra
10.3	महाराष्ट्र राज्यात झालेले इंडियन पिनल कोडखाली दखलपात्र असलेले गुन्हे (गुन्ह्याचे प्रयत्न धरुन)	230	Cognizable offences (including attempts) under Indian Penal Code in Maharashtra State
10.4	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे, भाग-१	232	Cognizable crimes in Brihan Mumbai Part-I
10.5	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे, भाग-२	234	Cognizable crimes in Brihan Mumbai Part-II
10.6	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे, भाग-१	236	Non-Cognizable crimes in Brihan Mumbai Part-I
10.7	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे, भाग-२	238	Non-Cognizable crimes in Brihan Mumbai Part-II
10.8	बृहन्मुंबईतील व महाराष्ट्र राज्यातील (बृहन्मुंबई वगळून) चोरीस गेलेली व परत मिळालेली मालमत्ता	240	Property stolen and recovered in Brihan Mumbai and in Maharashtra State (excluding Brihan Mumbai)

अनुक्रमणिका - चालू

CONTENTS-Contd.

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
10.9	महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे धरुन परंतु बृहन्मुंबई वगळून) भाग-१	242	Cognizable crimes in Maharashtra State (including Railways but excluding Brihan Mumbai) Part-I
10.10	महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे धरुन परंतु बृहन्मुंबई वगळून) भाग-२	246	Cognizable crimes in Maharashtra State (including Railway but excluding Brihan Mumbai) Part-II
10.11	कारागृहातील व दुय्यम कारागृहातील कैदी	248	Prisoners confined in jails and subsidiary jails
10.12	कारागृहात दाखल केलेल्या व वर्षअखेरीस राहिलेल्या कैद्यांची लिंगानुसार संख्या व चालू वर्षात कैद केलेल्या कैद्यांची (न्यायिक कैदी फक्त). स्त्री-पुरुष, वय, साक्षरता व पूर्वीच्या व्यवसायानुसार संख्या	249	Number of convicts admitted and remained in jail at the close of the year by sex and convicts imprisoned during the year by sex, age, literacy and previous occupation (for judicial convicts only)
10.13	कारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची स्त्री-पुरुष, शिक्षेचे स्वरूप व शिक्षेची मुदत यानुसार, तसेच पूर्वी शिक्षा झालेली असून पुन्हा कारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची संख्या (न्यायिक कैदी फक्त)	250	Numbers of convicts admitted into jails by sex, nature and length of sentences and convicts admitted into the jails who has been previously convicted (for judicial convicts only)
10.14	तुरुंगामधील कैद्यांवर पहारा करणे व त्यांची देखभाल करणे यावरील खर्च	251	Expenditure on guarding and maintaining the prisoners in jails
11. राज्य उत्पन्न			STATE INCOME
11.1	घटक खर्चावर आधारित राज्य उत्पन्न व दरडोई उत्पन्न आणि त्यांचे निर्देशांक	254	State Income and per capita state income at factor cost and their indices
11.2	घटक खर्चावर आधारित चालू किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्न	255	Net State Domestic product at factor cost by sectors at current prices
11.3	घटक खर्चावर आधारित स्थिर (१९९९-२००० च्या) किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्न	256	Net State Domestic product at factor cost by sectors at constant (1999-2000) prices
11.4	घटक खर्चावर आधारित निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे व दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे चालू किंमतीनुसार व स्थिर (१९९९-२००० च्या) किंमतीनुसार मुख्य क्षेत्रवार निर्देशांक	257	Indices of Net State Domestic Product at Factor Cost by Major Sectors & Per Capita Net State Domestic Product at Current & Constant (1999-2000) Prices
11.5	मागील वर्षाच्या तुलनेत निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या व निव्वळ राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या बदलाची टक्केवारी स्थिर (१९९९-२००० च्या) किंमतीनुसार	258	Percentage change in Net State Domestic Product and Net National Income over the previous year at Constant (1999-2000) Prices
11.6	स्थिर (१९९९-२००० च्या) किंमतीनुसार निवडक राज्यांचे दरडोई उत्पन्न	259	Per capita Income in selected State/Union Territories of India at constant (1999-2000) prices
11.7	चालू किंमतीनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्न	260	State Income by Industry of origin at current prices
11.8	चालू किंमतीनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी	261	Percentage distribution of State Income by Industry of origin at current prices
11.9	औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (१९९९-२००० च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्न	262	State Income by Industry of origin at constant (1999-2000) prices
11.10	चालू किंमतीनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी	263	Percentage distribution of State Income by Industry of origin at current prices
11.11	औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (१९९९-२००० च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक	264	Indices of State Income by Industry of origin at constant (1999-2000) prices

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
12. शेती		AGRICULTURE	
12.1	जमिनीचा वापर	268	Land utilisation
12.2	प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र व त्यांचे उत्पादन	271	Area and outturn of principal crops
12.3	जास्त उत्पादित पिकांच्या प्रकारानुसार क्षेत्र व दर हेक्टरी सरासरी उत्पादन	278	Area and average yield per hectare of High Yielding Varieties Crops
12.4	भारतातील प्रमुख पिकांचे राज्यवार सरासरी उत्पादन	280	Average yield of important crops in India by States
12.5	वहिले धारण जमिनीच्या आकारमान गटानुसार वहिले धारकांची संख्या व क्षेत्र (कृषी गणना २०००-०१)	281	Number of Operational Holdings & Area according to Size Groups (Agriculture Census 2000-01)
12.6	धारण प्रकारानुसार एकूण वहिले धारकांची संख्या व क्षेत्र (कृषी गणना २००५-०६)	283	Number and Area of Operational Holdings by Tenure and by Size Groups (Agriculture Census 2005-06)
12.7	रासायनिक खतांचा वापर	284	Consumption of chemical fertilizers
12.8	महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या उत्पादनाचे निर्देशांक	286	Index numbers of production of principal crops in Maharashtra State
12.9	मुख्य पिकांखालील जिल्हावार क्षेत्र	288	Districtwise area under major crops
12.10	महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांखालील क्षेत्रांचे निर्देशांक	290	Index numbers of area of principal crops in Maharashtra State
12.11	महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या सरासरी उत्पादनांचे निर्देशांक	292	Index numbers of average yield of principal crops in Maharashtra State
12.12	जिल्हावार बांधबंदिस्ती केलेली जमीन	294	Area bounded in each district
12.13	वहिलेची खाती आणि त्यांचे क्षेत्र (कृषी गणना २०००-०१)	295	Number of operational holdings and area operated (Agriculture Census 2000-01)
13. जलसिंचन		IRRIGATION	
13.1	सिंचनाच्या निरनिराळ्या साधनांनी भिजलेले क्षेत्र	298	Area irrigated by different sources of irrigation
13.2	सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्र व पिकांखालील स्थूल क्षेत्र	299	Gross area irrigated and gross cropped area
13.3	विविध पिकांखालील सिंचित क्षेत्र	300	Irrigated area under different crops
13.4	बागायती विहिरींची एकूण संख्या	302	Total number of irrigation wells
13.5	निर्मित सिंचन क्षमता व प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र	303	Irrigation potential created and actual Irrigated area
14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय		ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING	
14.1	जिल्हावार पशुधनाची संख्या (पशुगणना-२००७)	306	Livestock in each district (Livestock Census 2007)
14.2	पशुसंवर्धनासाठी पायाभूत सुविधा	310	Infrastructural facilities in Animal Husbandry
14.3	पशुवैद्यकीय संस्थांनी केलेले काम	312	Work done by Veterinary Institutions
14.4	दुग्धशाळा आणि दूध शीतकरण केंद्राची संख्या व त्यांची क्षमता	314	No. of milk plants and milk chilling centres and their capacity
14.5	उपचार केलेल्या व खच्ची केलेल्या जनावरांची संख्या	316	Animals treated and castrated
14.6	पशुवैद्यकीय संस्थांची संख्या	320	Number of Veterinary Institutions
14.7	पशुसंवर्धनासंबंधीची संकीर्ण माहिती	321	Miscellaneous statistics relating to animal husbandry

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
15. वनशास्त्र व लाकूडतोड			FORESTRY AND LOGGING
15.1	मालकीनुसार वनक्षेत्र	324	Area under forest classified by ownership
15.2	प्रमुख वनोत्पादने आणि मूल्य	326	Quantity and Value of Major Forest Produce
15.3	आगी आणि गुरांपासून संरक्षित वनक्षेत्र	328	Forest area protected from fire and cattle grazing
15.4	महत्त्वाच्या जातींच्या झाडांच्या लागवडीचे क्षेत्र	328	Plantation of important species
15.5	वनांपासून महसूल व वनांवरील खर्च	329	Revenue from and expenditure on forests
15.6	निरनिराळ्या प्रकारच्या वनांखालील क्षेत्र	330	Area under different types of forests
16. मत्स्यव्यवसाय			FISHERIES
16.1	मासळीच्या प्रकाराच्या गटानुसार पकडलेली व उतरविलेली मासळी	334	Fish catch and landings by group of species
16.2	पकडलेल्या मासळीचा वापर (सागरी व भूजल)	336	Disposition of Fish Catch (Marine and Inland)
16.3	खारवण केंद्रात केलेली माशांची आयात, मिठाचे वाटप आणि खारवलेले मासे	337	Quantity of fish brought for curing, salt issued and fish cured at different centres
16.4	मत्स्यव्यवसायासंबंधीची संकीर्ण माहिती	338	Miscellaneous statistics relating to fisheries
16.5	सागरी मत्स्योत्पादन	339	Marine fish production
16.6	प्रकारानुसार सागरी मत्स्योत्पादन	340	Varietywise marine fish production
16.7	निरनिराळ्या प्रकारच्या सागरी माशांच्या सरासरी घारूक किंमती (वार्षिक)	342	Average annual wholesale (Boatside) prices of marine fish of various varieties
16.8	मासळीच्या प्रमुख प्रकारच्या मत्स्योत्पादनाचा एकूण मत्स्योत्पादनाच्या मूल्यातील हिस्सा (टक्केवारी)	344	Percentage share of prominent varieties in total valuation of fish production
17. सहकार			CO-OPERATION
17.1	सर्व सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	346	Selected Statistics of all Co-op. Societies
17.2	प्रकारानुसार सहकारी संस्था व बँकांचे वर्गीकरण	348	Co-operative Societies and Banks Classified by types
17.3	कृषि पत व बहुउद्देशीय संस्थांचे कार्य	352	Operation of agricultural credit and multipurpose societies
17.4	बिगर कृषि पत संस्थांचे व्यवहार	354	Operation of Non-agricultural credit societies
17.5	सहकार भूविकास बँकेची निवडक सांख्यिकी	356	Selected Statistics of State Co-op. Land Development Bank
17.6	मध्यवर्ती सहकारी बँकांची निवडक सांख्यिकी	357	Selected Statistics of Central Co-operative Banks
17.7	राज्य शिखर सहकारी पणन संघाची निवडक सांख्यिकी	358	Selected Statistics of Apex State Marketing Federation
17.8	मध्यवर्ती ग्राहक भांडारांची निवडक सांख्यिकी	359	Selected Statistics of Central consumers stores
17.9	मजूर सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	359	Selected Statistics of Labour Contract Societies
17.10	प्राथमिक गृहनिर्माण सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	360	Selected Statistics of Primary Housing Co-operative Societies
17.11	दुग्धशाळा व दूध पुरवठा सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	361	Selected Statistics of Dairy and Milk supply Co-op. Societies
17.12	महाराष्ट्रातील महिला सहकारी संस्थांची वर्षनिहाय निवडक सांख्यिकी	361	Yearwise Selected Statistics of Women Co-operative Societies in the State

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
17.13	औद्योगिक सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	362	Selected Statistics of Industrial Co-op. Societies
17.14	कृषि व बिगर कृषि पत शिखर आणि मध्यवर्ती संस्थांचे व्यवहार	364	Operations of agricultural and Non-agricultural credit apex central institutions
17.15	सहकारी पणन संस्थांचे व्यवहार	366	Operations of Co-operative marketing societies
17.16	सहकारी उत्पादक संस्थांचे व्यवहार	368	Operations of Co-operative productive enterprises
17.17	इतर सहकारी संस्थांचे व्यवहार	370	Operations of other Co-operative societies
18. खाण व दगड खाणकाम		MINING AND QUARRYING	
18.1	खनिज उत्पादन, त्यांचे मूल्य व एकूण खाणी	374	Mineral production, its value and total mines
19. वस्तुनिर्माण		MANUFACTURING	
19.1	नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या	378	Number of Registered Factories
19.2	निर्मित करणाऱ्या उद्योगांचे उत्पादन व रोजगार	379	Production and employment of manufacturing industries
19.3	खादी व ग्रामोद्योग मंडळाकडून निरनिराळ्या उद्योगांना दिलेले अनुदान व कर्ज पुरवठा	380	Amount of grants and loan disbursed to various Industries by Khadi and Village Industries Board
19.4	औद्योगिक क्षेत्रातील भूखंड विकास	382	Industrial Area Estates Developed
19.5	चालू कारखान्यांतील कामगारांच्या संख्येनुसार वर्गीकरण	384	Distribution of working factories according to working strength
19.6	३१ डिसेंबर, २००९ रोजी संपणाऱ्या वर्षातील चालू कारखान्यांची व त्यातील सरासरी दैनिक कामगारांची प्रमुख उद्योग गटांनुसार संख्या	386	Number of working factories and average daily employment in major group of industries during the year ending 31st December, 2009
19.7	महाराष्ट्रातील औद्योगिक उत्पादन	395	Industrial Production in Maharashtra
19.8	वार्षिक उद्योग पाहणी (गणना + गैरगणना)	396	Annual survey of industries (Census + Non-census)
20. वीज व ऊर्जा		ELECTRICITY AND POWER	
20.1	महाराष्ट्रातील विजेचा पुरवठा व वापर	400	Supply and Consumption of electricity in Maharashtra State
20.2	विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची/गावांची संख्या	401	Number of Towns/Villages Electrified
20.3	उपयोगानुसार वीज शक्तीचा वापर	402	Consumption of Electricity power by uses
21. व्यापार		TRADE	
21.1	लोहमार्गाने व जलमार्गाने निवडक वस्तूंची महाराष्ट्र राज्यातील आयात व निर्यात	404	Import and Export of selected commodities by rail and water
21.2	मुंबई बंदरात आयात झालेला व मुंबई बंदरातून निर्यात झालेला माल	405	Imports into Mumbai port and Exports from Mumbai port
22. परिवहन		TRANSPORT	
22.1	महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय नोंद केलेली मोटार वाहने	410	Number of Motor Vehicles Registered by District in the State
22.2	निरनिराळ्या विभागांच्या देखभाली खालील रस्ते	412	Roads maintained by various Authorities in the State
22.3	वाहनांच्या प्रकारानुसार अपघातांची संख्या	414	Number of accidents classified by type of vehicles

क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
22.4	राज्यमार्ग परिवहन महामंडळाच्या वाणिज्यिक विभागाची एकूण प्रगती	416	Progress of Maharashtra State Road Transport Corporation Commercial Wing
22.5	प्रकारानुसार जिल्हानिहाय रस्ते लांबीचे वर्गीकरण	417	Districtwise Road length classified by categories
22.6	३१ मार्च, २०१० रोजीची राज्यातील लोहमार्गाची लांबी	418	Railway's route length as on 31st March 2010 in the State
22.7	वर्गवारीनुसार रस्त्यांची लांबी	419	Road length according to different classes
22.8	पृष्ठभागाच्या प्रकारानुसार रस्त्यांची लांबी	420	Road length according to surface type
22.9	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची माहिती	421	Operation of Maharashtra State Road Transport Corporation
22.10	मुंबई गोदीत असलेल्या किंवा बंदरात नांगरलेल्या वाफेवरच्या आणि सुसज्ज (शासकीय किंवा व्यापारी) जहाजांची संख्या व त्यांचे वजन	422	Number and Tonnage of steam and square rigged vessels (Government and Merchant) which entered the Mumbai docks or were berthed at the harbour walls
22.11	मुंबई येथील मेरीवेदर व ह्युजेस गोदीत दुरुस्तीसाठी आलेल्या जहाजांची संख्या व वजन	422	Number and Tonnage of vessels docked in Mere Weather and Huges dry docks in Mumbai
22.12	मुंबई बंदरातून येणाऱ्या व जाणाऱ्या प्रवाशांची वाहतूक (शिडाच्या जहाजातून आणि बंदरावरील नावेतून होणारी प्रवासी वाहतूक वगळून)	423	Number of passengers arrived and departed from Mumbai port (exclusive of passengers carried by sailing vessels and harbour ferries)
22.13	महाराष्ट्र राज्यातील गौण बंदरातून होणारी प्रवाशांची वाहतूक	425	Passengers Traffic at the minor ports of Maharashtra State
22.14	महाराष्ट्र राज्याच्या गौण बंदरातून हाताळलेला (आयात व निर्यात) माल	426	Cargo (imports and exports) handled at minor ports of Maharashtra State
22.15	निरनिराळ्या विमानतळांवरून होणारी प्रवासी व माल वाहतूक	427	Passengers and freight traffic originating at various airports
23. पणन व साठवणूक			MARKETING AND STORAGE
23.1	जिल्हानिहाय नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या	430	Number of regulated markets by districts
23.2	गोदामांची संख्या व साठवणूक क्षमता	431	Number and capacity of storage units
23.3	शासकीय गोदामांची संख्या व त्यांची क्षमता	432	Number and capacity of State owned warehouses
23.4	निवडक वस्तूंची संस्थांद्वारे वसुली	434	Procurement of selected commodities by agencies
23.5	अधिकृत शिधावाटप दुकाने	436	No. of authorised Fair Price Shops
24. संपर्क साधने			COMMUNICATIONS
24.1	टपाल व तार घरे	438	No of Postal Institutions
25. पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक			TOURISM AND CIVIL AVIATION
25.1	मुंबईत उतरणारे परदेशी पर्यटक	440	Foreign Tourists disembarking at Mumbai
25.2	उड्डाण क्लब, विमाने व प्रशिक्षित व्यक्तींची संख्या	442	Number of flying clubs, Planes and persons trained
26. कामगार व सेवायोजन			LABOUR AND EMPLOYMENT
26.1	दुकाने, व्यापारी संस्था व त्यातील कामगार	444	Number of commercial establishments, shops and workers employed
26.2	सार्वजनिक क्षेत्रात नोंदविलेल्या कारखान्यांची व त्यातील सरासरी कामगारांची उद्योग गटानुसार संख्या	445	Number of Registered working factories and average daily workers employed categorywise in public sector
26.3	खाजगी क्षेत्रात नोंदविलेल्या कारखान्यांची व त्यातील सरासरी कामगारांची उद्योग गटानुसार संख्या	446	Number of Registered working factories and average daily workers employed categorywise in private sector

अनुक्रमणिका - चालू

CONTENTS-Contd.

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
26.4	माजी सैनिक, मागासवर्गीय व अनुसूचित जातींच्या कर्मचाऱ्यांचे वर्षवार अभिवेदन	448	Yearwise representation of Scheduled Castes, Backward Classes and Ex-Servicemen
26.5	रोजगार व विनिमय केंद्रानुसार नोंदणी झालेल्या अर्जदारांची, नोकरी मिळालेल्यांची व जाहीर झालेल्या रिकाम्या जागांची संख्या	449	Registration, placings and vacancies notified by Employment and self-employment Guidance Centres
26.6	उद्योगांच्या प्रकारानुसार रोजगार	450	Industrywise Employment
26.7	खाणी/मळे/बंदरे इत्यादी मधील रोजगार	451	Employment in Mines/Plantation/Harbours, Ports, etc.
26.8	खाजगी आणि सार्वजनिक क्षेत्रातील अंदाजित रोजगार	452	Estimated Employment in Private and Public Sector
26.9	राज्य लोक सेवा आयोगाद्वारे जाहिरात दिलेल्या पदांची व शिफारस केलेल्या उमेदवारांची संख्या	453	Number of Posts advertised and candidates recommended by the State Public Service Commission
26.10	महाराष्ट्रातील औद्योगिक दुखापतींची संख्या	454	Industrial Injuries in Maharashtra State
26.11	अपघात झालेल्या कामगारांची संख्या व त्यांना भरपाईपोटी दिलेली रक्कम	455	Number of workers who were involved in accidents and compensation paid to them
26.12	उद्योगानुसार संप व टाळेबंदीची संख्या	456	Industrywise Number of strikes and lockouts
26.13	औद्योगिक तंटे	457	Industrial disputes
26.14	सभासद संख्येनुसार कामगार संघटना	458	Distribution of Trade Unions according to their membership size
26.15	शेतमजूर आणि कुशल कामगार यांना मिळणारे वेतन	459	Wages paid to Agricultural and skilled labourers for the year
26.16	कारखान्यांत काम करणाऱ्या स्त्रियांची संख्या व त्यांना दिलेले प्रसूतीविषयक फायदे	460	Yearwise number of female workers employed in factories and maternity benefits given
26.17	सुती कापड उद्योग व यंत्रोत्पादक कारखान्यांतील निवडक केंद्रांतील गैरहजेरी	461	Absenteeism in Cotton Textiles and Engineering industries at selected centres
26.18	श्रमिक नुकसान भरपाई कायदा, १९२३ खालील प्रकरणे	463	Cases decided under Workmen's Compensation Act, 1923
26.19	नोंदणीकृत कामगार संघटनांची संख्या, सभासद संख्या, उत्पन्न, खर्च व निधी	464	Number of Registered Trade Unions and Membership, income, expenditure and funds
26.20	महाराष्ट्र राज्यातील शासकीय, जिल्हा परिषद व नगरपरिषद कार्यालयांतील कर्मचाऱ्यांची संख्या	465	No. of Employees in State Government, Zilla Parishad and Municipal Council Offices in Maharashtra State
26.21	राज्य शासकीय, जिल्हा परिषद व नगरपरिषद कार्यालयांतील जिल्हावार स्त्री-पुरुष कर्मचारी (रिक्त पदे वगळून)	466	Districtwise No. of employees by sex in State Government, Zilla Parishads and Municipal Councils (Excluding vacant posts)
26.22	पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार राज्य शासकीय कर्मचारी (कर्मचारी गणना - २००८)	467	Districtwise and Classwise State Government employees (Census of Employees-2008)
26.23	पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार जिल्हा परिषद कर्मचारी (कर्मचारी गणना - २००८)	468	Districtwise and Classwise Zilla Parishad employees (Census of Employees-2008)
26.24	पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार नगरपरिषद कर्मचारी (कर्मचारी गणना - २००८)	469	Districtwise and classwise Municipal Council employees (Census of Employees-2008)

अनुक्रमणिका -चालू

CONTENTS-Contd.

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
27. बँका		BANKING	
27.1	जिल्हानिहाय व्यापारी बँकांची कार्यालये	472	Districtwise Commercial Banking Offices
27.2	लोकसंख्येच्या गटानुसार व्यापारी बँक कार्यालयांचे वर्गीकरण	487	Commercial Banking Offices classified according to population range
27.3	वर्गीकृत व्यापारी बँकांच्या पतपुरवठ्याचे व्यवसायानुसार जिल्हावार वर्गीकरण	488	Districtwise and occupationwise classification of outstanding credit of Scheduled Commercial Banks
27.4	मार्च, २०१० अखेर राज्यवार वर्गीकृत व्यापारी बँकांच्या ठेवी आणि कर्जे	498	Deposit and advances of Scheduled Commercial Banks by State for March ending 2010
27.5	वर्गीकृत, अवर्गीकृत व सहकारी बँकांच्या कार्यालयांची संख्या (३१ मार्च, २०११ रोजी)	500	Number of Offices of Scheduled, Non-scheduled and Co-operative Banks (As on 31st March, 2011)
28. लोकवित्त		PUBLIC FINANCE	
28.1	महाराष्ट्र शासनाचा एकूण महसूल	502	Total Revenue of Maharashtra Government
28.2	महसुली लेख्यातून केलेला खर्च	503	Expenditure from Revenue Accounts
28.3	भांडवली अर्थसंकल्प	504	Capital Budget
28.4	एकूण अर्थसंकल्पीय स्थिती	505	Overall Budgetary Position
28.5	एकूण खर्चाची निरनिराळ्या उद्देशानुसार टक्केवारी	506	Percentage distribution of total expenditure into different purpose categories
28.6	आर्थिक वर्गीकरणानुसार शासनाच्या खर्चाची टक्केवारी	507	Percentage distribution of Government expenditure according to economic classification
28.7	वस्तूनुसार अबकारी महसूल	508	Excise Revenue by Commodities
28.8	निव्वळ उत्पन्न गटाप्रमाणे आय विवरणांची संख्या व निव्वळ उत्पन्न	509	Number of Returns & Net Income by range of Net Income
28.9	कर उत्पन्न गटानुसार कर मागणी व कर दात्यांच्या विवरणानुसार उत्पन्न	510	Number of Returns, Income Returns, Tax payable by status and Returned Income range
28.10	उत्पन्नाच्या साधनानुसार विवरणांची संख्या, एकूण उत्पन्न व एकूण कर	512	Number of Returns Gross Income and Gross Tax by source of Income
28.11	कपात/सुटीच्या प्रकारानुसार कपात/सूट किंवा सवलत	513	Deductions/rebates and relief by nature of deducton/ rebate
28.12	राज्यातील अल्पबचत योजना	514	Small Savings Scheme in the State
28.13	महाराष्ट्र राज्याच्या महसुली जमेचे विवरणपत्र	515	Statement of Revenue Receipts of Maharashtra State
28.14	महाराष्ट्र राज्याच्या महसुली खर्चाचे विवरणपत्र	518	Statement of Revenue expenditure of Maharashtra State
28.15	महसुली व भांडवली लेख्यांवरील जमा व खर्च	522	Receipts and expenditure on revenue and capital accounts
28.16	प्रशासकीय विभागांचे उत्पन्न व खर्च लेखा	524	Income and outlay account of Administrative Departments
28.17	शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा उत्पादन लेखा	526	Production account of departmental enterprises
28.18	सर्वसाधारण शासनाचा भांडवली वित्तीय लेखा	528	Capital finance account of General Government
28.19	वस्तू, सेवा व हस्तांतरित रकमा यांचे व्यवहार-राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा	530	Transactions in goods and services and transfers-- Capital accounts of Government administration and departmental commercial undertakings

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
28.20	शासनाच्या वित्तीय संपत्तीतील बदल : राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा	532	Changes in financial assets : Capital account of Government Administration and departmental commercial undertakings
28.21	शासनाच्या वित्तीय दायित्वातील बदल : राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा	532	Changes in financial liabilities : Capital account of Government Administration and departmental commercial undertakings
28.22	रोख रकमा व भांडवल यांचा तालमेळ : राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा	534	Cash and capital reconciliation : account of Government Administration and departmental commercial undertakings
29. किंमती आणि निर्देशांक			PRICES AND INDICES
29.1	मुंबई बाजारातील काही शेती व इतर आवश्यक वस्तूंच्या घाऊक किंमती	538	Wholesale prices of certain agricultural and other essential commodities at Mumbai market
29.2	वस्तूंचा गट व उपगटवार अखिल भारतीय घाऊक किंमतीचा निर्देशांक	542	All India index numbers of wholesale prices by groups and sub-groups of commodities
29.3	राज्यातील निवडक केंद्रांमधील कामगारांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	544	Consumer price index numbers for the working classes of selected centres in the State
29.4	नागरी श्रमिकेतर कर्मचाऱ्यांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	554	Consumer price index numbers for urban non- manual employees
29.5	राज्यातील निवडक केंद्रांमधील कामगारांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	555	Consumer price index numbers for the working class at selected centres in the State
29.6	निवडक केंद्रांचे नागरी श्रमिकेतर कर्मचाऱ्यांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	557	Consumer price index numbers for urban non-manual employees for selected centres
29.7	औद्योगिक कामगारांकरिता अखिल भारतीय ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	557	All India Consumer price index numbers for industrial workers
29.8	महाराष्ट्र राज्यातील निवडक केंद्रातील महत्वाच्या शेती मालाच्या घाऊक किंमती	558	Wholesale prices of certain important agricultural commodities at selected centres in Maharashtra State
29.9	सोने व चांदी यांच्या मुंबई बाजारातील किंमती	565	Prices of gold and silver in Mumbai market
29.10	महाराष्ट्रातील शेतमजुरांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	566	Consumer price index numbers for agricultural labourers in Maharashtra
29.11	महाराष्ट्रातील नागरी विभागातील किरकोळ किंमतींचा गटवार निर्देशांक	567	Retail price index numbers for urban Maharashtra by groups of commodities
29.12	महाराष्ट्रातील ग्रामीण विभागातील किरकोळ किंमतींचा गटवार निर्देशांक	568	Retail price index numbers for rural Maharashtra by groups of commodities
30. पंचवार्षिक योजना			FIVE-YEAR PLAN
30.1	पंचवार्षिक व वार्षिक योजनेतील खर्च	570	Expenditure under five-year and annual plans
30.2	राज्य/केंद्रशासित प्रदेशांची पहिल्या (१९५१-५६) ते नवव्या पंचवार्षिक (१९९७-२००२) योजनेतील दरडोई प्रस्तावित तरतूद /खर्च	572	Per capita plan outlay/expenditure of states/UTs from first (1951-56) to Ninth Five Year Plan (1997-2002)
30.3	राज्य योजना व केंद्र पुरस्कृत योजना	584	State plan and centrally sponsored programmes

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
	31. संयुक्त भांडवली संस्था		JOINT STOCK COMPANIES
31.1	कार्यरत, नवीन नोंदणी झालेल्या व निर्धारित संस्था	586	Companies at work newly registered and liquidated
31.2	संयुक्त भांडवली संस्थांची संख्या	587	Number of Joint stock companies
	32. सार्वजनिक अंगीकृत		PUBLIC UNDERTAKINGS
32.1	महाराष्ट्र राज्य वित्तीय महामंडळाकडून कारखान्यांना दिलेले कर्ज व कारखान्यांची संख्या	590	No. of Units and Amount of loan advanced by Maharashtra State Financial Corporations to industries
32.2	गृहनिर्माण विकास मंडळास मिळालेले कर्ज व बांधलेली घरे	591	Loans received and houses constructed by the Housing Development Board
32.3	महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळाची निवडक साध्यविषयक सांख्यिकी	594	Statistics relating to selected achievements of Maharashtra Agro-Industries Development Corporation
	33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी		PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS
33.1	जिल्हा परिषदांचे क्षेत्र, लोकसंख्या, सभासद आणि उत्पन्न व खर्च	599	Area, population, membership, income and expenditure of Zilla Parishads
33.2	जिल्हा परिषदांचे प्रमुख शीर्षानुसार उत्पन्न	600	Income of Zilla Parishads by Major Heads
33.3	जिल्हा परिषदांचा प्रमुख शीर्षानुसार खर्च	601	Expenditure of Zilla Parishads by Major Heads
33.4	जिल्ह्यातील ग्रामपंचायती व पंचायत समित्यांची संख्या	602	Number of Gram Panchayats and Panchayat Samities by Districts
33.5	लोकसभेची व विधानसभेची मतदार संख्या-२००९	603	Number of electorals for Lok Sabha and Vidhan Sabha-2009
33.6	लोकसभेच्या व विधानसभेच्या जिल्हावार एकूण जागा	604	Number of Lok Sabha and Vidhan Sabha seats by Districts
33.7	विधानसभा २००९ च्या निवडणुकीत झालेले मतदान, मतांचे शेकडा प्रमाण व पक्षानुसार जिंकलेल्या जागा	606	Election to the Vidhan Sabha 2009 votes polled, percentage of votes polled and seats won according to parties
33.8	लोकसभा व विधानसभा २००९ मधील निवडणुकीत झालेले मतदान	612	No. of votes polled in the latest Lok Sabha and Vidhan Sabha Elections of 2009
33.9	भारतातील विधानसभा व लोकसभेच्या जागा-२००९	613	Number of Lok Sabha and Vidhan Sabha seats in India-2009
33.10	ग्रामपंचायतींचे उत्पन्न व खर्च	614	Income and expenditure of Village Panchayat
33.11A	जिल्हानिहाय नगरपरिषदा, कटकमंडळे व महानगरपालिका यांचे उत्पन्न	616	Districtwise income of Municipal Councils, Cantonment Boards and Municipal Corporations
33.11B	नगरपरिषदा, कटकमंडळे आणि महानगरपालिका यांचे उत्पन्न	618	Income of Municipal Councils, Cantonment Boards and Municipal Corporations
33.12A	जिल्हानिहाय नगरपरिषदा, कटकमंडळे व महानगरपालिकांचे खर्च	632	Districtwise Expenditure of Municipal Councils, Cantonment Boards & Corporations
33.12B	नगरपरिषदा, कटकमंडळे आणि महानगरपालिका यांचा खर्च	634	Expenditure of Municipal Councils, Cantonment Boards and Corporations

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
34. संकीर्ण			MISCELLANEOUS
34.1	महाराष्ट्रातील विश्रामधामे, विश्राम गृहे व कक्ष संख्या	650	Number of Rest Houses and Dak Bangalows by district
34.2	बिगर शेतकी आस्थापनांची संख्या व त्यातील रोजगार (पाचवी आर्थिक गणना, २००५)	651	Number of non-agricultural Establishments and Employment (Fifth Economic Census, 2005)
34.3	मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६ खाली दिलेल्या अनुज्ञप्तीची जिल्हावार संख्या	652	Number of licences granted in each district under the Mumbai Money-Lenders Act, 1946
34.4	जिल्हावार अनुज्ञप्तीधारक सावकारांच्या व्यवहाराची माहिती	653	Transactions of licensed money-lenders in each district
34.5	भारतीय रिझर्व्ह बँकेसंबंधी आर्थिक आकडेवारी	654	Financial statistics relating to the Reserve Bank of India
34.6	नोंदलेल्या दस्तऐवजांची संख्या, वर्णन व हस्तांतरित केलेल्या मिळकतीचे मूल्य	656	Number and description of registered documents and value of property transferred
34.7	महाराष्ट्र राज्यातील नोंदलेल्या विवाहांची संख्या	657	Number of marriages registered in the State of Maharashtra

प्रास्ताविक

०.१ महाराष्ट्र राज्य १९६० मध्ये स्थापन झाल्यापासून “राज्य सांख्यिकी गोषवारा” हे प्रकाशन प्रकाशित करण्यात येते. त्या मालिकेतील हा छत्तीसावा अंक आहे. हा गोषवारा प्रसिध्द करण्याचा हेतू हा की, त्यामुळे राज्यातील शक्य तितक्या जास्तीत जास्त सार्वजनिक व आर्थिक बाबींच्या पार्श्वभूमीवरील आकडेवारी उपलब्ध व्हावी आणि तसेच ह्या गोषवाऱ्याची उपयुक्तता फक्त संदर्भ पुस्तिका म्हणून नसून संशोधनाकरिता, नियोजनाकरिता राज्याच्या सामाजिक व आर्थिक बाबींचा अभ्यास करण्याच्या दृष्टीनेही तो उपयुक्त ठरेल. यामध्ये देण्यात आलेली जास्तीत जास्त माहिती शक्यतो जिल्हानिहाय असून त्यामुळे जिल्ह्याजिल्ह्यातील तुलना करणे शक्य होईल. तसेच ह्यात दिलेल्या काही सामाजिक व आर्थिक क्षेत्रातील निरनिराळ्या वर्षांच्या आकडेवारीच्या मालिकेवरून त्या त्या क्षेत्रातील झालेले बदल अभ्यासण्यास मदत होईल.

०.२ प्रकाशित होणारा हा अंक २०१०-११ वर्षांचा असून त्यातील अधिकांश माहिती शक्य तेवढी २०१०-११ वर्षांची आहे. २०१०-११ ची माहिती उपलब्ध नसल्यास उपलब्ध असलेल्या अद्ययावत वर्षाची माहिती देण्यात आलेली आहे. त्याचप्रमाणे २०१०-११ वर्षापर्यंतच्या वर्षवार माहितीची मालिका ह्यात दिलेली आहे. ह्या गोषवाऱ्यात प्रस्तुत केलेली माहिती मूलतः राज्य सरकार व केंद्र सरकारच्या विविध विभागांत तसेच स्थानिक संस्थांत संकलित करण्यात येते. हे विभाग अशी माहिती तयार करून अलिकडील वर्षासाठी अस्थायी माहिती उपलब्ध करून देतात व नंतर ही अस्थायी माहिती अंतिम करण्यात येते. तेव्हा पूर्वी दिलेल्या माहितीपेक्षा ह्या अंतिम माहितीत थोडाफार फरक आढळतो, ह्या कारणामुळे ह्या गोषवाऱ्यात प्रकाशित झालेली माहिती संचालनालयाच्या इतर प्रकाशनांतील (उदा. महाराष्ट्राची संक्षिप्त सांख्यिकी, महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी) किंवा ह्यापूर्वी प्रकाशित झालेले सांख्यिकी गोषवाऱ्यांचे अंक ह्यात प्रकाशित झालेल्या माहितीशी जुळते असे नाही.

दृष्टिक्षेपात महाराष्ट्र

०.३ ही माहिती दोन भागांत विभागली आहे. पहिल्या भागात राज्याविषयी सर्वसाधारण माहिती दिली आहे. दुसऱ्या भागामध्ये लोकसंख्या, कृषि इत्यादी विविध विषयांवरील आकडेवारी देण्यात आली आहे. प्रत्येक बाबीसमोर महाराष्ट्र आणि भारत यांची आकडेवारी कोणत्या वर्षाची आहे हे नमूद करण्यात आले आहे. काही बाबतीत हा काळ एकच नसतो. त्यावेळी भारतासाठी अद्ययावत उपलब्ध असलेल्या वर्षाची/काळाची आकडेवारी देण्यात येऊन तुलनात्मक अभ्यासासाठी महाराष्ट्राची त्याच वर्षाची / काळाची आकडेवारी देण्यात आली आहे. तसेच ह्यात टक्केवारीने देशातील आकडेवारीत महाराष्ट्राचा किती हिस्सा आहे हेही दर्शविले आहे.

०.४ बाब क्रमांक ५.१ मध्ये दिलेल्या कारखाने आणि रोजगारविषयक माहितीमध्ये संरक्षणविषयक कारखाने समाविष्ट आहेत. बाब क्रमांक ९.२ मध्ये दर १०० चौ. किलोमीटरमागे दिलेली रस्त्यांची लांबीविषयक माहिती भारत सरकारच्या वाहतूक आणि जहाज खात्याकडून पुरविली गेली आहे. बाब क्रमांक १० मध्ये दाखविण्यात आलेले अंदाजित राज्य उत्पन्न आणि राष्ट्रीय उत्पन्न सुधारित मालिकेनुसार दाखविले आहे. भारताकरिता अंदाजित राष्ट्रीय उत्पन्न आणि एकूण निव्वळ देशांतर्गत उत्पन्नसुध्दा दिलेले आहे.

INTRODUCTORY

0.1. This is the Thirty-sixth issue of the Statistical Abstract of Maharashtra State which is being published since the formation of state in 1960. The purpose of publishing this Abstract is to present background statistical material on as many socio-economic characteristics of the State as is possible so that the Abstract may prove useful not only as a reference book but also for research, planning or further socio-economic studies about the State. The information is, to the extent feasible, presented districtwise for interdistrict comparison. Some social and economic statistics are presented over a series of years to study changes in these fields.

0.2. The present issue relates to the year 2010-11 and the detailed data are published for the year 2010-11 wherever such data were available. Wherever data for 2010-11 were not available, the data for latest available year are given. Also, yearly series up to the year 2010-11 are presented. The statistical data presented in this Abstract are initially compiled by various departments of the State Government, Government of India, Local Bodies, etc. These departments usually prepare and release provisional figures for recent years. These provisional figures are in the process of finalisation and ultimately when they are finalised, they are slightly different from the provisional figures released earlier. For this reason, the data published in the other publications of this Directorate, viz., “Handbook of Basic Statistics of Maharashtra State”, “Economic Survey of Maharashtra” or the earlier issue of the Statistical Abstract may not exactly tally with those published in this Abstract.

MAHARASHTRA AT A GLANCE

0.3. This table is divided into two parts. In the first part, some general particulars about the State are given. In the second part, the statistics on various subjects, such as population, agriculture, etc. are presented along with the corresponding figures relating to the country. In some cases where the period to which the figures concerning Maharashtra and India, respectively relate, is not identical, the data for latest available year for India is shown and comparison of Maharashtra with India is made with reference to this period. The statement also gives percentage share of Maharashtra with the figures relating to the country.

0.4. The information regarding factories and employment shown against item 5.1 is inclusive of defence factories. Road length per 100 Sq. km. of area shown against item 9.2 is quoted from the information supplied by the Ministry of Transport and Shipping. The estimates of State Income and National Income given against item No. 10 are according to revised series. For India, estimate of National Income and Net National Domestic Product is shown.

सारांश तक्ते

०.५. सारांशविषयक तक्त्यात काही महत्त्वाच्या विषयांवरील माहिती दिलेली आहे. यातील माहिती १९६०-६१ ह्या वर्षासाठी व त्यानंतर संदर्भ वर्षापर्यंत दर दहा वर्षांच्या अंतराने देण्यात आली आहे.

०.६. यापुढे सांख्यिकीय माहितीचे विषयवार तक्ते दिले आहेत. या तक्त्यात जिल्हावार माहिती दिलेली आहे. केंद्रीय सांख्यिकीय संघटनेने सुचवल्याप्रमाणे विषयाची व त्याखालील तक्त्यांची मांडणी करण्यात आली आहे.

SUMMARUY TABLES

0.5 Summary tables of some important topics have been presented here. The data are presented in the form of series for 1960-61 and thereafter at an interval of ten years till the year of refenence.

0.6. Statistical tables on various subjects are presented thereafter. Districtwise data are depicted in these tables. The tables are grouped under various subjects and are arranged as per recommendations made by the Central Statistical Organisation.

दृष्टिक्षेपात महाराष्ट्र / MAHARASHTRA STATE AT A GLANCE

अनुक्रमांक Sr. No. (1)	बाब (2)	परिमाण (3)	माहिती Particulars (4)	Unit (3)	Item (2)
	भौगोलिक स्थान—				Location
1	उत्तर अक्षांश	अंश	15.45 to 22.00	Degree	North latitude
	पूर्व रेखांश	..	72.45 to 80.45	Degree	East longitude
2	विभाग	संख्या	6	Number	Divisions
3	जिल्हे	..	35	Do.	Districts
4	तालुके	..	353	Do.	Talukas
5	शहरे / शहर संकुले	..	393	Do.	Cities and Towns
6	एक लाख लोकसंख्येहून अधिक लोकसंख्या असलेली शहरे	..	40	Do.	Cities having more than one lakh Population
7	गावे (i) वस्ती असलेली	..	41,095	Do.	villages—(i) Inhabited
	(ii) वस्ती नसलेली	..	2,616	Do.	(ii) Uninhabited
8	क्षेत्रफळ	चौ. कि. मी.	3,07,713	Sq. Km.	Area
9	किनाऱ्याची लांबी	किलोमीटर	720	Kilometres	Length of the coast-line
10	शेती—(२०१०-११)				Agriculture—(2010-11)
	पेरणी/लावणी केलेले निव्वळ कसलेले क्षेत्र	हजार हेक्टर	17,406	Thousand Hectares	Net area sown
	लागवडीखालील स्थूल क्षेत्र	..	23,175	Do.	Gross cropped area
	सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्र	..	2,955	Do.	Gross irrigated area
11	एकूण पशूधन (२००७)*	हजार	35,955*	Thousand No	Total Live stock (2007)*
12	एकूण वनव्याप्त क्षेत्र (२००९)*	चौ. कि. मी.	61,939	Sq. Km.	Total forest area (2009)*
13	कारखाने—(२०१०)*				Factories— (2010)*
	चालू कारखाने	संख्या	34,888	Number	Working factories
	कामगारांची दैनिक सरासरी	हजार	1,648	Thousand	Average daily number of workers
14	वीज—(२०१०-११)*				Electricity—(2010-11)*
	विजेचा एकूण वापर	दशलक्ष कि. वॅ.	87,396	Mililon Kwh.	Total Electricity consumed
15	राज्य उत्पन्न—(२०१०-११)				State Income—(2010-11)
	(i) चालू किंमतीनुसार निव्वळ उत्पन्न	कोटी रुपये	9,82,452**	Rs. Crore	Net Income at Current Prices
	(ii) चालू किंमतीनुसार दरडोई निव्वळ उत्पन्न	रुपये	87,986**	Rs. Crore	Per capita net income at Current Prices
16	रस्त्यांची लांबी —(२०१०-११)				Road length—(2010-11)
	(i) एकूण	कि. मी.	2,41,712*	Kilometres	Total
	(ii) पृष्ठांकित	कि. मी.	2,21,182*	Kilometres	Surfaced

+ प्रारंभिक अंदाज / Prilimany estimates

* अस्थायी / Provisional

भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA

अनुक्रमांक Sr. No.	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maharashtra	भारत India	महाराष्ट्राची भारताशी तुलना (टक्केवारी) Comparison of Maharashtra with India (Percentage)	Unit	Item
(1)	(2)	(3)	(5)	(6)	(3)	(2)	
1.	लोकसंख्या (२००१ ची जनगणना)*						Population (2001 Census)*
1.1	(अ) ग्रामीण लोकसंख्या (ब) ग्रामीण लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण	.. हजार	55,778 57.57	7,42,491 72.18	7.5 ..	Thousand Percentage	(a) Rural Population (b) Percentage of rural population to total population
1.2	(अ) नागरी लोकसंख्या (ब) नागरी लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण	.. हजार	41,101 42.43	2,86,120 27.82	14.3 ..	Thousand Percentage	(a) Urban Population. (b) Percentage of Urban population total population
1.3	(अ) एकूण लोकसंख्या (१) पुरुष (२) स्त्रिया	.. हजार	96,879 50,401 46,478	10,28,610 5,32,157 4,96,453	9.4 9.5 9.4	Thousand Do. Do.	(a) Total Population (i) Male (ii) Female
1.4	अनुसूचित जाती (अ) एकूण लोकसंख्या (ब) वरील लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण	.. हजार	9,882 10.2	1,66,636 16.2	5.9 ..	Thousand Percentage	Scheduled Castes (a) Total Population (b) Percentage of above * population to total population
1.5	अनुसूचित जमाती (अ) एकूण लोकसंख्या (ब) वरील लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण	.. हजार	8,577 8.9	84,326 8.2	10.2 ..	Thousand Percentage	Scheduled Tribes (a) Total Population (b) Percentage of above * population to total population
1.6	(अ) एकूण मुख्यतः काम करणारे (ब) एकूण मुख्यतः काम करणाऱ्यांचे * एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण...	.. हजार	3,474 35.9	3,13,005 30.4	11.1 ..	Thousand Percentage	(a) Total Main Workers (b) Percentage of total main workers to total population
1.7	(अ) सीमांतिक काम करणारे (ब) सीमांतिक काम करणाऱ्यांचे * एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण...	.. हजार	6,425 6.6	89,230 8.8	7.2 ..	Thousand Percentage	(a) Marginal workers (b) Percentage of marginal workers to total population
1.8	(अ) एकूण काम न करणारे (ब) एकूण काम न करणाऱ्यांचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण...	.. हजार	55,705 57.5	6,26,376 60.8	8.9 ..	Thousand Percentage	(a) Total non-workers (b) Percentage of total non-workers to total population
1.9	लोकसंख्येची घनता	.. दर चौरस कि.मी. मागे लोकसंख्या	315	324	..	Persons per sq. km.	Density of population
1.10	साक्षरतेचे प्रमाण— (१) पुरुष (२) स्त्रिया (३) एकूण	... टक्के	85.97 67.03 76.88	75.26 53.67 64.84	Percentage Percentage Percentage	Literacy proportion (i) Male (ii) Female (iii) Persons
1.11	स्त्री-पुरुष प्रमाण	.. दर १,००० पुरुषांमागे स्त्रियांची संख्या	922	933	..	Females per 1,000 males.	Sex ratio
1.12	१९९१-२००१ मध्ये झालेली टक्के शेकडा वाढ	.. टक्के	22.73	21.54	..	Percentage	Percentage growth of population during 1991-2001

* मणिपूर राज्यातील सेनापती जिल्ह्यातील माओ-मारम, पाओमाटा आणि पुरुल हे उपविभाग वगळून / Excludes Mao-Maram, Paomata and Purul sub divisions of Senapati district of Manipur

भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)	
2. शेती (२०१०-११)*							Agriculture (2010-11)*	
2.1	कसलेले निव्वळ क्षेत्र	..	हजार हेक्टर	17,406	1,41,579	12.4	Thousand Hectares	Net area sown
2.2	कसलेल्या निव्वळ क्षेत्राची एकूण भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	..	टक्के	56.59	43.09	--	Percentage	Percentage of net area sown to geographical area
2.3	लागवडीखालील स्थूल क्षेत्र	..	हजार हेक्टर	23,175	1,98,969	11.8	Thousand Hectares	Gross cropped area
2.4	सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्र	..	हजार हेक्टर	N.A.	89,360	4.7	..	Gross irrigated area
2.5	सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्राची लागवडी खालील स्थूल क्षेत्राशी टक्केवारी	N.A.	44.9	--	Percentage	Percentage of gross irrigated area to gross cropped area
प्रमुख पिकाखालील क्षेत्र (२००८-०९ ते २०१०-११ या वर्षांची सरासरी)							(Average for years 2008-09 to 2010-11)	
2.6	तांदूळ	..	हजार हेक्टर	1,503	43,439	3.5	Thousand Hect.	Rice
2.7	गहू	..	हजार हेक्टर	1,137	28,426	4.0	Do.	Wheat
2.8	ज्वारी	..	हजार हेक्टर	4,102	7,567	54.2	Do.	Jawar
2.9	बाजरी	..	हजार हेक्टर	978	9,090	10.8	Do.	Bajri
2.10	एकूण तृणधान्ये	..	हजार हेक्टर	8,683	99,718	8.7	Do.	All cereals
2.11	एकूण कडधान्ये	..	हजार हेक्टर	3,502	23,928	14.6	Do.	All pulses
2.12	एकूण अन्नधान्ये (तृणधान्ये व कडधान्ये)..	..	हजार हेक्टर	12,185	1,23,646	9.9	Do.	All foodgrains (cereals and pulses)
2.15	भूईमूग	..	हजार हेक्टर	333	5,833	5.7	Do.	Groundnut
2.13	ऊस (तोडणी क्षेत्र)	..	हजार हेक्टर	830	4,492	18.5	Do.	Sugarcane(H)
2.14	कापूस (रुई)	..	हजार हेक्टर	3,493	10,258	34.1	Do.	Cotton (Lint)
प्रमुख पिकांचे उत्पादन (२००८-०९ ते २०१०-११ या वर्षांची सरासरी)							(Average for years 2008-09 to 2010-11)	
2.16	तांदूळ	..	हजार टन	2,389	94,752	2.5	'000 tonnes	Rice
2.17	गहू	..	हजार टन	1,852	82,786	2.2	Do.	Wheat
2.18	ज्वारी	..	हजार टन	3,457	6,982	49.5	Do.	Jawar
2.19	बाजरी	..	हजार टन	850	8,588	9.9	Do.	Bajri
2.20	एकूण तृणधान्ये	..	हजार टन	10,687	2,16,628	4.9	Do.	All cereals
2.21	एकूण कडधान्ये	..	हजार टन	2,376	15,823	17.5	Do.	All pulses
2.22	एकूण अन्नधान्ये	..	हजार टन	13,064	2,32,451	5.6	Do.	All foodgrains(cereals and pulses)
2.25	भूईमूग	..	हजार टन	391	6,954	5.6	Do.	Groundnut
2.23	ऊस (कांड्या)	..	हजार टन	70,166	3,06,511	22.9	Do.	Sugarcane (cane)
2.24	कापूस (रुई)	..	हजार गासड्या	5,779	26,433	21.9	Thousand bales	Cotton (lint)
3. पशु संवर्धन (२००७)*							Animal Husbandary (2007)*	
3.1.	एकूण पशुधन	..	हजार	35,954	5,29,698	6.8	Thousand	Total livestock
3.2.	एकूण गाई-बैल	..	हजार	16,184	1,99,075	8.1	numbers	Total cattle
3.3.	गाई-बैल	Cattle-
(१)	तीन वर्षांवरील बैल	..	हजार	6,327	53,150	11.9	Do.	(i) Males over 3 years
(२)	तीन वर्षांवरील गाई	..	हजार	5,384	56,659	9.5	Do.	(ii) Females over 3 years

* अस्थायी / Provisional

आधार.-अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई व केंद्रीय सांख्यिकीय संघटना, नवी दिल्ली

Source.-Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai & Central Statistical Organisation New Delhi

भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
3.4.	एकूण म्हशी-रेडे	...	हजारात	6,073	1,05,342	5.8	Thousand Total buffaloes numbers
3.5.	म्हशी-रेडे				Buffaloes—
	(१) तीन वर्षावरील रेडे	283	6,436	4.4	Do. (i) Males over 3 years
	(२) तीन वर्षावरील म्हशी	3,584	54,475	6.6	Do. (ii) Females over 3 years
3.6.	एकूण मेंढरे व शेळ्या	13,300	2,12,095	6.3	Do. Total Sheep and goats
3.7.	एकूण घोडे, शिंगरे वगैरे	38	611	6.2	Do. Total horses and ponies
3.8.	इतर पशुधन	359	12,567	2.9	Do. Other live stock
3.9.	कोंबड्या, बदके वगैरे	64,756	6,48,699	10.0	Do. Total poultry
3.10.	ट्रॅक्टर	N.A.	N.A.	--	Do. Tractors
3.11.	सिंचनाकरिता वापरलेली तेलावर चालणारी इंजिने व पंप	N.A.	N.A.	--	Do. Oil engines and pumps for irrigation purposes
3.12.	सिंचनाकरिता वापरलेले विद्युत पंप	N.A.	N.A.	--	Do. Electric pumps for irrigation
4.	वने-(२०११)						Forests--(2011)
4.1.	एकूण वनव्याप्त क्षेत्र	...	चौ. कि. मी.	61,939	7,69,538	8.0	Sq. Km. Total forest area
5.	उद्योग आणि खाणकाम कारखाने-	...					* Indusry and Mining Factories
5.1.	कारखाने- (२०१०)*						Factories--(2010)*
	(अ) चालू कारखाने	...	संख्या	34,888	2,28,760	15.3	Number (a) Working factories
	(ब) कामगारांची दैनिक सरासरी	...	हजारात	1,648	10,934	15.1	Thousand (b) Average daily number of workers
5.2.	वार्षिक उद्योग पाहणी (प्रगणना व प्रगणनेतर भाग मिळून (२०१०-११)						Annual Survey of Industries (Census plus Non-Census part) (2010-11)
	(अ) उत्पादक भांडवल	...	कोटी रुपये	2,99,714	22,27,370	13.5	Cröre Rs. (a) Productive capital
	(ब) एकूण उत्पादन	7,85,363	46,76,217	16.8	Do. (b) Gross output
	(क) उत्पादन मूल्यवृद्धी	1,49,696	7,04,574	21.2	Do. (c) Value added by manufacture
5.3.	चालू असलेल्या सुती कापड गिरण्या (मार्च, २००७)	...	संख्या	286	3,248	8.8	Number Working cotton textile mills
	(अ) या गिरण्यांतील कामगारांची संख्या (मार्च, २००७)	...	हजारात	157	934	17.8	Thousand (a) Number of workers employed in these cotton textile mills
	(ब) कापडाचे मासिक उत्पादन (मार्च, २००७)...	...	दशलक्ष चौ.मीटर	20	144	13.8	Mn.sq. (b) Production of cloth monthly metres (March, 2007)
5.4.	खाणकाम-(२०१०-११)*						Mining--(2009-10)*
	(अ) कोळसा	(उत्पादन)	हजार टन	39,334	5,33,223	7.4	Th.tonnes (a) Cole (Production)
		(मूल्य)	कोटी रुपये	4,881	51,566	9.5	Cröre Rs. (Value)
	(ब) कच्चे लोखंड	(उत्पादन)	हजार टन	1,520	2,07,998	0.7	Th.tonnes (b) iron ore (Production)
		(मूल्य)	कोटी रुपये	123	37,534	0.3	Cröre Rs. (Value)
	(क) कच्चे मॅंगनीज (उत्पादन)		हजार टन	623	2,882	21.6	Th.tonnes (c) Manganese ore (Production)
		(मूल्य)	कोटी रुपये	422	1,370	30.8	Cröre Rs. (Value)
	(ड) बॉक्साईट	(उत्पादन)	हजार टन	2,135	12,641	16.9	Th.tonnes (d) Bauxite (Production)
		(मूल्य)	कोटी रुपये	55	474	11.6	Cröre Rs. (Value)

भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
6. वीज--(२०१०-११)							Electricity (2010-11)
6.1.	विजेची निर्मिती	दशलक्ष कि. वॅ. तास	83,017	8,44,748*	9.8	Million Kwh.	Electricity generated
6.2.	विजेचा वापर	दशलक्ष कि. वॅ. तास	87,396	6,16,974*	14.2	Million Kwh.	Electricity consumed
6.3.	(अ) उद्योगाकरीता वापरलेली वीज	दशलक्ष कि. वॅ. तास	34,416	2,25,024*	15.3	Million Kwh.	(a) Industrial consumption
	(ब) औद्योगिक वापराची एकूण विजेच्या वापराशी टक्केवारी	टक्के	39.4	36.5*	--	Percentage	(b) Percentage of Industrial consumption to total consumption.
7. संयुक्त भांडवली संस्था आणि बँका-							Joint Stock Companies and Banks-
7.1.	कंपन्यांची संख्या (३१ मार्च, २०११ रोजी)	संख्या	1,45,349	7,14,555	20.3	Number	Number of companies (as on 31st March, 2011)
7.2.	त्यांचे भरणा केलेले भांडवल (३१ मार्च, २०११ रोजी)	कोटी रुपये	2,74,568	12,57,240	21.8	Crore Rs.	Their paid up Capital (as on 31st March, 2011)
7.3.	बँक कार्यालये (वर्गीकृत व्यापारी) (जून, २०११)	संख्या	8,515	90,147	9.4	Number	Banking offices (Scheduled commercial) (June, 2011)
7.4.	दर लाख लोकसंख्येशी बँक कार्यालयांचे प्रमाण(जून, २०११)	संख्या	7.6	7.4	...	Number	Banking offices per lakh of population (June, 2011)
7.5.	बँक कार्यालय असलेल्या शहरांची व गावांची संख्या (सप्टेंबर, २०१०)	संख्या	2,488	35,147	7.1	Do.	Cities and Towns having banking offices (June, 2011)
8. सहकार--(२००४-०५)							Co-operation (2004-05)
8.1.	सहकारी संस्था	संख्या					
8.2.	सभासदांची संख्या	हजारात	1,51,141	3,87,919	39.0	Number	Co-operative societies
8.3.	सर्व संस्थांचे खेळते भांडवल	कोटी रुपये	41,045	1,96,212	20.9	'000 number	Membership
8.4.	कृषी पत संस्थांनी दिलेले कर्ज	कोटी रुपये	N.A.	N.A.	--	Crore Rs.	Working capital of all Co-operative societies
			48,558	3,89,917	12.5	Do.	Advances by agricultural credit societies
9. परिवहन आणि दळणवळण					Transport and communications-
9.1.	(अ) रेल्वे मार्गाची लांबी + (३१ मार्च, २०११ रोजी)	कि. मी.	5,984	65,202	9.2	K.M.	(a) Total Railway length* (as on 31st March 2011)
	(ब) रेल्वे मार्गाच्या लांबीचे दर शंभर... चौ. कि.मी. क्षेत्रफळामागे प्रमाण (२००९-१०)	कि. मी.	1.9	2.0	--	K.M.	(a) Railway length per 100 square Kilometres of area (2010-11)
9.2.	प्रति १०० चौरस किलोमीटर क्षेत्रफळामागे असणारी रस्त्यांची लांबी (३१ मार्च, २००८ रोजी)^	कि. मी.	72	97	--	K.M.	Road length per 100 square kilometres of area (as on 31st March 2008)^
9.3.	दर लाख लोकसंख्येमागे असणारी मोटर वाहने (३१ मार्च, २०१० रोजी)*	संख्या	16,276	12,418	--	Number	Motor vehicles per lakh of population (as on 31st March 2010)*
10. राज्य उत्पन्न--(२०१०-११)							State Income--(2010-11)
10.1.	(अ) चालू किंमतीनुसार उत्पन्न	कोटी रुपये	9,82,452*	63,25,038®	15.5	Crore Rs.	(a) Income at current prices
	(ब) चालू किंमतीनुसार दरडोई उत्पन्न	रुपये	87,686**	53,331®	--	Rs.	(b) Per capita Income at current prices

* अस्थायी / Provisional @ प्रारंभिक अंदाज / Priliminary estimates ** शीघ्र अंदाज / Quick estimates

+ कोकण रेल्वे लोहमार्गाच्या लांबीसह / Including Konkan railway route length

^ जवाहर रोजगार योजना व प्रधानमंत्री ग्राम सडकयोजना यांतर्गत बांधण्यात आलेले रस्ते वगळून / Excluding roads constructed under Jawahar Rojgar Yojana & Pradhanmantri Gram Sadak Yojana

निवडक विषयावरील सारांश तक्ते
Summary Tables on Selected Topics

1. शेती/Agriculture

1.1 जमिनीचा वापर/Land Utilization

(आकडे शंभर हेक्टरांत/Figures in hundred hectares)

अनु.क्र. Sr.No.	बाब (2)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	2000-01 (7)	2008-09 (8)	2009-10# (9)	2010-11# (10)	Item (2)
1	एकूण भौगोलिक क्षेत्र (गाव पत्रकानुसार)	3,07,583	3,07,583	3,07,583	3,07,583	3,07,583	3,07,583	30,758	30,758	Total Geographical area by village papers
2	जंगले	54,110	54,168	53,094	53,499	52,958	52,135	5,214	5,216	Forests
3	कसलेले निव्वळ क्षेत्र	1,78,783	1,76,682	1,82,986	1,80,314	1,76,364	1,74,751	17,401	17,406	Net Area sown
4	लागवडीखालील एकूण स्थूल क्षेत्र	1,88,229	1,87,369	2,01,330	2,02,614	2,22,558	2,25,711	22,612	23,175	Total Gross Cropped area

#(आकडे 000 हेक्टरांत/ Figures in 000' hectares)

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

१.२ पिकांनुसार सिंचनाखालील क्षेत्र/Area Irrigated by Crops

(आकडे शंभर हेक्टरांत/Figures in hundred hectares)

अ.क्र. Sr.No.	पीक (2)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	1995-96 (7)	1997-1998 (8)	1999-2000 (9)	2000-01 (10)	Crops (2)
1	तांदूळ	2,724	3,138	4,203	3,736	4,104	4,269	4,336	4,220	Rice
2	गहू	1,386	2,753	5,290	4,877	4,952	6,752	6,199	5,723	Wheat
3	ज्वारी	2,659	2,602	4,676	4,250	4,849	5,110	4,971	5,224	Jowar
4	बाजरी	327	594	541	485	778	865	902	956	Bajri
5	अन्नधान्ये	11,140	14,345	22,074	21,884	27,975	32,097	33,684	34,088	All Food crops*
6	कापूस	360	726	1,182	852	920	1,324	1,341	1,013	Cotton
7	भुईमूग	130	312	558	941	1,438	1,501	1,599	1,156	Groundnut
8	तंबाखू	17	7	18	8	1	4	6	11	Tobacco
9	सर्व अन्नधान्येतर पिके †	1,058	1,258	2,284	2,558	4,547	4,835	5,044	4,429	All Non-Food crops†
	एकूण	12,198	15,703	24,358	24,442	32,522	38,276	38,728	38,522	Total

* इतर अन्नधान्ये धरुन

* Includes other Food crops

† इतर अन्नधान्येतर धरुन

† Includes other non-food crops

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

१.३ प्रमुख अन्नपिके व अन्नधान्येतर पिकांखालील - क्षेत्र व उत्पादन/AREA AND OUTTURN OF PRINCIPAL FOOD AND NON-FOOD CROPS

(क्षेत्रफळ शंभर हेक्टरांत/Figures in hundred hectares)

(उत्पादन शंभर टनांत/Outturn in hundred tonnes)

अनुक्रमांक Sr.No.	पिक	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	1999-2000 (7)	2000-01 (8)	2008-09 [#] (9)	2009-10 [#] (10)	2010-11 [#] (11)	Crops (2)
1	तांदूळ										RICE
	क्षेत्र	12,996	13,524	15,038	15,810	15,115	15,140	1,522	1,470	1,518	Area
	उत्पादन	13,692	16,622	23,606	23,137	19,297	26,512	2,288	2,183	2,696	Outturn
2	गहू										WHEAT
	क्षेत्र	9,067	8,120	10,791	8,730	7,542	7,760	1,022	1,081	1,307	Area
	उत्पादन	4,011	4,403	9,313	9,187	9,476	10,774	1,516	1,740	2,301	Outturn
3	ज्वारी										JOWAR
	क्षेत्र	62,842	57,030	64,379	63,310	50,935	51,370	4,071	4,176	4,060	Area
	उत्पादन	42,233	15,574	44,275	59,480	39,878	39,096	3,352	3,565	3,452	Outturn
4	बाजरी										BAJRI
	क्षेत्र	16,352	20,387	17,092	19,270	18,000	13,992	865	1,034	1,035	Area
	उत्पादन	4,886	8,241	7,599	11,143	10,872	8,308	662	766	1,123	Outturn
5	एकूण तृणधान्ये*										TOTAL-CEREALS*
	क्षेत्र	1,06,042	1,03,200	1,12,326	1,11,420	98,243	94,105	8,364	8,735	8,989	Area
	उत्पादन	67,550	47,367	89,000	1,07,403	84,965	93,052	9,536	10,215	12,323	Outturn
6	एकूण कडधान्ये										TOTAL PULSES
	क्षेत्र	23,513	25,663	28,044	32,570	35,572	33,876	3,092	3,376	4,038	Area
	उत्पादन	9,889	6,770	8,312	14,439	16,369	18,796	1,661	2,370	3,096	Outturn
7	एकूण अन्नधान्ये										TOTAL FOODGRAINS
	क्षेत्र	1,29,555	1,28,863	1,40,372	1,43,990	1,33,815	1,27,981	11,456	12,111	13,026	Area
	उत्पादन	77,439	54,134	97,312	1,21,842	1,01,334	1,11,048	11,197	12,585	15,419	Outturn
8	कापूस										COTTON
	क्षेत्र	24,995	27,498	26,671	27,300	30,769	31,047	3,146	3,392	3,942	Area
	उत्पादन (रुई)	2,842	824	2,157	3,196	18,026	26,896	4,752	5,111	7,473	Outturn
9	तंबाखू										TOBACCO
	क्षेत्र	253	116	119	100	31	62	5	N.A.	N.A.	Area
	उत्पादन	123	52	68	104	93	66	7	N.A.	N.A.	Outturn
10	भुईमूग										GROUNDNUT
	क्षेत्र	10,828	9,040	7,118	8,810	4,901	4,294	318	321	357	Area
	उत्पादन	7,999	5,863	4,407	9,916	4,696	4,920	355	359	458	Outturn
11	ऊस										SUGARCANE
	क्षेत्र	1,555	2,039	3,168	4,440	5,953	5,782	N.A.	756	965	Area
	उत्पादन	11,562	16,408	28,939	3,84,162	4,95,687	4,51,398	60,648	64,159	85,691	Outturn

* इतर तृणधान्ये धरून/Inclusive of other cereals

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

(क्षेत्रफळ '000 हेक्टरांत/Figures in '000 hectares)

(उत्पादन '000 टनांत/Outturn in '000 tonnes)

2 पशुधन/LIVESTOCK

अ.क्र.	बाब	वर्ष/Year										Unit	Item	
		1961	1966	1972	1978	1982	1987	1992	1997	2003	2007*			
Sr.No.	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(1)
1	तीन वर्षावरील गाई	4,644	4,534	4,587	4,781	5,247	5,789	5,847	5,886	5,324	5,384	Thousand No.	Cattle Female over 3 years	
2	तीन वर्षावरील म्हशी	1,639	1,735	1,871	2,148	2,307	2,816	3,224	3,609	3,549	3,584	Thousand No.	Buffaloes Females over 3 years	
3	मेंढ्या आणि शेळ्या	7,274	7,326	8,039	10,199	10,376	12,068	13,015	14,802	13,624	13,291	Thousand No.	Sheep and Goats	
4	इतर जनावरे (बेल व रेडे धरुन)	12,491	11,854	11,864	12,514	12,989	13,597	8,460	7,996	7,353	N.A.	Thousand No.	Other Livestock (including male cattle and male buffaloes)	
5	एकूण पशुधन	26,048	25,449	26,361	29,642	30,919	34,255	36,393	39,638	37,058	35,954	Thousand No.	Total Livestock	
6	कोंबड्या, बदके वगैरे एकूण	10,577	9,902	12,217	18,751	19,844	24,839	32,187	35,364	34,596	64,756	Thousand No.	Total Poultry	

आधार : पशुधन गणना
Source : Livestock Census

३. सहकार/CO-OPERATION

अ.क्र. Sr.No.	प्रकार	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	2000-01	2009-10	2010-11	Type
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
I सहकारी संस्थांची संख्या-									
									Number of Co-operative societies
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर-कृषि पतसंस्था	39	29	31	34	34	34	34	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central
2	कृषि पत संस्था *	21,400	20,420	18,577	19,565	20,551	21,451	21,451	Agricultural credit*
3	बिगर-कृषि पतसंस्था	1,630	2,964	5,474	11,291	22,014	23,434	23,434	Non-agricultural credit
4	पणन संस्था	344	410	423	931	1,115	1,779	1,779	Marketing
5	उत्पादक संस्था	4,306	6,810	14,327	28,954	39,070	48,848	48,848	Productive enterprises
6	इतर	3,846	11,964	21,915	43,845	75,232	1,28,760	1,28,760	Others
एकूण		31,565	42,597	60,747	1,04,620	1,58,016	2,24,306	2,24,306	Total
II सभासदांची संख्या (हजारत)-									
									Number of members (000)
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर-कृषि पतसंस्था	76	70	1,014	1,485	1,371	247	247	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central
2	कृषि पत संस्था *	2,170	3,794	5,416	7,942	14,806	15,017	15,001	Agricultural credit*
3	बिगर-कृषि पतसंस्था	1,087	2,438	3,459	9,302	22,276	25,331	21,618	Non-agricultural credit
4	पणन संस्था	141	282	471	745	840	1,555	1,337	Marketing
5	उत्पादक संस्था	323	959	2,124	3,974	6,339	7,562	8,010	Productive enterprises
6	इतर	394	1,038	1,999	3,455	5,880	6,323	6,809	Others
एकूण		4,191	8,581	14,783	26,903	43,022	56,035	53,022	Total
III खेळते भांडवल (लाख रुपये)-									
									Working capital (inlakh Rs.)
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर-कृषि पतसंस्था	11,907	61,317	1,83,052	8,80,554	39,26,678	89,719	89,719	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central
2	कृषि पत संस्था *	5,812	34,329	52,746	1,85,100	14,526	16,255	18,987	Agricultural credit*
3	बिगर-कृषि पतसंस्था	4,593	16,806	1,20,881	7,50,784	1,14,329	1,07,879	1,04,814	Non-agricultural credit
4	पणन संस्था	592	3,910	18,822	33,960	1,51,791	2,501	1,300	Marketing
5	उत्पादक संस्था	4,132	21,920	1,02,945	4,58,810	13,28,835	28,838	28,717	Productive enterprises
6	इतर	2,060	10,749	42,591	1,19,137	6,49,249	3,149	4,817	Others
एकूण		29,096	1,49,031	5,21,037	24,28,345	1,34,44,062	2,48,341	2,48,434	Total

अ.क्र. Sr.No.	प्रकार	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	2000-01	2009-10#	2010-11#	Type
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
IV दिलेले कर्ज (लाख रुपये) -									
Advances (in Lakh Rs.)									
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर-कृषि पतसंस्था	17,538	75,103	1,52,751	9,08,475	28,70,873	28,259	40,436	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central
2	कृषि पत संस्था *	4,256	13,296	24,999	79,966	3,73,418	4,384	8,060	Agricultural credit*
3	बिगर-कृषि पतसंस्था	4,703	20,443	1,12,948	5,17,816	39,26,791	52,219	49,907	Non-agricultural credit
4	पणन संस्था	347	327	349	845	1,813	15	11	Marketing
5	उत्पादक संस्था	71	328	1,208	1,678	10,273	312	2,052	Productive enterprises
6	इतर	84	374	1,218	6,029	23,476	172	215	Others
एकूण		26,999	1,09,871	2,93,473	15,14,809	72,06,644	85,361	1,00,681	Total
V येणे कर्ज (लाख रुपये)									
Outstanding loans (in Lakh Rs.)									
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर-कृषि पतसंस्था	8,714	47,803	1,13,677	5,88,901	23,12,013	34,391	42,385	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central
2	कृषि पत संस्था *	4,788	28,410	38,367	1,31,021	5,30,833	9,108	12,024	Agricultural credit *
3	बिगर-कृषि पतसंस्था	3,185	10,506	73,089	4,59,440	48,726	37,024	47,863	Non-agricultural credit
4	पणन संस्था	80	182	387	935	18,174	117	5,032	Marketing
5	उत्पादक संस्था	57	608	3,033	6,884	23,559	297	3,724	Productive enterprises
6	इतर	218	785	2,523	19,101	2,89,949	752	834	Others
एकूण		17,042	88,293	2,31,076	12,06,282	67,65,339	81,689	1,11,862	Total

* यात प्राथमिक कृषि पतसंस्था, प्राथमिक भूविकास बँका आणि धान्य बँका यांचा समावेश आहे

* Includes Primary Agricultural Credit Societies, Primary Land and Development Banks and Grain Banks

(/in crore Rs.)

आधार : सहकार आयुक्त आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source - Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

४. उद्योग/INDUSTRIES

कारखाने आणि कामगार यांची संख्या/NUMBER OF FACTORIES AND WORKERS

बाब	1961	1970	1980	1990	1995	2000	2001	2010	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(1)
चालू कारखान्यांची संख्या	8,233	9,803	15,170	23,140	27,438	29,562	28,324	34,888	Number of working factories
कामगारांची दैनिक सरासरी (हजारात)	787	982	1,177	1,160	1,259	1,239	1,201	1,648	Average daily attendance of workers (Thousand No.)

आधार : औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Industrial Safety and Health, Government of Maharashtra, Mumbai

५. वीज/ELECTRICITY

बाब	परिमाण	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	2000-01	2009-10	2010-11	Unit	Item	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)	(1)	
I	विजेचे उत्पादन	दशलक्ष किलोवॅट तास	3,268	9,135	18,750	37,311	62,306	81,345	83,097	Million Kwh	Electricity generated
II	विजेचा वापर	दशलक्ष किलोवॅट तास	2,720	7,650	14,034	30,775	47,289	79,139	87,397	Million Kwh	Electricity consumed
(i)	घरगुती	दशलक्ष किलोवॅट तास	260	732	1,779	5,065	11,172	18,171	19,547	Million Kwh	Domestic
(ii)	वाणिज्यिक	दशलक्ष किलोवॅट तास	198	547	949	2,068	4,105	10,546	11,571	Million Kwh	Commercial
(iii)	औद्योगिक	दशलक्ष किलोवॅट तास	1,853	5,312	8,130	14,706	18,363	30,866	34,416	Million Kwh	Industrial
(iv)	वाहने चालविण्यासाठी	दशलक्ष किलोवॅट तास	339	421	766	970	1,581	2,119	2,707	Million Kwh	Traction
(v)	इतर	दशलक्ष किलोवॅट तास	70	638	2,310	7,966	12,068	14,437	19,156	Million Kwh	Others

आधार : महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, मुंबई

Source : Maharashtra State Electricity Board, Mumbai

६. शिक्षण /EDUCATION

अ.क्र. (1)	प्रकार (2)	परिमाण (3)	1960-61 (4)	1970-71 (5)	1980-81 (6)	1990-91 (7)	2000-01 (8)	2006-07(E) (9)	2010-11(E) (10)	Unit (2)	Type
1	पूर्व प्राथमिक										Pre-Primary
	संस्था	संख्या	527	704	654	857	48,355	N.A.	N.A.	No.	Institutions
	विद्यार्थी	हजारात	34	51	64	88	2,266	N.A.	N.A.	Thousand	Pupils
2	प्राथमिक										Primary
	संस्था	संख्या	34,594	45,143	51,045	57,744	65,960	69330	75,695	No.	Institutions
	विद्यार्थी	हजारात	4,178	6,229	8,392	10,424	11,857	9996	10,626	Thousand	Pupils
3	माध्यमिक*										Secondary*
	संस्था	संख्या	2,468	5,339	6,119	8,200	11,672	19480	21,357	No.	Institutions
	विद्यार्थी	हजारात	858	1,936	3,309	3,723	5,047	10467	10,711	Thousand	Pupils
4	उच्च										Higher
	संस्था	संख्या	211	547	738	1,772	3,101	2275	3,277	No.	Institutions
	विद्यार्थी	हजारात	110	328	589	2,071	3,605	1171	1,784	Thousand	Pupils

*यात उच्च माध्यमिक वर्गाचा समावेश आहे. /This includes Higher Secondary Classes
(??) ??????? /E Estimated

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे
Source : Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune

७. महाराष्ट्रातील खनिज उत्पादन /

अ.क्र.	खनिज	उत्पादन/मूल्य	1961	1971	1981
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	क्रोमाईट	(i) उत्पादन	1	3	3
		(ii) मूल्य	108	313	640
2	दगडी कोळसा	(i) उत्पादन	856	1,171	5,300
		(ii) मूल्य	18,643	62,637	6,05,360
3	कच्चे लोखंड	(i) उत्पादन	362	446	1,388
		(ii) मूल्य	5,099	5,010	45,758
4	चुनाखडी	(i) उत्पादन	55	377	665
		(ii) मूल्य	230	2,924	13,170
5	कच्चे मॅगनीज	(i) उत्पादन	179	216	223
		(ii) मूल्य	20,625	13,924	49,778
6	चायना क्ले	(i) उत्पादन	2	4	6
		(ii) मूल्य	13	53	123
7	बॉक्साइट	(i) उत्पादन	27	123	349
		(ii) मूल्य	199	1,058	8,841
8	मीठ	(i) उत्पादन	384	461	495
		(ii) मूल्य	38	67	692
9	डोलोमाईट	(i) उत्पादन	6	5	27
		(ii) मूल्य	34	269	2,110
10	सिलिका सॅंड	(i) उत्पादन	5	28	80
		(ii) मूल्य	34	269	2,110
11	गेरु	(i) उत्पादन	5	1	3
		(ii) मूल्य	34	13	39
12	कोरंडम	(i) उत्पादन	--	@	1
		(ii) मूल्य	--	8	678

N.A.- उपलब्ध नाही /

*- अस्थायी /

@ आकडे 500 टनाखालील आहेत/

आधार - भारतीय खाण केंद्र, नागपूर/

सहाय्यक मीठ आयुक्त, भारत सरकार, मुंबई (मीठाकरिता)/

MINERAL PRODUCTION IN MAHARASHTRA

(उत्पादन में टनात, मूल्य हजार रुपयांत)
(Quantity in tonnes, value in thousand Rs.)

1990-91 (7)	2000-01 (8)	2009-10 (9)	2010-11 (10)	Quantity/Value (3)	Mineral (2)
N.A.	0.6	0.06	- -	Quantity	Chromite
N.A.	792	4	- -	Value	
16,848	28,754	38,613	36,932	Quantity	Coal
47,24,381	12,10,19,200	480,813	508,249	Value	
645	22	238	1,018	Quantity	Iron ore
38,427	3,097	1,649	7,154	Value	
5,135	6,066	14,827	10,431	Quantity	Limestone
1,96,850	5,26,625	9,595	15,647	Value	
276	363	871	589	Quantity	Manganese ore
1,61,462	6,27,980	44,270	54,109	Value	
N.A.	N.A.	- -	- -	Quantity	China clay
N.A.	N.A.	- -	- -	Value	
543	1,027	1,814	2,492	Quantity	Bauxite
44,263	1,70,492	5,369	4,585	Value	
219	148	- -	180	Quantity	Salt
28	65	86	79	Quantity	Dolomite
2,667	14,538	150	71	Value	
197	168	208	327	Quantity	Silica Sand
8,717	22,845	457	982	Value	
2	N.A.	N.A.	N.A.	Quantity	Ochre
63	N.A.	N.A.	N.A.	Value	
@	N.A.	.N.A.	N.A.	Quantity	Corundum
295	N.A.	.N.A.	N.A.	Value	

Not available

Provisional

Less than 500 tonnes

Source- Indian Bureau of Mines, Nagpur

Assistant Salt Commissioner, Government of India, Mumbai(for salt only)

8. वापरात असलेली मोटार वाहने/MOTOR VEHICLES IN OPERATION

अनुक्रमांक Sr.No.	बाब	1961	1971	1981	1991	2001	2006	2010	2011	Class of vehicles
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मोटार सायकली *	12,532	83,930*	346826*	16,96,157*	44,09,906	75,09,649	1,09,02,591	12060990	Motor Cycles*
2	मोटार गाड्या †	50,589	1,22,508	2,24,752	4,23,505	9,01,278	17,48,557	21,14,643	2382789	Motor Cars†
3	टॅक्सी कॅब्ज	6,086	17,806	31,302	43,168	86,438	1,27,049	1,67,319	182676	Taxi cabs
4	स्वयंचलित रिक्शा	379	3,039	29,474	1,26,049	4,07,660	5,24,883	6,19,864	644037	Auto-rickshaw
5	स्टेज कॅरेजेस-	4,135	10,150	13,789			31,536	31,910	34061	Stage Carriages
	(i) डिझेल इंजिनवर चालणाऱ्या	3,345	9,526	13,789	18,203	27,286	- -	- -	- -	Diesel engined
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर चालणाऱ्या	790	624	- -	- -	- -	- -	- -	- -	Petrol engined
6	कॉन्ट्रॅक्ट कॅरेजेस-	- -	1,498	3,980	13,975	17,119	26,257	28,997	31459	Contract carriages-
	(i) डिझेल इंजिनवर चालणाऱ्या	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	Diesel engined
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर चालणाऱ्या	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	Petrol engined
7	माल मोटारी -									Lorries
A	खाजगी वाहने	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	Private carriers-
	(i) डिझेल इंजिनवर चालणाऱ्या	1,302	10,878	23,719	33,065	@	@	- -	- -	Diesel engined
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर चालणाऱ्या	4,641	9,354	7,755	6,713	@	@	@	@	Petrol engined
B	सार्वजनिक वाहने	17,117	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	Public carriers-
	(i) डिझेल इंजिनवर चालणाऱ्या		24,109	63,360	1,47,818	3,41,334	6,05,695#	7,67,594	878239	Diesel engined
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर चालणाऱ्या	10,691	12,437	10,250	7,061	57,317		1,23,696	77189	Petrol engined
8	रुग्णवाहिका	119	441	925	2,233	4,025	6,206	8,755	9600	Ambulances
9	शाळेच्या बसेस	209	491	594	1,025	1,714	3,275	5,099	6117	School Buses
10	खाजगी प्रवासी वाहने	177	810	2,171	4,622	5,815	8,425	9,976	9421	Private Service vehicles
11	अनुयायन (ट्रेलर)	1,554	7,075	23,173	60,858	1,67,856	2,01,633	2,54,268	284696	Trailors
12	ट्रॅक्टर्स	899	7,821	24,079	61,088	1,72,578	2,24,527	3,32,354	358556	Tractors
13	इतर	285	810	1,319	5,040	9,872	19,097	56,490	29829	Others
	एकूण	1,00,144	3,11,669	8,04,986	26,40,585	66,07,054	1,10,27,651	1,54,23,556	1,69,89,659	Total

टीप - प्रत्येक वर्षाच्या १ जानेवारी रोजीचे आकडे. * स्कूटर्स, मोपेड धरून/Includes scooters Moped also † जीप व स्टेशनवॅग्स धरून/Includes jeeps and stationwagons also
@ नवीन मोटार वाहन कायद्याप्रमाणे खाजगी वाहने व सार्वजनिक वाहने असे वर्गीकरण रद्द करण्यात आले असून 1994 पासून खाजगी व सार्वजनिक मालवाहक वाहने सार्वजनिक वाहने या रकान्यात एकत्र दाखविण्यात आली आहेत.

Note-- Figures are as on 1st January of each year

@ According to new Act, separate classification as private and public carriers has been cancelled. From 1994 onwards no. of private and public carriers together are shown in total 'public carriers'

आधार - परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source- Commissioner of Transport, Government of Maharashtra, Mumbai

९. चालू किंमतीनुसार व स्थिर किंमतीनुसार महाराष्ट्र राज्याचे दरडोई उत्पन्न
PER CAPITA INCOME AND STATE INCOME OF MAHARASHTRA AT CURRENT AND AT CONSTANT PRICES

अ.क्र. (1)	प्रकार (2)	1960-61 [§] (3)	1970-71 [§] (4)	1980-81 [§] (5)	1990-91 [§] (6)	2000-01 [§] (7)	2004-05 (8)	2008-09* (9)	2009-10* (10)	2010-11** (11)	Type (2)
1	निव्वळ राज्य उत्पन्न (कोटी रुपयांत)										Net State Domestic product (Rs. in crore)
	(a) चालू किंमतीनुसार	2,074	5,149	17,500	62,190	2,19,038	36836872	69960283	81789117	93522227	At current prices
	(b) स्थिर किंमतीनुसार (२००४-०५)	38,757	50,447	73,865	1,27,816	2,10,526	36836871	58417848	63482862	70283194	At constant prices (2004-05)
2	दरडोई राज्य उत्पन्न (रुपये)										Per capita State Income (in Rs.)
	(a) चालू किंमतीनुसार	531	1,041	2,811	7,958	22,777	35915	64238	74027	83471	At current Prices
	(b) स्थिर किंमतीनुसार (२००४-०५)	9,924	10,193	11,863	16,355	21,892	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	At constant Prices (2004-05)
3	राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक (२००४-०५)										Index numbers of State Income (2004-05)
	(a) चालू किंमतीनुसार	100.00	248.34	843.97	2,999.24	10,563.54	100	186.8	217.8	248.8	At current prices
	(b) स्थिर किंमतीनुसार (२००४-०५)	100.00	130.16	190.58	329.79	543.20	100	156.0	169.5	187.3	At constant prices (2004-05)
4	दरडोई उत्पन्नाचे निर्देशांक (२००४-०५)										Index numbers of per capita income (2004-05)
	(a) चालू किंमतीनुसार	100.00	195.97	529.38	1,498.78	4,289.87	100	178.9	206.1	232.4	At current prices
	(b) स्थिर किंमतीनुसार (२००४-०५)	100.00	102.71	119.54	164.80	220.59	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	At constant prices (2004-05)

§ पायाभूत वर्ष/Base year 1999-2000 * अस्थायी /Provisional +प्राथमिक अंदाज/ Preliminary estimates

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

10. कामगारांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक /CONSUMER PRICE INDEX NUMBERS FOR WORKING CLASS
(नवी मालिका/New Series)

अ.क्र. (1)	केंद्र (2)	बाब (3)	1966 (4)	1971 (5)	1981 (6)	1991* (7)	2001* (8)	2005# (9)	2009# (10)	2010# (3)	Item (2)	Centre
1	मुंबई *	अन्न सर्व बाबी	150 143	202 188	492 447	244 226	554 528	615 611	166 159	187 164	Food All items	Mumbai*
2	सोलापूर *	अन्न सर्व बाबी	155 145	211 195	523 481	229 224	449 471	503 539	149 160	185 163	Food All items	Solapur*
3	नागपूर *	अन्न सर्व बाबी	155 144	208 190	489 454	222 223	446 483	494 554	151 174	202 158	Food All items	Nagpur*
4	जळगाव *	अन्न सर्व बाबी	173 155	202 187	515 459	236 221	488 469	542 525	655 162	185 170	Food All items	Jalgaon *
5	नांदेड *	अन्न सर्व बाबी	170 153	207 195	556 507	226 225	468 469	555 543	665 167	183 163	Food All items	Nanded *
6	औरंगाबाद *	अन्न सर्व बाबी	164 151	200 189	529 401	237 219	488 495	560 576	689 159	183 154	Food All items	Aurangabad *
7	पुणे *	अन्न सर्व बाबी	149 139	188 174	475 420	239 217	519 516	609 589	146 162	198 168	Food All items	Pune*
8	नाशिक	अन्न सर्व बाबी	-- --	-- --	-- --	237 228	471 498	514 576	139 157	196 141	Food All items	Nashik
9	अकोला	अन्न सर्व बाबी	-- --	-- --	-- --	226 220	484 475	522 529	650 155	168 159	Food All items	Akola
10	कोल्हापूर	अन्न सर्व बाबी	-- --	-- --	-- --	236 221	501 477	581 574	697 158	186 166	Food All items	Kolhapur

* कॅलेंडर वर्ष/ Calendar year 1982 = 100

कॅलेंडर वर्ष/ Calendar year 2001 = 100

आधार - कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई

Source- Office of the Commissioner of Labour, Mumbai

१. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या

१.१ या विभागात जनगणना २००१ नुसार क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती त्यांची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी, दशवर्षीय चढउतार, खेड्यांचे वर्गीकरण, काम करणारे आणि काम न करणारे लोक, साक्षरता दर इ. बाबतची माहिती देण्यात आली आहे. लोकसंख्येची भाषावार माहिती जनगणना, २००१ ची देण्यात आली आहे.

१.२ २००१ च्या जनगणनेप्रमाणे वापरलेल्या संकल्पना व व्याख्यांनुसार 'गाव' हे ठराविक सीमा असलेले व जमिनीचे स्वतंत्रपणे अभिलेख उपलब्ध असलेले महसुली गाव होय. वाड्या किंवा पाडे यांस स्वतंत्र गावे मानण्यात आलेले नाही. ह्यास फक्त वनव्याप्त गावांचा अपवाद आहे. ही ठिकाणे म्हणजे राखीव जंगलातील लोकसंख्या असलेली ठिकाणे होत. त्यात मुख्यतः जंगल कामगार व त्यांच्या कुटुंबातील व्यक्तींचा समावेश आहे व त्यास गावे असे संबोधण्यात आले आहे. 'वस्ती असलेल्या गावात' 'वस्ती असलेल्या महसुली' व 'वस्ती असलेल्या वनव्याप्त' गावांचा समावेश आहे. "वस्ती नसलेल्या" गावांत कोणत्याही प्रकारची लोकवस्ती नसलेल्या महसुली गावांचा समावेश होतो. २००१ च्या जनगणनेनुसार शहर किंवा नागरी विभागाची व्याख्या खालीलप्रमाणे करण्यात आली आहे :-

(१) ज्या ठिकाणी महानगरपालिका, नगर परिषद इ. नागरी संस्था, कटक मंडळ किंवा मुलकी वस्ती आहे असे किंवा

(२) ५,००० किंवा त्याहून अधिक लोकवस्ती असलेले, ज्यातील कमीतकमी तीन-चतुर्थांश पुरुष कामगार बिगर-शेती व्यवसायात गुंतले आहेत असे व लोकसंख्येची घनता प्रति चौ.कि.मी. ४०० किंवा त्यापेक्षा जास्त असणारे ठिकाण.

१९९१ च्या जनगणनेनुसार खालीलप्रमाणे व्याख्या करण्यात आल्या आहेत :-

(१) काम - 'काम' ह्या शब्दाची व्याख्या कोणत्याही आर्थिक उत्पादक कार्यात सहभाग, अशी असून त्याचे स्वरूप बौद्धिक किंवा शारीरिक श्रम असे असू शकेल. 'काम' ह्यात फक्त प्रत्यक्ष केलेल्या कामाचा अंतर्भाव नसून प्रभावी देखरेख व कामाचे मार्गदर्शन यांचाही समावेश आहे.

(२) काम करणारे - संदर्भ वर्षात अगदी काही वेळ काम केले असले तरी त्या व्यक्तीस काम करणारे असे समजण्यात आले :-

(अ) मुख्यतः काम करणारे - एखाद्या व्यक्तीने गेल्या वर्षात ६ महिने किंवा जास्त किंवा १८३ दिवस किंवा त्याहून जास्त दिवस काम केले असल्यास त्या व्यक्तीस मुख्यतः काम करणारी व्यक्ती असे संबोधण्यात आले.

(ब) सिमांतिक कामगार - एखाद्या व्यक्तीने गेल्या वर्षात सहा महिन्यांपेक्षा किंवा १८३ दिवसांपेक्षा कमी दिवस काम केले असेल तर त्या व्यक्तीस सीमांतिक कामगार म्हणून संबोधण्यात आले.

(३) काम न करणारे - जनगणनेच्या संदर्भ दिवसाच्या आधीच्या एक वर्षाच्या संदर्भकाळात एखाद्या व्यक्तीने अजिबात काम केले नसेल अशा व्यक्तीस काम न करणारी व्यक्ती असे संबोधण्यात आले. जी व्यक्ती मुख्यत्वे स्वतःच्या कुटुंबासाठी कामे करणे वगैरे घरगुती कामामध्ये गुंतलेली असेल किंवा एखादा मुलगा किंवा मुलगी जी प्रामुख्याने एखाद्या संस्थेत शिकत असताना कुटुंबाला आर्थिक मदत करते परंतु जी पूर्णवेळ काम

1. AREA AND POPULATION

1.1 Final figures of 2001 population census are presented in this section in tables on Area, Population of Scheduled Castes, Scheduled Tribes, their percentage to total population, decadal variation, villages classified by population working and non-working persons and literacy rates. Population classification according to languages is given for Population Census 1981.

1.2 According to the definitions and concepts used for the 2001 census, a 'Village' is a revenue village having a defined boundary and separate land records. Hamlets, wadies or pardas have not been treated as separate villages. Forest villages make an exception. They are population centres situated within reserved forest areas. Their population mainly consists of forest labourers and their families. Such population centres within reserved forest areas are also treated as villages. Number of 'inhabited villages' denote number of 'inhabited revenue villages' and 'inhabited forest villages'. The 'un-inhabited villages' are the revenue villages but did not have any residential population. For the purpose of 2001 Census a town or an urban area was defined as a place which has :-

- a municipal body, a cantonment or civil lines; or
- a population of 5,000 or over, at least three-fourth or more of male workers engaged in non-agricultural pursuits and density of population of at least 400 per sq.km.

Definitions as adopted in the 1991 census are reproduced below :-

(1) Work- Work was defined as participation in economically productive activity, such participation may be mental or physical in nature. Work involves not only actual work but also effective supervision and direction of work.

(2) Worker- worker was one who had engaged himself in work for at least sometime during the reference year :-

(a) Main worker- A Person who put in work for six months or more or for 183 days or more, during last year was classified as main worker.

(b) Marginal worker- Person who did work during last year for less than six months (183 days) was classified as marginal worker.

(3) Non-worker - was one who did not engage himself at all in work throughout the whole reference period of one year preceding the date of enumeration. A person who is engaged primarily in household duties such as working for one's own household or a boy or a girl who is primarily a student attending an institution, even if such a person

करीत नाही अशा व्यक्तीस “काम करणारी व्यक्ती” असे संबोधण्यात आले नाही. तसेच एखाद्या व्यक्तीस घरभाडे किंवा निवृत्ती वेतन अशा स्वरूपातच उत्पन्न मिळते व ज्यासाठी त्या व्यक्तीस कोणतेही काम करावे लागत नाही अशा व्यक्तीस “काम करणारी व्यक्ती” असे संबोधण्यात आले नाही.

(४) घरगुती उद्योग - कुटुंब प्रमुख किंवा प्रामुख्याने कुटुंबातील व्यक्तींनी शहरी भागात स्वतःच्या घराच्या परिसरात व ग्रामीण भागात खेड्यात चालविलेला उद्योग म्हणजे “घरगुती उद्योग” होय. घरगुती उद्योग हा नोंदणी झालेल्या कारखान्याप्रमाणे चालविण्यात येत नाही व त्यात उत्पादन, प्रक्रिया, सेवा, दुरुस्ती व विक्री यांचा संबंध असतो.

(५) शेतकरी - यात स्वतःची जमीन कसणारे व दुसऱ्यांची जमीन कसणारे अशा दोन्हीचा अंतर्भाव होतो.

(६) शेतमजूर - यात शेतावर मजुरीवर/वेतनावर काम करणारे परंतु ज्यांचा जमिनीवर कोणत्याही प्रकारचा मालकी हक्क नाही अशांचा समावेश होतो.

(७) व्यवसाय - ज्यास उद्योग म्हणता येईल अशा आर्थिक उत्पादनांच्या कोणत्याही शाखेत जेव्हा एखादी व्यक्ती स्वतः काम करते त्यास तिचा व्यवसाय समजण्यात येतो.

(८) उद्योग - म्हणजे आर्थिक उत्पादन कार्यातील एखादी शाखा ज्यात कामगार काम करतो.

(९) मालक - मोबदला देऊन एक किंवा जास्त व्यक्तींकडून काम करवून घेणाऱ्या व्यक्तीस मालक असे समजण्यात येते.

(१०) कामगार - जी व्यक्ती नगद किंवा वस्तुरुपाने मोबदला घेऊन दुसऱ्यासाठी वेतनावर किंवा मजुरीवर काम करते ती कामगार व्यक्ती होय.

(११) एकटा कामगार - जी व्यक्ती काही नैमित्तिक कारणांव्यतिरिक्त मोबदला देऊन इतरांकडून काम करवून घेत नाही किंवा कुटुंबातील इतर व्यक्तींच्या मदतीने काम करत नाही किंवा कोणत्याही सहकारी संस्थेची सभासद म्हणून काम करीत नाही अशा व्यक्तीस “एकटा कामगार” असे संबोधण्यात येते.

(१२) कौटुंबिक कामगार - कुटुंबाच्या उद्योगात जी व्यक्ती नगद किंवा वस्तुरुपात वेतन किंवा मजुरी न घेता कुटुंबातील इतर व्यक्तींबरोबर काम करते ती “कौटुंबिक कामगार” म्हणून समजण्यात येते.

helps the family's economic activity but not as full-time worker was not treated as worker. A person who merely receives income such as rent or pension and who does not have to work for receiving that income has not been treated as worker.

(4) Household Industry - is defined as an industry conducted by the head of the household himself or mainly by members of households at home or within the village in rural areas and only within the premises of the house where the household lives in urban areas. It should not be run on the scale of registered factory and relates to production, processing, servicing, repairing or making and selling of goods.

(5) Cultivator - includes both owner cultivators and tenant cultivators.

(6) Agricultural labourer - covers all persons working on land as labourers on wages without holding any right upon the land.

(7) Occupation - of a worker is the function which he personally performs by engaging himself in work in any branch of economic activity which is called his industry.

(8) Industry - is defined as a sector of economic activity on which a worker is engaged.

(9) Employer - is a person who hires one or more persons in his work.

(10) Employee - is a person who works for others for wages or salary in cash or kind.

(11) A single worker - is a person who is doing his work without employing others except casually and without the help of other members of his family except casually or a participation in work as a member of a co-operative.

(12) A family worker - is a person who is doing his work in a family enterprise along with other members of the family without wages or salary in cash or kind.

1. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.1

२००१ च्या जनगणनेनुसार क्षेत्रफळ व लोकसंख्या

Area and Population according to 2001 Population Census

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण ग्रामीण नागरी	क्षेत्रफळ	लोकसंख्या	तालुक्यांची संख्या	गावांची संख्या		शहरांची संख्या	कुटुंबे House holds	लोकसंख्या			Total	District
			चौ.कि.मी. मध्ये	दर चौ.कि.मी. मागे		Number of Vilages				एकूण	पुरुष	स्त्रिया		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	3	2
			Sq. Km.	Per.Sq. Km.	talukas	Inhabited	Uninhabited	town		Persons	Males	Females	Rural	Urban
1	मुंबई शहर	ए	157.00	21,261	-	-	-	-	6,77,163	33,38,031	18,78,246	14,59,785	T	Mumbai City
		ग्रा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	R	
		ना	157.00	21,261	-	-	-	-	6,77,163	33,38,031	18,78,246	14,59,785	U	
2	मुंबई उपनगर	ए	446.00	19,373	-	-	-	1	18,38,426	86,40,419	47,41,720	38,98,699	T	Mumbai Suburban
		ग्रा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	R	
		ना	446.00	19,373	-	-	-	1	18,38,426	86,40,419	47,41,720	38,98,699	U	
3	ठाणे	ए	9,558.00	851	15	1,727	21	37	17,55,124	81,31,849	43,77,747	37,54,102	T	Thane
		ग्रा	8,734.50	255	15	1,727	21		4,45,916	22,29,376	11,48,123	10,81,253	R	
		ना	823.50	7,168	-	-	-	37	13,09,208	59,02,473	32,29,624	26,72,849	U	
4	रायगड	ए	7,152.00	309	15	1,859	60	26	4,78,933	22,07,929	11,17,628	10,90,301	T	Raigad
		ग्रा	6,957.18	240	15	1,859	60		3,60,398	16,73,094	8,33,965	8,39,129	R	
		ना	194.82	2,745	-	-	-	26	1,18,535	5,34,835	2,83,663	2,51,172	U	
5	रत्नागिरी	ए	8,208.00	207	9	1,539	4	10	3,77,366	16,96,777	7,94,498	9,02,279	T	Ratnagiri
		ग्रा	8,132.22	185	9	1,539	4		3,36,040	15,04,568	6,95,635	8,08,933	R	
		ना	75.78	2,536	-	-	-	10	41,326	1,92,209	98,863	93,346	U	
6	सिंधुदुर्ग	ए	5,207.00	167	8	743	-	5	1,92,666	8,68,825	4,17,890	4,50,935	T	Sindhudurg
		ग्रा	5,168.01	152	8	743	-		1,73,818	7,86,506	3,76,272	4,10,234	R	
		ना	38.99	2,111	-	-	-	5	18,848	82,319	41,618	40,701	U	
7	नाशिक	ए	15,530.00	322	15	1,923	6	18	9,15,137	49,93,796	25,90,912	24,02,884	T	Nashik
		ग्रा	15,027.76	203	15	1,923	6		5,48,027	30,56,240	15,71,221	14,85,019	R	
		ना	502.24	3,858	-	-	-	18	3,67,110	19,37,556	10,19,691	9,17,865	U	
8	धुळे	ए	7,195.00	237	4	678	3	3	3,24,557	17,07,947	8,78,372	8,29,575	T	Dhule
		ग्रा	7,110.04	178	4	678	3		2,44,081	12,62,062	6,46,364	6,15,698	R	
		ना	84.96	5,248	-	-	-	3	80,476	4,45,885	2,32,008	2,13,877	U	
9	नंदुरबार	ए	5,955.00	220	6	935	12	5	2,45,421	13,11,709	6,63,511	6,48,198	T	Nandurbar
		ग्रा	5,902.48	188	6	935	12		2,09,682	11,09,036	5,58,513	5,50,523	R	
		ना	52.52	3,859	-	-	-	5	35,739	2,02,673	1,04,998	97,675	U	

तक्रा क्र. /TABLE No. 1.1 - Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	3	2
10	जळगाव	ए	11,765.00	313	15	1,491	28	15	7,32,767	36,82,690	19,05,493	17,77,197	T	Jalgaon
		ग्रा	11,598.38	227	15	1,491	28		5,31,580	26,29,896	13,57,031	12,72,865	R	
		ना	166.62	6,319	-	-	-		15	2,01,187	10,52,794	5,48,462	5,04,332	
11	अहमदनगर	ए	17,048.00	237	14	1,578	9	18	7,76,787	40,40,642	20,83,053	19,57,589	T	Ahmednagar
		ग्रा	16,639.28	195	14	1,578	9		6,20,524	32,36,945	16,61,811	15,75,134	R	
		ना	408.72	1,966	-	-	-		18	1,56,263	8,03,697	4,21,242	3,82,455	
12	पुणे	ए	16,543.00	437	14	1,844	22	25	15,17,041	72,32,555	37,69,128	34,63,427	T	Pune
		ग्रा	14,792.85	205	14	1,844	22		5,96,505	30,31,718	15,57,463	14,74,255	R	
		ना	850.15	4,941	-	-	-		25	9,20,536	42,00,837	22,11,665	19,89,172	
13	सातारा	ए	10,480.00	268	11	1,716	23	15	5,70,606	28,08,994	14,08,326	14,00,668	T	Satara
		ग्रा	10,054.49	240	11	1,716	23		4,89,759	24,10,873	12,01,817	12,09,056	R	
		ना	425.51	936	-	-	-		15	80,847	3,98,121	2,06,509	1,91,612	
14	सांगली	ए	8,572.00	301	9	721	3	8	5,06,593	25,83,524	13,20,088	12,63,436	T	Sangli
		ग्रा	8,204.48	238	9	721	3		3,80,029	19,50,306	9,94,155	9,56,151	R	
		ना	367.52	1,723	-	-	-		8	1,26,564	6,33,218	3,25,933	3,07,285	
15	सोलापूर	ए	14,895.00	258	11	1,138	12	10	7,35,092	38,49,543	19,89,623	18,59,920	T	Solapur
		ग्रा	14,573.68	180	11	1,138	12		5,06,559	26,24,259	13,63,390	12,60,869	R	
		ना	321.32	3,813	-	-	-		10	2,28,533	12,25,284	6,26,233	5,99,051	
16	कोल्हापूर	ए	7,685.00	458	12	1,196	21	18	7,12,349	35,23,162	18,07,470	17,15,692	T	Kolhapur
		ग्रा	7,457.98	332	12	1,196	21		4,97,041	24,72,809	12,60,239	12,12,570	R	
		ना	227.02	4,627	-	-	-		18	2,15,308	10,50,353	5,47,231	5,03,122	
17	औरंगाबाद	ए	10,107.00	287	9	1,300	44	9	5,49,898	28,97,013	15,05,363	13,91,650	T	Aurangabad
		ग्रा	9,874.44	183	9	1,300	44		3,44,735	18,09,863	9,34,813	8,75,050	R	
		ना	232.56	4,675	-	-	-		9	2,05,163	10,87,150	5,70,550	5,16,600	
18	जालना	ए	7,718.00	209	8	963	8	4	3,03,886	16,12,980	8,26,903	7,86,077	T	Jalna
		ग्रा	7,611.84	171	8	963	8		2,50,907	13,05,115	6,67,441	6,37,674	R	
		ना	106.16	2,900	-	-	-		4	52,979	3,07,865	1,59,462	1,48,403	
19	परभणी	ए	6,214.00	246	9	830	11	8	2,78,702	15,27,715	7,80,191	7,47,524	T	Parbhani
		ग्रा	6,101.11	171	9	830	11		1,96,170	10,42,529	5,29,729	5,12,800	R	
		ना	112.89	4,298	-	-	-		8	82,532	4,85,186	2,50,462	2,34,724	
20	हिंगोली	ए	4,827.00	205	5	672	38	4	1,80,695	9,87,160	5,05,373	4,81,787	T	Hingoli
		ग्रा	4,779.42	174	5	672	38		1,54,630	8,33,130	4,25,840	4,07,290	R	
		ना	47.58	3,237	-	-	-		4	26,065	1,54,030	79,533	74,497	
21	बीड	ए	10,693.00	202	11	1,354	11	6	4,14,973	21,61,250	11,16,356	10,44,894	T	Beed
		ग्रा	10,652.75	167	11	1,354	11		3,45,852	17,74,180	9,15,071	8,59,109	R	
		ना	40.25	9,617	-	-	-		6	69,121	3,87,070	2,01,285	1,85,785	
22	नांदेड	ए	10,528.00	273	16	1,546	63	13	5,27,875	28,76,259	14,81,358	13,94,901	T	Nanded
		ग्रा	10,329.10	212	16	1,546	63		4,10,647	21,87,195	11,23,468	10,63,727	R	
		ना	198.90	3,464	-	-	-		13	1,17,228	6,89,064	3,57,890	3,31,174	
23	उस्मानाबाद	ए	7,569.00	196	8	729	5	8	2,95,750	14,86,586	7,69,368	717,218	T	Osmanabad
		ग्रा	7,522.00	167	8	729	5		2,53,391	12,53,330	6,48,276	605,054	R	
		ना	47.00	4,963	-	-	-		-	42,359	2,33,256	1,21,092	112,164	

तक्का क्र. /TABLE No. 1.1 - Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	3	2
24	लातूर	ए	7,157.00	291	10	921	23	5	3,81,600	20,80,285	10,75,257	10,05,028	T	Latur
		ग्रा	7,089.58	224	10	921	23		2,96,727	15,90,024	8,19,413	7,70,611	R	
		ना	67.42	7,272	-	-	-		5	84,873	4,90,261	2,55,844	2,34,417	
25	बुलढाणा	ए	9,661.00	231	13	1,297	136	11	4,45,634	22,32,480	11,47,403	10,85,077	T	Buldhana
		ग्रा	9,554.37	184	13	1,297	136		3,58,411	17,59,097	9,02,445	8,56,652	R	
		ना	106.63	4,439	-	-	-		11	87,223	4,73,383	2,44,958	2,28,425	
26	अकोला	ए	5,676.00	287	7	862	124	8	3,19,947	16,30,239	8,41,253	7,88,986	T	Akola
		ग्रा	5,611.29	179	7	862	124		2,05,862	10,02,742	5,17,465	4,85,277	R	
		ना	64.71	9,697	-	-	-		8	1,14,085	6,27,497	3,23,788	3,03,709	
27	वाशिम	ए	4,898.00	208	6	702	87	4	2,00,958	10,20,216	5,26,094	4,94,122	T	Washim
		ग्रा	4,817.91	175	6	702	87		1,70,185	8,41,771	4,33,766	4,08,005	R	
		ना	80.09	2,228	-	-	-		4	30,773	1,78,445	92,328	86,117	
28	अमरावती	ए	12,210.00	214	14	1,679	323	11	5,26,230	26,07,160	13,45,614	12,61,546	T	Amravati
		ग्रा	12,015.26	142	14	1,679	323		3,57,018	17,07,581	8,80,387	8,27,194	R	
		ना	194.74	4,619	-	-	-		11	1,69,212	8,99,579	4,65,227	4,34,352	
29	यवतमाळ	ए	13,582.00	181	16	1,856	274	13	5,18,214	24,58,271	12,65,681	11,92,590	T	Yavatmal
		ग्रा	13,503.29	148	16	1,856	274		4,26,988	20,01,060	10,29,540	9,71,520	R	
		ना	78.71	5,809	-	-	-		13	91,226	4,57,211	2,36,141	2,21,070	
30	वर्धा	ए	6,309.00	196	8	1,004	378	7	2,70,502	12,36,736	6,38,990	5,97,746	T	Wardha
		ग्रा	6,263.57	146	8	1,004	378		2,02,963	9,11,695	4,70,610	4,41,085	R	
		ना	45.43	7,155	-	-	-		7	67,539	3,25,041	1,68,380	1,56,661	
31	नागपूर	ए	9,892.00	411	14	1,628	241	29	8,38,599	40,67,637	21,05,314	19,62,323	T	Nagpur
		ग्रा	9,481.87	153	14	1,628	241		3,14,359	14,53,886	7,51,516	7,02,370	R	
		ना	410.13	6,373	-	-	-		29	5,24,240	26,13,751	13,53,798	12,59,953	
32	भंडारा	ए	4,087.00	278	7	778	92	6	2,44,531	11,36,146	5,73,445	5,62,701	T	Bhandara
		ग्रा	4,026.90	239	7	778	92		2,08,432	9,60,418	4,83,768	4,76,650	R	
		ना	60.10	2,924	-	-	-		6	36,099	1,75,728	89,677	86,051	
33	गोंदिया	ए	5,234.00	229	8	893	57	2	2,49,720	12,00,707	5,98,834	6,01,873	T	Gondia
		ग्रा	5,200.26	203	8	893	57		2,22,018	10,57,276	5,26,022	5,31,254	R	
		ना	33.74	4,251	-	-	-		2	27,702	1,43,431	72,812	70,619	
34	चंद्रपूर	ए	11,443.00	181	14	1,472	319	14	4,62,632	20,71,101	10,62,993	10,08,108	T	Chandrapur
		ग्रा	11,212.88	125	14	1,472	319		3,18,875	14,06,034	7,16,461	6,89,573	R	
		ना	230.12	2,890	-	-	-		14	1,43,757	6,65,067	3,46,532	3,18,535	
35	गडचिरोली	ए	14,412.00	67	12	1,521	158	2	2,10,362	9,70,294	4,91,101	4,79,193	T	Gadchiroli
		ग्रा	14,356.03	63	12	1,521	158		1,95,383	9,03,033	4,56,647	4,46,386	R	
		ना	55.97	1,202	-	-	-		2	14,979	67,261	34,454	32,807	
महाराष्ट्र राज्य	ए	3,08,613.00	314	353	41,095	2,616	378	19,576,736	9,68,78,627	5,04,00,596	46,478,031	T	Maharashtra State	
	ग्रा	3,00,357.20	186	353	41,095	2,616	-	11,173,512	5,57,77,647	2,84,58,677	27,318,970	R		
	ना	7,355.80	5,588	-	-	-	378	8,403,224	4,11,00,980	2,19,41,919	19,159,061	U		

आधार : भारतीय जनगणना, २००१

Source.— Population Census of India, 2001

1. क्षेत्रफल / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.2

अनुसूचित जातीची लोकसंख्या / Scheduled Castes Population

(जनगणना/Population Census, 2001)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	ग्रामीण Rural			नागरी Urban			एकूण Total			अनुसूचित जातीची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Percentage of Sheduled Castes to total Population			District (2)
		एकूण Total (3)	पुरुष Males (4)	स्त्रिया Females (5)	एकूण Total (6)	पुरुष Males (7)	स्त्रिया Females (8)	एकूण Total (9)	पुरुष Males (10)	स्त्रिया Females (11)	एकूण Total (12)	पुरुष Males (13)	स्त्रिया Females (14)	
1	मुंबई शहर	-	-	-	1,83,469	94,811	88,658	1,83,469	94,811	88,658	5.50	5.05	6.07	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	-	-	-	4,01,569	2,11,010	1,90,559	4,01,569	2,11,010	1,90,559	4.65	4.45	4.89	Mumbai Suburban
3	ठाणे	45,107	23,464	21,643	2,94,613	1,54,526	1,40,087	3,39,720	1,77,990	1,61,730	4.18	4.07	4.31	Thane
4	रायगड	32,418	16,156	16,262	21,249	10,956	10,293	53,667	27,112	26,555	2.43	2.43	2.44	Raigad
5	रत्नागिरी	19,900	9,867	10,033	4,615	2,387	2,228	24,515	12,254	12,261	1.44	1.54	1.36	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	35,199	16,756	18,443	3,337	1,690	1,647	38,536	18,446	20,090	4.44	4.41	4.46	Sindhudurg
7	नाशिक	2,12,803	1,09,227	1,03,576	2,13,713	1,09,117	1,04,596	4,26,516	2,18,344	2,08,172	8.54	8.43	8.66	Nashik
8	धुळे	75,587	38,634	36,953	33,515	17,122	16,393	1,09,102	55,756	53,346	6.39	6.35	6.43	Dhule
9	नंदुरबार	28,462	14,470	13,992	12,950	6,584	6,366	41,412	21,054	20,358	3.16	3.17	3.14	Nadurbar
10	जळगाव	2,10,152	1,07,184	1,02,968	76,625	39,520	37,105	2,86,777	1,46,704	1,40,073	7.79	7.70	7.88	Jalgaon
11	अहमदनगर	3,79,262	1,93,948	1,85,314	1,05,423	53,597	51,826	4,84,685	2,47,545	2,37,140	12.00	11.88	12.11	Ahmednagar
12	पुणे	2,43,690	1,25,024	1,18,666	5,18,167	2,65,941	2,52,226	7,61,857	3,90,965	3,70,892	10.53	10.37	10.71	Pune
13	सातारा	2,02,017	1,01,820	1,00,197	44,093	22,394	21,699	2,46,110	1,24,214	1,21,896	8.76	8.82	8.70	Satara
14	सांगली	2,31,295	1,17,065	1,14,230	82,179	41,505	40,674	3,13,474	1,58,570	1,54,904	12.13	12.01	12.26	Sangli
15	सोलापूर	4,11,869	2,12,426	1,99,443	1,66,254	84,857	81,397	5,78,123	2,97,283	2,80,840	15.02	14.94	15.10	Solapur
16	कोल्हापूर	3,30,774	1,67,479	1,63,295	1,18,867	60,599	58,268	4,49,641	2,28,078	2,21,563	12.76	12.62	12.91	Kolhapur
17	औरंगाबाद	2,02,903	1,04,173	98,730	1,73,278	89,734	83,544	3,76,181	1,93,907	1,82,274	12.99	12.88	13.10	Aurangabad
18	जालना	1,53,169	77,931	75,238	27,848	14,321	13,527	1,81,017	92,252	88,765	11.22	11.16	11.29	Jalna
19	परभणी	1,08,900	55,138	53,762	43,563	22,235	21,328	1,52,463	77,373	75,090	9.98	9.92	10.05	Parbhani
20	हिंगोली	86,789	43,992	42,797	13,908	7,044	6,864	1,00,697	51,036	49,661	10.20	10.10	10.31	Hingoli
21	बीड	2,33,864	1,19,649	1,14,215	47,376	24,373	23,003	2,81,240	1,44,022	1,37,218	13.01	12.90	13.13	Beed
22	नांदेड	4,06,046	2,08,013	1,98,033	92,150	47,558	44,592	4,98,196	2,55,571	2,42,625	17.32	17.25	17.39	Nanded
23	उस्मानाबाद	2,12,666	1,09,418	1,03,248	33,124	17,159	15,965	2,45,790	1,26,577	1,19,213	16.53	16.45	16.62	Osmanabad
24	लातूर	3,25,298	1,67,542	1,57,756	78,953	40,691	38,262	4,04,251	2,08,233	1,96,018	19.43	19.37	19.50	Latur
25	बुलढाणा	1,95,765	99,903	95,862	45,858	23,515	22,343	2,41,623	1,23,418	1,18,205	10.82	10.76	10.89	Buldhana
26	अकोला	1,14,629	58,793	55,836	53,818	27,572	26,246	1,68,447	86,365	82,082	10.33	10.27	10.40	Akola
27	वाशिम	1,41,382	72,416	68,966	21,281	10,780	10,501	1,62,663	83,196	79,467	15.94	15.81	16.08	Washim
28	अमरावती	3,18,152	1,64,452	1,53,700	1,28,471	66,189	62,282	4,46,623	2,30,641	2,15,982	17.13	17.14	17.12	Amravati
29	यवतमाळ	2,00,888	1,03,201	97,687	51,914	26,281	25,633	2,52,802	1,29,482	1,23,320	10.28	10.23	10.34	Yavatmal
30	वर्धा	1,12,145	58,044	54,101	46,485	23,895	22,590	1,58,630	81,939	76,691	12.83	12.82	12.83	Wardha
31	नागपूर	2,41,166	1,24,337	1,16,829	4,55,295	2,32,977	222,318	6,96,461	3,57,314	3,39,147	17.12	16.97	17.28	Nagpur
32	भंडारा	1,69,944	85,151	84,793	32,005	16,109	15,896	2,01,949	1,01,260	1,00,689	17.77	17.66	17.89	Bhandara
33	गोंदिया	1,39,337	69,147	70,190	28,362	14,170	14,192	1,67,699	83,317	84,382	13.97	13.91	14.02	Gondia
34	चंद्रपूर	1,74,504	88,748	85,756	1,22,423	63,393	59,030	2,96,927	1,52,141	1,44,786	14.34	14.31	14.36	Chandrapur
35	गडचिरोली	97,747	49,321	48,426	11,077	5,561	5,516	1,08,824	54,882	53,942	11.22	11.18	11.26	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		60,93,829	31,12,889	29,80,940	37,87,827	19,50,173	18,37,654	98,81,656	50,63,062	48,18,594	10.20	10.05	10.37	Maharashtra State

आधार : भारतीय जनगणना, २००१

Source.— Population Census of India, 2001

1. क्षेत्रफल / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.3

अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या / Scheduled Tribes Population

(जनगणना/Population Census, 2001)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	ग्रामीण Rural			नागरी Urban			एकूण Total			अनुसूचित जमातीची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Percentage of Sheduled Tribes to total Population			District (2)
		एकूण Total (3)	पुरुष Males (4)	स्त्रिया Females (5)	एकूण Total (6)	पुरुष Males (7)	स्त्रिया Females (8)	एकूण Total (9)	पुरुष Males (10)	स्त्रिया Females (11)	एकूण Total (12)	पुरुष Males (13)	स्त्रिया Females (14)	
1	मुंबई शहर	-	-	-	20,666	11,187	9,479	20,666	11,187	9,479	0.62	0.60	0.65	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	-	-	-	70,454	37,335	33,119	70,454	37,335	33,119	0.82	0.79	0.85	Mumbai Suburban
3	ठाणे	10,47,710	5,22,746	5,24,964	1,51,580	78,063	73,517	11,99,290	6,00,809	5,98,481	14.75	13.72	15.94	Thane
4	रायगड	2,44,269	1,23,184	1,21,085	24,855	12,696	12,159	2,69,124	1,35,880	1,33,244	12.19	12.16	12.22	Raigad
5	रत्नागिरी	18,839	9,601	9,238	1,263	809	454	20,102	10,410	9,692	1.18	1.31	1.07	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	4,596	2,333	2,263	356	182	174	4,952	2,515	2,437	0.57	0.60	0.54	Sindhudurg
7	नाशिक	10,86,059	5,48,455	5,37,604	1,08,212	55,816	52,396	11,94,271	6,04,271	5,90,000	23.92	23.32	24.55	Nashik
8	धुळे	4,20,139	2,12,344	2,07,795	23,425	12,383	11,042	4,43,564	2,24,727	2,18,837	25.97	25.58	26.38	Dhule
9	नंदुरबार	8,28,565	4,12,027	4,16,538	31,009	15,831	15,178	8,59,574	4,27,858	4,31,716	65.53	64.48	66.60	Nadurbar
10	जळगाव	3,91,689	2,01,090	1,90,599	44,262	22,927	21,335	4,35,951	2,24,017	2,11,934	11.84	11.76	11.93	Jalgaon
11	अहमदनगर	2,88,632	1,46,051	1,42,581	14,623	7,539	7,084	3,03,255	1,53,590	1,49,665	7.51	7.37	7.65	Ahmednagar
12	पुणे	2,03,838	1,03,410	1,00,428	57,884	30,425	27,459	2,61,722	1,33,835	1,27,887	3.62	3.55	3.69	Pune
13	सातारा	18,673	9,487	9,186	3,223	1,731	1,492	21,896	11,218	10,678	0.78	0.80	0.76	Satara
14	सांगली	13,854	7,119	6,735	4,001	2,057	1,944	17,855	9,176	8,679	0.69	0.70	0.69	Sangli
15	सोलापूर	43,033	22,434	20,599	25,956	13,277	12,679	68,989	35,711	33,278	1.79	1.79	1.79	Solapur
16	कोल्हापूर	16,384	8,393	7,991	5,003	2,578	2,425	21,387	10,971	10,416	0.61	0.61	0.61	Kolhapur
17	औरंगाबाद	86,216	43,921	42,295	14,200	7,371	6,829	1,00,416	51,292	49,124	3.47	3.41	3.53	Aurangabad
18	जालना	26,583	13,525	13,058	5,520	2,855	2,665	32,103	16,380	15,723	1.99	1.98	2.00	Jalna
19	परभणी	26,961	13,676	13,285	8,249	4,241	4,008	35,210	17,917	17,293	2.30	2.30	2.31	Parbhani
20	हिंगोली	82,053	42,166	39,887	4,845	2,569	2,276	86,898	44,735	42,163	8.80	8.85	8.75	Hingoli
21	बीड	19,082	9,909	9,173	5,111	2,644	2,467	24,193	12,553	11,640	1.12	1.12	1.11	Beed
22	नांदेड	2,22,846	1,13,794	1,09,052	30,750	15,721	15,029	2,53,596	1,29,515	1,24,081	8.82	8.74	8.90	Nanded
23	उस्मानाबाद	23,440	12,156	11,284	4,417	2,312	2,105	27,857	14,468	13,389	1.87	1.88	1.87	Osmanabad
24	लातूर	40,654	21,060	19,594	7,182	3,729	3,453	47,836	24,789	23,047	2.30	2.31	2.29	Latur
25	बुलढाणा	1,05,935	54,128	51,807	9,221	5,040	4,181	1,15,156	59,168	55,988	5.16	5.16	5.16	Buldhana
26	अकोला	85,540	44,011	41,529	14,548	7,590	6,958	1,00,088	51,601	48,487	6.14	6.13	6.15	Akola
27	वाशिम	67,797	34,729	33,068	3,190	1,710	1,480	70,987	36,439	34,548	6.96	6.93	6.99	Washim
28	अमरावती	3,22,622	1,64,656	1,57,966	33,911	17,561	16,350	3,56,533	1,82,217	1,74,316	13.68	13.54	13.82	Amravati
29	यवतमाळ	4,41,399	2,25,082	2,16,317	31,971	16,418	15,553	4,73,370	2,41,500	2,31,870	19.26	19.08	19.44	Yavatmal
30	वर्धा	1,32,766	68,509	64,257	21,649	11,159	10,490	1,54,415	79,668	74,747	12.49	12.47	12.50	Wardha
31	नागपूर	2,17,752	1,11,695	1,06,057	2,26,689	1,16,424	1,10,265	4,44,441	2,28,119	2,16,322	10.93	10.84	11.02	Nagpur
32	भंडारा	84,740	42,395	42,345	12,978	6,664	6,314	97,718	49,059	48,659	8.60	8.56	8.65	Bhandara
33	गोंदिया	1,90,358	94,127	96,231	6,097	3,122	2,975	1,96,455	97,249	99,206	16.36	16.24	16.48	Gondia
34	चंद्रपूर	3,18,967	1,61,301	1,57,666	56,289	29,257	27,032	3,75,256	1,90,558	1,84,698	18.12	17.93	18.32	Chandrapur
35	गडचिरोली	3,64,546	1,83,334	1,81,212	7,150	3,683	3,467	3,71,696	1,87,017	1,84,679	38.31	38.08	38.54	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		74,86,537	37,82,848	37,03,689	10,90,739	5,64,906	5,25,833	85,77,276	43,47,754	42,29,522	8.85	8.63	9.10	Maharashtra State

1. क्षेत्रफल / AREA AND POPULATION
तक्का क्रमांक/TABLE No. 1.4
नवबौद्धांची लोकसंख्या / Neo-Buddhists Population
(जनगणना/Population Census, 1981)

अनु क्रमांक	जिल्हा	ग्रामीण			नागरी			एकूण			नवबौद्धांची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Percentage of Neo-Buddhists to total Population	टक्केवारी District
		एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया		
Serial No. (1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	बृहन्मुंबई	336	2,339	1,997	4,336	2,339	1,997	0.05	Brihan Mumbai
2	ठाणे	3,452	1,766	1,686	1,195	640	555	4,647	2,406	2,241	0.14	Thane
3	रायगड	7,516	3,389	4,127	156	81	75	7,612	3,470	4,202	0.52	Raigad
4	रत्नागिरी	16,061	6,955	9,106	1,116	536	580	17,177	7,491	9,686	0.82	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Sindhudurg
6	नाशिक	6,945	3,516	3,429	3,093	1,583	1,510	10,038	5,099	4,939	0.34	Nashik
7	धुळे	1,522	767	755	800	411	389	2,322	1,178	1,144	0.11	Dhule
8	जळगाव	2,519	1,291	1,238	201	93	108	2,720	1,374	1,346	0.10	Jalgaon
9	अहमदनगर	6,321	3,131	3,190	100	52	48	6,421	3,183	3,238	0.24	Ahmednagar
10	पुणे	12,641	6,264	6,377	8,233	4,192	4,041	20,874	10,456	10,418	0.50	Pune
11	सातारा	22,067	10,267	11,800	2,215	1,137	1,078	24,282	11,404	12,878	1.19	Satara
12	सांगली	3,522	1,652	1,870	828	445	383	4,350	2,097	2,253	0.24	Sangli
13	सोलापूर	3,491	1,776	1,715	1,558	809	749	5,049	2,585	2,464	0.19	Solapur
14	कोल्हापूर	3,022	1,365	1,657	101	54	47	3,123	1,419	1,704	0.12	Kolhapur
15	औरंगाबाद	14,406	7,227	7,179	890	445	445	15,296	7,672	7,624	0.63	Aurangabad
16	जालना	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Jalna
17	परभणी	6,076	3,022	3,054	304	148	156	6,380	3,170	3,210	0.35	Parbhani
18	बीड	4,320	2,185	2,135	1,668	840	828	5,988	3,025	2,963	0.40	Beed
19	नांदेड	4,231	2,102	2,129	654	327	327	4,885	2,429	2,456	0.28	Nanded
20	उस्मानाबाद	4,229	2,175	2,054	305	154	151	4,534	2,329	2,205	0.20	Osmanabad
21	लातूर	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Latur
22	बुलढाणा	1,026	516	510	362	185	177	1,388	701	687	0.09	Buldhana
23	अकोला	2,648	1,296	1,352	585	314	271	3,233	1,610	1,623	0.18	Akola
24	अमरावती	19,329	9,828	9,501	1,334	689	645	20,663	10,517	10,146	5.89	Amravati
25	यवतमाळ	4,691	2,348	2,343	113	54	59	4,804	2,402	2,402	0.28	Yavatmal
26	वर्धा	9,887	5,062	4,825	22	12	10	9,909	5,074	4,835	1.07	Wardha
27	नागपूर	3,067	1,541	1,526	378	191	187	3,445	1,732	1,713	0.13	Nagpur
28	भंडारा	6,918	3,433	3,458	511	271	240	7,429	3,704	3,725	0.40	Bhandara
29	चंद्रपूर	1,383	686	697	727	333	394	2,110	1,019	1,091	0.05	Chandrapur
30	गडचिरोली	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,71,290	83,550	87,740	31,785	16,335	15,450	2,03,075	99,885	1,03,190	0.32	Maharashtra State

आधार : भारताची जनगणना, १९८१, मालिका १२, महाराष्ट्र, १९८४ चा प्रबंध-१

Source—Census of India, 1981, Series 12, Maharashtra, Paper 1 of 1984 * वेगळी उपलब्ध नाही. / Not available Separately

1. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5

१९०१ पासूनचा लोकसंख्येतील दशवर्षीय चढउतार
Decadeal Variation in Population since 1901

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	वर्ष Year	एकूण व्यक्ती Persons	दशवर्षीय चढउतार Decadal	दशवर्षीय चढउतार (शेकडा प्रमाण) Percentage decadal Variation	पुरुष Males	स्त्रिया Females	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	बृहन्मुंबई *	1901	9,27,994	-	-	5,61,825	3,66,169	Brihan Mumbai
		1911	11,48,757	+ 2,20,763	+ 23.79	7,31,634	4,17,123	
		1921	13,80,448	+ 2,31,691	+ 20.17	8,84,301	4,96,147	
		1931	13,97,812	+ 17,364	+ 1.26	8,78,102	5,19,710	
		1941	18,01,356	+ 4,03,544	+ 24.87	11,14,983	6,86,373	
		1951	29,94,444	+ 11,93,088	+ 66.23	18,68,335	11,26,109	
		1961	41,52,056	+ 11,57,612	+ 38.66	24,96,176	16,55,880	
		1971	59,70,575	+ 18,18,519	+ 43.80	34,78,378	24,92,197	
		1981	82,43,405	+ 22,72,830	+ 38.07	46,52,646	35,90,759	
		1991	99,25,891	+ 16,82,486	+ 20.41	54,60,145	44,65,746	
1	मुंबई शहर	1991*	31,74,889	-	-	17,72,549	14,02,340	Mumbai City
		2001	33,38,031	+1,63,142	+5.14	18,78,246	14,59,785	
2	मुंबई उपनगर	1991*	67,51,002	-	-	36,87,596	30,63,406	Mumbai Suburban
		2001	86,40,419	+18,89,417	+27.99	47,41,720	38,98,699	
3	ठाणे	1901	6,65,326	-	-	3,43,216	3,22,110	Thane
		1911	7,21,323	+ 55,997	+ 8.42	3,70,437	3,50,886	
		1921	7,13,228	- 8,095	- 1.12	3,68,305	3,44,923	
		1931	7,87,664	+ 74,436	+ 10.44	4,07,045	3,80,619	
		1941	8,82,321	+ 94,675	+ 12.02	4,54,693	4,27,628	
		1951	12,82,572	+ 4,00,251	+ 45.36	6,68,138	6,14,434	
		1961	16,52,678	+ 3,70,106	+ 28.86	8,61,117	7,91,561	
		1971	22,81,664	+ 6,28,986	+ 38.06	12,04,855	10,76,809	
		1981	33,51,562	+ 1,069,898	+46.89	17,79,645	15,71,917	
		1991	52,49,126	+ 1,897,564	+56.62	27,92,874	24,56,252	
4	रायगड	2001	81,31,849	2,882,723	+54.92	43,77,747	37,54,102	
		1901	7,21,083	-	-	3,60,493	3,60,590	Raigad
		1911	7,14,371	-6,712	-0.93	3,53,180	3,61,191	
		1921	6,77,586	-36,785	-5.15	3,34,184	3,43,402	
		1931	7,56,315	+78,729	+11.62	3,76,398	3,79,917	
		1941	8,05,157	+48,842	+6.46	3,95,368	4,09,789	
		1951	9,09,083	+1,03,926	+12.91	4,45,580	4,63,503	
		1961	10,58,855	+1,49,772	+16.48	5,14,534	5,44,321	
		1971	12,63,003	+2,04,148	+19.28	6,14,278	6,48,725	
		1981	14,86,452	+2,23,449	+17.69	7,26,512	7,59,940	
5	रत्नागिरी	1991	18,24,816	+3,38,364	+22.76	9,07,907	9,16,909	
		2001	22,07,929	3,83,113	20.99	11,17,628	10,90,301	
		1901	13,87,074	-	-	6,54,497	7,32,577	Ratnagiri
		1911	14,22,199	+35,125	+2.53	6,57,120	7,65,079	
		1921	13,61,884	-60,315	-4.24	6,22,786	7,39,098	
		1931	15,34,540	+1,72,656	+12.68	7,20,873	8,13,667	
		1941	16,27,225	+92,685	+6.04	7,53,908	8,73,317	
		1951	17,11,964	+84,739	+5.21	7,69,635	9,42,329	
		1961	18,27,203	+1,15,239	+6.73	8,16,804	10,10,399	
		1971	19,90,583	+1,63,380	+8.94	8,86,995	11,03,588	
1981	21,11,311	+1,20,728	+6.06	9,43,395	11,67,916			
1981	13,79,655	-	-	6,11,029	7,68,626			
1991	15,44,057	+1,64,402	+11.92	7,00,190	8,43,867			
2001	16,96,777	+1,52,720	+9.89	7,94,498	9,02,279			

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
6	सिंधुदुर्ग	1981	7,80,891	-	-	3,54,128	4,26,763	Sindhudurg
		1991	8,32,152	+51,261	+6.56	3,89,384	4,42,768	
		2001	8,68,825	+36,673	+4.41	4,17,890	4,50,935	
7	नाशिक	1901	8,23,080	-	-	4,17,000	4,06,080	Nashik
		1911	9,15,698	+92,618	+11.25	4,61,573	4,54,125	
		1921	8,45,783	-69,915	-7.67	4,31,568	4,14,215	
		1931	10,09,583	+1,63,800	+19.37	5,14,322	4,95,261	
		1941	11,27,597	+1,18,014	+11.69	5,77,293	5,50,304	
		1951	14,29,916	+30,23,319	+26.81	7,30,927	6,98,989	
		1961	18,55,246	+4,25,330	29.75	9,53,531	9,01,715	
		1971	23,69,221	+5,13,975	+27.70	12,21,419	11,47,802	
		1981	29,91,739	+6,22,518	+26.28	15,44,532	14,47,207	
		1991	38,51,352	+8,59,613	+28.73	19,84,973	18,66,379	
		2001	49,93,796	+11,42,444	+29.66	25,90,912	24,02,884	
8	धुळे	1901	4,48,432	-	-	2,26,497	2,21,935	Dhule
		1911	5,59,519	+111,087	+24.77	2,82,839	2,76,680	
		1921	5,94,191	+34,672	+6.20	3,00,717	2,93,474	
		1931	7,14,998	+120,807	+20.33	3,63,073	3,51,925	
		1941	8,45,766	+130,768	+18.29	4,29,560	4,16,206	
		1951	10,60,278	+214,512	+25.36	5,38,226	5,22,052	
		1961	13,51,236	+290,958	+27.44	6,86,942	6,64,294	
		1971	16,62,181	+310,945	+23.01	8,49,601	8,12,580	
		1981	20,50,294	+388,113	+23.35	10,43,140	10,07,154	
		1991	25,35,715	+485,421	+23.68	12,95,288	12,40,427	
		1991 *	14,73,170	-	-	7,57,268	7,15,902	
2001	17,07,947	+234,777	+15.94	8,78,372	8,29,575			
9	नंदुरबार	1991*	10,62,545	-	-	5,38,020	5,24,525	Nandurbar
		2001	13,11,709	+249,164	+23.45	6,63,511	6,48,198	
10	जळगाव	1901	9,54,077	-	-	4,83,030	4,71,047	Jalgaon
		1911	10,28,126	+4,74,049	+7.76	5,18,558	5,09,568	
		1921	10,69,656	+41,530	+4.04	5,42,676	5,26,980	
		1931	11,98,260	+1,28,604	+12.02	6,08,733	5,89,527	
		1941	13,20,074	+1,21,814	+10.17	6,69,953	6,50,121	
		1951	14,71,351	+1,51,277	+11.46	7,46,452	7,24,899	
		1961	17,65,047	+2,93,696	+19.06	9,02,001	8,63,046	
		1971	21,23,121	+3,58,074	+20.28	10,89,840	10,33,281	
		1981	26,18,274	+4,95,153	+23.32	13,42,963	12,75,311	
		1991	31,87,634	+5,69,360	+21.75	16,42,873	15,44,761	
		2001	36,82,690	+4,95,056	+15.53	19,05,493	17,77,197	
11	अहमदनगर	1901	8,20,346	-	-	4,09,125	4,11,221	Ahmednagar
		1911	9,25,876	+1,05,530	+12.86	4,66,812	4,59,064	
		1921	7,19,137	+2,06,739	+22.33	3,63,494	3,55,643	
		1931	9,69,209	+2,50,072	+34.77	4,91,683	4,77,526	
		1941	11,23,040	+1,53,831	+15.87	5,70,300	5,52,740	
		1951	14,10,873	+2,87,833	+25.63	7,15,763	6,95,110	
		1961	17,75,969	+3,65,096	+25.88	9,05,313	8,70,656	
		1971	22,69,117	+4,93,142	+27.77	11,60,205	11,08,912	
		1981	27,08,309	+4,39,192	+19.36	13,82,632	13,25,677	
		1991	33,72,935	+6,64,626	+24.54	17,30,609	16,42,326	
		2001	40,40,642	+6,67,707	+19.80	20,83,053	19,57,589	
12	पुणे	1901	1,095,858	-	-	5,53,661	5,42,197	Pune
		1911	1,177,238	+81,380	+7.43	5,95,481	5,81,757	
		1921	1,105,014	-72,224	-6.14	5,64,751	5,40,263	
		1931	1,275,882	+1,70,868	+15.46	6,53,480	6,22,402	
		1941	1,472,972	+1,97,090	+15.45	7,55,979	7,16,993	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
		1961	24,66,880	+5,15,904	+26.44	12,68,710	11,98,170	
		1971	31,78,029	+7,11,149	+28.83	16,43,864	15,34,165	
		1981	41,64,470	+9,86,441	+31.04	21,50,088	20,14,382	
		1991	55,32,532	+13,68,062	+32.85	28,61,460	26,71,072	
		2001	72,32,555	+17,00,023	+30.73	37,69,128	34,63,427	
13	सातारा	1901	8,49,672	-	-	4,18,418	4,31,254	Satara
		1911	8,35,337	-14,335	-1.69	4,12,412	4,22,925	
		1921	7,86,436	-48,901	-5.85	3,87,434	3,99,002	
		1931	8,95,014	+1,08,578	+13.81	4,46,189	4,48,825	
		1941	10,13,212	+1,18,198	+13.21	4,97,993	5,15,219	
		1951	11,77,016	+1,63,804	+16.17	5,73,800	6,03,216	
		1961	14,30,105	+2,53,089	+21.50	6,98,555	7,31,550	
		1971	17,27,376	+2,97,271	+20.79	8,48,092	8,79,284	
		1981	20,38,677	+3,11,301	+18.02	9,89,122	10,49,555	
		1991	24,51,372	+4,12,695	+20.24	12,08,375	12,42,997	
		2001	28,08,994	+3,57,622	+14.59	14,08,326	14,00,668	
14	सांगली	1901	6,44,556	-	-	3,24,900	3,19,656	Sangli
		1911	6,12,518	-32,038	-4.97	3,13,874	2,98,644	
		1921	5,96,199	-16,319	-2.66	3,07,061	2,89,138	
		1931	7,07,479	+1,11,280	+18.66	3,62,861	3,44,618	
		1941	8,12,865	+1,05,386	+14.90	4,16,007	3,96,858	
		1951	9,98,434	+1,85,569	+22.83	5,07,407	4,91,027	
		1961	12,30,716	+2,32,282	+23.26	6,28,754	6,01,962	
		1971	15,39,820	+3,09,104	+25.12	7,90,165	7,49,655	
		1981	18,31,212	+2,91,392	+18.92	9,31,187	9,00,025	
		1991	22,09,488	+3,78,276	+20.66	11,28,521	10,80,967	
		2001	25,83,524	+3,74,036	+16.93	13,20,088	12,63,436	
15	सोलापूर	1901	8,84,101	-	-	4,45,384	4,38,717	Solapur
		1911	9,56,207	+72,106	+8.16	4,86,125	4,70,082	
		1921	9,09,248	-46,959	-4.91	4,67,971	4,41,277	
		1931	10,69,524	+1,60,276	+17.63	5,52,909	5,16,615	
		1941	12,28,085	+1,58,561	+14.83	6,32,393	5,95,692	
		1951	15,05,316	+2,27,231	+22.57	7,73,809	7,31,507	
		1961	18,60,119	+3,54,803	+23.57	9,60,655	8,99,464	
		1971	22,53,840	+3,93,840	+21.17	11,65,927	10,87,913	
		1981	26,10,144	+3,56,304	+15.81	13,44,147	12,65,997	
		1991	32,31,057	+6,20,913	+23.79	16,70,516	15,60,541	
		2001	38,49,543	+6,18,486	+19.14	19,89,623	18,59,920	
16	कोल्हापूर	1901	9,00,570	-	-	4,56,057	4,44,513	Kolhapur
		1911	8,17,976	-82,594	-9.17	4,15,871	4,02,105	
		1921	8,20,032	+2,056	+0.25	4,21,482	3,98,550	
		1931	9,37,303	+1,17,271	+14.30	4,80,272	4,57,031	
		1941	10,72,444	+1,35,141	+14.42	5,44,862	5,27,582	
		1951	13,08,060	+2,35,616	+21.97	6,63,937	6,44,123	
		1961	15,96,493	+2,88,433	+22.05	8,11,693	7,84,800	
		1971	20,48,049	+4,51,556	+28.28	10,45,474	10,02,575	
		1981	25,06,330	+4,58,281	+22.38	12,73,881	12,32,449	
		1991	29,89,507	+4,83,177	+19.28	15,24,732	14,64,775	
		2001	35,23,162	+5,33,655	+17.85	18,07,470	17,15,692	
17	औरंगाबाद	1901	7,33,291	-	-	3,66,951	3,66,340	Aurangabad
		1911	8,79,847	+1,46,556	+19.99	4,42,487	4,37,360	
		1921	7,20,699	-1,59,148	-18.09	3,61,938	3,58,761	
		1931	9,56,598	+2,35,898	+32.73	4,86,339	4,70,259	
		1941	10,82,729	+1,26,131	+13.19	5,53,401	5,29,328	
		1951	11,79,404	+96,675	+8.93	5,97,406	5,81,998	

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 1.5

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
		1961	15,32,341	+3,52,937	+29.93	7,81,635	7,50,706	
		1971	19,71,006	+4,38,665	+28.63	10,14,481	9,56,525	
		1981	24,33,420	+4,62,414	+23.46	12,49,632	11,83,788	
		1981	15,85,828	-	-	8,19,281	7,66,547	
		1991	22,13,779	+6,27,951	+39.60	11,51,693	10,62,086	
		2001	28,97,013	+6,83,234	+30.86	15,05,363	13,91,650	
18	जालना	1981	10,30,178	-	-	5,22,876	5,07,302	Jalna
		1991	13,64,425	+3,34,247	+32.45	6,96,798	6,67,627	
		2001	16,12,980	+2,48,555	+18.22	8,26,903	7,86,077	
19	परभणी	1901	6,48,546	-	-	3,24,977	3,23,569	Parbhani
		1911	7,81,475	+1,32,929	+20.50	3,92,208	3,89,267	
		1921	7,67,741	-13,734	-1.76	3,88,167	3,79,574	
		1931	8,56,023	+7,88,282	+11.50	4,35,986	4,20,037	
		1941	9,14,447	+58,424	+6.83	4,66,581	4,47,866	
		1951	10,10,864	+96,417	+10.54	5,10,567	5,00,297	
		1961	12,06,236	+1,95,372	+19.33	6,11,787	5,94,449	
		1971	15,06,771	+3,00,585	+24.92	7,68,662	7,38,109	
		1981	18,29,378	+3,22,607	+21.41	9,29,638	8,99,740	
		1991	21,17,035	+2,87,657	+15.72	10,83,794	10,33,241	
		1991*	12,93,104	-	-	6,61,700	6,31,404	
		2001	15,27,715	+2,34,611	+18.14	7,80,191	7,47,524	
20	हिंगोली	1991*	8,23,931	-	-	4,22,094	4,01,837	Hingoli
		2001	9,87,160	+1,63,229	+19.81	5,05,373	4,81,787	
21	बीड	1901	5,06,349	-	-	2,55,135	2,51,214	Beed
		1911	6,37,861	+1,31,512	+25.97	3,22,137	3,15,724	
		1921	4,77,623	-1,60,238	-25.12	2,43,362	2,34,261	
		1931	6,48,986	+1,71,363	+35.88	3,32,966	3,16,020	
		1941	7,28,201	+79,215	+12.21	3,75,187	3,53,014	
		1951	8,26,046	+97,845	+13.44	4,22,069	4,03,977	
		1961	10,01,466	+1,75,420	+21.24	5,08,827	4,92,639	
		1971	12,86,121	+2,84,655	+28.42	6,58,204	6,27,917	
		1981	14,86,030	+1,99,909	+15.54	7,55,971	7,30,059	
		1991	18,22,072	+3,36,042	+22.61	9,37,410	8,84,662	
		2001	21,61,250	+3,39,178	+18.61	11,16,356	10,44,894	
22	नांदेड	1901	5,50,261	-	-	2,74,628	2,75,633	Nanded
		1911	6,71,066	+1,20,805	+21.95	3,36,431	3,34,635	
		1921	6,49,825	-21,241	-3.17	3,28,083	3,21,742	
		1931	7,06,773	+56,948	+8.76	3,59,522	3,47,251	
		1941	7,84,289	+77,516	+10.97	3,99,103	3,85,186	
		1951	8,83,531	+99,242	+12.65	4,45,558	4,37,973	
		1961	10,79,674	+1,96,143	+22.20	5,47,974	5,31,700	
		1971	13,97,762	+3,17,088	+29.46	7,14,820	6,82,942	
		1981	17,49,334	+3,51,572	+25.15	8,92,417	8,56,917	
		1991	23,30,374	+5,81,040	+33.21	11,97,876	11,32,498	
		2001	28,76,259	+5,45,885	+23.42	14,81,358	13,94,901	
23	उस्मानाबाद	1901	7,77,929	-	-	3,92,889	3,85,040	Osmanabad
		1911	9,27,095	+1,49,166	+19.17	4,71,947	4,55,148	
		1921	8,90,291	-36,804	-3.97	4,59,238	4,31,053	
		1931	9,91,367	+1,01,076	+11.35	5,10,440	4,80,927	
		1941	11,01,515	+1,10,148	+11.11	5,67,353	5,34,162	
		1951	12,10,041	+1,08,526	+9.85	6,21,541	5,88,500	
		1961	14,77,656	+2,67,615	+22.12	7,58,235	7,19,421	
		1971	18,96,687	+4,19,031	+28.36	9,75,484	9,21,203	
		1981	22,30,620	+3,33,933	+17.61	11,39,197	10,91,423	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
		1981	10,32,702	-	-	5,28,851	5,03,851	
		1991	12,76,327	+2,46,625	+23.95	6,58,896	6,17,431	
		2001	14,86,586	+2,10,259	+16.47	7,69,368	7,17,218	
24	लातूर	1981	12,92,882	-	-	6,60,045	6,32,837	Latur
		1991	16,76,641	+3,83,759	+29.38	8,63,203	8,13,438	
		2001	20,80,285	+4,03,644	+24.07	10,75,257	10,05,028	
25	बुलढाणा	1901	6,17,990	-	-	3,10,300	3,07,690	Buldhana
		1911	6,73,698	+55,708	+9.01	3,39,459	3,34,239	
		1921	7,03,643	+29,945	+4.44	3,55,604	3,48,039	
		1931	7,66,584	+62,941	+8.95	3,88,966	3,77,618	
		1941	8,20,862	+54,278	+7.08	4,16,314	4,04,548	
		1951	8,70,168	+49,306	+6.01	4,39,270	4,30,898	
		1961	10,59,698	+1,89,530	+21.78	5,41,026	5,18,672	
		1971	12,62,978	+2,03,280	+19.18	6,46,303	6,16,675	
		1981	15,08,777	+2,45,799	+19.46	7,70,833	7,37,944	
		1991	18,86,299	+3,77,522	+25.02	9,66,017	9,20,282	
		2001	22,32,480	+3,46,181	+18.35	11,47,403	10,85,077	
26	अकोला	1901	7,52,066	-	-	3,82,070	3,69,996	Akola
		1911	7,86,042	+33,976	+4.52	3,99,504	3,86,538	
		1921	7,94,847	+8,805	+1.12	4,05,923	3,88,924	
		1931	8,76,362	+81,515	+10.26	4,48,896	4,27,466	
		1941	9,07,742	+31,380	+3.58	4,63,948	4,43,794	
		1951	9,50,994	+43,252	+4.76	4,85,119	4,65,875	
		1961	11,89,354	+2,38,360	+25.06	6,13,832	5,75,522	
		1971	15,01,478	+3,12,125	+26.24	7,73,569	7,27,909	
		1981	18,26,952	+3,25,474	+21.68	9,37,824	8,89,128	
		1991	22,14,271	+3,87,319	+21.20	11,42,148	10,72,123	
		1991 *	13,51,959	-	-	6,99,012	6,52,947	
		2001	16,30,239	+2,78,280	+20.58	8,41,253	7,88,986	
27	वाशिम	1991*	8,62,312	-	-	4,43,136	4,19,176	Washim
		2001	10,20,216	+1,57,904	+18.31	5,26,094	4,94,122	
28	अमरावती	1901	8,06,859	-	-	4,11,663	3,95,196	Amravati
		1911	8,73,012	+66,153	+8.20	4,45,739	4,27,273	
		1921	8,27,867	-45,145	-5.17	4,23,802	4,04,065	
		1931	9,41,604	+1,13,737	+13.74	4,85,593	4,56,011	
		1941	9,88,524	+46,920	4.98	5,07,920	4,80,604	
		1951	10,31,160	+42,636	+4.31	5,26,593	5,04,567	
		1961	12,32,780	+2,01,620	+19.55	6,37,861	5,94,919	
		1971	15,41,209	+9,08,429	+25.02	7,98,073	7,43,136	
		1981	18,61,410	+3,20,201	+20.78	9,61,564	8,99,846	
		1991	22,00,057	+3,38,647	+18.19	11,36,314	10,63,743	
		2001	26,07,160	+4,07,103	+18.50	13,45,614	12,61,546	
29	यवतमाळ	1901	5,77,101	-	-	2,90,267	2,86,834	Yavatmal
		1911	7,24,410	+1,47,309	+25.53	3,65,912	3,58,498	
		1921	7,48,959	+24,549	+3.39	3,80,545	3,68,414	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
		1931	8,57,288	+1,08,329	+14.46	4,36,124	4,21,164	
		1941	8,87,738	+30,450	+3.55	4,48,724	4,39,014	
		1951	9,31,982	+44,244	+4.98	4,68,522	4,63,460	
		1961	10,98,470	+1,66,488	+17.86	5,57,010	5,41,460	
		1971	14,23,677	+3,25,207	+29.61	7,26,072	6,97,605	
		1981	17,37,423	+3,13,746	+22.04	8,87,236	8,50,187	
		1991	20,77,144	+3,39,721	+19.55	10,64,422	10,12,722	
		2001	24,58,271	+3,81,127	+18.35	12,65,681	11,92,590	
30	वर्धा	1901	3,86,012	-	-	1,94,258	1,91,754	Wardha
		1911	4,60,775	+74,763	+19.37	2,32,351	2,28,424	
		1921	4,63,696	+2,921	+0.63	2,35,074	2,28,622	
		1931	5,16,266	+52,570	+11.34	2,61,394	2,54,872	
		1941	5,19,330	+3,064	+0.59	2,62,617	2,56,713	
		1951	5,38,903	+19,573	+3.77	2,71,751	2,67,152	
		1961	6,34,277	+95,374	+17.70	3,22,894	3,11,383	
		1971	7,79,562	+1,45,285	+22.91	4,00,040	3,79,522	
		1981	9,26,618	+1,47,056	+18.86	4,75,696	4,50,922	
		1991	10,67,357	+1,40,739	+15.19	5,50,370	5,16,987	
		2001	12,36,736	+1,69,379	+15.87	6,38,990	5,97,746	
31	नागपूर	1901	7,48,489	-	-	3,75,940	3,72,549	Nagpur
		1911	8,06,287	+57,798	+7.72	4,07,033	3,99,254	
		1921	7,89,940	-16,347	-2.03	4,01,557	3,88,383	
		1931	9,36,987	+1,47,047	+18.61	4,79,678	4,57,309	
		1941	10,56,537	+1,19,550	+12.76	5,40,366	5,16,171	
		1951	12,30,535	+1,73,998	+16.47	6,29,185	6,01,350	
		1961	15,08,455	+2,77,920	+22.59	7,81,969	7,26,486	
		1971	19,42,688	+4,34,233	+28.79	10,10,911	9,31,777	
		1981	25,88,811	+6,46,123	+33.26	13,45,377	12,43,434	
		1991	32,87,139	+6,98,328	+26.97	17,10,404	15,76,735	
		2001	40,67,637	+7,80,498	+23.74	21,05,314	19,62,323	
32	भंडारा	1901	5,90,258	-	-	2,85,052	3,05,206	Bhandara
		1911	6,88,463	+98,205	+16.64	3,37,754	3,50,709	
		1921	7,20,328	+31,865	+4.63	3,55,821	3,64,507	
		1931	8,27,558	+1,07,230	+14.89	4,10,367	4,17,191	
		1941	9,66,677	+1,39,119	+16.81	4,80,982	4,85,695	
		1951	10,75,678	+1,09,001	+11.28	5,36,603	5,39,075	
		1961	12,72,638	+1,96,960	+18.31	6,37,366	6,35,272	
		1971	15,85,580	+3,12,942	+24.59	7,98,072	7,87,508	
		1981	18,37,577	+2,51,997	+15.89	9,20,159	9,17,418	
		1991	21,07,629	+2,70,052	+14.70	10,60,275	10,47,354	
		1991*	10,21,408	-	-	5,15,772	5,05,636	
		2001	11,36,146	+1,14,738	+11.23	5,73,445	5,62,701	
33	गोंदिया	1991	10,86,221	-	-	5,44,503	5,41,718	
		2001	12,00,707	+1,14,486	+10.54	5,98,834	6,01,873	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
34	चंद्रपूर	1901	5,74,323	-	-	2,83,896	2,90,427	Chandrapur
		1911	7,29,347	+1,55,024	+26.99	3,63,793	3,65,554	
		1921	7,15,365	-13,982	-1.92	3,57,021	3,58,344	
		1931	8,23,321	+1,07,956	+15.09	4,13,747	4,09,574	
		1941	9,42,053	+1,18,732	+14.42	4,73,672	4,68,381	
		1951	10,52,975	+1,10,922	+11.77	5,27,645	5,25,330	
		1961	12,38,070	+1,85,095	+17.58	6,23,681	6,14,389	
		1971	16,40,137	+4,02,067	+32.48	8,32,567	8,07,570	
		1981	20,55,642	+4,15,505	+25.33	10,45,692	10,09,950	
		1981	14,16,953	-	-	7,23,282	6,93,671	
		1991	17,71,994	+3,55,041	+25.06	9,09,787	8,62,207	
		2001	20,71,101	+2,99,107	+16.88	10,62,993	10,08,108	
35	गडचिरोली	1981	6,37,336	-	-	3,21,716	3,15,620	Gadchiroli
		1991	7,87,010	+1,49,674	+23.48	3,98,364	3,88,646	
		2001	9,70,294	+1,83,284	+23.29	4,91,101	4,79,193	
	महाराष्ट्र राज्य	1901	1,93,91,643	-	-	9,8,02,129	95,89,514	Maharashtra State
		1911	2,14,74,523	+20,82,830	+10.74	1,09,22,671	1,05,51,852	
		1921	2,08,49,666	-6,24,857	-2.91	1,06,92,865	1,01,56,801	
		1931	2,39,59,300	+31,09,634	+14.91	1,23,05,958	1,16,53,342	
		1941	2,68,32,758	+28,73,458	+11.99	1,37,69,460	1,30,63,298	
		1951	3,20,02,584	+51,69,896	+19.27	1,84,90,039	1,55,12,525	
		1961	3,95,53,718	+75,51,154	+23.60	2,04,28,882	1,91,24,836	
		1971	5,04,12,235	+1,08,58,517	+27.45	2,61,16,351	2,42,95,884	
		1981	6,27,84,171	+1,23,71,936	+24.54	3,24,15,126	3,03,69,045	
		*1981	6,27,82,818	-	-	3,24,14,432	3,03,68,386	
		1991	7,89,37,187	+1,6154,369	+25.73	40,825,618	3,81,11,569	
		2001	9,68,78,627	+1,79,41,440	+22.73	5,04,00,596	4,64,78,031	

* पुनर्रचित जिल्ह्यांची २००१ च्या जनगणनेनुसार लोकसंख्या

* Population of bifurcated Districts as per 2001 census

आधार : भारताची जनगणना, २००१

Source : Census of India, 2001

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.6

गावे व शहरांची संख्या /Number of Villages and Towns
(जनगणना /Population Census, 1991 & 2001)

अनु. क्र. Sr. No.	जिल्हे (2)	गावे /Villages						शहरे/Towns		District (2)
		1991			2001			1991	2001	
		वस्ती असलेली Inhabited (3)	वस्ती नसलेली Un-inhabited (4)	एकूण Total (5)	वस्ती असलेली Inhabited (6)	वस्ती नसलेली Un-inhabited (7)	एकूण Total (8)	(9)	(10)	
1	मुंबई शहर	-	-	-	-	-	-	1	1	Mumbai City Mumbai Suburban
2	मुंबई उपनगर	-	-	-	-	-	-	-	-	
3	ठाणे	1,679	18	1,697	1,727	21	1,748	23	37	Thane
4	रायगड	1,851	57	1,908	1,859	60	1,919	19	26	Raigad
5	रत्नागिरी	1,515	4	1,519	1,539	4	1,543	8	10	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	736	-	736	743	-	743	4	5	Sindhudurg
7	नाशिक	1,814	4	1,818	1,923	6	1,929	17	18	Nashik
8	धुळे	653	17	670	678	3	681	3	3	Dhule
9	नंदुरबार	933	*	933	935	12	947	5	5	Nadurbar
10	जळगाव	1,480	30	1,510	1,491	28	1,519	17	15	Jalgaon
11	अहमदनगर	1,554	2	1,556	1,578	9	1,587	13	18	Ahmednagar
12	पुणे	1,844	18	1,862	1,844	22	1,866	34	25	Pune
13	सातारा	1,547	26	1,573	1,716	23	1,739	11	15	Satara
14	सांगली	723	4	727	721	3	724	8	8	Sangli
15	सोलापूर	1,134	8	1,142	1,138	12	1,150	10	10	Solapur
16	कोल्हापूर	1,188	15	1,203	1,196	21	1,217	12	18	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1,300	44	1,344	1,300	44	1,344	8	9	Aurangabad
18	जालना	956	11	967	963	8	971	4	4	Jalna
19	परभणी	776	45	821	830	11	841	8	8	Parbhani
20	हिंगोली	693	*	693	672	38	710	3	4	Hingoli
21	बीड	1,269	11	1,280	1,354	11	1,365	7	6	Beed
22	नांदेड	1,515	65	1,580	1,546	63	1,609	13	13	Nanded
23	उस्मानाबाद	716	6	722	729	5	734	8	8	Osmanabad
24	लातूर	914	22	936	921	23	944	5	5	Latur
25	बुलढाणा	1,299	128	1,427	1,297	136	1,433	11	11	Buldhana
26	अकोला	787	202	989	862	124	986	6	8	Akola
27	वाशिम	787		787	702	87	789	4	4	Washim
28	अमरावती	1,681	315	1,996	1,679	323	2,002	11	11	Amravati
29	यवतमाळ	1,836	272	2,108	1,856	274	2,130	10	13	Yavatmal
30	वर्धा	967	412	1,379	1,004	378	1,382	6	7	Wardha
31	नागपूर	1,635	243	1,878	1,628	241	1,869	23	29	Nagpur
32	भंडारा	961	149	1,110	778	92	870	6	6	Bhandara
33	गोंदिया	693	*	693	893	57	950	2	2	Gondia
34	चंद्रपूर	1,473	319	1,792	1,472	319	1,791	12	14	Chandrapur
35	गडचिरोली	1,503	168	1,671	1,521	158	1,679	4	2	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		40,412	2,615	43,027	41,095	2,616	43,711	336	378	Maharashtra State

* नवनिर्मित जिल्हांची स्वतंत्र माहिती उपलब्ध नाही/ Seperate information on

आधार : भारताची जनगणना १९९१ व २००१

Source : Population Census of India, 1991 & 2001

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.7

1. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या
तक्ता क्रमांक/
गावांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण
(जनगणना /

		लोकसंख्येचा गट / Population range							
अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	वरती असलेल्या एकूण गावांची संख्या Total No. of inhabited Villages (3)	एकूण ग्रामीण लोकसंख्या Total rural Population (4)	200 पेक्षा कमी / Less than 200		200-499		500-999	
				खेडी Villages (5)	लोकसंख्या Persons (6)	खेडी Villages (7)	लोकसंख्या Persons (8)	खेडी Villages (9)	लोकसंख्या Persons (10)
1	मुंबई शहर	--	--	--	--	--	--	--	--
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	--	--	--	--	--
3	ठाणे	1,727	22,29,376	66	8,654	314	1,15,361	567	4,17,189
4	रायगड	1,859	16,73,094	149	19,620	546	1,94,096	657	4,66,152
5	रत्नागिरी	1,539	15,04,568	72	8,553	384	1,40,644	550	4,01,663
6	सिंधुदुर्ग	743	7,86,506	30	3,293	154	56,238	257	1,89,763
7	नाशिक	1,923	30,56,240	27	3,911	256	96,168	583	4,31,749
8	धुळे	678	12,62,062	12	1,694	74	27,071	163	1,23,572
9	नंदुरबार	935	11,09,036	55	6,039	159	55,905	308	2,30,392
10	जळगाव	1,491	26,29,896	44	5,276	189	70,877	419	3,09,449
11	अहमदनगर	1,578	32,36,945	13	1,869	105	40,392	397	2,99,417
12	पुणे	1,844	30,31,718	99	10,472	296	1,03,550	469	3,43,160
13	सातारा	1,716	24,10,873	96	12,235	370	1,31,739	494	3,54,460
14	सांगली	721	19,50,306	1	152	38	15,104	134	99,269
15	सोलापूर	1,138	26,24,259	9	1,164	66	26,098	194	1,48,703
16	कोल्हापूर	1,196	24,72,809	22	2,846	131	49,422	287	2,09,179
17	औरंगाबाद	1,300	18,09,863	78	8,346	211	76,812	404	3,00,389
18	जालना	963	13,05,115	29	3,620	104	39,583	322	2,41,783
19	परभणी	830	10,42,529	24	3,063	162	59,956	254	1,84,044
20	हिंगोली	672	8,33,130	34	3,626	103	38,430	216	1,58,919
21	बीड	1,354	17,74,180	36	4,910	230	82,605	457	3,35,769
22	नांदेड	1,546	21,87,195	43	4,779	202	74,054	476	3,49,853
23	उस्मानाबाद	729	12,53,330	12	1,782	83	32,009	186	1,37,273
24	लातूर	921	15,90,024	9	1,347	89	32,731	252	1,88,272
25	बुलढाणा	1,297	17,59,097	108	9,801	191	67,746	365	2,69,139
26	अकोला	862	10,02,742	100	9,126	204	73,346	253	1,84,635
27	वाशिम	702	8,41,771	52	4,683	108	40,098	221	1,69,477
28	अमरावती	1,679	17,07,581	285	24,575	411	1,44,498	464	3,31,452
29	यवतमाळ	1,856	20,01,060	167	16,187	394	1,42,613	608	4,37,675
30	वर्धा	1,004	9,11,695	203	14,220	235	84,358	297	2,10,687
31	नागपूर	1,628	14,53,886	252	21,919	446	1,56,541	534	3,82,777
32	भंडारा	778	9,60,418	67	7,212	124	42,848	233	1,71,878
33	गोंदिया	893	10,57,276	65	7,036	130	46,474	297	2,17,364
34	चंद्रपूर	1,472	14,06,034	178	19,256	389	1,36,608	456	3,31,723
35	गडचिरोली	1,521	9,03,033	505	53,075	469	1,54,668	300	2,09,834
महाराष्ट्र राज्य		41,095	5,57,77,647	2,942	3,04,341	7,367	26,48,643	12,074	88,37,060

/AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.7

Villages Classified by Population

Population Census, 2001)

लोकसंख्येचा गट / Population range								
1,000 - 1,999		2,000-4,999		5,000-9,999		१०,००० आणि त्यापेक्षा अधिक 10,000 and above		District
खेडी Villages	लोकसंख्या Population	खेडी Villages	लोकसंख्या Population	खेडी Villages	लोकसंख्या Persons	खेडी Villages	लोकसंख्या Persons	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai City Mumbai Suburban
524	7,29,635	219	6,40,422	29	1,94,853	8	1,23,262	Thane
365	4,99,228	124	3,61,309	17	1,15,982	1	16,707	Raigad
400	5,55,841	126	3,46,265	6	39,249	1	12,353	Ratnagiri
232	3,19,246	65	1,82,224	5	35,742	-	-	Sindhudurg
624	8,96,176	363	10,45,673	53	3,37,609	17	2,44,954	Nashik
225	3,23,790	170	4,92,754	27	1,87,561	7	1,05,620	Dhule
285	4,00,929	113	3,10,778	14	93,712	1	11,281	Nadurbar
482	6,75,817	271	7,97,658	70	4,70,347	16	3,00,472	Jalgaon
540	7,78,622	415	12,55,273	88	5,73,480	20	2,87,892	Ahmednagar
535	7,61,373	358	10,81,308	70	4,58,287	17	2,73,568	Pune
412	5,83,930	282	8,32,142	50	3,23,545	12	1,72,822	Satara
232	3,34,994	221	6,80,271	73	4,93,113	22	3,27,403	Sangli
409	5,95,805	373	11,27,729	71	4,62,366	16	2,62,394	Solapur
376	5,39,543	284	8,65,221	74	4,89,485	22	3,17,113	Kolhapur
374	5,21,164	194	5,70,118	31	2,03,132	8	1,29,902	Aurangabad
364	5,09,995	124	3,47,528	17	1,20,523	3	42,083	Jalna
261	3,65,715	115	3,25,082	12	81,398	2	23,271	Parbhani
230	3,22,912	75	1,98,755	11	75,954	3	34,534	Hingoli
416	5,83,782	187	5,23,424	21	1,36,326	7	1,07,364	Beed
555	7,74,759	229	6,42,997	34	2,20,648	7	1,20,105	Nanded
264	3,74,455	149	4,40,647	28	1,80,425	7	86,739	Osmanabad
331	4,85,722	203	5,77,044	29	1,91,705	8	1,13,203	Latur
399	5,55,354	193	5,41,498	35	2,39,411	6	76,148	Buldhana
194	2,65,557	86	2,58,080	19	1,18,717	6	93,281	Akola
231	3,14,575	84	2,50,684	3	20,338	3	41,916	Washim
355	4,90,839	126	3,66,352	25	1,83,207	13	1,66,658	Amravati
494	6,90,059	161	4,47,116	26	1,68,896	6	98,514	Yavatmal
186	2,50,494	63	1,86,084	16	1,12,668	4	53,184	Wardha
269	3,71,030	97	2,90,023	24	1,63,173	6	68,423	Nagpur
232	3,19,188	109	3,13,634	10	68,074	3	37,584	Bhandara
269	3,82,440	120	3,14,874	10	66,487	2	22,601	Gondia
317	4,37,205	114	3,30,023	14	1,00,939	4	50,280	Chandrapur
188	2,49,809	49	1,43,078	6	37,063	4	55,506	Gadchiroli
11,570	1,62,59,983	5,862	1,70,86,068	1,018	67,64,415	262	38,77,137	Maharashtra State

Source.-Population Census of India 2001

1. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या

तक्ता क्रमांक

शहरे/शहर संकुलांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण

(जनगणना)

अनु.क्र. Sr.No.	जिल्हे	सर्व वर्ग / All classes		वर्ग / class I (लोकसंख्या /population 1,00,000 and above)		वर्ग / class II (लोकसंख्या/population 50,000 to 99,999)		वर्ग / class III (लोकसंख्या/population 20,000 to 49,999)	
		शहरे/ शहर संकुले		शहरे/ शहर संकुले		शहरे/ शहर संकुले		शहरे/ शहर संकुले	
		No.of Towns /UA	लोकसंख्या Population	No.of Towns /UA	लोकसंख्या Population	No.of Towns /UA	लोकसंख्या Population	No.of Towns /UA	लोकसंख्या Population
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई शहर	1	1,19,78,450	1	1,19,78,450	-	-	-	-
2	मुंबई उपनगर			-	-	-	-	-	-
3	ठाणे	37	59,02,473	10	53,76,918	2	1,50,625	4	1,36,499
4	रायगड	26	5,34,835	1	1,04,058	2	1,40,519	4	1,03,259
5	रत्नागिरी	10	1,92,209	-	-	1	70,383	1	46,229
6	सिंधुदुर्ग	5	82,319	-	-	-	-	1	22,901
7	नाशिक	18	19,37,556	2	14,86,639	2	1,23,021	9	2,74,943
8	धुळे	3	4,45,885	1	3,41,755	1	61,694	1	42,436
9	नंदुरबार	5	2,02,673	-	-	1	94,368	3	1,04,711
10	जळगाव	15	10,52,794	2	5,40,990	3	2,43,465	7	2,25,367
11	अहमदनगर	18	8,03,697	1	3,07,615	3	2,03,183	7	2,07,739
12	पुणे	25	42,00,837	2	35,50,945	4	2,64,424	8	2,53,404
13	सातारा	15	3,98,121	1	1,08,048	2	1,06,961	3	73,114
14	सांगली	8	6,33,218	1	4,36,781	1	58,330	3	1,08,464
15	सोलापूर	10	12,25,284	2	9,77,263	1	91,379	5	1,32,740
16	कोल्हापूर	18	10,50,353	2	7,50,777	-	-	8	2,15,348
17	औरंगाबाद	9	10,87,150	1	8,73,311	-	-	5	1,72,177
18	जालना	4	3,07,865	1	2,35,795	-	-	2	55,120
19	परभणी	8	4,85,186	1	2,59,329	-	-	6	2,12,835
20	हिंगोली	4	1,54,030	-	-	2	1,26,797	1	20,632
21	बीड	6	3,87,070	1	1,38,196	2	1,58,015	2	72,521
22	नांदेड	13	6,89,064	1	4,30,733	-	-	7	1,93,049
23	उस्मानाबाद	8	2,33,256	-	-	1	80,625	3	84,906
24	लातूर	5	4,90,261	1	2,99,985	1	91,933	3	98,343
25	बुलढाणा	11	4,73,383	-	-	4	2,65,094	6	1,94,348
26	अकोला	8	6,27,497	1	4,00,520	1	80,726	3	98,594
27	वाशिम	4	1,78,445	-	-	2	1,23,114	2	55,331
28	अमरावती	11	8,99,579	2	6,56,826	1	51,170	5	1,51,518
29	यवतमाळ	13	4,57,211	1	1,20,676	2	1,20,000	5	1,53,931
30	वर्धा	7	3,25,041	1	1,11,118	1	92,342	2	77,097
31	नागपूर	29	26,13,751	1	2,05,206	1	84,344	8	2,57,053
32	भंडारा	6	175,728	-	-	1	85,213	2	64,608
33	गोंदिया	2	1,43,431	1	1,20,902	-	-	1	22,529
34	चंद्रपूर	14	6,65,067	1	2,89,450	2	1,46,898	6	1,73,027
35	गडचिरोली	2	67,261	-	-	-	-	2	67,261
महाराष्ट्र राज्य		378	4,11,00,980	40	3,19,49,146	44	31,14,623	135	41,72,034

/ AREA AND POPULATION
/ TABLE No. 1.8
/ Towns/Urban Agglomerations classified by population
/ Population Census - 2001)

वर्ग / class IV (लोकसंख्या/population 10,000 to 19,999)		वर्ग / class V (लोकसंख्या/population 5,000 to 9,999)		वर्ग / class VI (लोकसंख्या/population हून कमी Less than 5,000)		Districts
शहरे/ शहर संकुले No.of Towns /UA (11)	लोकसंख्या Population (12)	शहरे/ शहर संकुले No.of Towns /UA (13)	लोकसंख्या Population (14)	शहरे/ शहर संकुले No.of Towns /UA (15)	लोकसंख्या Population (16)	
-	-	-	-	-	-	Mumbai City
-	-	-	-	-	-	Mumbai Suburban
14	1,92,618	7	45,813	-	-	Thane
7	1,02,122	12	84,877	-	-	Raigad
5	57,704	2	14,686	1	3,207	Ratnagiri
4	59,418	-	-	-	-	Sindhudurg
3	37,002	2	15,951	-	-	Nashik
-	-	-	-	-	-	Dhule
-	-	-	-	1	3,594	Nadurbar
2	34,524	1	8,448	-	-	Jalgaon
4	62,970	3	22,190	-	-	Ahmednagar
7	1,00,385	4	31,679	-	-	Pune
7	99,170	1	6,886	1	3,942	Satara
2	25,721	-	-	1	3,922	Sangli
2	23,902	-	-	-	-	Solapur
4	57,334	3	23,442	1	3,452	Kolhapur
2	31,966	1	9,696	-	-	Aurangabad
1	16,950	-	-	-	-	Jalna
1	13,022	-	-	-	-	Parbhani
-	-	1	6,601	-	-	Hingoli
1	18,338	-	-	-	-	Beed
4	57,618	1	7,664	-	-	Nanded
4	67,725	-	-	-	-	Osmanabad
-	-	-	-	-	-	Latur
1	13,941	-	-	-	-	Buldhana
3	47,657	-	-	-	-	Akola
-	-	-	-	-	-	Washim
2	35,354	-	-	1	4,711	Amravati
3	50,181	1	8,307	1	4,116	Yavatmal
3	44,484	-	-	-	-	Wardha
11	1,64,997	7	52,955	1	2,336	Nagpur
1	11,965	2	13,942	-	-	Bhandara
-	-	-	-	-	-	Gondia
3	44,232	2	11,460	-	-	Chandrapur
-	-	-	-	-	-	Gadchiroli
101	14,71,300	50	3,64,597	8	29,280	Maharashtra State

1. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9

शहरांची, नागरी भागांची आणि ग्रामीण भागांची लोकसंख्या
Population of Towns, Urban Areas and Rural Areas
(जनगणना /Population Census, 2001)

जिल्हा/शहरे/शहर संकुले		एकूण Total (2)	पुरुष Males (3)	स्त्रिया Females (4)	District/Towns/U.A (1)
(1)					
महाराष्ट्र राज्य	एकूण/Total	9,68,78,627	5,04,00,596	4,64,78,031	Maharashtra State
	ग्रामीण/Rural	5,57,77,647	2,84,58,677	2,73,18,970	
	नागरी/Urban	4,11,00,980	2,19,41,919	1,91,59,061	
1 मुंबई शहर	एकूण/Total	33,38,031	18,78,246	14,59,785	Mumbai City
	ग्रामीण/Rural	-	-	-	
	नागरी/Urban	33,38,031	18,78,246	14,59,785	
I. बृहन्मुंबई (म.न.पा.- भाग)		33,38,031	18,78,246	14,59,785	Brihan Mumbai (M.Corpn-Part)
2 मुंबई उपनगर	एकूण/Total	86,40,419	47,41,720	38,98,699	Mumbai Suburban
	ग्रामीण/Rural	-	-	-	
	नागरी/Urban	86,40,419	47,41,720	38,98,699	
I. बृहन्मुंबई (म.न.पा.- भाग)		86,40,419	47,41,720	38,98,699	Brihan Mumbai (M.Corpn-Part)
3 ठाणे	एकूण/Total	81,31,849	43,77,747	37,54,102	Thane
	ग्रामीण/Rural	22,29,376	11,48,123	10,81,253	
	नागरी/Urban	59,02,473	32,29,624	26,72,849	
I. अंबरनाथ(नपा)		2,03,804	1,07,325	96,479	Ambarnath(M CI)
II. बदलापूर (नपा)		97,948	51,859	46,089	Badlapur (M CI)
III. भिवंडी (नपा)		5,98,741	3,67,565	2,31,176	Bhiwandi (M CI)
IV. बोईसर(ज.श.)		14,685	8,329	6,356	Boisar (CT)
V. चिंचणी (ज.श.)		13,437	6,822	6,615	Chinchani (CT)
VI. डहाणू(न.प.)		44,401	22,907	21,494	Dahanu (M CI)
VII. गोखिवरे (ज.श.)		20,075	11,439	8,636	Gokhivare (CT)
VIII. जव्हार (न.प.)		11,298	5,977	5,321	Jawhar (M CI)
IX. कल्याण-डोंबिवली(म.न.पा.)		11,93,512	6,33,508	5,60,004	Kalyan-Dombivli (M Corp.)
X. कारीवली(ज.श.)		12,932	9,990	2,942	Karivali (CT)
XI. कसारा बुद्रुक (ज.श.)		15,192	7,817	7,375	Kasara Budruk (CT)
XII. काटई (ज.श.)		11,252	8,347	2,905	Katai (CT)
XIII. कातकर (ज.श.)		6,108	3,421	2,687	Katkar (CT)
XIV. खोणी (ज.श.)		22,686	14,619	8,067	Khoni (CT)
XV. कोन (ज.श.)		15,159	7,998	7,161	Kon (CT)
XVI. कोफरड(ज.श.)		5,276	2,702	2,574	Kopharad (CT)
XVII. मनोर (ज.श.)		8,343	4,330	4,013	Manor (CT)
XVIII. मिरा भायंदर (ज.श.)		5,20,388	2,86,391	2,33,997	Mira-Bhayandar (M CI)
XIX. मरबाड (ज.श.)		15,821	8,592	7,229	Murbad (CT)
XX. नालासोपारा (न.प.)		1,84,538	98,870	85,668	Nalasopara (M CI)
XXI. नवघर-माणिरपूर (न.प.)		1,16,723	61,757	54,966	Navghar-Manikpur (M CI)
XXII. नवी-मुंबई (म.न.पा.)		7,04,002	3,95,705	3,08,297	Navi Mumbai (M Corp.)
XXIII. पडघा (ज.श.)		5,047	2,633	2,414	Padagha (CT)
XXIV. पालघर (न.प.)		52,677	28,645	24,032	Palghar (M CI)
XXV. पास्थळ (ज.श.)		16,185	8,634	7,551	Pasthal (CT)
XXVI. संडोर (ज.श.)		8,336	4,262	4,074	Sandor (CT)
XXVII. शहापूर (ज.श.)		10,490	5,371	5,119	Shahapur (CT)
XXVIII. शेलार (ज.श.)		10,612	6,612	4,000	Shelar (CT)
XXIX. तारापूर (ज.श.)		7,014	3,538	3,476	Tarapur (CT)
XXX. ठाणे (म.न.पा.)		12,62,551	6,75,147	5,87,404	Thane (M Corp.)
XXXI. उल्हासनगर (म.न.पा.)		4,73,731	2,51,888	2,21,843	Ulhasnagar (M Corp.)
XXXII. उंबरपाडा नांदडे (ज.श.)		5,689	3,013	2,676	Umbar Pada Nandade (CT)
XXXIII. वाडा (ज.श.)		14,286	7,479	6,807	Vada (CT)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
XXXIV. वसई (न.प.)	49,337	25,011	24,326	Vasai (M CI)	
XXXV. वाशिनद (ज.श.)	15,881	8,480	7,401	Vashind (CT)	
XXXVI. विरार (न.प.)	1,18,928	63,704	55,224	Virar (M CI)	
XXXVII. वळीव (ज.श.)	15,388	8,937	6,451	Waliv (CT)	
4 रायगड	एकूण/Total	22,07,929	11,17,628	10,90,301	Raigad
	ग्रामीण/Rural	16,73,094	8,33,965	8,39,129	
	नागरी/Urban	5,34,835	2,83,663	2,51,172	
I. अलिबाग (न.प.)	19,496	10,137	9,359	Alibag (M CI)	
II. आंबिवली तर्फ वणखळ (ज.श.)	6,798	3,768	3,030	Ambivali Tarf Wankhal (CT)	
III. बीरवाडी (ज.श.)	7,272	3,954	3,318	Birwadi (CT)	
IV. धटाव (ज.श.)	5,035	2,817	2,218	Dhatau (CT)	
V. गोरेगाव (ज.श.)	6,868	3,409	3,459	Goregaon (CT)	
VI. कळुंद्रे (ज.श.)	7,584	3,928	3,656	Kalundre (CT)	
VII. कर्जत (न.प.)	25,531	13,206	12,325	Karjat (M CI)	
VIII. केगांव (ज.श.)	7,923	4,336	3,587	Kegaon (CT)	
IX. खोपोली (न.प.)	58,664	31,294	27,370	Khopoli (M CI)	
X. महाड (न.प.)	24,276	12,764	11,512	Mahad (M CI)	
XI. माथेरान (न.प.)	5,139	2,979	2,160	Matheran (M CI)	
XII. म्हसाळा (ज.श.)	8,763	4,265	4,498	Mhasla (CT)	
XIII. मोहपाडा उर्फ वासंबे (ज.श.)	8,735	4,735	4,000	Mohpada Alias Wasambe (CT)	
XIV. मुरुड (न.प.)	12,552	6,063	6,489	Murud (M CI)	
XV. नागोठणे (ज.श.)	10,239	5,381	4,858	Nagothana (CT)	
XVI. नवी-मुंबई (पनवेल, रायगड)(ज.श.)	81,855	46,219	35,636	Navi Mumbai (Panvel, Raigarh) (C)	
XVII. नेरुळ (ज.श.)	14,739	7,551	7,188	Neral (CT)	
XVIII. पाली (ज.श.)	8,172	4,175	3,997	Pali (CT)	
XIX. पनवेल (न.प.)	104,058	54,963	49,095	Panvel (M CI)	
XX. पेण (न.प.)	30,201	15,844	14,357	Pen (M CI)	
XXI. पोलादपूर (ज.श.)	5,297	2,657	2,640	Poladpur (CT)	
XXII. रोहा अष्टमी (न.प.)	19,071	9,871	9,200	Roha Ashtami (M CI)	
XXIII. श्रीवर्धन (न.प.)	15,186	7,400	7,786	Shrivardhan (M CI)	
XXIV. तलोजे पंचानंद (ज.श.)	10,839	5,905	4,934	Taloje Panchnad (CT)	
XXV. उरण (न.प.)	23,251	12,250	11,001	Uran (M CI)	
XXVI. उटेखोल (ज.श.)	7,291	3,792	3,499	Utekhool (CT)	
5 रत्नागिरी	एकूण/Total	16,96,777	7,94,498	9,02,279	Ratnagiri
	ग्रामीण/Rural	15,04,568	6,95,635	8,08,933	
	नागरी/Urban	1,92,209	98,863	93,346	
I. चिपळूण (न.प.)	46,229	23,343	22,886	Chiplun (M CI)	
II. दापोली कॅंप (ज.श.)	10,414	5,353	5,061	Dapoli Camp (CT)	
III. गुहागर (ज.श.)	3,207	1,646	1,561	Guhagar (CT)	
IV. जालगाव (ज.श.)	5,449	2,769	2,680	Jalgaon (CT)	
V. खेड (न.प.)	13,813	6,808	7,005	Khed (M CI)	
VI. खेर्डी (ज.श.)	10,702	5,659	5,043	Kherdi (CT)	
VII. लांजा (ज.श.)	12,276	6,279	5,997	Lanja (CT)	
VIII. नाचणे (ज.श.)	9,237	4,779	4,458	Nachane (CT)	
IX. राजापूर (न.प.)	10,499	5,222	5,277	Rajapur (M CI)	
X. रत्नागिरी (न.प.)	70,383	37,005	33,378	Ratnagiri (M CI)	
6 सिंधुदूर्ग	एकूण/Total	8,68,825	4,17,890	4,50,935	Sindhudurg
	ग्रामीण/Rural	7,86,506	3,76,272	4,10,234	
	नागरी/Urban	82,319	41,618	40,701	
I. कणकवली (ज.श.)	14,625	7,503	7,122	Kankavli (CT)	
II. कुडाळ (ज.श.)	13,642	6,918	6,724	Kudal (CT)	
III. मालवण (न.प.)	18,680	9,496	9,184	Malwan (M CI)	
IV. सावंतवाडी (न.प.)	22,901	11,540	11,361	Sawantwadi (M CI)	
V. वेंगुर्ला (न.प.)	12,471	6,161	6,310	Vengurla (M CI)	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)		
7	नाशिक	एकूण/Total	49,93,796	25,90,912	24,02,884	Nashik
		ग्रामीण/Rural	30,56,240	15,71,221	14,85,019	Rural
		नागरी/Urban	19,37,556	10,19,691	9,17,865	Urban
I.	भगूर (न.प.)	12,457	6,381	6,076	Bhagur (M CI)	
II.	देवळी (क.मं.)	50,620	27,712	22,908	Deolali (CB)	
III.	दैने (ज.श.)	24,832	12,730	12,102	Dyane (CT)	
IV.	एकलहरे (ज.श.)	12,013	6,258	5,755	Eklahare (CT)	
V.	घोटी बुद्रुक (ज.श.)	20,206	10,412	9,794	Ghoti Budruk (CT)	
VI.	इगतपुरी (न.प.)	31,539	16,405	15,134	Igatpuri (M CI)	
VII.	लालसगाव (ज.श.)	12,532	6,568	5,964	Lasalgaon (CT)	
VIII.	मालेगांव(न.प.)	4,09,403	2,08,864	2,00,539	Malegaon (M CI)	
IX.	मनमाड (न.प.)	72,401	37,002	35,399	Manmad (M CI)	
X.	नांदगाव (न.प.)	23,195	11,981	11,214	Nandgaon (M CI)	
XI.	नाशिक (म.न.पा.)	10,77,236	5,75,737	5,01,499	Nashik (M Corp.)	
XII.	ओझर (ज.श.)	45,954	24,249	21,705	Ozar (CT)	
XIII.	सटाणा (न.प.)	32,561	16,793	15,768	Satana (M CI)	
XIV.	सिन्नर (न.प.)	31,630	16,429	15,201	Sinnar (M CI)	
XV.	सोयगाव (ज.श.)	21,819	11,347	10,472	Soyagaon (CT)	
XVI.	सुरगणा (ज.श.)	6,147	3,297	2,850	Surgana (CT)	
XVII.	त्रिंबक (न.प.)	9,804	5,124	4,680	Trimbak (M CI)	
XVIII.	येवला (न.प.)	43,207	22,402	20,805	Yevla (M CI)	
8	धुळे	एकूण/Total	17,07,947	8,78,372	8,29,575	Dhule
		ग्रामीण/Rural	12,62,062	6,46,364	6,15,698	
		नागरी/Urban	4,45,885	2,32,008	2,13,877	
I.	धुळे (न.प.)	3,41,755	1,77,772	1,63,983	Dhule (M CI)	
II.	दोंडाईचा-वरवली (न.प.)	42,436	22,109	20,327	Dondaicha-Warwade(M CI)	
III.	शिरपुर-वरवडे (न.प.)	61,694	32,127	29,567	Shirpur-Warwade (M CI)	
9	नंदुरबार	एकूण/Total	13,11,709	6,63,511	6,48,198	Nandurbar
		ग्रामीण/Rural	11,09,036	5,58,513	5,50,523	
		नागरी/Urban	2,02,673	1,04,998	97,675	
I.	नंदुरबार (न.प.)	94,368	49,118	45,250	Nandurbar (M CI)	
II.	नवापूर (न.प.)	29,979	15,427	14,552	Nawapur (M CI)	
III.	पुरुशोत्तमनगर (ज.श.)	3,594	1,922	1,672	Purushottamnagar (CT)	
IV.	शहादे (न.प.)	49,696	25,751	23,945	Shahade (M CI)	
V.	तळोदे (न.प.)	25,036	12,780	12,256	Talode (M CI)	
10	जळगाव	एकूण/Total	36,82,690	19,05,493	17,77,197	Jalgaon
		ग्रामीण/Rural	26,29,896	13,57,031	12,72,865	
		नागरी/Urban	10,52,794	5,48,462	5,04,332	
I.	अंमळनेर (न.प.)	91,490	47,491	43,999	Amalner (M CI)	
II.	भुसावळ (न.प.)	1,72,372	89,208	83,164	Bhusawal (M CI)	
III.	चाळीसगाव (न.प.)	91,110	47,629	43,481	Chalisgaon(M CI)	
IV.	चोपडा (न.प.)	60,865	31,609	29,256	Chopda (M CI)	
V.	धारणगाव (न.प.)	33,625	17,275	16,350	Dharangaon (M CI)	
VI.	एरंडोल (न.प.)	30,120	15,562	14,558	Erandol (MC)	
VII.	फैजपूर (न.प.)	23,694	12,310	11,384	Faizpur (M CI)	
VIII.	जळगाव (न.प.)	3,68,618	1,93,496	1,75,122	Jalgaon (M CI)	
IX.	कांदारी (ज.श.)	15,192	8,035	7,157	Kandari (CT)	
X.	निभोर बुद्रुक	8,448	4,485	3,963	Nimbhore Budruk (CT)	
XI.	पाचोरा (न.प.)	45,333	23,511	21,822	Pachora (M CI)	
XII.	पारोळा (न.प.)	34,799	18,014	16,785	Parola (M CI)	
XIII.	रावेर (न.प.)	25,993	13,427	12,566	Raver (M CI)	
XIV.	सावदा (न.प.)	19,332	9,996	9,336	Savda (M CI)	
XV.	यावल (न.प.)	31,803	16,414	15,389	Yawal (M CI)	
11	अहमदनगर	एकूण/Total	40,40,642	20,83,053	19,57,589	Ahmadnagar
		ग्रामीण/Rural	32,36,945	1,661,811	15,75,134	
		नागरी/Urban	8,03,697	421,242	3,82,455	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
I. अहमदनगर (क.मं.)	39,934	25,201	14,733	Ahmadnagar (CB)	
II. अहमदनगर (न.प.)	3,07,615	1,59,564	1,48,051	Ahmadnagar (M CI)	
III. भिंगार (ज.श.)	7,620	3,939	3,681	Bhingar (CT)	
IV. देवळाली प्रवरा (न.प.)	30,340	15,771	14,569	Deolali Pravara (M CI)	
V. घुलेवाडी (ज.श.)	19,367	10,638	8,729	Ghulewadi (CT)	
VI. जामखेड (ज.श.)	27,654	14,258	13,396	Jamkhed (CT)	
VII. कोपरगाव (न.प.)	59,970	30,760	29,210	Kopergaon (M CI)	
VIII. नागापूर (ज.श.)	7,064	3,994	3,070	Nagapur (CT)	
IX. नागरदेवळे (ज.श.)	13,724	7,142	6,582	Nagardeole (CT)	
X. पाथर्डी (न.प.)	22,827	11,977	10,850	Pathardi (M CI)	
XI. राहता पिंपळास (न.प.)	19,019	9,697	9,322	Rahta Pimplas (M CI)	
XII. राहुरी (न.प.)	34,476	17,876	16,600	Rahuri (M CI)	
XIII. संगमनेर (न.प.)	61,958	31,699	30,259	Sangamner (M CI)	
XIV. शिर्डी (न.प.)	26,184	13,880	12,304	Shirdi (M CI)	
XV. श्रीगोंदा (न.प.)	26,324	13,620	12,704	Shrigonda (M CI)	
XVI. श्रीरामपुर (न.प.)	81,255	41,355	39,900	Shrirampur (M CI)	
XVII. श्रीरामपुर (ग्रा.)(ज.श.)	7,506	3,853	3,653	Shrirampur (Rural) (CT)	
XVIII. शिंगणापूर (ज.श.)	10,860	6,018	4,842	Singnapur (CT)	
12 पुणे	एकूण/Total	72,32,555	37,69,128	34,63,427	Pune
	ग्रामीण/Rural	30,31,718	15,57,463	14,74,255	
	नागरी/Urban	42,00,837	22,11,665	19,89,172	
I. आळंदी (न.प.)	17,565	9,825	7,740	Alandi (M CI)	
II. बारामती (न.प.)	51,334	26,583	24,751	Baramati (M CI)	
III. भोर (न.प.)	17,886	9,136	8,750	Bhor (M CI)	
IV. चाकण (ज.श.)	21,680	11,743	9,937	Chakan (CT)	
V. दौंड (न.प.)	42,204	21,595	20,609	Daund (M CI)	
VI. देहू (ज.श.)	5,332	2,751	2,581	Dehu (CT)	
VII. देहूरोड (क.मं.)	46,921	24,855	22,066	Dehu Road (CB)	
VIII. इंदापूर (न.प.)	21,592	11,230	10,362	Indapur (M CI)	
IX. जेजुरी (न.प.)	12,000	6,269	5,731	Jejuri (M CI)	
X. जुन्नर (न.प.)	24,741	12,886	11,855	Junnar (M CI)	
XI. खडकाळे (ज.श.)	9,804	5,066	4,738	Khadkale (CT)	
XII. किरकी (क.मं.)	77,473	43,386	34,087	Kirkee (CB)	
XIII. कुसगांव बुद्रुक (ज.श.)	8,567	4,560	4,007	Kusgaon Budruk (CT)	
XIV. लोणावळा (न.प.)	55,652	30,189	25,463	Lonavala (M CI)	
XV. मंचर (ज.श.)	13,799	7,111	6,688	Manchar (CT)	
XVI. पिंपरी चिंचवड (म.न.पा.)	10,12,472	547,050	465,422	Pimpri Chinchwad (M Corp.)	
XVII. पुणे (क.मं.)	79,965	41,241	38,724	Pune (CB)	
XVIII. पुणे (म.न.पा.)	25,38,473	13,21,338	12,17,135	Pune (M Corp.)	
XIX. राजगुरुनगर (खेड) (ज.श.)	17,636	9,097	8,539	Rajgurunagar (Khed) (CT)	
XX. सासवड (न.प.)	26,689	13,794	12,895	Sasvad (M CI)	
XXI. शिरपुर (न.प.)	26,999	14,048	12,951	Shirur (M CI)	
XXII. शिवतकर (निरा)(ज.श.)	10,135	5,152	4,983	Shivatkar (Nira) (CT)	
XXIII. तळेव दाभाडे (न.प.)	42,578	22,534	20,044	Talegaon Dabhade (M CI)	
XXIV. टाथवडे (ज.श.)	7,976	4,285	3,691	Tathavade (CT)	
XXV. वडगांव (ज.श.)	11,364	5,941	5,423	Vadgaon (CT)	
13 सातारा	एकूण/Total	28,08,994	1,408,326	14,00,668	Satara
	ग्रामीण/Rural	24,10,873	1,201,817	12,09,056	
	नागरी/Urban	3,98,121	206,509	1,91,612	
I. गोडोली (ज.श.)	16,749	8,784	7,965	Godoli (CT)	
II. कराड (न.प.)	56,161	28,918	27,243	Karad (M CI)	
III. करंजे तर्फ सातारा (ज.श.)	21,504	11,322	10,182	Karanje Turf Satara (CT)	
IV. खेड (ज.श.)	6,886	3,552	3,334	Khed (CT)	
V. कोडोली (ज.श.)	16,416	8,629	7,787	Kodoli (CT)	
VI. महाबळेश्वर (न.प.)	12,737	7,043	5,694	Mahabaleshwar (M CI)	
VII. म्हसवड (न.प.)	20,500	10,331	10,169	Mhaswad (M CI)	
VIII. पांचगणी (न.प.)	13,280	7,534	5,746	Panchgani (M CI)	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
IX. पाटण (ज.श.)	11,598	5,977	5,621	Patan (CT)	
X. फलटण (न.प.)	50,800	25,935	24,865	Phaltan (M CI)	
XI. सातारा (न.प.)	16,554	8,426	8,128	Rahimatpur (M CI)	
XII. शिरवळ (न.प.)	1,08,048	55,938	52,110	Satara (M CI)	
XIII. शिरवळ (ज.श.)	11,836	6,181	5,655	Shirwal (CT)	
XIV. वानवडी (सदाशिवगड) (ज.श.)	3,942	2,045	1,897	Vanvadi (Sadashivgad) (CT)	
XV. वाई (न.प.)	31,110	15,894	15,216	Wai (M CI)	
14 सांगली	एकूण/Total	25,83,524	13,20,088	12,63,436	Sangli
	ग्रामीण/Rural	19,50,306	9,94,155	9,56,151	
	नागरी/Urban	6,33,218	3,25,933	3,07,285	
I. आष्टा (न.प.)	33,203	17,080	16,123	Ashta (M CI)	
II. बुधगाव (ज.श.)	14,728	7,805	6,923	Budhgaon (CT)	
III. माधवनगर (ज.श.)	10,993	5,658	5,335	Madhavnagar (CT)	
IV. मणदूर (ज.श.)	3,922	1,897	2,025	Manadur (CT)	
V. सांगली-मिरज-कुपवाड (म.न.पा.)	4,36,781	2,24,300	2,12,481	Sangli-Miraj Kupwad (M Corp.)	
VI. तासगांव (न.प.)	33,457	17,387	16,070	Tasgaon (M CI)	
VII. उरण इस्लामपूर (न.प.)	58,330	30,199	28,131	Uran Islampur (M CI)	
VIII. विटा (न.प.)	41,804	21,607	20,197	Vita (M CI)	
15 सोलापूर	एकूण/Total	38,49,543	19,89,623	18,59,920	Solapur
	ग्रामीण/Rural	26,24,259	13,63,390	12,60,869	
	नागरी/Urban	12,25,284	6,26,233	5,99,051	
I. अककलकोट (न.प.)	38,213	19,392	18,821	Akkalkot (M CI)	
II. बारशी (न.प.)	1,04,785	53,848	50,937	Barshi (M CI)	
III. दुधनी (न.प.)	11,754	6,022	5,732	Dudhani (M CI)	
IV. करमाळा (न.प.)	21,928	11,338	10,590	Karmala (M CI)	
V. कुर्दूवाडी (न.प.)	22,777	11,763	11,014	Kurduvadi (M CI)	
VI. मैदगी (न.प.)	12,148	6,029	6,119	Maindargi (M CI)	
VII. मंगळवेढा (न.प.)	21,706	11,252	10,454	Mangalvedhe (M CI)	
VIII. पंढरपूर (न.प.)	91,379	47,285	44,094	Pandharpur (M CI)	
IX. सांगोले (न.प.)	28,116	14,570	13,546	Sangole (M CI)	
X. सोलापूर (म.न.पा.)	872,478	4,44,734	4,27,744	Solapur (M Corp.)	
16 कोल्हापूर	एकूण/Total	35,23,162	18,07,470	17,15,692	Kolhapur
	ग्रामीण/Rural	24,72,809	12,60,239	12,12,570	
	नागरी/Urban	10,50,353	5,47,231	5,03,122	
I. आजरा (ज.श.)	14,849	7,610	7,239	Ajra (CT)	
II. गडहिंग्लज (न.प.)	25,357	13,039	12,318	Gadhinglaj (M CI)	
III. गांधीनगर (ज.श.)	12,374	6,480	5,894	Gandhinagar (CT)	
IV. हुपरी (ज.श.)	28,265	14,522	13,743	Hupari (CT)	
V. इचलकरंजी (न.प.)	2,57,610	1,36,063	1,21,547	Ichalkaranji (M CI)	
VI. जयसिंगपूर (न.प.)	43,067	22,017	21,050	Jaysingpur (M CI)	
VII. कबनूर (ज.श.)	28,250	14,914	13,336	Kabnur (CT)	
VIII. कागल (न.प.)	23,776	12,109	11,667	Kagal (M CI)	
IX. कळंबे तर्फ ठाणे (ज.श.)	8,734	4,615	4,119	Kalambe Turf Thane (CT)	
X. कोल्हापूर (म.न.पा.)	4,93,167	2,55,778	2,37,389	Kolhapur (M Corp.)	
XI. कोरोची (ज.श.)	18,120	9,642	8,478	Korochoi (CT)	
XII. कुरुंदवाड (न.प.)	21,327	10,854	10,473	Kurundvad (M CI)	
XIII. मलकापूर (न.प.)	5,504	2,782	2,722	Malkapur (M CI)	
XIV. मुरगूड (न.प.)	9,204	4,720	4,484	Murgud (M CI)	
XV. पांचगाव (ज.श.)	11,991	6,334	5,657	Pachgaon (CT)	
XVI. पन्हाळा (न.प.)	3,452	1,978	1,474	Panhala (M CI)	
XVII. उचगांव (ज.श.)	22,548	11,964	10,584	Uchgaon (CT)	
XVIII. वडगांव कसबा (न.प.)	22,758	11,810	10,948	Vadgaon Kasba (M CI)	
17 औरंगाबाद	एकूण/Total	28,97,013	15,05,363	13,91,650	Aurangabad
	ग्रामीण/Rural	18,09,863	9,34,813	8,75,050	
	नागरी/Urban	10,87,150	5,70,550	5,16,600	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
I. औरंगाबाद (क.मं.)	19,172	9,942	9,230	Aurangabad (CB)	
II. औरंगाबाद (म.न.पा.)	8,73,311	4,59,295	4,14,016	Aurangabad (M Corp.)	
III. गंगापूर (न.प.)	22,325	11,652	10,673	Gangapur (M CI)	
IV. कन्नड (न.प.)	34,403	17,868	16,535	Kannad (M CI)	
V. खुलताबाद (न.प.)	12,794	6,645	6,149	Khuldabad (M CI)	
VI. पैठण (न.प.)	34,518	17,681	16,837	Paithan (M CI)	
VII. पंढरपूर (ज.श.)	9,696	5,438	4,258	Pandharpur (CT)	
VIII. सिल्लोड (न.प.)	43,867	22,873	20,994	Sillod (M CI)	
IX. वैजापूर (न.प.)	37,064	19,156	17,908	Vaijapur (M CI)	
18 जालना	एकूण/Total	16,12,980	8,26,903	7,86,077	Jalna
	ग्रामीण/Rural	13,05,115	6,67,441	6,37,674	
	नागरी/Urban	3,07,865	1,59,462	1,48,403	
I. आंबड (न.प.)	26,108	13,727	12,381	Ambad (M CI)	
II. भोकरदन (न.प.)	16,950	8,888	8,062	Bhokardan (M CI)	
III. जालना (न.प.)	2,35,795	1,21,922	1,13,873	Jalna (M CI)	
IV. परतूर (न.प.)	29,012	14,925	14,087	Partur (M CI)	
19 परभणी	एकूण/Total	15,27,715	780,191	7,47,524	Parbhani
	ग्रामीण/Rural	10,42,529	529,729	5,12,800	
	नागरी/Urban	4,85,186	250,462	2,34,724	
I. गंगाखेड (न.प.)	40,428	20,727	19,701	Gangakhed (M CI)	
II. जितूर (न.प.)	38,112	19,931	18,181	Jintur (M CI)	
III. मानवत (न.प.)	29,218	14,879	14,339	Manwath (M CI)	
IV. परभणी (न.प.)	2,59,329	1,33,959	1,25,370	Parbhani (M CI)	
V. पाथरी (न.प.)	32,001	16,459	15,542	Pathri (M CI)	
VI. पूर्णा (न.प.)	33,225	17,063	16,162	Purna (M CI)	
VII. सेलू (न.प.)	39,851	20,718	19,133	Sailu (M CI)	
VIII. सोनपेठ (न.प.)	13,022	6,726	6,296	Sonpeth (M CI)	
20 हिंगोली	एकूण/Total	9,87,160	5,05,373	4,81,787	Hingoli
	ग्रामीण/Rural	8,33,130	4,25,840	4,07,290	
	नागरी/Urban	1,54,030	79,533	74,497	
I. बाभुळगाव (ज.श.)	6,601	3,456	3,145	Babhulgaon (CT)	
II. बसमत (न.प.)	57,365	29,734	27,631	Basmath (M CI)	
III. हिंगोली (न.प.)	69,432	35,639	33,793	Hingoli (M CI)	
IV. कळमनूरी (न.प.)	20,632	10,704	9,928	Kalamnuri (M CI)	
21 बीड	एकूण/Total	21,61,250	11,16,356	10,44,894	Beed
	ग्रामीण/Rural	17,74,180	9,15,071	8,59,109	
	नागरी/Urban	3,87,070	2,01,285	1,85,785	
I. आवेजोगाई (न.प.)	69,478	36,425	33,053	Ambejogai (M CI)	
II. बीड (न.प.)	1,38,196	71,827	66,369	Bid (M CI)	
III. धारूर (न.प.)	18,338	9,543	8,795	Dharur (M CI)	
IV. गेवराई (न.प.)	28,492	14,760	13,732	Georai (M CI)	
V. मांजलगाव (न.प.)	44,029	22,652	21,377	Manjlegaon (M CI)	
VI. पार्ली (न.प.)	88,537	46,078	42,459	Parli (M CI)	
22 नांदेड	एकूण/Total	28,76,259	14,81,358	13,94,901	Nanded
	ग्रामीण/Rural	21,87,195	11,23,468	10,63,727	
	नागरी/Urban	6,89,064	3,57,890	3,31,174	
I. बिलोली (न.प.)	13,433	6,926	6,507	Biloli (M CI)	
II. देगलूर (न.प.)	48,028	24,598	23,430	Deglur (M CI)	
III. धर्माबाद (न.प.)	29,951	15,212	14,739	Dharmabad (M CI)	
IV. हदगाव (न.प.)	23,339	12,128	11,211	Hadgaon (M CI)	
V. कंधार (न.प.)	20,772	11,010	9,762	Kandhar (M CI)	
VI. किनवट (न.प.)	24,878	12,715	12,163	Kinwat (M CI)	
VII. कुंडलवाडी (न.प.)	14,334	7,193	7,141	Kundalwadi (M CI)	
VIII. लोहा (न.प.)	20,148	10,378	9,770	Loha (M CI)	
IX. मुदखेड (न.प.)	18,700	9,856	8,844	Mudkhed (M CI)	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
X. मुखेड (न.प.)	25,933	13,338	12,595	Mukhed (M CI)	
XI. नांदेड-वाघाळा (म.न.पा.)	430,733	224,843	205,890	Nanded-Waghala (M Corp.)	
XII. पेट उमरी (न.प.)	11,151	5,759	5,392	Peth Umri (M CI)	
XIII. वाजेगांव (ज.श.)	7,664	3,934	3,730	Wajegaon (CT)	
23 उस्मानाबाद	एकूण/Total	1,486,586	769,368	717,218	Osmanbad
	ग्रामीण/Rural	1,253,330	648,276	605,054	
	नागरी/Urban	233,256	121,092	112,164	
I. भूम (न.प.)	17,509	9,096	8,413	Bhum (M CI)	
II. कळंब (न.प.)	23,022	12,057	10,965	Kalamb (M CI)	
III. मुरुम (न.प.)	17,237	8,744	8,493	Murum (M CI)	
IV. नळदुर्ग (न.प.)	15,989	8,326	7,663	Naldurg (M CI)	
V. उस्मानाबाद (न.प.)	80,625	41,982	38,643	Osmanabad (M CI)	
VI. परांडा (न.प.)	16,990	8,767	8,223	Paranda (M CI)	
VII. तुळजापूर (न.प.)	31,706	16,462	15,244	Tuljapur (M CI)	
VIII. उमरगा (न.प.)	30,178	15,658	14,520	Umarga (M CI)	
24 लातूर	एकूण/Total	2,080,285	1,075,257	1,005,028	Latur
	ग्रामीण/Rural	1,590,024	819,413	770,611	
	नागरी/Urban	490,261	255,844	234,417	
I. अहमदपूर (न.प.)	35,805	18,852	16,953	Ahmadpur (M CI)	
II. औसा (न.प.)	30,876	15,853	15,023	Ausa (M CI)	
III. लातूर (न.प.)	299,985	156,547	143,438	Latur (M CI)	
IV. निलंगा (न.प.)	31,662	16,444	15,218	Nilanga (M CI)	
V. उदगीर (न.प.)	91,933	48,148	43,785	Udgir (M CI)	
25 बुलढाणा	एकूण/Total	2,232,480	1,147,403	1,085,077	Buldana
	ग्रामीण/Rural	1,759,097	902,445	856,652	
	नागरी/Urban	473,383	244,958	228,425	
I. बुलढाणा (न.प.)	62,972	32,727	30,245	Buldana (M CI)	
II. चिखली (न.प.)	48,428	25,297	23,131	Chikhli (M CI)	
III. देऊळगाव राजा (न.प.)	24,372	12,633	11,739	Deulgaon Raja (M CI)	
IV. जळगांव (जामोद)(न.प.)	26,282	13,605	12,677	Jalgaon (Jamod) (M CI)	
V. खामगाव (न.प.)	88,687	45,933	42,754	Khamgaon (M CI)	
VI. लोणार (न.प.)	20,082	10,388	9,694	Lonar (M CI)	
VII. मलकापूर (न.प.)	61,012	31,398	29,614	Malkapur (M CI)	
VIII. मेहकर (न.प.)	37,715	19,472	18,243	Mehkar (M CI)	
IX. नांदुरा (न.प.)	37,469	19,100	18,369	Nandura (M CI)	
X. शेगांव (न.प.)	52,423	27,076	25,347	Shegaon (M CI)	
XI. सिंदखेड राजा (न.प.)	13,941	7,329	6,612	Sindkhed Raja (M CI)	
26 अकोला	एकूण/Total	1,630,239	841,253	788,986	Akola
	ग्रामीण/Rural	1,002,742	517,465	485,277	
	नागरी/Urban	627,497	323,788	303,709	
I. अकोला (न.प.)	400,520	206,649	193,871	Akola (M CI)	
II. अकोट (न.प.)	80,726	41,806	38,920	Akot (M CI)	
III. वाळापूर (न.प.)	39,502	20,377	19,125	Balapur (M CI)	
IV. मलकापूर (न.प.)	12,487	6,349	6,138	Malkapur (CT)	
V. मुर्तीजापूर (न.प.)	38,554	19,713	18,841	Murtijapur (M CI)	
VI. पातूर (न.प.)	20,538	10,656	9,882	Patur (M CI)	
VII. तेलहारा (न.प.)	18,906	9,773	9,133	Telhara (M CI)	
VIII. उमरी प्रगणे बाळापूर (जश)	16,264	8,465	7,799	Umri Pragane Balapur (CT)	
27 वाशिम	एकूण/Total	1,020,216	526,094	494,122	Washim
	ग्रामीण/Rural	841,771	433,766	408,005	
	नागरी/Urban	178,445	92,328	86,117	
I. कारंजा (न.प.)	60,158	30,988	29,170	Karanja (M CI)	
II. मंगरुळपीर (न.प.)	27,815	14,429	13,386	Mangrulpir (M CI)	
III. रिसोड (न.प.)	27,516	14,274	13,242	Risod (M CI)	
IV. वाशिम (न.प.)	62,956	32,637	30,319	Washim (M CI)	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)		
28	अमरावती	एकूण/Total	26,07,160	13,45,614	12,61,546	Amrawati
		ग्रामीण/Rural	17,07,581	8,80,387	8,27,194	
		नागरी/Urban	8,99,579	4,65,227	4,34,352	
I.	अचलापुर (न.प.)	1,07,316	55,687	51,629	Achalpur (M CI)	
II.	अमरावती (म.न.पा.)	5,49,510	2,84,247	2,65,263	Amravati (M Corp.)	
III.	आंजणगांव (न.प.)	51,170	26,613	24,557	Anjangaon (M CI)	
IV.	चांदूर (न.प.)	17,719	9,134	8,585	Chandur (M CI)	
V.	चांदूरबाजार (न.प.)	17,635	8,985	8,650	Chandurbazar (M CI)	
VI.	चिखलदरा (न.प.)	4,711	2,787	1,924	Chikhaldara (M CI)	
VII.	दर्यापुर बानोसा (न.प.)	34,397	17,758	16,639	Daryapur Banosa (M CI)	
VIII.	दत्तापुर धामनगांव (न.प.)	21,426	10,926	10,500	Dattapur Dhamangaon (M CI)	
IX.	मोर्शी (न.प.)	33,607	17,233	16,374	Morshi (M CI)	
X.	शेंदुरजना (न.प.)	21,083	10,913	10,170	Shendurjana (M CI)	
XI.	वारूड (न.प.)	41,005	20,944	20,061	Warud (M CI)	
29	यवतमाळ	एकूण/Total	24,58,271	12,65,681	11,92,590	Yawatmal
		ग्रामीण/Rural	20,01,060	10,29,540	9,71,520	
		नागरी/Urban	4,57,211	2,36,141	2,21,070	
I.	दारव्हा (न.प.)	23,366	12,110	11,256	Darwha (M CI)	
II.	दिग्रस (न.प.)	39,178	20,261	18,917	Digras (M CI)	
III.	घाटंजी (न.प.)	19,347	10,150	9,197	Ghatanji (M CI)	
IV.	पांढरखेडा (न.प.)	26,572	13,613	12,959	Pandharkaoda (M CI)	
V.	पुसद (न.प.)	67,166	34,589	32,577	Pusad (M CI)	
VI.	राजूर (न.प.)	11,675	6,019	5,656	Rajur (CT)	
VII.	उमरखेड (न.प.)	34,059	17,600	16,459	Umarkhed (M CI)	
VIII.	उमरसरा (ज.श.)	19,159	10,128	9,031	Umarsara (CT)	
IX.	वसंतनगर (ज.श.)	4,116	2,226	1,890	Vasantnagar (CT)	
X.	वडगांव रोड (ज.श.)	30,756	16,064	14,692	Wadgaon Road (CT)	
XI.	वाघापुर (ज.श.)	8,307	4,443	3,864	Waghapur (CT)	
XII.	वणी (न.प.)	52,834	27,158	25,676	Wani (M CI)	
XIII.	यवतमाळ (न.प.)	120,676	61,780	58,896	Yawatmal (M CI)	
30	वर्धा	एकूण/Total	12,36,736	6,38,990	5,97,746	Wardha
		ग्रामीण/Rural	9,11,695	4,70,610	4,41,085	
		नागरी/Urban	3,25,041	1,68,380	1,56,661	
I.	आर्वी (न.प.)	40,575	21,015	19,560	Arvi (M CI)	
II.	देवळी (न.प.)	15,878	8,151	7,727	Deoli (M CI)	
III.	हिंगणघाट (न.प.)	92,342	47,945	44,397	Hinganghat (M CI)	
IV.	पुलगांव (न.प.)	36,522	18,978	17,544	Pulgaon (M CI)	
V.	सिंदी (न.प.)	13,052	6,724	6,328	Sindi (M CI)	
VI.	सिंदी तर्फ हिंदनगर (ज.श.)	15,554	8,068	7,486	Sindi Turf Hindnagar (CT)	
VII.	वर्धा (न.प.)	1,11,118	57,499	53,619	Wardha (M CI)	
31	नागपूर	एकूण/Total	40,67,637	21,05,314	19,62,323	Nagpur
		ग्रामीण/Rural	14,53,886	7,51,516	7,02,370	
		नागरी/Urban	26,13,751	13,53,798	12,59,953	
I.	चिखली (ज.श.)	18,478	9,613	8,865	Chicholi (CT)	
II.	दावलमेटी (ज.श.)	8,769	4,572	4,197	Davlameti (CT)	
III.	दिगडोह (ज.श.)	37,016	20,637	16,379	Digdoh (CT)	
IV.	कळमेश्वर (न.प.)	17,331	9,052	8,279	Kalameshwar (M CI)	
V.	काम्पटी (क.मं.)	13,125	8,333	4,792	Kamptee (CB)	
VI.	काम्पटी (न.प.)	84,344	42,626	41,718	Kamptee (M CI)	
VII.	कांद्री (ज.श.)	5,295	2,683	2,612	Kandri (CT)	
VIII.	कांद्री (ज.श.)	8,124	4,244	3,880	Kandri (CT)	
IX.	कन्हान (प्रीप्री) (ज.श.)	21,842	11,167	10,675	Kanhan (Pipri) (CT)	
X.	काटोल (न.प.)	37,435	19,304	18,131	Katol (M CI)	
XI.	खापा (न.प.)	14,972	7,599	7,373	Khapa (M CI)	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
XII. महादुला (ज.श.)	18,252	9,432	8,820	Mahadula (CT)	
XIII. मनसार (ज.श.)	6,459	3,240	3,219	Mansar (CT)	
XIV. मोहपा (न.प.)	7,068	3,583	3,485	Mohpa (M CI)	
XV. मोवाड (न.प.)	8,737	4,489	4,248	Mowad (M CI)	
XVI. नागपूर (म.न.पा.)	20,52,066	10,59,765	9,92,301	Nagpur (M Corp.)	
XVII. नारखेड (न.प.)	21,537	11,060	10,477	Narkhed (M CI)	
XVIII. निडोब (ज.श.)	15,381	8,605	6,776	Nildoh (CT)	
XIX. रामटेक (न.प.)	22,516	11,554	10,962	Ramtek (M CI)	
XX. सावनेर (न.प.)	26,712	13,766	12,946	Savner (M CI)	
XXI. सिलेवाडा (ज.श.)	8,503	4,530	3,973	Sillewada (CT)	
XXII. सोनेगाव (निपाणी) (ज.श.)	12,005	6,345	5,660	Sonegaon (Nipani) (CT)	
XXIII. टेकाडी (ज.श.)	17,180	9,144	8,036	Tekadi (CT)	
XXIV. टोटलाडोह (ज.श.)	2,336	1,188	1,148	Totaladoh (CT)	
XXV. उमरेड (न.प.)	49,577	25,454	24,123	Umred (M CI)	
XXVI. वाडी (ज.श.)	40,418	21,607	18,811	Wadi (CT)	
XXVII. वालाणी (ज.श.)	10,716	5,644	5,072	Walani (CT)	
XXVIII. वनडोंगरी (ज.श.)	17,181	9,218	7,963	Wanadongri (CT)	
XXIX. येरखेडा (ज.श.)	10,376	5,344	5,032	Yerkheda (CT)	
32 भंडारा	एकूण/Total	11,36,146	5,73,445	5,62,701	Bhandara
	ग्रामीण/Rural	9,60,418	4,83,768	4,76,650	
	नागरी/Urban	1,75,728	89,677	86,051	
I. भंडारा (न.प.)	85,213	43,553	41,660	Bhandara (M CI)	
II. देव्हाडी (ज.श.)	5,759	2,877	2,882	Dewhadi (CT)	
III. गणेशनगर (ज.श.)	8,183	4,249	3,934	Ganeshpur (CT)	
IV. पौनी (न.प.)	22,587	11,497	11,090	Pauni (M CI)	
V. सावरी जवाहरनगर (ज.श.)	11,965	6,251	5,714	Sawari Jawharnagar (CT)	
VI. तुमसर (न.प.)	42,021	21,250	20,771	Tumsar (M CI)	
33 गोंदिया	एकूण/Total	12,00,707	5,98,834	6,01,873	Gondiya
	ग्रामीण/Rural	10,57,276	5,26,022	5,31,254	
	नागरी/Urban	1,43,431	72,812	70,619	
I. गोंदिया (न.प.)	1,20,902	61,418	59,484	Gondiya (M CI)	
II. तिरोरा (न.प.)	22,529	11,394	11,135	Tirora (M CI)	
34 चंद्रपूर	एकूण/Total	20,71,101	10,62,993	10,08,108	Chandrapur
	ग्रामीण/Rural	14,06,034	7,16,461	6,89,573	
	नागरी/Urban	6,65,067	3,46,532	3,18,535	
I. बल्लारपूर (न.प.)	89,995	46,575	43,420	Ballarpur (M CI)	
II. भद्रावती (न.प.)	56,903	29,812	27,091	Bhadravati (M CI)	
III. ब्रह्मपुरी (न.प.)	31,207	15,957	15,250	Brahmapuri (M CI)	
IV. चंद्रपूर (न.प.)	2,89,450	1,51,202	1,38,248	Chandrapur (M CI)	
V. चांदूर (ज.श.)	21,731	11,556	10,175	Chandur (CT)	
VI. दुर्गापूर (ज.श.)	17,714	9,127	8,587	Durgapur (CT)	
VII. घुघुस (ज.श.)	29,945	15,658	14,287	Ghugus (CT)	
VIII. कोंडुमल (ज.श.)	11,721	6,089	5,632	Kondumal (CT)	
IX. मूल (न.प.)	22,330	11,366	10,964	Mul (M CI)	
X. नाकोडा (ज.श.)	6,002	3,183	2,819	Nakoda (CT)	
XI. राजुरा (न.प.)	25,843	13,539	12,304	Rajura (M CI)	
XII. सास्ती (ज.श.)	5,458	2,887	2,571	Sasti (CT)	
XIII. शिवाजीनगर (ज.श.)	14,797	7,897	6,900	Shivaji Nagar (CT)	
XIV. वरोरा (न.प.)	41,971	21,684	20,287	Warora (M CI)	
35 गडचिरोली	एकूण/Total	9,70,294	4,91,101	4,79,193	Gadchiroli
	ग्रामीण/Rural	9,03,033	4,56,647	4,46,386	
	नागरी/Urban	67,261	34,454	32,807	
I. देसाईगंज (न.प.)	24,793	12,696	12,097	Desaiganj (M CI)	
II. गडचिरोली (न.प.)	42,468	21,758	20,710	Gadchiroli (M CI)	

1. क्षेत्रफल / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.10

ग्रामीण व नागरी भागातील मुख्यतः काम करणारे, सीमांतिक कामगार व काम न करणारे स्त्री पुरुष
Main workers, marginal workers and non-workers by sex in rural and urban area
(जनगणना/ Population Census, 2001)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	एकूण ग्रामीण नागरी (3)	एकूण लोकसंख्या (संस्थामधील व बेघरांची धरून) Total population (including institutional and houseless population)			मुख्यतः काम करणारे / Main workers एकूण मुख्यतः काम करणारे Total Main workers (I-IX)			Total Rural/ Urban (3)	District (2)
			व्यक्ती Person (4)	पुरुष Males (5)	स्त्रिया Females (6)	व्यक्ती Person (7)	पुरुष Males (8)	स्त्रिया Females (9)		
1	मुंबई शहर	ए	33,38,031	18,78,246	14,59,785	12,50,710	10,68,656	1,82,054	T	Mumbai City
		ग्रा	-	-	-	-	-	-	R	
		ना	33,38,031	18,78,246	14,59,785	12,50,710	10,68,656	1,82,054	U	
2	मुंबई उपनगर	ए	86,40,419	47,41,720	38,98,699	29,71,039	25,24,384	4,46,655	T	Mumbai Suburban
		ग्रा	-	-	-	-	-	-	R	
		ना	86,40,419	47,41,720	38,98,699	29,71,039	25,24,384	4,46,655	U	
3	ठाणे	ए	81,31,849	43,77,747	37,54,102	27,82,004	22,57,126	5,24,878	T	Thane
		ग्रा	22,29,376	11,48,123	10,81,253	7,95,436	5,30,558	2,64,878	R	
		ना	59,02,473	32,29,624	26,72,849	19,86,568	17,26,568	2,60,000	U	
4	रायगड	ए	22,07,929	11,17,628	10,90,301	6,64,689	4,84,273	1,80,416	T	Raigad
		ग्रा	16,73,094	8,33,965	8,39,129	5,01,980	3,44,291	1,57,689	R	
		ना	5,34,835	2,83,663	2,51,172	1,62,709	1,39,982	22,727	U	
5	रत्नागिरी	ए	16,96,777	7,94,498	9,02,279	5,57,613	3,37,788	2,19,825	T	Ratnagiri
		ग्रा	15,04,568	6,95,635	8,08,933	4,98,822	2,89,283	2,09,539	R	
		ना	1,92,209	98,863	93,346	58,791	48,505	10,286	U	
6	सिंधुदुर्ग	ए	8,68,825	4,17,890	4,50,935	2,33,827	1,61,489	72,338	T	Sindhudurg
		ग्रा	7,86,506	3,76,272	4,10,234	2,10,484	1,42,216	68,268	R	
		ना	82,319	41,618	40,701	23,343	19,273	4,070	U	
7	नाशिक	ए	49,93,796	25,90,912	24,02,884	19,11,340	12,65,529	6,45,811	T	Nashik
		ग्रा	30,56,240	15,71,221	14,85,019	13,29,689	7,74,184	5,55,505	R	
		ना	19,37,556	10,19,691	9,17,865	5,81,651	4,91,345	90,306	U	
8	धुळे	ए	17,07,947	8,78,372	8,29,575	5,73,496	4,00,309	1,73,187	T	Dhule
		ग्रा	12,62,062	6,46,364	6,15,698	4,58,361	2,99,402	1,58,959	R	
		ना	4,45,885	2,32,008	2,13,877	1,15,135	1,00,907	14,228	U	
9	नंदुरबार	ए	13,11,709	6,63,511	6,48,198	4,58,321	2,95,678	1,62,643	T	Nandurbar
		ग्रा	11,09,036	5,58,513	5,50,523	4,03,385	2,48,284	1,55,101	R	
		ना	2,02,673	1,04,998	97,675	54,936	47,394	7,542	U	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
10	जळगाव	ए	36,82,690	19,05,493	17,77,197	13,00,086	8,79,454	4,20,632	T	Jalgaon
		ग्रा	26,29,896	13,57,031	12,72,865	10,21,465	6,37,351	3,84,114	R	
		ना	10,52,794	5,48,462	5,04,332	2,78,621	2,42,103	36,518	U	
11	अहमदनगर	ए	40,40,642	20,83,053	19,57,589	16,11,061	10,10,920	6,00,141	T	Ahmednagar
		ग्रा	32,36,945	16,61,811	15,75,134	13,65,039	8,11,721	5,53,318	R	
		ना	8,03,697	4,21,242	3,82,455	2,46,022	1,99,199	46,823	U	
12	पुणे	ए	72,32,555	37,69,128	34,63,427	26,45,429	18,83,972	7,61,457	T	Pune
		ग्रा	30,31,718	15,57,463	14,74,255	12,98,755	7,88,742	5,10,013	R	
		ना	42,00,837	22,11,665	19,89,172	13,46,674	10,95,230	2,51,444	U	
13	सातारा	ए	28,08,994	14,08,326	14,00,668	10,44,989	6,77,712	3,67,277	T	Satara
		ग्रा	24,10,873	12,01,817	12,09,056	9,28,518	5,83,053	3,45,465	R	
		ना	3,98,121	2,06,509	1,91,612	1,16,471	94,659	21,812	U	
14	सांगली	ए	25,83,524	13,20,088	12,63,436	9,52,241	6,64,556	2,87,685	T	Sangli
		ग्रा	19,50,306	9,94,155	9,56,151	7,60,576	5,07,962	2,52,614	R	
		ना	6,33,218	3,25,933	3,07,285	1,91,665	1,56,594	35,071	U	
15	सोलापूर	ए	38,49,543	19,89,623	1,8,59,920	14,85,967	9,69,288	5,16,679	T	Solapur
		ग्रा	26,24,259	13,63,390	12,60,869	11,03,234	6,84,067	4,19,167	R	
		ना	12,25,284	6,26,233	5,99,051	3,82,733	2,85,221	97,512	U	
16	कोल्हापूर	ए	35,23,162	18,07,470	17,15,692	1,3,94,882	9,42,612	4,52,270	T	Kolhapur
		ग्रा	24,72,809	12,60,239	12,12,570	10,66,918	6,64,113	4,02,805	R	
		ना	10,50,353	5,47,231	5,03,122	3,27,964	2,78,499	49,465	U	
17	औरंगाबाद	ए	28,97,013	15,05,363	13,91,650	10,25,531	6,86,275	3,39,256	T	Aurangabad
		ग्रा	18,09,863	9,34,813	8,75,050	7,31,034	4,37,113	2,93,921	R	
		ना	10,87,150	5,70,550	5,16,600	2,94,497	2,49,162	45,335	U	
18	जालना	ए	16,12,980	8,26,903	7,86,077	6,11,998	3,83,705	2,28,293	T	Jalna
		ग्रा	13,05,115	6,67,441	6,37,674	5,33,053	3,15,997	2,17,056	R	
		ना	3,07,865	1,59,462	1,48,403	78,945	67,708	11,237	U	
19	परभणी	ए	15,27,715	7,80,191	7,47,524	5,59,917	3,61,626	1,98,291	T	Parbhani
		ग्रा	10,42,529	5,29,729	5,12,800	4,38,142	2,59,014	1,79,128	R	
		ना	4,85,186	2,50,462	2,34,724	1,,21,775	1,02,612	19,163	U	
20	हिंगोली	ए	9,87,160	5,05,373	4,81,787	4,12,838	2,42,942	1,69,896	T	Hingoli
		ग्रा	8,33,130	4,25,840	4,07,290	3,73,045	2,09,739	1,63,306	R	
		ना	1,54,030	79,533	74,497	39,793	33,203	6,590	U	
21	बीड	ए	21,61,250	11,16,356	10,44,894	8,30,658	5,04,611	3,26,047	T	Beed
		ग्रा	17,74,180	9,15,071	8,59,109	7,34,948	4,22,760	3,12,188	R	
		ना	3,87,070	2,01,285	1,85,785	95,710	81,851	13,859	U	
22	नांदेड	ए	28,76,259	14,81,358	13,94,901	9,65,087	6,42,694	3,22,393	T	Nanded
		ग्रा	21,87,195	11,23,468	10,63,727	7,95,375	4,98,309	2,97,066	R	
		ना	6,89,064	3,57,890	3,31,174	1,69,712	1,44,385	25,327	U	

तक्का क्रमांक/ TABLE No. 1.10 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
23	उस्मानाबाद	ए	14,86,586	7,69,368	7,17,218	5,55,202	3,58,490	1,96,712	T	Osmanabad
		ग्रा	12,53,330	6,48,276	6,05,054	4,96,317	3,09,553	1,86,764	R	
		ना	2,33,256	1,21,092	1,12,164	58,885	48,937	9,948	U	
24	लातूर	ए	20,80,285	10,75,257	10,05,028	7,12,849	4,92,299	2,20,550	T	Latur
		ग्रा	15,90,024	8,19,413	7,70,611	5,91,195	3,86,785	2,04,410	R	
		ना	4,90,261	2,55,844	2,34,417	1,21,654	1,05,514	16,140	U	
25	बुलढाणा	ए	22,32,480	11,47,403	10,85,077	9,08,797	5,57,077	3,51,720	T	Buldhana
		ग्रा	17,59,097	9,02,445	8,56,652	7,79,897	4,48,618	3,31,279	R	
		ना	4,73,383	2,44,958	2,28,425	1,28,900	1,08,459	20,441	U	
26	अकोला	ए	16,30,239	8,41,253	7,88,986	5,82,264	4,08,232	1,74,032	T	Akola
		ग्रा	10,02,742	5,17,465	4,85,277	4,09,384	2,60,229	1,49,155	R	
		ना	6,27,497	3,23,788	3,03,709	1,72,880	1,48,003	24,877	U	
27	वाशिम	ए	10,20,216	5,26,094	4,94,122	3,95,651	2,47,952	1,47,699	T	Washim
		ग्रा	8,41,771	4,33,766	4,08,005	3,47,211	2,06,946	1,40,265	R	
		ना	1,78,445	92,328	86,117	48,440	41,006	7,434	U	
28	अमरावती	ए	26,07,160	13,45,614	12,61,546	9,08,363	6,48,109	2,60,254	T	Amravati
		ग्रा	17,07,581	8,80,387	8,27,194	6,56,297	4,34,246	2,22,051	R	
		ना	8,99,579	4,65,227	4,34,352	2,52,066	2,13,863	38,203	U	
29	यवतमाळ	ए	24,58,271	12,65,681	11,92,590	9,49,453	6,12,955	3,36,498	T	Yavatmal
		ग्रा	20,01,060	10,29,540	9,71,520	8,18,712	5,03,260	3,15,452	R	
		ना	4,57,211	2,36,141	2,21,070	1,30,741	1,09,695	21,046	U	
30	वर्धा	ए	12,36,736	6,38,990	5,97,746	4,31,330	3,01,631	1,29,699	T	Wardha
		ग्रा	9,11,695	4,70,610	4,41,085	3,47,037	2,28,765	1,18,272	R	
		ना	3,25,041	1,68,380	1,56,661	84,293	72,866	11,427	U	
31	नागपूर	ए	40,67,637	21,05,314	19,62,323	12,83,079	9,69,195	3,13,884	T	Nagpur
		ग्रा	14,53,886	7,51,516	7,02,370	5,60,006	3,59,641	2,00,365	R	
		ना	26,13,751	13,53,798	12,59,953	7,23,073	6,09,554	1,13,519	U	
32	भंडारा	ए	11,36,146	5,73,445	5,62,701	3,65,464	2,37,168	1,28,296	T	Bhandara
		ग्रा	9,60,418	4,83,768	4,76,650	3,19,340	2,00,597	1,18,743	R	
		ना	1,75,728	89,677	86,051	46,124	36,571	9,553	U	
33	गोंदिया	ए	12,00,707	5,98,834	6,01,873	3,91,890	2,51,939	1,39,951	T	Gondia
		ग्रा	10,57,276	5,26,022	5,31,254	3,51,412	2,19,975	1,31,437	R	
		ना	1,43,431	72,812	70,619	40,478	31,964	8,514	U	
34	चंद्रपूर	ए	20,71,101	10,62,993	10,08,108	6,83,029	4,71,479	2,11,550	T	Chandrapur
		ग्रा	14,06,034	7,16,461	6,89,573	5,09,702	3,22,069	1,87,633	R	
		ना	6,65,067	3,46,532	3,18,535	1,73,327	1,49,410	23,917	U	
35	गडचिरोली	ए	9,70,294	4,91,101	4,79,193	3,36,959	2,14,170	1,22,789	T	Gadchiroli
		ग्रा	9,03,033	456,647	4,46,386	3,19,035	1,99,650	1,19,385	R	
		ना	67,261	34,454	32,807	17,924	14,520	3,404	U	
महाराष्ट्र राज्य	ए	9,68,78,627	5,04,00,596	4,64,78,031	3,47,48,053	2,44,16,295	1,03,31,758	T	Maharashtra State	
	ग्रा	5,57,77,647	2,84,58,677	2,73,18,970	2,18,53,804	1,35,28,493	83,25,311	R		
	ना	4,11,00,980	2,19,41,919	1,91,59,061	1,28,94,249	1,08,87,802	20,06,447			

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.10 Contd..

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण ग्रामीण नागरी	सीमांतिक कामगार Marginal workers			काम न करणारे Non-workers			Total Rural/ Urban	District
			व्यक्ती Person (10)	पुरुष Males (11)	स्त्रिया Females (12)	व्यक्ती Person (13)	पुरुष Males (14)	स्त्रिया Females (15)		
(1)	(2)	(3)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(3)	(2)
1	मुंबई शहर	ए	61,029	42,759	18,270	20,26,292	7,66,831	12,59,461	T	Mumbai City
		ग्रा	-	-	-	-	-	-	R	
		ना	61,029	42,759	18,270	20,26,292	7,66,831	12,59,461	U	
2	मुंबई उपनगर	ए	1,81,470	1,28,751	52,719	54,87,910	20,88,585	33,99,325	T	Mumbai Suburban
		ग्रा	-	-	-	-	-	-	R	
		ना	1,81,470	1,28,751	52,719	54,87,910	20,88,585	33,99,325	U	
2	ठाणे	ए	3,97,977	1,86,201	2,11,776	49,51,868	19,34,420	30,17,448	T	Thane
		ग्रा	2,75,447	1,08,614	1,66,833	11,58,493	5,08,951	6,49,542	R	
		ना	1,22,530	77,587	44,943	37,93,375	14,25,469	23,67,906	U	
3	रायगड	ए	2,49,306	1,04,670	1,44,636	12,93,934	5,28,685	7,65,249	T	Raigad
		ग्रा	2,29,354	92,752	1,36,602	9,41,760	3,96,922	5,44,838	R	
		ना	19,952	11,918	8,034	3,52,174	1,31,763	2,20,411	U	
4	रत्नागिरी	ए	1,71,158	66,868	1,04,290	4,63,840	1,89,533	2,74,307	T	Ratnagiri
		ग्रा	1,65,415	63,784	1,01,631	4,10,607	1,70,272	2,40,335	R	
		ना	5,743	3,084	2,659	53,233	19,261	33,972	U	
5	सिंधुदुर्ग	ए	2,05,774	68,992	1,36,782	9,33,390	3,87,718	5,45,672	T	Sindhudurg
		ग्रा	1,99,497	65,905	1,33,592	8,06,249	3,40,447	4,65,802	R	
		ना	6,277	3,087	3,190	1,27,141	47,271	79,870	U	
6	नाशिक	ए	2,74,233	1,02,328	1,71,905	28,08,223	12,23,055	15,85,168	T	Nashik
		ग्रा	2,31,059	79,134	1,51,925	14,95,492	7,17,903	7,77,589	R	
		ना	43,174	23,194	19,980	13,12,731	5,05,152	8,07,579	U	
7	धुळे *	ए	1,64,445	53,930	1,10,515	9,70,006	4,24,133	5,45,873	T	Dhule *
		ग्रा	1,51,431	47,283	1,04,148	6,52,270	2,99,679	3,52,591	R	
		ना	13,014	6,647	6,367	3,17,736	1,24,454	1,93,282	U	
7	नंदुरबार	ए	1,51,712	48,774	1,02,938	7,01,676	3,19,059	3,82,617	T	Nandurbar
		ग्रा	1,46,890	46,359	1,00,531	5,58,761	2,63,870	2,94,891	R	
		ना	4,822	2,415	2,407	1,42,915	55,189	87,726	U	
8	जळगाव	ए	2,63,897	97,501	1,66,396	21,18,707	9,28,538	11,90,169	T	Jalgaon
		ग्रा	2,28,777	77,310	1,51,467	13,79,654	6,42,370	7,37,284	R	
		ना	35,120	20,191	14,929	7,39,053	2,86,168	4,52,885	U	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.10 Contd.

(1)	(2)	(3)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(3)	(2)
9	अहमदनगर	ए	2,45,985	84,530	1,61,455	21,83,596	9,87,603	11,95,993	T	Ahmednagar
		ग्रा	2,20,344	71,923	1,48,421	16,51,562	7,78,167	8,73,395	R	
		ना	25,641	12,607	13,034	5,32,034	2,09,436	3,22,598	U	
10	पुणे	ए	3,09,053	1,32,081	1,76,972	42,78,073	17,53,075	25,24,998	T	Pune
		ग्रा	2,17,130	75,499	1,41,631	15,15,833	6,93,222	8,22,611	R	
		ना	91,923	56,582	35,341	27,62,240	10,59,853	17,02,387	U	
11	सातारा	ए	2,58,669	78,122	1,80,547	15,05,336	6,52,492	8,52,844	T	Satara
		ग्रा	2,46,553	71,888	1,74,665	1235,802	5,46,876	6,88,926	R	
		ना	12,116	6,234	5,882	2,69,534	1,05,616	1,63,918	U	
12	सांगली	ए	2,66,414	75,873	1,90,541	13,64,869	5,79,659	7,85,210	T	Sangli
		ग्रा	2,42,811	65,303	1,77,508	9,46,919	4,20,890	5,26,029	R	
		ना	23,603	10,570	13,033	4,17,950	1,58,769	2,59,181	U	
13	सोलापूर	ए	2,57,074	86,894	1,70,180	21,06,502	9,33,441	11,73,061	T	Solapur
		ग्रा	2,24,949	70,809	1,54,140	12,96,076	6,08,514	6,87,562	R	
		ना	32,125	16,085	16,040	8,10,426	3,24,927	4,85,499	U	
14	कोल्हापूर	ए	2,58,088	80,415	1,77,673	18,70,192	7,84,443	10,85,749	T	Kolhapur
		ग्रा	2,36,949	70,203	1,66,746	11,68,942	5,25,923	643,019	R	
		ना	21,139	10,212	10,927	7,01,250	2,58,520	4,42,730	U	
15	औरंगाबाद	ए	1,51,326	57,516	93,810	17,20,156	7,61,572	9,58,584	T	Aurangabad
		ग्रा	1,31,667	45,423	86,244	9,47,162	4,52,277	4,94,885	R	
		ना	19,659	12,093	7,566	7,72,994	3,09,295	4,63,699	U	
16	जालना	ए	1,04,902	31,432	73,470	8,96,080	4,11,766	4,84,314	T	Jalna
		ग्रा	94,221	25,421	68,800	6,77,841	326,023	3,51,818	R	
		ना	10,681	6,011	4,670	2,18,239	85,743	1,32,496	U	
17	परभणी	ए	84,835	22,779	62,056	8,82,963	3,95,786	4,87,177	T	Parbhani
		ग्रा	72,816	16,507	56,309	5,31,571	2,54,208	2,77,363	R	
		ना	12,019	6,272	5,747	3,51,392	1,41,578	2,09,814	U	
17	हिंगोली	ए	47,140	16,532	30,608	5,27,182	2,45,899	2,81,283	T	Hingoli
		ग्रा	43,007	14,153	28,854	4,17,078	2,01,948	2,15,130	R	
		ना	4,133	2,379	1,754	1,10,104	43,951	66,153	U	
18	बीड	ए	1,26,926	43,304	83,622	12,03,666	5,68,441	6,35,225	T	Beed
		ग्रा	1,17,223	37,700	79,523	9,22,009	4,54,611	4,67,398	R	
		ना	9,703	5,604	4,099	2,81,657	1,13,830	1,67,827	U	
19	नांदेड	ए	2,36,950	79,228	1,57,722	16,,74,222	7,59,436	9,14,786	T	Nanded
		ग्रा	2,15,120	67,649	1,47,471	11,76,700	5,57,510	6,19,190	R	
		ना	21,830	11,579	10,251	4,97,522	2,01,926	2,95,596	U	
20	उस्मानाबाद	ए	98,320	31,712	66,608	8,33,064	3,79,166	4,53,898	T	Osmanabad
		ग्रा	90,440	27,417	63,023	6,66,573	3,11,306	3,55,267	R	
		ना	7,880	4,295	3,585	1,66,491	67,860	98,631	U	

तत्का क्रमांक/TABLE No. 1.10 Contd.

(1)	(2)	(3)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(3)	(2)
21	लातूर	ए	1,27,669	33,158	94,511	12,39,767	5,49,800	6,89,967	T	Latur
		ग्रा	1,17,701	27,598	90,103	8,81,128	4,05,030	4,76,098	R	
		ना	9,968	5,560	4,408	3,58,639	1,44,770	2,13,869	U	
22	बुलढाणा	ए	1,07,218	39,530	67,688	12,16,465	5,50,796	6,65,669	T	Buldhana
		ग्रा	93,429	32,635	60,794	885,771	4,21,192	4,64,579	R	
		ना	13,789	6,895	6,894	3,30,694	1,29,604	2,01,090	U	
23	अकोला	ए	65,979	27,559	38,420	9,81,996	4,05,462	5,76,534	T	Akola
		ग्रा	51,818	18,896	32,922	5,41,540	2,38,340	3,03,200	R	
		ना	14,161	8,663	5,498	4,40,456	1,67,122	2,73,334	U	
23	वाशिम	ए	59,681	19,790	39,891	5,64,884	2,58,352	3,06,532	T	Washim
		ग्रा	56,124	18,005	38,119	4,38,436	2,08,815	2,29,621	R	
		ना	3,557	1,785	1,772	1,26,448	49,537	76,911	U	
24	अमरावती	ए	1,87,259	75,910	1,11,349	15,11,538	6,21,595	889,943	T	Amravati
		ग्रा	1,59,877	60,051	99,826	8,91,407	3,86,090	5,05,317	R	
		ना	27,382	15,859	11,523	6,20,131	2,35,505	3,84,626	U	
25	यवतमाळ	ए	1,69,484	61,968	1,07,516	13,39,334	5,90,758	7,48,576	T	Yavatmal
		ग्रा	1,59,571	56,433	1,03,138	10,22,777	4,69,847	5,52,930	R	
		ना	9,913	5,535	4,378	3,16,557	1,20,911	1,95,646	U	
26	वर्धा	ए	1,19,021	46,980	72,041	6,86,385	2,90,379	3,96,006	T	Wardha
		ग्रा	1,02,876	37,748	65,128	4,61,782	2,04,097	2,57,685	R	
		ना	16,145	9,232	6,913	2,24,603	86,282	1,38,321	U	
27	नागपूर	ए	2,55,270	1,22,431	1,32,839	25,29,288	10,13,688	15,15,600	T	Nagpur
		ग्रा	1,67,295	66,999	1,00,296	7,26,585	3,24,876	401,709	R	
		ना	87,975	55,432	32,543	18,02,703	6,88,812	11,13,891	U	
28	भंडारा	ए	1,71,421	65,868	1,05,553	5,99,261	2,70,409	3,28,852	T	Bhandara
		ग्रा	1,62,275	61,446	1,00,829	4,78,803	2,21,725	2,57,078	R	
		ना	9,146	4,422	4,724	1,20,458	48,684	71,774	U	
28	गोंदिया	ए	1,87,706	67,082	1,20,624	6,21,111	2,79,813	3,41,298	T	Gondia
		ग्रा	1,82,349	64,476	1,17,873	5,23,515	2,41,571	2,81,944	R	
		ना	5,357	2,606	2,751	97,596	38,242	59,354	U	
29	चंद्रपूर	ए	2,47,762	96,112	1,51,650	11,40,310	4,95,402	6,44,908	T	Chandrapur
		ग्रा	2,19,468	79,418	1,40,050	6,76,864	3,14,974	3,61,890	R	
		ना	28,294	16,694	11,600	4,63,446	1,80,428	2,83,018	U	
30	गडचिरोली	ए	1,60,145	58,220	1,01,925	4,73,190	2,18,711	2,54,479	T	Gadchiroli
		ग्रा	1,53,744	55,402	98,342	4,30,254	2,01,595	2,28,659	R	
		ना	6,401	2,818	3,583	42,936	17,116	25,820	U	
महाराष्ट्र राज्य		ए	64,25,298	24,35,800	39,89,498	5,57,05,276	2,35,48,501	3,21,56,775	T	Maharashtra State
		ग्रा	54,07,627	18,20,143	35,87,484	2,85,16,216	1,31,10,041	1,54,06,175	R	
		ना	10,17,671	6,15,657	4,02,014	2,71,89,060	1,04,38,460	1,67,50,600	U	

1. क्षेत्रफल / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.11

मुख्यतः काम करणाऱ्यांची औद्योगिक प्रकारानुसार वर्गवारी/Classification of main workers by industrial categories

(जनगणना/Population Census, 2001)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	शेतकरी Cultivators			शेतमजूर Agricultural labourers			घरगुती उद्योग Household Industry			इतर उद्योग Other Industry			District (2)
		एकूण Total (3)	पुरुष Males (4)	स्त्रिया Females (5)	एकूण Total (6)	पुरुष Males (7)	स्त्रिया Females (8)	एकूण Total (9)	पुरुष Males (10)	स्त्रिया Females (11)	एकूण Total (12)	पुरुष Males (13)	स्त्रिया Females (14)	
		1	मुंबई शहर ..	1,289	847	442	736	529	207	35,316	25,662	9,654	12,13,369	
2	मुंबई उपनगर ..	2,658	1,803	855	2,234	1,631	603	78,448	57,373	21,075	28,87,699	24,63,577	4,24,122	Mumbai Suburban
3	ठाणे ..	2,93,629	1,67,350	1,26,279	1,76,030	94,793	81,237	56,543	36,714	19,829	22,55,802	19,58,269	2,97,533	Thane
4	रायगड ..	1,93,279	1,05,057	88,222	76,067	41,817	34,250	15,290	10,732	4,558	3,80,053	3,26,667	53,386	Raigad
5	रत्नागिरी ..	2,92,293	1,29,548	1,62,745	45,128	24,222	20,906	9,387	6,976	2,411	2,10,805	1,77,042	33,763	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग ..	1,06,440	62,843	43,597	23,963	15,387	8,576	7,380	5,180	2,200	96,044	78,079	17,965	Sindhudurg
7	नाशिक ..	7,47,243	4,25,089	3,22,154	4,06,687	1,95,579	2,11,108	35,127	21,667	13,460	7,22,283	6,23,194	99,089	Nashik
8	धुळे ..	1,79,514	1,24,598	54,916	2,00,046	1,06,084	93,962	14,923	10,391	4,532	1,79,013	1,59,236	19,777	Dhule
9	नंदुरबार ..	1,77,962	1,19,629	58,333	1,80,009	91,662	88,347	7,331	4,805	2,526	93,019	79,582	13,437	Nadurbar
10	जळगाव ..	3,40,002	2,24,165	1,15,837	5,46,762	2,90,286	2,56,476	27,258	18,878	8,380	3,86,064	3,46,125	39,939	Jalgaon
11	अहमदनगर ..	7,48,820	4,25,251	3,23,569	3,58,925	1,75,864	1,83,061	40,705	22,814	17,891	4,62,611	3,86,991	75,620	Ahmednagar
12	पुणे ..	7,09,537	3,91,397	3,18,140	2,77,732	1,33,362	1,44,370	61,047	35,752	25,295	15,97,113	13,23,461	2,73,652	Pune
13	सातारा ..	5,15,217	3,01,981	2,13,236	1,85,229	88,025	97,204	24,944	16,563	8,381	3,19,599	2,71,143	48,456	Satara
14	सांगली ..	4,33,071	2,88,765	1,44,306	1,91,490	1,02,380	89,110	26,982	17,016	9,966	3,00,698	2,56,395	44,303	Sangli
15	सोलापूर ..	5,25,775	3,31,254	1,94,521	3,77,394	1,86,349	1,91,045	69,419	19,815	49,604	5,13,379	4,31,870	81,509	Solapur
16	कोल्हापूर ..	5,61,840	3,32,240	2,29,600	2,17,497	1,08,234	1,09,263	43,690	28,799	14,891	5,71,855	4,73,339	98,516	Kolhapur
17	औरंगाबाद ..	4,00,081	2,33,316	1,66,765	2,16,776	1,04,349	1,12,427	14,786	8,906	5,880	3,93,888	3,39,704	54,184	Aurangabad
18	जालना ..	2,92,018	1,76,025	1,15,993	1,79,336	87,277	92,059	10,129	6,392	3,737	1,30,515	1,14,011	16,504	Jalna
19	परभणी ..	2,13,367	1,32,127	81,240	1,98,438	99,527	98,911	7,023	4,873	2,150	1,41,089	1,25,099	15,990	Parbhani
20	हिंगोली ..	1,93,689	1,09,822	83,867	1,46,822	71,282	75,540	5,669	3,909	1,760	66,658	57,929	8,729	Hingoli
21	बीड ..	4,24,195	2,37,612	1,86,583	2,13,170	1,01,340	1,11,830	11,851	7,828	4,023	1,81,442	1,57,831	23,611	Beed
22	नांदेड ..	3,39,606	2,21,830	1,17,776	3,49,876	1,86,102	1,63,774	20,461	11,175	9,286	2,55,144	2,23,587	31,557	Nanded

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 1.11 – Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)	
23	उस्मानाबाद	..	2,36,068	1,55,780	80,288	1,96,582	1,00,154	96,428	11,207	6,951	4,256	1,11,345	95,605	15,740	Osmanabad
24	लातूर	..	2,61,904	1,76,397	85,507	2,42,041	1,34,694	1,07,347	11,472	7,757	3,715	1,97,432	1,73,451	23,981	Latur
25	बुलढाणा	..	3,25,895	1,92,469	1,33,426	4,00,535	2,02,152	1,98,383	10,727	7,071	3,656	1,71,640	1,55,385	16,255	Buldhana
26	अकोला	..	1,14,058	84,635	29,423	2,71,692	1,50,579	1,21,113	6,785	4,531	2,254	1,89,729	1,68,487	21,242	Akola
27	वाशिम	..	1,31,843	84,831	47,012	1,94,966	1,02,055	92,911	4,573	3,252	1,321	64,269	57,814	6,455	Washim
28	अमरावती	..	1,85,644	1,44,235	41,409	4,28,625	2,48,368	1,80,257	14,601	10,362	4,239	2,79,493	2,45,144	34,349	Amravati
29	यवतमाळ	..	2,84,888	1,88,136	96,752	4,31,234	2,24,799	2,06,435	10,524	7,614	2,910	2,22,807	1,92,406	30,401	Yavatmal
30	वर्धा	..	1,23,306	87,240	36,066	1,57,229	85,131	72,098	8,257	6,142	2,115	1,42,538	1,23,118	19,420	Wardha
31	नागपूर	..	1,99,076	1,30,849	68,227	2,41,648	1,24,839	1,16,809	28,424	19,486	8,938	8,13,931	6,94,021	1,19,910	Nagpur
32	भंडारा	..	1,05,965	65,897	40,068	1,25,148	65,367	59,781	20,562	9,948	10,614	1,13,789	95,956	17,833	Bhandara
33	गोंदिया	..	1,36,153	85,223	50,930	1,04,727	58,568	46,159	38,711	13,495	25,216	1,12,299	94,653	17,646	Gondia
34	चंद्रपूर	..	2,07,577	1,32,645	74,932	1,90,172	94,979	95,193	14,827	11,014	3,813	2,70,453	2,32,841	37,612	Chandrapur
35	गडचिरोली	..	1,77,806	1,10,098	67,708	86,273	43,886	42,387	5,707	4,043	1,664	67,173	56,143	11,030	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य			1,01,81,708	61,80,984	40,00,724	76,41,219	39,41,652	36,99,567	8,10,086	4,93,886	3,16,200	1,61,15,040	1,37,99,773	23,15,267	Maharashtra State

आधार : भारताची जनगणना, २००१ Source.— Population Census of India, 2001

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.12

लोकसंख्या व काम करणारे यांचे वयोगट व लिंग यानुसार वर्गीकरण
Distribution of Population and workers by age groups and sex
 (जनगणना /Population Census, 2001)

एकूण /ग्रामीण /नागरी Total/Rural/Urban	वयोगट Age-group	एकूण लोकसंख्या Total Population			काम करणारे (मुख्यतः + सीमांतिक) Workers (Main+Marginal)		
		पुरुष Male	स्त्रिया Female	एकूण Total	पुरुष Male	स्त्रिया Female	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
एकूण Total	0-4	49,83,885	45,48,958	95,32,843	—	—	—
	5-14	1,12,48,450	1,03,19,082	2,15,67,532	3,98,646	3,65,429	7,64,075
	15-19	52,62,931	43,07,717	95,70,648	18,18,763	10,68,464	28,87,227
	20-24	47,81,322	40,75,338	88,56,660	33,64,225	16,72,928	50,37,153
	25-29	41,87,247	40,31,117	82,18,364	38,04,321	19,24,764	57,29,085
	30-34	38,00,551	35,92,169	73,92,720	36,78,477	19,46,584	56,25,061
	35-39	35,40,148	34,18,212	69,58,360	34,65,313	19,40,291	54,05,604
	40-49	54,14,668	46,74,772	1,00,89,440	52,63,619	26,49,928	79,13,547
	50-59	31,83,488	29,35,829	61,19,317	28,64,153	14,85,259	43,49,412
	60-69	24,33,722	29,29,734	53,63,456	15,81,014	10,42,872	26,23,886
	70-79	11,47,239	11,64,867	23,12,106	4,93,592	1,72,437	6,66,029
	80+	3,51,240	4,27,858	7,79,098	92,975	36,762	1,29,737
वय न सांगितलेले Age Not Stated		65,705	52,378	1,18,083	26,997	15,538	42,535
	एकूण / Total	5,04,00,596	4,64,78,031	9,68,78,627	2,68,52,095	1,43,21,256	4,11,73,351
ग्रामीण Rural	0-4	30,68,305	28,04,802	58,73,107	—	—	—
	5-14	68,07,109	62,92,230	1,30,99,339	3,16,047	3,32,218	6,48,265
	15-19	29,40,496	24,30,476	53,70,972	12,01,072	9,49,850	21,50,922
	20-24	24,01,727	21,72,535	45,74,262	18,72,855	14,08,706	32,81,561
	25-29	20,82,403	21,57,570	42,39,973	19,59,374	15,68,574	35,27,948
	30-34	19,44,710	19,99,437	39,44,147	19,07,103	15,77,498	34,84,601
	35-39	18,80,140	19,21,875	38,02,015	18,55,481	15,55,726	34,11,207
	40-49	29,04,898	26,59,795	55,64,693	28,55,495	21,28,946	49,84,441
	50-59	17,57,360	17,62,501	35,19,861	16,60,724	12,48,205	29,08,929
	60-69	16,09,057	20,20,359	36,29,416	12,33,819	9,45,529	21,79,348
	70-79	7,82,879	7,77,347	15,60,226	3,98,964	1,52,355	5,51,319
	80+	2,35,507	2,83,981	5,19,488	69,130	31,581	1,00,711
वय न सांगितलेले Age Not Stated		44,086	36,062	80,148	18,572	13,607	32,179
	एकूण / Total	2,84,58,677	2,73,18,970	5,57,77,647	1,53,48,636	1,19,12,795	2,72,61,431
नागरी Urban	0-4	19,15,580	17,44,156	36,59,736	—	—	—
	5-14	44,41,341	40,26,852	84,68,193	82,599	33,211	1,15,810
	15-19	23,22,435	18,77,241	41,99,676	6,17,691	1,18,614	7,36,305
	20-24	23,79,595	19,02,803	42,82,398	14,91,370	2,64,222	17,55,592
	25-29	21,04,844	18,73,547	39,78,391	18,44,947	3,56,190	22,01,137
	30-34	18,55,841	15,92,732	34,48,573	17,71,374	3,69,086	21,40,460
	35-39	16,60,008	14,96,337	31,56,345	16,09,832	3,84,565	19,94,397
	40-49	25,09,770	20,14,977	45,24,747	24,08,124	5,20,982	29,29,106
	50-59	14,26,128	11,73,328	25,99,456	12,03,429	2,37,054	14,40,483
	60-69	8,24,665	9,09,375	17,34,040	3,47,195	97,343	4,44,538
	70-79	3,64,360	3,87,520	7,51,880	94,628	20,082	1,14,710
	80+	1,15,733	1,43,877	2,59,610	23,845	5,181	29,026
वय न सांगितलेले Age Not Stated		21,619	16,316	37,935	8,425	1,931	10,356
	एकूण / Total	2,19,41,919	1,91,59,061	4,11,00,980	1,15,03,459	24,08,461	1,39,11,920

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No.1.13

धर्मनिहाय लोकसंख्या/ Population by religion

(जनगणना/ Population Census, 2001)

अ. क्र. Sr. No	जिल्हा	हिंदू Hindus	मुस्लीम Muslims	ख्रिस्ती Christians	शीख Sikhs	बौद्ध Buddhists	जैन Jains	इतर धर्म व धर्ममते Other religions and persuasions	धर्म न सांगितलेले Religion not stated	एकूण Total	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	मुंबई शहर	21,19,750	7,34,484	106,240	16,330	1,61,417	1,59,021	39,482	1,307	33,38,031	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	59,53,475	14,88,987	340,166	53,271	4,64,354	3,19,339	17,833	2,994	86,40,419	Mumbai Suburban
3	ठाणे	65,06,337	8,80,827	242,101	31,709	3,09,630	1,49,331	8,811	3,103	81,31,849	Thane
4	रायगड	19,16,707	1,70,003	10,163	4,332	93,251	10,680	1,073	1,720	22,07,929	Raigad
5	रत्नागिरी	13,91,137	1,75,672	2,866	712	1,20,855	4,227	161	1,147	16,96,777	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	8,02,498	23,668	16,001	284	24,320	1,437	57	560	8,68,825	Sindhudurg
7	नाशिक	43,06,179	5,25,983	22,849	8,766	84,044	35,135	2,495	8,345	49,93,796	Nashik
8	धुळे	15,22,895	149,466	4,902	1,439	14,613	13,099	619	914	17,07,947	Dhule
9	नंदुरबार	11,98,481	71,215	17,953	580	5,161	5,949	7,056	5,314	13,11,709	Nadurbar
10	जळगाव	30,49,368	455,288	5,424	2,758	1,26,136	27,369	8,344	8,003	36,82,690	Jalgaon
11	अहमदनगर	36,64,259	2,64,145	25,961	5,850	35,893	38,561	1,226	4,747	40,40,642	Ahmednagar
12	पुणे	61,97,349	4,52,397	116,661	21,938	3,21,948	1,04,073	11,283	6,906	72,32,555	Pune
13	सातारा	25,33,359	1,25,661	3,759	1,107	1,28,570	12,156	1,359	3,023	28,08,994	Satara
14	सांगली	22,43,478	2,03,524	9,696	1,312	35,142	85,160	1,123	4,089	25,83,524	Sangli
15	सोलापूर	33,86,955	3,77,579	9,625	2,752	38,497	27,904	1,438	4,793	38,49,543	Solapur
16	कोल्हापूर	30,77,263	2,36,875	16,078	2,082	37,932	1,47,285	2,288	3,359	35,23,162	Kolhapur
17	औरंगाबाद	20,30,181	5,69,516	15,558	4,452	2,47,222	26,782	1,110	2,192	28,97,013	Aurangabad
18	जालना	12,55,041	2,11,531	12,438	1,515	1,21,033	8,960	489	1,973	16,12,980	Jalna
19	परभणी	11,21,246	2,43,935	1,368	789	1,53,231	5,698	348	1,100	15,27,715	Parbhani
20	हिंगोली	7,28,893	1,03,199	468	474	1,47,927	5,245	135	819	9,87,160	Hingoli
21	बीड	18,27,298	2,56,582	1,380	746	65,122	8,628	220	1,274	21,61,250	Beed
22	नांदेड	21,62,185	3,85,081	3,734	12,645	3,02,161	5,003	1,148	4,302	28,76,259	Nanded
23	उस्मानाबाद	12,97,858	1,51,181	765	818	28,356	5,029	354	2,225	14,86,586	Osmanabad
24	लातूर	17,00,679	2,92,996	1,494	1,435	74,351	6,123	873	2,334	20,80,285	Latur
25	बुलढाणा	16,22,192	2,85,387	2,545	1,501	3,06,503	12,254	823	1,275	22,32,480	Buldhana
26	अकोला	10,24,080	2,96,272	3,494	1,201	2,93,184	10,313	656	1,039	16,30,239	Akola
27	वाशिम	7,46,841	1,11,863	1,211	500	1,50,580	8,504	173	544	10,20,216	Washim
28	अमरावती	18,83,148	3,47,250	7,315	2,940	3,50,403	11,932	2,964	1,208	26,07,160	Amravati
29	यवतमाळ	19,99,368	1,96,909	3,997	1,632	2,21,793	11,098	20,533	2,941	24,58,271	Yavatmal
30	वर्धा	10,06,235	47,605	2,559	1,825	1,69,579	5,990	1,930	1,013	12,36,736	Wardha
31	नागपूर	30,90,588	2,96,709	31,682	19,633	5,89,218	22,608	14,649	2,550	40,67,637	Nagpur
32	भंडारा	9,53,507	23,324	1,844	739	1,44,541	975	10,655	561	11,36,146	Bhandara
33	गोंदिया	10,41,802	21,980	1,292	1,745	1,19,618	1,471	12,190	609	12,00,707	Gondia
34	चंद्रपूर	16,80,113	76,050	11,301	4,922	2,74,067	4,135	18,118	2,395	20,71,101	Chandrapur
35	गडचिरोली	8,18,640	17,341	3,423	603	78,058	369	44,825	7,035	9,70,294	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	7,78,59,385	1,02,70,485	10,58,313	2,15,337	58,38,710	13,01,843	2,36,841	97,713	9,68,78,627	Maharashtra State

आधार :-भारताची जनगणना, २००१

Source - Population Census of India, 2001

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No.1.14

राज्यवार लोकसंख्येची ठळक वैशिष्ट्ये/Salient features of Population by State

जनगणना/ Population Census, 2001

अनु. क्रमांक Sr. No	राज्य/ केंद्रशासित प्रदेश	क्षेत्रफल चौरस कि.मी. Area (Sq.Km.)	लोकसंख्या Population		लोकसंख्येतील बदल Variation in Population 1991-2001	शेकडा बदल Percentage Variations 2001 1991-2001	दर हजार पुरुषांमागे स्त्रिया Female per 1,000 males 2001	दर चौरस कि. मी. मागे लोकसंख्या Population 2001	नागरी लोकसंख्येचे शेकडा प्रमाण Percentage of urban population 2001	साक्षरतेचे शेकडा प्रमाण Literacy percentage 2001	अनुसूचित जाती/ जमातीचे एकूण शेकडा प्रमाण Percentage of SC/ST to Total	जाती/ एकूण State/Union Territories
			2001	1991								
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	आंध्रप्रदेश	2,75,045	7,62,10,007	6,65,08,008	97,01,999	+14.59	978	277	27.30	60.47	22.78	Andhra Pradesh
2	आसाम	78,438	2,66,55,528	2,24,14,322	42,41,206	+18.92	935	340	12.90	63.25	19.26	Assam
3	अरुणाचल प्रदेश	83,743	10,97,968	8,64,558	2,33,410	+27.00	893	13	20.75	54.34	64.79	Arunachal Pradesh
4	बिहार	94,163	8,29,98,509	6,45,30,554	1,84,67,955	+28.62	919	881	10.46	47.00	16.64	Bihar
5	छत्तीसगड	1,35,191	2,08,33,803	1,76,14,928	32,18,875	+18.27	989	154	20.09	64.66	43.37	Chattisgarh
6	गुजरात	1,96,024	5,06,71,017	4,13,09,582	93,61,435	+22.66	920	258	37.36	69.14	21.85	Gujrat
7	गोवा	3,702	13,47,668	11,69,793	1,77,875	+15.21	961	364	49.76	82.01	1.81	Goa
8	हरियाणा	44,212	2,11,44,564	1,64,63,648	46,80,916	+28.43	861	478	28.92	67.91	19.35	Haryana
9	हिमाचल प्रदेश	55,673	60,77,900	51,70,877	9,07,023	+17.54	968	109	9.80	76.48	28.74	Himachal Pradesh
10	जम्मू व काश्मीर	2,22,236	1,01,43,700	78,03,900	23,39,800	+29.98	892	46	24.81	55.52	18.50	Jammu & Kashmir
11	झारखंड	79,714	2,69,45,829	2,18,43,911	51,01,918	+23.36	941	338	22.24	53.56	38.14	Jharkhand
12	कर्नाटक	1,91,791	5,28,50,562	4,49,77,201	78,73,361	+17.51	965	276	33.99	66.64	22.76	Karnataka
13	केरळ	38,863	3,18,41,374	2,90,98,518	27,42,856	+9.43	1,058	819	25.96	90.86	10.95	Kerla
14	मध्यप्रदेश	3,08,245	6,03,48,023	4,85,66,242	1,17,81,781	+24.26	919	196	26.46	63.74	35.44	Madhya Pradesh
15	महाराष्ट्र	3,07,713	9,68,78,627	7,89,37,187	1,79,41,440	+22.73	922	315	42.43	76.88	19.05	Maharashtra
16	मणिपूर#	22,327	21,66,788	18,37,149	3,29,639	+30.02	978	107	23.88	70.53	36.98	Manipur
17	मेघालय	22,429	23,18,822	17,74,778	5,44,044	+30.65	972	103	19.58	62.56	86.42	Meghalaya
18	मिझोराम	21,081	8,88,573	6,89,756	1,98,817	+28.82	935	42	49.63	88.80	94.49	Mizoram
19	नागालंड	16,579	19,90,036	12,09,546	7,80,490	+64.41	909	120	17.74	66.59	89.15	Nagaland
20	ओरिसा	1,55,707	3,68,04,660	3,16,59,736	51,44,924	+16.25	972	236	14.99	63.08	38.66	Orissa
21	पंजाब	50,362	2,43,58,999	2,02,81,969	40,77,030	+20.10	876	484	33.92	69.65	28.85	Punjab
22	राजस्थान	3,42,239	5,65,07,188	4,40,05,990	1,25,01,198	+28.41	921	165	23.39	60.41	29.72	Rajasthan
23	सिक्कीम	7,096	5,40,851	4,06,457	1,34,394	+33.06	875	76	11.07	68.81	25.62	Sikkim
24	तामीळनाडू	1,30,058	6,24,05,679	5,58,58,946	65,46,733	+11.72	987	480	44.04	73.45	20.04	Tamil Nadu
25	त्रिपुरा	10,486	31,99,203	27,57,205	4,41,998	+16.03	948	305	17.06	73.19	48.42	Tripura
26	उत्तर प्रदेश	2,40,928	16,61,97,921	13,19,98,804	3,41,99,117	+25.91	898	690	20.78	56.27	21.21	Uttar Pradesh
27	उत्तरांचल	53,483	84,89,349	71,13,483	13,75,866	+19.34	962	159	25.67	71.62	20.89	Uttaranchal
28	पश्चिम बंगाल	88,752	8,01,76,197	6,80,77,965	1,20,98,232	+17.77	934	903	27.97	68.64	28.51	West Bengal
29	अंदमान व निकोबार बेटे	8,249	3,56,152	2,80,661	75,491	26.90	846	43	32.63	81.30	8.27	Anadman and Nikobar Island
30	चंडीगड	114	9,00,635	6,42,015	2,58,620	+40.28	777	7,900	89.77	81.94	17.50	Chandigarh
31	दादर व नगरहवेली	491	2,20,490	1,38,477	82,013	+59.22	812	449	22.89	57.63	64.10	Dadar & Nagar Haveli
32	दिल्ली	1,483	1,38,50,507	94,20,644	44,29,863	+47.02	821	9,340	93.18	81.67	16.92	Delhi
33	लक्षद्वीप	32	60,650	51,707	8,943	+17.30	948	1,895	44.46	86.66	94.51	Lakshadweep
34	पॉण्डिचेरी	479	9,74,345	8,07,785	1,66,560	+20.62	1,001	2,034	66.57	81.24	16.19	Pondicherry
35	दिव आणि दमण	112	1,58,204	101,586	56,618	+55.73	710	1,413	36.25	78.18	11.91	Div and Daman
	भारत	32,87,240	1,02,86,10,328	84,63,87,888	18,22,22,440	+21.56	933	313	27.81	64.84	24.40	India

- मणीपूर राज्यातील सेनापती जिल्ह्यातील माओ-मारम, पाओमाटा व पुरुल हे उपविभाग वगळून/Excludes Mao-Maram, Paomata and Purul Sub-divisions of Senapati District of Manipur

+ साक्षरतेची टक्केवारी सात व त्यापेक्षा अधिक वयाच्या लोकसंख्येची आहे. / The literacy rates relate to the population aged seven and above. **आधार-**भारताची जनगणना, २००१/ **Source-**Population Census of India, 2001

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No.1.15

१ मार्च रोजीची जिल्हावार प्रक्षेपित लोकसंख्या/ Districtwise projected Population as on 1st March

(2002-2011)

(हजारत)

अनु. क्रमांक Sr. No	जिल्हा (2)	लोकसंख्या Population जनगणना/Census (3)	2002 (4)	2003 (5)	2004 (6)	2005 (7)	2006 (8)	2007 (9)	2008 (10)	2009 (11)	2010 (12)	2011 (13)	District (2)
1	मुंबई शहर	3,338	3,421	3,504	3,589	3,674	3,760	3,846	3,934	4,022	4,111	4,202	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	8,640	8,856	9,070	9,289	9,509	9,731	9,957	10,183	10,412	10,642	10,876	Mumbai Suburban
3	ठाणे	8,132	8,298	8,461	8,627	8,792	8,958	9,125	9,292	9,459	9,627	9,795	Thane
4	रायगड	2,208	2,235	2,261	2,287	2,312	2,336	2,360	2,383	2,406	2,428	2,449	Raigad
5	रत्नागिरी	1,697	1,714	1,730	1,746	1,761	1,776	1,790	1,803	1,815	1,827	1,839	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	869	877	885	893	901	908	915	921	927	933	938	Sindhudurg
7	नाशिक	4,994	5,068	5,139	5,210	5,280	5,349	5,418	5,486	5,552	5,617	5,682	Nashik
8	धुळे	1,708	1,730	1,750	1,771	1,791	1,810	1,829	1,848	1,866	1,883	1,901	Dhule
9	नंदुरबार	1,312	1,326	1,339	1,353	1,365	1,378	1,389	1,401	1,412	1,422	1,432	Nandurbar
10	जळगाव	3,683	3,731	3,777	3,823	3,867	3,911	3,954	3,996	4,037	4,077	4,116	Jalgaon
11	अहमदनगर	4,041	4,088	4,132	4,176	4,218	4,260	4,300	4,339	4,376	4,412	4,447	Ahmednagar
12	पुणे	7,233	7,363	7,489	7,618	7,746	7,873	8,001	8,127	8,253	8,379	8,505	Pune
13	सातारा	2,809	2,839	2,867	2,895	2,921	2,947	2,972	2,995	3,018	3,039	3,060	Satara
14	सांगली	2,584	2,616	2,646	2,676	2,706	2,734	2,762	2,790	2,816	2,842	2,867	Sangli
15	सोलापूर	3,850	3,902	3,952	4,002	4,051	4,100	4,147	4,194	4,239	4,283	4,327	Solapur
16	कोल्हापूर	3,523	3,570	3,615	3,659	3,703	3,746	3,788	3,829	3,869	3,908	3,946	Kolhapur
17	औरंगाबाद	2,897	2,939	2,980	3,021	3,061	3,100	3,139	3,178	3,215	3,252	3,289	Aurangabad
18	जालना	1,613	1,632	1,649	1,666	1,683	1,699	1,715	1,730	1,745	1,759	1,773	Jalna
19	परभणी	1,528	1,549	1,568	1,588	1,608	1,627	1,646	1,664	1,682	1,700	1,717	Parbhani
20	हिंगोली	987	998	1,008	1,018	1,028	1,037	1,046	1,054	1,063	1,070	1,078	Hingoli
21	बीड	2,161	2,186	2,209	2,231	2,253	2,275	2,295	2,315	2,334	2,352	2,370	Beed
22	नांदेड	2,876	2,912	2,945	2,979	3,011	3,043	3,074	3,104	3,133	3,161	3,189	Nanded
23	उस्मानाबाद	1,487	1,503	1,518	1,533	1,548	1,562	1,575	1,588	1,600	1,612	1,624	Osmanabad
24	लातूर	2,080	2,106	2,130	2,154	2,177	2,200	2,222	2,244	2,265	2,285	2,305	Latur
25	बुलढाणा	2,232	2,259	2,284	2,309	2,333	2,356	2,379	2,401	2,422	2,443	2,463	Buldhana
26	अकोला	1,630	1,654	1,677	1,701	1,723	1,746	1,768	1,790	1,812	1,833	1,854	Akola
27	वाशिम	1,020	1,032	1,042	1,053	1,063	1,073	1,083	1,092	1,101	1,110	1,118	Washim
28	अमरावती	2,607	2,644	2,679	2,714	2,749	2,783	2,816	2,849	2,882	2,913	2,945	Amravati
29	यवतमाळ	2,458	2,486	2,513	2,539	2,564	2,589	2,613	2,635	2,657	2,679	2,699	Yavatmal
30	वर्धा	1,237	1,252	1,267	1,282	1,297	1,311	1,325	1,338	1,351	1,364	1,377	Wardha
31	नागपूर	4,068	4,145	4,221	4,298	4,374	4,450	4,527	4,604	4,680	4,756	4,833	Nagpur
32	भंडारा	1,136	1,149	1,160	1,172	1,183	1,193	1,204	1,213	1,223	1,232	1,240	Bhandara
33	गोंदिया	1,201	1,213	1,225	1,236	1,247	1,257	1,267	1,277	1,286	1,294	1,303	Gondia
34	चंद्रपूर	2,071	2,099	2,126	2,154	2,180	2,206	2,232	2,257	2,282	2,306	2,329	Chandrapur
35	गडचिरोली	970	980	988	996	1,004	1,012	1,019	1,025	1,032	1,038	1,043	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	96,879	98,369	99,806	1,01,259	1,02,682	1,04,094	1,05,497	1,06,881	1,08,243	1,09,591	1,10,930	MaharashtraState

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source - Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai-51

टिप- आकडे संक्षिप्तत असल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत
Note - Total may not tally due to rounding

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.16

एकूण लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण/Literacy rate of total population

जनगणना / Population Census, 2001

अनु- क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	साक्षर लोकसंख्या Literate Population									साक्षर लोकसंख्येची ०-६ वर्षे वयोगटावरील लोकसंख्येची टक्केवारी Lierate Population as percentage to above 0-6 age group			District (2)
		ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			एकूण/Total			व्यक्ती Persons (12)	पुरुष Males (13)	स्त्रिया Females (14)	
		व्यक्ती Persons (3)	पुरुष Males (4)	स्त्रिया Females (5)	व्यक्ती Persons (6)	पुरुष Males (7)	स्त्रिया Females (8)	व्यक्ती Persons (9)	पुरुष Males (10)	स्त्रिया Females (11)				
1	मुंबई शहर	—	—	—	25,90,613	15,35,176	10,55,437	25,90,613	15,35,176	10,55,437	86.40	90.23	81.38	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	—	—	—	66,17,264	38,53,376	27,63,888	66,17,264	38,53,376	27,63,888	86.89	91.56	81.12	Mumbai Suburban
3	ठाणे	11,97,007	7,24,560	4,72,447	44,38,792	25,70,691	18,68,101	56,35,799	32,95,251	23,40,548	80.66	87.06	73.10	Thane
4	रायगड	10,55,120	5,96,315	4,58,805	4,03,204	2,26,598	1,76,606	14,58,324	8,22,913	6,35,411	77.03	86.15	67.75	Raigad
5	रत्नागिरी	9,46,656	4,98,807	4,47,849	1,49,177	79,523	69,654	10,95,833	5,78,330	5,17,503	75.05	85.89	65.77	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	5,47,278	2,93,504	2,53,774	65,641	34,695	30,946	6,12,919	3,28,199	2,84,720	80.30	90.26	71.23	Sindhudurg
7	नाशिक	17,27,803	10,34,902	6,92,901	13,98,385	7,88,464	6,09,921	31,26,188	18,23,366	13,02,822	74.36	83.65	64.35	Nashik
8	धुळे	7,16,937	4,25,631	2,91,306	3,23,900	1,80,405	1,43,495	10,40,837	6,06,036	4,34,801	71.65	81.40	61.39	Dhule
9	नंदुरबार	4,62,988	2,82,498	1,80,490	1,40,233	78,835	61,398	6,03,221	3,61,333	2,41,888	55.78	66.16	45.18	Nadurbar
10	जळगाव	16,17,762	9,67,592	6,50,170	7,63,614	4,29,268	3,34,346	23,81,376	13,96,860	9,84,516	75.43	85.91	64.30	Jalgaon
11	अहमदनगर	20,07,279	11,83,490	8,23,789	5,91,318	3,33,539	2,57,779	25,98,597	15,17,029	10,81,568	75.30	85.70	64.35	Ahmednagar
12	पुणे	18,76,820	11,08,545	7,68,275	31,62,470	17,71,216	13,91,254	50,39,290	28,79,761	21,59,529	80.45	88.34	71.89	Pune
13	सातारा	16,05,421	9,02,117	7,03,304	3,03,526	1,66,912	1,36,614	19,08,947	10,69,029	8,39,918	78.22	88.20	68.38	Satara
14	सांगली	12,50,494	7,20,526	5,29,968	4,67,342	2,58,983	2,08,359	17,17,836	9,79,509	7,38,327	76.62	86.26	66.73	Sangli
15	सोलापूर	15,16,322	9,15,006	6,01,316	8,20,503	4,69,740	3,50,763	23,36,825	13,84,746	9,52,079	71.25	81.99	59.84	Solapur
16	कोल्हापूर	15,68,827	9,23,167	6,45,660	7,95,480	4,43,854	3,51,626	23,64,307	13,67,021	9,97,286	76.93	87.47	66.02	Kolhapur
17	औरंगाबाद	10,12,612	6,33,998	3,78,614	7,59,047	4,33,803	3,25,244	17,71,659	10,67,801	7,03,858	72.94	84.89	60.09	Aurangabad
18	जालना	6,69,713	4,30,195	2,39,518	2,00,686	1,15,535	85,151	8,70,399	5,45,730	3,24,669	64.40	79.14	49.04	Jalna
19	परभणी	5,32,161	3,37,569	1,94,592	3,10,375	1,79,145	1,31,230	8,42,536	5,16,714	3,25,822	66.07	79.63	52.02	Parbhani
20	हिंगोली	4,43,956	2,80,462	1,63,494	99,353	57,450	41,903	5,43,309	3,37,912	2,05,397	66.25	80.71	51.17	Hingoli
21	बीड	9,77,286	6,06,079	3,71,207	2,64,148	1,51,949	1,12,199	12,41,434	7,58,028	4,83,406	67.99	80.70	54.52	Beed
22	नांदेड	11,73,603	7,31,129	4,42,474	4,52,082	2,61,356	1,90,726	16,25,685	9,92,485	6,33,200	67.77	80.44	54.35	Nanded
23	उस्मानाबाद	7,13,762	4,33,079	2,80,683	1,58,260	90,851	67,409	8,72,022	5,23,930	3,48,092	69.02	80.42	56.89	Osmanabad
24	लातूर	9,21,899	5,58,811	3,63,088	3,32,635	1,91,644	1,40,991	12,54,534	7,50,455	5,04,079	71.54	82.94	59.40	Latur
25	बुलढाणा	10,95,393	6,52,222	4,43,171	3,38,496	1,90,188	1,48,308	14,33,889	8,42,410	5,91,479	75.78	86.93	64.07	Buldhana
26	अकोला	6,72,087	3,86,733	2,85,354	4,63,158	2,52,750	2,10,408	11,35,245	6,39,483	4,95,762	81.41	88.91	73.43	Akola
27	वाशिम	5,05,779	3,07,679	1,98,100	1,24,984	70,299	54,685	6,30,763	3,77,978	2,52,785	73.37	85.44	60.57	Washim
28	अमरावती	11,57,564	6,54,404	5,03,160	6,98,985	3,78,142	3,20,843	18,56,549	10,32,546	8,24,003	82.54	88.91	75.73	Amravati
29	यवतमाळ	11,94,702	7,14,038	4,80,664	3,43,075	1,89,601	1,53,474	15,37,777	9,03,639	6,34,138	73.62	84.09	62.52	Yavatmal
30	वर्धा	6,10,393	3,47,267	2,63,126	2,55,163	1,39,469	1,15,694	8,65,556	4,86,736	3,78,820	80.06	87.18	72.45	Wardha
31	नागपूर	9,45,983	5,44,205	4,01,778	20,30,222	11,10,137	9,20,085	29,76,205	16,54,342	13,21,863	84.03	90.18	77.42	Nagpur
32	भंडारा	6,32,659	3,64,572	2,68,087	1,38,003	75,550	62,453	7,70,662	4,40,122	3,30,540	78.5	88.968	67.817	Bhandara
33	गोंदिया	6,96,043	3,97,216	2,98,827	1,12,371	61,050	51,321	8,08,414	4,58,266	3,50,148	78.5	89.609	67.582	Gondia
34	चंद्रपूर	8,19,037	4,86,135	3,32,902	4,91,971	2,76,002	2,15,969	13,11,008	7,62,137	5,48,871	73.2	82.942	62.891	Chandrapur
35	गडचिरोली	4,41,924	2,69,343	1,72,581	48,197	26,971	21,226	4,90,121	2,96,314	1,93,807	60.1	71.855	48.07	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		2,97,77,624	1,76,50,325	1,21,27,299	2,78,31,909	1,59,23,457	1,19,08,452	5,76,09,533	3,35,73,782	2,40,35,751	76.88	85.97	67.03	Maharashtra State

आधार.—भारतीय जनगणना, २००१/ Source.—Population Census of India, 2001

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.17

अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण / Literacy rate of Scheduled Castes

जनगणना / Population Census, 2001

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	साक्षर लोकसंख्या Literate Population									साक्षर लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Literate Population as percentage to total population			District (2)
		ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			एकूण/Total			एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	
(1)	(2)	एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई शहर	0	0	0	1,33,010	76,050	56,960	1,33,010	76,050	56,960	81.97	90.68	72.65	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	2,73,432	1,60,495	1,12,937	2,73,432	1,60,495	1,12,937	78.78	87.78	68.77	Mumbai Suburban
3	ठाणे	29,611	17,414	12,197	1,98,805	1,15,623	83,182	2,28,416	1,33,037	95,379	78.59	87.24	69.05	Thane
4	रायगड	21,316	11,980	9,336	15,170	8,516	6,654	36,486	20,496	15,990	79.61	88.62	70.43	Raigad
5	रत्नागिरी	12,750	7,098	5,652	3,405	1,881	1,524	16,155	8,979	7,176	76.39	85.86	67.13	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	21,821	12,161	9,660	2,484	1,396	1,088	24,305	13,557	10,748	72.11	84.67	60.75	Sindhudurg
7	नाशिक	1,23,981	75,802	48,179	1,39,982	80,754	59,228	2,63,963	1,56,556	1,07,407	73.53	85.34	61.19	Nashik
8	धुळे	43,947	27,176	16,771	22,451	12,814	9,637	66,398	39,990	26,408	71.24	84.26	57.74	Dhule
9	नंदुरबार	16,072	10,130	5,942	8,558	5,031	3,527	24,630	15,161	9,469	70.24	85.24	54.80	Nadurbar
10	जळगाव	1,16,144	73,223	42,921	49,269	29,192	20,077	1,65,413	1,02,415	62,998	67.75	82.26	52.66	Jalgaon
11	अहमदनगर	2,22,704	1,33,687	89,017	68,113	39,220	28,893	2,90,817	1,72,907	1,17,910	71.16	83.06	58.81	Ahmednagar
12	पुणे	1,38,823	84,005	54,818	3,30,316	1,90,974	1,39,342	4,69,139	2,74,979	1,94,160	72.52	83.90	61.59	Pune
13	सातारा	1,23,745	72,623	51,122	29,291	16,627	12,664	1,53,036	89,250	63,786	72.27	84.06	60.41	Satara
14	सांगली	1,37,745	81,682	56,063	54,264	31,052	23,212	1,92,009	1,12,734	79,275	71.19	83.00	59.20	Sangli
15	सोलापूर	2,16,633	1,35,144	81,489	1,00,890	59,823	41,067	3,17,523	1,94,967	1,22,556	65.04	77.82	51.57	Solapur
16	कोल्हापूर	1,95,579	1,18,285	77,294	79,924	45,884	34,040	2,75,503	1,64,169	1,11,334	70.90	83.60	57.93	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1,05,443	67,135	38,308	1,07,162	64,219	42,943	2,12,605	1,31,354	81,251	67.90	81.47	53.49	Aurangabad
18	जालना	69,946	45,315	24,631	15,712	9,514	6,198	85,658	54,829	30,829	57.10	72.00	41.74	Jalna
19	परभणी	50,513	32,121	18,392	25,352	15,241	10,111	75,865	47,362	28,503	60.17	74.25	45.75	Parbhani
20	हिंगोली	44,734	27,924	16,810	8,185	4,912	3,273	52,919	32,836	20,083	63.59	78.14	48.75	Hingoli
21	बीड	1,18,628	74,104	44,524	29,524	17,631	11,893	1,48,152	91,735	56,417	62.86	75.98	49.08	Beed
22	नांदेड	2,08,703	1,29,525	79,178	56,892	34,108	22,784	2,65,595	1,63,633	1,01,962	64.17	77.13	50.55	Nanded
23	उस्मानाबाद	1,08,476	67,163	41,313	20,450	12,178	8,272	1,28,926	79,341	49,585	62.16	74.41	49.20	Osmanabad
24	लातूर	1,71,320	1,05,522	65,798	47,792	28,498	19,294	2,19,112	1,34,020	85,092	65.25	77.42	52.31	Latur
25	बुलढाणा	1,09,829	67,923	41,906	29,342	17,372	11,970	1,39,171	85,295	53,876	68.49	82.45	54.02	Buldhana
26	अकोला	69,992	41,942	28,050	35,058	20,344	14,714	1,05,050	62,286	42,764	73.50	85.03	61.37	Akola
27	वाशिम	80,322	49,692	30,630	13,494	7,865	5,629	93,816	57,557	36,259	68.58	82.43	54.15	Washim
28	अमरावती	2,11,240	1,23,031	88,209	92,426	51,887	40,539	3,03,666	1,74,918	1,28,748	78.55	87.60	68.89	Amravati
29	यवतमाळ	1,23,559	74,083	49,476	35,935	20,197	15,738	1,59,494	94,280	65,214	73.78	85.17	61.83	Yavatmal
30	वर्धा	75,215	43,625	31,590	34,529	19,285	15,244	1,09,744	62,910	46,834	78.78	87.44	69.64	Wardha
31	नागपूर	1,58,554	91,610	66,944	3,44,940	1,88,776	1,56,164	5,03,494	2,80,386	2,23,108	82.94	90.06	75.45	Nagpur
32	भंडारा	1,17,356	67,411	49,945	25,214	13,671	11,543	1,42,570	81,082	61,488	80.73	91.83	69.64	Bhandara
33	गोंदिया	96,975	54,919	42,056	21,325	11,681	9,644	1,18,300	66,600	51,700	81.42	92.83	70.29	Gondia
34	चंद्रपूर	1,07,702	63,615	44,087	87,316	49,583	37,733	1,95,018	1,13,198	81,820	75.44	85.49	64.89	Chandrapur
35	गडचिरोली	54,136	32,529	21,607	8,062	4,432	3,630	62,198	36,961	25,237	66.97	79.05	54.73	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		35,03,514	21,19,599	13,83,915	25,48,074	14,66,726	10,81,348	60,51,588	35,86,325	24,65,263	71.90	83.29	59.98	Maharashtra State

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.18

अनुसूचित जमातींच्या लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण / Literacy rate of Scheduled Tribes

जनगणना / Population Census, 2001

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	साक्षर लोकसंख्या Literate Population									साक्षर लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Literate Population as percentage to total population			District (2)
		ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			एकूण/Total			एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	
		एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई शहर	0	0	0	14,908	8,736	6,172	14,908	8,736	6,172	80.81	86.80	73.62	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	47,099	27,979	19,120	47,099	27,979	19,120	76.83	85.70	66.73	Mumbai Suburban
3	ठाणे	3,68,929	2,37,263	1,31,666	84,201	49,263	34,938	4,53,130	2,86,526	1,66,604	46.91	59.34	34.48	Thane
4	रायगड	87,414	54,659	32,755	12,731	7,519	5,212	1,00,145	62,178	37,967	45.05	55.49	34.44	Raigad
5	रत्नागिरी	7,669	4,852	2,817	747	474	273	8,416	5,326	3,090	51.26	62.75	38.97	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	2,786	1,577	1,209	233	124	109	3,019	1,701	1,318	73.94	82.45	65.25	Sindhudurg
7	नाशिक	4,30,667	2,69,533	1,61,134	57,540	34,614	22,926	4,88,207	3,04,147	1,84,060	50.68	62.45	38.65	Nashik
8	धुळे	1,51,659	94,634	57,025	12,447	7,602	4,845	1,64,106	1,02,236	61,870	45.88	56.48	35.03	Dhule
9	नंदुरबार	2,78,507	1,72,324	1,06,183	14,236	8,445	5,791	2,92,743	1,80,769	1,11,974	42.34	52.65	32.17	Nadurbar
10	जळगाव	1,59,726	1,03,377	56,349	25,606	15,254	10,352	1,85,332	1,18,631	66,701	52.23	65.11	38.63	Jalgaon
11	अहमदनगर	1,23,329	77,998	45,331	7,582	4,586	2,996	1,30,911	82,584	48,327	53.87	67.18	40.24	Ahmednagar
12	पुणे	96,335	60,335	36,000	38,810	22,580	16,230	1,35,145	82,915	52,230	62.21	74.60	49.24	Pune
13	सातारा	9,939	5,795	4,144	1,805	1,077	728	11,744	6,872	4,872	65.05	74.52	55.16	Satara
14	सांगली	8,461	5,008	3,453	2,802	1,567	1,235	11,263	6,575	4,688	73.86	84.52	62.75	Sangli
15	सोलापूर	21,280	13,535	7,745	15,301	9,262	6,039	36,581	22,797	13,784	63.79	76.71	49.88	Solapur
16	कोल्हापूर	10,473	6,107	4,366	3,209	1,846	1,363	13,682	7,953	5,729	75.05	85.77	63.96	Kolhapur
17	औरंगाबाद	34,569	22,529	12,040	9,298	5,362	3,936	43,867	27,891	15,976	54.24	67.61	40.32	Aurangabad
18	जालना	11,065	7,204	3,861	3,463	2,016	1,447	14,528	9,220	5,308	55.55	69.39	41.26	Jalna
19	परभणी	11,878	7,804	4,074	4,959	2,952	2,007	16,837	10,756	6,081	58.83	74.15	43.08	Parbhani
20	हिंगोली	36,894	24,406	12,488	3,282	1,964	1,318	40,176	26,370	13,806	56.64	72.25	40.10	Hingoli
21	बीड	8,334	5,349	2,985	3,367	1,959	1,408	11,701	7,308	4,393	60.12	72.33	46.93	Beed
22	नांदेड	1,08,310	68,546	39,764	17,288	10,416	6,872	1,25,598	78,962	46,636	59.86	73.86	45.32	Nanded
23	उस्मानाबाद	10,720	6,858	3,862	2,476	1,503	973	13,196	8,361	4,835	58.35	71.16	44.49	Osmanabad
24	लातूर	21,371	13,374	7,997	4,514	2,673	1,841	25,885	16,047	9,838	65.32	78.06	51.58	Latur
25	बुलढाणा	46,856	30,136	16,720	6,353	3,865	2,488	53,209	34,001	19,208	57.42	71.29	42.71	Buldhana
26	अकोला	48,539	29,391	19,148	10,588	5,897	4,691	59,127	35,288	23,839	70.49	81.49	58.75	Akola
27	वाशिम	32,660	20,939	11,721	2,280	1,322	958	34,940	22,261	12,679	60.10	74.67	44.77	Washim
28	अमरावती	1,61,589	97,926	63,663	23,160	13,014	10,146	1,84,749	1,10,940	73,809	64.07	75.25	52.38	Amravati
29	यवतमाळ	2,24,730	1,37,655	87,075	21,153	12,163	8,990	2,45,883	1,49,818	96,065	62.15	74.34	49.50	Yavatmal
30	वर्धा	76,777	45,297	31,480	15,388	8,689	6,699	92,165	53,986	38,179	69.16	78.42	59.27	Wardha
31	नागपूर	1,25,252	73,944	51,308	1,66,152	92,828	73,324	2,91,404	1,66,772	1,24,632	75.99	84.53	66.94	Nagpur
32	भंडारा	52,263	30,949	21,314	9,802	5,530	4,272	62,065	36,479	25,586	73.25	85.89	60.54	Bhandara
33	गोंदिया	1,11,385	66,045	45,340	4,319	2,482	1,837	1,15,704	68,527	47,177	69.77	83.78	56.14	Gondia
34	चंद्रपूर	1,68,288	1,01,735	66,553	38,845	22,336	16,509	2,07,133	1,24,071	83,062	64.41	76.04	52.42	Chandrapur
35	गडचिरोली	1,44,217	90,129	54,088	5,109	2,894	2,215	1,49,326	93,023	56,303	48.98	60.72	37.12	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	31,92,871	19,87,213	12,05,658	6,91,053	4,00,793	2,90,260	38,83,924	23,88,006	14,95,918	55.21	67.02	43.08	Maharashtra State

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या /AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 1.19

बिगर-शेती व्यवसायातील कामगारांचे मुख्य व्यवसायगटानुसार वर्गीकरण Occupational classification of persons at work other than cultivation into main divisions (जनगणना /Population Census, 2001)

अ. क्र. Sr.No	जिल्हे	ग्रामीण नागरी एू ण	Legislators, Senior Officials and Managers	Profess- ionals	Technicians and Associate Profess- ionals	Clerks	Service Workers and Shop & Market Sales workers	Skilled Agricu- ltural Fishery and Workers workers	Craft and related and Trade workers Workers	Plant and Machine Operators and Assemblers	Elementary Occupations	Workers not Classifies by Occupations	एू ण Total	Rural Urban Total	Districts
1	मुंबई	ग्रा	R	Mumbai
		ना	66076	63832	77302	85316	288578	7592	250582	136882	234464	38202	1248826	U	
2	मुंबई उपनगर	ग्रा	T	Mumbai sub
		ना	151928	180128	195828	197530	516676	24604	605772	387904	503220	68008	2831598	U	
3	ठाणे	ग्रा	7155	9630	20165	16780	49315	22945	84855	56075	77290	16475	360685	R	Thane
		ना	102090	134186	142474	167334	328156	17378	472206	258512	297158	45616	1965110	U	
4	रायगड	ग्रा	5210	9280	15885	10920	37680	21810	40460	32625	47330	11740	232940	R	Raigad
		ना	7676	12434	13908	11954	32610	3316	25194	19928	28294	3932	159246	U	
5	रत्नागिरी	ग्रा	4340	5525	13545	6350	26835	14700	33000	18205	33140	5790	161430	R	Ratnagiri
		ना	3116	3818	5126	4418	11682	4206	8714	6260	7630	1154	56124	U	
6	सिंधुदुर्ग	ग्रा	1930	4115	7265	4770	14150	4530	15770	7580	13350	4750	78210	R	Sindhudurg
		ना	1018	1736	2064	2304	5016	1794	3248	2018	2944	702	22844	U	
7	नाशिक	ग्रा	2948	5851	9329	7074	19166	6324	19018	9598	16294	5452	101054	T	Nashik
		ना	3935	7010	19070	8540	36020	13775	46525	24765	37135	13115	209890	R	
8	धुळे	ग्रा	21762	30492	34646	27214	108304	4580	128916	78742	93654	12030	540340	U	Dhule
		ना	25697	37502	53716	35754	144324	18355	175441	103507	130789	25145	750230	T	
9	नंदुरबार	ग्रा	1715	3540	8990	4115	17430	4900	18435	9705	10540	8000	87370	R	Nandurbar
		ना	3910	5222	8476	7670	26198	714	22178	12314	19400	3118	109200	U	
		ग्रा	5625	8762	17466	11785	43628	5614	40613	22019	29940	11118	196570	T	
		ना	2025	2185	6445	1900	9150	3580	8645	4485	6730	4440	49585	R	
		ना	2760	2072	3418	3154	11684	1208	8540	4608	8774	1858	48076	U	

तक्का क्रमांक /TABLE No. 1.19 — Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(3)	(2)
10	जळगाव	ए	4785	4257	9863	5054	20834	4788	17185	9093	15504	6298	97661	T	Jalgaon
		ग्रा	4000	6900	16700	7760	35210	10555	32750	19520	23085	13720	170200	R	
		ना	8602	11136	18654	17666	54794	1916	44648	25710	48994	11072	243192	U	
11	अहमदनगर	ए	12602	18036	35354	25426	90004	12471	77398	45230	72079	24792	413392	T	Ahmednagar
		ग्रा	6355	15545	23350	13850	46235	29220	58105	34750	34115	23410	284935	R	
		ना	6192	14466	13866	14182	58200	2730	40532	21020	36900	10298	218386	U	
12	पुणे	ए	12547	30011	37216	28032	104435	31950	98637	55770	71015	33708	503321	T	Pune
		ग्रा	9350	13465	21550	13070	52685	27640	68820	52040	60255	20815	339690	R	
		ना	84778	105968	88030	83878	240230	10498	245006	169392	247162	39620	1314562	U	
13	सातारा	ए	94128	119433	109580	96948	292915	38138	313826	221432	307417	60435	1654252	T	Satara
		ग्रा	5720	12030	18625	12940	40355	18330	47985	35940	33265	12290	237480	R	
		ना	4550	8448	8868	8546	23824	1314	18736	9456	15380	3428	102550	U	
14	सांगली	ए	10270	20478	27493	21486	64179	19644	66721	45396	48645	15718	340030	T	Sangli
		ग्रा	3685	9380	14565	11920	29625	12575	34260	21230	15865	13155	166260	R	
		ना	6222	10902	11754	12692	35730	2024	35012	17196	22198	6328	160058	U	
15	सोलापूर	ए	9907	20282	26319	24612	65355	14599	69272	38426	38063	19483	326318	T	Solapur
		ग्रा	5015	9700	16710	10445	39555	27015	43480	28715	31260	16015	227910	R	
		ना	10882	16054	20456	20470	65996	2804	118254	46172	45816	14196	361100	U	
16	कोल्हापूर	ए	15897	25754	37166	30915	105551	29819	161734	74887	77076	30211	589010	T	Kolhapur
		ग्रा	7320	14125	17360	21270	40150	53540	75485	41205	35400	18970	324825	R	
		ना	15408	19424	17170	22608	53922	2562	91138	37490	33040	10634	303396	U	
17	औरंगाबाद	ए	22728	33549	34530	43878	94072	56102	166623	78695	68440	29604	628221	T	Aurangabad
		ग्रा	2965	4370	8850	4470	24860	6170	25790	18105	22095	8015	125690	R	
		ना	13038	20992	21418	17688	56050	2466	47014	34490	59282	7488	279926	U	
18	जालना	ए	16003	25362	30268	22158	80910	8636	72804	52595	81377	15503	405616	T	Jalna
		ग्रा	1490	2390	5950	2130	14035	3780	15745	6330	6640	5210	63700	R	
		ना	2096	3358	5200	4566	19088	1210	13132	7404	12810	3450	72314	U	
19	परभणी	ए	3586	5748	11150	6696	33123	4990	28877	13734	19450	8660	136014	T	Parbhani
		ग्रा	1110	2055	4435	1665	10250	5155	10355	4485	4335	2675	46520	R	
		ना	2816	5960	8504	7346	24808	1218	17890	9148	18788	4538	101016	U	
20	हिंगोली	ए	3926	8015	12939	9011	35058	6373	28245	13633	23123	7213	147536	T	Hingoli
		ग्रा	910	1165	4380	1310	9610	3200	8545	3110	4820	2475	39525	R	
		ना	960	1468	3224	2142	8150	980	5144	2600	6272	1452	32392	U	
21	बीड	ए	1870	2633	7604	3452	17760	4180	13689	5710	11092	3927	71917	T	Beed
		ग्रा	2395	5775	11005	5270	22665	7815	23220	12670	10520	5005	106340	R	
		ना	2484	6354	7648	5740	20968	988	15806	8400	13588	3380	85356	U	
22	नांदेड	ए	4879	12129	18653	11010	43633	8803	39026	21070	24108	8385	191696	T	Nanded
		ग्रा	2555	3820	13250	7190	24345	6950	23440	9460	16575	14675	122260	R	
		ना	4890	7456	14416	11248	37016	1374	26370	13474	27062	6236	149542	U	
23	उस्मानाबाद	ए	7445	11276	27666	18438	61361	8324	49810	22934	43637	20911	271802	T	Osmanabad
		ग्रा	1545	3395	7715	3340	14360	4725	15465	9595	8380	7840	76360	R	
		ना	1736	3798	4492	4002	12638	554	7646	4034	5228	3280	47408	U	
		ए	3281	7193	12207	7342	26998	5279	23111	13629	13608	11120	123768	T	

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 1.19 — Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(3)	(2)
24	लातूर	ग्रा	2390	5040	11750	4485	22490	3880	21235	13435	8195	5625	98525	R	Latur
		ना	4028	7776	9288	7478	27002	660	19128	9722	19526	5972	110580	U	
25	बुलढाणा	ए	6418	12816	21038	11963	49492	4540	40363	23157	27721	11597	209105	T	Buldhana
		ग्रा	2295	3320	10260	4070	19255	3680	17710	9780	9820	5395	85585	R	
		ना	3816	4670	8914	7358	26196	1410	15874	8524	18018	2806	97586	U	
26	अोला	ए	6111	7990	19174	11428	45451	5090	33584	18304	27838	8201	183171	T	Akola
		ग्रा	1210	1730	6510	2845	12145	1125	10525	6760	8950	2425	54225	R	
		ना	4488	6926	12302	10120	35288	1622	25966	14756	27840	3270	142578	U	
27	वाशिम	ए	5698	8656	18812	12965	47433	2747	36491	21516	36790	5695	196803	T	washim
		ग्रा	725	1540	4825	1660	8775	1020	7410	3040	3645	2430	35070	R	
		ना	798	1696	3074	2210	9742	396	5374	3098	4914	1218	32520	U	
28	अमरावती	ए	1523	3236	7899	3870	18517	1416	12784	6138	8559	3648	67590	T	Amravati
		ग्रा	1910	3095	12640	5220	21440	6110	16215	9240	10565	6850	93285	R	
		ना	6798	11710	18680	13506	48018	2646	34826	21494	38900	6354	202932	U	
29	यवतमाळ	ए	8708	14805	31320	18726	69458	8756	51041	30734	49465	13204	296217	T	Yavatmal
		ग्रा	2330	4370	11120	5645	29060	6445	26640	11805	19645	6035	123095	R	
		ना	3920	6722	9520	7806	27462	2268	18634	12488	19898	3136	111854	U	
30	वर्धा	ए	6250	11092	20640	13451	56522	8713	45274	24293	39543	9171	234949	T	Wardha
		ग्रा	1240	2480	7330	4225	13160	4255	13215	7670	14530	4595	72700	R	
		ना	1948	3508	7884	6212	18528	782	11632	8690	14368	2118	75670	U	
31	नागपूर	ए	3188	5988	15214	10437	31688	5037	24847	16360	28898	6713	148370	T	Nagpur
		ग्रा	1855	2800	11360	5545	20490	7840	30880	18475	33490	5165	137900	R	
		ना	26806	37010	58074	52914	153490	5856	117456	79174	143332	19250	693362	U	
32	भंडारा	ए	28661	39810	69434	58459	173980	13696	148336	97649	176822	24415	831262	T	Bhandara
		ग्रा	1620	2355	6795	2970	15645	5265	29205	5740	17840	2375	89810	R	
		ना	1504	2328	4718	4056	10030	628	7780	3950	6992	814	42800	U	
33	गोंदिया	ए	3124	4683	11513	7026	25675	5893	36985	9690	24832	3189	132610	T	gondiya
		ग्रा	1705	2315	8435	2905	17695	6205	47580	6255	18020	2810	113925	R	
		ना	1038	1680	3632	2572	9618	352	9090	2844	7228	962	39016	U	
34	चंद्रपूर	ए	2743	3995	12067	5477	27313	6557	56670	9099	25248	3772	152941	T	Chandrapur
		ग्रा	1960	3375	11440	4430	22435	10155	23480	8585	30095	6225	122180	R	
		ना	4596	6678	12702	11056	35164	2010	27354	21490	39598	4692	165340	U	
35	गडचिरोली	ए	6556	10053	24142	15486	57599	12165	50834	30075	69693	10917	287520	T	Gadchiroli
		ग्रा	1735	2230	9885	2865	13050	4810	8155	2795	6660	2320	54505	R	
		ना	536	888	1580	1642	4078	364	2092	1048	2672	372	15272	U	
महाराष्ट्र राज्य	राज्य	ग्रा	101700	180050	388160	216870	810160	363700	983385	554175	713580	280830	4592610	R	Maharashtra State
		ना	585266	761296	877310	866598	2444934	117024	2546884	1500432	2131344	350984	12182072	U	
		ए	686966	941346	1265470	1083468	3255094	480724	3530269	2054607	2844924	631814	16774682	T	

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.20

राज्यातील बिगरशेती व्यवसायातील कामगारांचे व्यवसायानुसार वर्गीकरण (विभाग, गट वगैरे प्रमाणे)
Occupational classification of persons at work other than cultivation (according to divisions, groups etc.)
(जनगणना /Population Census, 2001)

विभाग, गट (राष्ट्रीय उद्योग वर्गीकरण) (1)	एकूण Total (2)	ग्रामीण Rural (3)	नागरी Urban (4)	Division,group (National Classification of Occupation) (1)
1 विधायक,वरिष्ठ अधिकृत आणि व्यवस्थापक	686966	101700	585266	LEGISLATORS, SENIOR OFFICIALS AND MANAGERS
1 विधीमंडळीय पदाधिकारी	10821	6725	4096	Legislators
2 प्रशासनिक व कार्यकारी पदाधिकारी	43739	5195	38544	Administrative & Executive Officials
3 गावाचा पारंपारिक मुखिया	4422	3980	442	Traditional Chiefs and Heads of Villages
4 विशेष व्याज संघटनेचे अधिकृत वरिष्ठ	4081	1965	2116	Senior Officials of Special- Interest Organisations
5 संचालक,कार्यकारी अधिकारी	307299	43475	263824	Directors and Chief Executives
6 उत्पादन विभाग व्यवस्थापक	240382	34020	206362	Production and Operations Department Managers
7 व्यवस्थापक विभागीय	60207	4225	55982	Other Department Managers
8 व्यवस्थापक	16015	2115	13900	General Managers
2 व्यावसायिक	941346	180050	761296	PROFESSIONALS
9 भौतिक शास्त्रज्ञ,रसायन शास्त्रज्ञ व संबंधित व्यावसायिक	18998	2760	16238	Physicists, Chemists and Related Professionals
10 गणितज्ञ, आकडे शास्त्रज्ञ व संबंधित व्यावसायिक	369	25	344	Mathematicians, Statisticians and Related Professionals
11 संगणकीय व्यावसायिक	43759	935	42824	Computing Professionals
12 वास्तु शास्त्रज्ञ, अभियंता, संबंधित व्यावसायिक	185735	21495	164240	Architects, Engineers and Related Professionals
13 जीवनविज्ञान व्यावसायिक	13836	4580	9256	Life Science Professionals
14 वैद्यकीय तंत्रज्ञ (परिचारीका व्यतिरीक्त)	126771	36515	90256	Health Professionals (except nursing)
15 परिचारीका व्यावसायिक	5602	2010	3592	Nursing Professionals
16 महाविद्यालये,विद्यापीठे आणि उच्च शिक्षण व्यावसायिक	75818	14750	61068	College, University and Higher Education Teaching Professionals
17 माध्यमिक शिक्षण व्यावसायिक	102687	46965	55722	Secondary Education Teaching Professionals
18 इतर शिक्षण व्यावसायिक	65219	8645	56574	Other Teaching Professionals
19 व्यवसाय व्यावसायिक	154116	10290	143826	Business Professionals
20 कायदा शास्त्रज्ञ	40839	4775	36064	Legal Professionals
21 संग्रहाक, ग्रंथपाल आणि संबंधित माहिती व्यावसायिक	8080	2030	6050	Archivists, Librarians and Related Information Professionals
22 समाज शास्त्र व संबंधित व्यावसायिक	10606	3220	7386	Social Science and Related Professionals
23 लेखक आणि सर्जनशील कलाकार	48989	7185	41804	Writers and Creative or Performing Artists
24 धार्मिक व्यावसायिक	39922	13870	26052	Religious Professionals
3 तंत्रज्ञ आणि सहकारी व्यावसायिक	1265470	388160	877310	TECHNICIANS AND ASSOCIATE PROFESSIONALS
25 भौतिक आणि अभियांत्रिकी विज्ञान व्यावसायिक	56046	9180	46866	Physical and Engineering Science Technicians
26 संगणक आणि सहकारी व्यावसायिक	22719	915	21804	Computer Associate Professionals
27 प्रशासकीय आणि इलेक्ट्रॉनिक्स उपकरणेचालक	35282	5730	29552	Optical and Electronic Equipment Operators
28 जहाजे आणि विमाने नियंत्रक आणि तंत्रज्ञ	4329	105	4224	Ship and Aircraft Controllers and Technicians
29 सुरक्षा आणि गुणवत्ता निरीक्षक	1534	190	1344	Safety and Quality Inspectors
30 जीवन विज्ञान तंत्रज्ञ आणि संबंधित व्यावसायिक	11135	4075	7060	Life Science Technicians and Related Health Associate Professionals
31 आधुनिक आरोग्य आणि संबंधित व्यावसायिक (शुश्रूषा व्यतिरीक्त)	59180	18230	40950	Modern Health Associate Professionals (Except Nursing)
32 शुश्रूषा आणि सुईणकाम संबंधित व्यावसायिक	90661	19555	71106	Nursing and Midwifery Associate Professionals
33 धार्मिक औषधे देणारे भोंदू वैद्य	624	220	404	Traditional Medicine Practitioners and Faith Healers
34 प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षणाशी संबंधित व्यावसायिक	468273	231705	236568	Middle and Primary Education Teaching Associate Professionals
35 पूर्व प्राथमिक शिक्षणाशी संबंधित व्यावसायिक	45141	30015	15126	Pre-Primary Education Teaching Associate Professionals

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.20 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
36	विशेष शिक्षणाशी संबंधित व्यावसायिक	3022	990	2032	Special Education Teaching Associate Professionals
37	इतर शैक्षणिक संबंधित व्यावसायिक	12119	3555	8564	Other Teaching Associate Professionals
38	वित्त आणि विक्रीशी संबंधित व्यावसायिक	140712	11010	129702	Finance and Sales Associate Professionals
39	उद्योग सेवा विषयक व्यावसायिक	25236	2850	22386	Business Services Agents and Trade Brokers
40	प्रशासकीय संबंधित व्यावसायिक	199305	28685	170620	Administrative Associate Professionals
41	सीमाशुल्क, कर आणि संबंधित शासकीय व्यावसायिक	21477	10525	10952	Customs, Tax and Related Govt. Associate Professionals
42	पोलिस निरीक्षक आणि गुप्तहेर	12252	1060	11192	Police Inspectors and Detectives
43	समाजसेवा संबंधित व्यावसायिक	2064	960	1104	Social Work Associate Professionals
44	कलाकार, मनोरंजन आणि क्रिडा संबंधित व्यावसायिक	48948	6790	42158	Artistic, Entertainment and Sports Associate Professionals
45	धार्मिक बाबींशी संबंधित व्यावसायिक	5411	1815	3596	Religious Associate Professionals
4	लिपिक	1083468	216870	866598	CLERKS
46	सचिव आणि टंकलेखक	99108	12490	86618	Secretaries and Key Board- Operating Clerks
47	सांख्यिकीय लिपिक	148450	24000	124450	Numerical Clerks
48	साहित्य नोंदणी व वाहतूक लिपिक	26344	4690	21654	Material Recording & Transport Clerks
49	ग्रंथपाल, मेल संबंधित लिपिक	32584	14070	18514	Library, Mail and Related Clerks
50	इतर कार्यालयीन लिपिक	668298	144990	523308	Other Office Clerks
51	रोखपाल संबंधित लिपिक	46102	7010	39092	Cashiers, Tellers and Related Clerks
52	पक्षकार माहिती लिपिक	62582	9620	52962	Client Information Clerks
5	सेवाकामगार आणि दुकाने व मंडईतील विक्री कामगार	3255094	810160	2444934	SERVICE WORKERS AND SHOP & MARKET SALES WORKERS
53	प्रवाससेवक, मार्गदर्शक आणि संबंधित कामगार	64382	15870	48512	Travel Attendants, Guides and Related Workers
54	घरकाम आणि उपहारगृह सेवा कामगार	334172	75500	258672	House Keeping and Restaurant Services Workers
55	वैयक्तिक काळजी घेणारे कामगार	413815	162925	250890	Personal Care Workers
56	इतर वैयक्तिक सेवा कामगार	124845	58845	66000	Other Personal Services Workers
57	ज्योतिषी, भविष्य सांगणारे आणि संबंधित कामगार	3874	1000	2874	Astrologers, Fortune-Tellers and Related Workers
58	संरक्षणात्मक सेवा कामगार	155164	33560	121604	Protective Services Workers
59	सुरक्षा सेवा कामगार	118334	9810	108524	Security Services Workers
60	फॅशन आणि इतर मॉडेल्स	382	40	342	Fashion and Other Models
61	दुकानविक्रेता आणि प्रात्यक्षिक दाखविणारे	1907207	418625	1488582	Shop Salespersons and Demons trators
62	गाळे आणि मंडईविक्रेते	132919	33985	98934	Stall and Market Salespersons
6	कुशल कृषि आणि मत्स्य कामगार	480724	363700	117024	SKILLED AGRICULTURAL AND FISHERY WORKERS
63	माळी आणि पीक वाढविणारे	61141	34755	26386	Market Gardners & Crop Growers
64	विक्रीसाठी प्राणीजन्य उत्पादने आणि संबंधित कामगार	285608	242930	42678	Market -Oriented Animal Producers and Related Workers
65	विक्रीसाठी पिके आणि प्राणीजन्य उत्पादने	485	275	210	Market- Oriented Crop and Animal Producers
66	वनीकरण आणि संबंधित कामगार	37542	25300	12242	Forestry and Related Workers
67	मत्स्य कामगार, शिकारी	95761	60295	35466	Fishery Workers, Hunters and Trappers
68	शेती निर्वाह आणि मासेमारी कामगार	187	145	42	Subsistence Agricultural and Fishery Workers
7	हस्तकला आणि संबंधित उद्योग कामगार	3530269	983385	2546884	CRAFT AND RELATED TRADES WORKERS
69	खानकामगार, दगडतोडे आणि कोरीवकाम करणारे	42587	28425	14162	Miners, Shotfirers, Stone Cutters and Carvers
70	इमारतकाम आणि संबंधित उद्योग कामगार	470693	169595	301098	Building Frame and Related Trades Workers
71	इमारतकाम पूर्ण करणारे आणि संबंधित उद्योग कामगार	245244	52040	193204	Building Finishers and Related Trades Workers
72	रंगारी इमारत आराखडा तयार करणारे आणि संबंधित व्यापार कामगार	165026	22650	142376	Painters, Building Structure Cleaners and Related Trades Workers
73	धातू जोडणी, धातूचे साचे, पत्रे, बांधकामासाठी लागणारे साहित्य बनविणारे आणि संबंधित व्यापार कामगार	185019	40085	144934	Metal Moulders, Welders, Sheet Metal Workers, Structural Metal Preparers and Related Trades Workers
74	सोनार, साधननिर्माते आणि संबंधित उद्योग कामगार	119850	43820	76030	Blacksmith, Tool Makers and Related Trades Workers
75	यंत्रनिर्माते आणि फिटर्स	420027	92715	327312	Machinery Mechanics and Fitters

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.20 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
76	विद्युत आणि इलेक्ट्रॉनिक सामग्री आणि फिटर्स	141487	39335	102152	Electrical and Electronic Equipment Mechanics and Fitters
77	धातू आणि संबंधित सामानाचे कुशल कामगार	145735	20085	125650	Precision Workers in Metal and Related Materials
78	कुंभार, काचेचे वस्तूनिर्माण आणि संबंधित कामगार	165832	108970	56862	Potters, Glass Makers and Related Trades Workers
79	लाकूड, वस्त्रोद्योग, कातडे संबंधित हस्तकला कामगार	6581	645	5936	Handicraft Workers in Wood, Textile, Leather and Related Materials
80	छपाई आणि संबंधित उद्योग कामगार	34089	3765	30324	Printing and Related Trades Workers
81	अन्नप्रक्रीया आणि संबंधित कामगार	235798	75860	159938	Food Processing and Related Trades Workers
82	लाकूड, कपाट बनविणारे आणि संबंधित कामगार	181893	79435	102458	Wood Treeters, Cabinet Makers and Related Trades Workers
83	वस्त्र, कापड आणि संबंधित कामगार	887726	183590	704136	Textile, Garment and Related Trades Workers
84	डागकाम, कातडे आणि चप्पल बनविणारे कामगार	82682	22370	60312	Pelt, Leather and Shoe Making Trades Workers
8	यंत्रचालक आणि असेंब्लर्स	2054607	554175	1500432	PLANT AND MACHINE OPERATORS AND ASSEMBLERS
85	खाणी आणि खाणकाम सयंत्र चालक	29253	13245	16008	Mining and Mineral Processing Plant Operators
86	धातूकाम सयंत्र चालक	22516	4620	17896	Metal Processing Plant Operators
87	काच, सेरॅमिक आणि संबंधित सयंत्र चालक	20130	11710	8420	Glass, Ceramics and Related Plant Operators
88	लाकूडकाम आणि पेपर सयंत्र चालक	14408	4650	9758	Wood Processing and Paper Making Plant Operators
89	रासायनिक प्रक्रीयासयंत्र चालक	44681	11085	33596	Chemical- Processing- Plant Operators
90	वीजउत्पादन आणि संबंधित सयंत्र चालक	48044	18410	29634	Power Production and Related Plant Operators
91	स्वयंचलित जोडणी आणि औद्योगिक यंत्रमानव चालक	118	30	88	Automated Assembly Line and Industrial Robot Operators
92	धातू आणि खाण उत्पादनाचे यंत्रचालक	126399	24275	102124	Metal and Mineral Products Machine Operators
93	रासायनिक उत्पादने यंत्रचालक	44981	10045	34936	Chemical Products Machine Operators
94	रबर आणि प्लास्टिक उत्पादने यंत्रचालक	67125	11615	55510	Rubber and Plastic Products Machine Operators
95	लाकडी उत्पादने यंत्रचालक	5684	2060	3624	Wood Products Machine Operators
96	छपाई, बांधणी आणि कागद यंत्रचालक	77900	10080	67820	Printing, Binding and Paper Products Machine Operators
97	वस्त्रोद्योग, फर आणि कातडी उत्पादने यंत्रचालक	177117	23365	153752	Textiles, Fur and Leather Products Machine Operators
98	अन्न आणि संबंधित उत्पादने यंत्रचालक	153204	85320	67884	Food and Related Products Machine Operators
99	जोडणी करणारे	70305	11915	58390	Assemblers
100	इतर यंत्रचालक आणि जोडणी करणारे	49032	6400	42632	Other Machine Operators and Assemblers
101	स्वयंचलित इंजिनचालक आणि संबंधित कामगार	21132	5130	16002	Locomotive Engine Drivers and Related Workers
102	मोटार वाहने चालक	1012490	262330	750160	Motor Vehicle Drivers
103	कृषि आणि इतर फिरते सयंत्र चालक	52165	33805	18360	Agricultural and Other Mobile Plant Operators
104	जहाजे आणि संबंधित कामगार	17923	4085	13838	Ships' Deck Crews and Related Workers
9	प्राथमिक व्यवसाय	2844924	713580	2131344	ELEMENTARY OCCUPATIONS
105	फेरीवाले आणि संबंधित कामगार	279463	43125	236338	Street Vendors and Related Workers
106	जोडे स्वच्छता आणि इतर रस्त्यावरील सेवा	2605	435	2170	Shoe Cleaning and Other Street Services Elementary Occupations
107	घरगुती आणि संबंधित मदतनीस, क्लीनर्स आणि इस्त्रीवाले	460249	64345	395904	Domestic and Related Helpers, Cleaners and Launderers
108	इमारत स्वच्छता, खिडकी आणि संबंधित क्लीनर्स	1231	295	936	Building Caretakers, Window and Related Cleaners
109	दूत, हमाल पहारेकरी आणि संबंधित कामगार	235467	52095	183372	Messengers, Porters, Door Keepers and Related Workers
110	कचरा गोळा करणारे आणि संबंधित कामगार	187548	22680	164868	Garbage Collectors and Related Labourers
111	कृषि, मत्स्य आणि संबंधित कामगार	71374	54980	16394	Agricultural, Fishery and Related Labourers
112	खाणकाम आणि बांधकाम मजूर	852833	279295	573538	Mining and Construction Labourers
113	उत्पादन मजूर	413196	116270	296926	Manufacturing Labourers
114	वाहतूक मजूर	340958	80060	260898	Transport Labourers and Freight Handlers
X	व्यवसाय वर्गीकरणानुसार नसलेले कामगार	631814	280830	350984	WORKERS NOT CLASSIFIED BY OCCUPATIONS
X0	अवर्गीकृत आणि अज्ञात व्यवसायाशी संबंधित कामगार	5478	760	4718	Workers Reporting Occupations Unidentifiable or Unclassifiable
X1	अवर्गीकृत आणि अज्ञात वर्णन असलेल्या व्यवसायाशी संबंधित कामगार	266854	113210	153644	Workers Reporting Occupations Unidentifiable or Inadequately Described
X9	कोणत्याही व्यवसायाशी न जोडलेले कामगार	359482	166860	192622	Workers Not Reporting Any Occupations
		16774682	4592610	12182072	TOTAL

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या
तक्ता क्रमांक/
काम करणाऱ्यांचे (शेतीव्यतिरिक्त)
Industrial classification of person at work other
(जनगणना/

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	Grand Total	Agriculture, Hunting, and Forestry		Fishing	Mining and	
			Agriculture, Hunting and Related Service Activities	Forestry, Logging and Related Service Activities	Fishing, Operation of Fish Hatcheries and Fish Farms, Services	Mining of Coal and Lignite Extraction of Peat	Extraction of Crude Petroleum and Natural Gas, Services
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	1309716	778	100	6706	152	444
2	मुंबईउपनगर	3007578	10394	538	11358	158	2518
3	ठाणे	2501601	23176	6493	26812	164	1961
4	रायगड	464141	12780	7485	20464	183	2083
5	रत्नागिरी	255964	7758	1046	18858	45	145
6	सिंधुदुर्ग	131717	7554	894	5295	25	25
7	नाशिक	819603	31936	3073	612	242	136
8	धुळे	220016	8999	710	345	70	67
9	नंदुरबार	109331	6598	1149	187	47	118
10	जळगाव	455592	18855	2587	2530	42	184
11	अहमदनगर	563929	53407	1861	2035	74	89
12	पुणे	1784157	51266	2048	2646	136	370
13	सातारा	388867	34876	747	2500	23	142
14	सांगली	375063	30295	888	322	8	33
15	सोलापूर	650490	54577	1133	1675	100	115
16	तेहनापूर	702116	98048	1777	987	48	64
17	औरंगाबाद	444101	15983	1422	843	27	74
18	जालना	156365	10108	538	684	8	64
19	परभणी	161026	11947	518	1141	82	94
20	हिंगोली	79385	7163	1108	240	12	25
21	बीड	211089	14577	702	799	72	26
22	नांदेड	311249	19689	1583	1226	8	40
23	उस्मानाबाद	140432	10344	342	211	4	4
24	लातूर	226759	8875	312	392	24	78
25	बुलढाणा	198539	8827	1175	377	9	114
26	अंेला	212238	6747	628	194	21	70
27	वाशिम	72320	2573	519	137	0	18
28	अमरावती	325982	15302	2998	760	29	48
29	यवतमाळ	253982	13058	2601	1532	3923	131
30	वर्धा	170463	9488	783	691	56	50
31	नागपूर	936445	18555	3427	3601	15197	227
32	भंडारा	156283	7150	2298	2180	98	7
33	गोंदिया	188171	5661	2229	3532	44	20
34	चंद्रपूर	329854	14921	4099	3663	21559	102
35	गडचिरोली	82774	4889	4115	1419	17	7
	महाराष्ट्र राज्य	18397338	657154	63926	126954	42707	9693

/AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.21

औद्योगिक गटानुसार वर्गीकरण

than cultivation by division and major groups

Population Census, 2001)

Quarrying						
Mining of Uranium & Thorium Ores	Mining of Metal Ores	Other Mining and Quarrying	Manufacture of Food Products and Beverages	Manufacture of Tobacco Products	Manufacture of Textiles	District
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
0	12	930	22756	3588	60656	Mumbai
2	14	6070	57940	3904	103418	Mumbai Suburban
0	10	19259	54177	7691	279280	Thane
0	6	6829	16355	1305	8495	Raigad
0	5	5791	7398	703	2169	Ratnagiri
0	37	4155	5258	454	1995	Sindhudurg
	10	3320	27001	5828	69353	Nashik
0	10	550	9093	820	13166	Dhule
0	5	617	5728	730	3172	Nandurbar
0	5	1186	16214	2387	9700	Jalgaon
0	2	3175	40270	14006	8714	Ahmednagar
0	26	5625	51269	7569	21077	Pune
7		2693	22551	1436	6786	Satara
		1043	30261	2255	12609	Sangli
		2028	29711	50174	53387	Solapur
	8	4051	40207	2865	69424	Kolhapur
	2	2056	15644	1081	6286	Aurangabad
		907	7477	2666	3498	Jalna
		954	5539	590	1347	Parbhani
		519	2823	293	1262	Hingoli
		2089	10060	463	3244	Beed
		2673	9625	4706	5769	Nanded
		780	6523	663	3311	Osmanabad
	2	1533	11341	367	2117	Latur
		618	7611	690	3323	Buldhana
	2	311	7371	375	4576	Akola
	12	399	2200	252	1033	Washim
32	8	1156	9066	819	4965	Amravati
	22	3895	8536	903	3932	Yavatmal
	6	2164	4899	669	8941	Wardha
	1669	9658	22046	3746	26089	Nagpur
	2985	2533	4260	18153	1365	Bhandara
	18	1923	6153	48602	1403	Gondiya
	216	8984	6811	1056	3156	Chandrapur
		105	1745	960	733	Gadchiroli
41	5092	110579	585919	192769	809751	Maharashtra State

अ.क्र.			Tanning and Dressing of Leather,			
Sr. No.	जिल्हा	Manufacture of Wearing Apparel, Dressing and Dying of Fur	Manufacture of Luggage, Handbags, Saddlery, Harness and Footwear	Manufacture of Wood and Products of Wood and Cork	Manufacture of Paper and Paper Products	Publishing, Printing and Reproduction of Recorded Media
(1)	(2)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
1	मुंबई	61158	18390	8448	3520	17194
2	मुंबईउपनगर	123758	27540	23406	9214	30272
3	ठाणे	59244	5707	21169	5664	14437
4	रायगड	7858	379	6045	667	1050
5	रत्नागिरी	5620	260	6259	800	673
6	सिंधुदुर्ग	3153	117	5424	85	296
7	नाशिक	19105	4136	7993	2034	9453
8	धुळे	6670	995	2744	265	529
9	नंदुरबार	3065	336	2060	140	250
10	जळगाव	12732	1478	7533	1545	1622
11	अहमदनगर	14609	2114	6910	1768	1836
12	पुणे	32969	3395	13078	4796	12400
13	सातारा	10730	2301	5786	553	1269
14	सांगली	11117	1955	6646	604	1415
15	सोलापूर	25139	1654	7023	675	2239
16	कोल्हापूर	15824	3069	10718	584	3394
17	औरंगाबाद	10758	1398	4790	2129	2526
18	जालना	5789	1291	2786	121	438
19	परभणी	5812	961	3112	66	354
20	हिंगोली	3288	545	1681	17	144
21	बीड	6922	1204	4024	125	515
22	नांदेड	10255	1209	5850	307	807
23	उस्मानाबाद	5491	603	3369	190	249
24	लातूर	7887	1284	4017	95	571
25	बुलढाणा	6564	985	2923	260	534
26	अंभोला	5587	654	2148	82	821
27	वाशिम	2737	603	1305	26	134
28	अमरावती	9493	1377	4814	168	1007
29	यवतमाळ	7581	574	3653	125	606
30	वर्धा	4625	258	2328	85	359
31	नागपूर	19347	2374	14583	1985	6600
32	भंडारा	3727	551	3942	208	248
33	गोंदिया	3843	750	4719	292	487
34	चंद्रपूर	7155	720	6744	4797	732
35	गडचिरोली	2227	368	1723	1776	118
	महाराष्ट्र राज्य	541839	91535	219753	45768	115579

TABLE No. 1.21 - contd.

Manufacture of Coke, Refined Petroleum Products and Nuclear Fuel	Manufacture of Chemicals and Chemical Products	Manufacture of Rubber and Plastic Products	Manufacture of Other Non-Metallic Mineral Products	Manufacture of Basic Metals	District
(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(2)
1598	14736	7692	4736	12308	Mumbai
9050	51500	39948	19726	37572	Mumbai Suburban
5085	54121	26444	57908	37677	Thane
2594	18674	1996	14997	6517	Raigad
86	3038	805	2077	2618	Ratnagiri
2	300	221	1350	1032	Sindhudurg
465	6743	9053	15807	7898	Nashik
63	959	623	3210	966	Dhule
30	270	116	2789	554	Nandurbar
173	2318	2953	8556	1772	Jalgaon
124	2607	1523	14959	2823	Ahmednagar
1879	20743	14136	32323	20625	Pune
82	1823	1634	11457	1902	Satara
131	1702	1088	5059	3861	Sangli
169	2147	1560	9717	3239	Solapur
129	2158	1560	14797	9629	Kolhapur
192	6777	3592	8203	3370	Aurangabad
37	528	411	3181	1490	Jalna
	237	134	2876	867	Parbhani
	66	38	1894	557	Hingoli
68	385	249	4664	761	Beed
8	981	536	5522	1504	Nanded
21	564	334	2203	393	Osmanabad
20	474	298	4314	1033	Latur
21	1011	451	2897	952	Buldhana
42	1028	500	3685	1111	Akola
10	85	39	752	391	Washim
36	946	597	4240	1640	Amravati
57	754	501	6156	783	Yavatmal
14	486	184	2991	975	Wardha
841	9361	5042	21104	10129	Nagpur
12	469	61	5886	2174	Bhandara
20	2403	342	3181	356	Gondiya
109	843	324	12956	1625	Chandrapur
40	295	65	1690	336	Gadchiroli
23208	211532	125050	317863	181440	Maharashtra State

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	Manufacture of Fabricated Metal Products, Except Machinery and Equipment	Manufacture of Machinery and Equipment N. E. C. **	Manufacture of Office, Accounting and Computing Machinery	Manufacture of Electrical Machinery and Apparatus N. E. C. **	Manufacture of Radio, Television and Communication Equipment	Manufacture of Medical, Precision and Optical Instruments
(1)	(2)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)
1	मुंबई	13030	7266	1374	3446	2114	968
2	मुंबईउपनगर	52476	32300	5794	17442	8326	4266
3	ठाणे	43099	25325	2095	11676	5682	3857
4	रायगड	5246	2153	196	2497	569	218
5	रत्नागिरी	2445	980	11	211	141	63
6	सिंधुदुर्ग	624	170	5	39	62	10
7	नाशिक	10272	7507	226	4430	1592	240
8	धुळे	1779	920	6	234	145	26
9	नंदुरबार	537	251		52	62	17
10	जळगाव	3964	2651	32	295	182	57
11	अहमदनगर	6398	3396	62	891	1239	52
12	पुणे	44829	35299	2399	10971	7113	1078
13	सातारा	4431	2861	46	515	182	103
14	सांगली	3916	3040	41	476	276	129
15	सोलापूर	6174	2091	24	435	324	68
16	कोल्हापूर	9531	5215	79	662	341	99
17	औरंगाबाद	5993	4779	73	1820	2553	550
18	जालना	1830	809	2	56	98	19
19	परभणी	1203	532	2	32	41	4
20	हिंगोली	604	226		18	20	
21	बीड	1631	1082	2	52	71	16
22	नांदेड	2367	765	4	62	278	12
23	उस्मानाबाद	1219	613	2	99	176	2
24	लातूर	2126	1068	4	108	79	10
25	बुलढाणा	2133	646		85	42	7
26	अोला	1934	645	9	93	28	28
27	वाशिम	807	196		17	26	7
28	अमरावती	2589	698	15	124	119	51
29	यवतमाळ	2148	837		62	53	13
30	वर्धा	1369	518	2	55	44	11
31	नागपूर	9333	8006	208	1715	610	168
32	भंडारा	2180	2921	2	28	27	4
33	गोर्दिया	998	666	4	11	22	2
34	चंद्रपूर	2758	2092	4	238	383	13
35	गडचिरोली	601	430		2	26	2
	महाराष्ट्र राज्य	252574	158954	12723	58949	33046	12170

TABLE No. 1.21 - contd.

Electricity, Gas and Water Supply						
Manufacture of Motor Vehicles, Trailers and Semi-Trailers	Manufacture of Transport Equipment	Manufacture of Furniture, Manufacturing N. E. C.**	Recycling	Electricity, Gas, Steam and Hot Water Supply	Collection, Purification and Distribution of Water	District
(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(2)
3400	5160	67626	1164	3470	1074	Mumbai
16018	8188	215006	2978	13526	2202	Mumbai Suburban
8173	8224	166352	951	15270	4035	Thane
814	1254	29809	206	4692	791	Raigad
233	471	9248	62	6453	388	Ratnagiri
109	177	4297	165	1184	258	Sindhudurg
10532	6286	31562	303	9214	1286	Nashik
259	260	8858	209	1975	440	Dhule
127	145	4324	86	764	141	Nandurbar
479	943	15944	477	7645	1164	Jalgaon
1689	1588	21748	338	4470	885	Ahmednagar
43075	15749	88800	1687	8884	2328	Pune
1044	949	15806	339	4213	904	Satara
854	390	17373	311	3317	1200	Sangli
817	756	19772	237	3571	775	Solapur
2380	495	35919	958	4922	1448	Kolhapur
4612	5192	19727	171	4108	1026	Aurangabad
302	89	5406	68	1363	255	Jalna
77	39	3403	32	1701	293	Parbhani
68	26	2226	29	581	134	Hingoli
169	112	5266	147	4419	428	Beed
454	241	11667	52	2854	695	Nanded
312	197	5920	95	1656	266	Osmanabad
327	146	6317	81	2215	432	Latur
128	65	6014	110	2299	419	Buldhana
104	129	6128	46	2861	825	Akola
36	24	2274	25	870	108	Washim
293	120	9268	83	4844	1032	Amravati
111	83	6788	107	2407	520	Yavatmal
71	153	4626	27	2023	299	Wardha
2343	911	35941	262	14184	1553	Nagpur
325	63	4904	27	1271	207	Bhandara
80	73	4167	38	697	179	Gondiya
197	201	10648	36	7334	480	Chandrapur
30	15	1430	34	1085	98	Gadchiroli
100042	58914	904564	11941	152342	28568	Maharashtra State

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	Construction	Wholesale and Retail Trade, Repair of Motor Vehicles, Motor Cycles, Personal and Household Goods			Hotels and Restaurants
			Sale, Maintenance and Repair of Motor Vehicles, Motorcycles, Retail Sale of Automotive Fuel	Wholesale Trade and Commission Trade, except of Motor Vehicles and Motorcycles	Retail Trade, Except of Motor Vehicles and Motor Cycles, Repair of personal and Household Goods	
(1)	(2)	(37)	(38)	(39)	(40)	(41)
1	मुंबई	55090	22830	46420	200700	52866
2	मुंबईउपनगर	222228	52922	93086	395366	82978
3	ठाणे	175768	31564	57231	297420	55306
4	रायगड	44577	6402	5954	52327	12214
5	रत्नागिरी	36693	3155	3119	32745	5411
6	सिंधुदुर्ग	16242	1294	1804	14684	2923
7	नाशिक	79740	13142	17254	102078	19299
8	धुळे	20082	4781	6061	34184	4816
9	नंदुरबार	7907	1456	2634	18151	2215
10	जळगाव	42819	5577	11473	75646	8684
11	अहमदनगर	45272	8912	12076	71827	13997
12	पुणे	216718	33887	37668	190299	42116
13	सातारा	40883	6462	6754	48287	9284
14	सांगली	29252	6496	8998	50334	6917
15	सोलापूर	48492	9500	15383	85112	15736
16	कोल्हापूर	50648	10462	15705	74731	12450
17	औरंगाबाद	59562	8458	9156	59638	12505
18	जालना	15007	2365	3752	23776	4382
19	परभणी	15520	2095	4461	27654	4598
20	हिंगोली	6047	859	2011	13783	2113
21	बीड	21026	3053	4498	30740	6078
22	नांदेड	28941	4347	7734	48535	7742
23	उस्मानाबाद	11378	1856	2369	17731	3552
24	लातूर	24592	4099	6733	36878	5975
25	बुलढाणा	17914	2669	5170	36366	5214
26	अोला	22264	3239	7631	38336	5033
27	वाशिम	6079	1022	1672	13936	1669
28	अमरावती	34231	4856	8529	54684	6953
29	यवतमाळ	30000	3015	5411	42359	5866
30	वर्धा	21632	1719	3177	25524	2954
31	नागपूर	120181	14455	22066	133752	19798
32	भंडारा	16237	1445	1936	18424	3145
33	गोदिया	18916	1242	2528	21779	3497
34	चंद्रपूर	39093	3894	4492	39378	5683
35	गडचिरोली	7684	505	890	10867	1530
महाराष्ट्र राज्य		1648715	284035	445836	2438031	455499

TABLE No. 1.21 - contd.

Transport, Storage and Communications					Financial Intermediation				
Land Transport, Transport Via Pipelines	Water Transport	Air Transport	Supporting and Auxiliary Transport Activities, Activities of Travel Agencies	Post and Telecommunications	Financial Intermediation, Except Insurance and Pension Fund	Insurance and Pension Funding	Activities Auxiliary to Financial Intermediation	District	
(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(2)	
106824	4284	3572	24996	19540	24568	3488	9618	Mumbai	
258472	5436	19806	33600	47416	61874	10754	21794	Mumbai Suburban	
196187	3598	6171	23964	34372	47411	6206	10181	Thane	
38295	1022	94	6561	4829	5029	541	759	Raigad	
20209	682	18	783	4051	2941	310	406	Ratnagiri	
9672	94	17	196	2298	2621	255	362	Sindhudurg	
65820	55	244	2455	7372	11566	1546	1637	Nashik	
19254	4	2	721	1990	3848	356	270	Dhule	
8958		2	235	795	1467	107	87	Nandurbar	
49989	63	16	954	4720	7742	750	729	Jalgaon	
36077	26	17	1196	4986	9402	680	950	Ahmednagar	
137239	294	840	10873	18984	30613	3682	3550	Pune	
33761	44	11	1006	3630	9160	810	925	Satara	
24835	107	15	1106	3638	10176	649	904	Sangli	
43570	119	30	1893	4768	9298	881	1207	Solapur	
38078	82	20	2675	5606	17172	1406	1941	Kolhapur	
34170	14	97	1482	3937	5514	986	648	Aurangabad	
10969	2		213	1081	1815	189	213	Jalna	
12666	2	2	182	1252	2256	222	200	Parbhani	
5485			128	498	1036	160	72	Hingoli	
17414	10	2	360	1432	2391	269	362	Beed	
22884	4	6	635	2464	4060	595	381	Nanded	
11540		12	228	1135	2038	205	145	Osmanabad	
18729	7	5	397	1609	2605	414	400	Latur	
17251	7	9	312	1848	3639	384	218	Buldhana	
22810	10	8	546	2479	3769	522	594	Akola	
6101	4	2	122	665	1051	102	92	Washim	
31669	2	8	870	2847	4848	1049	809	Amravati	
20185	10		547	1925	3500	419	491	Yavatmal	
14139	7	2	251	1589	2708	333	284	Wardha	
82316	72	450	4737	10004	15353	2887	2677	Nagpur	
7371	2	11	132	929	1857	441	230	Bhandara	
9505	2	12	261	1135	1238	228	221	Gondiya	
22473	46	6	893	2391	3021	705	397	Chandrapur	
2318	5		68	797	781	96	60	Gadchiroli	
1457235	16116	31507	125578	209012	318368	42627		Maharashtra State	

Real Estate, Renting and Business Activities

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	Real State Activities	Renting of Machinery and Equipment Without Operator	Computer and Related Activities	Research and Development	Other Business Activities	Public Administartion and Defense, Compulsory Social Security	Education
(1)	(2)	(50)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)
1	मुंबई	2442	4512	9156	1708	83392	78530	29298
2	मुंबईउपनगर	8566	10950	28822	10558	187680	102826	84788
3	ठाणे	5799	7920	16341	5123	141629	103127	90665
4	रायगड	519	865	688	310	16472	21701	22004
5	रत्नागिरी	79	313	181	59	5838	10325	17874
6	सिंधुदुर्ग	87	114	44	92	4042	6230	9759
7	नाशिक	1260	1831	1130	302	20487	55926	44751
8	धुळे	190	404	131	59	6752	11352	18943
9	नंदुरबार	90	123	33	22	3489	5682	10268
10	जळगाव	452	753	326	99	16002	23057	34350
11	अहमदनगर	336	1126	438	211	19893	33912	40705
12	पुणे	3001	4498	14355	2203	86509	128621	80214
13	सातारा	211	696	410	116	10300	15629	29170
14	सांगली	266	746	450	70	13723	14075	26994
15	सोलापूर	475	1396	461	77	18391	24731	35949
16	कोल्हापूर	564	1017	1055	70	22778	23222	34874
17	औरंगाबाद	737	1428	693	218	15390	24525	27063
18	जालना	107	211	97	34	5462	9775	10330
19	परभणी	98	364	74	51	4822	10019	13810
20	हिंगोली	70	170	22	4	2278	4235	6781
21	बीड	121	381	58	17	6117	11296	20075
22	नांदेड	261	529	155	66	13898	16734	25424
23	उस्मानाबाद	93	229	68	37	6362	9367	12811
24	लातूर	163	465	137	42	8871	11721	23695
25	बुलढाणा	156	397	128	69	5365	12431	17626
26	अोला	285	619	228	107	5373	11276	16894
27	वाशिम	48	199	34	34	2168	4442	8042
28	अमरावती	920	1004	311	136	11135	19276	29450
29	यवतमाळ	203	991	138	60	6711	14592	20275
30	वर्धा	132	427	134	57	5055	10789	13670
31	नागपूर	1924	3286	2342	831	29603	58638	50393
32	भंडारा	90	302	41	23	2280	8383	10870
33	गोर्दिया	97	284	49	6	1991	6763	10971
34	चंद्रपूर	207	724	185	70	7612	20659	20634
35	गडचिरोली	59	120	16	25	2091	7567	10576
	महाराष्ट्र राज्य	30108	49394	78931	22966	799961	931434	959996

TABLE No. 1.21 - contd.

Other Community, Social and Personal Services Activities							
Health and Social Work	Sewage and Refuse Disposal, Sanitation and Similar Activities	Activities of Membership Organizations N. E. C. **	Recreational, Cultural and Sporting Activities	Other Service Activities	Private Household with Employed Persons	Extra-Territorial Organisations and Bodies	District
(57)	(58)	(59)	(60)	(61)	(62)	(63)	(2)
32146	16098	6918	14546	28582	71216	382	Mumbai
54242	20962	12690	41084	53586	137288	982	Mumbai Suburban
44277	13527	9452	18778	37943	59450	973	Thane
9971	1620	1971	2038	9315	12807	49	Raigad
6464	321	1633	1085	4955	9452	2	Ratnagiri
3939	175	994	584	4300	4118	5	Sindhudurg
19335	3710	3738	4424	14813	17961	79	Nashik
6280	715	1256	1449	6150	3937	64	Dhule
4608	302	568	898	2928	1821	18	Nandurbar
12742	2972	2729	3172	15359	6178	34	Jalgaon
14814	1722	4163	3306	12451	9743	29	Ahmednagar
41797	8891	9438	18356	30402	68116	405	Pune
10895	934	1581	2587	7233	7371	26	Satara
12028	1109	1705	1791	7470	8436	158	Sangli
14216	2765	3722	3577	13536	13556	143	Solapur
13276	2765	4259	4128	10336	11279	127	Kolhapur
11709	1880	2514	3416	10086	10437	81	Aurangabad
4487	418	1142	779	4746	2685	9	Jalna
4655	468	1581	1296	6132	2537	19	Parbhani
2557	146	626	622	2755	1318	2	Hingoli
7573	554	1508	1367	7158	2873	12	Beed
9757	637	2330	1712	12236	7395	38	Nanded
4921	274	1351	766	3746	2030	32	Osmanabad
6789	657	1190	2121	7771	2732	15	Latur
6863	984	2038	1361	6004	2812	14	Buldhana
6951	1123	1218	1541	6654	3927	18	Akola
3276	173	524	507	2087	649	5	Washim
11266	1531	1896	3074	9216	6652	23	Amravati
9136	1073	1256	1587	7061	4687	32	Yavatmal
6063	920	709	1363	5226	2335	14	Wardha
21497	6224	4503	7338	22724	27476	103	Nagpur
4505	332	495	754	3596	2174	12	Bhandara
4450	261	770	1092	4246	3712		Gondiya
9993	1157	1242	1773	11137	7020	13	Chandrapur
5557	129	317	599	2540	1187	9	Gadchiroli
443035	97529	94027	154871	394480	537367	3927	Maharashtra State

Source : Population Census of India, 1991

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या /AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 1.22

वस्तुनिर्माण, प्रक्रिया, सेवा व दुरुस्ती या प्रकारच्या उद्योगधंद्यात काम करणाऱ्यांचे घरगुती उद्योगधंदे व बिगर-घरगुती उद्योगधंदे यानुसार वर्गीकरण/

Distribution of workers in manufacturing, processing, servicing and repairs by household industry and non-household industry

जनगणना / Population Census, 2001

अनुक्रमांक Serial	विभाग	ग्रामीण नागरी	काम करणाऱ्यांची एकूण संख्या			घरगुती उद्योगधंद्यात काम करणारे			बिगर घरगुती उद्योगधंद्यात काम करणारे			Rural Urban	(2)
			एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
1	खाद्य पदार्थ व पेये यांचे उत्पादन	ग्रा	242095	201575	40520	82040	53660	28380	160055	147915	12140	R	Manufacture of Food Products and Beverages
		ना	260404	218656	41748	64970	42650	22320	195434	176006	19428	U	
		ए	502499	420231	82268	147010	96310	50700	355489	323921	31568	T	
2	तंबाखू पदार्थांचे उत्पादन	ग्रा	67425	28460	38965	57410	23995	33415	10015	4465	5550	R	Manufacture of Tobacco Products
		ना	88136	18478	69658	65536	9820	55716	22600	8658	13942	U	
		ए	155561	46938	108623	122946	33815	89131	32615	13123	19492	T	
3	कापडाचे उत्पादन	ग्रा	112320	92940	19380	41735	26565	15170	70585	66375	4210	R	Manufactures of Textiles
		ना	630064	578570	51494	68874	44452	24422	561190	534118	27072	U	
		ए	742384	671510	70874	110609	71017	39592	631775	600493	31282	T	
4	परिधान करण्याचे वस्त्रे, 'व रंगाई करणे	ग्रा	123420	90100	33320	42445	24895	17550	80975	65205	15770	R	Manufacture of Wearing Apparel,Dressing and Dying of Fur
		ना	334080	275162	58918	41740	21108	20632	292340	254054	38286	U	
		ए	457500	365262	92238	84185	46003	38182	373315	319259	54056	T	
5	कातडी कमावणे व चामड्याची उत्पादने	ग्रा	19300	17885	1415	8520	7630	890	10780	10255	525	R	Tanning and dressing of Leather, Manufacture of Luggage, Handbags Saddlery, Harness and Footwear
		ना	64488	59338	5150	17742	15124	2618	46746	44214	2532	U	
		ए	83788	77223	6565	26262	22754	3508	57526	54469	3057	T	
6	लाकूड व लाकडाची उत्पादने (लाकडी बूच सोडून)	ग्रा	90400	72340	18060	48670	33905	14765	41730	38435	3295	R	Manufacture of wood and of productof wood and cork except Furniture, Manufacture of ArticlesofStrawandPlatingMaterial
		ना	95924	88312	7612	15084	9948	5136	80840	78364	2476	U	
		ए	186324	160652	25672	63754	43853	19901	122570	116799	5771	T	
7	कागद आणि कागदाचे पदार्थ यांचे उत्पादन	ग्रा	12680	11260	1420	1655	755	900	11025	10505	520	R	Manufacture of Paper and Paper Products
		ना	29254	25936	3318	1974	1222	752	27280	24714	2566	U	
		ए	41934	37196	4738	3629	1977	1652	38305	35219	3086	T	
8	प्रकाशन,मुद्रण आणि रेकॉर्ड मिडियाचे उत्पादन	ग्रा	9905	9425	480	690	625	65	9215	8800	415	R	Publishing, Printing and Reproduction of Recorded Media
		ना	99936	92746	7190	3152	2566	586	96784	90180	6604	U	
		ए	109841	102171	7670	3842	3191	651	105999	98980	7019	T	
9	कोळसा,शुद्ध पेट्रोलियमचे पदार्थ आणि इंधन यांचे उत्पादन	ग्रा	3190	3020	170	5	5	0	3185	3015	170	R	Manufacture of Coke, Refined PetroleumProductsandNuclearFuel
		ना	19120	17544	1576	32	24	8	19088	17520	1568	U	
		ए	22310	20564	1746	37	29	8	22273	20535	1738	T	
10	रसायने व रासायनिक पदार्थ यांचे उत्पादन	ग्रा	39645	35285	4360	4490	1995	2495	35155	33290	1865	R	Manufacture of Chemicals and Chemical Products
		ना	158752	138558	20194	6352	3438	2914	152400	135120	17280	U	
		ए	198397	173843	24554	10842	5433	5409	187555	168410	19145	T	
11	रबर आणि प्लास्टीक पदार्थ	ग्रा	21290	17640	3650	1770	840	930	19520	16800	2720	R	Manufacture of Rubber and

	यांचे उत्पादन	ना	95514	84518	10996	2480	1766	714	93034	82752	10282	U	Plastic Products
		ए	116804	102158	14646	4250	2606	1644	112554	99552	13002	T	
12	इतर अधातू खनिज उत्पादने	ग्रा	145035	92335	52700	33565	22780	10785	111470	69555	41915	R	Manufacture of Other Non-
		ना	104900	82056	22844	11180	8538	2642	93720	73518	20202	U	metallic Mineral Products
		ए	249935	174391	75544	44745	31318	13427	205190	143073	62117	T	
13	मूलभूत धातू उत्पादने	ग्रा	36515	34470	2045	785	720	65	35730	33750	1980	R	Manufacture of Basic Metals
		ना	135704	130530	5174	1250	1138	112	134454	129392	5062	U	
		ए	172219	165000	7219	2035	1858	177	170184	163142	7042	T	
14	फेब्रीकेटेड धातू उत्पादने (यंत्र व यंत्रसामग्री सोडून)	ग्रा	56655	52565	4090	16370	13970	2400	40285	38595	1690	R	Manufacture of Fabricated Metal
		ना	179264	172940	6324	8968	7828	1140	170296	165112	5184	U	Products, Except Machinery and
		ए	235919	225505	10414	25338	21798	3540	210581	203707	6874	T	Equipments
15	यंत्रे व यंत्रसामग्री	ग्रा	34610	32220	2390	10895	9395	1500	23715	22825	890	R	Manufacture of Machinery and
		ना	115846	108806	7040	7154	5782	1372	108692	103024	5668	U	Equipments N. E. C. **
		ए	150456	141026	9430	18049	15177	2872	132407	125849	6558	T	
16	कार्यालयीन, लेखा आणि संगणक सामग्री उत्पादने	ग्रा	460	455	5	5	5	0	455	450	5	R	Manufacture of Office,
		ना	11786	9140	2646	62	52	10	11724	9088	2636	U	Accounting & Computing
		ए	12246	9595	2651	67	57	10	12179	9538	2641	T	Machinery
17	रेडीओ, टि. व्ही. आणि दळण वळणाची साधने आणि उपकरणे	ग्रा	7940	7600	340	130	130	0	7810	7470	340	R	Manufacture of Electrical
		ना	48200	42730	5470	594	454	140	47606	42276	5330	U	Machinery and Apparatus N. E. C. **
		ए	56140	50330	5810	724	584	140	55416	49746	5670	T	
18	औषधे, चष्म्याची उपकरणे	ग्रा	5130	3890	1240	1455	650	805	3675	3240	435	R	Manufacture of Radio, Television
		ना	25592	21090	4502	492	282	210	25100	20808	4292	U	and Communication Equipments
		ए	30722	24980	5742	1947	932	1015	28775	24048	4727	T	
19	मोटार वाहने, ट्रेलर्स, सेमी- ट्रेलर्स उत्पादने	ग्रा	1110	990	120	30	30	0	1080	960	120	R	Manufacture of Medical,
		ना	10264	9046	1218	242	206	36	10022	8840	1182	U	Precision and Optical Instruments
		ए	11374	10036	1338	272	236	36	11102	9800	1302	T	
20	इतर परिवहन सामग्री उत्पादने	ग्रा	12595	11040	1555	2550	1145	1405	10045	9895	150	R	Manufacture of Motor Vehicles,
		ना	82358	79402	2956	384	146	238	81974	79256	2718	U	Trailers, Semi-Trailers
		ए	94953	90442	4511	2934	1291	1643	92019	89151	2868	T	
21	फर्निचर, वस्तुनिर्माण व्यतिरीक्त	ग्रा	10300	9880	420	4110	3745	365	6190	6135	55	R	Manufacture of Other Transport
		ना	45794	44240	1554	4172	3948	224	41622	40292	1330	U	Equipments
		ए	56094	54120	1974	8282	7693	589	47812	46427	1385	T	
22	पुर्ननिर्माण	ग्रा	208300	172580	35720	72070	43800	28270	136230	128780	7450	R	Manufacture of Furniture,
		ना	609168	557792	51376	39654	29082	10572	569514	528710	40804	U	Manufacturing N. E. C. **
		ए	817468	730372	87096	111724	72882	38842	705744	657490	48254	T	
23	विक्री, मोटार वाहने, मोटार सायकलची दुरुस्ती व देखभाल	ग्रा	1660	1230	430	130	85	45	1530	1145	385	R	Recycling
		ना	8794	6502	2292	748	568	180	8046	5934	2112	U	
		ए	10454	7732	2722	878	653	225	9576	7079	2497	T	
24	ऑटोमोटिव्ह इंघनची किरकोळ विक्री	ग्रा	47980	47550	430	0	0	0	47980	47550	430	R	Sale, Maintenance and Repair
		ना	219894	217136	2758	0	0	0	219894	217136	2758	U	of Motor Vehicles & Motorcycles,
		ए	267874	264686	3188	0	0	0	267874	264686	3188	T	
25	घाऊक व्यापार आणि कमिशन व्यापार (मोटार वाहने व मोटार मोटार सायकल वगळून)	ग्रा	66430	60130	6300	0	0	0	66430	60130	6300	R	Retail Sale of Automotive Fuel
		ना	354268	328726	25542	0	0	0	354268	328726	25542	U	Wholesale Trade, Commission Trade
		ए	420698	388856	31842	0	0	0	420698	388856	31842	T	Except of Motor Vehicles and Motorcycles
26	किरकोळ व्यापार (मोटार वाहने व मोटार सायकल वगळून) घरगुती आणि वैयक्तीक वस्तूची दुरुस्ती)	ग्रा	518105	454470	63635	6885	6360	525	511220	448110	63110	R	Retail Trade, Except of Motor
		ना	1740302	1596068	144234	7222	6546	676	1733080	1589522	143558	U	Vehicles & Motorcycles, Repair
		ए	2258407	2050538	207869	14107	12906	1201	2244300	2037632	206668	T	of Household and Personal Good
	महाराष्ट्र राज्य	ग्रा	1894495	1561335	333160	438410	277685	160725	1456085	1283650	172435	R	Maharashtra State
		ना	5567806	5004022	563784	370058	216688	153370	5197748	4787334	410414	U	

आधार : भारतीय जनगणना, २००१

Source : Population Census of India, 2001

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.23

विगर घरगुती उद्योगधंदे, व्यापार, व्यवसाय किंवा सेवा हा प्रमुख व्यवसाय असणाऱ्यांचे लिंग व काम करणाऱ्यांच्या वर्गानुसार व उद्योगधंद्यानुसार वर्गीकरण (२००१)
Industrial Classification by sex and class of workers of persons at work in non-household industry, trade, business, profession or services as main activity (2001)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	ग्रामीण नागरी एकूण	काम करणाऱ्यांचा वर्ग / Class of workers										Rural/ Urban Total	District	
			एकूण Total		मालक Employer		कामगार Employee		एकटा काम करणारा Singal worker		कौटुंबिक कामगार Family worker				
			पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)	
1	मुंबई	ग्रा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	R	Mumbai
		ना	1039814	173542	146696	10244	769842	141868	92906	17656	30370	3774	U		
		ए	1039814	173542	146696	10244	769842	141868	92906	17656	30370	3774	T		
2	मुंबई उपनगर	ग्रा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	R	Mumbai Suburban	
		ना	2353458	401126	321828	21296	1782890	333548	193818	38022	54922	8260	U		
		ए	2353458	401126	321828	21296	1782890	333548	193818	38022	54922	8260	T		
3	ठाणे	ग्रा	284405	58970	22625	2265	228980	44710	24185	7290	8615	4705	R	Thane	
		ना	1686366	241928	211004	13486	1343152	199962	103332	22970	28878	5510	U		
		ए	1970771	300898	233629	15751	1572132	244672	127517	30260	37493	10215	T		
4	रायगड	ग्रा	188740	31505	16745	1630	146035	20450	18695	5670	7265	3755	R	Raigad	
		ना	135368	20698	19304	1506	99150	15074	12544	3026	4370	1092	U		
		ए	324108	52203	36049	3136	245185	35524	31239	8696	11635	4847	T		
5	रत्नागिरी	ग्रा	126895	26315	13740	995	92520	17995	14635	4385	6000	2940	R	Ratnagiri	
		ना	46200	8626	7524	698	31874	6630	4564	914	2238	384	U		
		ए	173095	34941	21264	1693	124394	24625	19199	5299	8238	3324	T		
6	सिंधुदुर्ग	ग्रा	58635	13395	6615	645	39700	9335	9020	1920	3300	1495	R	Sindhudurg	
		ना	18582	3664	3490	246	11264	2532	2988	666	840	220	U		
		ए	77217	17059	10105	891	50964	11867	12008	2586	4140	1715	T		
7	नाशिक	ग्रा	159760	29540	21455	1715	107800	19240	19810	3150	10695	5435	R	Nashik	
		ना	458072	68756	62718	4472	329236	49558	52806	11808	13312	2918	U		
		ए	617832	98296	84173	6187	437036	68798	72616	14958	24007	8353	T		
8	धुळे	ग्रा	67110	8960	7135	460	41700	5470	12975	1585	5300	1445	R	Dhule	
		ना	94756	10814	15288	708	60084	7342	15006	2118	4378	646	U		
		ए	161866	19774	22423	1168	101784	12812	27981	3703	9678	2091	T		
9	नंदुरबार	ग्रा	35100	8275	3875	355	23440	5990	5405	800	2380	1130	R	Nandurbar	
		ना	41696	4870	8674	388	23816	3400	6330	716	2876	366	U		
		ए	76796	13145	12549	743	47256	9390	11735	1516	5256	1496	T		
10	जळगाव	ग्रा	133325	18180	15270	1130	83010	11600	27325	2770	7720	2680	R	Jalgaon	
		ना	213060	21888	34930	1640	136002	15536	34626	3762	7502	950	U		
		ए	346385	40068	50200	2770	219012	27136	61951	6532	15222	3630	T		

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)				
11	अहमदनगर	ग्रा	211215	43770	25655	2315	136485	25585	34020	6630	15055	9240	R	Ahmednagar
		ना	177892	30688	28216	2066	119880	22238	23346	4892	6450	1492	U	
		ए	389107	74458	53871	4381	256365	47823	57366	11522	21505	10732	T	
12	पुणे	ग्रा	262195	50340	28210	3330	189130	30440	30045	5525	14810	11045	R	Pune
		ना	1057170	220396	144126	14334	803816	175906	86482	23974	22746	6182	U	
		ए	1319365	270736	172336	17664	992946	206346	116527	29499	37556	17227	T	
13	सातारा	ग्रा	184265	33800	23455	2280	124115	19445	26295	4740	10400	7335	R	Satara
		ना	82334	15666	14780	1180	51018	10574	12654	2966	3882	946	U	
		ए	266599	49466	38235	3460	175133	30019	38949	7706	14282	8281	T	
14	सांगली	ग्रा	124245	21230	16775	1335	84570	11420	17125	2665	5775	5810	R	Sangli
		ना	132202	21300	24330	1720	82364	14648	21356	3826	4152	1106	U	
		ए	256447	42530	41105	3055	166934	26068	38481	6491	9927	6916	T	
15	सोलापूर	ग्रा	171980	36595	21525	2605	107850	19275	29880	5645	12725	9070	R	Solapur
		ना	261804	46514	41952	2768	182852	34626	28502	6458	8498	2662	U	
		ए	433784	83109	63477	5373	290702	53901	58382	12103	21223	11732	T	
16	कोल्हापूर	ग्रा	226990	64465	19000	1860	152135	19090	33390	7425	22465	36090	R	Kolhapur
		ना	253310	37466	45000	2960	167296	25704	31228	6602	9786	2200	U	
		ए	480300	101931	64000	4820	319431	44794	64618	14027	32251	38290	T	
17	औरंगाबाद	ग्रा	101400	14325	15435	845	66045	9500	15070	2045	4850	1935	R	Aurangabad
		ना	237992	37802	30072	2052	171046	29592	29772	4594	7102	1564	U	
		ए	339392	52127	45507	2897	237091	39092	44842	6639	11952	3499	T	
18	जालना	ग्रा	48990	7045	7900	455	25580	3970	12135	1340	3375	1280	R	Jalna
		ना	61718	8356	9720	440	38630	5696	11170	1716	2198	504	U	
		ए	110708	15401	17620	895	64210	9666	23305	3056	5573	1784	T	
19	परभणी	ग्रा	36410	5415	4895	220	19630	3500	9225	945	2660	750	R	Parbhani
		ना	88006	10552	11764	522	52184	6894	20470	2314	3588	822	U	
		ए	124416	15967	16659	742	71814	10394	29695	3259	6248	1572	T	
20	हिंगोली	ग्रा	29820	5040	4235	250	15550	2445	7240	670	2795	1675	R	Hingoli
		ना	28124	3364	5074	168	16656	1788	5390	618	1004	790	U	
		ए	57944	8404	9309	418	32206	4233	12630	1288	3799	2465	T	
21	बीड	ग्रा	83225	13685	10980	750	48875	7510	18070	2445	5300	2980	R	Beed
		ना	74022	9430	13406	526	45522	6818	13152	1692	1942	394	U	
		ए	157247	23115	24386	1276	94397	14328	31222	4137	7242	3374	T	
22	नांदेड	ग्रा	91380	15190	11630	745	55425	8995	18390	2265	5935	3185	R	Nanded
		ना	129840	15580	22772	1010	81984	10962	20712	2504	4372	1104	U	
		ए	221220	30770	34402	1755	137409	19957	39102	4769	10307	4289	T	
23	उस्मानाबाद	ग्रा	56945	10330	8445	675	35050	6225	10025	1265	3425	2165	R	Osmanabad
		ना	40332	5216	6958	378	25200	3464	7070	1104	1104	270	U	
		ए	97277	15546	15403	1053	60250	9689	17095	2369	4529	2435	T	
24	लातूर	ग्रा	78865	11265	11045	710	48425	7400	16465	1830	2930	1325	R	Latur
		ना	96362	12150	19036	834	54776	7570	20372	3372	2178	374	U	
		ए	175227	23415	30081	1544	103201	14970	36837	5202	5108	1699	T	

तक्का क्रमांक / TABLE No. 1.23 — Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)
25	बुलढाणा	ग्रा	68890	7960	10840	890	41605	4975	13740	1145	2705	950	R	Buldhana
		ना	86856	8474	14200	518	48610	5462	20074	2022	3972	472	U	
		ए	155746	16434	25040	1408	90215	10437	33814	3167	6677	1422	T	
26	अोला	ग्रा	44835	6085	5745	190	29880	4745	8225	740	985	410	R	Akola
		ना	124510	15016	14570	632	70128	10396	33512	3356	6300	632	U	
		ए	169345	21101	20315	822	100008	15141	41737	4096	7285	1042	T	
27	वाशिम	ग्रा	27210	4090	4210	210	16105	2965	6055	620	840	295	R	Washim
		ना	29250	2282	5104	196	15208	1620	7510	344	1428	122	U	
		ए	56460	6372	9314	406	31313	4585	13565	964	2268	417	T	
28	अमरावती	ग्रा	72545	12175	9875	710	45970	9290	13080	1190	3620	985	R	Amravati
		ना	174846	21988	28224	1246	107952	16824	30784	3144	7886	774	U	
		ए	247391	34163	38099	1956	153922	26114	43864	4334	11506	1759	T	
29	यवतमाळ	ग्रा	97895	16660	10445	545	59205	11690	22860	2290	5385	2135	R	Yavatmal
		ना	95478	14228	12892	614	53826	8814	23390	3442	5370	1358	U	
		ए	193373	30888	23337	1159	113031	20504	46250	5732	10755	3493	T	
30	वर्धा	ग्रा	56210	9895	6325	440	34580	6995	11955	1510	3350	950	R	Wardha
		ना	65372	8682	8736	478	39886	5822	13812	2062	2938	320	U	
		ए	121582	18577	15061	918	74466	12817	25767	3572	6288	1270	T	
31	नागपूर	ग्रा	108790	21290	8740	710	76690	16450	18255	2580	5105	1550	R	Nagpur
		ना	576946	97050	72326	5202	396780	73496	88826	15312	19014	3040	U	
		ए	685736	118340	81066	5912	473470	89946	107081	17892	24119	4590	T	
32	भंडारा	ग्रा	60350	11195	4995	220	36660	7230	14740	2640	3955	1105	R	Bhandara
		ना	33596	6682	5202	386	22542	4582	4578	1458	1274	256	U	
		ए	93946	17877	10197	606	59202	11812	19318	4098	5229	1361	T	
33	गोदिया	ग्रा	65580	12190	5540	200	36260	6930	18580	3170	5200	1890	R	Gondiya
		ना	29688	5764	4826	216	16448	3556	6086	1546	2328	446	U	
		ए	95268	17954	10366	416	52708	10486	24666	4716	7528	2336	T	
34	चंद्रपूर	ग्रा	92915	17795	9500	945	57380	11690	21065	3115	4970	2045	R	Chandrapur
		ना	141510	20162	14074	998	102404	14270	21556	4198	3476	696	U	
		ए	234425	37957	23574	1943	159784	25960	42621	7313	8446	2741	T	
35	गडचिरोली	ग्रा	41680	8435	3565	255	26175	5745	9620	1340	2320	1095	R	Gadchiroli
		ना	12894	1868	1566	58	8218	1334	2474	358	636	118	U	
		ए	54574	10303	5131	313	34393	7079	12094	1698	2956	1213	T	
महाराष्ट्र राज्य	राज्य	ग्रा	3498795	655405	396425	32885	2332560	398295	567600	93345	202210	130880	R	Maharashtra State
		ना	10179426	1632588	1430382	96186	7362536	1278106	1103198	205532	283310	52764	U	
		ए	13678221	2287993	1826807	129071	9695096	1676401	1670798	298877	485520	183644	T	

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.24

काम न करणाऱ्या व्यक्तींचे व्यवसाय प्रकारानुसार व लिंगानुसार वर्गीकरण
Classification of person not at work by type of activity and sex

(जनगणना /1991 census)

(हजारात/In thousand)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	व्यवसायाचा प्रकार (2)	ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			एकूण/Total			Type of activity (2)
		पुरुष Males (3)	स्त्री Females (4)	एकूण Total (5)	पुरुष Males (6)	स्त्री Females (7)	एकूण Total (8)	पुरुष Males (9)	स्त्री Females (10)	एकूण Total (11)	
1	पूर्णवेळ विद्यार्थी	5,568	3,666	9,234	4,268	3,398	7,666	9,836	7,064	16,900	Full time Students
2	घरकाम करणारे	94	2,985	3,079	100	6,149	6,249	194	9,134	9,328	Household duties
3	अवलंबून असणारे व बालके	5,581	6,137	11,718	2,993	2,931	5,924	8,574	9,068	17,612	Dependents and Infant
4	सेवानिवृत्त, व्याजावर भाड्यावर उपजीविका करणारे व स्वतंत्र उत्पन्न असणारे	93	38	131	342	51	393	435	89	524	Retired, rentiers and person of independent means
5	भिकारी	11	6	17	15	6	21	26	12	38	Beggars, Vagrants etc.
6	शिक्षा भोगणारे, मानसिक आजाराच्या व धर्मार्थ संस्थांमध्ये राहणाऱ्या व्यक्ती	8	3	11	20	7	27	28	10	38	Inmates of penal, mental and charitable institutions
7	इतर	126	30	156	305	79	384	431	109	540	Others
एकूण		11,481	12,865	24,346	8,043	12,621	20,664	19,524	25,486	45,040	Total

आधार - भारताची जनगणना, १९९१ महाराष्ट्र भाग ३ अ व ब
Source - Census of India, 1991 Maharashtra part 3 A and B

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या /
तक्ता क्रमांक /
काम करणाऱ्या व काम न करणाऱ्या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वयोगटानुसार वर्गीकरण /
(जनगणना /

काम करणाऱ्यांचा वर्ग /

वयोगट Age group	ग्रामीण नागरी एकूण	एकूण लोकसंख्या Total Population	एकूण मुख्यतः काम करणारे Total Main workers	शेतकरी Cultivators	शेतमजूर Agricultural labourers	(a) घरगुती उद्योगधंदे Household Industry वस्तुनिर्माण प्रक्रिया,सेवा व दुरुस्तीचे उद्योगधंदे Manufacturing processing servicing and repairs
						(7)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
0-14	ग्रा	57,36,159	3,81,066	1,28,504	2,31,390	2,724
	ना	32,76,307	26,234	1,270	6,950	1,560
	ए	90,12,466	4,07,302	1,29,774	2,38,340	4,284
15-19	ग्रा	19,32,059	8,23,136	3,60,224	4,29,159	8,299
	ना	13,71,276	88,012	4,034	17,179	5,097
	ए	33,03,335	9,11,147	3,64,258	4,46,338	13,396
20-24	ग्रा	20,14,588	11,68,539	5,14,960	5,76,087	13,085
	ना	14,78,388	1,96,308	7,077	24,910	8,237
	ए	34,92,976	13,64,847	5,22,037	6,00,997	21,322
25-29	ग्रा	19,51,844	12,08,107	5,23,947	5,96,035	13,865
	ना	14,03,753	2,35,029	7,314	28,161	8,655
	ए	33,55,597	14,43,136	5,31,261	6,24,196	22,520
30-34	ग्रा	16,65,137	10,91,323	4,79,831	5,32,597	13,053
	ना	11,18,984	2,25,320	7,560	28,013	8,195
	ए	27,84,121	13,16,643	4,87,391	5,60,610	21,248
35-39	ग्रा	14,73,398	9,86,153	4,46,553	4,69,021	12,687
	ना	9,90,300	2,18,375	8,452	28,274	7,762
	ए	24,63,698	12,04,528	4,55,005	4,97,296	20,449
40-49	ग्रा	23,73,167	15,90,346	7,62,283	7,33,015	20,196
	ना	12,94,358	2,92,025	14,378	42,974	12,201
	ए	36,67,525	18,82,371	7,76,661	7,75,989	32,397
50-59	ग्रा	16,97,308	9,33,490	4,66,283	4,22,090	11,567
	ना	8,10,994	1,39,528	9,077	25,139	5,836
	ए	25,08,302	10,73,018	4,75,360	4,47,229	17,403
60 +	ग्रा	19,41,319	4,22,124	2,02,534	2,00,840	5,460
	ना	8,38,678	55,292	4,733	13,358	3,168
	ए	27,79,997	4,77,416	2,07,267	2,14,198	8,628
एकूण/Total	ग्रा	2,38,51,469	86,09,475	38,77,289	41,92,654	1,01,046
	ना	1,42,52,248	14,78,093	63,975	2,15,058	60,741
	ए	3,81,03,717	1,00,87,568	39,41,264	44,07,712	1,61,787

टीप:-वयाची माहिती उपलब्ध नसलेल्या आकड्यांचा एकूणमध्ये समावेश आहे. /Note.--Figures of age not stated are included in total
आधार:-भारतीय जनगणना, १९९१, मालिका १४ भाग-तीन-बी मालिका /Source : Census of India, 1991, Series 14, Part III-B series

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.25

Female workers and non-workers classified according to main activity and age-groups

Population Census, 1991)

Class of workers			
(b) घरगुती उद्योगधंद्याव्यतिरिक्त इतर उद्योगधंदे	सीमांतिक	काम न	Rural
३) पशुसंवर्धन, वनसंवर्धन, मच्छीमारी, शिकार,	कामगार	करणारे	Urban
मळे, फळबाग आणि अनुषंगिक व्यवसाय	Marginal	Non-	Total
(४) खाणकाम आणि दगड खाणकाम	workers	workers	
(६) बांधकाम (७) व्यापार व वाणिज्य			
(८) वाहतूक साठवण आणि दळणवळण			
(९) इतर सेवा			
(b) other than Household industry			
(III) Livestock, forestry fishing, hunting			
and plantations, orchards and allied activities			
(IV) Mini and quarrying (VI) Construction (VII)			
Trade and commerce (VIII) Transport, storage and			
communications (IX) other services			
(8)	(9)	(10)	(2)
18,450	1,84,698	51,70,393	R
16,454	5,276	32,44,797	U
34,904	1,89,974	84,15,190	T
36,453	2,66,421	8,42,503	R
61,702	14,925	12,68,339	U
97,155	2,81,346	21,10,842	T
64,407	3,22,915	5,23,134	R
1,56,084	23,629	12,58,451	U
2,20,491	3,46,544	17,81,585	T
74,260	3,08,610	4,35,127	R
1,90,899	23,712	11,45,012	U
2,65,159	3,32,322	15,80,139	T
65,842	2,53,765	3,20,049	R
1,81,552	20,731	8,72,933	U
2,47,394	2,74,496	11,92,982	T
57,892	2,24,665	2,62,580	R
1,73,887	19,826	7,52,099	U
2,31,779	2,44,491	10,14,679	T
74,852	3,64,798	4,18,023	R
2,22,472	24,566	9,77,767	U
2,97,324	3,89,364	13,95,790	T
33,550	2,73,653	49,165	R
99,478	12,371	6,59,005	U
1,33,026	2,86,024	11,49,260	T
13,290	1,75,953	13,43,242	R
34,033	7,712	7,75,674	U
47,323	1,83,665	21,18,916	T
4,38,486	23,76,928	1,28,65,066	R
11,38,319	1,52,958	1,26,21,197	U
15,76,805	25,29,886	2,54,86,263	T

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या /
तक्ता क्रमांक /
मुख्यतः काम करणाऱ्या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वैवाहिक स्थितीनुसार वर्गीकरण /
(जनगणना /

काम करणाऱ्यांचा वर्ग /							
वैवाहिक स्थिती	ग्रामीण नागरी एकूण	स्त्रिया एकूण लोकसंख्या Total Females Population	एकूण मुख्यतः काम करणारे Total Main workers	शेतकरी Cultivators	शेतमजूर Agricultural labourers	पशुसंवर्धन, वनसंवर्धन, मच्छिमारी शिकार, मळे, फळबागा,अनुषंगिक व्यवसाय Livestock, forestry, fishing, hunting and plantations, orchards and allied activities	खाणकाम आणि दगड खाणकाम Mining and quarrying
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1. अविवाहित	ग्रा	1,14,54,486	5,67,095	2,06,373	2,79,317	13,530	1,760
	ना	83,87,811	3,16,928	2,269	9,721	2,450	584
	ए	1,98,42,297	8,84,023	2,08,642	2,89,038	15,980	2,344
2. विवाहित	ग्रा	1,33,28,434	69,85,060	34,77,215	28,68,425	1,11,690	14,245
	ना	92,54,367	13,39,294	42,415	1,11,431	17,846	4,310
	ए	2,25,82,801	83,24,354	35,19,630	29,79,856	1,29,536	18,555
3. विधवा	ग्रा	23,17,858	6,39,926	2,39,653	3,21,773	8,850	1,015
	ना	14,08,877	2,84,303	5,679	22,786	4,120	1,300
	ए	37,26,735	9,24,229	2,45,332	3,44,559	12,970	2,315
4. घटस्फोटित विवा अलग रहाणाऱ्या	ग्रा	2,18,192	1,24,774	26,704	81,265	1,600	145
	ना	1,08,006	44,999	416	4,849	410	84
	ए	3,26,198	1,69,773	27,120	86,114	2,010	229
एकूण	ग्रा	2,73,18,970	83,16,855	39,49,945	35,50,780	1,35,670	17,165
	ना	1,91,59,061	19,85,524	50,779	1,48,787	24,826	6,278
	ए	4,64,78,031	1,03,02,379	40,00,724	36,99,567	1,60,496	23,443

टीप:-वर्गीकरण न झालेल्या वैवाहिक दर्जाच्या आकडेवारीचा एकूणमध्ये समावेश आहे. /
आधार:-भारतीय जनगणना, २००१, बी-१७/

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.26

Female main workers according to main activity classified by marital status

(Population Census, 2001)

Class of workers

वस्तुनिर्माण प्रक्रिया, सेवा व दुरुस्तीचे उद्योगधंदे Manufacturing, processing, servicing and repairs		वाहतूक, साठवण आणि दळणवळण इतर सेवा Transport, Other storage and services communications				Rural Urban Total	Marital status
(a) घरगुती उद्योगधंदे Household industry (9)	(b) घरगुती उद्योगधंद्या- व्यतिरिक्त इतर उद्योगधंदे Other than Household industry (10)	बांधकाम Construction (11)	व्यापार आणि वाणिज्य Trade and commerce (12)	(13)	(14)	(2)	(1)
14,500	15,120	7,575	4,740	1,085	23,095	Rural	Unmarried
19,548	59,090	8,964	22,750	11,186	1,80,366	Urban	
34,048	74,210	16,539	27,490	12,271	2,03,461	Total	
1,28,225	78,055	44,255	53,465	6,600	2,02,885	Rural	Married
1,11,222	1,45,002	87,944	1,11,002	38,106	6,70,016	Urban	
2,39,447	2,23,057	1,32,199	1,64,467	44,706	8,72,901	Total	
15,355	7,115	3,665	10,140	1,160	31,200	Rural	Widowed
19,774	28,590	14,548	33,934	10,224	1,43,348	Urban	
35,129	35,705	18,213	44,074	11,384	1,74,548	Total	
2,645	2,305	890	1,495	90	7,635	Rural	Divorced or separated
2,826	5,874	2,810	4,172	796	22,762	Urban	
5,471	8,179	3,700	5,667	886	30,397	Total	
1,60,725	1,02,595	56,385	69,840	8,935	2,64,815	Rural	Total
1,53,370	2,38,556	1,14,266	1,71,858	60,312	10,16,492	Urban	
3,14,095	3,41,151	1,70,651	2,41,698	69,247	12,81,307	Total	

Note.--Figures of unclassified marital status are included in total.

Source : Census of India, 1991, B -17

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या /
तक्ता क्रमांक /
बोलण्याच्या प्रमुख भाषेनुसार जिल्हावार लोकसंख्या/
(जनगणना /

		भाषा/Languages										
अनु.क्र.		आसामी	बंगाली			गुजराथी	हिंदी	कन्नड	काश्मिरी	कोंकणी		मल्याळम
Sr. No.	जिल्हे	Assamee	Bengali	Bodo	Dongri	Gujrathi	Hindi	Kannad	Kashmiri	Konkani	Maithali	Malayalam
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1	मुंबई	137	34995	4	214	392740	653380	45581	269	56340	2686	22288
2	मुंबईउपनगर	449	70363	32	317	1041829	1928821	165571	1799	177705	17430	132782
3	ठाणे	343	73233	16	278	431176	1346816	123106	1043	82282	11721	147567
4	रायगड	298	6543	14	60	17561	122976	20735	77	5498	1289	11667
5	रत्नागिरी	2	2168	4	7	4561	40369	22231	26	15932	88	2351
6	सिंधुदुर्ग	0	207	0	0	1390	18940	12003	0	52227	0	1017
7	नाशिक	198	6885	11	141	43699	283787	6143	66	106988	638	11795
8	धुळे	0	205	0	7	20126	128011	243	24	86898	17	556
9	नंदुरबार	1	221	0	15	63298	80518	66	11	39981	4	224
10	जळगाव	4	1058	0	0	34682	353241	434	10	754	42	958
11	अहमदनगर	179	1841	12	251	13220	255011	3810	73	519	97	2650
12	पुणे	743	22639	35	463	85752	689880	118990	1360	20195	1266	48299
13	सातारा	0	741	0	0	13059	121032	29031	15	866	19	1461
14	सांगली	3	682	4	1	10974	90240	143830	45	838	12	1605
15	सोलापूर	0	278	0	0	10900	234395	390937	11	1426	0	527
16	कोल्हापूर	2	792	0	11	15500	126396	100270	59	4248	175	1656
17	औरंगाबाद	15	1780	1	37	10626	378106	2741	87	803	202	2831
18	जालना	0	113	1	0	2267	195177	253	0	578	2	193
19	परभणी	1	156	0	0	2416	98480	398	2	34	8	157
20	हिंगोली	0	47	0	0	937	73445	67	0	102	0	14
21	बीड	0	293	0	0	2200	113156	649	4	56	0	280
22	नांदेड	4	299	3	0	4720	290743	13245	33	90	13	431
23	उस्मानाबाद	0	160	0	1	1930	101206	22560	10	60	0	66
24	लातूर	0	303	0	0	2158	177093	20346	4	53	6	240
25	बुलढाणा	2	305	0	6	6027	185219	106	3	302	382	190
26	अोला	0	405	0	0	12175	151839	188	4	56	26	407
27	वाशिम	0	78	0	0	1522	153653	49	0	34	48	357
28	अमरावती	0	554	0	0	10000	244797	131	18	818	10	388
29	यवतमाळ	5	575	1	16	11260	497103	210	69	259	49	317
30	वर्धा	11	689	0	5	4098	104449	155	20	63	30	808
31	नागपूर	109	17245	7	138	29645	787515	2082	168	932	1061	9072
32	भंडारा	0	1254	0	4	2011	88559	580	6	36	48	607
33	गोदिया	1	7763	0	2	4324	318171	2314	14	43	6	140
34	चंद्रपूर	6	7657	0	3	4981	199831	4338	8	1234	144	2181
35	गडचिरोली	3	47610	0	1	1645	49286	1126	6	9	6	276
महाराष्ट्र राज्य		2516	310137	145	1978	2315409	10681641	1254519	5344	658259	37525	406358

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.27(A)

Districtwise classification Population by languages mainly spoken
Population Census, 2001)

(संख्या / Number)

भाषा/Languages													District
मराठी	ओरिसा	पंजाबी	संस्कृत	सिंधी	तामीळ	तेलुगु	उर्दू					Total	
Manipuri	Marathi	Nepali	Oriya	Punjabi	Sanskrit	Santali	Sindhi	Tamil	Telgu	Urdu	other	Total	(2)
(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)
142	1316992	6040	6064	25861	9	6	45720	100340	87387	512817	28004	3338016	Mumbai
245	3207567	21252	35102	91302	63	43	171347	221976	153617	1075076	125729	8640417	MumbaiSuburban
154	4391792	15190	21892	46398	61	48	226069	100145	151647	638050	322816	8131843	Thane
70	1848426	2157	3613	4920	5	24	2496	5525	14926	134049	5000	2207929	Raigad
8	1476805	687	901	548	6	7	506	892	8008	119349	1321	1696777	Ratnagiri
0	767726	83	281	90	0	0	169	452	2200	11532	508	868825	Sindhudurg
107	3567159	2455	1877	10379	9	15	15501	6475	24786	422975	481704	4993793	Nashik
1	409300	131	87	1222	4	0	8834	214	6082	109174	936811	1707947	Dhule
1	114149	160	70	122	0	0	5135	130	3215	46644	957744	1311709	Nandurbar
0	2280972	293	275	1640	0	2	24396	1020	8398	290045	684466	3682690	Jalgaon
98	3568905	1071	698	8336	0	1	8752	3965	61127	99763	10259	4040638	Ahmednagar
629	5750157	9088	7262	28740	45	102	43135	50444	153801	170659	28864	7232548	Pune
20	2584258	268	2098	437	0	7	1259	1188	20237	28713	4284	2808993	Satara
0	2192122	199	590	532	0	23	3954	2591	21886	106568	6825	2583524	Sangli
0	2777560	125	179	600	4	3	2445	3208	204613	214365	7967	3849543	Solapur
8	3099517	417	310	480	0	1	15725	2387	24495	120596	10117	3523162	Kolhapur
10	2020404	447	422	3657	6	0	4944	2841	14719	428976	23358	2897013	Aurangabad
0	1248821	49	48	289	18	0	1667	742	14644	145849	2269	1612980	Jalna
1	1213180	52	30	171	0	0	1396	977	8882	199005	2369	1527715	Parbhani
0	829361	24	35	173	1	0	337	136	8021	72648	1812	987160	Hingoli
0	1820540	135	21	248	0	0	1119	2540	12274	202955	4779	2161249	Beed
5	2153727	137	463	4893	14	56	1966	1615	85123	288389	30290	2876259	Nanded
0	1254758	34	38	70	0	0	310	788	17346	80586	6663	1486586	Osmanabad
5	1692533	37	146	120	0	0	766	1852	23103	158746	2774	2080285	Latur
0	1767841	103	235	741	36	0	6678	746	12472	223118	27968	2232480	Buldhana
0	1160703	57	326	895	28	0	14199	544	5466	270373	12548	1630239	Akola
8	769697	36	57	231	0	0	3061	210	6324	80136	4715	1020216	Washim
10	1775781	155	543	1137	15	2	26662	505	6027	289178	250429	2607160	Amravati
7	1601495	85	624	1299	4	1	5701	548	54028	123271	161344	2458271	Yavatmal
35	1078787	249	411	1351	0	3	7242	420	3570	20665	13675	1236736	Wardha
95	2852598	1803	6288	24972	67	20	40755	9675	30389	176948	76053	4067637	Nagpur
0	1007586	120	350	1018	0	2	2887	416	1591	7205	21866	1136146	Bhandara
0	786847	83	997	1596	6	8	9651	265	1861	1628	64987	1200707	Gondiya
6	1721589	196	1342	4442	7	73	2988	2023	58782	20621	38649	2071101	Chandrapur
0	534287	62	315	399	0	0	1452	200	94911	4829	233871	970294	Gadchiroli
1665	66643942	63480	93990	269309	408	447	709224	527995	1405958	6895501	4592838	96878588	Maharashtra

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या /
तक्ता क्रमांक /
कुटुंबे व त्यातील व्यक्तींची त्यांच्या बोलण्याच्या प्रमुख भाषेनुसार जिल्हावार संख्या/
(जनगणना /

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे	भाषा/Languages								
		Oriya		Punjabi		Sanskrit		सिंधी Sindhi		
		कुटुंबे Households (19)	व्यक्ती Persons (20)	कुटुंबे Households (21)	व्यक्ती Persons (22)	कुटुंबे Households (23)	व्यक्ती Persons (24)	कुटुंबे Households (25)	व्यक्ती Persons (26)	
(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	
1	बृहन्मुंबई	...	1,735	7,366	20,472	1,05,382	1	7	44,319	1,95,080
2	ठाणे	...	219	752	2,819	13,229	1	9	29,496	1,39,954
3	रायगड	...	50	230	211	807	1	7	310	1,674
4	रत्नागिरी	...	2	3	19	60	-	-	99	562
5	सिंधुदुर्ग	...	-	-	-	-	-	-	-	-
6	नाशिक	...	63	208	1,334	6,607	7	23	1,238	7,511
7	धुळे	...	-	-	121	659	1	4	1,560	10,557
8	जळगांव	...	6	21	314	1,580	3	15	2,422	18,410
9	अहमदनगर	...	20	115	977	5,730	3	16	878	5,452
10	पुणे	...	89	339	3,620	17,771	11	56	5,060	2,218
11	सातारा	...	40	180	46	244	1	3	121	785
12	सांगली	...	6	51	33	176	2	13	420	2,856
13	सोलापूर	...	7	43	108	511	3	19	327	1,973
14	कोल्हापूर	...	6	20	35	146	1	9	1,396	9,861
15	औरंगाबाद	...	11	28	444	2,365	4	24	524	3,789
16	जालना	...	-	-	-	-	-	-	-	-
17	परभणी	...	84	289	88	456	-	-	129	997
18	बीड	...	-	-	45	197	2	13	62	418
19	नांदेड	...	-	-	549	3,248	3	23	242	1,138
20	उस्मानाबाद	...	10	53	24	83	2	18	78	520
21	लातूर	...	-	-	-	-	-	-	-	-
22	बुलढाणा	...	4	26	70	425	2	22	627	5,000
23	अकोला	...	17	83	145	942	--	-	1,641	12,973
24	अमरावती	...	27	114	166	900	-	-	2,295	16,524
25	यवतमाळ	...	34	101	111	585	-	-	655	4,719
26	वर्धा	...	44	171	208	1,188	-	-	798	5,840
27	नागपूर	...	681	2,873	2,671	15,229	-	-	4,122	27,227
28	भंडारा	...	285	1,243	343	2,188	-	-	1,618	11,487
29	चंद्रपूर	...	308	1,272	693	3,345	-	-	463	3,349
30	गडचिरोली	...	-	-	-	-	-	-	-	-
महाराष्ट्र राज्य			3,748	15,581	35,666	1,84,053	48	281	1,00,920	5,17,674

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.27 (B)

Districtwise classification of Households And Household Population by languages mainly spoken
Population Census, 1991)

(संख्या / Number)

भाषा/Languages						District
तामीळ Tamil		तेलुगु Telgu		उर्दू Urdu		
कुटुंबे Households (27)	व्यक्ती Persons (28)	कुटुंबे Households (29)	व्यक्ती Persons (30)	कुटुंबे Households (31)	व्यक्ती Persons (32)	(2)
46,344	2,11,584	34,070	1,56,227	1,29,272	7,78,504	Brihan Mumbai
5,494	23,665	11,230	52,714	34,362	1,91,277	Thane
403	1,313	1,591	6,230	12,950	78,965	Raigad
108	402	1,048	4,391	16,474	96,718	Ratnagiri
-	-	-	-	-	-	Sindhudurg
679	2,819	2,125	11,202	33,549	2,45,308	Nashik
38	157	1,076	4,367	21,919	1,42,191	Dhule
216	944	1,196	6,299	28,186	1,93,292	Jalgaon
479	2,339	7,939	43,816	18,334	1,12,069	Ahmednagar
5,933	29,336	14,421	75,842	20,844	1,29,706	Pune
229	1,067	2,352	16,481	7,649	45,378	Satara
356	1,624	2,768	14,801	15,606	98,316	Sangli
661	3,610	24,060	1,43,068	35,450	2,13,496	Solapur
359	1,841	3,340	17,181	18,081	1,11,267	Kolhapur
394	1,889	3,737	20,024	54,580	3,46,057	Aurangabad
-	-	-	-	-	-	Jalna
180	816	3,329	17,496	32,969	1,97,807	Parbhani
410	2,033	1,818	10,034	22,875	1,43,350	Beed
245	1,273	16,818	93,042	28,978	1,89,000	Nanded
347	1,928	3,741	21,649	32,998	2,03,157	Osmanabad
-	-	-	-	-	-	Latur
149	710	1,547	8,346	22,405	1,44,789	Buldhana
112	534	1,435	8,345	30,575	2,11,467	Akola
68	282	727	3,526	26,506	1,79,005	Amravati
61	226	9,168	47,436	13,733	91,101	Yavatmal
86	350	666	2,770	3,147	19,063	Wardha
1,626	7,407	4,304	22,585	17,458	1,23,427	Nagpur
165	666	657	2,964	1,853	11,453	Bhandara
396	1,533	26,089	1,26,092	3,974	22,904	Chandrapur
-	-	-	-	-	-	Gadchiroli
65,538	3,00,348	1,81,252	9,36,928	6,84,727	43,19,067	Maharashtra State

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या /
तक्ता क्रमांक /
महाराष्ट्रात स्थलांतराचे कारण
Migrants by place of last resident and
(जनगणना /

पूर्वीचे निवासस्थान	स्थलांतराचे कारण/							
	एकूण स्थलांतरीत Total Migrants		रोजगार Employment		व्यवसाय Business		शिक्षण Education	
	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
A.भारतात अन्यत्र पूर्व निवास	16,665	24,873	6,195	670	165	25	439	162
AI. गणना राज्यात	12,486	21,739	3,673	510	77	19	355	138
All. गणना राज्याच्या बाहेरील भारतातील राज्य	4,179	3,134	2,522	160	88	4	84	24
1. उत्तर प्रदेश	1,426	646	989	17	22	1	17	3
2. कर्नाटक	536	629	273	44	5	1	8	3
3. गुजरात	412	437	172	10	21	1	13	4
4. मध्यप्रदेश	258	332	130	21	3	*	6	2
5. आंध्रप्रदेश	206	226	114	16	2	*	4	1
6. राजस्थान	262	169	142	4	20	1	5	1
5. बिहार	272	89	203	3	2	*	6	1
8. केरळ	146	112	97	10	2	*	3	2
9. तामीळनाडू	139	111	87	6	2	*	2	1
10. पश्चिम बंगाल	139	70	100	5	3	*	3	1
11. छत्तीसगड	98	107	52	17	1	*	1	*
12. ओरीसा	62	30	46	2	0	*	1	*
13. झारखंड	42	16	31	1	0	*	2	1
14. इतर व केंद्रशासित प्रदेश	180	160	86	6	5	*	12	5
B. भारताबाहेरील आशियाई देश	93	72	36	2	2	*	2	1
C. अन्य देश	7	7	2	*	*	*	1	*
D. अवर्गीकृत	*	*	*	*	*	*	*	*
एकूण- अ+ब+क+ड	16,764	24,952	6,232	673	167	25	441	163

* ५०० पेक्षा कमी / Less than 500

आकडे संक्षिप्तात असल्याने बेरजा जुळणार नाहीत/Total do not tally due to rounding

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.28

व शेवटचे निवासस्थान

reason for migration in Maharashtra

Census 2001)

(संख्या हजारात/ Numbers In thousand)

Reason for Migration								
विवाह Marriage		जन्मानंतर निर्गमन Moved after birth		कुटुंबासहित निर्गमन Moved with household		इतर Other		Last Residence
पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(1)
114	14,739	3,107	1,998	2,949	4,182	3,696	3,097	Last Residence elsewhere in India
97	13,310	2,779	1,765	2,351	3,269	3,153	2,729	Within the state of enumeration
17	1,429	327	233	598	913	543	369	State in India beyond the State of enumeration
4	278	62	42	150	217	183	88	Uttar Pradesh
2	312	79	56	92	143	75	70	Karnataka
3	220	60	41	77	106	66	55	Gujarat
2	177	23	16	57	86	36	30	Madhya Pradesh
1	106	19	15	37	63	28	25	Andhra Pradesh
1	73	22	15	40	57	32	20	Rajasthan
*	31	8	6	24	37	29	11	Bihar
*	47	14	12	15	28	15	13	Kerala
1	49	12	10	18	31	18	13	Tamil Nadu
*	27	5	4	14	25	13	9	West Bengal
1	32	6	5	26	43	12	10	Chhatisgarh
*	12	2	2	5	9	6	4	Orissa
*	5	1	1	4	6	4	2	Jharkhand
1	59	13	10	37	60	27	20	other state & UTs
*	13	2	1	24	30	28	24	Countries in Asia beyond India
*	2	1	1	1	2	2	2	Other Countries
*	*	*	*	*	*	*	*	Unclassifiable
114	14,754	3,109	2,000	2,974	4,214	3,726	3,123	Total A+B+C+D

आधार.- भारताची जनगणना, २००१

Source.-- Census of India, 2001

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.29

महाराष्ट्र व बृहन्मुंबईमध्ये जन्म व नोंदणी ठिकाण यानुसार स्थलांतरीतांची लोकसंख्या
Migrants Population by place of birth and place of enumeration in Maharashtra and Greater Mumbai
(जनगणना /census-2001)

(संख्या हजारत/figures in thousand)

अ.क्र. Sr.No	जन्मस्थान	गणनास्थान / Place of enumeration						Birth Place
		महाराष्ट्र / Maharashtra			बृहन्मुंबई / Greater Mumbai			
		पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	गणना राज्यात	45,863	43,061	88,925	4,614	4,118	8,733	Within the State of enumeration
(i)	गणनेच्या ठिकाणी जन्म झालेले	34,005	21,980	55,985	3,569	3,224	6,793	Born at the place of enumeration
(ii)	गणना जिल्ह्यात इतरत्र जन्म झालेले	6,619	14,100	20,718	0	0	0	Born elsewhere in the district of enumeration
(iii)	राज्यातील इतर जिल्ह्यात जन्म झालेले	5,240	6,981	12,221	1,045	894	1,939	Born in other district of the State
2	गणना राज्याच्या बाहेरील भारतातील राज्ये	4,428	3,328	7,756	1,965	1,207	3,172	States in India beyond the state of enumeration
1.	उत्तर प्रदेश	1,490	683	2173	861	379	1240	Uttar Pradesh
2.	कर्नाटक	588	679	1267	161	141	302	Karnataka
3.	गुजरात	432	458	890	247	249	496	Gujarat
4.	बिहार	289	98	387	121	38	159	Bihar
5.	राजस्थान	283	181	464	124	76	201	Rajasthan
6.	मध्यप्रदेश	271	346	616	29	24	53	Madhya Pradesh
7.	आंध्र प्रदेश	215	236	451	68	57	125	Andhra Pradesh
8.	के रळ	174	134	308	66	49	115	Kerala
9.	तामिळनाडू	149	118	267	90	72	162	Tamil Nadu
10.	पश्चिम बंगाल	147	77	223	72	32	104	West Bengal
11.	छत्तीसगड	101	110	210	3	3	6	Chhatisgargh
12.	ओरीसा	66	32	97	28	12	40	Orissa
13.	पंजाब	40	34	73	15	14	29	Punjab
१४.	इतर राज्ये व केंद्रशासित प्रदेश	185	144	329	78	61	140	other states & UTs
	(1 + 2) एकूण	50,291	46,390	96,681	6,579	5,325	11,904	(1 + 2) Total

* ५०० पेक्षा कमी / Less than 500

आकडे संक्षिप्तात असल्याने बेरजा जुळणार नाहीत / Total may not tally due to rounding of figures.

आधार : भारतीय जनगणना, २००१ / Source : Population Census of India,2001

२. पर्यावरण सांख्यिकी

२.१ निरनिराळ्या केंद्रांतील तापमान, सापेक्ष आर्द्रता आणि पावसाचे सरासरी दिवस, पाऊस आणि विविध केंद्रांत प्रत्यक्ष पडलेला पाऊस याबाबत माहिती पुढील तक्त्यांत दिली आहे.

२.२ ज्या केंद्रांकरिता माहिती देण्यात आली आहे ती केंद्रे सर्वसाधारणपणे जिल्ह्यातील तालुक्याची किंवा जिल्हा मुख्यालयाची ठिकाणे आहेत. सरासरी पावसाची आकडेवारी ही कमीत कमी पाच वर्षे ते जास्तीत जास्त ऐंशी वर्षांत प्रत्यक्ष पडलेल्या पावसाच्या आकडेवारीवरून काढली आहे. जेव्हा एखाद्या दिवसाच्या चौवीस तासांत पर्जन्यमापक यंत्रावर पडलेल्या पावसाची नोंद २.५ मि.मी. वा त्यापेक्षा जास्त झाली असेल तर त्याबाबतीत तो दिवस पावसाचा दिवस समजण्यात येतो.

2. ENVIRONMENT STATISTICS

2.1 Data on temperature and relative humidity at various centres and normal number of rainy days and rainfall and actual rainfall in different centres are presented in the following tables.

2.2 The Centres for which data is presented are generally the tahsil or district headquarters in the districts. The figures of average rainfall are worked out on the basis of actual figures for the period ranging from a minimum of five years to a maximum of eighty years. A day was treated as a rainy day if during the twenty-four hours, the rain-gauge recorded a minimum of 2.5 mm. of rainfall.

2. पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.1

महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या केंद्रांतील तापमान/ Temperature at different Centres in Maharashtra State (2001)

(डिग्री सेल्सियसमध्ये/In degree celsius)

अ.क्र. Sr. No.	केंद्र	कमाल तापमान Maximum temperature	महिना Month	किमान तापमान Minimum temperature	महिना Month	Centre
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	कुलाबा (मुंबई)	38.2	March/मार्च	16	Feb./फेब्रु.	Colaba (Mumbai)
2	सांताक्रुझ (मुंबई)	41	March/मार्च	12.4	Jan./जाने.	Santacruz (Mumbai)
3	डहाणू (ठाणे)	38.5	March/मार्च	13.7	Jan./जाने.	Dahanu (Thane)
4	अलिबाग (रायगड)	38.5	Feb./फेब्रु.	14.7	Jan./जाने.	Alibag (Raigad)
5	भीरा (रायगड)	43.5	March/मार्च	12.6	Feb./फेब्रु.	Bhira (Raigad)
6	हर्णे (रत्नागिरी)	36.1	Feb./फेब्रु.	17.5	Feb./फेब्रु.	Harnai (Ratnagiri)
7	रत्नागिरी	37.5	Feb./फेब्रु.	14.7	Feb./फेब्रु.	Ratnagiri
8	वेंगुर्ला (रत्नागिरी)	36.9	Feb./फेब्रु.	12	Jan./जाने.	Vengurla (Ratnagiri)
9	मालेगाव (नाशिक)	44.6	April/एप्रिल	6.3	Jan./जाने.	Malegaon (Nashik)
10	ओझर (नाशिक)	41.3	April/एप्रिल	3.3	Dec./डिसें.	Ozar (Nashik)
11	नंदुरबार	NA	NA	NA	NA	Nandurbar
12	जळगाव	42.1	March/मार्च	5.1	Dec./डिसें.	Jalgaon
13	अहमदनगर	42.6	May/मे	6.2	Dec./डिसें.	Ahmednagar
14	पुणे	41.2	April/एप्रिल	6.7	Dec./डिसें.	Pune
15	लोहगाव (पुणे)	NA	NA	NA	NA	Lohgaon (Pune)
16	वानवडी (एएफएमसी,पुणे)	NA	NA	NA	NA	Wanwadi (AFMC,Pune)
17	बारामती (पुणे)	NA	NA	NA	NA	Baramati (Pune)
18	महाबलेश्वर (सातारा)	36.2	May/मे	7.1	Feb./फेब्रु.	Mahabaleshwar (Satara)
19	सांगली	41.1	April/एप्रिल	11.2	Dec./डिसें.	Sangli
20	जेऊर (सोलापूर)	35.5	July/जुलै	10.3	Dec./डिसें.	Jeur (Solapur)
21	सातारा	41.5	May/मे	7.3	Dec./डिसें.	Satara
22	सोलापूर	43.8	May/मे	8.2	Dec./डिसें.	Solapur
23	कोल्हापूर	39.5	April/एप्रिल	6.3	Dec./डिसें.	Kolhapur
24	औरंगाबाद	NA	NA	NA	NA	Aurangabad
25	चिखलठाणा (औरंगाबाद)	42.5	May/मे	8.2	Dec./डिसें.	Chikhalthana (Aurangabad)
26	उस्मानाबाद	43.2	May/मे	9.7	Jan./जाने.	Osmanabad
27	परभणी	44.7	April/एप्रिल	6.6	Jan./जाने.	Parbhani
28	बीड	NA	NA	NA	NA	Beed
29	नांदेड	44.5	May/मे	8.9	Jan./जाने.	Nanded
30	बुलढाणा	100	Oct./ऑक्टो.	9	April/एप्रिल	Buldhana
31	अकोला (विमानतळ)	NA	NA	NA	NA	Akola (Air port)
32	अकोला (शहर)	100	June/जून	8	May/मे	Akola (City)
33	अमरावती	100	March/मार्च	12	Feb./फेब्रु.	Amaravati
34	यवतमाळ	98	June/जून	8	April/एप्रिल	Yavatmal
35	पुसद (यवतमाळ)	100	August/ऑगस्ट	17	March/मार्च	Pusad (Yavatmal)
36	वर्धा	101	August/ऑगस्ट	NA	NA	Wardha
37	नागपूर (विमानतळ)	98	August/ऑगस्ट	3	May/मे	Nagpur (Air port)
38	नागपूर (शहर)	NA	NA	NA	NA	Nagpur (City)
39	गोंदिया	100	Sept./सप्टें.	14	Jan./जाने.	Gondia
40	चंद्रपूर	100	August/ऑगस्ट	14	Jan./जाने.	Chandrapur
41	ब्रम्हपूरी (चंद्रपूर)	98	August/ऑगस्ट	12	May/मे	Bramhapuri (Chandrapur)
42	सिरोंचा (गडचिरोली)	NA	NA	NA	NA	Sironcha (Gadchiroli)

टिप : कंसांतील नावे केंद्र ज्या जिल्ह्यात आहे त्या जिल्ह्यांची आहेत.

Note :—The names in the brackets indicate the district in which the Centre is located.

आधार : विभागीय हवामानशास्त्र कार्यालय, नागपूर आणि मुंबई

Source :—Regional Meterological Centres, Nagpur and Mumbai

2. पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तक्का क्रमांक/TABLE No. 2.2

महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या केंद्रानुसार सापेक्ष आर्द्रता Relative Humidity at different Centres in Maharashtra State (2002)

(टक्केवारी/Percentage)

अ.क्र. Serial No.	केंद्र (2)	सापेक्ष आर्द्रता/Relative humidity				केंद्र Centre (2)
		कमाल Highest (3)	महिना Month (4)	किमान Lowest (5)	महिना Month (6)	
1	सांताक्रुझ (मुंबई)	98	ऑगस्ट/August	23	फेब्रु. /February	Santacruz (Mumbai)
1	सांताक्रुझ (मुंबई)	NA	NA	NA	NA	Santacruz (Mumbai)
2	कुलाबा (मुंबई)	NA	NA	NA	NA	Colaba (Mumbai)
3	डहाणू (ठाणे)	NA	NA	NA	NA	Dahanu (Thane)
4	अलिबाग (रायगड)	NA	NA	NA	NA	Alibag (Raigad)
5	रत्नागिरी	NA	NA	NA	NA	Ratnagiri
6	ओझर (नाशिक)	NA	NA	NA	NA	Ozar (Nashik)
7	पुणे	NA	NA	NA	NA	Pune
8	सोलापूर	NA	NA	NA	NA	Solapur
9	बुलढाणा	100	Sept./सप्टें.	16	May/मे	Buldhana
10	ओला (विमानतळ)	NA	NA	NA	NA	Akola (Air port)
11	ओला (शहर)	96	June/जून	6	May/मे	Akola (City)
12	अमरावती	100	August/ऑगस्ट	19	April/एप्रिल	Amaravati
13	यवतमाळ	100	June/जून	9	April/एप्रिल	Yavatmal
14	पुसद (यवतमाळ)	100	August/ऑगस्ट	9	May/मे	Pusad (Yavatmal)
15	वर्धा	96	Jan./जाने.	1	July/जुलै	Wardha
16	नागपूर (विमानतळ)	100	June/जून	6	May/मे	Nagpur (Air port)
17	गोंदिया	98	July/जुलै	9	March/मार्च	Gondia
18	चंद्रपूर	100	June/जून	8	April/एप्रिल	Chandrapur
19	ब्रम्हपूरी (चंद्रपूर)	100	June/जून	10	May/मे	Bramhapuri (Chandrapur)
20	सिरोंचा (गडचिरोली)	NA	NA	NA	NA	Sironcha (Gadchiroli)

टिप : केंद्रांतील नावे केंद्र ज्या जिल्ह्यात आहे त्या जिल्ह्यांची आहेत.

Note :—The names in the brackets indicate the district in which the Centre is located.

आधार : विभागीय हवामानशास्त्र कार्यालय, नागपूर आणि मुंबई

Source :—Regional Meteorological Centres, Nagpur and Mumbai

2. पर्यावरण सांख्यिकी/

तक्ता क्रमांक/

सामान्यपणे पडणाऱ्या पावसाचे दिवस आणि पाऊस यांची मासिक आकडेवारी/

अ.क्र.	जिल्हा	जानेवारी		फेब्रुवारी		मार्च		एप्रिल		मे		जून	
		पावसाचे दिवस	पाऊस	पावसाचे दिवस	पाऊस	पावसाचे दिवस	पाऊस	पावसाचे दिवस	पाऊस	पावसाचे दिवस	पाऊस	पावसाचे दिवस	पाऊस
Serial No.		Number of rainy days	Rainfall	Number of rainy days	Rainfall	Number of rainy days	Rainfall	Number of rainy days	Rainfall	Number of rainy days	Rainfall	Number of rainy days	Rainfall
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	मुंबई	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	मुंबई उपनगर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	ठाणे	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	19	412.5
4	रायगड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	497.6
5	रत्नागिरी	-	-	-	-	-	0	0.5	0	0.0	25	861.3	
6	सिंधुदुर्ग	-	-	-	-	-	-	-	1	13.8	24	1006.7	
7	नाशिक	-	-	-	-	0	0.5	-	-	2	8.7	17	190.7
8	धुळे	-	-	-	-	1	5.3	-	-	1	8.3	7	114.8
9	नंदुरबार	0	1.0	-	-	0	0.0	-	-	-	-	11	90.9
10	जळगाव	1	3.9	-	-	0	3.1	-	-	0	1.6	10	94.6
11	अहमदनगर	0	0.9	-	-	-	-	-	-	-	-	15	168.3
12	पुणे	-	-	-	-	-	-	-	-	1.0	4.6	15.0	212.6
13	सातारा	-	-	-	-	-	-	1	8.4	2	11.1	13	305.0
14	सांगली	-	-	-	-	-	-	2	13.4	1	2.9	11	164.4
15	सोलापूर	1	16.2	-	-	-	-	-	-	0	0.0	10	146.2
16	कोल्हापूर	-	-	-	-	-	-	-	0	4.6	18	353.7	
17	औरंगाबाद	-	-	-	-	1	6.8	-	-	1	4.2	16	176.4
18	जालना	-	-	-	-	0	2.0	-	-	1	2.8	10	92.7
19	परभणी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.6	9	71.3
20	हिंगोली	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.6	11	119.0
21	बीड	-	-	-	-	0	0.0	-	-	1	7.2	17	145.2
22	नांदेड	1	3.9	5	24.7	1	11.6	-	-	0	0.4	8	83.5
23	उस्मानाबाद	1	22.1	1	6.8	1	3.0	1	5.8	3	16.5	12	140.2
24	लातूर	2	8.2	1	6.3	-	-	-	-	1.0	4.1	11.0	109.4
25	बुलढाणा	2	10.9	-	-	1	4.8	-	-	-	-	12	172.9
26	अकोला	2	22.6	-	-	2	14.1	-	-	0	0.0	7	110.4
27	वाशिम	2	18.7	-	-	1	3.2	-	-	-	-	12	195.3
28	अमरावती	1	15.6	-	-	1	11.5	-	-	1	8.1	10	127.1
29	यवतमाळ	2	26.6	-	-	1	3.9	-	-	1	7.4	12	120.9
30	वर्धा	-	-	-	-	1	12.2	-	-	0	0.0	12	154.7
31	नागपूर	-	-	1	2.9	3	18.8	-	-	-	-	15	147.0
32	भंडारा	-	-	0	3.8	2	14.7	-	-	0	0.0	11	190.7
33	गोर्दिया	1	13.9	2	16.8	2	13.5	0	0.5	0	0.0	11	174.6
34	चंद्रपूर	1	9.4	-	-	0	0.1	0	2.1	0	0.7	10	146.9
35	गडचिरोली	2	21.5	-	-	-	-	-	-	0	0.0	10	137.6

ENVIRONMENT STATISTICS

TABLE No. 2.3

Monthwise normal number of rainy days and Rainfall (2010)

(पाऊस मिलिमीटरमध्ये/Rainfall in millimetre)

जुलै July		ऑगस्ट August		सप्टेंबर September		ऑक्टोबर October		नोव्हेंबर November		डिसेंबर December		एकूण वार्षिक Total for year		District	
पावसाचे दिवस Number of rainy days (15)	पाऊस Rainfall of rainy days (16)	पावसाचे दिवस Number of rainy days (17)	पाऊस Rainfall of rainy days (18)	पावसाचे दिवस Number of rainy days (19)	पाऊस Rainfall of rainy days (20)	पावसाचे दिवस Number of rainy days (21)	पाऊस Rainfall of rainy days (22)	पावसाचे दिवस Number of rainy days (23)	पाऊस Rainfall of rainy days (24)	पावसाचे दिवस Number of rainy days (25)	पाऊस Rainfall of rainy days (26)	पावसाचे दिवस Number of rainy days (27)	पाऊस Rainfall of rainy days (28)		(2)
30	958.6	30	875.2	18	439.1	8	86.0	7	80.8	-	-	112	2852.2		Mumbai
31	1354.6	31	889.8	23	506.4	10	129.2	9	85.6	-	-	124	3463.2	Mumbai Suburban	
30	1822.8	31	771.0	24	674.7	12	233.0	10	100.0	-	-	132	4463.3	Thane	
29	1749.1	31	884.5	26	564.5	18	305.1	11	146.7	-	-	140	4670.4	Raigad	
22	252.8	23	308.2	17	157.9	8	68.5	6	98.6	-	-	95	1085.9	Ratnagiri	
13	211.7	15	166.4	7	59.4	5	41.2	6	81.9	-	-	55	689.0	Sindhudurg	
16	244.1	19	227.4	13	116.8	3	67.1	5	79.9	-	-	67	827.2	Nashik	
24	296.8	19	238.5	9	118.3	2	22.3	8	79.8	0	0.0	73	858.9	Dhule	
17	163.9	13	197.5	15	184.6	6	54.9	8	74.8	-	-	74	844.9	Nandurbar	
18.0	261.5	14.0	205.5	16.0	182.9	9.0	111.3	9.0	154.1	-	-	82.0	1132.5	Jalgaon	
22	408.2	23	244.1	18	240.0	7	110.4	8	61.7	-	-	94	1388.9	Ahmednagar	
12	145.0	17	121.9	12	139.5	7	90.2	9	66.3	-	-	71	743.6	Pune	
14	185.4	13	251.0	16	135.4	8	82.7	3	29.7	0	0.0	65	846.6	Satara	
30	765.0	28	337.7	21	318.6	10	126.8	12	97.9	-	-	119	2004.3	Sangli	
21	234.3	17	255.5	10	97.9	3	38.3	6	74.2	-	-	75	887.6	Solapur	
18	295.1	16	291.8	10	113.8	5	61.6	5	34.4	-	-	65	894.2	Kolhapur	
18	359.2	16	307.3	14	183.4	6	52.8	4	38.7	-	-	67	1013.3	Aurangabad	
19	526.7	18	380.7	13	163.5	5	38.5	1	17.9	0	0.0	67	1246.9	Jalna	
16	275.9	16	258.9	15	155.3	5	86.7	6	33.2	-	-	76	962.4	Parbhani	
19	376.1	16	299.0	15	219.3	6	70.6	2	36.7	0	0.0	73	1125.8	Hingoli	
21	326.2	15	266.7	18	167.6	7	54.4	6	26.4	-	-	86	1035.7	Beed	
19.0	354.9	18.0	315.1	18.0	167.5	5.0	63.8	2.0	23.0	-	-	77.0	1052.3	Nanded	
22	386.7	16	286.3	11	100.5	8	43.4	4	34.3	0	0.0	76	1039.8	Osmanabad	
25	332.9	18	244.3	10	92.8	6	43.8	2	45.7	0	0.0	72	906.6	Latur	
17	424.6	16	246.1	9	113.9	4	41.7	3	29.2	0	0.0	64	1072.7	Buldhana	
23	400.8	23	341.2	11	149.4	5	58.7	4	41.8	0	0.0	79	1154.2	Akola	
25	414.3	21	363.6	12	147.5	6	57.0	3	32.5	0	0.0	83	1173.7	Washim	
24	422.5	22	346.6	13	227.6	3	44.4	4	65.4	1	3.6	80	1277.0	Amravati	
25	382.4	23	398.1	13	224.6	3	29.7	4	59.2	0	0.3	87	1263.0	Yavatmal	
24	579.7	22	333.0	13	320.0	5	68.8	2	48.0	-	-	79	1558.7	Wardha	
28	643.2	21	316.9	12	314.4	3	30.4	3	15.7	0	0.7	83	1540.6	Nagpur	
23	475.9	22	503.0	14	363.3	4	66.0	2	35.4	1	5.1	77	1607.9	Bhandara	
28	586.9	25	576.1	14	441.9	6	59.6	2	19.1	2	13.8	89	1856.5	Gondiya	
														Chandrapur	
														Gadchiroli	

2. पर्यावरण सांख्यिकी / ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE No.2.4

विविध केंद्रांच्या ठिकाणी पडलेला पाऊस / Rainfall at different Centres (2010)

(पाऊस मिलीमीटर मध्ये/Rainfall in mm)

अ.क्र. Sr. No.	केंद्र Centre	जानेवारी January		फेब्रुवारी February		मार्च March		एप्रिल April		मे May		जून June		जुलै July		
		पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
I	मुंबई															Mumbai (Distt.)
1	मुंबई (कुलाबा)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Culaba
II	मुंबई उपनगर															Mumbai ub.(Distt.)
2	अंधेरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Andheri
III	ठाणे (जिल्हा)															Thane (Distt.)
1	ठाणे	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	17	616.6	30	1137.2	Thane
2	कल्याण	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	16	438	29	1082	Kalyan
3	मुरबाड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	17	365.6	27	791	Murbad
4	भिवंडी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	16	400.2	29	994.8	Bhiwandi
5	शहापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	15	311.1	30	817.8	Shahapur
6	उल्हासनगर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	14	410.8	27	1066.5	Ulhasnagar
7	अंबरनाथ	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	15	347.5	27	818.5	Ambernath
IV	रायगड (जिल्हा)															Raigad (Distt.)
1	अलिबाग	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	528.1	28	1110.6	Alibag
2	पनवेल	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	602.6	30	1194.2	Panvel
3	कर्जत	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	724	30	1691.2	Karjat
4	खालापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	376.3	30	1336.3	Khalapur
5	उरण	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	571	28	1040	Uran
6	सुधागड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	390	29	1442.2	Sudhagad
7	पेण	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	321.6	30	1114.7	Pen
8	महाड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	346.9	30	1399.9	Mahad
9	मानगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	378.6	30	1324.5	Mangaon

10	रोहा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	481	30	1527	Roha
11	पोलादपूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	399	29	1487	Poladpur
12	मुरुड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	859	30	1320.1	Murud
13	श्रीवर्धन	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	719	29	1321	Shrivardhan
14	म्हसाळा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	384.8	30	1624.4	Mhasala
15	तळा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	385	29	1388	Tala
V	रत्नागिरी (जिल्हा)															Ratnagiri (Distt.)
1	चिपळूण	-	-	-	-	-	-	1	3	0	0	22	740	29	1601.2	Chiplun
2	दापोली	-	-	-	-	-	-	0	0.8	0	0	22	1137.4	30	1749.6	Dapoli
3	खेड	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	21	837	30	1687	Khed
4	गुहागर	-	-	-	-	-	-	0	1	0	0	21	819	28	1803	Guhaghar
5	मंडणगड	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	24	589.4	29	1625.5	Mandangad
6	रत्नागिरी	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	23	872.7	28	1648	Ratnagiri
5	संगमेश्वर	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	22	1205.3	30	2662.7	Someshwar
6	राजापूर	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	20	773	30	1627	Rajapur
7	लांजा	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	19	777.4	29	2001	Lanja
VI	सिंधुदुर्ग (जिल्हा)															Sindhudurg (Distt.)
1	देवगड	-	-	-	-	-	-	-	-	1	19	20	915	28	1480	Deogad
2	मालवण	-	-	-	-	-	-	-	-	1	25	20	1426	28	2101	Malwan
3	सावंतवाडी	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4	19	1195.5	28	1925.5	Sawantwadi
4	वेगुर्ला	-	-	-	-	-	-	-	-	1	40	18	1145.3	28	1465.4	Vengurla
5	कणकवली	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	24	882	31	1945	Kankawali
6	कुडाळ	-	-	-	-	-	-	-	-	1	11	20	807	27	1747	Kudal
7	वैभववाडी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	20	682.5	29	1556.5	Vaibhavwadi
8	दोडामार्ग	-	-	-	-	-	-	-	-	1	11	21	999	29	1771	Dodamarg
VII	नाशिक (जिल्हा)															Nashik (Distt.)
1	मालेगाव	-	-	-	-	0	0	-	-	2	53	7	160	8	75	Malegaon
2	बागलाण	-	-	-	-	0	0	-	-	0	2	6	62	11	61	Baglan
3	कळवण	-	-	-	-	0	0	-	-	1	8	7	142	16	111	Kalwan
4	नांदगाव	-	-	-	-	1	4	-	-	0	0	8	131	10	125	Nandgaon
5	सुरगणा	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	10	249	20	461	Surgana
6	नाशिक	-	-	-	-	0	0	-	-	2	8	9	199.3	11	117.2	Nashik
7	दिंडोरी	-	-	-	-	0	0	-	-	0	1	11	194.5	13	141.5	Dindori
8	इगतपुरी	-	-	-	-	0	0	-	-	1	22	16	508	31	932	Egatpuri
9	पेठ	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	11	190	24	609	Peth
10	निफाड	-	-	-	-	0	0	-	-	1	7	6	134	11	94	Niphad

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 —Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
11	सिन्नर	-	-	-	-	0	0	-	-	1	26	6	163.6	8	86.6	Sinnar
12	येवला	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	10	247.2	11	119.4	Yevla
13	चांदवड	-	-	-	-	1	3	-	-	1	4	5	108	16	175	Chandwad
14	त्रिंबकेश्वर	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	9	158	20	523	Trimbakeshwar
15	देवळा	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	8	117	9	80.4	Devali
VIII	धुळे (जिल्हा)															Dhule (Distt.)
1	धुळे	-	-	-	-	0	0	-	-	1	6	5	129	14	153	Dhule
2	साक्री	-	-	-	-	1	21	-	-	1	6	5	97	10	214	Sakri
3	शिरपुर	-	-	-	-	0	0	-	-	1	6	6	180	10	325	Shirpur
4	सिंदखेडा	-	-	-	-	0	0	-	-	1	15	4	52	13	153	Shindkheda
IX	नंदुरबार (जिल्हा)															Nandurbar (Distt.)
1	नंदुरबार	0	0	-	-	0	0	-	-	-	-	5	108	12	328	Nandurbar
2	नवापुर	0	0	-	-	0	0	-	-	-	-	5	169	17	322	Navapur
3	शहादा	1	6	-	-	0	0	-	-	-	-	6	100	11	153	Shahada
4	तळोदा	0	0	-	-	0	0	-	-	-	-	1	35	13	236	Taloda
5	अक्राणी	0	0	-	-	0	0	-	-	-	-	6	66	13	195	Akrani
6	अक्कलकुआ	0	0	-	-	0	0	-	-	-	-	6	67	15	230	Akkalkua
X	जळगाव (जिल्हा)															Jalgaon (Distt.)
1	जळगाव	1	5.4	-	-	1	5.6	-	-	1	3.3	8	77.5	20	291.6	Jalgaon
2	भुसावळ	0	0.7	-	-	1	5.1	-	-	1	6.2	5	88.3	17	340.4	Bhusawal
3	यावल	1	5.2	-	-	1	6	-	-	0	0	8	102.4	20	460.2	Yaval
4	रावेर	0	0	-	-	0	0	-	-	0	0	5	110	19	368.4	Raver
5	इदलाबाद मुकईनगर	0	0	-	-	1	5	-	-	0	0	4	98.4	20	427.6	Edlabad mukainagar
6	अळमनेर	0	2.4	-	-	0	2.4	-	-	0	0	8	77.9	19	185.5	Alamner
7	चोपडा	1	8	-	-	1	3	-	-	1	4	6	74	23	376	Chopda
8	एरंडोल	1	7	-	-	0	0	-	-	1	3	6	101	19	284	Erandol
9	पारोळा	0	0	-	-	0	0.2	-	-	0	0	6	36.1	18	227.9	Parola
10	चालिसगाव	1	5	-	-	2	9.2	-	-	1	7	8	95	14	147.5	Chalisgaon
11	जामनेर	0	2.2	-	-	0	1.4	-	-	0	0	7	92	14	190.3	Jamner
12	पाचोरा	1	4.5	-	-	1	7.2	-	-	0	0	8	90.4	18	247.2	Pachora
13	भडगाव	1	13	-	-	0	0	-	-	0	1	6	102.9	16	233.7	Bhadgaon
14	धरणगाव	0	0	-	-	0	0	-	-	0	0	6	60.5	21	261.5	Dharangaon
15	बोधवाडा	1	4.5	-	-	1	3	-	-	0	0	7	149.3	14	408.2	Bodhwada

XI	अहमदनगर (जिल्हा)															Ahmednagar (Distt.)
1	अहमदनगर	0	2	-	-	-	-	-	-	-	-	14	165	12	140	Ahmednagar
2	पारनेर	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	10	121	8	78	Parner
3	श्रीगोंदा	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	6	122	7	109	Shrigonda
4	कर्जत	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	10	141	12	141	Karjat
5	जामखेड	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	15	251	15	166	Jamkhed
6	शेवगाव	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	9	218	16	281	Shegaon
7	पाथर्डी	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	9	248	12	237	Pathardi
8	नेवासा	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	7	108	18	318	Newasa
9	राहुरी	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	10	155	10	147	Rahuri
10	संगमनेर	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	6	92	9	135	Sangamner
11	अकोला	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	7	198	10	165	Akola
12	कोपरगाव	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	6	112	11	128	Kopergaon
13	श्रीरामपूर	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	10	185	11	123	Shrirampur
14	रहाटा	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	11	238	11	119	Rahata
XII	पुणे (जिल्हा)															Pune (Distt.)
1	पुणे	-	-	-	-	-	-	-	-	1	15	12	320.4	11	224	Pune
2	हवेली	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	12	320.3	11	224.9	Haveli
3	मुळशी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	9	117	18	583	Mulshi
4	भोर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	9	178	15	365	Bhor
5	मावळ	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	10	266.1	17	386	Maval
6	वेल्ले	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	10	192	24	882	Velhe
7	जुन्नर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	8	197.2	11	196.1	Junnar
8	खेड	-	-	-	-	-	-	-	-	1	45	9	232.3	10	108.6	Khed
9	आंबेगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	7	148.3	11	172.4	Ambegaon ghodegaon
10	शिरूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	203	8	123.5	Shirur
11	बारामती	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	8	213.5	9	82.1	Baramati
12	इंदापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	11	316.2	10	92.2	Indapur
13	दौंड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	9	150	8	91.3	Daund
14	पुरंधर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	8	120	11	134	Purandar
XIII	सातारा (जिल्हा)															Satara (Distt.)
1	सातारा	-	-	-	-	-	-	1	33	1	11.2	11	251.2	18	351.7	Satara
2	जवळी (मेढा)	-	-	-	-	-	-	0	2.1	2	24.6	10	263.8	19	624.4	Javli Medha
3	पाटण	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	12	342.8	21	553	Patan
4	कराड	-	-	-	-	-	-	0	2	1	8.2	9	306.5	13	183.4	Karad
5	कोरेगाव	-	-	-	-	-	-	0	2.1	1	7	13	313.3	13	215.2	Koregaon

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 —Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
6	खटाव	-	-	-	-	-	-	1	4.3	0	0	11	183.7	12	138.2	Khatav vaduj
7	माण	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	10	236.6	7	71	Man dahiwadi
8	फलटण	-	-	-	-	-	-	1	3	0	1	11	332	9	123.6	Phaltan
9	खंडाळा	-	-	-	-	-	-	1	16	0	0	12	272.7	7	83.4	Khandala
10	वाई	-	-	-	-	-	-	1	24	1	22.4	10	292.2	13	245.6	Wai
11	महाबळेश्वर	-	-	-	-	-	-	1	6	1	48	20	560.5	29	1902.6	Mahabaleshwar
XIV	सांगली (जिल्हा)															Sangli (Distt.)
1	मिरज	-	-	-	-	-	-	2	51.3	1	4.2	7	119.6	12	179.2	Miraj
2	जत	-	-	-	-	-	-	0	2	0	0.4	9	154.5	10	81.2	Jath
3	खानापूर	-	-	-	-	-	-	2	12	0	0	9	186	11	169	Khanapur
4	वाळवा	-	-	-	-	-	-	0	1	0	0	9	167	11	218	Valva
5	तासगाव	-	-	-	-	-	-	1	17.4	0	0	8	157.9	12	129.1	Tasgaon
6	शिराळा	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	10	211	14	305	Shirala
7	आटपाडी	-	-	-	-	-	-	1	25	0	0	10	182	10	72	Atpadi
8	कवठेमहाकांळ	-	-	-	-	-	-	0	1	1	23.2	9	116.8	10	74.2	Kavthemahankal
9	पुलस	-	-	-	-	-	-	1	22	0	1	9	135	8	64	Pulus
10	काडेगाव	-	-	-	-	-	-	0	2	0	0	11	206.3	11	158.5	Kadegaon
XV	सोलापूर (जिल्हा)															Solapur (Distt.)
1	उत्तर सोलापूर	1	16.2	-	-	-	-	-	-	0	0	7	136.1	12	218.4	N.Solapur
2	दक्षिण सोलापूर	1	16.2	-	-	-	-	-	-	0	0	7	136.1	12	218.4	S.Solapur
3	बारशी	1	14.2	-	-	-	-	-	-	0	0	8	191.7	16	289.4	Barshi
4	अक्कलकोट	0	0	-	-	-	-	-	-	0	0	8	123	10	160.9	Akkalkot
5	मोहोळ	1	25.2	-	-	-	-	-	-	0	0	9	130.1	11	253.3	Mohol
6	माढा	1	24.2	-	-	-	-	-	-	0	0	9	185	10	215.1	Madha
7	करमाळा	1	10	-	-	-	-	-	-	0	0	10	288.9	13	145.4	Karmala
8	पंढरपूर	1	53	-	-	-	-	-	-	0	0	8	69.5	10	131	Pandharpur
9	सांगोला	1	7	-	-	-	-	-	-	0	0	5	86	8	117.5	Sangola
10	माळशिरस	1	3	-	-	-	-	-	-	0	0	8	188	11	173	Malshiras
11	मंगलवेढा	1	9	-	-	-	-	-	-	0	0	7	74.3	11	106.5	Mangalwedha
XVI	कोल्हापूर (जिल्हा)															Kolhapur (Distt.)
1	हातकांगले	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	10	136	13	281	Hatkanangle
2	शिरोळ	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	12	163	12	171	Shirol
3	पन्हाळा	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	12	383	21	574	Panhala
4	शाहूवाडी	-	-	-	-	-	-	-	-	1	11	15	410	23	875	Shahuwadi

5	राधानगरी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	16	383	26	1238	Radhanagari
6	गगनबावडा	-	-	-	-	-	-	-	-	1	18	23	847.8	31	2497	Bavda
7	करवीर	-	-	-	-	-	-	-	-	1	7.6	9	170.5	13	365.1	Karveer
8	कागल	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	10	157	17	311	Kagal
9	गडहिंग्लज	-	-	-	-	-	-	-	-	0	1	9	253	20	362	Gandhinglaj
10	बुधरगड	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	13	307	24	668	Budhargad
11	आजरा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	13	470	24	786	Ajara
12	चांदगड	-	-	-	-	-	-	-	-	1	11	17	565	24	1050	Chandgad
XVII	औरंगाबाद (जिल्हा)															Aurangabad (Distt.)
1	औरंगाबाद	-	-	-	-	2	8.9	-	-	1	8	12	163.9	13	266.3	Aurangabad
2	पैठण	-	-	-	-	0	1.1	-	-	1	10.2	9	85	13	285.2	Paithan
3	गंगापूर	-	-	-	-	0	0	-	-	1	8.9	13	160.5	14	294.9	Gangapur
4	वैजापूर	-	-	-	-	1	4.9	-	-	0	1.1	15	236	18	202.6	Vaijapur
5	कन्नड	-	-	-	-	1	8.2	-	-	1	2.7	10	150.6	16	191	Kannad
6	खुलदाबाद	-	-	-	-	2	11	-	-	1	6.7	12	210.7	18	291.4	Khultabad
7	सिल्लोड	-	-	-	-	3	10.4	-	-	0	0	11	223.2	17	172.6	Sillod
8	सोयेगाव	-	-	-	-	1	8	-	-	0	0	9	147	15	249.5	Soegaon
9	फुलांबरी	-	-	-	-	1	9	-	-	0	0	8	210.3	15	155.1	Phulambari
XVIII	जालना (जिल्हा)															Jalna (Distt.)
1	भोकरदान	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	9	99.3	19	164.5	Bhokardhan
2	जाफराबाद	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	6	140.6	17	240.9	Jafrabad
3	जालना	-	-	-	-	1	13	-	-	0	0	9	87.1	16	358.3	Jalna
4	अंबड	-	-	-	-	0	1.2	-	-	0	2	10	98.8	16	376.3	Ambad
5	परतूर	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	7	80	15	320	Partur
6	बदनापूर	-	-	-	-	0	0	-	-	1	18	6	48.9	15	223.9	Badnapur
7	धनसावंगी	-	-	-	-	0	1.4	-	-	0	2.6	10	100.7	17	352.1	Ghansangvi
8	मंथा	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	7	86.6	17	321.7	Mantha
XIX	परभणी (जिल्हा)															Parbhani (Distt.)
1	परभणी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	7	55.5	16	290.6	Parbhani
2	गंगाखेड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	2.4	6	109.8	13	348	Gangakhed
3	पाथरी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	5	69	15	353	Pathari
4	जितूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	7	61	17	424	Jintur
5	पूरणा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	9	122	18	534	Purna
6	पालम	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	4	37.4	12	364.4	Palam
7	सेलू	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	7	59	15	299	Seloo

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
8	सोनपेठ	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	3	77	16	368.1	Sonpeth
9	मनवत	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	6	51	16	251	Manvat
XX	हिंगोली (जिल्हा)															Hingoli (Distt.)
1	हिंगोली	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	8	133.3	20	614.9	Hingoli
2	कळमनुरी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	8	119	15	618	Kalmnuri
3	बसमत	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	7	134	15	566	Basmat
4	औढा नागनाथ	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	7	96	13	376	Audha
5	सेनगांव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	5	113.4	13	459	Sengaon
XXI	बीड (जिल्हा)															Beed (Distt.)
1	बीड	-	-	-	-	0	0	-	-	0	2	6	125	11	195	Beed
2	पाटोदा	-	-	-	-	0	0	-	-	1	28	11	213	13	180	Patoda
3	आष्टी	-	-	-	-	0	0	-	-	1	8	10	143	16	211	Ashti
4	गेवराई	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	9	204	14	191	Gevari
5	माजलगाव	-	-	-	-	0	0	-	-	1	3	8	102	15	367	Majalgaon
6	अंबेजोगाई	-	-	-	-	0	0	-	-	1	12	8	104	16	384	Ambejogai
7	कैज	-	-	-	-	0	0	-	-	0	1	7	120	18	312	Kej
8	परळी	-	-	-	-	0	0	-	-	1	9	5	146	14	356	Parali
9	धरुर	-	-	-	-	0	0	-	-	1	7	6	117	14	369	Dharur
10	वाडवानी	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	9	162	11	275	Vadavani
11	शिरुरकासार	-	-	-	-	0	0	-	-	1	9	5	160	11	197	Shirur Kasar
XXII	नांदेड (जिल्हा)															Nanded (Distt.)
1	नांदेड	1	5	3	26	1	41	-	-	0	0	6	88	15	501	Nanded
2	बिलोली	0	0	3	26	0	0	-	-	0	0	7	58	16	188	Biloli
3	मुखेड	0	0	2	20	0	0	-	-	0	0	7	43	15	254	Mukhed
4	कंधार	1	6	3	29	1	15	-	-	0	0	6	114	13	350	Kandhar
5	लोहा	1	8	5	43	1	7	-	-	0	0	9	72	15	385	Loha
6	हदगाव	1	8	1	5	1	10	-	-	0	0	9	101	18	433	Hadgaon
7	भोकर	1	7	3	25	1	31	-	-	0	0	8	120	16	464	Bhokar
8	देगलूर	0	0	1	5	0	0	-	-	0	0	4	103	15	240	Deglur
9	किनवट	0	0	1	7	1	3	-	-	0	1	8	82	18	423	Kinwat
10	मुदखेड	1	17	4	31	1	21	-	-	0	0	8	85	18	510	Mudkhed
11	हिमायत नगर	0	0	2	22	1	8	-	-	0	0	6	101	19	479	Himayat nagar

12	माहूर	0	0	0	0	0	2	-	-	0	0	5	51	18	442	Mahur
13	धरमाबाद	0	0	4	38	0	0	-	-	0	0	4	122	16	250	Dharmabad
14	उमरी	0	0	5	52	1	31	-	-	0	0	4	28	15	308	Umari
15	अर्धापूर	1	12	3	23	1	12	-	-	0	0	6	111	17	534	Ardhapur
16	नायगांव	0	0	3	43	1	4	-	-	1	5	5	56	17	257	Naigaon
XXIII	उस्मानाबाद (जिल्हा)															Osmanabad (Distt.)
1	उस्मानाबाद	1	12	1	11	0	0	0	1	1	15	10	158.4	21	333.6	Osmanabad
2	तुळजापूर	1	9	1	7	0	2	0	0	0	2	10	107.8	22	348.8	Tuljapur
3	परांडा	1	45	0	0	0	0	0	0	3	92	10	150.1	15	267.8	Paranda
4	भूम	1	39	0	0	0	0	1	24	0	0	10	170	19	327.6	Bhum
5	कळंब	1	18	0	0	0	0	0	0	0	4	7	110.4	19	355.6	Kalamb
6	उमरगांव	1	20	2	15	1	12	1	21	0	0	9	136.6	18	353.5	Umargaon
7	लोहारा	1	8	2	21	1	10	0	0	2	6	6	107	19	339	Lohara
8	वाशी	1	26	0	0	0	0	0	0	2	12	11	179.6	19	281.1	Washi
XXIV	लातूर (जिल्हा)															Latur (Distt.)
1	लातूर	1	10.4	1	8.4	-	-	-	-	1	15.2	13	159.1	17	391	Latur
2	औसा	1	17	1	7.4	-	-	-	-	1	5.4	13	101.6	19	287.8	Ausa
3	अहमदपूर	0	0	1	12.8	-	-	-	-	0	0	7	75.2	18	303.2	Ahmedpur
4	निलंगा	1	13	1	3.5	-	-	-	-	1	7.8	10	149.3	20	452.7	Nilanga
5	उदगीर	1	6.8	1	3.8	-	-	-	-	0	0	10	89	17	311.2	Udgir
6	चाकूर	1	12.7	1	9	-	-	-	-	0	2	11	104.6	15	337.9	Chakur
7	रेनापूर	1	7.7	1	7	-	-	-	-	1	6.3	8	74.4	16	419	Renapur
8	देवनी	2	12.5	1	4	-	-	-	-	1	4	10	98	17	320.5	Davani
9	शिरूर अनंतमल	0	2.5	0	0	-	-	-	-	0	0	8	159.3	19	437.5	Shirur Anantmal
10	जालकोट	0	0	1	7	-	-	-	-	0	0	6	83	14	287.3	Jalkot
XXV	बुलढाणा (जिल्हा)															Buldhana (Distt.)
1	जळगाव- जामोद	1	3	-	-	1	6.2	-	-	-	-	6	114	18	409.2	Jalgaon Jamod
2	संग्रामपूर	1	8	-	-	0	2	-	-	-	-	4	138.5	18	405.5	Sangrampur
3	चीखली	2	7	-	-	0	0	-	-	-	-	9	182	21	346	Chikhali
4	बुलढाणा	1	13	-	-	1	8	-	-	-	-	9	238	14	303.6	Buldhana
5	देऊळगाव राजा	1	7	-	-	0	2	-	-	-	-	10	196	17	367	Deulgaon raja
6	मेहकर	1	10	-	-	0	0	-	-	-	-	6	173	18	378	Mehkar
7	सींदखेड राजा	0	1	-	-	0	0	-	-	-	-	10	256	15	396	Shindkhedraja
8	लोणार	0	2	-	-	0	0	-	-	-	-	9	128	17	473	Lonar
9	खामगाव	2	37.8	-	-	1	12.4	-	-	-	-	7	225.2	18	322.6	Khamgaon

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 —Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
10	शेगांव	1	5.7	-	-	1	16	-	-	-	-	5	150.2	17	400.8	Shegaon
11	मलकापूर	1	6	-	-	1	4	-	-	-	-	5	148.8	12	376.2	Malkapur
12	मोताळा	2	20.3	-	-	1	5	-	-	-	-	6	123	16	326.3	Motala
13	नांदुरा	2	21	-	-	1	7	-	-	-	-	6	173	17	524	Nandura
XXVI	अकोला (जिल्हा)															Akola (Distt.)
1	आकोट	1	51.4	-	-	1	3.2	-	-	0	0	7	96.8	15	379.2	Akot
2	तेल्हारा	1	18	-	-	0	4.1	-	-	0	0	5	69.5	16	316.4	Telhara
3	बाळापूर	1	6	-	-	1	27	-	-	0	0	5	103	16	270.8	Balapur
4	पातूर	1	4	-	-	1	11	-	-	0	0	8	110	18	395	Patur
5	अकोला	2	30.4	-	-	2	24.1	-	-	0	0	5	121.2	19	331.6	Akola
6	बाशीं टाकली	0	4	-	-	1	11	-	-	0	0	6	179	16	305.1	Barshitakli
7	मुर्तिजापूर	2	44.2	-	-	2	18.2	-	-	0	0	7	93.3	17	333	Murtijapur
XXVII	वाशीम (जिल्हा)															Washim (Distt.)
1	वाशीम	1	15.2	-	-	1	8	-	-	-	-	9	232	15	468	Washim
2	रिसोड	0	0	-	-	0	0	-	-	-	-	8	292	12	290.3	Risod
3	मालेगाव	2	25	-	-	0	0	-	-	-	-	6	210.6	15	466.7	Malegaon
4	मंगरुळपीर	2	43	-	-	0	1	-	-	-	-	8	122.7	13	488.9	Mangrulpir
5	मानोरा	2	17	-	-	0	0	-	-	-	-	8	201.7	15	523.7	Manora
6	कारंजा	1	12	-	-	1	10	-	-	-	-	8	111	17	309.1	Karanja
XXVIII	अमरावती (जिल्हा)															Amravati (Distt.)
1	धारणी	0	0	-	-	1	3.2	-	-	2	15.4	7	101.8	18	395	Dharni
2	चिखलधारा	1	11.2	-	-	0	0	-	-	1	13.5	7	134.8	19	434.4	Chikaldhara
3	अमरावती	1	13	-	-	1	16	-	-	0	2.4	7	205	21	512.6	Amravati
4	भातकुली	1	16	-	-	1	26.2	-	-	2	24.2	5	99.6	15	391.2	Bhatkuli
5	नांदगाव खांदेश्वर	1	6.1	-	-	1	16	-	-	0	4.6	12	199	19	453	Nandgaon Khandeshwar
6	चांदूर रेल्वे	2	18.4	-	-	1	17.4	-	-	1	7.3	6	108.3	20	515.6	Chandur Railway
7	तिवसा	1	47	-	-	1	25	-	-	2	9.4	9	135.4	15	345.9	Tiwasa
8	मोशीं	1	4.2	-	-	1	4	-	-	0	4.6	7	110.3	12	225.9	Morshi
9	वरुड	0	1.4	-	-	1	4.8	-	-	1	5.9	6	145.8	18	249.7	Warud
10	दर्यापूर	1	10.7	-	-	0	0	-	-	2	6.4	8	89.3	19	386.6	Daryapur
11	अंजनगाव सुरजी	1	25	-	-	1	5	-	-	0	3.4	6	80.8	16	349	Anjangaon

12	अचलपूर	1	12	-	-	0	0	-	-	1	5.5	7	54.1	14	576	Achalpur
13	चांदूर बाजार	2	30	-	-	1	17.4	-	-	1	5.3	4	77.6	12	280.5	Chandubajar
14	धामणांव रेल्वे	2	23.9	-	-	1	26.4	-	-	1	5.3	9	236.1	21	495	Dhamangaon Railway
XXIX	यवतमाळ (जिल्हा)															Yavatmal (Distt.)
1	यवतमाळ	2	57.2	-	-	1	4.4	-	-	0	0	7	147.2	17	286.7	Yavatmal
2	बाभुळगाव	2	50	-	-	1	8	-	-	0	0	7	87	20	308	Bhabulgaon
3	कळंब	2	70	-	-	0	1	-	-	0	0	8	131	15	232	Kalam
4	दारव्हा	2	40	-	-	0	2	-	-	1	5.5	9	147	20	456	Darva
5	दिग्रस	2	21	-	-	0	0	-	-	0	1	5	192	19	489	Digras
6	आर्णी	2	8	-	-	0	0	-	-	0	0	7	86	14	287	Arni
7	नेर	2	19	-	-	2	40	-	-	1	50	9	160	19	348	Ner
8	पुसद	2	29	-	-	1	4	-	-	0	2	6	98.5	17	441.9	Pusad
9	उमरखेड	0	0	-	-	0	0.5	-	-	1	5	6	68	15	370	Umerkhed
10	मोहगाव	2	16	-	-	0	0	-	-	1	20	7	75	18	516	Mohagaon
11	वाणी	2	44	-	-	0	0	-	-	0	0	6	87	19	457	Wani
12	मारेगाव	2	14	-	-	0	1	-	-	0	0	9	160	16	513	Maregaon
13	झरीझामरी	2	7	-	-	0	1	-	-	1	21	5	65	16	376	Zarijamri
14	केळापूर	2	6	-	-	0	0	-	-	0	0	8	92	18	435	Kelapur
15	घाटंजी	0	0	-	-	0	0	-	-	0	0	9	129	24	591	Ghatanji
16	रालेगाव	2	44	-	-	0	0	-	-	0	0	11	207	17	515	Ralegaon
XXX	वर्धा (जिल्हा)															Wardha (Distt.)
1	आर्वी	-	-	-	-	1	25	-	-	0	0	7	91.1	17	352.2	Arvi
2	कारंजा	-	-	-	-	1	23	-	-	0	0	7	168.3	18	374.1	Karanja
3	आष्टी	-	-	-	-	1	15.4	-	-	0	0	9	83	17	310.4	Ashti
4	वर्धा	-	-	-	-	1	11.2	-	-	0	0	9	144	18	534.9	Wardha
5	सेलू	-	-	-	-	1	10	-	-	0	0	9	207.2	21	364.5	Seloo
6	देवळी	-	-	-	-	1	11.2	-	-	0	0	10	199.2	13	420	Devali
7	हिंगाघाट	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	7	185.2	18	569	Hinganghat
8	समुद्रपूर	-	-	-	-	0	2	-	-	0	0	9	159.5	22	452.4	Samudrapur
XXXI	नागपूर (जिल्हा)															Nagpur (Distt.)
1	नागपूर (शहर)	-	-	0	0	2	17.1	-	-	-	-	7	133.9	18	399	Nagpur (city)
2	नागपूर (ग्रामीण)	-	-	0	0	2	17.1	-	-	-	-	7	178.8	19	421.6	Nagpur (rural)
3	कामठी	-	-	0	0	1	20	-	-	-	-	7	124.5	19	402.3	Kamthi
4	हिंगणी	-	-	0	0	1	12	-	-	-	-	7	126.5	15	247.3	Hingni
5	रामटेक	-	-	0	0	2	35.2	-	-	-	-	6	115.8	19	326.4	Ramtek
6	पारशिवनी	-	-	1	8.4	2	27.8	-	-	-	-	6	139.6	19	335.6	Parshiwani

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
7	मौदा	-	-	0	1.6	2	17.6	-	-	-	-	11	143.8	19	512.9	Mauda
8	काटोल	-	-	0	0	1	8.6	-	-	-	-	6	157.8	18	305.6	Katol
9	नरखेड	-	-	1	30.5	2	12.6	-	-	-	-	10	154.6	15	294.4	Narkhed
10	सावनेर	-	-	0	0	1	16.8	-	-	-	-	5	65.4	22	444.8	Savner
11	कळमेश्वर	-	-	0	0	2	19.6	-	-	-	-	6	102.6	19	333.4	Kamleshwar
12	उमरेड	-	-	0	0	2	29.6	-	-	-	-	7	119.8	21	512	Umrer
13	भिवापूर	-	-	0	0	2	14.3	-	-	-	-	9	283.6	16	470.3	Bhiwapur
14	कुही	-	-	0	0	2	14.4	-	-	-	-	9	211.1	18	349.6	Kuhi
XXXII	भंडारा (जिल्हा)															Bhandara (Distt.)
1	भंडारा	-	-	1	4	2	16.6	-	-	0	0	6	159.3	19	420.4	Bhandara
2	मोहाडी	-	-	1	6.2	3	27.8	-	-	0	0	8	149.9	18	418.5	Mohadi
3	तुमसर	-	-	2	12.4	1	30.6	-	-	0	0	5	110.7	21	457.2	Tumsar
4	पौनी	-	-	0	0	2	22.7	-	-	0	0	9	286	21	511.5	Pavni
5	साकोली	-	-	0	0	1	3.5	-	-	0	0	7	174.5	23	832.5	Sakoli
6	लखानदूर	-	-	0	0	0	2	-	-	0	0	9	207.7	18	547	Lakhandur
7	लाखनी	-	-	1	4	0	0	-	-	0	0	8	247.4	26	871	Lakhani
XXXIII	गोंदिया (जिल्हा)															Gondia (Distt.)
1	गोंदिया	1	16.4	3	22.8	3	18.2	0	0	0	0	10	150.2	19	562.6	Gondia
2	आमगांव	2	18	2	21	2	12	0	0	0	0	10	203.5	21	663.5	Amgaon
3	तिरोडा	1	19.2	2	20.3	2	34.7	0	0	0	0	3	92	18	547.8	Tiroda
4	गोरेगाव	1	16	2	30	1	14	0	0	0	0	10	202	15	672	Goregaon
5	सालेकसा	1	13.4	2	11	2	14.7	0	0	0	0	9	168.6	24	687.1	Salekasa
6	देवरी	1	7	2	11	2	7	0	0	0	0	11	158	21	449	Devari
7	अर्जुनी मोरगांव	1	16.6	1	7	1	6.8	0	0	0	0	9	200	24	724.8	Moregaon arjuni
8	सडक अर्जुनी	1	4.8	2	11.5	0	0	1	4	0	0	9	221.4	21	835.9	Sadak arjuni
XXXIV	चंद्रपूर (जिल्हा)															Chandrapur (Distt.)
1	चंद्रपूर	1	2.6	-	-	0	0.8	1	9	0	0	6	189.8	16	349.4	Chandrapur
2	मूल	2	15.2	-	-	0	0	1	4	0	2	6	145.2	18	547.2	Mul
3	गोंडपिंपरी	1	10.2	-	-	0	0	0	0	0	0	7	126	19	468.4	Gondpimpri
4	वरोरा	1	7.3	-	-	0	0	0	0	0	0	9	128.6	17	626.7	Varora
5	भद्रावती	1	10.2	-	-	0	0	0	0	0	0	8	137	18	468	Bhadravati
6	चिमूर	1	4.3	-	-	0	0	0	0	0	0	8	143.7	18	433.6	Chimur
7	ब्रम्हपुरी	1	6.8	-	-	0	0	0	0	0	0	6	192.3	17	655	Bramhapuri
8	नागभिड	1	4	-	-	0	0	0	0	0	0	8	279.1	18	518.9	Nagbhid
9	सिंदेवाही	1	9.4	-	-	0	0	0	0	0	0	9	138.6	16	518	Sindhewahi

10	राजुरा	2	9.4	-	-	0	0	1	4.3	0	0	7	98.6	14	377.9	Rajura
11	कोरपणा	0	0	-	-	0	0	0	0	0	0	8	99.6	18	377.6	Korpana
12	सावली	2	28	-	-	0	0	0	0	1	9	8	147	17	596.2	Savali
13	बल्लरपूर	0	0	-	-	0	0	1	8.4	0	0	4	107.3	20	602.9	Ballarpur
14	पोमभूरणा	2	26.3	-	-	0	0	0	0	0	0	5	79	12	117.5	Pombhurna
15	जिवती	-	-	-	-	0	0	1	6.4	0	0	8	124	17	481.6	Jivati
XXXV	गडचिरोली (जिल्हा)															Gadchiroli (Distt.)
1	गडचिरोली	1	43.6	-	-	-	-	-	-	0	0	6	153.3	17	591.6	Gadchiroli
2	कुरखेडा	2	24.5	-	-	-	-	-	-	0	0	7	222.9	20	526.4	Kurkheda
3	आरमोरी	1	7.2	-	-	-	-	-	-	0	0	8	147.2	16	628.5	Armori
4	चामोर्शी	2	14	-	-	-	-	-	-	0	0	7	110	13	660.5	Chamorshi
5	सिरोंचा	2	14.4	-	-	-	-	-	-	0	0	11	245.2	21	499.8	Sironeha
6	अहेरी	2	38.8	-	-	-	-	-	-	0	0	7	75.2	19	473.4	Aheri
7	इटापल्ली	2	17.3	-	-	-	-	-	-	0	0	7	69.1	22	537.9	Etapalli
8	धानोरा	2	32.2	-	-	-	-	-	-	0	0	5	92	24	652.1	Dhanora
9	कोरची	1	11	-	-	-	-	-	-	0	0	6	199.2	20	463.2	Korchi
10	देसाईगंज	2	17.6	-	-	-	-	-	-	0	0	7	207	16	734.1	Desaiganj wadsa
11	मुलचेरा	1	10.8	-	-	-	-	-	-	0	0	7	44.6	19	586.2	Mulchera
12	भामरागड	2	26.2	-	-	-	-	-	-	0	0	8	84.7	23	671.1	Bhamragad

तक्ता क्रमांक /TABLE No.2.4 – Contd.

(पाऊस मिली मिटरमध्ये/Rainfall in MM)

अ.क्र. Sr. No.	केंद्र	ऑगस्ट August		सप्टेंबर September		ऑक्टोबर October		नोव्हेंबर November		डिसेंबर December		एकूण वार्षिक Total		Centre
		पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	
(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
I	मुंबई													Mumbai (Distt.)
1	मुंबई (कुलाबा)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Culaba
II	मुंबई उपनगर													Mumbai Sub.(Distt.)
2	अंधेरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Andheri
III	ठाणे (जिल्हा)													Thane (Distt.)
1	ठाणे	27	1027.4	15	399	7	125	6	122	-	-	102	3427.2	Thane
2	कल्याण	26	1074	13	473	4	43	5	116	-	-	93	3226.0	Kalyan
3	मुरबाड	25	703.1	16	485.5	6	42.4	4	31.7	-	-	95	2419.3	Murbad
4	भिवंडी	28	866	13	391	6	70	3	40	-	-	95	2762.0	Bhivandi
5	शहापूर	22	754.8	15	452.2	6	102.8	5	31.4	-	-	93	2470.1	Shahapur
6	उल्हासनगर	27	916.3	12	452.3	5	88.6	6	129	-	-	91	3063.5	Ulhasnagar
7	अंबरनाथ	25	782.7	14	422.3	4	131	4	96.3	-	-	89	2598.3	Ambarnath
IV	रायगड (जिल्हा)													Raigad (Distt.)
1	अलिबाग	24	969.6	15	337.9	5	104.9	2	13.2	-	-	93	3064.3	Alibag
2	पनवेल	28	933.7	15	506.6	7	70.7	3	85.4	-	-	97	3393.2	Panwel
3	कर्जत	27	1175.8	18	515.7	7	88.8	11	204.6	-	-	111	4400.1	Karjat
4	खालापूर	27	910.2	19	478	8	121	12	157.8	-	-	109	3379.6	Khalapur
5	उरण	26	917.1	13	304	3	44	3	14	-	-	90	2890.1	Uran
6	सुधागड (पाली)	27	1088.8	20	585.6	9	146.7	8	273.5	-	-	108	3926.8	Sudhagad
7	पेण	30	835.4	20	294.4	7	67.2	3	16.8	-	-	107	2650.1	Pen
8	महाड	28	768	19	495.2	7	160.3	9	128.4	-	-	111	3298.7	Mahad
9	मानगाव	26	768.8	21	474.4	8	152.2	5	84.2	-	-	108	3182.7	Mangaon
10	रोहा	31	1045.5	23	596.5	6	70.8	4	72.2	-	-	111	3793.0	Roha
11	पोलादपूर	28	629.8	20	494.1	10	289	9	52	-	-	114	3350.9	Poladpur
12	मुरुड	23	799.1	22	574	10	176.4	3	22	-	-	109	3750.6	Murud

13	श्रीवर्धन	25	644	19	740	6	224	5	34	-	-	105	3682.0	Shriwardhan
14	म्हसाळा	27	855.6	19	568.4	5	72.4	6	87	-	-	106	3592.6	Mahasala
15	तळा	27	1007	19	584.4	6	146	3	38	-	-	105	3548.4	Tala
V	रत्नागिरी (जिल्हा)													Ratnagiri (Distt.)
1	चिपळूण	28	686	21	868	11	225	6	55	-	-	118	4178.2	Chiplun
2	दापोली	28	688	21	905.2	9	123.6	4	75.3	-	-	114	4679.9	Dapoli
3	खेड	24	670	18	632	9	173	6	105	-	-	108	4104	Khed
4	गुहागर	23	627	19	512	9	312	3	48	-	-	103	4122	Guhagar
5	मंडणगड	28	693	23	657	7	216	3	59	-	-	114	3839.9	Mandangad
6	रत्नागिरी	26	799.9	18	392.7	10	198.9	6	103.5	-	-	111	4015.7	Ratnagiri
5	संगमेश्वर	30	1237	22	1024	9	289	6	280	-	-	119	6698	Sangameshwar
6	राजापूर	28	817	21	553	7	376.2	5	83.4	-	-	111	4229.6	Rajapur
7	लांजा	29	721.6	21	529	10	185	6	90	-	-	114	4304	Lanja
VI	सिंधुदुर्ग (जिल्हा)													Sindhudurg (Distt.)
1	देवगड	26	681	22	420	5	246	3	35	-	-	105	3796	Devgad
2	मालवण	27	897	23	582	8	327	7	210	-	-	114	5568	Malwan
3	सावंतवाडी	31	808.8	23	586.2	11	339	10	177	-	-	123	5036	Sawantwadi
4	वेगुर्ला	27	907	24	479.3	9	190	7	135.5	-	-	114	4362.5	Vengurla
5	कणकवली	30	1135	24	642	12	421	5	68	-	-	126	5093	Kankawali
6	कुडाळ	29	805	25	596	11	246	7	230	-	-	120	4442	Kudal
7	वैभववाडी	28	924	23	543	12	372	9	101	-	-	121	4179	Vaibhavwadi
8	दोडामार्ग	31	916	25	665.3	15	297.8	10	214	-	-	132	4874.1	Dodamarg
VII	नाशिक (जिल्हा)													Nashik (Distt.)
1	मालेगाव	13	335	7	142	4	65	3	42	-	-	44	872	Malegaon
2	बागलाण	15	249	5	66	2	18	4	62	-	-	43	520	Baglan
3	कळवण	11	150	7	56	4	58	6	64	-	-	52	589	Kalwan
4	नांदगाव	14	225	9	152	4	39	6	114	-	-	52	790	Nandgaon
5	सुरगणा	19	405	13	252	3	24	2	52	-	-	67	1443	Surgana
6	नाशिक	12	178	10	95.5	5	52	4	120	-	-	53	770	Nasik
7	दिंडोरी	13	179	8	89	6	80	2	57	-	-	53	742	Dindori
8	इगतपुरी	27	999	19	453	4	64	3	106	-	-	101	3084	Egatpuri
9	पेठ	24	655	13	297	6	55	2	34	-	-	80	1840	Peth
10	निफाड	10	126	5	69	5	99	6	196	-	-	44	725	Niphad
11	सिन्नर	11	117.2	11	124	4	104.6	9	182	-	-	50	804	Sinnar
12	येवला	11	183	8	162.6	3	54.4	4	115	-	-	47	881.6	Yevla
13	चांदवड	14	234	9	97	5	122	6	136	-	-	57	879	Chandwad
14	त्रिंबकेश्वर	20	479	15	260	5	55	3	159	-	-	72	1634	Trimbakeshwar
15	देवळा	10	110	6	55	1	41	4	40	-	-	38	443.4	Devali

VIII	धुळे (जिल्हा)													Dhule (Distt.)
1	धुळे	11	151	6	58	5	41	5	103	-	-	47	641	Dhule
2	साक्री	11	128	3	55	4	48	5	39	-	-	40	608	Sakri
3	शिरपुर	11	259	5	60	2	48	5	87	-	-	40	965	Shirpur
4	सिंदखेडा	12	125	7	63	3	27	5	98	-	-	45	533	Shindkheda
IX	नंदुरबार (जिल्हा)													Nandurbar (Distt.)
1	नंदुरबार	12	122	8	66	2	69	4	60	-	-	43	753	Nandurbar
2	नवापुर	14	258	13	148	2	41	5	105	-	-	56	1043	Navapur
3	शहादा	15	130	8	105	4	35	4	94	-	-	49	623	Shahada
4	तळोदा	17	344	12	105	3	89	5	91	-	-	51	900	Taloda
5	अक्राणी	18	246	10	82	4	79	5	37	-	-	56	705	Akrani
6	अक्कलकुआ	19	263	10	194	4	69	4	92	-	-	58	915	Akkalkua
X	जळगाव (जिल्हा)													Jalgaon (Distt.)
1	जळगाव	13	146.6	6	90.5	3	25.9	7	106	0	0	60	752.4	Jalgaon
2	भुसावळ	13	177.5	8	159.8	1	10.1	3	33.5	0	0	49	821.6	Bhusawal
3	यावल	15	242	9	176.8	2	6.6	5	58	0	0	61	1057.2	Yaval
4	रावेर	17	219.8	6	124.2	3	22.8	4	31	0	0	54	876.2	Raver
5	इदलाबाद मुकईनगर	18	277.8	4	135	2	27	2	28	0	0	51	998.8	Edlabad mukainagar
6	अमळनेर	16	235.6	7	77.2	2	14.9	7	125.5	0	0	59	721.4	Amalner
7	चोपडा	17	278.4	9	138.8	2	24.9	7	117.9	0	0	67	1025.0	Chopda
8	एरंडोल	16	279.5	7	88	2	14	6	88	0	0	58	864.5	Erandol
9	पारोळा	16	295	9	134.2	2	14	8	109.6	0	0	59	817.0	Parola
10	चालिसगाव	17	291	8	85	2	22	8	161.5	0	0	61	823.2	Chalisgaon
11	जामनेर	13	158.6	8	63.4	4	20.7	2	31.1	0	0	48	559.7	Jamner
12	पाचोरा	20	268.8	9	91.9	2	46.4	9	130.2	0	0	68	886.6	Pachora
13	भडगाव	14	228	6	119.8	2	11.2	5	64.2	0	0	50	773.8	Bhadgaon
14	धरणगाव	14	234.5	9	119	4	36.5	6	67	0	0	60	779.0	Dharangaon
15	बोधवाडा	11	246.7	8	175.3	3	36.4	4	41	0	0	49	1064.4	Bodhwada
XI	अहमदनगर (जिल्हा)													Ahmednagar (Distt.)
1	अहमदनगर	13	255	12	222	1	9	2	39	-	-	54	832	Nagar
2	पारनेर	11	145	13	167	5	88	3	77	-	-	50	676	Parner
3	श्रीगोंदा	11	152	12	251	4	72	3	33	-	-	43	739	Shrigonda
4	कर्जत	10	197	12	215	4	35	3	23	-	-	51	752	Karjat
5	जामखेड	8	171	10	123	4	54	5	74	-	-	57	839	Jamkhed
6	शेगाव	10	99	12	203	2	23	0	0	-	-	49	824	Shegaon
7	पाथर्डी	7	145	8	259	2	43	0	0	-	-	38	932	Pathardi

8	नेवासा	13	239	9	155	3	39	6	45	-	-	56	904	Newasa
9	राहुरी	7	183	12	299	3	29	5	73	-	-	47	886	Rahuri
10	संगमनेर	9	162	7	124	5	43	5	136	-	-	41	692	Sangamner
11	अकोला	11	242	4	71	4	122	4	243	-	-	40	1041	Akola
12	कोपरगाव	11	209	8	115	2	77	5	115	-	-	44	760	Kopergaon
13	श्रीरामपूर	9	299	10	179	3	64	6	79	-	-	50	932	Shrirampur
14	रहाटा	8	184	10	201	3	72	6	109	-	-	50	926	Rahata
XII	पुणे (जिल्हा)													Pune (Distt.)
1	पुणे	11	207.5	7	117.6	5	265.4	2	19.1	-	-	49	1169	Pune city
2	हवेली	10	200.5	7	117.6	5	265.4	2	19.1	-	-	47	1147.8	Haveli pune
3	मुळशी	13	413	14	297	4	39	4	143	-	-	62	1592	Mulshi paud
4	भोर	14	188	12	178	3	102	5	110	-	-	58	1121	Bhor
5	मावळ	12	284	6	89.9	6	64	5	78	-	-	56	1168	Maval wadgaon
6	वेल्ले	20	518	13	279	7	110	4	62	-	-	78	2043	Velhe
7	जुन्नर	10	197	7	96	3	74	6	102	-	-	45	862.3	Junnar
8	खेड	10	104	10	215.9	7	177.2	5	135.4	-	-	52	1018.4	Khed Rajgurunagar
9	आंबेगाव	8	171.9	11	163.8	4	33	7	134	-	-	48	823.4	Ambegaon ghodegaon
10	शिरूर	10	90	10	168	3	29	5	236	-	-	47	849.5	Shirur ghodnandi
11	बारामती	9	107	9	232	6	167	1	3	-	-	42	804.6	Baramati
12	इंदापूर	7	126.8	10	188.2	5	67.4	1	15	-	-	44	805.8	Indapur
13	दौंड	11	181	10	145	5	66	1	6	-	-	44	639.3	Daund
14	पुरंधर	8	87	9	107	6	99	4	55	-	-	46	602	Purandar saswad
XIII	सातारा (जिल्हा)													Satara (Distt.)
1	सातारा	11	166.4	12	172.8	5	71.6	5	35.5	-	-	64	1093.4	Satara
2	जवळी (मेढा)	15	314	12	220	7	107.6	4	61.4	-	-	69	1617.9	Javli medha
3	पाटण	16	241	14	306	5	80	4	77	-	-	72	1599.8	Patan
4	कराड	10	75.8	10	188.4	7	121	7	71.8	-	-	57	957.1	Karad
5	कोरेगाव	15	158.7	12	149.8	6	75.4	4	17.4	-	-	64	938.9	Koregaon
6	खटाव	14	214	9	181	5	122.7	2	53	-	-	54	896.9	Khataav vaduj
7	माण	9	170	10	129.4	6	162.5	4	58	-	-	46	827.5	Man dahiwadi
8	फलटण	12	112.8	9	249	6	217	8	82	-	-	56	1120.4	Phaltan
9	खंडाळा	8	79.4	8	144.8	7	58.2	5	97.9	-	-	48	752.4	Khandala
10	वाई	9	97.6	16	260.6	6	136.2	6	49.8	-	-	62	1128.4	Wai
11	महाबळेश्वर	29	1057.2	17	640.4	4	62.6	7	73.8	-	-	108	4351.1	Mahableshwar

XIV सोलापूर (जिल्हा)

1	उत्तर सोलापूर	12	225.6	9	101.3	4	74.3	1	9.4	0	0	46	781.3	N.solapur
2	दक्षिण सोलापूर	12	225.6	9	101.3	4	74.3	1	9.4	0	0	46	781.3	S.solapur
3	बारशी	11	316.6	12	133.6	4	98.9	2	22.6	0	0	54	1067	Barshi
4	अक्कलकोट	9	134	10	145	5	133.2	1	4	0	0	43	700.1	Akkalkot
5	मोहोळ	11	352.2	11	123.9	5	84.6	3	62	0	0	51	1031.3	Mohol
6	माढा	9	498.5	9	125.5	6	93	2	59	0	0	46	1200.3	Madha
7	करमाळा	12	208.4	12	268.7	4	59.5	0	0	0	0	52	980.9	Karmala
8	पंढरपूर	9	317.7	5	77.2	5	54.9	4	63.7	0	0	42	767	Pandharpur
9	सांगोला	12	201	9	162.4	1	5	1	13	0	0	37	591.9	Sangola
10	माळशिरस	9	116.5	8	105	6	121.3	4	34.5	0	0	47	741.3	Malshiras
11	मंगलवेढा	6	164.8	9	146.2	5	110.2	3	48.4	0	0	42	659.4	Mangalwedha

XV सांगली (जिल्हा)

1	मिरज	7	100.3	6	83.5	5	94	7	125.5	-	-	47	757.6	Miraj
2	जत	14	328	6	68.8	7	111	6	67.3	-	-	52	813.2	Jath
3	खानापूर	12	153.5	12	138	7	98	7	84	-	-	60	840.5	Khanapur vita
4	वाळवा	10	101.4	10	197	6	91	5	41	-	-	51	816.4	Valva eslampur
5	तासगाव	10	126.1	6	102	6	82	7	51.5	-	-	50	666	Tasgaon
6	शिराळा	12	115	13	258	5	44	5	81	-	-	59	1014	Shirala
7	आटपाडी	5	52	9	170	5	99	4	56	-	-	44	656	Atpadi
8	कवठेमहाकाळ	15	126.2	8	87.1	8	55.3	7	100.7	-	-	58	584.5	Kavthemahankal
9	पल्स	6	24	8	107	5	100	6	30	-	-	43	483	Palus
10	काडेगाव	7	93	10	184	9	128	3	26	-	-	51	797.8	Kadegaon

XVI कोल्हापूर (जिल्हा)

1	हातकांगले	12	167	15	281	4	85	6	132	-	-	60	1082	Hatkanangle
2	शिरोळ	6	42	5	79	5	32	5	78	-	-	45	565	Shirol
3	पन्हाळा	10	179	13	246	2	36	5	52	-	-	64	1473	Panhala
4	शाहूवाडी	18	288	15	240	6	57	6	87	-	-	84	1968	Shauwadi
5	राधानगरी	24	640	18	480	3	130.9	5	129	-	-	92	3000.9	Radhanagari
6	गगनबावडा	30	1516	25	720	14	423	7	156	-	-	131	6177.8	Bavda
7	करवीर	13	101	9	110.4	7	90.6	5	52.8	-	-	57	898	Karveer kolhapur
8	कागल	10	93	9	131	5	88	4	43	-	-	55	823	Kagal
9	गडहिंग्लज	12	129	20	311	5	105	4	81	-	-	70	1242	Gadhinglaj
10	बुधरगड	16	198	19	320	4	117	10	136	-	-	87	1749	Bhudargad
11	आजरा	15	280.5	23	425	5	95	4	76.6	-	-	84	2133.1	Ajara
12	चांदगड	20	415	20	354	9	262	8	95	-	-	99	2752	Chandgad

XVII औरंगाबाद (जिल्हा)**Aurangabad (Distt.)**

1	औरंगाबाद	13	182.5	8	72.7	5	42.4	7	58.2	-	-	61	802.9
2	पैठण	10	153.2	8	101.7	3	39.1	2	45.7	-	-	46	721.2
3	गंगापूर	12	216.8	8	81.7	5	41.6	4	35.5	-	-	57	839.9
4	वैजापूर	11	223.7	10	89.5	3	28.1	7	82.6	-	-	65	868.5
5	कन्नड	19	402.1	10	94	4	40.5	6	78	-	-	67	967.1
6	खुलदाबाद	17	284.1	8	209.9	4	59.6	4	63	-	-	66	1136.4
7	सिल्लोड	15	300.6	13	98.6	5	37.1	7	119.2	-	-	71	961.7
8	सोयेगाव	12	247.5	6	91	3	49.5	5	124.6	-	-	51	917.1
9	फुलांबरी	14	288.6	3	40.8	1	6.7	6	62.9	-	-	48	773.4

XVIII जालना (जिल्हा)**Jalna (Distt.)**

1	भोकरदान	14	327.3	10	95.7	5	29.6	5	61.8	-	-	62	778.2
2	जाफराबाद	15	342.5	8	127.2	5	61	8	114	-	-	59	1026.2
3	जालना	15	324.5	9	91	6	52.4	1	12	-	-	57	938.3
4	अंबड	16	186.4	8	131.2	3	26	4	35.7	-	-	57	857.6
5	परतूर	10	338	10	128	4	92	1	7	-	-	47	965
6	बदनापूर	18	274.1	4	64.9	3	15.7	3	22.6	-	-	50	668.1
7	धनसावंगी	12	247.9	11	118.5	5	25	1	2.8	-	-	56	851
8	मंथा	14	291.9	9	151.4	2	43.9	2	20	-	-	51	915.5

XIX परभणी (जिल्हा)**Parbhani (Distt.)**

1	परभणी	17	402.6	11	182.2	5	38.7	5	42	-	-	61	1011.6
2	गंगाखेड	8	196.1	10	197.2	3	35	3	59	-	-	43	947.5
3	पाथरी	14	329	11	191	4	30	2	21	-	-	51	993
4	जितूर	11	386	10	100	3	44	2	25	-	-	50	1040
5	पूरुणा	14	342	12	205	4	44	2	27	-	-	59	1274
6	पालम	13	250.9	14	268.8	3	51.6	3	17.6	-	-	49	990.7
7	सेलू	10	298.8	8	108.8	3	95	3	54	-	-	46	914.6
8	सोनपेठ	8	199	11	211	6	68	2	42	-	-	47	968.1
9	मनवत	17	362.8	13	188	5	69	4	32	-	-	61	953.8

XX हिंगोली (जिल्हा)													Hingoli (Distt.)	
1	हिंगोली	13	424.2	9	165.5	2	13.1	1	49.2	0	0	53	1400.2	Hingoli
2	कळमनुरी	15	390	12	143.5	4	89.3	1	8.2	0	0	55	1368	Kalmnuri
3	बसमत	14	290	10	191	3	37	0	2	0	0	50	1223	Basmat
4	औढा नागनाथ	14	368	10	130	2	21	0	0	0	0	46	991	Audha
5	सेनगांव	14	431	7	188	2	33	5	30	0	0	46	1254.4	Sengaon
XXI बीड (जिल्हा)													Beed (Distt.)	
1	बीड	10	244	12	102	4	127	2	22	-	-	45	817	Beed
2	पाटोदा	12	151	10	132	6	89	4	47	-	-	57	840	Patoda
3	आष्टी	10	264	10	220	5	71	2	42	-	-	54	959	Ashti
4	गेवराई	13	231	10	146	4	55	2	70	-	-	52	897	Gevari
5	माजलगाव	14	276	12	212	5	148	3	30	-	-	58	1138	Majalgaon
6	अंबेजोगाई	13	240	10	177	5	87	2	8	-	-	55	1012	Ambejogai
7	केज	13	342	12	160	5	56	3	29	-	-	58	1020	Kej
8	परळी	13	217	13	179	7	110	1	39	-	-	54	1056	Parali
9	धरुर	17	374	13	139	5	115	3	42.1	-	-	59	1163.1	Dharur
10	वाडवानी	13	391	8	127	4	44	4	35	-	-	49	1034	Vadavani
11	शिरुरकासार	9	114	11	115	5	50	0	1	-	-	42	646	Shirur Kasar
XXII नांदेड (जिल्हा)													Nanded (Distt.)	
1	नांदेड	11	295	14	255	5	46	2	14	0	0	58	1271	Nanded
2	बिलोली	11	211	10	192	4	54	2	14	0	0	53	743	Biloli
3	मुखेड	12	262	13	191	1	54	1	55	0	0	51	879	Mukhed
4	कंधार	13	248	10	191	6	134	2	126	0	0	55	1213	Kandhar
5	लोहा	11	229	11	153	7	95	2	39	0	0	62	1031	Loha
6	हदगाव	21	320	15	232	3	35	2	10	0	0	71	1154	Hadgaon
7	भोकर	11	226	16	305	4	90	1	20	0	0	61	1288	Bhokar
8	देगलूर	11	172	11	194	6	58	2	9	0	0	50	781	Deglur
9	किनवट	16	421	13	279	6	78	1	41	0	0	64	1335	Kinwat
10	मुदखेड	11	314	12	314	4	64	2	18	0	0	61	1374	Mudkhed
11	हिमायत नगर	13	344	14	242	7	93	2	26	0	0	64	1315	Himayat Nagar
12	माहूर	15	427	10	121	6	87	1	19	0	0	55	1149	Mahur
13	धरमाबाद	12	381	8	145	4	53	0	0	0	0	48	989	Dharmabad
14	उमरी	11	376	16	272	5	80	3	67	0	0	60	1214	Umari
15	अर्धापूर	16	292	12	224	6	65	2	8	0	0	64	1281	Ardhapur
16	नायगांव	10	262	14	198	4	40	2	104	0	0	57	969	Naigaon kh

XXIII उस्मानाबाद (जिल्हा)

1	उस्मानाबाद	14	286.9	13	132.2	5	37.4	2	13.2	-	-	68	1000.7
2	तुळजापूर	16	288	10	140.2	5	45	3	21.6	-	-	68	971.4
3	परांडा	12	186.3	13	162.8	1	29.2	6	73.6	-	-	61	1006.8
4	भूम	14	253.6	15	202.4	4	35	5	37.7	-	-	69	1089.3
5	कळंब	13	277	16	206.8	4	57.4	3	15.2	-	-	63	1044.4
6	उमरगांव	13	256	14	132	5	46.5	1	20.6	-	-	65	1013.2
7	नवीन लोहारा	12	333	11	170	6	117	1	20	-	-	61	1131
8	वाशी	13	250	14	194.5	3	66.5	1	8.9	-	-	64	1018.6

Osmanabad (Distt.)

Osmanabad
Tuljapur
Paranda
Bhum
Kalamb
Umarga
Lohara
Washi

XXIV लातूर (जिल्हा)

1	लातूर	15	255	13	151.2	7	50	2	14.1	-	-	70	1054.4
2	औसा	14	296.4	14	128	7	42	2	10.8	-	-	72	896.4
3	अहमदपूर	11	300.4	11	277	5	108.9	3	19.1	-	-	56	1096.6
4	निलंगा	17	337.2	19	167	6	51.8	2	60.9	-	-	77	1243.2
5	उदगीर	15	470	13	205	5	94.4	1	29.4	-	-	63	1209.6
6	चाकूर	17	305.4	11	139.2	5	54.4	5	18.5	-	-	66	983.7
7	रेनापूर	17	207	13	151.9	6	63.3	4	20.3	-	-	67	956.9
8	देवनी	15	464	9	117.5	3	22.5	1	33	-	-	59	1076
9	शिरुर अनंतमल	14	250	12	131.6	2	37	1	10.5	-	-	56	1028.4
10	जालकोट	13	263	10	205	4	113	3	13	-	-	51	971.3
8	देवनी	13	333.6	7	62.4	1	18.0	0	0.0	0	0.0	34	640.7
9	शिरुर अनंतमल	15	438.9	6	98.4	2	28.4	0	0.0	0	0.0	42	931.0
10	जालकोट	16	481.1	6	50.9	0	0.0	0	0.0	0	0.0	39	812.1

Latur (Distt.)

Latur
Ausa
Ahmedpur
Nilanga
Udgir
Chakur
Renapur
Davani
Shirur Anantmal
Jalkot
Devni
Shirur Anantmal
Jalkot

XXV बुलढाणा (जिल्हा)

1	जळगाव- जामोद	13	221	6	55	6	104	2	12	0	0	53	924.4
2	संग्रामपूर	11	227	7	76.5	4	16.1	1	31	0	0	46	904.6
3	चीखली	16	358	8	118	6	109.1	3	72	0	0	65	1192.1
4	बुलढाणा	12	276.4	10	123	6	24.9	1	15	0	0	54	1001.9
5	देऊळगाव राजा	13	277	7	93	5	49	4	94	0	0	57	1085
6	मेहकर	16	343	8	123	4	66	3	53	0	0	56	1146
7	सींदखेड राजा	14	353	6	88	2	20	1	28	0	0	48	1142
8	लोणार	15	285	8	158	4	63	2	38	0	0	55	1147
9	खामगाव	12	263.2	5	65.2	3	38	1	17.1	0	0	49	981.5
10	शेगांव	12	318	5	35	4	33	2	22	0	0	47	980.7
11	मलकापूर	10	192.2	4	152.6	0	0	2	23	0	0	35	902.8
12	मोताळा	13	395	6	117.4	3	31.4	1	23	0	0	48	1041.4
13	नांदुरा	11	214	7	103	2	9	2	17	0	0	48	1068

Buldhana (Distt.)

Jalgaon jamod
Sangrampur
Chikhali
Buldhana
Deulgaon raja
Mehkar
Shindkhedraja
Lonar
Khamgaon
Shegaon
Malkapur
Motala
Nandura

XXVI अकोला (जिल्हा)

1	आकोट	17	268.2	4	86	4	86.4	3	42.1	0	0	52	1013.3
2	तेल्हारा	13	213.2	9	108	3	21	1	47	0	0	48	797.2
3	बाळापूर	13	197	7	70	2	11	3	18	0	0	48	702.8
4	पातूर	13	128	3	25	4	28	2	45	0	0	50	746
5	अकोला	12	320	6	136.8	5	47.8	3	56.9	0	0	54	1068.8
6	बाशी टाकली	13	214	4	159	4	53	3	56	0	0	47	981.1
7	मुर्तिजापूर	18	369	7	65.5	3	60	1	55	0	0	57	1038.2

Akola (Distt.)

Akot
Telhara
Balapur
Patur
Akola
Barshitakli
Murtijapur

XXVII वाशीम (जिल्हा)

1	वाशीम	13	215	9	145.5	4	52	2	16.6	0	0	54	1152.3
2	रिसोड	14	240.6	6	137.4	4	40	2	12.2	0	0	46	1012.5
3	मालेगाव	14	273.6	8	108.4	3	51	3	18.6	0	0	51	1153.9
4	मंगरुळपीर	12	265.5	6	122.1	2	20.3	2	38.4	0	0	45	1101.9
5	मानोरा	11	272.1	6	68.9	5	54.8	2	38.3	0	0	49	1176.5
6	कारंजा	13	209.9	6	100.7	3	32.4	3	50.3	0	0	52	835.4

Washim (Distt.)

Washim
Risod
Malegaon
Mangrulpir
Manora
Karanja

XXVIII अमरावती (जिल्हा)

1	धारणी	17	237.1	7	90.6	3	32.6	1	26.4	0	0	56	902.1
2	चिखलधारा	19	339.5	10	449	7	102.1	6	107.8	0	0	70	1592.3
3	अमरावती	15	317	10	220.2	4	103.5	3	15.4	0	0	62	1405.1
4	भातकुली	16	307.3	7	95.4	4	60.1	1	9.1	0	0	52	1029.1
5	नांदगाव खांदेश्वर	16	341	11	185	5	100	3	42	0	0	68	1346.7
6	चांदूर रेल्वे	16	365.4	12	170.1	3	62.9	2	43.7	0	0	63	1309.1
7	तिवसा	18	344.9	7	180.4	3	58.5	1	7.2	0	0	57	1153.7
8	मोर्शी	19	590.6	4	91	3	27.2	3	128	0	0	50	1185.8
9	वरुड	17	304.9	4	86.6	4	54.7	2	69.4	0	0	53	923.2
10	दर्यापूर	18	302.9	7	81.3	4	52.8	2	45	0	0	61	975
11	अंजनगाव सुरजी	9	190.6	7	55.5	2	8.2	3	24	0	0	45	741.5
12	अचलपूर	13	415.8	6	76.3	5	66.9	2	42	0	0	49	1248.6
13	चांदू बाजार	15	353.6	6	84.6	3	34	2	9	0	0	46	892
14	धामणांव रेल्वे	14	365	10	216.9	5	58.6	1	15	0	0	64	1442.2

Amravati (Distt.)

Dharni
Chikhaldhara
Amravati
Bhatkuli
Nandgaon khandeshwar
Chandur railway
Tiwasa
Morshi
Warud
Daryapur
Anjangaon
Achalpur
Chandubajar
Dhamangaon railway

XXIX यवतमाळ (जिल्हा)

1	यवतमाळ	14	338.1	9	199.8	4	49.4	2	23.2	0	0	56	1106
2	बाभुळगाव	16	309	9	184	3	27	2	40	0	0	60	1013
3	कळंब	16	194	8	151	4	40	1	22	0	0	54	841
4	दारव्हा	14	358	6	66	7	71	3	64	0	0	62	1209.5
5	दिग्रस	16	369	7	94	4	49	2	31	0	0	55	1246
6	आर्णी	11	183.4	5	94.1	4	39	1	11	0	0	44	708.5
7	नेर	13	243	8	119	5	62	3	68	0	0	62	1109
8	पुसद	16	479.4	11	184	7	91	1	6	0	0	61	1335.8
9	उमरखेड	14	238	9	80	5	29	0	2	0	0	50	792.5
10	मोहगाव	16	354	9	82	4	43	1	31	0	0	58	1137
11	वाणी	17	553	14	235	6	65	2	94	0	0	66	1535

Yavatmal (Distt.)

Yeotmal
Bhabulgaon
Kalam
Darva
Digras
Arni
Ner
Pusad
Umerkhed
Mohagaon
Wani

12	मारेगाव	17	538	10	229	5	139	1	44	0	0	60	1638	Maregaon
13	झरीझामरी	16	291	7	81	1	29	1	8	0	0	49	879	Zarijamni
14	केळापूर	12	400	8	157	5	69	1	28	0	0	54	1187	Kelapur
15	घाटंजी	16	499	7	243	3	48	1	31	0	0	60	1541	Ghatanji
16	राळेगाव	14	468	8	159	5	62	2	17	0	0	59	1472	Ralegaon
XXX	वर्धा (जिल्हा)													Wardha (Distt.)
1	आर्वी	18	380.6	7	222.8	2	16.8	3	58.6	0	0	55	1147.1	Arvi
2	कारंजा	13	340.7	9	214.8	3	22.5	3	109.6	0	0	54	1253	Karanja
3	आष्टी	15	261.6	7	117.2	1	13.2	3	72.8	0	0	53	873.6	Ashti
4	वर्धा	18	368	13	219.8	4	39.6	3	52.9	1	23	67	1393.4	Wardha
5	सेलू	18	392.5	12	231.5	2	74.2	4	47.6	0	2	67	1329.5	Seloo
6	देवळी	14	335.2	9	177.2	1	58	4	40.2	0	1.6	52	1242.6	Devali
7	हिंगाघाट	17	339.2	13	278.8	4	68.8	2	72.6	0	0	61	1513.6	Hinganghat
8	समुद्रपूर	17	352.9	13	357.9	2	60.8	2	52.7	0	2	65	1440.2	Samudrpur
XXXI	नागपूर (जिल्हा)													Nagpur (Distt.)
1	नागपूर (शहर)	20	519.8	10	234.3	2	21.7	4	69.4	0	0.1	63	1395.3	Nagpur city
2	नागपूर (ग्रामीण)	21	524.7	10	237.3	2	21.7	4	93.4	0	0.1	65	1494.7	Nagpur gramin
3	कामठी	13	318.2	9	177	1	4.6	3	52	0	0	53	1098.6	Kamthi
4	हिंगणी	20	333.1	8	183	2	7.3	3	33	0	0	56	942.2	Hingni
5	रामटेक	18	357.6	11	253.2	1	40	2	55.8	0	0	59	1184	Ramtek
6	पारशिवनी	14	322.2	9	167.2	2	44	2	41.8	0	0	55	1086.6	Parshiwani
7	मौदा	14	421.6	11	286.8	2	61	3	72.6	1	2.6	63	1520.5	Maudha
8	काटोल	20	321.8	7	143.1	2	19.4	3	70.4	0	1.2	57	1027.9	Katol
9	नरखेड	15	423.8	8	107.8	4	55	2	58.2	0	0	57	1136.9	Narkhed
10	सावनेर	15	252.8	9	168.8	3	32.6	3	97.2	0	0	58	1078.4	Savner
11	कळमेश्वर	16	433.6	8	182.6	1	36.9	3	71.8	0	0	55	1180.5	Kalmeshwar
12	उमरेड	20	534.8	11	335.7	0	0	2	19.3	0	0	63	1551.2	Umrer
13	भिवापूर	20	419.4	14	418.5	1	49	2	35	0	0	64	1690.1	Bhiwapur
14	कुही	15	385.6	11	250.3	2	21.5	2	59	0	0	59	1291.5	Kuhi
XXXII	भंडारा (जिल्हा)													Bhandara (Distt.)
1	भंडारा	15	340.3	10	285.9	5	84.8	2	38.2	-	-	60	1349.5	Bhandara
2	मोहाडी	16	300.3	9	229	4	90.5	2	49.4	-	-	61	1271.6	Mohadi
3	तुमसर	15	279	9	423	1	7.4	1	11	-	-	55	1331.3	Tumsar
4	पौनी	19	390.4	13	351.9	4	59.6	2	58.4	-	-	70	1680.5	Pavni
5	साकोली	13	256	9	322.5	4	105.5	2	38.5	-	-	59	1733	Sakoli
6	लखानदूर	12	425.2	11	294.2	6	61	2	82.4	-	-	58	1619.5	Lakhandur
7	लाखनी	21	339	11	334	4	73	3	58	-	-	74	1926.4	Lakhani

XXXIII गोंदिया (जिल्हा)													Gondia (Distt.)	
1	गोंदिया	15	224.6	11	289.2	4	40.4	1	6.6	0	0	67	1331	Gondia
2	आमगांव	14	251	12	253	3	19	1	18	0	0	67	1459	Amgaon
3	तिरोडा	22	393	10	290	3	44.6	2	30.1	0	0	63	1471.7	Tiroda
4	गोरेगाव	9	217.4	9	206	1	6	0	0	0	0	48	1363.4	Goregaon
5	सालेकसा	20	349.5	11	178.9	2	11.8	1	4.3	0	0	72	1439.3	Salekasa
6	देवरी	20	303.6	12	302.4	3	27	1	5	0	2	73	1272	Devari
7	अर्जुनी मोरगांव	15	387	14	642.4	2	27.6	4	28	1	2.8	72	2043	Morgaon arjuni
8	सडक अर्जुनी	16	409.2	10	352.8	3	66	2	33.8	0	1	65	1940.4	Sadak arjuni
XXXIV चंद्रपूर (जिल्हा)													Chandrapur (Distt.)	
1	चंद्रपूर	14	462.6	12	337.9	6	108.5	3	85.8	1	7.4	60	1553.8	Chandrapur
2	मूल	17	466.6	12	342.6	3	42.6	3	19	1	5.6	63	1590	Mul
3	गोंडपिंपरी	20	634.6	9	833.2	4	71	0	0	1	7.2	61	2150.6	Gondpimpri
4	वरोरा	13	381.5	9	246.3	3	73	3	84.3	0	0	55	1547.7	Varora
5	भद्रावती	14	539	11	267	4	53	2	86	0	0	58	1560.2	Bhdravati
6	चिमूर	14	431.2	11	153.3	4	49.5	2	33.5	0	0	58	1249.1	Chimur
7	ब्रम्हपुरी	11	370.6	14	449.8	3	45.6	1	30	1	5.8	54	1755.9	Bramhpuri
8	नागभिड	18	492	12	329	4	25.8	1	35.4	0	2	62	1686.2	Nagbhid
9	सिंदेवाही	18	444.8	11	409.6	2	34.8	2	38.3	1	16	60	1609.5	Sindhewahi
10	राजुरा	13	673.1	8	411.7	3	135.7	2	12.5	1	13.4	51	1736.6	Rajura
11	कोरपणा	11	431	9	223	3	97.6	0	0	0	2	49	1230.8	Korpana
12	सावली	16	468.1	14	403.7	2	47.3	1	48.3	0	0	61	1747.6	Savali
13	बल्लरपूर	15	651.1	8	310.9	4	43.8	2	41.6	1	14.3	55	1780.3	Ballarpur
14	पोमभूरणा	18	622.5	13	442	3	55	0	0	0	0	53	1342.3	Pombhurna
15	जिवती	15	476.8	8	291.2	4	104.5	3	17	0	2.2	56	1503.7	Jivati
XXXV गडचिरोली (जिल्हा)													Gadchiroli (Distt.)	
1	गडचिरोली	17	495.8	11	494	7	59.9	1	4.4	1	10.3	61	1852.9	Gadchiroli
2	कुरखेडा	16	419.8	14	479.3	5	52.3	2	93.7	1	27.2	67	1846.1	Kurkheda
3	आरमोरी	12	402.8	12	491	6	56.1	2	24.6	1	7.2	58	1764.6	Armori
4	चामोर्शी	15	478.5	12	433	6	104	1	9	1	3	57	1812	Chamorshi
5	सिराँचा	18	457.8	11	273	5	106.2	1	8.8	1	16.2	70	1621.4	Sironcha
6	अहेरी	20	1017.6	10	476.9	2	59.7	0	2.1	2	7	62	2150.7	Aheri
7	इटापल्ली	18	626.5	11	631	2	28.5	0	2.5	1	18	63	1930.8	Etapalli
8	धानोरा	22	577.3	10	444	4	46	0	0.2	2	13.8	69	1857.6	Dhanora
9	कोरची	18	378.9	11	209.8	6	55.3	2	20	1	23	65	1360.4	Korchi
10	देसाईगंज	13	395.5	11	415	5	39	2	57	1	10	57	1875.2	Desaiganj wadsa
11	मुलचेरा	19	698.2	12	475.6	5	53.2	0	0	1	11.2	64	1879.8	Mulchera
12	भामरागड	19	963.8	12	473.8	3	53.2	1	5.8	2	18.4	70	2297	Bhamragad

टीप - (१) स्तंभ (२९) मधील आकडे हे प्रत्येक केंद्राचे सरासरी किंवा सर्वसाधारण पावसाचे आहेत/ The figures shown in coloumn (29) are average of normal rainfall at each centre

(२) N. A. माहिती उपलब्ध नाही/ information is not available

आधार - कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source —Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

2. पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक/Table No. 2.5

पावसाची कक्षा व कालावधी

Spread and Range of Rainfall (2010-11)

(मि.मी.मध्ये/ in m. m.)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	पावसाचा कालावधी/Spread of Rainfall		पावसाची कक्षा/Range of rainfall		District
		पाऊस सुरु होण्याचा दिनांक/Date of on set of monsoon	पाऊस बंद होण्याचा दिनांक/ Date of closure of monsoon	वर्षातील कमाल पाऊस Maximum (Total) rainfall in a year	वर्षातील किमान पाऊस Minimum (Total) rainfall in a year	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	मुंबई			N.A.	N.A.	Mumbai
2	मुंबई उपनगर			N.A.	N.A.	Mumbai Suburban
3	ठाणे	2 nd June 2010	25 th Nov 2010	2852.2	80.8	Thane
4	रायगड	2 nd June 2010	25 th Nov 2010	3463.2	85.6	Raigad
5	रत्नागिरी	2 nd June 2010	24 th Nov 2010	4463.3	0.5	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1 st June 2010	25 th Nov 2010	4670.4	13.8	Sindhudurg
7	नाशिक	31 st May 2010	26 th Nov 2010	1085.9	0.5	Nashik
8	धुळे	4 th May 2010	25 th Nov 2010	689.0	5.3	Dhule
9	नंदुरबार	8 th June 2010	26 th Nov 2010	827.2	1.0	Nandurbar
10	जळगाव	4 th May 2010	24 th Nov 2010	858.9	1.6	Jalgaon
11	अहमदनगर	2 nd June 2010	25 th Nov 2010	844.9	0.9	Ahmednagar
12	पुणे	20 th May 2010	23 rd Nov 2010	1132.5	4.6	Pune
13	सातारा	2 nd May 2010	25 th Nov 2010	1388.9	8.4	Satara
14	सांगली	3 rd May 2010	24 th Nov 2010	743.6	2.9	Sangli
15	सोलापूर	2 nd June 2010	24 th Nov 2010	846.6	16.2	Solapur
16	कोल्हापूर	1 st May 2010	24 th Nov 2010	2004.3	4.6	Kolhapur
17	औरंगाबाद	4 th May 2010	24 th Nov 2010	887.6	4.2	Aurangabad
18	जालना	4 th May 2010	23 rd Nov 2010	894.2	2.0	Jalna
19	परभणी	2 nd May 2010	22 nd Nov 2010	1013.3	0.6	Parbhani
20	हिंगोली	2 nd May 2010	21 st Nov 2010	1246.9	0.6	Hingoli
21	बीड	2 nd May 2010	24 th Nov 2010	962.4	7.2	Beed
22	नांदेड	9 th June 2010	23 rd Nov 2010	1125.8	0.4	Nanded
23	उस्मानाबाद	2 nd May 2010	24 th Nov 2010	1035.7	3.0	Osmanabad
24	लातूर	2 nd May 2010	22 nd May 2010	1052.3	4.1	Latur
25	बुलढाणा	2 nd June 2010	23 rd Nov 2010	1039.8	4.8	Buldhana
26	अकोला	2 nd June 2010	22 nd Nov 2010	906.6	14.1	Akola
27	वाशिम	2 nd June 2010	20 th Nov 2010	1072.7	3.2	Washim
28	अमरावती	21 st May 2010	20 th Nov 2010	1154.2	8.1	Amravati
29	यवतमाळ	19 th May 2010	20 th Nov 2010	1173.7	3.9	Yavatmal
30	वर्धा	12 th June 2010	10 th Dec 2010	1277.0	3.6	Wardha
31	नागपूर	12 th June 2010	8 th Dec 2010	1263.0	0.3	Nagpur
32	भंडारा	14 th June 2010	19 th Nov 2010	1558.7	3.8	Bhandara
33	गोंदिया	12 th June 2010	9 th Dec 2010	1540.6	0.5	Gondiya
34	चंद्रपूर	1 st May 2010	9 th Dec 2010	1607.9	0.1	Chandrapur
35	गडचिरोली	1 st June 2010	9 th Dec 2010	1856.5	13.8	Gadchiroli

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Agriculture, Govt. of Maharashtra, Pune

३. जीवनविषयक सांख्यिकी

३.१ महाराष्ट्र राज्यातील जन्म दर, मृत्यु दर, बालमृत्यु दर, प्रमुख कारणानुसार मृत्यूंची संख्या वगैरे माहिती या विभागातील तक्त्यांत दिली आहे.

३.२ या विभागात दिलेल्या माहितीसाठी खालीलप्रमाणे व्याख्यांचा वापर करण्यात आला होता.

$$(१) \text{ दर हजार अंदाजित लोकसंख्येमागे जन्म दर} = \frac{\text{ज}}{\text{न}} \times १०००$$

$$(२) \text{ दर हजार अंदाजित लोकसंख्येमागे मृत्यु दर} = \frac{\text{म}}{\text{न}} \times १०००$$

ज्यांत ज = दिलेल्या भौगोलिक क्षेत्रातील लोकसंख्येत संदर्भ वर्षामध्ये झालेल्या जिवंत जन्मांची संख्या

म = दिलेल्या भौगोलिक क्षेत्रातील लोकसंख्येत संदर्भ वर्षामध्ये झालेल्या मृत्यूंची संख्या

न = त्याच क्षेत्राची संदर्भ वर्षाची वर्षामध्ये अंदाजित लोकसंख्या

$$\text{बाल मृत्यु दर} = \frac{\text{दिलेल्या भौगोलिक क्षेत्रातील एक वर्षाखालील बालकांच्या मृत्यूंची संख्या}}{\text{त्याच क्षेत्रातील लोकसंख्येत जिवंत जन्मलेल्या बालकांची संख्या}} \times १०००$$

बाल मृत्यु दर हा सामाजिक आरोग्याचा एक उत्तम निर्देशक आहे.

३.३ जीवनविषयक आकडेवारी ग्रामीण विभागात महसूल खात्याकडून गोळा करण्यात येते, तर नागरी भागात ते महानगरपालिका व नगरपालिकांचे सांविधिक कार्य आहे.

3. VITAL STATISTICS

3.1 The tables in this section give data on birth rate, death rate, infant mortality rate, number of deaths according to principal causes in Maharashtra.

3.2 While presenting tables in this section the following definitions were adopted :—

1. *Birth rate* per thousand estimated population
 $= \frac{B}{N} \times 1000$

2. *Death rate* per thousand estimated population
 $= \frac{D}{N} \times 1000$

Where, B = No. of live births which occurred among the population of the given geographical area during the year under reference

D = No. of deaths which occurred among the population of given geographical area during the year under reference and

N=estimated mid-year population.

3. *Infant Mortality rate* = $\frac{\text{No. of deaths under one year of age which occurred in the given geographical Area}}{\text{No. of live births which occurred among the population in the same geographical area}} \times 1000$

Infant mortality rate is a good indicator of social health

3.3 The data on vital statistics was collected through revenue agency in rural area and for urban area, it is a statutory function of Municipalities and Municipal Corporations.

3. जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.1

नोंदणी झालेल्या जन्मांची लिंगानुसार संख्या व जन्म समयी स्त्री-पुरुष प्रमाण
No. of Registered Births Classified by Sex and Sex Ratio at Births
(2009)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	नोंदणी झालेल्या एकूण जन्मांची संख्या Total No. of Registered Births	नोंदणी झालेले जन्म/Registered Births						जन्मसमयी स्त्री/पुरुष प्रमाण Sex Ratio at Birth (शंभर स्त्रियांमागे पुरुषांची संख्या) (Females per 1000 males)			District
			ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	
			पुरुष Males	स्त्री Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्री Females	एकूण Total				
			(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	
1	मुंबई	1,75,298	--	--	--	91,355	83,943	1,75,298	0	919	919	Mumbai
2	मुंबई उपनगर											Mumbai Suburban
3	ठाणे	1,63,613	23,260	21,795	45,055	62,227	56,331	1,18,558	937	905	914	Thane
4	रायगड	41,641	12,095	11,013	23,108	9,769	8,764	18,533	911	897	905	Raigad
5	रत्नागिरी	26,741	7,289	6,794	14,083	6,554	6,104	12,658	932	931	932	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	13,159	3,593	3,177	6,770	3,265	3,124	6,389	884	957	919	Sindhudurg
7	नाशिक	1,07,726	24,840	21,276	46,116	32,611	28,999	61,610	857	889	875	Nashik
8	धुळे	42,495	11,444	10,022	21,466	11,860	9,169	21,029	876	773	824	Dhule
9	नंदुरबार	30,747	11,975	9,455	21,430	4,972	4,345	9,317	790	874	814	Nandurbar
10	जळगाव	86,929	18,831	15,876	34,707	28,853	23,369	52,222	843	810	823	Jalgaon
11	अहमदनगर	1,01,301	34,739	28,721	63,460	20,593	17,248	37,841	827	838	831	Ahmednagar
12	पुणे	1,39,484	21,483	18,050	39,533	53,077	46,874	99,951	840	883	871	Pune
13	सातारा	44,010	13,662	12,035	25,697	9,562	8,751	18,313	881	915	895	Satara
14	सांगली	52,088	13,917	11,789	25,706	14,040	12,342	26,382	847	879	863	Sangli
15	सोलापूर	92,783	23,610	19,488	43,098	25,924	23,761	49,685	825	917	873	Solapur
16	कोल्हापूर	63,183	12,050	9,965	22,015	22,156	19,012	41,168	827	858	847	Kolhapur
17	औरंगाबाद	83,450	16,805	13,056	29,861	29,147	24,442	53,589	777	839	816	Aurangabad
18	जालना	36,910	10,662	9,034	19,696	9,422	7,792	17,214	847	827	838	Jalna
19	परभणी	38,300	7,451	6,246	13,697	13,398	11,205	24,603	838	836	837	Parbhani

तक्का क्रमांक/TABLE No. 3.1- Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
20	हिंगोली	19,477	6,283	5,026	11,309	4,429	3,739	8,168	800	844	818	Hingoli
21	बीड	52,361	13,020	10,033	23,053	16,044	13,264	29,308	771	827	802	Beed
22	नांदेड	61,502	16,472	13,955	30,427	16,693	14,382	31,075	847	862	854	Nanded
23	उस्मानाबाद	29,526	8,015	6,635	14,650	8,142	6,734	14,876	828	827	827	Osmanabad
24	लातूर	54,097	12,635	10,665	23,300	16,728	14,069	30,797	844	841	842	Latur
25	बुलढाणा	53,029	15,285	12,254	27,539	13,988	11,502	25,490	802	822	812	Buldhana
26	अोला	40,378	5,677	5,239	10,916	15,689	13,773	29,462	923	878	890	Akola
27	वाशिम	19,890	5,368	4,161	9,529	5,764	4,597	10,361	775	798	787	Washim
28	अमरावती	55,557	8,553	8,289	16,842	20,194	18,521	38,715	969	917	933	Amravati
29	यवतमाळ	53,659	13,677	10,344	24,021	15,783	13,855	29,638	756	878	821	Yavatmal
30	वर्धा	19,605	5,222	5,128	10,350	4,810	4,445	9,255	982	924	954	Wardha
31	नागपूर	77,342	9,994	8,626	18,620	30,334	28,388	58,722	863	936	918	Nagpur
32	भंडारा	21,815	6,044	5,471	11,515	5,229	5,071	10,300	905	970	935	Bhandara
33	गोदिया	23,414	7,922	7,168	15,090	4,383	3,941	8,324	905	899	903	Gondiya
34	चंद्रपूर	38,218	10,216	9,355	19,571	10,009	8,638	18,647	916	863	890	Chandrapur
35	गडचिरोली	16,765	7,750	6,519	14,269	1,337	1,159	2,496	841	867	845	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		19,76,493	4,19,839	3,56,660	7,76,499	6,38,341	5,61,653	11,99,994	850	880	868	Maharashtra State

आधार :- आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source:- Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/Table No. 3.2

ग्रामीण व नागरी भागातील नोंदणी झालेल्या मृत्यूंचे लिंगानुसार वर्गीकरण No. of Registered Deaths classified by Sex in Rural and Urban areas (2009)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	नोंदणी झालेल्या मृत्यूंची एकूण संख्या Total No. of registered Deaths	नोंदणी झालेले मृत्यु/No. of Registered Deaths						District
			ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			
(1)	(2)	(3)	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	(2)
1	मुंबई	90,033	--	--	--	53,655	36,378	90,033	Mumbai
2	मुंबई उपनगर								Mumbai Suburban
3	ठाणे	46,919	7,784	6,659	14,443	19,105	13,371	32,476	Thane
4	रायगड	14,432	6,836	4,740	11,576	1,758	1,098	2,856	Raigad
5	रत्नागिरी	13,283	6,228	5,179	11,407	1,178	698	1,876	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	7,910	3,409	3,383	6,792	650	468	1,118	Sindhudurg
7	नाशिक	28,795	7,349	6,131	13,480	8,334	6,981	15,315	Nashik
8	धुळे	10,921	3,742	3,006	6,748	2,403	1,770	4,173	Dhule
9	नंदुरबार	6,912	3,007	2,234	5,241	1,045	626	1,671	Nandurbar
10	जळगाव	24,443	8,944	6,733	15,677	5,259	3,507	8,766	Jalgaon
11	अहमदनगर	23,393	9,786	6,979	16,765	3,954	2,674	6,628	Ahmednagar
12	पुणे	48,505	7,566	6,128	13,694	20,962	13,849	34,811	Pune
13	सातारा	18,835	7,164	6,123	13,287	3,245	2,303	5,548	Satara
14	सांगली	19,504	6,652	5,025	11,677	4,430	3,397	7,827	Sangli
15	सोलापूर	25,262	7,754	5,456	13,210	7,106	4,946	12,052	Solapur
16	कोल्हापूर	25,948	9,043	7,014	16,057	5,999	3,892	9,891	Kolhapur
17	औरंगाबाद	17,075	4,960	3,308	8,268	5,708	3,099	8,807	Aurangabad
18	जालना	7,540	3,314	2,412	5,726	1,147	667	1,814	Jalna
19	परभणी	7,649	2,393	1,977	4,370	2,048	1,231	3,279	Parbhani
20	हिंगोली	4,296	2,021	1,302	3,323	637	336	973	Hingoli
21	बीड	10,438	4,529	3,325	7,854	1,546	1,038	2,584	Beed
22	नांदेड	13,492	5,236	3,845	9,081	2,759	1,652	4,411	Nanded
23	उस्मानाबाद	7,966	3,412	2,582	5,994	1,154	818	1,972	Osmanabad
24	लातूर	10,162	4,058	3,021	7,079	1,684	1,399	3,083	Latur
25	बुलढाणा	14,356	5,707	4,171	9,878	2,690	1,788	4,478	Buldhana
26	अकोला	9,957	2,908	2,104	5,012	2,957	1,988	4,945	Akola
27	वाशिम	5,087	2,176	1,459	3,635	1,006	446	1,452	Washim
28	अमरावती	19,115	5,743	4,677	10,420	4,830	3,865	8,695	Amravati
29	यवतमाळ	14,458	5,830	3,705	9,535	2,913	2,010	4,923	Yavatmal
30	वर्धा	9,732	3,790	3,288	7,078	1,575	1,079	2,654	Wardha
31	नागपूर	35,802	6,140	4,236	10,376	15,493	9,933	25,426	Nagpur
32	भंडारा	9,527	3,873	3,478	7,351	1,334	842	2,176	Bhandara
33	गोंदिया	9,787	4,400	3,640	8,040	1,077	670	1,747	Gondiya
34	चंद्रपूर	15,177	5,261	4,416	9,677	3,510	1,990	5,500	Chandrapur
35	गडचिरोली	6,495	3,136	2,551	5,687	519	289	808	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		6,33,206	1,74,151	1,34,287	3,08,438	1,93,670	1,31,098	3,24,768	Maharashtra State

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source: Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक माहिती/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.3

नोंदणी झालेल्या मृत्यूंची प्रमुख कारणानुसार संख्या Number Registered Deaths by Principal Causes (2009)

अ.क्र. Sr.No.	प्रमुख कारणे (2)	मृत्यूंची संख्या No.of deaths (3)	Principal Causes (4)
1	पटकी	7	Cholera
2	देवी	0	Small pox
3	प्लेग	0	Plauge
4	ताप	533	Fever
5	आमांश व अतिसार	653	Dysentery & Diarrohea
6	श्वसनाचे रोग	22,392	Respiratory diseases
7	दुखापत	18,636	Injuries
8	इतर कारणे	1,70,114	Other Causes
	सर्व कारणे	2,12,335	All causes

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source— Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune

3.जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.4

नोंदणी झालेल्या मृत्यूंची लिंगानुसार व वयोगटानुसार संख्या/Number of Registered Deaths by age and sex
(2009)

वयोगट Age Group (1)	ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			एकूण/Total		
	पुरुष Males (2)	स्त्री Females (3)	एकूण Total (4)	पुरुष Males (5)	स्त्री Females (6)	एकूण Total (7)	पुरुष Males (8)	स्त्री Females (9)	एकूण Total (10)
१ वर्षाखालील									
Below 1 year	12,976	10,574	23,550
1 to 4 years	2,357	2,036	4,393
5 to 14 years	4,858	4,131	8,989
15 to 24 years	9,624	6,952	16,576
25 to 34 years	17,652	8,819	26,471
35 to 44 years	27,697	10,764	38,461
45 to 54 years	35,130	14,188	49,318
55 to 64 years	41,868	20,904	62,772
65 to 69 years	28,461	18,488	46,949
७० वर्षावरील	1,04,697	90,902	1,95,599
above 70 years			
वय माहीत नसलेले	82,501	77,627	1,60,128
Age not Stated			
एकूण / Total	3,67,821	2,65,385	6,33,206

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.5

बाल-मृत्यु दर व माता मृत्यु दर/Infant and Maternal Mortality Rates
(2009)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा District	बाल मृत्युचे दर / Infant mortality Rates			माताविषयक मृत्यु दर / Maternal mortality Rates			District (2)
		ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुंबई	39.58	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	Mumbai Suburban
3	ठाणे	10.58	Thane
4	रायगड	5.07	Raigad
5	रत्नागिरी	5.50	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	11.17	Sindhudurg
7	नाशिक	17.51	Nashik
8	धुळे	10.14	Dhule
9	नंदुरबार	1.63	Nandurbar
10	जळगाव	6.74	Jalgaon
11	अहमदनगर	4.72	Ahmednagar
12	पुणे	14.60	Pune
13	सातारा	7.00	Satara
14	सांगली	8.47	Sangli
15	सोलापूर	11.95	Solapur
16	कोल्हापूर	11.55	Kolhapur
17	औरंगाबाद	4.54	Aurangabad
18	जालना	9.56	Jalna
19	परभणी	5.48	Parbhani
20	हिंगोली	1.33	Hingoli
21	बीड	1.60	Beed
22	नांदेड	7.04	Nanded
23	उस्मानाबाद	5.62	Osmanabad
24	लातूर	4.29	Latur
25	बुलढाणा	8.34	Buldhana
26	अकोला	6.36	Akola
27	वाशिम	3.32	Washim
28	अमरावती	12.31	Amravati
29	यवतमाळ	6.63	Yavatmal
30	वर्धा	16.73	Wardha
31	नागपूर	12.65	Nagpur
32	भंडारा	13.16	Bhandara
33	गोंदिया	13.28	Gondia
34	चंद्रपूर	..	9	11.41	Chandrapur
35	गडचिरोली	..	22	17.42	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		10	20	11.92	Maharashtra State

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source — Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/Table No. 3.6

महाराष्ट्र राज्यातील जीवनविषयक मृत्युचे महत्वाचे दर Important Vital Rates of Maharashtra State (2009)

अ.क्र. Sr. No.	बाब (1)	जीवनविषयक महत्वाचे दर Important Vital Rates (3)	Item (2)
1	जन्मसमयी स्त्री-पुरुष प्रमाण	115	Sex Ratio at Birth
2	मृत्युसमयी स्त्री-पुरुष प्रमाण	139	Sex Ratio at Death
3	जीवनविषयक निर्देशांक	312	Vital Index
4	प्रमुख कारणांमुळे झालेल्या मृत्युंचे दर लाख लोकसंख्येमागे प्रमाण	--	Death rate per lakh population by principal causes
4.1	पटकी	--	Cholera
4.2	देवी	--	Small pox
4.3	प्लेग	--	Plague
4.4	ताप	--	Fevers
4.5	श्वसनाचे रोग	--	Respiratory diseases
4.6	आमांश व अतिसार	--	Dysentery and diarrhoea
4.7	दुखापती	--	Injuries
4.8	इतर सर्व कारणे	--	All other causes

$$\text{टीप - (१) जन्मसमयी स्त्री पुरुष प्रमाण} = \frac{\text{जिवंत जन्मलेले मुलगे}}{\text{जिवंत जन्मलेल्या मुली}} \times १००$$

$$\text{(२) मृत्युसमयी स्त्री पुरुष प्रमाण} = \frac{\text{पुरुषांचे मृत्यू}}{\text{स्त्रियांचे मृत्यू}} \times १००$$

$$\text{(३) जीवनविषयक निर्देशांक} = \frac{\text{एकूण जिवंत जन्म}}{\text{एकूण मृत्यू}} \times १००$$

$$\text{Note.— (1) Sex Ratio at birth} = \frac{\text{Male live births}}{\text{Female live births}} \times 100$$

$$\text{(2) Sex Ratio at death} = \frac{\text{Male deaths}}{\text{Female deaths}} \times 100$$

$$\text{(3) Vital Index} = \frac{\text{Total live births}}{\text{Total deaths}} \times 100$$

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source - Directorate of Health services, Government of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.7

जन्म दर, मृत्यू दर व बाल-मृत्यू दर Birth Rate, Death Rate and Infant Mortality Rate (2009)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	जन्म दर Birth Rate			मृत्यू दर Death Rate			बाल-मृत्यू दर Infant Mortality Rates			District (2)
		ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	मुंबई	--	--	12.83	--	--	6.59	--	----	39.58	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	--	--	12.83	--	--	6.59	--	----	39.58	Mumbai Suburban
3	ठाणे	--	--	15.64	--	--	4.48	--	----	10.58	Thane
4	रायगड	--	--	16.92	--	--	5.87	--	----	5.07	Raigad
5	रत्नागिरी	--	--	15.16	--	--	7.53	--	----	5.5	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	--	--	15.16	--	--	9.11	--	----	11.17	Sindhudurg
7	नाशिक	--	--	18.5	--	--	4.95	--	----	17.51	Nashik
8	धुळे	--	--	22.95	--	--	5.9	--	--	10.14	Dhule
9	नंदुरबार	--	--	20.87	--	--	4.69	--	----	1.63	Nandurbar
10	जळगाव	--	--	21.81	--	--	6.13	--	----	6.74	Jalgaon
11	अहमदनगर	--	--	22.68	--	--	5.24	--	----	4.72	Ahmednagar
12	पुणे	--	--	16.35	--	--	5.68	--	----	14.6	Pune
13	सातारा	--	--	14.63	--	--	6.26	--	----	7	Satara
14	सांगली	--	--	18.5	--	--	6.93	--	----	8.47	Sangli
15	सोलापूर	--	--	21.79	--	--	5.93	--	----	11.95	Solapur
16	कोल्हापूर	--	--	16.34	--	--	6.71	--	----	11.55	Kolhapur
17	औरंगाबाद	--	--	24.59	--	--	5.03	--	----	4.54	Aurangabad
18	जालना	--	--	20.89	--	--	4.27	--	----	9.56	Jalna
19	परभणी	--	--	22.79	--	--	4.55	--	----	5.48	Parbhani
20	हिंगोली	--	--	17.88	--	--	3.94	--	----	1.33	Hingoli
21	बीड	--	--	22.09	--	--	4.4	--	----	1.6	Beed
22	नांदेड	--	--	18.97	--	--	4.16	--	----	7.04	Nanded
23	उस्मानाबाद	--	--	18.34	--	--	4.95	--	----	5.62	Osmanabad
24	लातूर	--	--	23.00	--	--	4.32	--	----	4.29	Latur
25	बुलढाणा	--	--	21.66	--	--	5.86	--	----	8.34	Buldhana
26	अोला	--	--	22.18	--	--	5.47	--	----	6.36	Akola
27	वाशिम	--	--	17.80	--	--	4.55	--	----	3.32	Washim
28	अमरावती	--	--	19.32	--	--	6.65	--	----	12.31	Amravati
29	यवतमाळ	--	--	19.92	--	--	5.37	--	----	6.63	Yavatmal
30	वर्धा	--	--	14.63	--	--	7.26	--	----	16.73	Wardha
31	नागपूर	--	--	16.61	--	--	7.69	--	----	12.65	Nagpur
32	भंडारा	--	--	18.29	--	--	7.99	--	----	13.16	Bhandara
33	गोर्दिया	--	--	18.69	--	--	7.81	--	----	13.28	Gondiya
34	चंद्रपूर	--	--	16.89	--	--	6.71	--	----	11.41	Chandrapur
35	गडचिरोली	--	--	15.45	--	--	5.99	--	----	17.42	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		--	--	18.04	--	--	5.78	--	----	11.92	Maharashtra State

टीप - (१) जन्म व मृत्यूच्या नोंदी जेथून उपलब्ध झाल्या त्या खेडी व शहरांच्या वर्षांच्या मध्यावधी अंदाजित लोकसंख्येवर जन्म व मृत्यू दर आधारलेले आहेत.

(२) जन्म व मृत्यू दर एक हजार अंदाजित लोकसंख्येमागे आहेत. बाल मृत्यू दर एक हजार जिवंत जन्मांमागे आहेत.

(३) न्यून नोंदणीमुळे जन्म व मृत्यू दर कमी आहेत.

Note-(1) The birth and death rates are based on the mid year estimated population of the village and towns from which the birth and death records were actually received.

(2) The birth and death rates are per 1,000 estimated population. Infant mortality rates are per 1,000 live births.

(3) The Rates are low due to under registration of births and deaths.

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source — Directorate of Health Services, Govt. of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक माहिती/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.8

प्रमुख कारणानुसार मृत्यूंची संख्या/No. of Deaths by Principal Causes
(2009)

Sr.No.	प्रमुख कारणे	मृत्यूंची संख्या No.of deaths	Principal Causes
(1)	(2)	(3)	(4)
1	विषमज्वर	105	Typhoid
2	गोवर	2	Measles
3	शीतज्वर	51	Influenza
4	इतर ताप	533	Other fevers
5	फुफ्फुस दाह	6,651	Pneumonia
6	क्षय	15,228	Tuberculosis
7	डांग्या खोकला	1	Whooping-cough
8	हगवण	--	Gastro
9	पटकी	7	Cholera
10	आमांश	--	Dysentery
11	अतिसार	653	Diarrhoea
12	हृदय विकार	61,467	Heart Attack (Diseases of Circulatory System)
13	घटसर्प	9	Diphtheria
14	पोलिओ	0	Polio
15	कुष्ठरोग	0	Leprosy
16	कर्करोग	10,608	Cancer
17	धनुर्वात	38	Tetanus
18	कावीळ	--	Jaundice
19	आलर्क	104	Rabies
20	आत्महत्या	962	Suicide
21	भाजणे	849	Accidental Burns
22	बुडणे	824	Drowning
23	अन्नामधील विषबाधेव्यतिरिक्त इतर विषबाधा	283	Accidental poisoning other than food poisoning
24	वाहतुकीचे अपघात	2,430	Traffic Accidents
25	इतर वर्गीकरण न केलेले अपघात	12,879	Other Accidents elsewhere not classified
26	मनुष्यवध	265	Homicide
27	सर्पदंश	144	Snake Bite
28	रानटी जनावरे	--	Wild beasts
29	सापाव्यतिरिक्त इतर विषारी प्राणी दंश	--	Other than snake bites
30	एकूण दुखापती	18,636	Total injuries
31	मधुमेह	5,801	Diabetes
32	रक्त क्षय	1,807	Anaemia
33	मेंदूचा ज्वर	741	Maningitis
34	पक्षघात	--	Paralysis
35	दमा	2,596	Asthama
36	पॅथरीचे रोग	6,737	Liver diseases
37	वार्धक्य	7,676	Senility
38	गरोदरपणातील रोग	324	Complaints relating to pregnancy
39	अपरिपक्वता	4,560	Pre-maturity
40	सर्व इतर कारणे	55,046	All other causes
41	कारणे न सांगितलेले	12,954	Causes not stated
	एकूण मृत्यू	2,12,335	Total deaths

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source— Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune

४. गृहनिर्माण :

४.१ या विभागात २००१ च्या जनगणनेनुसार घरबांधणी विषयी गोळा करण्यात आलेली माहिती देण्यात आली आहे.

४.२ “घर” म्हणजे वस्ती असलेले किंवा वस्ती नसलेले निवासगृह, दुकान, दुकान व निवासी (संमिश्र) उद्योगधंद्याचे ठिकाण व कार्यशाळा इत्यादीसाठी असलेले एखादे बांधकाम किंवा त्याचा भाग, ज्याला रस्त्यावरून, सार्वजनिक जिन्यावरून, शिवारातून किंवा मुख्य दरवाजातून प्रवेश करता येण्यासारखे प्रवेशद्वार आहे, असे ठिकाण अशी व्याख्या करण्यात आली. तक्ता क्रमांक ४.२ मध्ये घराच्या वापरानुसार जनगणना झालेल्या कुटुंबांचे वापरात असलेल्या खोल्यांचे संख्येनुसार वर्गीकरण दिले आहे. चार भिंती व डोक्यावर छप्पर असून प्रवेशद्वार आहे आणि ज्याचा आकार कमीतकमी ६ X ६ फुट असेल अशा जागेस “खोली” म्हणतात. बंद न केलेली छपरी, स्वयंपाकाची खोली, भांडार, गॅरेज, गुरांचा गोठा किंवा ज्या खोलीचा आकार ६ X ६ फूटांपेक्षा कमी आहे अशी जागा खोली म्हणून गणली जात नाही. कुटुंबातील व्यक्ती अशा प्रकारच्या कोणत्याही जागी राहत असल्यास ती नियमानुसार “खोलीत” राहते असे समजले जात नाही. “कुटुंब” म्हणजे एकाच घरात एकत्र राहणाऱ्या आणि त्याच ठिकाणी शिजवलेले भोजन घेणाऱ्या व्यक्तींचा समूह, कुटुंबातील कोणत्याही व्यक्तीस कामकाजाच्या निकडीमुळे असे करणे शक्य नसले तरी, त्या व्यक्तीस त्या कुटुंबातील गणले जाते. ह्या ठिकाणी दिलेली माहिती फक्त कुटुंबसंस्थेपुरतीच मर्यादित आहे. संस्थांतील कुटुंबे उदा. वसतिगृहे, राहण्याची व जेवणाची सोय असलेल्या खाणावळी, तुरुंग, दवाखाने इ. ठिकाणी रहाणाऱ्या व्यक्तींचा समूह जरी “कुटुंब” संज्ञेच्या व्याख्येत बसत असला तरी त्यांचा त्यात समावेश करण्यात आलेला नाही.

4. Housing :

4.1. This section gives data on housing collected through 2001 Population Census.

4.2. In the 2001 Census “ House ” was defined as a structure or part of a structure (inhabited or vacant) or a dwelling, a shop, a shop-cum-dwelling or a place of business, workschool, etc. with a separate entrance whether that separate entrance led directly to the street or to a common staircase, court-yard or a gate. The classification of houses according to the purpose for which they were used and the distribution of households by the number of rooms occupied is given in Table No. 4.2. A room has four walls with a door way and a roof overhead and of at least 6'X6' dimensions. Unenclosed verandah, kitchen, store, garage and cattleshed or places of sizes smaller than 6'X6' are not treated as rooms. Households residing in any one of such places are treated as having no regular room. A ' household ' is a group of persons who commonly live together in the same house and take their meals from a common mess unless exigencies of work prevent one of them from doing so. Material presented here is restricted only to the family type of households. Institutional households, i.e. groups of persons residing in hostels, boardings, prisons, hospitals, etc., who otherwise satisfy the definition of household are not included here.

**4. गृहविषयक सांख्यिकी/
तक्का क्रमांक/
घरांची वापरानुसार केलेली वर्गवारी/
जनगणना/**

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण ग्रामीण नागरी	जनगणनेनुसार घरांची संख्या Total Number of census houses (4)	घरांची यादी करतेवेळी आढळलेली घरे Census houses vacant at the time of house listing (5)	निवास Residence (6)	निवासासह अन्य वापर Residence cum- other use (7)	दुकान, कार्यालय Shop, Office (8)	वापरातील Occupied
								शाळा, कॉलेज इत्यादि Schools, College, etc., (9)
1	मुंबई	ए	9,76,597	84,780	6,24,047	18,568	1,43,847	1,942
		ग्रा	0	0	0	0	0	0
		ना	9,76,597	84,780	6,24,047	18,568	1,43,847	1,942
2	मुंबई उपनगर	ए	24,27,994	2,98,346	17,21,939	36,312	1,70,114	4,872
		ग्रा	0	0	0	0	0	0
		ना	24,27,994	2,98,346	17,21,939	36,312	1,70,114	4,872
3	ठाणे	ए	23,60,563	3,65,413	16,25,717	52,167	1,58,466	11,432
		ग्रा	5,43,690	53,979	3,93,332	29,848	13,446	7,412
		ना	18,16,873	3,11,434	12,32,385	22,319	1,45,020	4,020
4	रायगड	ए	6,86,655	98,712	4,54,771	11,179	25,995	6,901
		ग्रा	5,15,988	66,101	3,46,397	7,910	11,721	6,061
		ना	1,70,667	32,611	1,08,374	3,269	14,274	,840
5	रत्नागिरी	ए	5,48,382	49,076	3,49,238	5,627	18,887	5,274
		ग्रा	4,90,417	40,978	3,12,892	4,721	12,474	4,985
		ना	57,965	8,098	36,346	906	6,413	289
6	सिंधुदुर्ग	ए	2,96,486	29,982	1,80,382	3,125	11,906	3,065
		ग्रा	2,67,089	26,356	1,63,078	2,604	8,306	2,844
		ना	29,397	3,626	17,304	521	3,600	221
7	नाशिक	ए	12,03,869	1,57,057	8,42,740	22,010	65,860	11,219
		ग्रा	6,98,559	76,605	5,08,442	14,019	21,042	9,618
		ना	5,05,310	80,452	3,34,298	7,991	44,818	1,601
8	धुळे	ए	4,24,975	46,471	3,17,673	7,145	18,343	3,472
		ग्रा	3,23,049	36,352	2,44,405	4,769	8,479	3,079
		ना	1,01,926	10,119	73,268	2,376	9,864	393
9	नंदुरबार	ए	3,10,853	21,691	2,29,605	18,509	10,030	4,215
		ग्रा	2,62,259	16,381	1,96,327	17,311	5,042	4,026
		ना	48,594	5,310	33,278	1,198	4,988	189
10	जळगाव	ए	9,39,241	96,977	7,05,646	11,536	42,696	6,158
		ग्रा	6,84,096	70,732	5,20,331	7,226	19,025	5,311
		ना	2,55,145	26,245	1,85,315	4,310	23,671	847
11	अहमदनगर	ए	10,58,373	1,09,844	7,19,194	17,163	55,788	10,606
		ग्रा	8,46,995	85,272	5,76,956	12,924	32,388	9,670
		ना	2,11,378	24,572	1,42,238	4,239	23,400	936

HOUSING STATISTICS

TABLE No. 4.1

Classification of houses According to Use

Population Census (2001)

घरे

Census houses used as

हॉटेल, लॉज इत्यादि Hotel, Lodge Guest House etc.	हॉस्पिटल दवाखाना, Dispensary etc.	कारखाने		इतर		Total Rural Urban	District
		यंत्रशाळा व तात्पुरत्या जागा Factories, workshops and workshed etc.	प्रार्थनालये Places of worship	बिगर-निवासी वापर Other Non-residential use			
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(3)	(2)	
5,317	4,723	23,946	2,500	66,927	T	Mumbai	
0	0	0	0	0	R		
5,317	4,723	23,946	2,500	66,927	U		
7,597	9,954	67,787	6,751	1,04,322	T	Mumbai Suburban	
0	0	0	0	0	R		
7,597	9,954	67,787	6,751	1,04,322	U		
7,250	8,179	46,960	8,521	76,458	T	Thane	
1,336	1,053	4,205	3,500	35,579	R		
5,914	7,126	42,755	5,021	40,879	U		
2,873	1,654	5,312	8,078	71,180	T	Raigad	
1,587	910	3,150	7,106	65,045	R		
1,286	744	2,162	972	6135	U		
1,379	1,340	3,769	8,417	1,05,375	T	Ratnagiri	
960	980	2,929	7,988	1,01,510	R		
419	360	840	429	3,865	U		
1,051	909	2,602	5,132	58,332	T	Sindhudurg	
774	719	2,078	4,821	55,509	R		
277	190	524	311	2,823	U		
4,618	4,118	14,468	11,609	70,170	T	Nashik	
1,895	1,555	4,389	8,855	52,139	R		
2,723	2,563	10,079	2,754	18,031	U		
1,122	1,063	2,657	2,986	24,043	T	Dhule	
648	592	1,098	2,368	21,259	R		
474	471	1,559	618	2,784	U		
544	610	1,239	2,030	22,380	T	Nandurbar	
335	408	655	1,708	20,066	R		
209	202	584	322	2,314	U		
2,230	2,363	5,164	7,211	59,260	T	Jalgaon	
1,327	1,265	2,615	5,714	50,550	R		
903	1,098	2,549	1,497	8,710	U		
4,176	3,120	8,945	13,844	1,15,693	T	Ahmednagar	
2,983	2,000	5,806	12,105	1,06,891	R		
1,193	1,120	3,139	1,739	8,802	U		

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
12	पुणे	ए	20,69,408	3,07,301	13,90,637	35,128	1,36,855	12,360
		ग्रा	8,09,458	96,868	5,43,047	19,222	27,895	9,371
		ना	12,59,950	2,10,433	8,47,590	15,906	1,08,960	2,989
13	सातारा	ए	7,95,055	94,020	5,14,535	26,987	35,422	6,968
		ग्रा	6,80,941	79,111	4,43,974	23,892	23,044	6,394
		ना	1,14,114	14,909	70,561	3,095	12,378	574
14	सांगली	ए	6,82,340	71,414	4,73,683	17,533	39,906	4,827
		ग्रा	5,06,932	51,202	3,56,645	13,386	20,942	4,137
		ना	1,75,408	20,212	1,17,038	4,147	18,964	690
15	सोलापूर	ए	9,35,310	82,282	6,80,832	29,737	53,647	7,073
		ग्रा	6,42,727	58,467	4,78,171	9,962	24,830	5,923
		ना	2,92,583	23,815	2,02,661	19,775	28,817	1,150
16	कोल्हापूर	ए	9,32,124	82,918	6,34,827	45,170	50,324	5,689
		ग्रा	6,46,299	57,015	4,35,724	37,308	22,895	4,555
		ना	2,85,825	25,903	1,99,103	7,862	27,429	1,134
17	औरंगाबाद	ए	6,85,576	72,837	5,10,189	10,063	40,603	5,158
		ग्रा	4,28,338	43,638	3,25,306	5,261	15,427	4,182
		ना	2,57,238	29,199	1,84,883	4,802	25,176	976
18	जालना	ए	3,77,943	30,388	2,90,631	6,475	15,668	2,952
		ग्रा	3,12,092	23,386	2,43,985	4,779	9,222	2,698
		ना	65,851	7,002	46,646	1,696	6,446	254
19	परभणी	ए	3,36,616	17,291	2,72,661	5,526	15,482	2,256
		ग्रा	2,35,979	10,795	1,96,499	3,187	5,444	1,834
		ना	1,00,637	6,496	76,162	2,339	10,038	422
20	हिंगोली	ए	2,19,045	12,096	1,75,168	3,620	6,606	1,679
		ग्रा	1,88,131	10,059	1,51,567	2,889	4,039	1,543
		ना	30,914	2,037	23,601	731	2,567	136
21	बीड	ए	5,53,027	42,202	4,17,464	9,383	23,090	4,948
		ग्रा	4,64,763	35,969	3,52,040	7,802	13,124	4,554
		ना	88,264	6,233	65,424	1,581	9,966	394
22	नांदेड	ए	6,42,699	36,713	5,09,440	9,257	32,106	4,878
		ग्रा	4,91,465	24,972	4,00,167	6,420	14,406	4,066
		ना	1,51,234	11,741	1,09,273	2,837	17,700	812
23	उस्मानाबाद	ए	3,65,341	27,974	2,85,677	5,309	17,370	2,992
		ग्रा	3,09,827	23,537	2,45,953	4,332	10,335	2,726
		ना	55,514	4,437	39,724	977	7,035	266
24	लातूर	ए	4,40,056	21,989	3,57,689	8,461	24,751	2,997
		ग्रा	3,39,844	16,860	2,82,714	6,332	12,294	2,543
		ना	1,00,212	5,129	74,975	2,129	12,457	454
25	बुलढाणा	ए	5,79,424	43,354	4,32,589	8,006	25,898	3,604
		ग्रा	4,59,965	31,100	3,50,192	5,698	12,660	3,098
		ना	1,19,459	12,254	82,397	2,308	13,238	506
26	अकोला	ए	3,94,935	25,886	3,04,447	6,246	20,028	2,901
		ग्रा	2,51,960	14,597	1,96,150	4,331	6,400	2,373
		ना	1,42,975	11,289	1,08,297	1,915	13,628	528

TABLE No. 4.1—contd.

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(3)	(2)
9,131	7,686	27,728	19,506	1,23,076	T.	Pune
3,139	2,022	7,234	13,687	86,973	R	
5,992	5,664	20,494	5,819	36,103	U	
3,044	2,568	6,648	11,330	93,533	T.	Satara
1,897	1,827	4,942	10,256	85,604	R	
1,147	741	1,706	1,074	7,929	U	
2,139	2,269	6,820	7,505	56,244	T.	Sangli
1,302	1,414	3,877	6,401	47,626	R	
837	855	2,943	1,104	8,618	U	
3,934	2,653	7,815	11,616	55,721	T.	Solapur
2,505	1,406	3,824	9,441	48,198	R	
1,429	1,247	3,991	2,175	7,523	U	
3,104	3,026	14,939	8,042	84,085	T.	Kolhapur
1,639	1,636	6,576	6,566	72,385	R	
1,465	1,390	8,363	1,476	11,700	U	
2,868	1,994	4,505	7,028	30,331	T.	Aurangabad
1,443	960	1,731	5,499	24,891	R	
1,425	1,034	2,774	1,529	5,440	U	
1,240	884	1,790	4,075	23,840	T.	Jalna
777	640	1,010	3,603	21,992	R	
463	244	780	472	1,848	U	
1,128	781	1,696	3,158	16,637	T.	Parbhani
454	396	659	2,490	14,221	R	
674	385	1,037	668	2,416	U	
621	474	851	1,936	15,994	T.	Hingoli
377	336	578	1,713	15,030	R	
244	138	273	223	964	U	
2,159	1,182	3,196	5,592	43,811	T.	Beed
1,490	864	2,009	5,052	41,859	R	
669	318	1,187	540	1,952	U	
2,821	1,596	3,346	5,645	36,897	T.	Nanded
1,481	933	1,432	4,744	32,844	R	
1,340	663	1,914	901	4,053	U	
1,821	763	1,791	3,759	17,885	T.	Osmanabad
1,254	575	1,329	3,340	16,446	R	
567	188	462	419	1,439	U	
1,960	1,006	2,647	3,747	14,809	T.	Latur
1,121	626	1,316	3,266	12,772	R	
839	380	1,331	481	2,037	U	
1,860	1,451	3,056	5,563	54,043	T.	Buldhana
982	916	1,672	4,596	49,051	R	
878	535	1,384	967	4,992	U	
1,110	1,369	2,166	3,857	26,925	T.	Akola
564	616	999	2,814	23,116	R	
546	753	1,167	1,043	3,809	U	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
27	वाशिम	ए	2,59,106	12,891	1,96,796	4,333	8,759	2,353
		ग्रा	2,19,160	9,682	1,67,845	3501	4,961	2,160
		ना	39,946	3,209	28,951	832	3,798	193
28	अमरावती	ए	6,46,201	42,901	4,95,006	13,395	33,078	4,694
		ग्रा	4,32,034	25,019	3,37,920	8,964	11,846	3,686
		ना	2,14,167	17,882	1,57,086	4,431	21,232	1,008
29	यवतमाळ	ए	6,37,264	32,106	4,93,592	9,929	24,767	5,537
		ग्रा	5,23,928	22,882	4,10,234	7,502	13,945	5,083
		ना	1,13,336	9,224	83,358	2,427	10,822	454
30	वर्धा	ए	3,29,821	21,006	2,48,578	7,696	15,533	2,759
		ग्रा	2,44,053	13,704	1,85,935	5,407	7,364	2,389
		ना	85,768	7,302	62,643	2,289	8,169	370
31	नागपूर	ए	9,96,221	77,883	7,57,195	20,586	62,343	6,488
		ग्रा	3,75,221	26,956	2,84,078	6,344	10,735	4,237
		ना	6,21,000	50,927	4,73,117	14,242	51,608	2,251
32	भंडारा	ए	3,01,882	22,082	2,29,407	4,981	12,476	2,755
		ग्रा	2,56,348	17,254	1,95,883	4,252	8,544	2,506
		ना	45,534	4,828	33,524	729	3,932	249
33	गोर्दिया	ए	3,25,889	20,373	2,35,767	8,778	10,543	3,009
		ग्रा	2,90,121	16,737	2,10,527	7,740	7,132	2,833
		ना	35768	3,636	25,240	1,038	3,411	176
34	चंद्रपूर	ए	5,83,384	37,509	4,32,243	9,853	22,289	6,126
		ग्रा	4,07,842	20,683	2,97,923	7,315	9,961	5,396
		ना	1,75,542	16,826	1,34,320	2,538	12,328	730
35	गडचिरोली	ए	2,78,734	14,843	1,95,341	4,826	6,495	3,959
		ग्रा	2,59,425	12,631	1,81,392	4,607	5,245	3,837
		ना	19,309	2,212	13,949	219	1,250	122
महाराष्ट्र राज्य		ए	2,56,01,389	26,08,608	1,83,05,346	5,14,619	14,55,971	1,78,118
		ग्रा	1,44,08,995	12,15,880	1,05,36,031	3,11,765	4,34,613	1,45,130
		ना	1,11,92,394	13,92,728	77,69,315	2,02,854	10,21,358	32,988

TABLE No. 4.1—contd.

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(3)	(2)
660	629	1,266	2,891	28,528	T.	Washim
410	418	762	2,414	27,007	R	
250	211	504	477	1,521	U	
1,752	2,078	3,656	6,422	43,219	T.	Amravati
799	997	1,312	4,810	36,681	R	
953	1,081	2,344	1,612	6,538	U	
1,658	1,411	2,920	6,881	58,463	T.	Yavatmal
1,074	922	1,636	6,069	54,581	R	
584	489	1,284	812	3,882	U	
789	820	1,912	3,823	26,905	T.	Wardha
453	537	1,069	2,998	24,197	R	
336	283	843	825	2,708	U	
2,594	3,654	8,038	8,675	48,765	T.	Nagpur
870	853	1,798	4,560	34,790	R	
1,724	2,801	6,240	4,115	13,975	U	
667	684	1,673	2,572	24,585	T.	Bhandara
542	521	1,219	2,244	23,383	R	
125	163	454	328	1,202	U	
708	644	1,562	2,786	41,719	T.	Gondiya
526	503	1,216	2,552	40,355	R	
182	141	346	234	1,364	U	
1,409	1,217	2,889	4,851	64,998	T.	Chandrapur
818	651	1,651	3,762	59,682	R	
591	566	1,238	1,089	5,316	U	
487	497	947	2,119	49,220	T.	Gadchiroli
439	439	682	2,010	48,143	R	
48	58	265	109	1,077	U	
87,821	79,369	2,96,706	2,20,458	18,54,373	T.	Maharashtra State
38,201	30,490	77,458	1,69,052	14,50,375	R	
49,620	48,879	2,19,248	51,406	4,03,998	U	

Source:- H-Series : Maharashtra-Census of India, 2001

4. गृहविषयक सांख्यिकी/HOUSING STATISTICS

तक्का क्रमांक/TABLE No. 4.2

वापरातील खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबांची संख्या

Households by number of rooms occupied

जनगणना/Population Census, 2001

वापरातील खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबे Households occupying rooms													
अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हा (2)	एकूण ग्रामीण नागरी (3)	वेगळी								बेघर कुटुंबे House- less households (12)	Total Rural Urban (3)	District (2)
			एकूण Total (4)	खोली नसलेले No Exclusive room (5)	१ खोली 1 Room (6)	२ खोल्या 2 Rooms (7)	३ खोल्या 3 Rooms (8)	४ खोल्या 4 Rooms (9)	५ खोल्या 5 Rooms (10)	६ व अधिक खोल्या & 6 Rooms (11)			
1	मुंबई	ए	6,55,770	45,739	4,43,362	86,184	46,805	18,012	4,413	4,075	7,180	T.	Mumbai
		ग्रा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	R	
		ना	6,55,770	45,739	4,43,362	86,184	46,805	18,012	4,413	4,075	7,180	U	
2	मुंबई उपनगर	ए	7,78,923	1,24,355	11,05,757	3,63,308	135,745	29,767	6,103	9,297	4,591	T.	Mumbai Suburban
		ग्रा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	R	
		ना	7,78,923	1,24,355	11,05,757	3,63,308	1,35,745	29,767	6,103	9,297	4,591	U	
3	ठाणे	ए	7,13,099	84,262	8,42,631	5,28,648	1,79,213	42,084	9,880	13,301	13,080	T.	Thane
		ग्रा	4,34,173	48,803	2,01,354	1,16,986	39,780	13,797	3,631	3,745	6,077	R	
		ना	2,78,926	35,459	6,41,277	4,11,662	1,39,433	28,287	6,249	9,556	7,003	U	
4	रायगड	ए	4,75,276	22,172	1,87,480	1,61,830	66,682	22,008	5,598	5,858	3,648	T.	Raigad
		ग्रा	3,61,709	19,835	1,48,225	1,22,067	45,037	15,695	4,056	3,830	2,964	R	
		ना	1,13,567	2,337	39,255	39,763	21,645	6,313	1,542	2,028	684	U	
5	रत्नागिरी	ए	3,68,197	30,875	1,46,770	1,06,206	48,219	20,592	6,999	6,944	1,592	T.	Ratnagiri
		ग्रा	3,29,982	29,868	1,37,169	94,194	39,602	16,942	5,535	5,220	1,452	R	
		ना	38,215	1,007	9,601	12,012	8,617	3,650	1,464	1,724	140	U	
6	सिंधुदुर्ग	ए	1,91,669	10,317	47,757	56,200	34,205	23,241	9,141	9,417	1,391	T.	Sindhudurg
		ग्रा	1,73,423	9,656	44,473	51,357	29,889	20,603	8,039	8,117	1,289	R	
		ना	18,246	661	3,284	4,843	4,316	2,638	1,102	1,300	102	U	
7	नाशिक	ए	8,82,407	47,886	4,21,728	2,56,414	98,789	32,893	8,588	10,460	5,649	T.	Nashik
		ग्रा	5,34,195	41,332	2,78,541	1,50,380	40,694	12,287	2,823	3,658	4,480	R	
		ना	3,48,212	6,554	1,43,187	1,06,034	58,095	20,606	5,765	6,802	1,169	U	

तक्का क्रमांक/TABLE No. 4.2—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
8	धुळे	ए	3,30,730	25,447	1,62,340	87,984	36,346	11,057	2,962	3,732	862	T.	Dhule
		ग्रा	2,53,615	24,142	1,35,071	62,453	23,590	5,213	979	1,472	695	R	
		ना	77,115	1,305	27,269	25,531	12,756	5,844	1,983	2,260	167	U	
9	नंदुरबार	ए	2,51,352	30,901	1,55,731	42,451	14,626	3,729	1,044	2,044	826	T.	Nandurbar
		ग्रा	2,16,095	29,423	1,42,378	31,779	8,805	1,665	343	1,062	640	R	
		ना	35,257	1,478	13,353	10,672	5,821	2,064	701	982	186	U	
10	जळगाव	ए	7,33,594	43,685	3,82,310	2,01,567	68,055	21,993	5,371	7,082	3,531	T.	Jalgaon
		ग्रा	5,38,910	37,975	3,01,829	1,41,927	39,078	10,346	1,958	2,781	3,016	R	
		ना	1,94,684	5,710	80,481	59,640	28,977	11,647	3,413	4,301	515	U	
11	अहमदनगर	ए	7,44,663	37,518	4,26,590	1,81,728	59,273	22,754	6,439	7,763	2,598	T.	Ahmednagar
		ग्रा	5,96,627	34,643	3,64,232	1,38,578	37,298	12,396	3,238	4,061	2,181	R	
		ना	1,48,036	2,875	62,358	43,150	21,975	10,358	3,201	3,702	417	U	
12	पुणे	ए	14,44,228	76,316	7,00,488	3,76,000	1,75,342	71,499	19,166	20,799	4,618	T.	Pune
		ग्रा	5,69,376	25,268	3,00,974	1,66,052	47,900	17,101	3,934	5,331	2,816	R	
		ना	8,74,852	51,048	3,99,514	2,09,948	1,27,442	54,398	15,232	15,468	1,802	U	
13	सातारा	ए	5,48,601	37,474	2,27,301	1,72,040	68,364	26,230	7,159	7,890	2,143	T.	Satara
		ग्रा	4,73,894	35,453	1,98,454	1,51,406	56,418	20,112	4,903	5,227	1,921	R	
		ना	74,707	2,021	28,847	20,634	11,946	6,118	2,256	2,663	222	U	
14	सांगली	ए	4,96,918	20,700	1,95,947	1,54,559	71,438	32,280	9,384	10,881	1,729	T.	Sangli
		ग्रा	3,74,025	16,825	1,49,550	1,20,262	52,589	21,325	5,687	6,299	1,488	R	
		ना	1,22,893	3,875	46,397	34,297	18,849	10,955	3,697	4,582	241	U	
15	सोलापूर	ए	7,20,106	19,777	3,81,782	2,02,385	62,980	28,864	8,485	10,802	5,031	T.	Solapur
		ग्रा	4,95,509	13,907	2,78,140	1,39,005	36,118	14,874	3,839	5,104	4,522	R	
		ना	2,24,597	5,870	1,03,642	63,380	26,862	13,990	4,646	5,698	509	U	
16	कोल्हापूर	ए	6,92,468	14,087	1,99,834	2,20,110	1,58,531	63,847	16,217	17,897	1,945	T.	Kolhapur
		ग्रा	4,83,560	11,249	1,26,774	1,60,525	1,21,952	42,409	9,548	9,450	1,653	R	
		ना	2,08,908	2,838	73,060	59,585	36,579	21,438	6,669	8,447	292	U	
17	औरंगाबाद	ए	5,27,879	16,851	2,83,729	1,41,737	48,985	20,715	6,314	7,824	1,724	T.	Aurangabad
		ग्रा	3,36,088	14,766	2,11,932	83,691	17,128	4,732	958	1,616	1,265	R	
		ना	1,91,791	2,085	71,797	58,046	31,857	15,983	5,356	6,208	459	U	

तक्का क्रमांक/TABLE No. 4.2—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
18	जालना	ए	3,03,945	9,702	1,80,596	77,790	21,741	7,444	2,453	2,823	1,396	T.	Jalna
		ग्रा	2,54,686	9,262	1,63,787	60,672	13,767	3,799	1,003	1,135	1,261	R	
		ना	49,259	440	16,809	17,118	7,974	3,645	1,450	1,688	135	U	
19	परभणी	ए	2,84,234	3,779	1,36,962	92,848	29,583	12,360	4,186	3,885	631	T.	Parbhani
		ग्रा	2,04,103	3,335	1,11,502	64,640	16,171	5,138	1,542	1,237	538	R	
		ना	80,131	444	25,460	28,208	13,412	7,222	2,644	2,648	93	U	
20	हिंगोली	ए	1,81,321	5,295	86,290	62,246	17,348	6,123	1,833	1,900	286	T.	Hingoli
		ग्रा	1,56,587	5,158	78,823	52,902	13,198	4,197	1,095	973	241	R	
		ना	24,734	137	7,467	9,344	4,150	1,926	738	927	45	U	
21	बीड	ए	4,34,543	5,986	2,71,390	1,03,666	31,357	11,961	3,873	4,875	1,435	T.	Beed
		ग्रा	3,66,540	5,660	2,47,488	81,583	19,923	6,406	1,809	2,376	1,295	R	
		ना	68,003	326	23,902	22,083	11,434	5,555	2,064	2,499	140	U	
22	नांदेड	ए	5,24,819	21,018	2,72,863	1,50,357	45,049	20,135	6,072	8,045	1,280	T.	Nanded
		ग्रा	4,11,577	20,022	2,35,120	1,11,277	26,870	10,477	2,758	4,021	1,032	R	
		ना	1,13,242	996	37,743	39,080	18,179	9,658	3,314	4,024	248	U	
23	उस्मानाबाद	ए	2,94,376	5,946	1,40,177	95,715	29,991	13,109	3,802	4,369	1,267	T.	Osmanabad
		ग्रा	2,53,191	5,477	1,27,431	81,183	23,303	9,480	2,449	2,760	1,108	R	
		ना	41,185	469	12,746	14,532	6,688	3,629	1,353	1,609	159	U	
24	लातूर	ए	3,73,970	5,308	1,56,092	1,30,135	44,474	22,364	7,061	7,849	687	T.	Latur
		ग्रा	2,94,623	4,189	1,31,065	1,05,015	32,078	14,194	3,564	4,010	508	R	
		ना	79,347	1,119	25,027	25,120	12,396	8,170	3,497	3,839	179	U	
25	बुलढाणा	ए	4,45,200	13,836	2,45,826	1,26,364	36,742	12,505	3,840	4,765	1,322	T.	Buldhana
		ग्रा	3,59,594	13,169	2,13,577	98,208	22,627	6,908	1,710	2,341	1,054	R	
		ना	85,606	667	32,249	28,156	14,115	5,597	2,130	2,424	268	U	
26	अकोला	ए	3,14,817	6,927	1,51,623	95,681	34,486	14,822	4,474	5,392	1,412	T.	Akola
		ग्रा	2,03,257	6,160	1,11,245	61,123	15,472	5,332	1,244	1,610	1,071	R	
		ना	1,11,560	767	40,378	34,558	19,014	9,490	3,230	3,782	341	U	
27	वाशिम	ए	2,03,229	7,003	94,980	69,976	19,759	6,882	2,008	2,026	595	T.	Washim
		ग्रा	1,73,196	6,631	85,560	58,903	14,738	4,509	1,168	1,155	532	R	
		ना	30,033	372	9,420	11,073	5,021	2,373	840	871	63	U	

तक्का क्रमांक/TABLE No. 4.2—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
28	अमरावती	ए	5,16,326	15,789	2,13,400	1,73,780	64,790	26,595	9,757	9,612	2,603	T.	Amravati
		ग्रा	3,52,812	14,165	1,61,881	1,21,776	35,807	10,931	2,892	3,201	2,159	R	
		ना	1,63,514	1,624	51,519	52,004	28,983	15,664	6,865	6,411	444	U	
29	यवतमाळ	ए	5,11,172	13,381	2,11,324	1,86,788	58,726	23,253	7,745	7,489	2,466	T.	Yavatmal
		ग्रा	4,24,158	12,876	1,88,304	1,55,851	42,132	14,787	4,148	3,888	2,172	R	
		ना	87,014	505	23,020	30,937	16,594	8,466	3,597	3,601	294	U	
30	वर्धा	ए	2,62,073	8,138	78,373	1,05,262	43,807	14,502	4823	4,437	2,731	T.	Wardha
		ग्रा	1,96,229	6,746	61,903	81,890	29733	8,884	2,503	2,187	2,383	R	
		ना	65,844	1,392	16,470	23,372	14,074	5,618	2,320	2,250	348	U	
31	नागपूर	ए	7,93,483	13,601	2,16,054	2,66,724	1,65,536	75,170	25,262	28,177	2,959	T.	Nagpur
		ग्रा	295,816	9,155	1,04,543	1,15,069	47,849	11,740	2,809	3,152	1,499	R	
		ना	4,97,667	4,446	1,11,511	1,51,655	1,17,687	63,430	22,453	25,025	1,460	U	
32	भंडारा	ए	2,40,513	5,216	67,593	88,321	57,388	13,619	3,838	3,886	652	T.	Bhandara
		ग्रा	2,05,248	4,952	63,042	77,726	44,168	9,934	2,347	2,495	584	R	
		ना	35,265	264	4,551	10,595	13,220	3,685	1,491	1,391	68	U	
33	गोर्दिया	ए	2,49,937	5,448	90,242	86,135	46,437	13,710	3,593	3,811	561	T.	Gondiya
		ग्रा	2,23,066	5,324	87,178	79,266	36,047	10,147	2,419	2,186	499	R	
		ना	26,871	124	3,064	6,869	10,390	3,563	1,174	1,625	62	U	
34	चंद्रपूर	ए	4,54,099	9,528	1,40,189	1,79,035	81,328	27,727	7,279	6,895	2,118	T.	Chandrapur
		ग्रा	3,12,593	7,413	1,07,124	1,27,381	48,493	14,083	3,332	3,134	1,633	R	
		ना	1,41,506	2,115	33,065	51654	32,835	13,644	3,947	3,761	485	U	
35	गडचिरोली	ए	2,06,686	5508	58,723	88,063	37,869	10,130	2,742	2,716	935	T.	Gadchiroli
		ग्रा	1,92,046	5,414	56,445	82,754	32,997	8,999	2,357	2,228	852	R	
		ना	14,640	94	2,278	5,309	4,872	1,131	385	488	83	U	
महाराष्ट्र राज्य	ए	1,91,50,623	8,49,771	91,24,234	55,18,237	22,40,009	8,23,976	2,37,904	2,69,018	87,474	T.	Maharashtra State	
	ग्रा	1,10,50,503	5,38,253	53,55,114	33,47,881	11,51,251	3,89,442	1,00,620	1,11,062	56,880	R		
	ना	81,00,120	3,11,518	37,69,120	21,70,356	10,88,758	4,34,534	1,37,284	1,57,956	30,594	U		

आधार:- एच-मालिका : महाराष्ट्र - भारताची जनगणना, २००१

Source:- H-Series : Maharashtra-Census of India, 2001

4. गृहविषयक सांख्यिकी/HOUSING STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.3

वापरातील निवासी घरे व प्रत्येक घरामागे व्यक्तींची संख्या
 Occupied Residential Houses and No. of Persons per House
 जनगणना/Population Census, 2001

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा District	एकूण कुटुंबे Total house- holds	संस्थांतील कुटुंबे Institu- tional house- holds	वापरातील निवासी घरे Occupied Residential Houses			वापरातील निवासी घरामागे व्यक्तींची संख्या Persons per occupied Census House			District
				ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	6,77,163	5,705	--	9,76,597	9,76,597	--	3.42	3.42	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	18,38,426	5,005	--	24,27,994	24,27,994	--	3.56	3.56	Mumbai Suburban
3	ठाणे	17,55,124	5,847	5,43,690	18,16,873	23,60,563	4.10	3.25	3.44	Thane
4	रायगड	4,78,933	1,662	5,15,988	1,70,667	6,86,655	3.24	3.13	3.22	Raigad
5	रत्नागिरी	3,77,366	790	4,90,417	57,965	5,48,382	3.07	3.32	3.09	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1,92,666	477	2,67,089	29,397	2,96,486	2.94	2.80	2.93	Sindhudurg
7	नाशिक	9,15,137	3,976	6,98,559	5,05,310	12,03,869	4.38	3.83	4.15	Nashik
8	धुळे	3,24,557	883	3,23,049	1,01,926	4,24,975	3.91	4.37	4.02	Dhule
9	नंदुरबार	2,45,421	1,024	2,62,259	48,594	3,10,853	4.23	4.17	4.22	Nandurbar
10	जळगाव	7,32,767	1,743	6,84,096	2,55,145	9,39,241	3.84	4.13	3.92	Jalgaon
11	अहमदनगर	7,76,787	2,075	8,46,995	2,11,378	10,58,373	3.82	3.80	3.82	Ahmednagar
12	पुणे	1,5,17,041	5,284	8,09,458	12,59,950	20,69,408	3.75	3.33	3.49	Pune
13	सातारा	5,70,606	1,289	6,80,941	1,14,114	7,95,055	3.54	3.49	3.53	Satara
14	सांगली	5,06,593	1,000	5,06,932	1,75,408	6,82,340	3.85	3.61	3.79	Sangli
15	सोलापूर	7,35,092	1,847	6,42,727	2,92,583	9,35,310	4.08	4.19	4.12	Solapur
16	कोल्हापूर	7,12,349	1,063	6,46,299	2,85,825	9,32,124	3.83	3.67	3.78	Kolhapur
17	औरंगाबाद	5,49,898	1,371	4,28,338	2,57,238	6,85,576	4.23	4.23	4.23	Aurangabad
18	जालना	3,03,886	617	3,12,092	65,851	3,77,943	4.18	4.68	4.27	Jalna
19	परभणी	2,78,702	501	2,35,979	1,00,637	3,36,616	4.42	4.82	4.54	Parbhani
20	हिंगोली	1,80,695	321	1,88,131	30,914	2,19,045	4.43	4.98	4.51	Hingoli
21	बीड	4,14,973	750	4,64,763	88,264	5,53,027	3.82	4.39	3.91	Beed
22	नांदेड	5,27,875	1,323	4,91,465	1,51,234	6,42,699	4.45	4.56	4.48	Nanded
23	उस्मानाबाद	2,95,750	947	3,09,827	55,514	3,65,341	4.05	4.20	4.07	Osmanabad
24	लातूर	3,81,600	915	3,39,844	1,00,212	4,40,056	4.68	4.89	4.73	Latur
25	बुलढाणा	4,45,634	710	4,59,965	1,19,459	5,79,424	3.82	3.96	3.85	Buldhana
26	अकोला	3,19,947	530	2,51,960	1,42,975	3,94,935	3.98	4.39	4.13	Akola
27	वाशिम	2,00,958	360	2,19,160	39,946	2,59,106	3.84	4.47	3.94	Washim
28	अमरावती	5,26,230	1,087	4,32,034	2,14,167	6,46,201	3.95	4.20	4.03	Amravati
29	यवतमाळ	5,18,214	1,211	5,23,928	1,13,336	6,37,264	3.82	4.03	3.86	Yavatmal
30	वर्धा	2,70,502	763	2,44,053	85,768	3,29,821	3.74	3.79	3.75	Wardha
31	नागपूर	8,38,599	1,660	3,75,221	6,21,000	9,96,221	3.87	4.21	4.08	Nagpur
32	भंडारा	2,44,531	237	2,56,348	45,534	3,01,882	3.75	3.86	3.76	Bhandara
33	गोंदिया	2,49,720	316	2,90,121	35,768	3,25,889	3.64	4.01	3.68	Gondiya
34	चंद्रपूर	4,62,632	1,012	4,07,842	1,75,542	5,83,384	3.45	3.79	3.55	Chandrapur
35	गडचिरोली	2,10,362	626	2,59,425	19,309	2,78,734	3.48	3.48	3.48	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,95,76,736	54,927	1,44,08,995	1,11,92,394	2,56,01,389	3.87	3.67	3.78	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/ Table No. 4.4 (A)

4. गृहविषयक सांख्यिकी /
तक्ता क्रमांक/
राहात्या घरांचे छप्परासाठी वापरलेल्या प्रमुख सामानानुसार कुटुंबाचे वर्गीकरण/
जनगणना /

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	ग्रामीण नागरी एकूण	एकूण कुटुंबे Total Number of Households (4)	गवत, पाने, लाकूड, बांबू, चिखल, इ. Grass, Thatch, Wood, Bamboo Mud etc. (5)	प्लॅस्टिक पॉलिथिन Plastic Polythene (6)	खाप-या Tiles (7)	स्लेट Slate (8)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	ए	6,48,590	8,986	13,314	86,811	4,923
		ग्रा	0	0	0	0	0
		ना	6,48,590	8,986	13,314	86,811	4,923
2	मुंबई उपनगर	ए	17,74,332	11,049	40,474	94,129	9,011
		ग्रा	0	0	0	0	0
		ना	17,74,332	11,049	40,474	94,129	9,011
3	ठाणे	ए	17,00,019	52,840	15,425	4,89,067	4,840
		ग्रा	4,28,096	44,751	2,147	2,84,226	925
		ना	12,71,923	8,089	13,278	2,04,841	3,915
4	रायगड	ए	4,71,628	15,612	2,789	3,42,219	491
		ग्रा	3,58,745	14,268	1,126	2,98,211	316
		ना	1,12,883	1,344	1,663	44,008	175
5	रत्नागिरी	ए	3,66,605	6,308	1,824	3,25,465	205
		ग्रा	3,28,530	5,560	1,029	3,03,494	187
		ना	38,075	748	795	21,971	18
6	सिंधुदुर्ग	ए	1,90,278	2,646	455	1,70,470	181
		ग्रा	1,72,134	2,416	313	1,56,828	176
		ना	18,144	230	142	13,642	5
7	नाशिक	ए	8,76,758	1,58,816	5,304	2,89,178	5,929
		ग्रा	5,29,715	1,42,809	2,528	2,38,926	2,089
		ना	3,47,043	16,007	2,776	50,252	3,840
8	धुळे	ए	3,29,868	1,68,731	989	53,685	758
		ग्रा	2,52,920	1,57,620	795	52,091	486
		ना	76,948	11,111	194	1,594	272
9	नंदुरबार	ए	2,50,526	49,452	810	1,54,805	372
		ग्रा	2,15,455	47,176	602	1,47,969	222
		ना	35,071	2,276	208	6,836	150
10	जळगाव	ए	7,30,063	2,67,674	3,756	20,230	2,293
		ग्रा	5,35,894	2,39,203	2,804	14,103	1,684
		ना	1,94,169	28,471	952	6,127	609
11	अहमदनगर	ए	7,42,065	2,37,125	4,244	79,929	4,758
		ग्रा	5,94,446	2,19,403	3,333	76,911	4,111
		ना	1,47,619	17,722	911	3,018	647
12	पुणे	ए	14,39,610	93,572	9,118	2,88,050	3,262
		ग्रा	5,66,560	77,810	3,438	2,22,056	1,626
		ना	8,73,050	15,762	5,680	65,994	1,636

HOUSING STATISTICS

TABLE No.4.4 (A)

Distribution of Households by Predominant Material of Roof of houses occupied
Population Census, 2001

जी.आय. धातु, अॅस्बेस्टॉसचे पत्रे G.I., Metal Asbestos, Sheets (9)	विटा Brick (10)	दगड Stone (11)	कोंक्रीट Concrete (12)	इतर प्रकारचे सामान Any other Material (13)	Rural Urban Total (2)	District (1)
1,74,846	4,137	1,447	3,46,225	7,901	T.	Mumbai
0	0	0	0	0	R	
1,74,846	4,137	1,447	3,46,225	7,901	U	
9,64,236	14,017	3,113	6,27,571	10,732	T.	Mumbai Suburban
0	0	0	0	0	R	
9,64,236	14,017	3,113	6,27,571	10,732	U	
4,59,913	8,268	1,012	6,60,090	8,564	T.	Thane
64,333	1,686	150	27,697	2,181	R	
3,95,580	6,582	862	6,32,393	6,383	U	
43,477	2,185	167	63,173	1,515	T.	Raigad
23,174	1,248	108	19,265	1,029	R	
20,303	937	59	43,908	486	U	
9,631	117	216	22,130	709	T.	Ratnagiri
7,214	91	177	10,251	527	R	
2,417	26	39	11,879	182	U	
2,100	2,784	212	9,299	2,131	T.	Sindhudurg
1,854	2,021	198	6,365	1,963	R	
246	763	14	2,934	168	U	
2,33,264	3,048	913	1,69,255	11,051	T.	Nashik
1,13,147	1,750	598	22,193	5675	R	
1,20,117	1,298	315	1,47,062	5,376	U	
56,155	1,040	208	45,251	3,051	T.	Dhule
25,536	717	135	13,616	1,924	R	
30,619	323	73	31,635	1,127	U	
28,212	389	172	14,301	2,013	T.	Nandurbar
12,760	212	118	4,838	1,558	R	
15,452	177	54	9,463	455	U	
2,54,563	7,644	1,299	1,54,055	18,549	T.	Jalgaon
1,88,968	5,700	1,008	68,694	13,730	R	
65,595	1,944	291	85,361	4,819	U	
3,01,646	3,394	2,135	93,497	15,337	T.	Ahmednagar
2,36,338	2,056	1,712	38,683	11,899	R	
65,308	1,338	423	54,814	3,438	U	
5,82,013	6,320	2076	4,35,695	19,504	T.	Pune
2,12,323	2,025	1,137	37,102	9,043	R	
3,69,690	4,295	939	3,98,593	10,461	U	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
13	सातारा	ए	5,46,458	35,796	2,623	1,98,497	1,644
		ग्रा	4,71,973	32,388	1,962	1,92,110	1,451
		ना	74,485	3,408	661	6,387	193
14	सांगली	ए	4,95,189	75,587	2,616	2,71,014	4,340
		ग्रा	3,72,537	73,691	1,789	2,09,207	4,017
		ना	1,22,652	1,896	827	61,807	323
15	सोलापूर	ए	715,075	208,316	4,732	12,182	4,365
		ग्रा	4,90,987	195,974	3,794	7,467	3,302
		ना	2,24,088	12,342	938	4,715	1,063
16	कोल्हापूर	ए	6,90,523	8,562	1,691	5,62,817	804
		ग्रा	4,81,907	6,992	818	4,37,491	513
		ना	2,08,616	1,570	873	1,25,326	291
17	औरंगाबाद	ए	5,26,155	110,505	2,086	3,649	1456
		ग्रा	3,34,823	104,121	1,434	2,509	1,171
		ना	1,91,332	6,384	652	1,140	285
18	जालना	ए	3,02,549	53,603	678	2,775	1,079
		ग्रा	2,53,425	51,408	588	1,500	926
		ना	49,124	2,195	90	1,275	153
19	परभणी	ए	2,83,603	23,304	1,700	2,942	1,251
		ग्रा	2,03,565	21,236	1,350	2,542	1,010
		ना	80,038	2,068	350	400	241
20	हिंगोली	ए	1,81,035	10,973	690	4,408	765
		ग्रा	1,56,346	10,551	631	3,942	722
		ना	24,689	422	59	466	43
21	बीड	ए	4,33,108	82,403	2,117	3,434	1,936
		ग्रा	3,65,245	77,432	1,731	2,925	1,727
		ना	67,863	4,971	386	509	209
22	नांदेड	ए	5,23,539	31,549	3,512	1,66,712	1,481
		ग्रा	4,10,545	29,930	3,040	1,54,605	1,214
		ना	1,12,994	1,619	472	12,107	267
23	उस्मानाबाद	ए	2,93,109	31,094	2,783	1,582	914
		ग्रा	2,52,083	29,952	2,603	1,327	831
		ना	41,026	1,142	180	255	83
24	लातूर	ए	3,73,283	33,635	2,719	4,509	1,253
		ग्रा	294,115	32,365	2,220	3,595	1,123
		ना	79,168	1,270	499	914	130
25	बुलढाणा	ए	4,43,878	35,793	740	32,147	1,274
		ग्रा	3,58,540	33,769	623	28,222	949
		ना	85,338	2,024	117	3,925	325
26	अकोला	ए	3,13,405	7,038	1,549	1,62,315	613
		ग्रा	202,186	5,502	1,119	125,613	448
		ना	1,11,219	1,536	430	36,702	165
27	वाशिम	ए	2,02,634	8,340	222	16,829	465
		ग्रा	1,72,664	7,867	194	16,257	429
		ना	29,970	473	28	572	36

TABLE No.4.4 (A)-contd.

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)	(1)
2,46,498	2,096	1,327	49,780	8,197	T.	Satara
2,07,297	1,786	1,272	26,722	6,985	R	
39,201	310	55	23,058	1,212	U	
70,081	1,517	1,735	63,050	5,249	T.	Sangli
49,505	1,022	1,590	27,492	4,224	R	
20,576	495	145	35,558	1,025	U	
3,64,816	3,149	2,438	97,142	17,935	T.	Solapur
2,27,638	1,560	1,851	36,462	12,939	R	
1,37,178	1,589	587	60,680	4,996	U	
24,145	1,052	570	88,296	2,586	T.	Kolhapur
7,699	577	396	25,526	1,895	R	
16,446	475	174	62,770	691	U	
2,94,410	4,333	801	98,325	10,590	T.	Aurangabad
1,93,823	2,798	656	19,385	8,926	R	
1,00,587	1,535	145	78,940	1,664	U	
2,13,495	1,835	764	18,283	10,037	T.	Jalna
1,83,162	1,341	625	5,008	8,867	R	
30,333	494	139	13,275	1,170	U	
2,06,076	1,891	1,941	36,068	8430	T.	Parbhani
1,57,915	1,375	1,794	9,130	7,213	R	
48,161	516	147	26,938	1,217	U	
1,46,992	510	128	10,079	6,490	T.	Hingoli
1,29,891	442	117	4,169	5,881	R	
17,101	68	11	5,910	609	U	
2,89,307	2,022	2,144	41,059	8,686	T.	Beed
2,51,978	1,641	2,058	17,707	8,046	R	
37,329	381	86	23,352	640	U	
2,40,469	2,351	2,718	65,605	9,142	T.	Nanded
1,84,118	1,661	2,627	25,336	8,014	R	
56,351	690	91	40,269	1,128	U	
2,09,846	1,330	762	38,820	5,978	T.	Osmanabad
1,84,748	1,185	712	25,784	4,941	R	
25,098	145	50	13,036	1,037	U	
2,51,053	2,401	2,095	66,465	9,153	T.	Latur
2,10,619	2,033	1,696	32,998	7,466	R	
40,434	368	399	33,467	1,687	U	
3,12,255	4,013	328	49,010	8,318	T.	Buldhana
2,62,633	2,681	272	22,920	6,471	R	
49,622	1,332	56	26,090	1,847	U	
75,009	2,088	439	61,201	3,153	T.	Akola
47,440	1,112	366	18,204	2,382	R	
27,569	976	73	42,997	771	U	
1,60,278	525	50	12,989	2,936	T.	Washim
1,38,897	380	27	6,204	2,409	R	
21,381	145	23	6,785	527	U	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
28	अमरावती	ए	5,13,723	11,260	1,918	3,39,508	955
		ग्रा	3,50,653	9,888	1,333	2,69,216	438
		ना	1,63,070	1,372	585	70,292	517
29	यवतमाळ	ए	5,08,706	12,830	1,214	1,95,551	1,019
		ग्रा	4,21,986	12,192	1,046	1,77,273	784
		ना	86,720	638	168	18,278	235
30	वर्धा	ए	2,59,342	5,492	1,114	1,68,932	362
		ग्रा	1,93,846	5,158	872	1,41,878	293
		ना	65,496	334	242	27,054	69
31	नागपूर	ए	7,90,524	20,634	7,022	4,39,150	2,521
		ग्रा	2,94,317	13,224	1,589	2,31,855	282
		ना	4,96,207	7,410	5,433	2,07,295	2,239
32	भंडारा	ए	2,39,861	5,013	271	1,96,499	255
		ग्रा	2,04,664	4,683	228	1,80,154	224
		ना	35,197	330	43	16,345	31
33	गोंदिया	ए	2,49,376	4,993	241	2,20,103	176
		ग्रा	2,22,567	4,486	189	2,06,060	114
		ना	26,809	507	52	14,043	62
34	चंद्रपूर	ए	4,51,981	15,654	1,993	3,35,084	1,061
		ग्रा	3,10,960	13,779	1,486	2,58,957	200
		ना	1,41,021	1,875	507	76,127	861
35	गडचिरोली	ए	2,05,751	10,441	299	1,79,676	118
		ग्रा	1,91,194	10,179	278	1,70,641	112
		ना	14,557	262	21	9,035	6
महाराष्ट्र राज्य		ए	190,63,149	19,15,626	1,43,032	59,14,353	67,130
		ग्रा	109,93,623	17,37,783	49,032	46,20,161	34,102
		ना	80,69,526	1,77,843	94,000	12,94,192	33,028

आधार:- एच-मालिका : महाराष्ट्र-भारताची जनगणना, २००१

TABLE No.4.4 (A)-contd.

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)	(1)
74,005	2,124	322	81,963	1,668	T.	Amravati
45,770	918	199	21,718	1,173	R	
28,235	1,206	123	60,245	495	U	
243,915	1,012	160	49,362	3,643	T.	Yavatmal
207,335	712	149	19,323	3,172	R	
36,580	300	11	30,039	471	U	
33,430	670	64	48,532	746	T.	Wardha
23,962	330	46	20,773	534	R	
9468	340	18	27,759	212	U	
46,744	3,198	656	2,68,790	1,809	T.	Nagpur
9,349	731	194	36,729	364	R	
37,395	2,467	462	2,32,061	1,445	U	
2,562	722	82	34,317	140	T.	Bhandara
1,736	505	76	16,967	91	R	
826	217	6	17,350	49	U	
1,364	495	78	21,824	102	T.	Gondiya
549	281	70	10,748	70	R	
815	214	8	11,076	32	U	
21,039	939	189	74,737	1,285	T.	Chandrapur
13,573	636	158	21,332	839	R	
7,466	303	31	53,405	446	U	
971	147	32	13,869	198	T.	Gadchiroli
870	124	32	8,764	194	R	
101	23	0	5,105	4	U	
66,38,816	93,763	32,793	40,30,108	2,27,528	T.	Maharashtra State
36,26,154	43,337	22,324	7,08,105	1,52,625	R	
30,12,662	50,426	10,469	33,22,003	74,903	U	

Source:- H-Series : Maharashtra-Census of India, 2001

4. गृहविषयक सांख्यिकी /
तक्ता क्रमांक /
राहात्या घराचे भिंतीसाठी वापरलेल्या प्रमुख सामानानुसार कुटुंबाचे वर्गीकरण/
जनगणना /

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	ग्रामीण नागरी एकूण (3)	एकूण कुटुंबे Total Number of Households (4)	गवत, पाने, लाकूड, बांबू, चिखल, इ. Grass, Thatch, Wood, Bamboo Mud etc. (5)	प्लॅस्टिक पॉलिथिन Polythene (6)	खाप-या Tiles (7)	स्लेट Slate (8)
1	मुंबई	ए	6,48,590	1,778	6,886	26,360	5,296
		ग्रा	0	0	0	0	0
		ना	6,48,590	1,778	6,886	26,360	5,296
2	मुंबई उपनगर	ए	17,74,332	8,608	27,831	61,896	5,962
		ग्रा	0	0	0	0	0
		ना	17,74,332	8,608	27,831	61,896	5,962
3	ठाणे	ए	17,00,019	2,03,107	11,080	1,05,864	20,279
		ग्रा	4,28,096	1,77,946	1,783	46,813	3,467
		ना	12,71,923	25,161	9,297	59,051	16,812
4	रायगड	ए	4,71,628	45,848	2,061	89,758	1,711
		ग्रा	3,58,745	42,921	1,031	80,141	1,480
		ना	1,12,883	2,927	1,030	9,617	231
5	रत्नागिरी	ए	3,66,605	6,102	1,518	2,24,297	1,134
		ग्रा	3,28,530	5,274	935	2,18,027	882
		ना	38,075	828	583	6,270	252
6	सिंधुदुर्ग	ए	1,90,278	3,692	452	1,22,074	519
		ग्रा	1,72,134	3,286	323	1,14,005	478
		ना	18,144	406	129	8,069	41
7	नाशिक	ए	8,76,758	74,094	3,429	3,08,594	28,038
		ग्रा	5,29,715	68,973	1,690	2,42,985	3,271
		ना	3,47,043	5,121	1,739	65,609	24,767
8	धुळे	ए	3,29,868	26,810	572	1,88,873	3,290
		ग्रा	2,52,920	25,172	411	1,69,421	744
		ना	76,948	1,638	161	19,452	2,546
9	नंदुरबार	ए	2,50,526	1,25,936	889	70,365	747
		ग्रा	2,15,455	1,21,241	681	62,355	165
		ना	35,071	4,695	208	8,010	582
10	जळगाव	ए	7,30,063	69,025	1,993	3,29,774	17,508
		ग्रा	5,35,894	63,398	1,551	2,87,447	2,510
		ना	1,94,169	5,627	442	42,327	14,998
11	अहमदनगर	ए	7,42,065	53,842	1,774	2,23,686	5,610
		ग्रा	5,94,446	45,390	1,382	1,97,266	3,936
		ना	1,47,619	8,452	392	26,420	1,674
12	पुणे	ए	14,39,610	47,764	5,302	2,05,224	8,329
		ग्रा	5,66,560	39,706	1,484	1,15,758	3,666
		ना	8,73,050	8,058	3,818	89,466	4,663

HOUSING STATISTICS

TABLE No.4.4 (B)

Distribution of Households by Predominant Material of Wall of house occupied
Population Census, 2001

जी.आय. धातु, अस्बेस्टॉसचे पत्रे G.I., Metal Asbestos, Sheets		विटा Brick	दगड Stone	कॉंक्रीट Concrete	इतर सर्व प्रकारचे सामान Any other Material	Rural Urban Total	District
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)	(1)	
36,342	4,16,063	2,040	1,50,578	3,247	T.	Mumbai	
0	0	0	0	0	R		
36,342	4,16,063	2,040	1,50,578	3,247	U		
99,247	12,33,916	2,620	3,28,179	6,073	T.	Mumbai Suburban	
0	0	0	0	0	R		
99,247	12,33,916	2,620	3,28,179	6,073	U		
46,127	11,33,718	4,134	1,70,883	4,827	T.	Thane	
4,672	1,72,990	795	17,782	1,848	R		
41,455	9,60,728	3,339	1,53,101	2,979	U		
4,577	2,66,601	4,359	55,868	845	T.	Raigad	
2,245	1,91,502	3,923	34,790	712	R		
2,332	75,099	436	21,078	133	U		
1,291	23,570	84,896	23,022	775	T.	Ratnagiri	
1,029	15,925	70,176	15,562	720	R		
262	7,645	14,720	7,460	55	U		
409	6549	49,884	6,286	413	T.	Sindhudurg	
335	4,924	43,761	4,686	336	R		
74	1,625	6,123	1,600	77	U		
13,141	3,27,469	43,169	76,279	2,545	T.	Nashik	
3,320	1,47,137	39,169	21,838	1,332	R		
9,821	1,80,332	4,000	54,441	1,213	U		
1,309	1,00,513	2,110	5,885	506	T.	Dhule	
677	52,161	1,725	2,298	311	R		
632	48,352	385	3,587	195	U		
966	47,789	787	2,121	926	T.	Nandurbar	
691	27,614	638	1,168	902	R		
275	20,175	149	953	24	U		
4,444	2,67,664	9,932	28,524	1,199	T.	Jalgaon	
2,933	1,54,202	8,210	14,752	891	R		
1,511	1,13,462	1,722	13,772	308	U		
6,925	2,46,114	1,49,927	53,049	1,138	T.	Ahmednagar	
4,466	1,63,424	1,45,717	32,029	836	R		
2,459	82,690	4,210	21,020	302	U		
76,729	6,86,860	1,86,097	2,19,379	3,926	T.	Pune	
7,179	1,67,801	1,72,944	57,055	967	R		
69,550	5,19,059	13,153	1,62,324	2,959	U		

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
13	सातारा	ए	5,46,458	31,240	1,881	1,38,098	3,466
		ग्रा	4,71,973	29,386	1,311	1,24,561	2,908
		ना	74,485	1,854	570	13,537	558
14	सांगली	ए	4,95,189	30,797	1,756	94,841	6,980
		ग्रा	3,72,537	25,555	1,089	72,574	3,172
		ना	1,22,652	5,242	667	22,267	3,808
15	सोलापूर	ए	7,15,075	85,642	1,966	1,01,359	6,467
		ग्रा	4,90,987	77,831	1,407	63,624	4,777
		ना	2,24,088	7,811	559	37,735	1,690
16	कोल्हापूर	ए	6,90,523	14,290	1,563	2,24,160	5,207
		ग्रा	4,81,907	10,715	703	1,83,531	2,688
		ना	2,08,616	3,575	860	40,629	2,519
17	औरंगाबाद	ए	5,26,155	30,275	1,568	1,83,544	2,695
		ग्रा	3,34,823	28,991	902	1,51,950	1,651
		ना	1,91,332	1,284	666	31,594	1,044
18	जालना	ए	3,02,549	13,276	566	1,51,252	2,164
		ग्रा	2,53,425	12,903	502	1,37,444	1,517
		ना	49,124	373	64	13,808	647
19	परभणी	ए	2,83,603	17,342	799	1,05,473	8,941
		ग्रा	2,03,565	14,860	415	88,338	2,200
		ना	80,038	2,482	384	17,135	6,741
20	हिंगोली	ए	1,81,035	9,048	403	92,984	1,614
		ग्रा	1,56,346	8,297	366	84,419	1,420
		ना	24,689	751	37	8,565	194
21	बीड	ए	4,33,108	29,700	877	1,50,083	4,490
		ग्रा	3,65,245	28,047	766	1,35,852	2,789
		ना	67,863	1,653	111	14,231	1,701
22	नांदेड	ए	5,23,539	57,455	2,694	1,81,013	18,220
		ग्रा	4,10,545	54,013	2,122	1,44,850	15,506
		ना	1,12,994	3,442	572	36,163	2,714
23	उस्मानाबाद	ए	2,93,109	27,381	802	67,078	3,451
		ग्रा	2,52,083	25,992	648	60,427	2,740
		ना	41,026	1,389	154	6,651	711
24	लातूर	ए	3,73,283	28,201	1,281	58,068	5,488
		ग्रा	2,94,115	26,494	959	42,770	4,446
		ना	79,168	1,707	322	15,298	1,042
25	बुलढाणा	ए	4,43,878	49,329	850	2,14,688	4,302
		ग्रा	3,58,540	41,530	629	1,92,746	1,869
		ना	85,338	7,799	221	21,942	2,433
26	अकोला	ए	3,13,405	31,835	1,001	1,46,548	1,536
		ग्रा	2,02,186	18,796	674	1,17,830	677
		ना	1,11,219	13,039	327	28,718	859
27	वाशिम	ए	2,02,634	14,203	237	1,15,088	819
		ग्रा	1,72,664	12,933	177	1,04,789	575
		ना	29,970	1,270	60	10,299	244

TABLE No.4.4 (B)-contd.

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)	(1)
8,550	1,65,685	1,42,354	54,090	1,094	T.	Satara
5,358	1,29,107	1,39,043	39,378	921	R	
3,192	36,578	3,311	14,712	173	U	
8,043	1,49,230	1,61,828	40,684	1,030	T.	Sangli
2,282	89,907	1,53,905	23,441	612	R	
5,761	59,323	7,923	17,243	418	U	
33,021	1,81,524	2,65,287	37,411	2,398	T.	Solapur
7,141	70,086	2,48,850	15,916	1,355	R	
25,880	1,11,438	16,437	21,495	1,043	U	
3,453	2,42,404	1,57,197	41,312	937	T.	Kolhapur
1,495	1,28,440	1,34,817	19,019	499	R	
1,958	1,13,964	22,380	22,293	438	U	
4,669	2,40,997	15,596	46,309	502	T.	Aurangabad
2,499	1,17,880	14,692	15,861	397	R	
2,170	1,23,117	904	30,448	105	U	
2,121	96,451	27,007	9,328	384	T.	Jalna
1,035	68,538	26,468	4,707	311	R	
1,086	27,913	539	4,621	73	U	
1,364	83,804	57,145	7,661	1,074	T.	Parbhani
661	39,318	53,928	3,115	730	R	
703	44,486	3,217	4,546	344	U	
680	54,009	16,580	5,345	372	T.	Hingoli
476	41,449	16,136	3442	341	R	
204	12,560	444	1,903	31	U	
3,609	1,27,437	1,03,099	12,897	916	T.	Beed
2,118	85,522	1,00,565	8,729	857	R	
1,491	41,915	2,534	4,168	59	U	
2864	1,21,279	1,21,939	15,725	2,350	T.	Nanded
1,505	65,818	1,17,391	7,135	2,205	R	
1,359	55,461	4,548	8,590	145	U	
6,688	1,02,713	72,562	11,017	1,417	T.	Osmanabad
4,165	80,948	66,767	9,357	1,039	R	
2,523	21,765	5,795	1,660	378	U	
5,552	1,40,196	1,23,317	10,241	939	T.	Latur
3,929	92,534	1,13,920	8,200	863	R	
1,623	47,662	9,397	2,041	76	U	
3,414	1,32,899	23,988	10,640	3,768	T.	Buldhana
1,606	86,995	23,215	7,133	2,817	R	
1,808	45,904	773	3,507	951	U	
1,884	1,13,482	4,846	11,091	1,182	T.	Akola
981	54,158	3,932	4,370	768	R	
903	59,324	914	6,721	414	U	
747	62,923	3,187	4,448	982	T.	Washim
442	46,539	3,026	3,242	941	R	
305	16,384	161	1,206	41	U	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
28	अमरावती	ए	5,13,723	45,917	1,289	2,97,793	2,332
		ग्रा	3,50,653	39,533	870	2,36,909	831
		ना	1,63,070	6,384	419	60,884	1,501
29	यवतमाळ	ए	5,08,706	73,413	1,639	2,44,681	23,115
		ग्रा	4,21,986	67,185	1,310	2,24,602	15,968
		ना	86,720	6,228	329	20,079	7,147
30	वर्धा	ए	2,59,342	22,683	1,215	1,34,970	1,370
		ग्रा	1,93,846	20,310	1,085	1,18,066	1,108
		ना	65,496	2,373	130	16,904	262
31	नागपूर	ए	7,90,524	44,782	4,585	2,99,313	15,852
		ग्रा	2,94,317	24,069	1,235	1,84,107	1,868
		ना	4,96,207	20,713	3,350	1,15,206	13,984
32	भंडारा	ए	2,39,861	4,915	330	1,52,226	539
		ग्रा	2,04,664	4,534	292	1,43,346	484
		ना	35,197	381	38	8,880	55
33	गोंदिया	ए	2,49,376	4,499	252	2,02,057	362
		ग्रा	2,22,567	4,177	234	1,92,332	332
		ना	26,809	322	18	9,725	30
34	चंद्रपूर	ए	4,51,981	37,746	1,738	2,05,267	9,332
		ग्रा	3,10,960	32,141	1,042	1,68,817	8,032
		ना	1,41,021	5,605	696	36,450	1,300
35	गडचिरोली	ए	2,05,751	19,033	523	1,12,177	14,729
		ग्रा	1,91,194	18,531	501	1,08,021	14,714
		ना	14,557	502	22	4,156	15
महाराष्ट्र राज्य		ए	1,90,63,149	13,89,608	93,602	56,29,526	2,41,894
		ग्रा	1,09,93,623	12,20,130	30,510	46,16,123	1,12,871
		ना	80,69,526	1,69,478	63,092	10,13,403	1,29,023

आधार:- एच-मालिका : महाराष्ट्र-भारताची जनगणना, २००१

TABLE No.4.4 (B)-contd.

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)	(1)
1,877	1,47,774	1,213	14,649	879	T.	Amravati
858	65,902	861	4,120	769	R	
1,019	81,872	352	10,529	110	U	
2,020	1,36,578	10,589	12,177	4,494	T.	Yavatmal
1,261	89,803	10,256	7,408	4,193	R	
759	46,775	333	4,769	301	U	
1,378	89,635	1,785	5,971	335	T.	Wardha
894	47,367	811	3,893	312	R	
484	42,268	974	2,078	23	U	
4,945	3,70,890	2,941	46,259	957	T.	Nagpur
1,144	74,081	1,791	5,571	451	R	
3,801	2,96,809	1,150	40,688	506	U	
435	76,593	229	4,484	110	T.	Bhandara
246	52,858	213	2,594	97	R	
189	23,735	16	1,890	13	U	
287	39,149	204	2,480	86	T.	Gondiya
172	24,117	168	962	73	R	
115	15,032	36	1,518	13	U	
1,105	1,79,128	7,011	9,607	1,047	T.	Chandrapur
534	91,040	5,881	2,552	921	R	
571	88,088	1,130	7,055	126	U	
339	55,528	165	1,832	1,425	T.	Gadchiroli
296	46,294	162	1,254	1,421	R	
43	9,234	3	578	4	U	
3,90,552	78,67,134	18,60,024	15,35,711	55,098	T.	Maharashtra
68,645	27,86,381	17,23,856	4,03,359	31,748	R	State
3,21,907	50,80,753	1,36,168	11,32,352	23,350	U	

Source:- H-Series : Maharashtra-Census of India, 2001

4. गृहविषयक सांख्यिकी/HOUSING STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.5

बेघर व संस्थांत राहणारी लोकसंख्या
Houseless and Institutional Population
जनगणना/Population Census, 2001

अ.क्र. Serial No.	जिल्हा	व्यक्तींची संख्या			एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Percentage to total population	District
		Number of Persons				
(1)	(2)	बेघर Houseless	संस्थांतल Institutional	एकूण Total	(6)	(2)
1	मुंबई	24,000	73,724	97,724	2.93	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	15,074	59,075	74,149	0.86	Mumbai Suburban
3	ठाणे	51,888	91,246	1,43,134	1.76	Thane
4	रायगड	14,607	22,675	37,282	1.69	Raigad
5	रत्नागिरी	6,294	12,879	19,173	1.13	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	6,172	5,036	11,208	1.29	Sindhudurg
7	नाशिक	25,421	94,977	1,20,398	2.41	Nashik
8	धुळे	3,620	29,529	33,149	1.94	Dhule
9	नंदुरबार	4,044	45,172	49,216	3.75	Nandurbar
10	जळगाव	16,879	28,767	45,646	1.24	Jalgaon
11	अहमदनगर	10,494	50,565	61,059	1.51	Ahmednagar
12	पुणे	16,316	98,856	1,15,172	1.59	Pune
13	सातारा	8,843	24,861	33,704	1.20	Satara
14	सांगली	6,402	15,638	22,040	0.85	Sangli
15	सोलापूर	18,112	27,836	45,948	1.19	Solapur
16	कोल्हापूर	7,416	21,044	28,460	0.81	Kolhapur
17	औरंगाबाद	7,132	24,742	31,874	1.10	Aurangabad
18	जालना	5,525	9,408	14,933	0.93	Jalna
19	परभणी	2,653	9,002	11,655	0.76	Parbhani
20	हिंगोली	1,286	6,405	7,691	0.78	Hingoli
21	बीड	5,811	12,940	18,751	0.87	Beed
22	नांदेड	5,600	25,833	31,433	1.09	Nanded
23	उस्मानाबाद	5,337	12,620	17,957	1.21	Osmanabad
24	लातूर	3,308	18,083	21,391	1.03	Latur
25	बुलढाणा	5,340	13,834	19,174	0.86	Buldhana
26	अकोला	5,842	9,577	15,419	0.95	Akola
27	वाशिम	2,593	7,559	10,152	1.00	Washim
28	अमरावती	9,904	27,393	37,297	1.43	Amravati
29	यवतमाळ	9,581	31,861	41,442	1.69	Yavatmal
30	वर्धा	10,434	12,423	22,857	1.85	Wardha
31	नागपूर	8,995	36,605	45,600	1.12	Nagpur
32	भंडारा	2,472	6,569	9,041	0.80	Bhandara
33	गोर्दिया	1,914	11,803	13,717	1.14	Gondiya
34	चंद्रपूर	8,139	22,053	30,192	1.46	Chandrapur
35	गडचिरोली	3,476	24,582	28,058	2.89	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	3,40,924	10,25,172	13,66,096	1.41	Maharashtra State

५. शिक्षण :

५.१ शिक्षणाच्या प्रकारानुसार शिक्षण संस्था त्यांतील विद्यार्थी, शिक्षक आणि प्रमुख परीक्षांचे निकाल इत्यादी बाबींची माहिती पुढील तक्त्यांत दिली आहे.

५.२ शैक्षणिक संस्थांचे शिक्षणाच्या प्रकारानुसार केलेले वर्गीकरण हे शिक्षणाच्या टप्प्यानुसार केलेल्या वर्गीकरणापेक्षा थोडे वेगळे आहे. बऱ्याचशा माध्यमिक शिक्षण संस्था प्राथमिक स्तरावरील शिक्षणही देतात. तरीही सर्व विद्यार्थ्यांची संख्या माध्यमिक शिक्षण संस्थांतच दर्शविण्यात येते. पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक व माध्यमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांची इयत्तानुसार केलेली वर्गवारी कदाचित खरे चित्र उभे करू शकेल. तीन ते पाच वर्षे ह्या वयोगटातील मुले पूर्व-प्राथमिक संस्थांत शिकतात. ह्या संस्था किंडरगार्टन किंवा मॉटेसरी म्हणून ओळखल्या जातात. प्राथमिक संस्थांत पूर्व-प्राथमिक व इयत्ता पहिली ते चौथी किंवा इयत्ता पहिली ते सातवी किंवा आठवी किंवा त्यापेक्षा कमी इयत्तांचा शिक्षण विभागाने मंजूर केलेला अभ्यासक्रम शिकविला जातो. माध्यमिक संस्थांत इयत्ता आठवी ते दहावीतील किंवा केवळ अकरावी/बारावीतील वा अकरावी/बारावीसह खालच्या इयत्तांतील विद्यार्थ्यांना शिक्षण देण्यात येते. उच्च शिक्षण म्हणजे माध्यमिक शालान्त प्रमाणपत्र परीक्षा पास झाल्यानंतरचा पदवी किंवा पदविका अभ्यासक्रम होय. ह्या विभागात परीक्षांच्या निकालाविषयी आकडेवारीही देण्यात येते.

5. EDUCATION

5.1 Data on educational institutions according to type of education, students, teachers and results of major examinations are presented in the following tables.

5.2 The classification of institutions according to type is slightly different from stages of education. There are many secondary schools which also impart education in 'primary' courses. Nevertheless, the entire enrolment of students is included under secondary education. The break-up of the total enrolment of students in pre-primary, primary and secondary schools according to standards may perhaps give the realistic picture. Children between ages three and five attend pre-primary institutions. These are generally known as kindergarden, montessori etc. Primary institutions provide education for pre-primary and standard I—IV or standard I—VII/VIII or less and teach the curriculum approved by the Education Department whereas secondary institutions coach students for standard VIII to X or XI/XII with or without lower standard. Higher education is education after passing secondary school certificate examination which leads to a degree /diploma examination. The statistics about examination results is also presented.

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.1

शिक्षणाच्या प्रकारानुसार मान्यताप्राप्त संस्था
Number of Recognised Institution by Type of Education
(2010-11)

अ.क्र. Sr. No. (1)	संस्थेचा प्रकार (2)	संस्थांची संख्या Number of Institution (3)	Type of Institution (4)
1	विद्यापीठे	N.A.	Universities
2	दर दहा लाख लोकसंख्येमागे कला, वाणिज्य आणि विज्ञान महाविद्यालये	N.A.	Arts, Commerce and Science Colleges per Ten lakhs population.
3	शिक्षकांच्या प्रशिक्षण शाळा (डी. एड.)	1389.	Teacher Training Colleges (D.Ed.)
4	शारिरीक शिक्षणाची महाविद्यालय	N.A.	Colleges for Physical Education
5	शिक्षांची प्रशिक्षण महाविद्यालये (बी. एड.)	N.A.	Teachers Training Colleges (B.Ed.)
6	दर एक लाख लोकसंख्येमागे उच्चतर माध्यमिक शाळा	N.A.	Higher Secondary Schools per Lakh of Population
7	दर एक लाख लोकसंख्येमागे उच्च / मुलोद्योग शाळा	N.A.	High / Post Basic Schools per lakh of Population
8	दर हजार लोकसंख्येमागे प्राथमिक / पूर्व-प्राथमिक / मुलोद्योग शाळा	N.A.	Primary / Pre-Primary / Jr. Basic Schools per thousand of Population
9	अपंगाकरिता शाळा	N.A.	Schools for Handicapped
10	दर एक लाख लोकसंख्येमागे माध्यमिक शाळा / वरिष्ठ मुलोद्योग शाळा	N.A.	Middle Schools / Senior Basic Schools per lakh of Population

टीप : * यात चार कृषि विद्यापीठे समाविष्ट आहेत N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

Note.— * Including 4 agriculture Universities

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्का क्रमांक/TABLE No. 5.2

फक्त मुलींसाठी असलेल्या शैक्षणिक संस्थांची शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संस्था
Number of Educational Institutions Exclusively for girls by type in of Education
(2010-11)

अ.क्र.	जिल्हा	कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालये Arts/ Science and Commerce Colleges	शिक्षकांची प्रशिक्षण महाविद्यालये Teachers Training Colleges	उच्च माध्यमिक शाळा Higher Secondary Schools	माध्यमिक/ मूलोद्योग शाळा Secondary Schools	वरिष्ठ प्राथमिक शाळा Upper Primary Schools	कनिष्ठ प्राथमिक शाळा Lower Primary Schools	District	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	मुंबई				93	93	84	0	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	-	-	-	5	5	8	54	Mumbai Suburban
3	ठाणे	-	-	-	32	32	52	42	Thane
4	रायगड	-	-	-	6	6	15	17	Raigad
5	रत्नागिरी	-	-	-	3	3	8	12	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	-	-	-	0	0	1	2	Sindhudurg
7	नाशिक	-	-	-	37	37	97	93	Nashik
8	धुळे	-	-	-	25	25	31	52	Dhule
9	नंदुरबार	-	-	-	11	11	13	21	Nandurbar
10	जळगाव	-	-	-	38	41	99	138	Jalgaon
11	अहमदनगर	-	-	-	35	35	41	34	Ahmednagar
12	पुणे	-	-	-	55	55	171	157	Pune
13	सातारा	-	-	-	27	27	32	27	Satara
14	सांगली	-	-	-	54	54	88	76	Sangli
15	सोलापूर	-	-	-	24	24	50	54	Solapur
16	कोल्हापूर	-	-	-	40	40	97	111	Kolhapur
17	औरंगाबाद	-	-	-	35	35	40	19	Aurangabad
18	जालना	-	-	-	14	14	20	9	Jalna
19	परभणी	-	-	-	6	6	25	17	Parbhani
20	हिंगोली	-	-	-	4	4	11	15	Hingoli
21	बीड	-	-	-	23	23	38	37	Beed
22	नांदेड	-	-	-	30	33	51	38	Nanded
23	उस्मानाबाद	-	-	-	16	16	29	25	Osmanabad
24	लातूर	-	-	-	28	28	41	29	Latur
25	बुलढाणा	-	-	-	16	16	27	47	Buldhana
26	अोला	-	-	-	17	17	23	36	Akola
27	वाशिम	-	-	-	10	10	11	10	Washim
28	अमरावती	-	-	-	51	51	59	67	Amravati
29	यवतमाळ	-	-	-	26	26	34	38	Yavatmal
30	वर्धा	-	-	-	11	11	10	15	Wardha
31	नागपूर	-	-	-	51	51	52	29	Nagpur
32	भंडारा	-	-	-	12	12	11	6	Bhandara
33	गोंदिया	-	-	-	9	9	16	14	Gondiya
34	चंद्रपूर	-	-	-	19	19	21	20	Chandrapur
35	गडचिरोली	-	-	-	6	6	9	17	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		0	0	0	869	875	1415	1378	Maharashtra State

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.3

**वर्गीकरणानुसार शाळांची संख्या / Number of schools according to classification
(2010-11)**

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	उच्च माध्यमिक शाळा Higher Secondary Schools				माध्यमिक/वरिष्ठ मूलोद्योग शाळा Middle/Senior Basic Schools				प्राथमिक पूर्व/प्राथमिक कनिष्ठ मुलौद्योग शाळा Pre-primary/Primary/ Junior Basic Schools				District
		शासकीय Govt.	स्थानिक स्वराज्य संस्था Local Bodies	अनुदानित/ विनाअनुदानित Aided/ Unaided	एकूण Total	शासकीय Govt.	स्थानिक स्वराज्य संस्था Local Bodies	अनुदानित/ विनाअनुदानित Aided/ Unaided	एकूण Total	शासकीय Govt.	स्थानिक स्वराज्य संस्था Local Bodies	अनुदानित/ विनाअनुदानित Aided/ Unaided	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई	15	0	1322	1337	15	0	1322	1337	15	0	1122	1137	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	2	114	104	220	2	132	109	243	8	1228	1080	2316	Mumbai Suburban
3	ठाणे	79	14	1401	1494	79	14	1401	1494	103	4033	2031	6167	Thane
4	रायगड	13	6	511	530	13	6	511	530	16	2926	527	3469	Raigad
5	रत्नागिरी	7	31	354	392	7	31	383	421	12	2735	398	3145	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	2	0	210	212	2	0	210	212	3	1476	187	1666	Sindhudurg
7	नाशिक	79	10	895	984	79	10	895	984	97	3626	1024	4747	Nashik
8	धुळे	18	7	400	425	18	7	400	425	38	1133	590	1761	Dhule
9	नंदुरबार	55	45	269	369	55	45	269	369	73	1366	360	1799	Nandurbar
10	जळगाव	22	20	609	651	23	22	664	709	35	1942	970	2947	Jalgaon
11	अहमदनगर	25	2	904	931	25	2	908	935	34	3701	1068	4803	Ahmednagar
12	पुणे	25	48	1260	1333	25	49	1263	1337	36	4244	1731	6011	Pune
13	सातारा	5	2	667	674	5	2	667	674	5	2762	708	3475	Satara
14	सांगली	11	1	586	598	11	1	586	598	38	1749	689	2476	Sangli
15	सोलापूर	7	9	852	868	7	9	852	868	8	3004	1163	4175	Solapur
16	कोल्हापूर	4	9	826	839	4	9	826	839	4	2154	844	3002	Kolhapur
17	औरंगाबाद	9	85	433	527	9	85	434	528	14	2215	626	2855	Aurangabad
18	जालना	2	36	274	312	2	36	274	312	2	1551	352	1905	Jalna
19	परभणी	2	42	307	351	2	42	307	351	2	1134	492	1628	Parbhani
20	हिंगोली	5	33	92	130	6	33	135	174	8	874	236	1118	Hingoli
21	बीड	5	68	532	605	5	68	532	605	9	2277	694	2980	Beed
22	नांदेड	21	80	455	556	23	82	478	583	31	2207	860	3098	Nanded
23	उस्मानाबाद	2	53	353	408	2	53	353	408	2	1118	377	1497	Osmanabad
24	लातूर	4	51	550	605	4	51	550	605	17	1310	849	2176	Latur

25	बुलढाणा	4	45	432	481	4	45	432	481	6	1547	514	2067	Buldhana
26	अोला	4	16	400	420	4	16	400	420	5	1030	464	1499	Akola
27	वाशिम	5	10	256	271	5	10	263	278	7	819	335	1161	Washim
28	अमरावती	21	39	588	648	21	39	588	648	31	1757	709	2497	Amravati
29	यवतमाळ	29	43	531	603	29	43	531	603	36	2253	613	2902	Yavatmal
30	वर्धा	7	9	249	265	7	9	249	265	11	988	356	1355	Wardha
31	नागपूर	18	55	795	868	18	56	815	889	25	1835	1337	3197	Nagpur
32	भंडारा	6	36	245	287	6	36	246	288	6	831	370	1207	Bhandara
33	गोर्दिया	14	28	257	299	14	28	257	299	17	1101	332	1450	Gondiya
34	चंद्रपूर	18	25	425	468	18	25	425	468	25	1648	501	2174	Chandrapur
35	गडचिरोली	42	12	273	327	42	12	273	327	51	1560	289	1900	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		587	1084	18617	20288	591	1108	18808	20507	830	66134	24798	91762	Maharashtra State

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source :- Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण/EDUCATION
तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.4
शाळेतील शिक्षकांची विभागवार संख्या
Number of School Teachers Classified by Department
(2002-03)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	उच्च / उच्च- माध्यमिक शाळा High/Higher- secondary schools			माध्यमिक/वरिष्ठ- प्राथमिक शाळा Middle/Senior schools			प्राथमिक/पूर्व- प्राथमिक शाळा Primary/Pre-Primary schools			अध्यापक प्रशिक्षण महाविद्यालये (बी.एड.) Teachers Training Colleges (B. Ed.)			एकूण बेरीज Grand Total			District
		पुरुष Men	स्त्री women	एकूण Total	पुरुष Men	स्त्री women	एकूण Total	पुरुष Men	स्त्री women	एकूण Total	पुरुष Men	स्त्री women	एकूण Total	पुरुष Men	स्त्री women	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1	मुंबई	10,905	19,787	30,692	4,267	8,143	12,410	1,173	9,582	10,755	--	--	--	16,345	37,512	53,857	Mumbai
2	मुंबईउपनगर																Mumbai Suburban
3	ठाणे	7,185	7,817	15,002	4,727	10,637	15,364	3,423	4,753	8,176	--	--	--	15,335	23,207	38,542	Thane
4	रायगड	4,281	2,096	6,377	2,081	2,374	4,455	2,069	1,796	3,865	--	--	--	8,431	6,266	14,697	Raigad
5	रत्नागिरी	2,859	913	3,772	3,290	2,503	5,793	1,600	1,328	2,928	--	--	--	7,749	4,744	12,493	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1,887	589	2,476	1,379	1,337	2,716	859	845	1,704	--	--	--	4,125	2,771	6,896	Sindhudurg
7	नाशिक	9,209	3,698	12,907	4,638	3,222	7,860	4,162	3,280	7,442	--	--	--	18,009	10,200	28,209	Nashik
8	धुळे	4,966	1,088	6,054	1,028	703	1,731	2,073	1,538	3,611	--	--	--	8,067	3,329	11,396	Dhule
9	नंदुरबार	2,642	527	3,169	1,025	333	1,358	2,192	817	3,009	--	--	--	5,859	1,677	7,536	Nandurbar
10	जळगाव	8,135	1,943	10,078	3,367	2,023	5,390	3,878	1,972	5,850	--	--	--	15,380	5,938	21,318	Jalgaon
11	अहमदनगर	9,875	2,578	12,453	3,514	2,267	5,781	4,470	3,072	7,542	--	--	--	17,859	7,917	25,776	Ahmednagar
12	पुणे	11,848	8,091	19,939	4,829	7,869	12,698	3,931	5,748	9,679	--	--	--	20,608	21,708	42,316	Pune
13	सातारा	6,754	2,249	9,003	3,531	2,580	6,111	2,138	2,011	4,149	--	--	--	12,423	6,840	19,263	Satara
14	सांगली	5,282	1,769	7,051	3,022	2,561	5,583	2,000	1,622	3,622	--	--	--	10,304	5,952	16,256	Sangli
15	सोलापूर	8,159	1,974	10,133	5,514	3,286	8,800	3,450	2,079	5,529	--	--	--	17,123	7,339	24,462	Solapur
16	कोल्हापूर	7,623	2,182	9,805	5,023	2,663	7,686	1,961	1,568	3,529	--	--	--	14,607	6,413	21,020	Kolhapur
17	औरंगाबाद	4,232	1,835	6,067	3,359	2,551	5,910	2,256	1,659	3,915	--	--	--	9,847	6,045	15,892	Aurangabad
18	जालना	2,605	504	3,109	1,870	651	2,521	2,164	452	2,616	--	--	--	6,639	1,607	8,246	Jalna
19	परभणी	2,639	567	3,206	3,047	1,153	4,200	1,256	582	1,838	--	--	--	6,942	2,302	9,244	Parbhani

तक्ता क्रमांक/TABLE NO.5.4-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
20	हिंगोली	1,604	238	1,842	2,242	495	2,737	829	200	1,029	--	--	--	4,675	933	5,608	Hingoli
21	बीड	5,487	918	6,405	3,508	1,814	5,322	2,718	864	3,582	--	--	--	11,713	3,596	15,309	Beed
22	नांदेड	5,143	1,086	6,229	6,330	2,118	8,448	2,354	935	3,289	--	--	--	13,827	4,139	17,966	Nanded
23	उस्मानाबाद	3,406	516	3,922	3,174	997	4,171	1,043	457	1,500	--	--	--	7,623	1,970	9,593	Osmanabad
24	लातूर	4,770	959	5,729	3,964	1,337	5,301	2,286	422	2,708	--	--	--	11,020	2,718	13,738	Latur
25	बुलढाणा	4,803	713	5,516	3,570	925	4,495	2,398	760	3,158	--	--	--	10,771	2,398	13,169	Buldhana
26	अकोला	3,456	1,208	4,664	1,515	1,084	2,599	1,636	1,101	2,737	--	--	--	6,607	3,393	10,000	Akola
27	वाशिम	2,368	393	2,761	1,430	338	1,768	923	339	1,262	--	--	--	4,721	1,070	5,791	Washim
28	अमरावती	5,249	2,350	7,599	3,064	2,398	5,462	1,903	1,532	3,435	--	--	--	10,216	6,280	16,496	Amravati
29	यवतमाळ	4,192	1,096	5,288	3,753	1,964	5,717	2,196	989	3,185	--	--	--	10,141	4,049	14,190	Yavatmal
30	वर्धा	2,827	1,215	4,042	1,222	850	2,072	1,085	947	2,032	--	--	--	5,134	3,012	8,146	Wardha
31	नागपूर	6,938	5,673	12,611	2,533	4,140	6,673	2,269	3,365	5,634	--	--	--	11,740	13,178	24,918	Nagpur
32	भंडारा	2,862	824	3,686	1,158	895	2,053	890	680	1,570	--	--	--	4,910	2,399	7,309	Bhandara
33	गोंदिया	2,856	636	3,492	2,035	742	2,777	1,119	416	1,535	--	--	--	6,010	1,794	7,804	Gondiya
34	चंद्रपूर	4,380	1,524	5,904	2,844	1,569	4,413	1,799	1,252	3,051	--	--	--	9,023	4,345	13,368	Chandrapur
35	गडचिरोली	2,439	458	2,897	2,098	729	2,827	1,245	336	1,581	--	--	--	5,782	1,523	7,305	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,73,866	80,014	2,53,880	1,03,951	79,251	1,83,202	71,748	59,299	1,31,047	0	0	0	3,49,565	2,18,564	5,68,129	Maharashtra State

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source :- Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण
तक्का क्रमांक
विभागावार विद्यार्थ्यांची संख्या
(2002-

अ.क्र. Serial No. (1)	जिल्हा (2)	प्राथमिक/ पूर्व प्राथमिक शाळा Primary/Pre-Primary School			माध्यमिक/वरिष्ठ प्राथमिक शाळा Middle/Senior- Primary School		
		मुले Boys (3)	मुली Girls (4)	एकूण Total (5)	मुले Boys (6)	मुली Girls (7)	एकूण Total (8)
1	मुंबई	2,85,567	2,21,812	5,07,379	2,13,901	2,44,174	4,58,075
2	मुंबईउपनगर						
3	ठाणे	1,46,488	1,35,388	2,81,876	3,80,666	3,29,893	7,10,559
4	रायगड	66,336	61,916	1,28,252	79,205	74,441	1,53,646
5	रत्नागिरी	33,307	31,581	64,888	76,481	73,456	1,49,937
6	सिंधुदुर्ग	15,239	14,898	30,137	32,427	31,134	63,561
7	नाशिक	1,28,276	1,19,381	2,47,657	1,86,667	1,72,127	3,58,794
8	धुळे	68,202	63,820	1,32,022	36,527	29,284	65,811
9	नंदुरबार	55,728	51,397	1,07,125	34,675	27,456	62,131
10	जळगाव	1,21,669	1,02,310	2,23,979	1,14,068	1,01,763	2,15,831
11	अहमदनगर	1,32,796	1,21,656	2,54,452	1,05,872	97,205	2,03,077
12	पुणे	152,813	1,38,877	2,91,690	2,56,559	2,31,807	4,88,366
13	सातारा	64,297	57,011	1,21,308	93,330	86,537	1,79,867
14	सांगली	54,315	51,326	1,05,641	1,03,613	87,628	1,91,241
15	सोलापूर	1,08,910	1,00,583	2,09,493	1,56,319	1,44,438	3,00,757
16	कोल्हापूर	65,250	53,541	1,18,791	1,43,411	1,28,625	2,72,036
17	औरंगाबाद	65,264	59,451	1,24,715	1,66,379	1,51,756	3,18,135
18	जालना	34,103	29,768	63,871	88,639	82,694	1,71,333
19	परभणी	38,005	32,501	70,506	88,425	87,985	1,76,410
20	हिंगोली	19,222	17,901	37,123	60,257	56,074	1,16,331
21	बीड	58,759	54,992	1,13,751	1,14,996	1,06,724	2,21,720
22	नांदेड	57,367	55,081	1,12,448	1,73,322	1,69,624	3,42,946
23	उस्मानाबाद	29,471	25,615	55,086	72,765	71,308	1,44,073
24	लातूर	66,713	71,624	1,38,337	1,18,678	1,11,701	2,30,379
25	बुलढाणा	60,750	56,303	1,17,053	87,654	81,221	1,68,875
26	अकोला	43,694	40,802	84,496	57,015	54,316	1,11,331
27	वाशिम	27,883	25,507	53,390	40,979	37,297	78,276
28	अमरावती	64,207	61,384	1,25,591	98,467	90,386	1,88,853
29	यवतमाळ	61,115	55,994	1,17,109	1,17,945	1,08,395	2,26,340
30	वर्धा	30,674	29,418	60,092	31,732	28,334	60,066
31	नागपूर	1,02,034	1,01,273	2,03,307	1,23,729	1,11,989	2,35,718
32	भंडारा	27,019	25,999	53,018	38,204	36,401	74,605
33	गोर्दिया	23,788	23,159	46,947	56,430	54,902	1,11,332
34	चंद्रपूर	47,837	45,583	93,420	80,708	75,232	1,55,940
35	गडचिरोली	29,257	24,670	53,927	37,551	37,795	75,346
महाराष्ट्र राज्य		23,86,355	21,62,522	45,48,877	36,67,596	34,14,102	70,81,698

EDUCATION**TABLE No. 5.5****Number of Students by Department****-03)**

माध्यमिक/ उच्च माध्यमिक शाळा High/Higher Secondary School			पदवी Graduation			पदव्युत्तर Post-Graduation			District (2)
मुले Boys (9)	मुली Girls (10)	एकूण Total (11)	मुले Boys (12)	मुली Girls (13)	एकूण Total (14)	मुले Boys (15)	मुली Girls (16)	एकूण Total (17)	
5,75,507	4,63,305	10,38,812	0	0	0	0	0	0	Mumbai Mumbai Suburban
3,17,948	2,66,560	5,84,508	0	0	0	0	0	0	Thane
1,17,080	95,216	2,12,296	0	0	0	0	0	0	Raigad
73,209	54,741	1,27,950	0	0	0	0	0	0	Ratnagiri
39,127	34,456	73,583	0	0	0	0	0	0	Sindhudurg
2,54,146	2,22,750	4,76,896	0	0	0	0	0	0	Nashik
1,08,207	88,727	1,96,934	0	0	0	0	0	0	Dhule
59,803	45,753	1,05,556	0	0	0	0	0	0	Nandurbar
2,25,093	1,72,845	3,97,938	0	0	0	0	0	0	Jalgaon
2,57,488	2,01,847	4,59,335	0	0	0	0	0	0	Ahmednagar
3,46,176	3,24,238	6,70,414	0	0	0	0	0	0	Pune
1,61,800	1,31,775	2,93,575	0	0	0	0	0	0	Satara
1,40,639	1,20,633	2,61,272	0	0	0	0	0	0	Sangli
2,06,117	1,59,340	3,65,457	0	0	0	0	0	0	Solapur
1,80,850	1,46,528	3,27,378	0	0	0	0	0	0	Kolhapur
1,36,782	1,15,503	2,52,285	0	0	0	0	0	0	Aurangabad
82,180	52,219	1,34,399	0	0	0	0	0	0	Jalna
66,860	49,706	1,16,566	0	0	0	0	0	0	Parbhani
42,251	26,930	69,181	0	0	0	0	0	0	Hingoli
1,33,455	1,00,566	2,34,021	0	0	0	0	0	0	Beed
1,33,121	1,02,475	2,35,596	0	0	0	0	0	0	Nanded
76,747	62,882	1,39,629	0	0	0	0	0	0	Osmanabad
1,35,445	1,14,845	2,50,290	0	0	0	0	0	0	Latur
1,26,440	96,672	2,23,112	0	0	0	0	0	0	Buldhana
92,247	81,878	1,74,125	0	0	0	0	0	0	Akola
62,858	44,674	1,07,532	0	0	0	0	0	0	Washim
1,35,597	1,30,408	2,66,005	0	0	0	0	0	0	Amravati
1,09,005	88,440	1,97,445	0	0	0	0	0	0	Yavatmal
71,179	70,117	1,41,296	0	0	0	0	0	0	Wardha
2,21,260	2,18,836	4,40,096	0	0	0	0	0	0	Nagpur
69,441	67,981	1,37,422	0	0	0	0	0	0	Bhandara
65,665	64,093	1,29,758	0	0	0	0	0	0	Gondiya
1,08,845	1,03,222	2,12,067	0	0	0	0	0	0	Chandrapur
53,381	43,982	97,363	0	0	0	0	0	0	Gadchiroli
49,85,949	41,64,143	91,50,092	0	0	0	0	0	0	Maharashtra State

Source.—Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण/

तक्ता क्रमांक/

अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या/
(2002)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	प्राथमिक/पूर्व प्राथमिक शाळा Primary/Pre- Primary School			माध्यमिक/वरिष्ठ प्राथमिक शाळा Middle/Senior- Primary School		
		मुले Boys (3)	मुली Girls (4)	एकूण Total (5)	मुले Boys (6)	मुली Girls (7)	एकूण Total (8)
1	मुंबई	43,556	36,333	79,889	26,411	27,257	53,668
2	मुंबईउपनगर						
3	ठाणे	9,667	8,636	18,303	45,620	42,511	88,131
4	रायगड	4,099	3,758	7,857	6,354	6,096	12,450
5	रत्नागिरी	6,097	5,918	12,015	3,370	3,346	6,716
6	सिंधुदुर्ग	1,576	1,569	3,145	1,896	1,917	3,813
7	नाशिक	13,629	14,260	27,889	18,265	16,191	34,456
8	धुळे	5,395	5,014	10,409	2,666	2,294	4,960
9	नंदुरबार	2,269	1,930	4,199	586	521	1,107
10	जळगाव	14,204	12,095	26,299	10,932	9,606	20,538
11	अहमदनगर	19,078	18,223	37,301	15,375	13,929	29,304
12	पुणे	20,468	19,338	39,806	52,191	47,588	99,779
13	सातारा	8,080	7,681	15,761	12,332	11,297	23,629
14	सांगली	8,281	7,781	16,062	15,417	13,897	29,314
15	सोलापूर	17,686	16,516	34,202	29,172	26,675	55,847
16	कोल्हापूर	8,776	6,823	15,599	22,605	21,121	43,726
17	औरंगाबाद	10,904	9,278	20,182	28,710	25,852	54,562
18	जालना	5,419	4,977	10,396	14,916	13,405	28,321
19	परभणी	7,307	5,886	13,193	15,135	14,340	29,475
20	हिंगोली	3,500	3,327	6,827	12,975	11,905	24,880
21	बीड	9,569	8,988	18,557	17,067	16,184	33,251
22	नांदेड	15,846	15,604	31,450	41,045	39,487	80,532
23	उस्मानाबाद	4,877	4,088	8,965	12,939	12,801	25,740
24	लातूर	13,734	10,948	24,682	20,636	22,197	42,833
25	बुलढाणा	13,078	12,773	25,851	18,751	16,748	35,499
26	अकोला	11,600	10,793	22,393	15,268	14,349	29,617
27	वाशिम	5,424	5,172	10,596	9,331	8,741	18,072
28	अमरावती	11,694	11,589	23,283	19,680	17,918	37,598
29	यवतमाळ	8,719	7,551	16,270	15,010	14,712	29,722
30	वर्धा	5,072	5,254	10,326	5,329	4,639	9,968
31	नागपूर	19,585	19,130	38,715	25,746	24,316	50,062
32	भंडारा	5,299	5,003	10,302	6,288	5,607	11,895
33	गोदिया	3,493	3,550	7,043	7,234	6,498	13,732
34	चंद्रपूर	7,776	7,478	15,254	14,394	13,822	28,216
35	गडचिरोली	3,933	3,635	7,568	4,488	4,153	8,641
महाराष्ट्र राज्य		3,49,690	3,20,899	6,70,589	5,68,134	5,31,920	11,00,054

EDUCATION**TABLE No. 5.6****Number of Schedule Castes Students by Department****-03)**

माध्यमिक/ उच्चमाध्यमिक शाळा High/Higher- Secondary School			पदवी Graduation			पदव्युत्तर Post-Graduation			District
मुले Boys (9)	मुली Girls (10)	एकूण Total (11)	मुले Boys (12)	मुली Girls (13)	एकूण Total (14)	मुले Boys (15)	मुली Girls (16)	एकूण Total (17)	(2)
53,620	46,398	1,00,018	0	0	0	0	0	0	Mumbai
									Mumbai Suburban
28,941	23,695	52,636	0	0	0	0	0	0	Thane
9,237	7,595	16,832	0	0	0	0	0	0	Raigad
6,828	5,358	12,186	0	0	0	0	0	0	Ratnagiri
3,229	2,412	5,641	0	0	0	0	0	0	Sindhudurg
27,188	22,705	49,893	0	0	0	0	0	0	Nashik
9,113	6,941	16,054	0	0	0	0	0	0	Dhule
3,501	2,842	6,343	0	0	0	0	0	0	Nandurbar
25,093	17,383	42,476	0	0	0	0	0	0	Jalgaon
32,703	24,972	57,675	0	0	0	0	0	0	Ahmednagar
44,329	40,716	85,045	0	0	0	0	0	0	Pune
18,232	14,972	33,204	0	0	0	0	0	0	Satara
17,706	14,841	32,547	0	0	0	0	0	0	Sangli
31,925	22,303	54,228	0	0	0	0	0	0	Solapur
23,330	18,813	42,143	0	0	0	0	0	0	Kolhapur
21,620	17,845	39,465	0	0	0	0	0	0	Aurangabad
11,665	7,275	18,940	0	0	0	0	0	0	Jalna
11,403	8,049	19,452	0	0	0	0	0	0	Parbhani
8,587	5,527	14,114	0	0	0	0	0	0	Hingoli
18,880	13,879	32,759	0	0	0	0	0	0	Beed
33,414	26,305	59,719	0	0	0	0	0	0	Nanded
12,643	9,878	22,521	0	0	0	0	0	0	Osmanabad
26,817	20,750	47,567	0	0	0	0	0	0	Latur
25,815	18,336	44,151	0	0	0	0	0	0	Buldhana
23,409	19,929	43,338	0	0	0	0	0	0	Akola
13,739	10,046	23,785	0	0	0	0	0	0	Washim
29,654	28,068	57,722	0	0	0	0	0	0	Amravati
17,255	14,203	31,458	0	0	0	0	0	0	Yavatmal
13,971	13,453	27,424	0	0	0	0	0	0	Wardha
50,300	49,637	99,937	0	0	0	0	0	0	Nagpur
19,731	18,035	37,766	0	0	0	0	0	0	Bhandara
11,325	10,934	22,259	0	0	0	0	0	0	Gondiya
23,735	19,891	43,626	0	0	0	0	0	0	Chandrapur
7,963	6,867	14,830	0	0	0	0	0	0	Gadchiroli
7,16,901	5,90,853	13,07,754	0	0	0	0	0	0	Maharashtra State

5. शिक्षण/

तक्ता क्रमांक/

अनुसूचित जमातीतील विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या/
(2002-

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	प्राथमिक/पूर्व प्राथमिक शाळा Primary/Pre- Primary School			माध्यमिक/वरिष्ठ प्राथमिक शाळा Middle/Senior- Primary School		
		मुले Boys (3)	मुली Girls (4)	एकूण Total (5)	मुले Boys (6)	मुली Girls (7)	एकूण Total (8)
1	मुंबई	6,440	6,337	12,777	4,478	4,779	9,257
2	मुंबईउपनगर						
3	ठाणे	49,125	42,981	92,106	58,403	46,596	1,04,999
4	रायगड	11,894	11,110	23,004	11,993	9,603	21,596
5	रत्नागिरी	1,143	1,091	2,234	453	377	830
6	सिंधुदुर्ग	126	122	248	155	148	303
7	नाशिक	43,438	39,745	83,183	47,598	41,649	89,247
8	धुळे	26,684	23,590	50,274	9,871	7,809	17,680
9	नंदुरबार	39,094	32,163	71,257	18,556	16,781	35,337
10	जळगाव	22,163	17,501	39,664	15,749	11,981	27,730
11	अहमदनगर	14,176	11,343	25,519	11,260	9,479	20,739
12	पुणे	8,558	8,362	16,920	11,005	9,489	20,494
13	सातारा	703	662	1,365	794	726	1,520
14	सांगली	309	260	569	427	322	749
15	सोलापूर	2,626	2,348	4,974	5,366	4,631	9,997
16	कोल्हापूर	1,404	730	2,134	2,059	2,003	4,062
17	औरंगाबाद	4,516	3,504	8,020	7,532	6,750	14,282
18	जालना	,949	889	1,838	2,257	1,938	4,195
19	परभणी	1,422	1,187	2,609	2,982	2,750	5,732
20	हिंगोली	1,810	1,803	3,613	6,374	5,310	11,684
21	बीड	1,044	965	2,009	1,528	1,365	2,893
22	नांदेड	6,793	6,386	13,179	18,365	16,943	35,308
23	उस्मानाबाद	1,360	1,206	2,566	2,958	2,728	5,686
24	लातूर	3,971	3,548	7,519	2,764	2,983	5,747
25	बुलढाणा	3,834	2,545	6,379	6,527	4985	11,512
26	अकोला	3,590	3,618	7,208	4,772	4376	9,148
27	वाशिम	2,236	2,104	4,340	3,395	2,842	6,237
28	अमरावती	12,287	11,737	24,024	23,595	21,041	44,636
29	यवतमाळ	17,037	15,272	32,309	25,996	2,47,512	50,508
30	वर्धा	5,300	5,380	10,680	5,907	5,142	11,049
31	नागपूर	18,303	18,650	36,953	12,327	12,816	25,143
32	भंडारा	2,574	2,640	5,214	3,822	3,640	7,462
33	गोर्दिया	4,320	4,779	9,099	10,900	9,823	20,723
34	चंद्रपूर	8,527	8,399	16,926	14,478	12,945	27,423
35	गडचिरोली	11,710	10,166	21,876	15,056	14,124	29,180
महाराष्ट्र राज्य		3,39,466	3,03,123	6,42,589	3,69,702	5,46,386	6,93,088

EDUCATION**TABLE No. 5.7****Number of Scheduled Tribes Students by Department****03)**

माध्यमिक उच्च-माध्यमिक शाळा Secondary/Higher- Secondary School			पदवी Graduation			पदव्युत्तर Post-Graduation			District (2)
मुले Boys (9)	मुली Girls (10)	एकूण Total (11)	मुले Boys (12)	मुली Girls (13)	एकूण Total (14)	मुले Boys (15)	मुली Girls (16)	एकूण Total (17)	
5,301	4,146	9,447	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai Mumbai Suburban
32,412	20,450	52,862	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	
5,296	3,162	8,458	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Raigad
619	398	1,017	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ratnagiri
162	110	272	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sindhudurg
43,038	28,568	71,606	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nashik
19,438	13,556	32,994	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Dhule
28,876	19,968	48,844	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nandurbar
23,476	15,881	39,357	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalgaon
15,739	10,109	25,848	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ahmednagar
10,956	9,686	20,642	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pune
1,421	1,107	2,528	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Satara
1,011	655	1,666	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sangli
4,656	3,149	7,805	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Solapur
1,296	913	2,209	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Kolhapur
5,039	3,682	8,721	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Aurangabad
2,056	1,352	3,408	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalna
2,322	1,334	3,656	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Parbhani
3,799	1,907	5,706	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Hingoli
1,932	1,203	3,135	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Beed
13,827	10,486	24,313	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nanded
1,610	1,158	2,768	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Osmanabad
5,627	3,991	9,618	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Latur
4,603	2,750	7,353	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Buldhana
6,010	5,054	11,064	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Akola
3,758	2,410	6,168	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Washim
15,749	12,342	28,091	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Amravati
16,172	13,093	29,265	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Yavatmal
9,033	9,261	18,294	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Wardha
26,642	25,705	52,347	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nagpur
5,625	5,428	11,053	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bhandara
10,292	9,538	19,830	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gondiya
15,360	13,602	28,962	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Chandrapur
19,310	14,206	33,516	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gadchiroli
3,62,463	2,70,360	6,32,823	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Maharashtra State

Source.—Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण/

तक्ता क्रमांक/

शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संस्था व विद्यार्थी/
(2001-

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	पूर्व प्राथमिक शाळा Pre-Primary School		प्राथमिक शाळा Primary School		माध्यमिक शाळा Secondary School		उच्च माध्यमिक वर्ग असलेल्या माध्यमिक शाळा Secondary Schools having Higher Secondary Classes	
		संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	307	19428	2108	1040000	1074	761985	189	260078
2	मुंबई उपनगर								
3	ठाणे	3,654	204124	4410	987655	750	362960	141	198765
4	रायगड	2,412	155354	2753	284747	282	95597	74	105640
5	रत्नागिरी	1,780	68339	2713	214288	268	68138	52	52028
6	सिंधुदुर्ग	1,093	25,900	1,505	93,512	159	41,227	36	30,086
7	नाशिक	445	4,241	3,342	5,81,887	594	2,69,513	127	1,83,345
8	धुळे	985	66,867	1,228	2,02,472	230	83,162	100	1,10,616
9	नंदुरबार	125	4,556	1,352	1,56,075	173	48,943	46	54,904
10	जळगाव	2,438	1,22,312	2,113	4,33,800	464	2,16,295	122	1,55,940
11	अहमदनगर	3,062	1,34,211	3,148	4,71,846	594	2,54,399	137	1,85,163
12	पुणे	3,939	1,20,186	4,320	7,77,192	846	3,74,315	213	3,47,951
13	सातारा	2,352	85,882	2,647	3,08,496	462	1,67,497	104	1,18,472
14	सांगली	1,366	60,516	1,845	3,04,694	426	1,45,275	100	1,10,118
15	सोलापूर	2,019	85,177	2,857	5,04,583	570	2,12,607	105	1,29,852
16	कोल्हापूर	2,054	91,376	2,110	3,95,567	585	1,94,992	112	1,26,196
17	औरंगाबाद	2,139	1,41,624	1,830	4,65,177	370	1,65,368	67	83,063
18	जालना	225	7,766	1,299	2,48,315	169	76,740	37	48,790
19	परभणी	478	16,225	1,096	2,49,345	184	72,105	36	43,569
20	हिंगोली	1,225	53,859	808	1,58,644	117	50,274	15	17,818
21	बीड	2,298	1,33,494	2,019	3,41,667	396	1,49,490	72	77,450
22	नांदेड	367	9,988	2,342	4,53,186	324	1,43,996	99	1,05,394
23	उस्मानाबाद	210	6,380	1,056	2,07,032	285	87,167	42	46,334
24	लातूर	158	11,707	1,392	3,64,786	367	1,41,285	121	97,187
25	बुलढाणा	529	16,550	1,501	2,86,015	242	98,323	92	1,17,927
26	अकोला	1,011	44,663	1,121	1,96,666	230	78,725	93	93,121
27	वाशिम	975	23,496	831	1,36,983	143	40,910	69	63,697
28	अमरावती	983	29,290	1,895	3,19,060	376	1,22,145	154	1,36,380
29	यवतमाळ	2,206	1,84,436	2,112	3,40,834	362	99,334	92	89,193
30	वर्धा	923	25,135	1,055	1,24,664	167	62,227	72	72,735
31	नागपूर	976	38,616	2,475	4,51,473	519	2,65,038	180	1,48,256
32	भंडारा	1,007	50,415	887	1,33,961	166	54,745	91	76,840
33	गोंदिया	1,041	35,253	1,069	1,61,052	165	52,409	78	69,810
34	चंद्रपूर	2,216	1,16,478	1,768	2,54,633	284	1,09,808	84	92,457
35	गडचिरोली	1,412	1,19,483	1,391	1,28,247	151	43,740	57	50,827
महाराष्ट्र राज्य		48,410	23,13,327	66,398	1,17,78,554	12,494	52,10,734	3,209	37,00,002

EDUCATION**TABLE No. 5.8****Institutions and Enrolment by Type of Education****02)**

विद्यापीठ शिक्षण विभाग (१) राष्ट्रीय महत्त्वाच्या संस्था (२) अभिमत विद्यापीठ संस्था University teaching Departments		सर्वसाधारण शिक्षण महाविद्यालय (कला, वाणिज्य व शास्त्र) General Education Colleges (Arts, Commerce and Science)		वाणिज्य महाविद्यालये Commerce Colleges पदवीपूर्व स्तर Under Graduate Level		District (2)
संस्था Institution (11)	विद्यार्थी Enrolment (12)	संस्था Institution (13)	विद्यार्थी Enrolment (14)	संस्था Institution (15)	विद्यार्थी Enrolment (16)	
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	83	Mumbai
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	26	Mumbai Suburban
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Thane
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Raigad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Ratnagiri
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Sindhudurg
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Nashik
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Dhule
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Nandurbar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Jalgaon
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Ahmednagar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	115	Pune
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Satara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	67	Sangli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Solapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Kolhapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Aurangabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Jalna
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Parbhani
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Hingoli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Beed
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Nanded
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Osmanabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Latur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Buldhana
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Akola
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Washim
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Amravati
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Yavatmal
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Wardha
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Nagpur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Bhandara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Gondiya
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Chandrapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Gadchiroli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	291	Maharashtra State

शिक्षकांना प्रशिक्षण/ Training of Teachers

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	पदवी स्तर/Degree level				पदविका स्तर/Diploma Level			
		शिक्षणशास्त्र पदवी/ B. Ed.		शारिरीक शिक्षण/ Physical Education		शिक्षणशास्त्र पदविका/ D. Ed.		चित्रकला शिक्षण प्रमाणपत्र/ Drawing Teachers Certificate	
		संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment
(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)
1	मुंबई	} N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	18	1,135	2	626
2	मुंबईउपनगर		N.A.	N.A.	N.A.	16	1,110	1	46
3	ठाणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7	416	1	85
4	रायगड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7	638	1	26
5	रत्नागिरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	283	0	0
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	12	592	2	202
7	नाशिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	8	511	2	100
8	धुळे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	74	0	0
9	नंदुरबार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	407	3	154
10	जळगाव	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	8	705	1	74
11	अहमदनगर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	16	1,109	3	898
12	पुणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	11	795	0	0
13	सातारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	11	538	1	162
14	सांगली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	17	997	4	105
15	सोलापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	10	575	1	192
16	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	12	664	1	97
17	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5	361	1	21
18	जालना	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	149	--	--
19	परभणी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	210	--	--
20	हिंगोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7	548	1	90
21	बीड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7	491	1	54
22	नांदेड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	8	401	--	--
23	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	8	798	1	41
24	लातूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	244	--	--
25	बुलढाणा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5	385	--	--
26	अकोला	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	124	--	--
27	वाशिम	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	10	548	1	147
28	अमरावती	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7	410	--	--
29	यवतमाळ	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	338	1	30
30	वर्धा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	20	1,045	--	--
31	नागपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5	329	--	--
32	भंडारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	154	--	--
33	गोदिया	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5	384	--	--
34	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	308	--	--
35	गडचिरोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.				
महाराष्ट्र राज्य		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	280	17,776	29	3,150

TABLE No. 5.8—contd.

शिक्षकांना प्रशिक्षण/Training of Teachers								
इतर प्रकारच्या आंग्ल-भारतीय शाळा Other types of Anglo-Indian Schools		शालेय स्तर/ School Level		कृषि, पशुवैद्यक शास्त्र व कुक्कुट पालन प्रशिक्षण Agriculture Veterinary Science and Poultry Training				District (2)
संस्था Institution (25)	विद्यार्थी Enrolment (26)	संस्था Institution (27)	विद्यार्थी Enrolment (28)	पदवी स्तर Degree Level		शालेय स्तर School Level		
				संस्था Institution (29)	विद्यार्थी Enrolment (30)	संस्था Institution (31)	विद्यार्थी Enrolment (32)	
1	76	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	98	Mumbai Mumbai Suburban
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	306	Thane
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	150	Raigad
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	197	Ratnagiri
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	124	Sindhudurg
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	485	Nashik
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	368	Dhule
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	512	Nandurbar
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	204	Jalgaon
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	104	Ahmednagar
1	40	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	113	Pune
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	204	Satara
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	195	Sangli
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	168	Solapur
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	384	Kolhapur
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	357	Aurangabad
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	362	Jalna
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	388	Parbhani
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	285	Hingoli
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	95	Beed
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	410	Nanded
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	98	Osmanabad
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	345	Latur
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	368	Buldhana
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	151	Akola
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	266	Washim
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	315	Amravati
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	106	Yavatmal
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	290	Wardha
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	272	Nagpur
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	108	Bhandara
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	121	Gondiya
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	211	Chandrapur
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	102	Gadchiroli
2	116	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	81	8,262	Maharashtra State

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	कायदा/Law		संगीत, ललितकला व उपयोजित कला/Music, Fine Arts and Applied Arts						
		पदवी स्तर Degree Level		पदवी स्तर Degree Level		पदविका स्तर Diploma Level		शालेय स्तर School Level		
		संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	
(1)	(2)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)	
1	मुंबई	}	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	144
2	मुंबई उपनगर		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	58
3	ठाणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
4	रायगड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
5	रत्नागिरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
7	नाशिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	83	
8	धुळे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
9	नंदुरबार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
10	जळगाव	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	60	
11	अहमदनगर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	43	
12	पुणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	219	
13	सातारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	64	
14	सांगली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	0	0	
15	सोलापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	0	0	
16	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	136	
17	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
18	जालना	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
19	परभणी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
20	हिंगोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
21	बीड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
22	नांदेड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
23	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
24	लातूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
25	बुलढाणा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	20	
26	अकोला	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	79	
27	वाशिम	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
28	अमरावती	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
29	यवतमाळ	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	41	
30	वर्धा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
31	नागपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	77	
32	भंडारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
33	गोदिया	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
34	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
35	गडचिरोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
महाराष्ट्र राज्य		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	14	1024	

TABLE No. 5.8—contd.

वैद्यकीय, परिचर्या, प्रसूतिशास्त्र व औषधशास्त्र/Medical, Nursing, Midwifery and Pharmacy								
पदवी स्तर/Degree Level								District
विषम चिकित्सा Allopathy		आयुर्वेद Ayurved		दंतवैद्यक/युनानी Dental/Unani		समचिकित्सा Homeopathy		District
संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	District
(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(2)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai Mumbai Suburban
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Raigad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ratnagiri
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sindhudurg
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nashik
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Dhule
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nandurbar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalgaon
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ahmednagar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pune
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Satara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sangli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Solapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Kolhapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Aurangabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalna
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Parbhani
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Hingoli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Beed
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nanded
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Osmanabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Latur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Buldhana
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Akola
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Washim
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Amravati
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Yavatmal
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Wardha
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nagpur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bhandara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gondiya
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Chandrapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gadchiroli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Maharashtra State

		वेद्यकीय शृश्रुषा, प्रसुतीशास्त्र व औषधशास्त्र Medical, Nursing, Midwifery and Pharmacy				इतर प्रकारच्या संस्था/ Degree level			
		पदवीपूर्व स्तर/Under Graduate level				Degree level			
		समचिकित्सा Allopathy		परिचर्या Nursing		पदवी स्तर Graduate level		पदवीपूर्व स्तर Under Graduate level	
अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हा (2)	संस्था Institution (49)	विद्यार्थी Enrolment (50)	संस्था Institution (51)	विद्यार्थी Enrolment (52)	संस्था Institution (53)	विद्यार्थी Enrolment (54)	संस्था Institution (55)	विद्यार्थी Enrolment (56)
1	मुंबई								
2	मुंबईउपनगर	N.A.	N.A.	19	1222	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
3	ठाणे	N.A.	N.A.	2	152	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
4	रायगड	N.A.	N.A.	2	120	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
5	रत्नागिरी	N.A.	N.A.	1	37	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	0	--	--	N.A.	N.A.	N.A.
7	नाशिक	N.A.	N.A.	1	95	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
8	धुळे	N.A.	N.A.	1	115	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
9	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	--	--	--	N.A.	N.A.	N.A.
10	जळगाव	N.A.	N.A.	1	92	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
11	अहमदनगर	N.A.	N.A.	1	95	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
12	पुणे	N.A.	N.A.	5	315	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
13	सातारा	N.A.	N.A.	2	196	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
14	सांगली	N.A.	N.A.	1	57	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
15	सोलापूर	N.A.	N.A.	3	231	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
16	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	1	136	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
17	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	2	225	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
18	जालना	N.A.	N.A.	1	28	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
19	परभणी	N.A.	N.A.	1	19	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
20	हिंगोली	N.A.	N.A.	--	--	--	N.A.	N.A.	N.A.
21	बीड	N.A.	N.A.	1	39	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
22	नांदेड	N.A.	N.A.	1	122	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
23	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	1	36	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
24	लातूर	N.A.	N.A.	--	--	--	N.A.	N.A.	N.A.
25	बुलढाणा	N.A.	N.A.	1	40	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
26	अकोला	N.A.	N.A.	2	120	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
27	वाशिम	N.A.	N.A.	--	--	--	N.A.	N.A.	N.A.
28	अमरावती	N.A.	N.A.	1	56	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
29	यवतमाळ	N.A.	N.A.	1	40	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
30	वर्धा	N.A.	N.A.	2	58	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
31	नागपूर	N.A.	N.A.	7	1006	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
32	भंडारा	N.A.	N.A.	1	40	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
33	गोंदिया	N.A.	N.A.	--	--	--	N.A.	N.A.	N.A.
34	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	--	--	--	N.A.	N.A.	N.A.
35	गडचिरोली	N.A.	N.A.	--	--	--	N.A.	N.A.	N.A.
महाराष्ट्र राज्य		N.A.	N.A.	62	4692	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.

TABLE No. 5.8—contd.

इतर प्रकारच्या संस्था/Other Types of Institutions						
इतर Other		शालेय स्तर School Level		संशोधन संस्था/पदवी स्तर Research Institutions/ Degree Level		District
संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	
(57)	(58)	(59)	(60)	(61)	(62)	(2)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai Mumbai Suburban
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Raigad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ratnagiri
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sindhudurg
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nashik
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Dhule
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nandurbar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalgaon
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ahmednagar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pune
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Satara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sangli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Solapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Kolhapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Aurangabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalna
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Parbhani
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Hingoli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Beed
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nanded
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Osmanabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Latur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Buldhana
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Akola
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Washim
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Amravati
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Yavatmal
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Wardha
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nagpur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bhandara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gondiya
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Chandrapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gadchiroli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Maharashtra State

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No.5.9

पटावरील विद्यार्थी व शिक्षकांची संख्या

Enrolment of Students and Number of Teachers

(2002-03)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	पूर्व प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक (3)	एकूण प्रशिक्षित शिक्षक Total Number of Trained Teachers			एकूण शिक्षक Total Number of Teachers			पटावरील विद्यार्थी Enrolment (10)	Pre-Primary Primary, Secondary (3)	District (2)
			पुरुष Male (4)	स्त्री Female (5)	एकूण Total (6)	पुरुष Male (7)	स्त्री Female (8)	एकूण Total (9)			
1	मुंबई	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	307	307	19,428	Pre-Primary	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	प्राथमिक	5,317	17,100	22,417	5,440	17,725	23,165	9,65,454	Primary	
3	ठाणे	माध्यमिक(उ.मा.सह)	10,699	19,358	30,057	10,905	19,787	30,692	10,38,812	Secondary (including H. Sec.)	Mumbai Suburban
4	रायगड	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	3,675	3,675	2,04,124	Pre-Primary	Thane
		प्राथमिक	7,178	13,150	20,328	8,150	15,390	23,540	9,92,435	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	7,023	7,524	14,527	7,185	7,817	15,002	5,84,508	Secondary (including H. Sec.)	
5	रत्नागिरी	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	2	2,555	2,557	86,682	Pre-Primary	Raigad
		प्राथमिक	3,869	3,814	7,683	4,150	4,170	8,320	2,81,898	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	4,208	2,007	6,215	4,281	2,096	6,377	2,12,296	Secondary (including H. Sec.)	
6	सिंधुदुर्ग	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	1,780	1,780	58,339	Pre-Primary	Ratnagiri
		प्राथमिक	4,808	3,676	8,484	4,890	3,831	8,721	2,14,825	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	2,836	870	3,706	2,859	913	3,772	1,27,950	Secondary (including H. Sec.)	
7	नाशिक	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	1,093	1,093	25,900	Pre-Primary	Sindhudurg
		प्राथमिक	2,212	2,140	4,352	2,238	2,182	4,420	93,698	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	1,887	589	2,476	1,887	589	2,476	73,583	Secondary (including H. Sec.)	
8	धुळे	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	445	445	4,241	Pre-Primary	Nashik
		प्राथमिक	8,568	6,369	14,937	8,800	6,502	15,302	6,06,451	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	9,159	3,670	12,829	9,209	3,698	12,907	4,76,,896	Secondary (including H. Sec.)	
9	नंदुरबार	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	933	933	74,813	Pre-Primary	Dhule
		प्राथमिक	2,891	2,117	5,008	3,101	2,241	5,342	1,97,833	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	4,962	1,088	6,050	4,966	1,088	6,054	1,96,934	Secondary (including H. Sec.)	
		पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	146	146	4,556	Pre-Primary	Nandurbar
		प्राथमिक	3,100	1,122	4,222	3,217	1,150	4,367	1,69,256	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	2,603	512	3,115	2,642	527	3,169	1,05,556	Secondary (including H. Sec.)	

तक्ता क्रमांक/TABLE NO.5.9-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(3)	(2)
10	जळगाव	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	2,438	2,438	1,22,312	Pre-Primary	Jalgaon
		प्राथमिक	7,079	3,866	10,945	7,245	3,995	11,240	4,39,810	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	7,989	1,928	9,917	8,135	1,943	10,078	3,97,938	Secondary (including H. Sec.)	
11	अहमदनगर	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	3,398	3,398	82,116	Pre-Primary	Ahmednagar
		प्राथमिक	7,830	5,210	13,040	7,984	5,339	13,323	4,57,529	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	9,617	2,460	12,077	9,875	2,578	12,453	4,59,335	Secondary (including H. Sec.)	
12	पुणे	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	3,939	3,939	1,20,186	Pre-Primary	Pune
		प्राथमिक	8,423	12,646	21,069	8,760	13,617	22,377	7,80,056	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	11,714	7,912	19,626	11,848	8,091	19,939	6,70,414	Secondary (including H. Sec.)	
13	सातारा	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	2,356	2,356	85,882	Pre-Primary	Satara
		प्राथमिक	5,603	4,516	10,119	5,569	4,591	10,260	3,01,175	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	6,699	2,180	8,879	6,754	2,249	9,003	2,93,,575	Secondary (including H. Sec.)	
14	सांगली	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	1,366	1366	60,516	Pre-Primary	Sangli
		प्राथमिक	4,968	4,057	9,025	5,022	4,183	9,205	2,96,882	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	5,269	1,757	7,026	5,282	1,769	7,051	2,61,272	Secondary (including H. Sec.)	
15	सोलापूर	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	2,019	2,019	85,177	Pre-Primary	Solapur
		प्राथमिक	8,827	5,224	14,051	8,964	5,365	14,329	5,10,250	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	8,100	1,959	10,059	8,159	1,974	10,133	3,65,457	Secondary (including H. Sec.)	
16	कोल्हापूर	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	2,349	2,349	1,15,142	Pre-Primary	Kolhapur
		प्राथमिक	6,927	4,157	11,084	6,984	4,231	11,215	3,90,827	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	7,555	2,159	9,714	7,523	2,182	9,805	3,27,378	Secondary (including H. Sec.)	
17	औरंगाबाद	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	2,264	2,264	1,41,991	Pre-Primary	Aurangabad
		प्राथमिक	5,291	3,975	9,265	5,615	4,210	9,825	4,42,850	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	4,199	1,827	6,026	4,232	1,835	6,067	2,52,285	Secondary (including H. Sec.)	
18	जालना	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	248	248	6,975	Pre-Primary	Jalna
		प्राथमिक	3,876	1,056	4,932	4,034	1,103	5,137	2,35,204	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	2,562	487	3,049	2605	504	3,109	1,34,399	Secondary (including H. Sec.)	
19	परभणी	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	485	485	16,225	Pre-Primary	Parbhani
		प्राथमिक	4,073	1,651	5,724	4,303	1,735	6,038	2,46,916	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	1798	551	2349	2,639	567	3,206	1,16,566	Secondary (including H. Sec.)	
20	हिंगोली	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	679	679	47,280	Pre-Primary	Hingoli
		प्राथमिक	2,954	665	3,619	3,071	695	3,766	1,53,454	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	1,569	226	1,795	1,604	238	1,842	69,181	Secondary (including H. Sec.)	

तक्ता क्रमांक/TABLE NO.5.9-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(3)	(2)
21	बीड	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	2,298	2298	133494	Pre-Primary	Beed
		प्राथमिक	5,781	2,488	8,269	6,226	2,678	8904	335471	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	5,440	910	6,350	5,487	918	6405	234021	Secondary (including H. Sec.)	
22	नांदेड	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	2,337	2337	149236	Pre-Primary	Nanded
		प्राथमिक	8,436	2,967	11,403	8,584	3,053	11737	455394	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	5,098	1,077	6,175	5,143	1,086	6229	235596	Secondary (including H. Sec.)	
23	उस्मानाबाद	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	1,700	1700	80444	Pre-Primary	Osmanabad
		प्राथमिक	4,131	1,417	5,548	4,217	1,454	5671	199159	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	3,375	513	3,888	3,406	516	3922	139629	Secondary (including H. Sec.)	
24	लातूर	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	174	174	7578	Pre-Primary	Latur
		प्राथमिक	5,944	1,622	7,566	6,250	1,759	8009	368716	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	4,682	920	5,602	4,770	959	5729	250290	Secondary (including H. Sec.)	
25	बुलढाणा	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	542	542	16550	Pre-Primary	Buldhana
		प्राथमिक	5,839	1,581	7,420	5,968	1,685	7653	285928	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	4,752	697	5,449	4,803	713	5516	223112	Secondary (including H. Sec.)	
26	अकोला	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	10	1,011	1021	44663	Pre-Primary	Akola
		प्राथमिक	3,106	1,962	5,068	3,151	2,185	5336	195827	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	3,408	1,167	4,575	3,456	1,208	4664	174125	Secondary (including H. Sec.)	
27	वाशिम	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	975	975	23496	Pre-Primary	Washim
		प्राथमिक	2,322	663	2,985	2,353	677	3030	131666	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	2,335	389	2,724	2,368	393	2761	107532	Secondary (including H. Sec.)	
28	अमरावती	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	2,223	2223	184436	Pre-Primary	Amravati
		प्राथमिक	5,809	2,852	8,661	3,949	2,953	8902	343449	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	5,194	2,307	7,501	5,249	2,350	599	266005	Secondary (including H. Sec.)	
29	यवतमाळ	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	2,223	2223	184436	Pre-Primary	Yavatmal
		प्राथमिक	5,809	2,852	8,661	3,949	2,953	8902	343449	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	4,143	1,085	5,228	4,192	1,096	5288	197445	Secondary (including H. Sec.)	
30	वर्धा	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	8	915	923	23135	Pre-Primary	Wardha
		प्राथमिक	2,282	1,751	4,033	2,307	1,797	4104	120158	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	2,799	1,198	3,997	2,827	1,215	4042	141296	Secondary (including H. Sec.)	
31	नागपूर	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	976	976	38616	Pre-Primary	Nagpur
		प्राथमिक	4,793	7,367	12,160	4,802	7,505	12307	439025	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	6,900	5,595	12,495	6,938	5,673	12611	440096	Secondary (including H. Sec.)	

32	भंडारा	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	999	999	50,415	Pre-Primary	Bhandara
		प्राथमिक	2,009	1,535	3,544	2,048	1,575	3,623	1,27,623	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	2,841	817	3,658	2,862	824	3,686	1,37,422	Secondary (including H. Sec.)	
33	गोंदिया	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	1,041	1,041	35,253	Pre-Primary	Gondiya
		प्राथमिक	3,064	1,069	4,133	3,154	1,158	4,312	1,58,279	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	2,810	624	3,434	2,856	636	3,492	1,29,758	Secondary (including H. Sec.)	
34	चंद्रपूर	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	2,193	2,193	1,16,478	Pre-Primary	Chandrapur
		प्राथमिक	4,222	2,595	6,817	4,643	2,821	7,464	2,49,360	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	4,309	1,468	5,777	4,380	1,524	5,904	2,12,067	Secondary (including H. Sec.)	
35	गडचिरोली	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	1,412	1,412	1,19,483	Pre-Primary	Gadchiroli
		प्राथमिक	2,652	871	3,523	3,343	1,065	4,408	1,29,273	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	2,311	429	2,740	2,439	458	2,897	97,363	Secondary (including H. Sec.)	
महाराष्ट्र राज्य		पूर्व प्राथमिक	0	0	0	20	52,254	52,274	24,26,452	Pre-Primary	Maharashtra State
	प्राथमिक	1,69,041	1,30,975	3,00,016	1,75,699	1,38,550	3,14,249	1,16,30,575	Primary		
	माध्यमिक(उ.मा.सह)	1,70,825	78,260	2,49,085	1,73,866	80,014	2,53,880	91,50,092	Secondary (including H. Sec.)		

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source :- Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण /
तक्ता क्रमांक/
पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक व माध्यमिक शाळांमधील
Number of Students in Pre-Primary, Primary

अ.क्र.	जिल्हे	पूर्व प्राथमिक	इयत्ता १ली	इयत्ता २री	इयत्ता ३री	इयत्ता ४थी	इयत्ता ५वी
Sr. No.		Pre-Primary	Std.I	Std.II	Std.III	Std.IV	Std.V
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	19,428	2,06,863	1,99,638	1,98,068	1,88,516	2,17,934
2	मुंबईउपनगर						
3	ठाणे	2,04,124	1,89,857	1,74,078	1,68,927	1,60,834	1,81,486
4	रायगड	86,682	62,101	52,486	51,405	47,905	49,779
5	रत्नागिरी	68,339	38,095	34,757	34,568	34,658	38,042
6	सिंधुदुर्ग	25,900	17,496	15,555	16,364	15,899	16,941
7	नाशिक	4,241	1,23,159	1,18,449	1,11,503	1,05,233	1,22,671
8	धुळे	74,813	50,047	44,400	42,440	39,513	36,177
9	नंदुरबार	4,556	44,125	39,788	34,679	27,591	25,377
10	जळगाव	1,22,312	97,649	89,642	88,288	82,799	85,189
11	अहमदनगर	82,116	97,794	94,788	94,482	89,658	88,993
12	पुणे	1,20,186	1,53,967	1,44,053	1,45,694	1,41,490	1,52,210
13	सातारा	85,882	58,573	55,188	56,484	55,000	58,804
14	सांगली	60,516	58,391	54,823	55,571	52,418	56,815
15	सोलापूर	85,177	1,02,920	1,00,204	97,147	90,209	93,505
16	कोल्हापूर	1,15,142	72,478	69,983	70,648	70,180	71,268
17	औरंगाबाद	1,41,991	85,107	77,667	75,024	74,196	78,989
18	जालना	6,975	45,707	41,571	41,625	40,644	42,876
19	परभणी	16,225	52,639	44,616	42,693	42,104	42,277
20	हिंगोली	49,280	30,527	27,493	26,085	25,565	25,385
21	बीड	1,33,494	72,604	63,922	60,451	58,205	59,638
22	नांदेड	1,49,236	1,02,314	84,357	83,016	81,270	73,012
23	उस्मानाबाद	80,444	39,404	34,863	33,703	34,042	35,426
24	लातूर	7,578	73,399	66,185	62,439	57,253	73,870
25	बुलढाणा	16,550	63,319	53,050	52,449	48,403	51,359
26	अकोला	44,663	41,670	35,933	37,093	34,813	36,910
27	वाशिम	23,496	28,542	24,215	24,856	22,762	23,979
28	अमरावती	29,290	65,795	56,783	59,013	54,604	59,579
29	यवतमाळ	1,84,436	73,914	60,563	58,658	55,110	56,037
30	वर्धा	38,616	25,946	24,037	23,813	23,393	25,229
31	नागपूर	25,135	88,515	85,260	85,981	84,356	88,512
32	भंडारा	50,415	24,726	23,873	24,405	23,800	23,636
33	गोंदिया	35,253	27,645	27,161	27,738	26,401	25,863
34	चंद्रपूर	1,16,478	51,351	45,069	44,943	43,304	45,621
35	गडचिरोली	1,19,483	26,137	25,079	24,522	22,919	21,306
महाराष्ट्र राज्य		24,26,452	23,92,776	21,89,529	21,54,775	20,55,047	21,84,695

EDUCATION**TABLE No.5.10****विद्यार्थ्यांची इयत्तावार संख्या (२००२-०३)****and Secondary Schools by Standard (2002-03)**

इयत्ता ६वी	इयत्ता ७वी	इयत्ता ८वी	इयत्ता ९वी	इयत्ता १०वी	इयत्ता ११वी	इयत्ता १२वी	एकूण	Districts
Std.VI	Std.VII	Std.VIII	Std.IX	Std.X	Std.XI	Std.XII	Grand Total	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
2,09,701	2,03,399	1,98,442	1,70,782	1,29,204	1,16,365	98,307	20,40,347	Mumbai
								Mumbai Suburban
1,57,575	1,51,062	1,31,057	1,11,260	80,077	59,671	49,043	18,19,051	Thane
51,165	47,955	42,429	37,407	24,641	17,054	13,813	5,84,822	Raigad
36,932	35,665	31,313	26,835	19,631	9,396	8,337	4,16,568	Ratnagiri
16,406	16,362	15,750	14,821	12,224	6,500	5,453	1,95,671	Sindhudurg
1,19,684	1,11,381	90,250	80,498	57,129	34,153	33,882	11,12,233	Nashik
35,897	36,090	32,672	28,838	25,037	13,806	16,432	4,76,162	Dhule
21,586	20,642	17,628	15,695	13,644	7,713	9,471	2,82,495	Nandurbar
86,931	83,154	69,594	62,905	50,869	33,926	30,625	9,83,883	Jalgaon
90,151	92,072	82,629	69,492	53,804	47,043	40,358	10,23,380	Ahmednagar
1,50,103	1,33,628	1,35,290	1,22,285	93,909	63,778	22,836	9,81,949	Pune
62,110	63,802	58,487	53,516	40,774	28,212	25,145	7,01,977	Satara
61,882	59,604	51,120	46,382	36,108	23,235	20,090	6,36,955	Sangli
89,890	87,656	74,848	65,328	45,266	26,963	22,836	9,81,949	Solapur
69,877	70,345	68,706	64,575	51,848	36,425	31,117	8,62,592	Kolhapur
75,516	69,656	51,817	46,532	38,774	24,700	23,378	8,63,347	Aurangabad
42,734	37,102	26,590	21,179	16,081	10,871	9,943	3,83,898	Jalna
38,130	33,255	23,608	21,680	14,940	8,100	7,554	3,87,821	Parbhani
24,924	21,373	15,236	12,664	9,047	4,311	3,589	2,73,479	Hingoli
62,136	55,745	43,330	37,946	31,028	19,943	19,631	7,18,073	Beed
67,128	56,885	43,345	39,552	31,274	22,288	22,523	8,56,200	Nanded
36,359	34,663	30,834	26,975	19,909	11,778	10,318	4,28,718	Osmanabad
72,729	68,776	33,865	42,363	40,487	21,038	20,761	6,40,743	Latur
52,790	53,467	43,696	35,936	29,649	15,601	14,683	5,30,952	Buldhana
38,107	37,496	33,357	29,288	24,882	14,518	14,772	4,23,502	Akola
25,004	23,702	19,828	16,700	15,348	9,185	8,669	2,66,286	Washim
60,249	57,857	53,484	44,660	38,473	25,007	23,141	6,27,935	Amravati
53,216	50,187	41,892	36,099	30,864	18,969	16,725	7,36,670	Yavatmal
26,035	26,460	24,380	22,435	20,532	14,148	12,648	2,94,191	Wardha
88,931	89,975	84,272	75,636	61,250	43,829	36,206	9,51,339	Nagpur
23,717	25,682	24,701	22,817	21,027	15,163	13,928	3,17,890	Bhandara
27,009	28,846	26,690	24,085	21,332	15,784	14,028	3,27,835	Gondiya
46,474	48,084	43,382	38,108	30,966	20,032	16,149	5,89,961	Chandrapur
21,459	21,930	18,800	16,469	13,731	7,862	8,592	3,48,289	Gadchiroli
21,42,537	20,53,958	17,83,322	15,81,743	12,43,759	8,47,367	7,60,274	2,38,16,234	Maharashtra State

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्का क्रमांक /Table No. 5.11

प्राथमिक व माध्यमिक (उच्च माध्यमिकसह) शिक्षण संस्थांतील विद्यार्थ्यांची शिक्षणाच्या माध्यमांनुसार संख्या
Number of Students in Primary and Secondary (including higher secondary) Institutions According to Medium of Instructions
(2002-03)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा (1)	प्राथमिक/ माध्यमिक (2)	मराठी Marathi (3)	गुजराथी Gujarathi (4)	हिंदी Hindi (5)	सिंधी Sindhi (6)	इंग्रजी English (7)	उर्दु Urdu (8)	इतर Others (9)	एकूण Grand Total (10)	Primary/ Secondary (11)	District (3)
1	मुंबई	प्राथमिक	3,03,688	46,977	1,72,221	0	2,75,986	1,33,791	32,791	9,65,454	Primary	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	माध्यमिक	3,56,695	86,657	90,714	0	4,39,982	60,959	3,805	10,38,812	Secondary	
3	ठाणे	प्राथमिक	5,93,142	19,487	69,478	3,551	2,35,432	61,404	9,941	9,92,435	Primary	Thane
		माध्यमिक	3,32,431	21,420	34,821	5,678	1,58,692	30,248	1,218	5,84,508	Secondary	
4	रायगड	प्राथमिक	2,45,985	302	1,365	0	21,039	13,207	0	2,81,898	Primary	Raigad
		माध्यमिक	1,86,656	107	660	0	14,728	10,145	0	2,12,296	Secondary	
5	रत्नागिरी	प्राथमिक	1,94,733	0	0	0	7,081	13,011	0	2,14,825	Primary	Ratnagiri
		माध्यमिक	1,16,108	0	0	0	3,562	8,280	0	1,27,950	Secondary	
6	सिंधुदुर्ग	प्राथमिक	90,202	0	0	0	2,510	986	0	93,698	Primary	Sindhudurg
		माध्यमिक	72,737	0	0	0	352	494	0	73,583	Secondary	
7	नाशिक	प्राथमिक	5,32,200	0	1,944	0	11,433	60,874	0	6,06,451	Primary	Nashik
		माध्यमिक	4,09,269	1,055	1,465	22	34,473	30,612	0	4,76,896	Secondary	
8	धुळे	प्राथमिक	1,77,841	34	238	53	4,220	15,447	0	1,97,833	Primary	Dhule
		माध्यमिक	1,85,299	0	444	71	2,615	8,505	0	1,96,934	Secondary	
9	नंदुरबार	प्राथमिक	1,60,826	1,083	0	155	1,613	5,579	0	1,69,256	Primary	Nandurbar
		माध्यमिक	98,454	1,570	0	0	843	4,689	0	1,05,556	Secondary	
10	जळगाव	प्राथमिक	3,80,590	0	2,786	418	6,847	49,169	0	4,39,810	Primary	Jalgaon
		माध्यमिक	3,64,562	0	5,016	891	5,473	21,996	0	3,97,938	Secondary	
11	अहमदनगर	प्राथमिक	4,32,112	0	463	0	13,390	11,564	0	4,57,529	Primary	Ahmednagar
		माध्यमिक	4,35,298	0	529	0	16,202	7,306	0	4,59,335	Secondary	
12	पुणे	प्राथमिक	6,61,168	1,021	6,069	35	92,796	18,225	742	7,80,056	Primary	Pune
		माध्यमिक	5,55,116	2,001	6,977	52	96,983	9,175	110	6,70,414	Secondary	
13	सातारा	प्राथमिक	2,92,942	0	0	0	6,751	1,482	0	3,01,175	Primary	Satara
		माध्यमिक	2,68,825	0	0	0	24,033	717	0	293,575	Secondary	
14	सांगली	प्राथमिक	2,72,471	168	0	0	6,452	5,546	12,245	2,96,882	Primary	Sangli
		माध्यमिक	2,49,397	399	0	0	3,051	1,167	7,258	2,61,272	Secondary	
15	सोलापूर	प्राथमिक	4,64,690	0	217	0	6,744	21,341	17,258	5,10,250	Primary	Solapur
		माध्यमिक	3,44,816	0	162	0	6,041	10,115	4,323	3,65,457	Secondary	
16	कोल्हापूर	प्राथमिक	3,71,309	70	205	168	11,169	7,604	302	3,90,827	Primary	Kolhapur
		माध्यमिक	3,16,091	131	0	0	8,880	2,276	0	3,27,378	Secondary	
17	औरंगाबाद	प्राथमिक	3,90,892	0	468	0	19,790	31,700	0	4,42,850	Primary	Aurangabad
		माध्यमिक	2,41,293	0	864	0	1,643	8,485	0	2,52,285	Secondary	

18	जालना	प्राथमिक	2,12,743	252	3,713	0	2,161	16,310	25	2,35,204	Primary	Jalna
		माध्यमिक	1,23,208	0	4,276	0	2,277	4,638	0	1,34,399	Secondary	
19	परभणी	प्राथमिक	2,22,309	0	0	0	1,161	23,446	0	2,46,916	Primary	Parbhani
		माध्यमिक	1,06,118	0	0	0	1,437	9,011	0	1,16,566	Secondary	
20	हिंगोली	प्राथमिक	1,44,582	0	327	0	118	8,427	0	1,53,454	Primary	Hingoli
		माध्यमिक	64,540	0	428	0	809	3,404	0	69,181	Secondary	
21	बीड	प्राथमिक	3,08,356	0	0	0	2,163	24,952	0	3,35,471	Primary	Beed
		माध्यमिक	2,20,576	0	0	0	1,208	12,237	0	2,34,021	Secondary	
22	नांदेड	प्राथमिक	4,12,644	0	2,365	0	3,044	373,341	0	7,91,394	Primary	Nanded
		माध्यमिक	2,21,339	0	611	0	1,870	11,776	0	2,35,596	Secondary	
23	उस्मानाबाद	प्राथमिक	1,91,385	0	0	0	811	6,963	0	1,99,159	Primary	Osmanabad
		माध्यमिक	1,36,480	0	0	0	263	2,886	0	1,39,629	Secondary	
24	लातूर	प्राथमिक	3,40,923	0	0	0	2,294	25,499	0	3,68,716	Primary	Buldhana
		माध्यमिक	2,36,590	0	0	0	2,317	11,383	0	2,50,290	Secondary	
25	बुलढाणा	प्राथमिक	2,46,142	0	383	0	5,781	33,622	0	2,85,928	Primary	Buldhana
		माध्यमिक	2,19,732	0	1,018	0	551	1,811	0	2,23,112	Secondary	
26	अकोला	प्राथमिक	1,44,920	58	3,334	625	12,763	34,127	0	1,95,827	Primary	Akola
		माध्यमिक	1,44,326	273	2,579	0	4,987	21,960	0	1,74,125	Secondary	
27	वाशिम	प्राथमिक	1,16,952	0	807	0	1,915	11,982	0	1,31,656	Primary	Washim
		माध्यमिक	1,04,350	0	537	0	400	2,245	0	1,07,532	Secondary	
28	अमरावती	प्राथमिक	2,55,162	0	5,110	0	10,042	44,130	0	3,14,444	Primary	Amravati
		माध्यमिक	2,33,369	0	5,627	0	5,552	21,457	0	2,66,005	Secondary	
29	यवतमाळ	प्राथमिक	3,16,600	0	3,589	0	6,225	17,035	0	3,43,449	Primary	Yavatmal
		माध्यमिक	1,78,624	0	3,329	0	2,123	13,369	0	1,97,445	Secondary	
30	वर्धा	प्राथमिक	1,08,749	156	2,097	0	7,008	2,148	0	1,20,158	Primary	Wardha
		माध्यमिक	1,28,633	0	3564	0	6,819	2,280	0	1,41,296	Secondary	
31	नागपूर	प्राथमिक	3,16,977	1,218	45,725	0	51,218	23,887	0	4,39,025	Primary	Nagpur
		माध्यमिक	4,35,799	0	1147	0	2,107	1,043	0	4,40,096	Secondary	
32	भंडारा	प्राथमिक	1,23,742	0	1,636	0	1,670	575	0	1,27,623	Primary	Bhandara
		माध्यमिक	1,32,679	0	1,986	0	2,171	586	0	1,37,422	Secondary	
33	गोंदिया	प्राथमिक	1,18,857	0	34,850	0	4,408	164	0	1,57,779	Primary	Gondiya
		माध्यमिक	1,23,420	49	5,273	0	787	65	164	1,29,758	Secondary	
34	चंद्रपूर	प्राथमिक	2,30,943	0	5,135	0	8,448	1,782	3,052	2,49,360	Primary	Chandrapur
		माध्यमिक	1,45,724	0	47,299	0	15,900	1,558	1,586	2,12,067	Secondary	
35	गडचिरोली	प्राथमिक	1,20,464	0	7,407	0	984	418	0	1,29,273	Primary	Gadchiroli
		माध्यमिक	92,286	0	3,445	0	1,222	410	0	97,363	Secondary	
महाराष्ट्र राज्य		प्राथमिक	94,97,251	70,826	3,71,932	5,005	8,45,467	7,63,738	76,356	1,16,30,575	Primary	Maharashtra State
		माध्यमिक	75,80,840	1,13,662	2,22,771	6,714	8,70,353	3,37,288	18,464	91,50,092	Secondary	

आधार /Source : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे / Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No.5.12

प्रमुख परीक्षांचे निकाल, मार्च २००१

Results of Major Examinations, March 2001

अ.क्र. Sr. No.	परीक्षा	परीक्षेला बसलेल्यांची संख्या			उत्तीर्ण झालेल्यांची संख्या			Examination
		Number appeared			Number passed			
		मुलगे Boys	मुली Girls	एकूण Total	मुलगे Boys	मुली Girls	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	कला-							Arts-
	बॅचलर ऑफ आर्ट्स	1,10,702	90,345	2,01,047	60,293	61,044	1,21,337	Bachelor of Arts
	मास्टर ऑफ आर्ट्स	2,422	19,199	21,621	11,066	10,633	21,699	Master of Arts
	एम.बी.ए.	3,467	1,014	4,481	2,574	879	3,453	M.B.A.
	पीएच.डी. / एम.फील.	296	207	503	113	57	170	Ph.D./M.Phill
2	शास्त्र-							Science-
	बॅचलर ऑफ सायन्स	26,514	18,514	45,028	13,963	12,964	26,927	Bachelor of Science.
	मास्टर ऑफ सायन्स	3,853	3,194	7,047	2,307	2,314	4,621	Master of Science.
	पीएच.डी.	26	9	35	18	7	25	Ph.D.
3	वाणिज्य-							Commerce-
	बॅचलर ऑफ कॉमर्स	65,020	49,964	1,14,984	36,531	34,589	71,120	Bachelor of Commerce
	मास्टर ऑफ कॉमर्स	6,367	5,450	11,817	1,755	2,683	4,438	Master of Commerce
	पीएच.डी. / एम.फील.	45	13	58	34	13	47	Ph.D./M.Phill
4	वैद्यकीय-							Medical-
	एम.बी.बी.एस.	1,803	922	2,725	2,725	971	3,696	M.B.B.S.
	एम.डी. / एम.एस.	186	114	300	125	86	211	M.D./M.S.
	एम.एससी. (मेडीसीन)	46	5	51	35	4	39	M. Sc. (Medicine)
5	शुश्रूषा-							Nursing-
	बी.एससी. (शुश्रूषा)	12	100	112	10	100	110	B.Sc. (Nursing)
	एम.एससी. (शुश्रूषा)	16	16	32	16	16	32	M.Sc. (Nursing)
6	दंतशास्त्र-							Dentist-
	बी.डी.एस.	293	451	744	204	349	553	B.D.S.
	एम.डी.एस.	4	0	4	4	0	4	M.D.S.
7	अभियांत्रिकी-							Engineering-
	बी.ई. (स्थापत्य)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Civil)
	बी.ई. (विद्युत)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Electrical)
	बी.ई. (यांत्रिकी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Mechanical)
	बी.ई. (मेटॅलर्जी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Metallurgy)
	बी.ई. (केमिकल)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Chemical)
	एम.ई. (स्थापत्य)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Civil)
	एम.ई. (विद्युत)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Electrical)
	एम.ई. (यांत्रिकी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Mechanical)
	एम.ई. (मेटॅलर्जी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Metallurgy)
	एम.ई. (केमिकल)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Chemical)

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.5.12-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
10	शिक्षण-							Education-
	बी.एड	8,309	7,799	16,108	7,113	7,042	14,155	B.Ed.
	एम.एड	1,020	519	1,539	336	225	561	M.Ed.
	डी.एड	--	--	0	--	--	--	D.Ed.
	बी.पी.एड	7,676	1,941	9617	5,663	1,478	7,141	B.P.Ed.
	एम.पी.एड	533	118	651	390	93	483	M.P.Ed.
	एस.एस.सी. (१० वी)	8,69,787	5,92,197	14,61,984	4,56,451	3,44,241	8,00,692	S.S.C. (Xth)
	एच.एस.सी. (१२ वी)	5,46,778	3,33,260	8,80,038	3,38,845	2,45,580	5,84,425	H.S.C. (xIIth)
	जी.सी.सी.	N.A.	N.A.	72,353	N.A.	N.A.	45,762	G.C.C.
	जी.सी.डी.	85	78	163	2	0	2	G.C.D.
	बी.आर.एल.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.R.L.
11	शेतकी-							Agriculture-
	बी.एससी.	1,135	151	1,286	1040	145	1,185	B.Sc.
	एम.एससी.	509	75	584	502	75	577	M.Sc.
	डॉक्टरेट / पीएच.डी.	62	--	62	62	--	62	Doctorate / Ph.D.
12	औषधीशास्त्र-							Medicine-
	बॅचलर ऑफ फार्मसी	1,683	784	2467	1481	716	2,197	Bachelor of Pharmacy
	मास्टर ऑफ फार्मसी	17	19	36	17	19	36	Master of Pharmacy
13	तंत्रशास्त्र-							Technology-
	बॅचलर ऑफ टेक्नॉलॉजी	174	148	322	152	144	296	Bachelor of Technology
	मास्टर ऑफ टेक्नॉलॉजी	55	4	59	54	4	58	Master of Technology
	बी.एससी. (टेक्नॉलॉजी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.Sc.Tech.
	एम.एससी. (टेक्नॉलॉजी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.Sc.Tech.
14	आयुर्वेद-							Ayurved-
	बी.ए.एम.एस.	654	597	1251	295	286	581	B.A.M.S. /
	बी.एस.ए.एम.	--	--	--	--	--	--	B.S.A.M.
15	गृहशास्त्र-							Home Science-
	बी.एससी.(गृहशास्त्र)	0	920	920	0	715	715	B.Sc. (Home Science)
	एम.एससी.(गृहशास्त्र)	0	211	211	0	177	177	M.Sc. (Home Science)
	पीएच.डी.	81	64	145	81	57	138	Ph.D.
16	वस्त्रनिर्माण-							Textile-
	बॅचलर ऑफ टेक्स्टाईल्स	387	37	424	315	36	351	Bachelor of Textiles
17	ग्रंथपाल शास्त्र-							Library Science-
	बॅचलर ऑफ लायब्ररी सायन्स	1,518	1,256	2,774	734	795	1,529	Bachelor of Library Science
	मास्टर ऑफ लायब्ररी	386	277	663	155	160	315	Master of Library
18	समाज सेवा-							Social Work-
	बॅचलर ऑफ सोशल वर्क	347	326	673	199	230	429	Bachelor of Social Work
	मास्टर ऑफ सोशल वर्क	1,195	698	1,893	823	570	1,393	Master of Social Work
19	वृत्तपत्र विद्या-							Journalism-
	बॅचलर ऑफ जर्नालिझम	993	256	1,249	568	165	733	Bachelor of Journalism
20	पशुवैद्यक शास्त्र-							Veterinary Science-
	बी.व्ही.एससी.	188	19	207	178	17	195	B.V.Sc.
	एम.व्ही.एससी.	--	--	--	--	--	--	M.V.Sc.

N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source :- Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण /
तक्ता क्रमांक/
संस्थेच्या प्रकारानुसार तांत्रिक शिक्षण संस्था /
(2010-

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	अभियांत्रिकी आणि तंत्रशास्त्रीय महाविद्यालये Engineering & Technological Colleges	तंत्र निकेतन Poly- technic	इतर पदविका संस्था Other Diploma Institutions	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था Industrial Training Institutions	उच्च तांत्रिक विद्यालये/ केंद्रे Technical High Schools/ Centres	मूलोद्योग प्रशिक्षण आणि संबंधित सूचना केंद्रे Basic Training & related Instruction Centres
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई				12	10	32
2	मुंबईउपनगर				15	20	63
3	ठाणे				29	35	14
4	रायगड				20	11	2
5	रत्नागिरी				14	15	2
6	सिंधुदुर्ग				9	14	1
7	नाशिक				40	34	5
8	धुळे				9	18	1
9	नंदुरबार				11	13	0
10	जळगाव				48	27	1
11	अहमदनगर				30	49	2
12	पुणे				58	65	17
13	सातारा				16	24	2
14	सांगली				18	37	1
15	सोलापूर				25	34	1
16	कोल्हापूर				34	37	2
17	औरंगाबाद				15	53	8
18	जालना				8	25	1
19	परभणी				10	5	1
20	हिंगोली				5	4	0
21	बीड				17	16	1
22	नांदेड				22	17	1
23	उस्मानाबाद				10	13	1
24	लातूर				12	17	2
25	बुलढाणा				14	44	1
26	अोला				10	9	1
27	वाशिम				6	6	0
28	अमरावती				26	29	2
29	यवतमाळ				25	45	1
30	वर्धा				12	7	1
31	नागपूर				41	21	3
32	भंडारा				15	5	1
33	गोदिया				11	2	1
34	चंद्रपूर				25	12	1
35	गडचिरोली				16	6	0
	महाराष्ट्र राज्य				688	779	173

EDUCATION**TABLE No. 5.13****Technical Institutions by type of Institutions**

11)

+२स्तरावरील व्यावसायिक शिक्षण योजना	औद्योगिक कामगारांचे अर्धवेळ वर्ग	शिल्पकारागीर आणि इतर तांत्रिक प्रमाणपत्र देणा-या संस्था	प्रगत व्यवसाय शिक्षण पध्दती	+२स्तरावरील केंद्रशासन पुरस्कृत व्यवसाय शिक्षण अभ्यासक्रम संस्था	एकूण	District
Vocational Centres at + 2 stage	Parttime classes for Industrial workers	Institution of Crafts and other Technical certificate courses	Advanced Vocational training system	Centrally Sponsard at + 2 stage vocational education institutes	Grand Total	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
40		,&	56	13	163	Mumbai
82		97		40	317	Mumbai Suburban
90		210	1	38	417	Thane
32		38		21	124	Raigad
8		33		14	86	Ratnagiri
6		36		21	87	Sindhudurg
20		130	1	49	279	Nashik
21		138		28	215	Dhule
2				6	32	Nandurbar
26		105		54	261	Jalgaon
61		79		30	251	Ahmednagar
137		190	1	102	570	Pune
32		195		42	311	Satara
47		83		46	232	Sangli
64		111		36	271	Solapur
41		198	1	41	354	Kolhapur
85		114	1	193	469	Aurangabad
14	CLOSED	46		31	125	Jalna
68		70		13	167	Parbhani
22				6	37	Hingoli
53		151		58	296	Beed
51		80	1	23	195	Nanded
87		101		24	236	Osmanabad
34		147		89	301	Latur
52		111		35	257	Buldhana
42		172		33	267	Akola
59				19	90	Washim
31		255	1	105	449	Amravati
26		222		65	384	Yavatmal
106		144		23	293	Wardha
30		399	1	71	566	Nagpur
16		289		11	337	Bhandara
46				11	71	Gondiya
17		123		39	217	Chandrapur
27		78		14	141	Gadchiroli
1575	0	4201	8	1444	8868	Maharashtra State

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.14

शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमधील मंजूर केलेल्या जागा, प्रवेश क्षमता आणि उत्तीर्ण झालेल्यांची संख्या
Number of sanctioned seats, intake capacity and outturn of Govt. Industrial Training Institutes
(2010-11)

अनु.क्र. Sr. No.	व्यवसायाचे नाव (2)	मंजूर जागा Sanctioned Seats (3)	प्रवेश क्षमता IntakeCapacity (4)	उत्तीर्ण झालेले Passed (Outtum) (5)	Name of the Trade (2)
1	आरेखक यांत्रिक	544	944	1110	Draftsman (Mechanic)
2	आरेखक स्थापत्य	304	672	583	Draftsman (Civil)
3	सर्वेक्षक	112	256	189	Surveyor
4	जोडारी	3648	6880	8286	Fitter
5	कातारी	1184	2296	1511	Turner
6	यंत्रकारागीर	936	1836	1111	Machinist
7	यंत्रकारागीर (घर्षक)	396	816	384	Machinist (Gr.)
8	बंधकार	0	0	0	Pattern Maker
9	यांत्रिक (प्रशितन व वातानुकुलीकरण)	1072	1808	921	Mechanic (Ref.&Air Condition)
10	यांत्रिक उपकरण	64	160	59	Instrument (Mechanic)
11	टुल अॅण्ड डायमेकर	112	352	141	Tool and Die Maker
12	यांत्रिक (मिलराईट मेन्टेनन्स)	0	0	0	Millright Maint. Mechanic
13	घड्याळजी	0	0	0	Watch Maker
14	विजतंत्री	3168	5824	7375	Electrician
15	तारतंत्री	2096	4208	1942	Wireman
16	विजविलेपक	32	96	48	Electroplator
17	यांत्रिक (मोटारगाडी)	1792	3280	3180	Mechanic Motor Vehical18
18	यांत्रिक (कृषि व यंत्रसामुग्री)	32	96	36	Mechanic Agricultural
19	यांत्रिक (रेडिओ व दूरचित्रवाणी)	224	496	316	Mechanic Radio and T.v.
20	इलेक्ट्रॉनिक्स (मेकेनिक)	1440	2400	1526	Electronics (Mech)
21	रंगारी	432	800	489	Painter
22	बिनतारी (यांत्रिकी तथा रसायनिक)	0	0	0	Wireless Operator
23	यांत्रिकी उपकरण (रसायनिक)	16	16	10	Instrument Mechanic (C.P.)
24	अटेन्डंट ऑपरेटर	48	64	53	Attendant Operator
25	मेन्टेनन्स मेकेनिक (रसायनिक)	48	80	48	MaintenanceMechanic (Chemical Plant)
26	प्लास्टिक मोल्ड मेकर	0	0	0	Plastic Mould Maker (S.C.V.T.)
27	रबर टेक्निशियन	16	32		Rubber Technician (S.C.V.T.)
28	वास्तुशास्त्र आरेखक	16	16		Architect Draftsman
29	फॉर्जर अॅण्ड हिट ट्रीटर	0	0		Forger and Heat Treater
30	सुतार	1232	1248	563	Carpenter
31	यांत्रिक (डिझेल)	0	0	0	Mechanic Diesel
32	यांत्रिक (कार्षित)	2140	2156	3400	Mechanic Diesel
33	सांचेकार	0	0	0	Moulder
34	पत्रे कारागीर	896	928	856	Sheet Metal Worker
35	संधाता	3948	3996	5612	Welder
36	नळ कारागीर	1168	1168	504	Plumber
37	डाटा प्रिपेरेशन अॅण्ड कॉम्प्युटर सॉफ्टवेअर	292	308	220	Data Preparation and Computer

तत्ता क्रमांक/TABLE No. 5.14 -- Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
38	प्लास्टिक प्रोसेसिंग ऑपरेटर	384	400	236	Plastic Processing Operator
39	गवंडी (बांधकाम)	352	352	204	Mason
40	पंप मेकॅनिक	800	816	558	Pump Mechanic
41	लेटर प्रेस मशिन माईंडर	0	0	0	Letter Press Machine Minder
42	पुस्तक बांधणी	0	0	0	Book Binding
43	हस्त जुळाईकर	0	0	0	Hand Compositor
44	कर्तन व शिवणशास्त्र	0	0	0	Cutting and Tailoring
45	पोशाख बनविणे	2976	3008	2350	Dress Making
46	यंत्र विणकाम	0	0	0	Knitting with Machine
47	भरतकाम व विणकाम	160	160	61	Embroider and Fancy Work
48	भाज्या व फळे टिकविणे	320	320	201	Preservation of Fruits and Veggitables
49	ब्लिचिंग डाईंग अॅण्ड कॅलिको प्रिंटींग	0	0	0	Bleaching Dyeing and Calico Printing
50	चामड्याची पादत्राणे बनविणे	0	0	0	Leather Foot wear making
51	चामड्याच्या वस्तू बनविणे	0	0	0	Leather goods making
52	सेक्रेटरियल प्रॅक्टिस	176	176	175	Secretarial Practice
53	हेयर अॅण्ड स्किन केअर	1360	1392	1032	Hair and Skin care
54	फोटो टाईप सेटिंग अॅण्ड डेस्क	32	32	9	Photo Type Setting and Desk
55	टॉप पब्लिशिंग ऑपरेटर	0	0	0	Top Publishing Operator
56	इन्फॉर्मेशन टेक्नॉलॉजी	968	1600	634	Information Technology
57	बेकरी अॅण्ड कन्फेक्शनरी	160	160	88	Bakery and Confectionery
58	लघुलेखन (इंग्रजी)	368	384	321	Stenography (English)
59	लघुलेखन (मराठी)	80	80	36	Stenography (Marathi)
महाराष्ट्र राज्य		35544	52112	46378	Maharashtra State

आधार :- व्यवसाय शिक्षण प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate of Vocational Education and Training, Govt. of Maharashtra, Mumbai

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/Table No. 5.15

तांत्रिक संस्थांची त्यांच्या वर्गवारीनुसार संख्या, प्रवेशक्षमता, नाव नोंदविलेली, उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी आणि शिक्षकांची संख्या
Number of Technical institutions, their intake capacity, Enrolment, Outturn and Number of Teachers by Category of Institution
(2010-11)

अनु.क्र. Sr. No. (1)	वर्गवारी (2)	संख्या Number of Institute (3)	एकूण प्रवेश क्षमता Total Intake Capacity (4)	एकूण नोंदणी केलेले Enrolment (5)	एकूण उत्तीर्ण Total outturn (6)	शिक्षकांची संख्या No. of Teachers (7)	Category (2)
1	पदवी पातळीवरील (अभियांत्रिकी आणि तंत्रशास्त्रीकी महाविद्यालये)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Degree level (Engineering and Technological Colleges)
2	पदवीका पातळीवरील (तंत्रनिकेतन आणि इतर पदविका) संस्था	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Diploma level (Polytechnic and other Diploma) Institutions.
3	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	688	52,112	35,544	46,378	N.A.	Industrial Training Institutes (Excluding Four Provisionally Permitted)
4	तंत्र माध्यमिक विद्यालये / केंद्रे	394	53,235	47,424	23,265	N.A.	Technical High Schools / Centres

N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

आधार :व्यवसाय शिक्षण प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Vocational Education and Training, Govt. of Maharashtra, Mumbai

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.16

अभियांत्रिकी पदवी अभ्यासक्रमातील प्रवेशांची प्रकारानुसार संख्या Intake in Degree Courses in Engineering by categories

अ.क्र. Sr. No. (1)	वर्ष Year (2)	स्थापत्य Civil (3)	यांत्रिकी Mechanical (4)	विद्युत् Electrical (5)	एकूण Total (6)
1	1960-61	240	240	240	720
2	1970-71	530	520	460	1,510
3	1980-81	550	540	480	1,570
4	1990-91	2,817	2,727	747	6,291
5	2000-01	2,843	5,700	1,490	10,033
6	2001-02	2,843	5,700	1,490	10,033
7	2002-03	3,208	8,030	2,450	13,688
8	2003-04	3,230	8,070	2,310	13,610
9	2004-05	3,290	8,520	2,685	14,495
10	2005-06	3,175	8,595	2,505	14,275
11	2006-07	3,350	9,855	2,910	16,115
12	2007-08	3,510	10,575	3,165	17,250
13	2008-09	4,075	11,215	3,140	18,430
14	2009-10	12,510	22,555	6,750	41,815
15	2010-11	8,323	20,699	6,466	35,488

आधार : तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Directorate of Technical Education, Govt. of Maharashtra, Mumbai

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.17

अभियांत्रिकी, तंत्रशास्त्र व तंत्रनिकेतन महाविद्यालयाच्या अंतिम वर्षाच्या परीक्षेस
बसलेल्या व उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या

Number of Students appeared and passed in final Year Examination
of Engineering, Technical and Polytechnic Colleges

(2000-01)

अनुक्रमांक Sr. No. (1)	अभ्यासाचा प्रकार (2)	परीक्षेस बसलेले No. appeared (3)	उत्तीर्ण झालेले Passed (4)	Type of Courses (2)
I पदवी अभ्यासक्रम				I Degree courses
1	स्थापत्य	2,655	1,758	Civil
2	यांत्रिकी	5,589	3,917	Mechanical
3	विद्युत	1,796	1,277	Electrical
4	इतर	20,516	14,672	Others
	एकूण	30,556	21,624	Total
II पदवी अभ्यासक्रम				II Degree courses
1	स्थापत्य	3,033	1,235	Civil
2	यांत्रिकी	6,182	3,953	Mechanical
3	विद्युत	1,883	1,220	Electrical
4	इतर	18,793	12,805	Others
	एकूण	29,891	19,213	Total

आधार --- तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source-- Directorate of Technical Education, Govt. of Maharashtra, Mumbai

६. जनता संपर्क :

६.१ छापखाने, प्रकाशित झालेली पुस्तके व नियतकालिके, त्यांचे भाषावार व विषयवार वर्गीकरण यासंबंधी माहिती या विभागातील तक्त्यांमध्ये दिली आहे.

6. MASS COMMUNICATION :

6.1 Data on printing presses, books and periodicals published and their classification according to languages and subjects are presented in the tables in this section.

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 6.1

प्रमुख भाषांमधून प्रसिध्द झालेली वृत्तपत्रे व नियतकालिके यांची संख्या Number of News papers and Periodicals published in Major Languages

अनुक्रमांक Sr.No.	वर्ष Year	प्रमुख भाषांत प्रकाशित झालेली वृत्तपत्रे व नियतकालिके News papers and Periodicals published in major Languages
(1)	(2)	(3)
1	1980-81	3,286
2	1985-86	3,166
3	1990-91	3,925
4	1995-96	4,665
5	2000-01	4,757
6	2001-02	5,446
7	2002-03	4,636
8	2007-08	4,970
9	2008-09	6,340
10	2009-10	7,950
11	2010-11	1736

आधार - अधिपरिक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Examiner of Books and Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 6.2

जिल्हावार छापखान्यांची संख्या

Number of Printing Presses by district
(2009-10)

Sr. No.	वर्ष/Year जिल्हा	सार्वजनिक Public	खाजगी Private	एकूण Total	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
	1980-81	N.A.	6,940	6,940	
	1990-91	8	8,186	8,194	
	1995-96	8	8,521	8,529	
	1999-00	8	8,521	8,529	
	2001-02	5	1,461	1,466	
	2009-10	12	1,558	1,603	
1	मुंबई	4	224	228	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	0	55	55	Mumbai Suburban
3	ठाणे	0	66	66	Thane
4	रायगड	0	28	28	Raigad
5	रत्नागिरी	0	23	23	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	0	47	47	Sindhudurg
7	नाशिक	0	19	19	Nashik
8	धुळे	0	17	17	Dhule
9	नंदुरबार	0	23	23	Nandurbar
10	जळगाव	0	73	73	Jalgaon
11	अहमदनगर	0	28	28	Ahmednagar
12	पुणे	3	45	48	Pune
13	सातारा	0	30	30	Satara
14	सांगली	0	31	31	Sangli
15	सोलापूर	0	37	37	Solapur
16	कोल्हापूर	3	36	39	Kolhapur
17	औरंगाबाद	2	42	44	Aurangabad
18	जालना	0	41	41	Jalna
19	परभणी	0	36	36	Parbhani
20	हिंगोली	0	12	12	Hingoli
21	बीड	0	54	54	Beed
22	नांदेड	0	80	80	Nanded
23	उस्मानाबाद	0	27	27	Osmanabad
24	लातूर	0	42	42	Latur
25	बुलढाणा	0	33	33	Buldhana
26	अकोला	0	35	35	Akola
27	वाशिम	0	21	21	Washim
28	अमरावती	0	84	84	Amravati
29	यवतमाळ	0	70	70	Yavatmal
30	वर्धा	0	63	63	Wardha
31	नागपूर	6	130	136	Nagpur
32	भंडारा	0	125	125	Bhandara
33	गोंदिया	0	25	25	Gondiya
34	चंद्रपूर	0	60	60	Chandrapur
35	गडचिरोली	0	27	27	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	18	1,789	1,807	Maharashtra State

आधार - अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source : Examiner of Books of Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai

6 जनता संपर्क /

तक्ता कमांक/

छापखाने व निरनिराळ्या भाषांतील नियतकालिके

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा (2)	छापखान्यांची संख्या No. of Presss (3)	दैनिके/Dailies									
			इंग्रजी English (4)	मराठी Marathi (5)	गुजराथी Gujrati (6)	कोंकणी Kokani (7)	हिंदी Hindi (8)	उर्दू Urdu (9)	सिंधी Sindhi (10)	इतर Others (11)	एकूण Total (12)	
1	मुंबई		7	15	2			6	2	0	0	32
2	मुंबईउपनगर		3	10	1			5	2	0	0	21
3	ठाणे		2	15	0			5	0	0	0	22
4	रायगड		0	16	0			2	0	0	0	18
5	रत्नागिरी		0	11	0			2	0	0	0	13
6	सिंधुदुर्ग		0	10	0			2	0	0	0	12
7	नाशिक		2	22	0			4	0	0	0	28
8	धुळे		0	25	0			3	0	0	0	28
9	नंदुरबार		0	4	0			1	0	0	0	5
10	जळगाव		0	13	0			5	0	0	0	18
11	अहमदनगर		0	18	0			3	0	0	0	21
12	पुणे		5	29	0			9	0	0	0	43
13	सातारा		0	11	0			3	0	0	0	14
14	सांगली		2	22	0			3	0	0	0	27
15	सोलापूर		0	17	0			2	0	0	0	19
16	कोल्हापूर		3	24	0			4	0	0	0	31
17	औरंगाबाद		2	22	0			7	0	0	0	31
18	जालना		0	11	0			3	0	0	0	14
19	परभणी		0	10	0			1	0	0	0	11
20	हिंगोली		0	11	0			0	0	0	0	11
21	बीड		0	14	0			5	0	0	0	19
22	नांदेड		4	32	0			10	0	0	0	46
23	उस्मानाबाद		0	11	0			3	0	0	0	14
24	लातूर		0	19	0			4	0	0	0	23
25	बुलढाणा		0	17	0			3	0	0	0	20
26	अोला		0	15	0			5	0	0	0	20
27	वाशिम		0	11	0			1	0	0	0	12
28	अमरावती		2	22	0			7	0	0	0	31
29	यवतमाळ		0	13	0			3	0	0	0	16
30	वर्धा		0	9	0			2	0	0	0	11
31	नागपूर		4	35	0			7	0	0	0	46
32	भंडारा		0	5	0			0	0	0	0	5
33	गोर्दिया		0	7	0			1	0	0	0	8
34	चंद्रपूर		0	15	0			3	0	0	0	18
35	गडचिरोली		0	5	0			0	0	0	0	5
	महाराष्ट्र राज्य		36	546	3			124	4	0	0	713

MASS COMMUNICATION**TABLE No. 6.3****Number of Printing Presses and Number of Periodicals in different Languages (2010-11)**

साप्ताहिके (द्वि आणि त्रै साप्ताहिके धरुन) /Weeklies(including Bi & Tri Weeklies)									
इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total	District
(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(2)
9	32	1		15	2	1	0	60	Mumbai
13	39	0		29	1	0	0	82	Mumbai Suburban
5	29	0		17	0	0	0	51	Thane
0	29	0		3	0	0	0	32	Raigad
0	13	0		2	0	0	0	15	Ratnagiri
0	11	0		1	0	0	0	12	Sindhudurg
7	79	0		20	0	0	0	106	Nashik
3	95	0		28	0	0	0	126	Dhule
0	39	0		18	0	0	0	57	Nandurbar
0	42	0		15	0	0	0	57	Jalgaon
0	55	0		34	0	0	0	89	Ahmednagar
7	57	0		22	0	0	0	86	Pune
0	17	0		5	0	0	0	22	Satara
4	38	0		9	0	0	0	51	Sangli
15	96	0		35	0	0	0	146	Solapur
5	57	0		21	0	0	0	83	Kolhapur
4	31	0		11	0	0	0	46	Aurangabad
0	17	0		6	0	0	0	23	Jalna
0	21	0		12	0	0	0	33	Parbhani
0	13	0		4	0	0	0	17	Hingoli
0	29	0		14	0	0	0	43	Beed
0	32	0		20	0	0	0	52	Nanded
0	16	0		4	0	0	0	20	Osmanabad
0	32	0		14	0	0	0	46	Latur
0	18	0		5	0	0	0	23	Buldhana
0	21	0		8	0	0	0	29	Akola
0	15	0		6	0	0	0	21	Washim
7	32	0		18	0	0	0	57	Amravati
3	23	0		10	0	0	0	36	Yavatmal
1	35	0		10	0	0	0	46	Wardha
5	38	0		13	0	0	0	56	Nagpur
0	15	0		4	0	0	0	19	Bhandara
0	10	0		2	0	0	0	12	Gondiya
3	39	0		14	0	0	0	56	Chandrapur
0	11	0		4	0	0	0	15	Gadchiroli
91	1176	1		453	3	1	0	1725	Maharashtra State

		(पाक्षिके/Fortnightlies)								
अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total
(1)	(2)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)
1	मुंबई	3	6	0	0	4	0	0	0	13
2	मुंबईउपनगर	2	5	0	0	3	0	0	0	10
3	ठाणे	2	8	0	0	4	0	0	0	14
4	रायगड	0	2	0	0	1	0	0	0	3
5	रत्नागिरी	0	1	0	0	0	0	0	0	1
6	सिंधुदुर्ग	0	2	0	0	0	0	0	0	2
7	नाशिक	0	3	0	0	2	0	0	0	5
8	धुळे	0	2	0	0	0	0	0	0	2
9	नंदुरबार	0	3	0	0	0	0	0	0	3
10	जळगाव	0	1	0	0	0	0	0	0	1
11	अहमदनगर	0	1	0	0	0	0	0	0	1
12	पुणे	0	4	0	0	3	0	0	0	7
13	सातारा	0	2	0	0	0	0	0	0	2
14	सांगली	0	1	0	0	0	0	0	0	1
15	सोलापूर	0	1	0	0	0	0	0	0	1
16	कोल्हापूर	0	2	0	0	1	0	0	0	3
17	औरंगाबाद	0	1	0	0	1	0	0	0	2
18	जालना	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	परभणी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	हिंगोली	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	बीड	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22	नांदेड	0	2	0	0	1	0	0	0	3
23	उस्मानाबाद	0	1	0	0	0	0	0	0	1
24	लातूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25	बुलढाणा	0	1	0	0	0	0	0	0	1
26	अोला	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27	वाशिम	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28	अमरावती	0	2	0	0	0	0	0	0	2
29	यवतमाळ	0	1	0	0	0	0	0	0	1
30	वर्धा	0	0	0	0	1	0	0	0	1
31	नागपूर	0	2	0	0	1	0	0	0	3
32	भंडारा	0	1	0	0	0	0	0	0	1
33	गोंदिया	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34	चंद्रपूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0
35	गडचिरोली	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	महाराष्ट्र राज्य	7	56	0	0	22	0	0	0	85

TABLE No. 6.3 - Contd.

मासिके (द्विमासिके धरुन/Monthlies (including Bi monthlies))									
इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total	District
(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(2)
8	30	2		25	1	0	0	66	Mumbai
2	15	0		10	0	0	0	27	Mumbai Suburban
0	10	0		6	0	0	0	16	Thane
0	5	0		2	0	0	0	7	Raigad
0	3	0		0	0	0	0	3	Ratnagiri
0	3	0		0	0	0	0	3	Sindhudurg
1	6	0		3	0	0	0	10	Nashik
0	2	0		1	0	0	0	3	Dhule
0	3	0		1	0	0	0	4	Nandurbar
0	5	0		2	0	0	0	7	Jalgaon
0	0	0		0	0	0	0	0	Ahmednagar
0	2	0		0	0	0	0	2	Pune
0	3	0		1	0	0	0	4	Satara
0	6	0		2	0	0	0	8	Sangli
0	2	0		0	0	0	0	2	Solapur
0	1	0		0	0	0	0	1	Kolhapur
0	4	0		1	0	0	0	5	Aurangabad
0	2	0		0	0	0	0	2	Jalna
0	3	0		1	0	0	0	4	Parbhani
0	3	0		1	0	0	0	4	Hingoli
0	2	0		0	0	0	0	2	Beed
0	2	0		0	0	0	0	2	Nanded
0	4	0		1	0	0	0	5	Osmanabad
0	3	0		0	0	0	0	3	Latur
0	2	0		0	0	0	0	2	Buldhana
0	1	0		0	0	0	0	1	Akola
0	0	0		0	0	0	0	0	Washim
0	5	0		2	0	0	0	7	Amravati
0	4	0		1	0	0	0	5	Yavatmal
0	2	0		0	0	0	0	2	Wardha
0	7	0		3	0	0	0	10	Nagpur
0	0	0		0	0	0	0	0	Bhandara
0	0	0		0	0	0	0	0	Gondiya
0	0	0		0	0	0	0	0	Chandrapur
0	0	0		0	0	0	0	0	Gadchiroli
11	140	2		63	1	0	0	217	Maharashtra State

त्रैमासिके (चौमासिके धरून)/Quarterlies (including four monthlies)										
अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total
(1)	(2)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)
1	मुंबई	1	4	0	0	2	0	0	0	7
2	मुंबईउपनगर	2	3	0	0	3	0	0	0	8
3	ठाणे	1	6	0	0	2	0	0	0	9
4	रायगड	0	4	0	0	1	0	0	0	5
5	रत्नागिरी	0	1	0	0	0	0	0	0	1
6	सिंधुदुर्ग	0	2	0	0	0	0	0	0	2
7	नाशिक	0	4	0	0	1	0	0	0	5
8	धुळे	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	नंदुरबार	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	जळगाव	0	1	0	0	0	0	0	0	1
11	अहमदनगर	0	2	0	0	0	0	0	0	2
12	पुणे	0	4	0	0	1	0	0	0	5
13	सातारा	0	1	0	0	0	0	0	0	1
14	सांगली	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	सोलापूर	0	1	0	0	0	0	0	0	1
16	कोल्हापूर	0	2	0	0	0	0	0	0	2
17	औरंगाबाद	0	4	0	0	1	0	0	0	5
18	जालना	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	परभणी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	हिंगोली	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	बीड	0	1	0	0	0	0	0	0	1
22	नांदेड	0	2	0	0	1	0	0	0	3
23	उस्मानाबाद	0	0	0	0	1	0	0	0	1
24	लातूर	0	3	0	0	1	0	0	0	4
25	बुलढाणा	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	अोला	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27	वाशिम	0	2	0	0	1	0	0	0	3
28	अमरावती	0	3	0	0	1	0	0	0	4
29	यवतमाळ	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	वर्धा	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	नागपूर	0	5	0	0	2	0	0	0	7
32	भंडारा	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	गोंदिया	0	1	0	0	0	0	0	0	1
34	चंद्रपूर	0	2	0	0	1	0	0	0	3
35	गडचिरोली	0	1	0	0	0	0	0	0	1
महाराष्ट्र राज्य		4	59	0	0	19	0	0	0	82

TABLE No. 6.3 Contd.

वार्षिके (षण्मासिके धरुन)/Annual(including six-monthlies)									
इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total	District
(49)	(50)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)	(57)	(2)
2	6	0	0	3	0	0	0	9	Mumbai
1	4	0	0	2	0	0	0	6	Mumbai Suburban
1	6	0	0	4	0	0	0	10	Thane
0	3	0	0	0	0	0	0	3	Raigad
0	1	0	0	0	0	0	0	1	Ratnagiri
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Sindhudurg
0	2	0	0	0	0	0	0	2	Nashik
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Dhule
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Nandurbar
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Jalgaon
0	1	0	0	0	0	0	0	1	Ahmednagar
0	2	0	0	1	0	0	0	3	Pune
0	1	0	0	0	0	0	0	1	Satara
0	1	0	0	0	0	0	0	1	Sangli
0	2	0	0	0	0	0	0	2	Solapur
0	1	0	0	0	0	0	0	1	Kolhapur
0	2	0	0	1	0	0	0	3	Aurangabad
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Jalna
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Parbhani
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Hingoli
0	2	0	0	0	0	0	0	2	Beed
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Nanded
0	1	0	0	0	0	0	0	1	Osmanabad
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Latur
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Buldhana
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Akola
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Washim
0	2	0	0	0	0	0	0	2	Amravati
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Yavatmal
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Wardha
0	2	0	0	1	0	0	0	3	Nagpur
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Bhandara
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Gondiya
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Chandrapur
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Gadchiroli
4	39	0	0	12	0	0	0	51	Maharashtra State

Source : Examiner of Books and publication, Govt. of Maharashtra, Mumbai

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 6.4

प्रकाशित पुस्तके व नियतकालिके यांविषयीची सांख्यिकी Statistics of Books and Periodicals published (2010-11)

अनुक्रमांक Serial No.	प्रकाशनाचा प्रकार	इंग्रजी व इतर युरोपियन भाषा English and other European languages	प्रादेशिक भाषा Regional languages	भारतीय प्राचीन भाषा Indian classical languages	एकापेक्षा अधिक भाषांत In more than one language	एकूण Total	Type of Publication
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	पुस्तके (अ) मूळ लेखन	150	565	--	--	715	Books (a) Original Work
	(ब) अनुवादित	220	35	10	10	275	(b) Translation
	(क) एकूण	370	600	10	10	990	(c) Total
2	नियतकालिके (मासिक ते वार्षिक कालावधीची)	--	--	--	--	--	Periodicals (of periodicaly from monthly to yearly)
	एकूण प्रकाशने	--	--	--	--	--	Total number of Publications

210

आधार - अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Examiner of Books and Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 6.5

पुस्तके व नियतकालिके यांचे भाषावार वर्गीकरण

Classification of books and periodicals according to languages (2010-11)

अनुक्रमांक Serial No.	भाषा	पुस्तके Books	नियतकालिके Periodicals	एकूण Total	Languages
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	इंग्रजी	150	47	197	English
2	मराठी	797	546	1343	Marathi
3	गुजराथी	5	3	8	Gujarathi
4	हिंदी	25	146	171	Hindi
5	सिंधी	0	0	0	Sindhi
6	उर्दू	8	4	12	Urdu
7	प्राचीन भाषा	0	0	0	Classical languages
8	बोली भाषा	5	0	5	Dialects
9	ए पेक्षा अधिक भाषा		0		In more than one languages
10	इतर भाषा		0		Other language
	ए ण	990	746	1736	Total

टीप :- नियतकालिकांत मासिक, त्रैमासिक व वार्षिक प्रकाशनांचाच समावेश आहे

Note :- Periodicals include monthly, quarterly and annual publications only

आधार :- अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Examiner of books and Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्का क्रमांक / TABLE No. 6.6

प्रकाशित झालेली पुस्तके व नियतकालिके यांची विषयवार वर्गवारी
Classification of Books and Periodicals Published according to subject
 (2010-11)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	विषय (2)	पुस्तके/ Books			नियतकालिके Periodicals (6)	Subject (2)
		शैक्षणिक Educational (3)	अशैक्षणिक Non-Educational (4)	एकूण Total (5)		
1	कृषि	2		Agriculture
2	मानवशास्त्र		Anthropology
3	पुराणवस्तु अभ्यास	5		Archaeology
4	शिवण व कर्तनकला	5		Arts and Craft
5	खोलशास्त्र व फल ज्योतिष	12		Astronomy and astrology
6	चरित्र (आठवणीधरून)	190		Biography (including memories)
7	नागरीक शास्त्र	8		Civics
8	वाणिज्य व उद्योगधंदे	10		Commerce and industry
9	नाटक	16		Drama
10	अर्थशास्त्र	10		Economics
11	शिक्षा	10		Education
12	तांत्रिक	7		Engineering
13	मनोरंजन	392		Fiction
14	खेळ	6		Games and Sports
15	भूगोल	4		Geography
16	आरोग्य	30		Health and hygiene
17	इतिहास	20		History
18	उद्योगधंदे	12		Industry
19	भाषा	15		Languages
20	विधी (कायदा)	6		Law
21	गणित	5		Mathematics
22	औषध	3		Medicine
23	संकीर्ण	150		Miscellaneous
24	संगीत (नृत्य धरून)	3		Music (including dancing)
25	निसर्ग शिक्षा	2		Nature study
26	तत्वज्ञान (मानसिक व नैतिकशास्त्र)	16		Philosophy (including Mental and Moral science)
27	काव्य	14		Poetry
28	राज्यशास्त्र	1		Political Science
29	धर्म	13		Religion
30	शास्त्र (भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र, भुगर्भशास्त्र, प्राणीशास्त्र व वनस्पतीशास्त्र धरून)	6		Science (including Physics, Chemistry, Geology, Zoology, Botany etc.)
31	समाजशास्त्र	6		Sociology
32	प्रवास	11		Travel
33	युद्ध		War
	एूण	0	..	190	0	Total

आधार :- अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Examiner of books and Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai

७. आरोग्य :

७.१ राज्य व केंद्र शासनाची, तसेच नगरपालिका, स्थानिक स्वराज्य संस्था यांची व खाजगी संस्थांनी शासकीय सहाय्याने चालविलेली रुग्णालये व दवाखाने यांची माहिती देण्यात आली आहे. राज्याच्या आरोग्य सेवा संचालनालय आणि जिल्हा परिषदांच्या नियंत्रणाखाली असलेल्या प्राथमिक आरोग्य केंद्रांची माहितीदेखील यात समाविष्ट आहे.

7. HEALTH :

7.1 Information is given in the tables on number of hospitals and dispensaries of State and Central Government Institutions, institutions run by Municipalities and Local Bodies and also private aided institutions. Primary Health Centres under the control of the State's Directorate of Public Health Services and under Zilla Parishads are also included in the data.

**7. आरोग्य/
तक्ता क्रमांक/
वैद्यकीय (विषम चिकित्सकीय)संस्थांची संख्या/
(2010)**

अनु क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	रुग्णालये/Hospital					दवाखाने/Dispensaries				
		एकूण Total	राज्य शासन State Govt.	स्थानिक संस्था Local Bodies	खाजगी व इतर Pvt. & Others	इतर Others	एकूण Total	राज्य शासन State Govt.	स्थानिक संस्था Local Bodies	खाजगी व इतर Pvt. & Others	इतर Others
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	मुंबई	775	14	52	709	0	749	331	418	0	0
2	मुंबईउपनगर										
3	ठाणे	1095	27	24	1010	34	2411	19	86	1807	499
4	रायगड	232	26	2	204	0	205	0	28	177	0
5	रत्नागिरी	163	16	3	134	10	899	2	6	513	378
6	सिंधुदुर्ग	185	11	0	168	6	0	0	0	0	0
7	नाशिक	341	32	21	236	52	5497	0	31	4845	621
8	धुळे	171	13	4	148	6	365	5	24	104	232
9	नंदुरबार	110	76	14	20	0	313	0	1	16	296
10	जळगाव	451	24	13	404	10	1983	11	27	1503	442
11	अहमदनगर	300	31	5	246	18	1888	3	8	1204	673
12	पुणे	494	49	39	330	76	648	6	68	0	574
13	सातारा	513	20	1	481	11	1783	7	19	1351	406
14	सांगली	236	21	0	199	16	1329	18	10	978	323
15	सोलापूर	326	28	16	273	9	2369	6	30	1326	1007
16	कोल्हापूर	599	22	1	567	9	1310	0	102	789	419
17	औरंगाबाद	246	26	4	200	16	1069	4	30	756	279
18	जालना	435	21	0	404	10	409	13	27	6	363
19	परभणी	151	11	0	140	0	650	0	37	396	217
20	हिंगोली	27	9	3	15	0	197	0	0	61	136
21	बीड	87	23	0	62	2	1188	668	13	223	284
22	नांदेड	343	24	64	255	0	439	22	29	0	388
23	उस्मानाबाद	51	14	2	35	0	665	2	7	452	204
24	लातूर	221	14	1	200	6	426	1	8	165	252
25	बुलढाणा	200	22	70	107	1	459	1	76	102	280
26	अकोला	146	24	3	112	7	621	14	36	389	182
27	वाशिम	102	19	0	82	1	10	0	10	0	0
28	अमरावती	259	42	2	205	10	451	0	106	0	345
29	यवतमाळ	216	23	0	189	4	1169	502	20	209	438
30	वर्धा	71	14	11	32	14	470	244	6	37	183
31	नागपूर	707	34	5	650	18	150	45	105	0	322
32	भंडारा	104	17	0	87	0	474	3	41	237	193
33	गोर्दिया	49	14	1	31	3	395	0	42	101	252
34	चंद्रपूर	83	19	0	61	3	380	10	23	0	347
35	गडचिरोली	35	35	0	0	0	460	0	19	29	412
महाराष्ट्र राज्य		9524	815	361	7996	352	32153	1937	1493	17776	10947

HEALTH

TABLE No. 7.1

Number of Medical (Allopathic) Institutions
-11)

ग्रामीण/Rural				नागरी/Urban				प्रति वैद्यकीय (रुग्णालय व दवाखाने)		District
रुग्णालये Hospital	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे Primary Health Centres	दवाखाने Dispensaries	एकूण Total	रुग्णालये Hospital	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे Primary Health Centres	दवाखाने Dispensaries	एकूण Total	संस्थेमागे लोकसंख्या Population served per Medical institution (Hospital and Dispensaries)	21	
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
0	0	0	0	775	0	749	1524	8188	Mumbai Mumbai Suburban	
206	79	765	1050	889	0	1652	2541	3078	Thane	
88	55	74	217	144	0	131	275	5356	Raigad	
66	67	839	972	97	0	57	154	1432	Ratnagiri	
44	38	0	141	141	0	0	0	3807	Sindhudurg	
21	106	2220	2347	320	0	3427	3747	1002	Nashik	
11	41	261	313	160	0	104	264	3551	Dhule	
46	58	300	404	64	0	0	64	3517	Nandurbar	
17	77	1112	1206	434	0	865	1299	1686	Jaigaon	
125	96	1399	1620	175	0	489	664	1989	Ahmednager	
73	96	596	765	421	0	51	472	7621	Pune	
345	71	1589	2005	168	0	137	305	1300	Satara	
60	59	1227	1346	176	0	102	278	1737	Sangli	
152	173	1726	2051	668	0	715	1383	4002	Solapur	
489	73	1307	1869	110	0	3	113	1955	Kolhapur	
15	50	450	515	231	0	669	900	2612	Aurangabad	
14	40	296	350	421	0	139	560	2152	Jalna	
1	31	446	478	150	0	204	354	2207	Parbhani	
7	24	165	196	20	0	32	52	4754	Hingoli	
16	50	832	898	71	0	22	93	2609	Beed	
69	63	608	740	274	0	527	801	2178	Nanded	
22	42	416	480	29	0	279	308	2107	Osmanabad	
63	46	381	490	158	0	45	203	3543	Latur	
83	52	457	592	117	0	2	119	3640	Buldhana	
2	30	214	246	144	0	403	547	2293	Akola	
61	25	170	256	41	0	48	89	3469	Washim	
10	56	436	502	249	0	18	267	3755	Amravati	
11	63	525	599	205	0	143	348	2931	Yavatmal	
21	27	219	267	50	0	44	94	3590	Wardha	
12	49	383	384	695	0	62	62	3871	Nagpur	
39	33	416	488	65	0	55	120	1972	Bhandara	
18	39	286	343	31	0	115	146	2704	Godiya	
7	58	366	431	76	0	4	80	4294	Chandrapur	
35	45	451	531	0	0	0	0	2018	Gadchiroli	
2249	1912	20932	25092	7769	0	11293	18226	2717	Maharashtra State	

7. आरोग्य/HEALTH

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.2

आयुर्वेदिक, युनानी, होमियोपॅथिक संस्थांची संख्या
Number of Ayurvedic, Unani and Homeopathic Institutions
(2010-11)

अ.क्र. जिल्हा	आयुर्वेदिक / Ayurvedic				युनानी / Unani				होमियोपॅथिक / Homoeopathic				बेरीज	Districts
	शासकीय	स्थानिक	इतर	एकूण	शासकीय	स्थानिक	इतर	एकूण	शासकीय	स्थानिक	इतर	एकूण		
Sr. No.	State	Local	Other	Total	State	Local	Other	Total	State	Local	Other	Total	Grand	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(2)
1 मुंबई	1	4	165	170	0	2	5	7	0	0	130	130	307	Mumbai
2 मुंबईउपनगर														Mumbai Suburban
3 ठाणे	0	10	720	730	0	0	28	28	0	0	400	400	1158	Thane
4 रायगड	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	2	Raigad
5 रत्नागिरी	0	6	284	290	0	0	3	3	0	0	151	151	444	Ratnagiri
6 सिंधुदुर्ग	0	0	5	5	0	0	0	0	0	0	3	3	8	Sindhudurg
7 नाशिक	0	11	222	233	0	0	17	17	0	0	127	127	377	Nashik
8 धुळे	0	14	66	80	0	0	0	0	0	0	0	0	80	Dhule
9 नंदुरबार	0	14	20	34	0	0	0	0	0	0	0	0	34	Nandurbar
10 जळगाव	0	21	575	596	0	1	29	30	0	0	640	640	1266	Jalgaon
11 अहमदनगर	0	2	490	492	0	0	11	11	0	0	367	367	870	Ahmednager
12 पुणे	0	24	88	112	0	0	1	1	0	0	95	0	113	Pune
13 सातारा	0	18	445	463	0	0	8	8	0	0	366	366	837	Satara
14 सांगली	14	2	509	525	0	0	0	0	0	0	171	171	696	Sangli
15 सोलापूर	0	8	44	52	0	0	0	0	0	0	18	18	70	Solapur
16 कोल्हापूर	0	17	201	218	0	0	3	3	0	0	345	345	566	Kolhapur
17 औरंगाबाद	0	4	137	141	0	6	2	8	0	0	285	285	434	Aurangabad
18 जालना	9	6	38	53	0	4	5	9	0	0	6	6	68	Jalna
19 परभणी	0	4	196	200	0	2	0	2	0	0	74	74	276	Parbhani
20 हिंगोली	0	3	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	3	Hingoli
21 बीड	0	8	96	104	0	5	0	5	0	0	135	135	244	Beed
22 नांदेड	2	7	271	280	0	6	0	6	0	0	0	0	286	Nanded
23 उस्मानाबाद	1	5	291	297	0	2	0	2	0	0	0	0	299	Osmanabad
24 लातूर	1	7	131	139	0	1	4	5	0	0	33	33	177	Latur
25 बुलढाणा	70	70	0	140	0	0	0	0	0	0	0	0	140	Buldhana
26 अकोला	0	27	125	152	0	0	0	0	0	0	149	149	301	Akola
27 वाशिम	0	179	6	185	0	0	0	0	0	0	6	6	191	Washim
28 अमरावती	0	67	3	70	0	2	0	2	0	2	3	5	77	Amravati
29 यवतमाळ	0	20	34	54	0	0	0	0	0	0	24	24	78	Yavatmal
30 वर्धा	12	12	7	31	1	1	0	2	1	0	2	3	36	Wardha
31 नागपूर	1	47	1	49	0	3	0	3	0	5	1	6	58	Nagpur
32 भंडारा	0	37	11	48	0	0	0	0	0	3	60	63	111	Bhandara
33 गोर्दिया	0	33	29	62	0	0	0	0	0	0	40	40	102	Godiya
34 चंद्रपूर	8	10	0	18	0	0	0	0	0	0	0	0	18	Chandrapur
35 गडचिरोली	0	10	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	10	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य	119	707	5211	6037	1	35	116	152	1	10	3631	3642	9831	Maharashtra State

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Directorate of Health Services, Govt. of Maharashtra, Pune

7. आरोग्य/HEALTH

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.3

वैद्यकीय संस्थामधील खाटांची संख्या
Number of beds in medical institutions
(2010-11)

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	Beds installed खाटांची संख्या				Beds in खाटांची संख्या		Beds for खाटांची संख्या		District
		रुग्णालये Hospitals	प्राथमिक आरोग्य केंद्र Primary Health Centres	दवाखाने Dispensaries	एकूण Total	ग्रामीण Rural area	नागरी Urban area	पुरुष Male	स्त्रिया Female	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	37088	37088	0	0	0	37088	14835	22253	Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबई उपनगर									
3	ठाणे	13086	12578	462	46	121	11865	5234	7852	Thane
4	रायगड	3969	3639	330	0	1389	2580	1588	2381	Raigad
5	रत्नागिरी	3075	2673	402	0	1239	1836	1230	1845	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	2078	1850	228	0	1474	604	831	1247	Sindhudurg
7	नाशिक	10797	5023	645	5129	1686	9111	4319	6478	Nashik
8	धुळे	4042	3696	322	24	627	3415	1617	2425	Dhule
9	नंदुरबार	1198	620	348	230	788	410	479	719	Nandurbar
10	जळगाव	7139	6677	462	0	1130	6009	2856	4283	Jalgaon
11	अहमदनगर	6044	5448	576	20	2814	3230	2418	3626	Ahmednager
12	पुणे	15620	15004	576	40	2990	12630	6248	9372	Pune
13	सातारा	7717	7052	450	215	5155	2562	3087	4630	Satara
14	सांगली	4855	2600	354	1901	2668	2187	1942	2913	Sangli
15	सोलापूर	5905	5443	462	0	1097	4808	2362	3543	Solapur
16	कोल्हापूर	8673	5850	474	2349	6735	1938	3469	5204	Kolhapur
17	औरंगाबाद	4426	4126	300	0	740	3686	1770	2656	Aurangabad
18	जालना	6382	3090	453	2839	6382	0	2553	3829	Jalna
19	परभणी	1872	1500	186	186	1077	795	749	1123	Parbhani
20	हिंगोली	653	240	144	269	284	369	261	392	Hingoli
21	बीड	4007	3607	400	0	1334	2673	1603	2404	Beed
22	नांदेड	4748	3996	378	374	1378	3370	1899	2849	Nanded
23	उस्मानाबाद	1364	1112	252	0	499	865	546	818	Osmanabad
24	लातूर	3729	3312	276	141	766	2963	1492	2237	Latur
25	बुलढाणा	3212	2100	312	800	1472	1740	1285	1927	Buldhana
26	अकोला	2907	2711	196	0	1521	1386	1163	1744	Akola
27	वाशिम	1062	808	150	104	1062	0	425	637	Washim
28	अमरावती	4736	4336	360	40	1320	3416	1894	2842	Amravati
29	यवतमाळ	2863	2475	378	10	733	2130	1145	1718	Yavatmal
30	वर्धा	3138	2814	162	162	1479	1659	1255	1883	Wardha
31	नागपूर	7314	7020	294	0	1350	5964	2926	4388	Nagpur
32	भंडारा	1638	1440	198	0	566	1072	655	983	Bhandara
33	गोर्दिया	1105	793	312	0	582	523	442	663	Godiya
34	चंद्रपूर	1944	1596	348	0	628	1316	778	1166	Chandrapur
35	गडचिरोली	1319	646	270	403	1018	301	528	791	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		189705	162963	11460	15282	54104	134501	75884	113821	Maharashtra State

N. A. - उपलब्ध नाही / Not Available

टिप - (१) रुग्णालयातील/दवाखान्यातील खाटांमध्ये राज्य व केंद्र सरकार, स्थानिक संस्था, जि.प.व खाजगी रुग्णालये आणि स्वयंसेवी संघटनांच्या रुग्णालयातील/दवाखान्यातील खाटांचा समावेश आहे.

Note - (1) Hospitals/Dispensaries beds include beds of State Govt., Local bodies, Z.P. , Private Hospitals and voluntary organizations Hospitals/Dispensaries

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source—Directorate of Health Services. Govt. of Maharashtra, Pune

7. आरोग्य/HEALTH

तत्ता क्रमांक/TABLE No. 7.4

सार्वजनिक आणि सार्वजनिक सहाय्यित संस्थांकडून मिळणाऱ्या वैद्यकीय सुविधा
Medical Facilities available through Public and Public aided Institutions
 (2010-11)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	रुग्णालये Hospitals (3)	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे Primary Health Centres (4)	दवाखाने Dispensaries (5)	प्राथमिक आरोग्य पथके Primary Health Units (6)	क्षयरोग रुग्णालये आणि रुग्ण चिकित्सालये TB Hospitals and Clinics (7)	सर्व संस्थातील खाटांची संख्या No. of Beds in all Institution (8)	District (2)
1	मुंबई	775	0	749	0	23	37088	Mumbai
2	मुंबई उपनगर							Mumbai Suburban
3	ठाणे	1095	79	2411	23	1	13086	Thane
4	रायगड	232	55	205	3	5	3969	Raigad
5	रत्नागिरी	163	67	899	0	4	3075	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	185	38	0	0	0	2078	Sindhudurg
7	नाशिक	341	106	5497	9	9	10797	Nashik
8	धुळे	171	41	365	0	1	4042	Dhule
9	नंदुरबार	110	58	313	6	0	1198	Nandurbar
10	जळगाव	451	77	1983	0	1	7139	Jalgaon
11	अहमदनगर	300	96	1888	5	2	6044	Ahmednager
12	पुणे	494	96	648	8	1	15620	Pune
13	सातारा	513	71	1783	6	3	7717	Satara
14	सांगली	236	59	1329	2	0	4855	Sangli
15	सोलापूर	326	77	1795	1	1	5905	Solapur
16	कोल्हापूर	599	73	1310	6	2	8673	Kolhapur
17	औरंगाबाद	246	50	1069	0	1	4426	Aurangabad
18	जालना	435	40	409	2	0	6382	Jalna
19	परभणी	151	31	650	4	1	1872	Parbhani
20	हिंगोली	27	24	197	5	0	653	Hingoli
21	बीड	87	50	1188	4	1	4007	Beed
22	नांदेड	343	63	439	16	1	4748	Nanded
23	उस्मानाबाद	51	42	665	0	1	1364	Osmanabad
24	लातूर	221	46	426	6	1	3729	Latur
25	बुलढाणा	200	52	459	0	2	3212	Buldhana
26	अकोला	146	30	621	0	1	2907	Akola
27	वाशिम	102	25	10	1	1	1062	Washim
28	अमरावती	259	56	451	20	1	4736	Amravati
29	यवतमाळ	216	63	1169	5	1	2863	Yavatmal
30	वर्धा	71	27	470	6	1	3138	Wardha
31	नागपूर	707	49	472	3	2	7314	Nagpur
32	भंडारा	104	33	474	0	1	1638	Bhandara
33	गोंदिया	49	39	395	6	1	1105	Gondia
34	चंद्रपूर	83	58	380	8	1	1944	Chandrapur
35	गडचिरोली	35	45	460	36	21	1319	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		9524	1816	31579	191	92	189705	Maharashtra State

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Directorate of Health Services. Govt. of Maharashtra, Pune

८. कुटुंब कल्याण :

८.१ कुटुंब कल्याण केंद्राच्या आकडेवारीत फिरत्या कुटुंब कल्याण केंद्रांचाही समावेश आहे. ह्या केंद्रामध्ये नसबंदी शस्त्रक्रिया, लूप बसविणे व कुटुंब कल्याण साधनांचे वाटप करणे इत्यादी कामे नियमितपणे चालतात. पुरुष नसबंदीस इंग्रजीत व्हॅसेक्टॉमी म्हणतात, तर स्त्री नसबंदीस ट्युबेक्टॉमी म्हणतात. 'लूप' हे साधन स्त्रियांसाठी असून त्यांचा उपयोग पाळणा लांबविण्याकरिता किंवा थांबविण्याकरिता होतो.

8. FAMILY WELFARE :

8.1 The number of family welfare centres include Mobile Family Welfare Centres also. In these centres the Sterilisation, I.U.C.D. insertions and distribution of conventional contraceptives are done regularly. The sterilisation operation performed on male is called vasectomy and that on female is called tubectomy. I.U.C.D. device is meant for women and is used for spacing as well as for stopping of births.

8. कुटुंब कल्याण / FAMILY WELFARE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 8.1

कुटुंब कल्याण केंद्रांची / चिकीत्सालयांची संख्या
Number of family welfare centres /clinics
(2007-08)

अनु.क्र. Sr.No.	जिल्हा (2)	एकूण Total (3)	ग्रामीण Rural (4)	नागरी Urban (5)	शासकीय Govt. (6)	इतर संस्था Other bodies (7)	District (2)
1	मुंबई	77	0	77	8	69	Mumbai
2	मुंबईउपनगर						Mumbai Suburban
3	ठाणे	129	79	50	86	43	Thane
4	रायगड	57	55	2	55	2	Raigad
5	रत्नागिरी	67	67	0	67	0	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	39	38	1	38	1	Sindhudurg
7	नाशिक	123	106	17	107	16	Nashik
8	धुळे	51	41	10	42	9	Dhule
9	नंदुरबार	61	58	3	58	3	Nandurbar
10	जळगाव	108	79	29	80	28	Jalgaon
11	अहमदनगर	104	97	7	98	6	Ahmednagar
12	पुणे	124	96	28	100	24	Pune
13	सातारा	74	71	3	71	3	Satara
14	सांगली	80	59	21	62	18	Sangli
15	सोलापूर	99	77	22	80	19	Solapur
16	कोल्हापूर	91	73	18	73	18	Kolhapur
17	औरंगाबाद	59	50	9	52	7	Aurangabad
18	जालना	44	38	6	40	4	Jalna
19	परभणी	44	31	13	35	9	Parbhani
20	हिंगोली	25	24	1	25	0	Hingoli
21	बीड	55	50	5	51	4	Beed
22	नांदेड	70	64	6	68	2	Nanded
23	उस्मानाबाद	44	42	2	42	2	Osmanabad
24	लातूर	66	46	20	53	13	Latur
25	बुलढाणा	54	52	2	52	2	Buldhana
26	अकोला	40	30	10	32	8	Akola
27	वाशिम	25	25	0	25	0	Washim
28	अमरावती	67	56	11	58	9	Amravati
29	यवतमाळ	67	63	4	63	4	Yavatmal
30	वर्धा	33	27	6	27	6	Wardha
31	नागपूर	80	49	31	54	26	Nagpur
32	भंडारा	35	33	2	33	2	Bhandara
33	गोंदिया	43	39	4	40	3	Gondiya
34	चंद्रपूर	67	58	9	59	8	Chandrapur
35	गडचिरोली	46	45	1	45	1	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		2,248	1,818	430	1,879	369	Maharashtra State

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय, (कुटुंब कल्याण, माता बाल संगोपन व शालेय आरोग्य), महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Directorate of Health Services, (Family Welfare, MCH & SH) Government of Maharashtra, Pune

8. कुटुंब कल्याण /FAMILY WELFARE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 8.2

महाराष्ट्रातील कुटुंब कल्याण कार्यक्रम
Family Welfare Programme in Maharashtra
(2010-11)

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	ऐच्छिक नसबंदी शस्त्रक्रिया संख्या No. of Voluntary Sterilisation Operation		बसविलेल्या लुपांची संख्या No. of I.U.C.D.		District (2)
		लक्ष्य Targets (3)	साध्य Achievements (4)	लक्ष्य Targets (5)	साध्य Achievements (6)	
1	मुंबई	38,910	32,469	65,478	55,912	Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबईउपनगर					
3	ठाणे	19,720	18,505	19,223	13,910	Thane
4	रायगड	10,000	8,134	9,139	7,619	Raigad
5	रत्नागिरी	7,730	7,473	9,932	6,782	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	3,340	2,843	6,893	4,950	Sindhudurg
7	नाशिक	33,550	27,912	19,433	15,335	Nashik
8	धुळे	12,040	10,227	7,097	6,432	Dhule
9	नंदुरबार	10,000	8,478	2,791	2,347	Nandurbar
10	जळगाव	25,050	22,163	16,592	13,065	Jalgaon
11	अहमदनगर	24,860	23,397	24,045	21,522	Ahmednagar
12	पुणे	48,000	46,175	28,978	28,820	Pune
13	सातारा	19,050	19,203	10,052	10,375	Satara
14	सांगली	17,000	14,176	19,438	16,436	Sangli
15	सोलापूर	23,500	23,698	19,307	16,752	Solapur
16	कोल्हापूर	21,700	20,758	27,073	23,186	Kolhapur
17	औरंगाबाद	19,220	13,422	14,168	12,531	Aurangabad
18	जालना	10,000	10,124	8,044	7,341	Jalna
19	परभणी	11,500	8,105	9,841	7,002	Parbhani
20	हिंगोली	7,000	5,907	3,743	2,744	Hingoli
21	बीड	14,000	12,939	13,758	12,470	Beed
22	नांदेड	21,780	19,258	8,538	6,967	Nanded
23	उस्मानाबाद	9,000	8,228	5,796	4,353	Osmanabad
24	लातूर	16,000	14,602	9,771	8,298	Latur
25	बुलढाणा	15,200	11,159	8,511	5,687	Buldhana
26	अकोला	10,420	7,942	6,929	5,004	Akola
27	वाशिम	6,590	6,196	4,154	3,476	Washim
28	अमरावती	14,200	12,607	10,742	7,831	Amravati
29	यवतमाळ	15,500	16,459	14,057	7,708	Yavatmal
30	वर्धा	6,300	6,438	7,316	6,241	Wardha
31	नागपूर	22,000	19,178	20,861	16,740	Nagpur
32	भंडारा	9,500	6,760	4,499	3,541	Bhandara
33	गोंदिया	9,340	9,254	4,492	3,422	Gondiya
34	चंद्रपूर	12,000	12,471	7,478	7,815	Chandrapur
35	गडचिरोली	6,000	5,818	1,831	1,561	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		5,50,000	4,92,478	4,50,000	3,74,175	Maharashtra State

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय, (कुटुंब कल्याण, माता बाल संगोपन व शालेय आरोग्य), महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Directorate of Health Services, (Family Welfare, MCH and SH) Govt. of Maharashtra, Pune

8. कुटुंब कल्याण /FAMILY WELFARE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 8.3

कुटुंब कल्याण केंद्रांची संख्या व त्यांचे कार्य

Number of Family Welfare Centres Operating and work done
(2010-11)

अनु क्रमांक	जिल्हा	३१ मार्च, २००८ रोजी केंद्रांची संख्या	ऐच्छिक नसबंदी शस्त्रक्रिया संख्या			बसविलेल्या लुपांची संख्या	District
Serial No.		No. of Centres as on 31st March, 2008	No. of Sterilisation Operations done			No. of I.U.C.D. insertions performed	
(1)	(2)	(3)	पुरुष नसबंदी Vasectomy (4)	स्त्री नसबंदी Tubectomy (5)	एकूण Total (6)	(7)	(2)
1	मुंबई	74	2,139	30,330	32,469	55,912	Mumbai
2	मुंबई उपनगर						
3	ठाणे	142	364	18,141	18,505	13,910	Thane
4	रायगड	66	51	8,083	8,134	7,619	Raigad
5	रत्नागिरी	79	175	7,298	7,473	6,782	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	50	69	2,774	2,843	4,950	Sindhudurg
7	नाशिक	149	2,371	25,541	27,912	15,335	Nashik
8	धुळे	55	621	9,606	10,227	6,432	Dhule
9	नंदुरबार	76	1,249	7,229	8,478	2,347	Nandurbar
10	जळगाव	119	393	21,770	22,163	13,065	Jalgaon
11	अहमदनगर	128	96	23,301	23,397	21,522	Ahmednagar
12	पुणे	150	495	45,680	46,175	28,820	Pune
13	सातारा	90	933	18,270	19,203	10,375	Satara
14	सांगली	93	173	14,003	14,176	16,436	Sangli
15	सोलापूर	114	25	23,673	23,698	16,752	Solapur
16	कोल्हापूर	111	265	20,493	20,758	23,186	Kolhapur
17	औरंगाबाद	71	92	13,330	13,422	12,531	Aurangabad
18	जालना	56	13	10,111	10,124	7,341	Jalna
19	परभणी	51	66	8,039	8,105	7,002	Parbhani
20	हिंगोली	29	67	5,840	5,907	2,744	Hingoli
21	बीड	65	71	12,868	12,939	12,470	Beed
22	नांदेड	88	202	19,056	19,258	6,967	Nanded
23	उस्मानाबाद	55	28	8,200	8,228	4,353	Osmanabad
24	लातूर	74	41	14,561	14,602	8,298	Latur
25	बुलढाणा	68	419	10,740	11,159	5,687	Buldhana
26	अकोला	43	1,022	6,920	7,942	5,004	Akola
27	वाशिम	33	32	6,164	6,196	3,476	Washim
28	अमरावती	79	1,410	11,197	12,607	7,831	Amravati
29	यवतमाळ	81	707	15,752	16,459	7,708	Yavatmal
30	वर्धा	38	292	6,146	6,438	6,241	Wardha
31	नागपूर	89	1,495	17,683	19,178	16,740	Nagpur
32	भंडारा	43	1,255	5,505	6,760	3,541	Bhandara
33	गोंदिया	55	2,624	6,630	9,254	3,422	Gondiya
34	चंद्रपूर	78	2,139	10,332	12,471	7,815	Chandrapur
35	गडचिरोली	59	3,001	2,817	5,818	1,561	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		2,651	24,395	4,68,083	4,92,478	3,74,175	Maharashtra State

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय (कुटुंब कल्याण, माता बाल संगोपन व शालेय आरोग्य), महाराष्ट्र शासन, पुणे
Source.—Directorate of Health Services (Family Welfare, MCH and SH) Govt. of Maharashtra, Pune

९. समाज कल्याण सेवा :

९.१ या विभागात आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांना वितरित करण्यात आलेली कर्जे व अनुदाने ह्या संबंधीची माहिती दिली आहे.

9. SOCIAL WELFARE SERVICES :

9.1 Information of loans and grants disbursed to economically weaker sections is given in this section.

9. समाज कल्याण सेवा / SOCIAL WELFARE SERVICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 9.1

आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांना वितरित केलेल्या कर्ज व अनुदानाबाबत उद्देश व साधनानुसार माहिती
Loans and grants disbursed to economically weaker sections by purpose and sources

(2010-11)

(रुपये लाखांत / Rs. In lakh)

अनुक्रमांक Serial No.	साधने/उद्देश (2)	शासकीय / Government		बँका / Bank		इतर / Others		Sources/purpose (2)
		लाभधारकांची संख्या No. of beneficiaries	रक्कम रुपये Amount Rs.	लाभधारकांची संख्या No. of beneficiaries	रक्कम रुपये Amount Rs.	लाभधारकांची संख्या No. of beneficiaries	रक्कम रुपये Amount Rs.	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	जमीन खरेदी	--	--	--	--	--	--	Purchase of land
2	शेती अवजारे खरेदी	--	--	--	--	--	--	purchase of Agriculture Implement
3	इतर शेती उद्योगाकरिता	--	--	--	--	--	--	Other Agricultural purposes
4	औद्योगिक उद्योगाकरिता	--	--	--	--	--	--	Industrial purposes
5	वाहने खरेदी	--	--	--	--	--	--	Purchase of vehicles
6	सिमांतिक कर्ज	2,774	1,548.77	2,233	3,138.80	2,741.00	1,599.78	Margin money Schemes
7	५० टक्के अनुदान योजना	19,865	2,423.10	15,346	2,576.4	3,663	1,591.51	50 percent subsidy Scheme
8		Seed money capital loan
9	इतर	--	--	--	--	6,003	3,131.71	Others
	एकूण	22,639	3,971.87	17,579	5,715.20	12,407	6,323.00	Total

आधार - (१) वसंतराव नाईक विमुक्त जाती व भटक्या जमाती विकास महामंडळ (मर्या.), मुंबई

(२) लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळ (मर्या.), मुंबई

(३) महात्मा फुले मागासवर्गीय विकास महामंडळ (मर्या.), मुंबई

Source.- (1) Vasantrao Naik Vimukta Jati & Nomedic Tribe Development Corp. Ltd., Mumbai

(2) Lok Shahir Annabhau Sathe Development Corp. Ltd., Mumbai

(3) Mahatma Phule Backward Class Development Corp. Ltd., Mumbai

**१०. सामाजिक सुरक्षा व सामाजिक संरक्षण
(पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)**

१०.१ या विभागातील तक्त्यांमध्ये बृहन्मुंबई व महाराष्ट्र राज्यातील पोलिसांची संख्या व त्यांच्यावरील खर्च, विविध गुन्हांचे वर्गीकरण, न्यायालये व त्यांच्याकडील प्रकरणे आणि तुरुंग या विषयांवरील आकडेवारी समाविष्ट आहे.

**10. SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE
(Police, Crimes and Judicial)**

10.1 Data in the tables in this section include statistics regarding Police Force in Brihan Mumbai and Maharashtra and cost of Police, classification of various crimes, courts and cases with them and prisons.

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
(1) पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.1

महाराष्ट्र राज्यातील पोलीस ठाणी व पोलीसांची संख्या (रेल्वे धरून व बृहन्मुंबई वगळून)

Police Stations and Police Force in Maharashtra State (Including Railways but excluding Brihan Mumbai)
(2001)

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	पोलीस ठाणी Number of Police Stations (3)	आऊट पोस्ट No. of Out Posts (4)	हंगामी धरून एकूण पोलीसांची संख्या Strength of Police including temporary force (5)	चौकशी झालेले एकूण दखलपत्र गुन्हे Total number of cognizable Crimes investigated (6)	जिल्हा District (2)
1	मुंबई रेल्वे	17	8	3,409	17,412	Mumbai Rly.
2	नवी मुंबई शहर	11	9	1,693	2,584	Navi Mumbai City
3	ठाणे शहर	19	106	6,045	5,580	Thane City
4	ठाणे (ग्रामीण)	30	35	2,436	6,337	Thane (Rural)
5	रायगड	24	22	1,947	4,807	Raigad
6	रत्नागिरी	13	29	1,143	5,083	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	9	23	936	1,688	Sindhudurg
8	नाशिक शहर	8	11	1,635	1,685	Nashik City
9	नाशिक (ग्रामीण)	33	38	2,600	2,550	Nashik (Rural)
10	धुळे	14	11	1,872	3,830	Dhule
11	नंदुरबार	11	23	1,072	3,200	Nandurbar
12	जळगाव	33	29	3,025	5,945	Jalgaon
13	अहमदनगर	24	38	2,362	4,372	Ahmednagar
14	पुणे रेल्वे	16	23	303	2,653	Pune Rly.
15	पुणे शहर	19	96	6,017	20,834	Pune City
16	पुणे (ग्रामीण)	28	45	2,116	3,852	Pune (Rural)
17	सातारा	26	28	2,612	3,094	Satara
18	सांगली	22	25	1,606	4,503	Sangli
19	सोलापूर शहर	5	19	1,293	14,769	Solapur City
20	सोलापूर (ग्रामीण)	21	33	1,680	8,975	Solapur (Rural)
21	कोल्हापूर	27	19	2,257	3,469	Kolhapur
22	औरंगाबाद शहर	10	2	2,641	1,102	Aurangabad City
23	औरंगाबाद (ग्रामीण)	21	10	1,213	1,406	Aurangabad (Rural)
24	जालना	16	8	1,191	2,413	Jalna
25	परभणी	17	10	1,381	1,979	Parbhani
26	बीड	22	13	1,399	2,509	Beed
27	नांदेड	35	21	2,694	4,982	Nanded
28	उस्मानाबाद	17	14	1,227	4,781	Osmanabad
29	हिंगोली	12	8	699	1,709	Hingoli
30	लातूर	21	16	1,336	6,064	Latur
31	बुलढाणा	27	12	2,106	9,143	Buldhana
32	अकोला	18	14	3,963	1,107	Akola
33	अमरावती शहर	9	0	1,850	2,148	Amravati City
34	अमरावती (ग्रामीण)	28	0	2,736	5,591	Amravati
35	यवतमाळ	28	18	1,671	12,985	Yavatmal
36	वाशिम	11	11	2,082	2,583	Washim
37	वर्धा	15	5	1,259	2,889	Wardha
38	नागपूर रेल्वे	25	1	1,176	349	Nagpur Rly.
39	नागपूर शहर	20	64	5,413	5,248	Nagpur City
40	नागपूर (ग्रामीण)	22	18	1,796	5,072	Nagpur (Rural).
41	गोंदिया	12	6	1,177	7,210	Gondiya
42	भंडारा	12	7	841	7,281	Bhandara
43	चंद्रपूर	28	22	2,396	6,131	Chandrapur
44	गडचिरोली	28	25	2,813	3,550	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		864	975	93,119	2,25,434	Maharashtra State

आधार - पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Office of the Director General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

तक्ता क्रमांक/ Table No. 10.2

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

(1)पोलीस/

तक्ता क्रमांक/

महाराष्ट्र राज्यातील पोलीसांवरील खर्च व त्यांची संख्या/

(2002-

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	पोलीस आयुक्त, अतिरिक्त पोलीस आयुक्त, उपआयुक्त व सहाय्यक पोलीस आयुक्त, Commissioner of Police, Additional Commissioner of Police, Deputy Commissioner of Police and Assistant Commissioner of Police			पोलीस निरीक्षक व सहाय्यक पोलीस निरीक्षक Police Inspector and Asstt. Police Inspector			पोलीस अभियोक्ता Police Prosecutors			उप-निरीक्षक व सहाय्यक उप-निरीक्षक Sub-Inspector Asstt.Sub-Inspector		
		तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	मुंबई	116	90	206	713	432	1145	49	54	103	2,437	1,663	4,100
2	मुंबईउपनगर												
3	ठाणे	13	0	13	63	2	65	12	16	28	389	14	403
4	रायगड	0	12	12	2	38	40	4	5	9	29	215	244
5	रत्नागिरी	0	7	7	1	18	19	3	7	10	106	65	171
6	सिंधुदुर्ग	0	5	5	1	19	20	4	2	6	2	108	110
7	नाशिक	5	16	21	17	90	107	5	10	15	16	262	278
8	धुळे	2	4	6	0	15	15	6	6	12	2	68	70
9	नंदुरबार	2	4	6	1	16	17	3	3	6	11	128	139
10	जळगाव	1	9	10	0	29	29	10	8	18	6	384	390
11	अहमदनगर	4	6	10	15	14	29	17	11	28	18	316	334
12	पुणे	7	16	23	37	158	195	19	20	39	40	998	1,038
13	सातारा	0	9	9	1	50	51	6	7	13	8	47	55
14	सांगली	0	3	3	0	1	1	8	5	13	136	104	240
15	सोलापूर	4	15	19	18	32	50	6	9	15	158	107	265
16	कोल्हापूर	0	8	8	2	26	28	3	6	9	131	163	294
17	औरंगाबाद	0	11	11	52	17	69	7	11	18	279	170	449
18	जालना	0	1	1	0	3	3	3	3	6	125	17	142
19	परभणी	5	4	9	25	4	29	4	5	9	132	35	167
20	हिंगोली	4	1	5	22	1	23	2	2	4	80	1	81
21	बीड	2	7	9	5	15	20	8	6	14	39	194	233
22	नांदेड	11	3	14	25	10	35	5	7	12	61	93	154
23	उस्मानाबाद	1	6	7	0	33	33	4	5	9	64	81	145
24	लातूर	1	9	10	4	31	35	0	8	8	16	155	171
25	बुलढाणा	0	9	9	2	20	22	8	7	15	10	125	135
26	अोला	0	6	6	0	20	20	3	9	12	0	281	281
27	वाशिम	0	5	5	0	25	25	6	0	6	0	111	111
28	अमरावती	7	11	18	17	58	75	13	10	23	327	322	649
29	यवतमाळ	0	8	8	0	37	37	6	6	12	61	239	300
30	वर्धा	0	7	7	0	28	28	14	6	20	0	175	175
31	नागपूर	9	26	25	29	102	131	17	22	39	83	1043	1,126
32	भंडारा	0	6	6	1	24	25	2	3	5	1	116	117
33	गोदिया	6	0	6	28	4	32	2	2	4	134	15	149
34	चंद्रपूर	0	8	8	28	51	79	9	4	13	1	297	298
35	गडचिरोली	12	0	12	55	0	55	2	2	4	344	9	353
महाराष्ट्र राज्य		212	332	534	1,164	1,423	2,587	270	287	557	5,246	8,121	13,367

आधार - (१) पोलीस आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

(२) पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)**Police****TABLE No. 10.2****Cost and Strength of Police in Maharashtra**

03)

हवालदार Head Constables			पोलीस शिपाई Constables			एकूण Total			केंद्र व राज्य शासनाच्या महसूल खात्या- मधून देय असलेली रक्कम (हजार रुपयात)	केंद्र व राज्य शासनाच्या महसूल खात्या- व्यतिरिक्त अन्य देय रक्कम (हजार रुपयात)	एकूण खर्च (हजार रुपयात)	Total cost (‘000 Rs.)	District
तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	Total cost payable from Central and State Revenue (‘000 Rs.)	Total cost payable other than Central and State Revenue (‘000 Rs.)			
(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)	
6,258	3,741	3,999	14,239	9,157	23,396	23,812	15,137	38,949	3,27,724	6,55,614	9,83,338	Mumbai Mumbai Suburban	
433	181	614	1,407	0	1,407	2,305	664	2,969	14,507	48,386	62,893	Thane	
14	394	408	59	0	59	104	1,712	1,816	33,819	1,72,408	2,06,227	Raigad	
160	139	299	549	0	549	816	489	1,305	11,714	1,05,635	1,17,349	Ratnagiri	
12	201	213	22	0	22	37	880	917	86,081	16,84,667	17,70,747	Sindhudurg	
94	1,097	1,191	303	0	303	435	3,949	4,384	1,82,333	3,53,102	5,35,435	Nashik	
3	451	454	30	0	30	37	1,463	1,500	8,008	1,37,093	1,45,101	Dhule	
36	192	228	162	0	162	212	848	1,060	3,853	86,030	89,882	Nandurbar	
44	450	494	218	0	218	269	2,662	2,931	35,820	2,19,589	2,55,409	Jalgaon	
24	495	519	138	0	138	199	2,197	2,396	15,981	1,26,204	1,42,186	Ahmednagar	
96	1,565	1,661	530	0	530	710	7,170	7,880	39,846	7,95,180	8,35,026	Pune	
26	701	727	111	0	111	146	2,170	2,316	15,711	1,98,156	2,13,867	Satara	
0	177	177	0	0	0	136	723	859	0	0	0	Sangli	
209	584	793	783	0	783	1,172	2,318	3,490	0	2,45,034	2,45,034	Solapur	
290	205	495	579	0	579	1,002	1,254	2,256	24,982	2,18,719	2,43,701	Kolhapur	
20	257	277	576	0	576	927	1,166	2,093	21,427	1,24,657	1,46,084	Aurangabad	
0	198	198	0	0	0	125	476	601	0	0	0	Jalna	
75	214	289	204	0	204	441	832	1,273	12,413	64,562	76,975	Parbhani	
85	88	173	375	0	375	566	194	760	11,795	78,282	90,076	Hingoli	
52	281	333	156	0	156	254	1,269	1,523	11,074	1,27,622	1,38,696	Beed	
308	501	809	456	0	456	861	1,857	2,718	34,888	2,41,781	2,76,668	Nanded	
34	230	264	59	0	59	158	1,049	1,207	0	0	0	Osmanabad	
126	155	281	46	0	46	193	1,136	1,329	26,390	1,48,785	1,75,175	Latur	
59	549	608	142	0	142	213	1,733	1,946	13,850	1,62,824	1,76,674	Buldhana	
0	428	428	0	0	0	0	2,002	2,002	0	1,57,741	1,57,741	Akola	
0	177	177	0	0	0	0	1,044	1,044	0	0	0	Washim	
92	545	637	133	0	133	576	2,839	3,415	1,13,504	1,27,313	2,40,818	Amravati	
26	368	394	72	0	72	159	1,731	1,890	0	149,954	1,49,954	Yavatmal	
0	275	275	0	0	0	0	1,240	1,240	18,704	1,18,984	1,37,688	Wardha	
640	1,058	1,698	2,060	0	2,060	2,821	5,101	7,922	1,09,472	7,32,818	8,42,290	Nagpur	
3	187	190	2	0	2	7	830	837	17,070	85,620	1,02,689	Bhandara	
200	0	200	651	0	651	1,019	124	1,143	21,704	1,35,148	1,56,852	Gondiya	
13	501	514	42	0	42	84	2,340	2,424	35,948	2,23,463	2,59,411	Chandrapur	
411	54	465	1,666	0	1,666	2,488	215	2,703	66,435	2,99,716	3,66,152	Gadchiroli	
9,843	16,639	26,182	25,770	9,157	34,927	42,505	35,959	70,489	13,15,053	80,25,087	93,40,140	Maharashtra State	

Source.—(1) Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

(2) Director General of Police, Govt. of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
(1)पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.3

महाराष्ट्र राज्यात झालेले इंडियन पिनल कोडखाली दखलपात्र असलेले गुन्हे (गुन्ह्यांचे प्रयत्न धरून)
Cognizable offences (including attempts) under Indian Penal Code in Maharashtra State
(2011)

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे (2)	तिमाहीमध्ये/ During Quarter				एकूण Total (31.12.2011) (7)	Offences (2)
		(31.3.2011) (3)	(30.6.2011) (4)	(31.9.2011) (5)	(31.12.2011) (6)		
1	दंगल	87	80	65	110	342	Rioting
2	नाण्यासंबंधीचे गुन्हे	0	0	0	0	0	Offences relating to coins
3	चलन व बँक नोटासंबंधीचे गुन्हे	23	25	20	12	80	Offences relating to currency and Bank notes.
4	खून	50	43	57	52	202	Murders
5	सदोष मनुष्यवध (परंतु खून या संज्ञेत अंतर्भूत नसलेले)	2	2	0	0	4	Culpable homicides not amounting to murder.
6	मादक पदार्थाचा व्यापार	0	0	0	0	0	Administrating of stupefying drugs.
7	पैशाच्या हेतूने विा इतर कारणा- क रिता माणसांना पळवून नेणे.	52	53	45	70	220	Kidnapping and abduction
8	दरोडा विा त्याकरिता ए त्र होणे	16	18	24	16	74	Dacoity and preparation of assembly for dacoity.
9	चोरी, लूट	88	100	132	116	436	Robbery.
10	घरफोडी	701	722	722	587	2732	House breaking
11	फसवणूक	493	478	458	397	1826	Cheating
12	विश्वासघात	96	112	134	126	468	Breach of trust
13	ए ण चो-या	3268	3131	3222	3353	12974	Total Thefts
	(अ) तांब्याची तार	28	14	17	13	72	(a) Copper Wire
	(ब) जनावरे	0	0	1	0	1	(b) Cattle
	(क) सायकली	12	9	14	22	57	(c) Cycles
	(ड) मोटारी व सुटे भाग	1128	1252	1171	1230	4781	(d) Motor Vehicle and accessories
	(इ) पिस्तुले वगैरे	1	0	0	0	1	(e) Fire arms
	(फ) स्फोटक पदार्थ	0	0	0	0	0	(f) Explosives
	(ग) इतर	2099	1856	2019	2088	8062	(g) Other thefts
14	इतर गुन्हे	3406	3137	2950	3340	12833	Other Crimes
	ए ण	8282	7901	7829	8179	32191	Total

आधार - (१) पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (२) पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— (1) Office of the Director General of Police, Government of Maharashtra State, Mumbai (2) Office of the Police Commissioner, Brihan Mumbai, Government of Maharashtra, Mumbai

टीप/Note : N. A. उपलब्ध नाही/ Not Available

तक्ता क्रमांक / **TABLE No. 10.4**

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.4

बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे - भाग-१
Cognizable Crimes in Brihan Mumbai—Part-I
(2011)

अनु क्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्षात नोंदविलेल्या प्रकरणांची संख्या	तपास करणे नाकारल्याची प्रकरणे	कायद्यातील किंवा वस्तुस्थितीतील			बिनचूक प्रकरणे			दंडाधिकाऱ्या-समोर थेट दाखल केलेली प्रकरणे	गुन्हा शाबीत झालेली दंडाधिकाऱ्या-पुढील प्रकरणे	एकूण बिनचूक प्रकरणे	एकूण Offences		
				खोटी सिध्द किंवा घोषित झालेली प्रकरणे	किंवा सिध्द ठरविलेली प्रकरणे	किंवा गुन्हा अदखलपात्र ठरविलेली प्रकरणे	चुकीमुळे वर्ष अखेरची प्रलंबित प्रकरणे	गुन्हा शाबीत झालेली प्रकरणे	निकालात काढलेली निर्दोष ठरविलेली किंवा समोपचाराने मिटवलेली प्रकरणे					शोधून न काढलेली प्रकरणे	दंडाधिकाऱ्या-समोर थेट दाखल केलेली प्रकरणे
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)	
वर्ग एक-														Class-I	
शासन, सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्यायविरुद्धचे गुन्हे		1,105	0	15	2	7,224	46	187	1	234	96	6	1,105	Offences against the State, public tranquillity, safety and justice	
वर्ग दोन-														Class-II	
व्यक्तिगत गंभीर गुन्हे		6,671	0	17	72	96,857	658	5,181	71	5,910	502	46	6,671	Serious offences against the persons	
वर्ग तीन-														Class-III	
व्यक्तिगत व मालमत्ता-विषयक गंभीर गुन्हे		6,169	0	169	144	29,328	522	827	125	1,474	151	24	6,169	Serious offences against the persons and property	
वर्ग चार-														Class-IV	
व्यक्तिगत किरकोळ गुन्हे		2,728	0	16	18	20,683	237	1,297	41	1,575	115	3	2,728	Minor offences against persons	

वर्ग पाच-													Class-V
मालत्ताविषयक किरकोळ गुन्हे	26,401	0	855	473	1,07,905	1,271	2,291	697	4,259	565	46	20,401	Minor offences against property
एकूण वर्ग ए ते पाच	43,074	0	1,072	709	2,61,997	2,734	9,783	935	13,452	1,429	125	43,074	Total for classes I to V
वर न उल्लेखिलेले इतर गुन्हे	3,986	0	102	53	71,467	363	1,916	252	2,531	298	46	14,963	Other offences (not mentioned above)
एकूण	47,060	0	1,174	762	3,33,464	2,117	7,556	1,516	11,189	836	171	58,037	Grand Total

आधार - पोलीस आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source —Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

पोलीस/

तक्ता क्रमांक/

बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे - भाग-२

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	कोर्टात सुनावणी व्हावयाची असलेल्या किंवा तपासावर किंवा जामिनावर असलेल्या कैदेतील व्यक्तिविषयी या वर्षाच्या सुरुवातीला क्रिमीनल प्रोसिजर कोडच्या १७० कलमानुसार		क्रिमीनल प्रोसिजर कोडच्या आदेशानुसार		सुनावणी केलेल्या व्यक्ती No. of persons tried	गुन्हा शाबीत झालेल्या व्यक्ति No. of persons convicted
		पोलिसांकडे नोंदविलेली किंवा पोलिसांनी दखल घेतलेली प्रकरणे Persons in custody pending trial or investigation or on bail under section 170 Cr. P. C. at the beginning of the year as concerned in cases reported to or in cases taken by the police	वर्षात पोलिसांनी अटक केलेल्या व्यक्ती Persons arrested by the Police during the year	कलम १६९ खाली मुक्त केलेल्या व्यक्ती Persons released under section 169 Cr. P. C.	दंडाधिकार्याच्या सुनावणीपूर्वी मुक्त केलेल्या व्यक्ती Persons released by Magistrate's order before trial		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
वर्ग एक -							
	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय हया बाबतीतील गुन्हे	14348	1949	0	5	3536	23
वर्ग दोन-							
	व्यक्तिसंबंधी गंभीर गुन्हे	62876	8810	2	227	14260	549
वर्ग तीन-							
	व्यक्ति विा मालमत्ते- संबंधी गंभीर गुन्हे	15954	2688	9	90	4141	470
वर्ग चार-							
	व्यक्तिसंबंधी गौण गुन्हे	8453	1588	0	11	3434	193
वर्ग पाच-							
	मालमत्तेसंबंधी गौण गुन्हे	36178	6950	28	293	9663	889
एकूण वर्ग ए ते पाच		133034	21265	39	626	34851	2124
	वर न उल्लेखिलेले इतर गुन्हे	37172	3478	2	108	7394	482
एकूण		169014	25463	41	734	42231	2606

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)**Police**

TABLE No. 10.5

**Cognizable Crimes in Brihan Mumbai—Part-II
(2009)**

निर्दोष ठरविलेल्या मुक्त केलेल्या किंवा सामोपचाराने मिटविलेल्या प्रकरणातील व्यक्ति No. of persons acquitted or discharged or compounded	अटक टाळलेल्या व्यक्तींची वर्षअखेरची संख्या No. of persons evading arrest at the close of the year	कोर्टात सुनावणी व्हावयाची असलेल्या किंवा तपासावर किंवा जामिनावर असलेल्या व्यक्तींची वर्षअखेरची संख्या No. of persons in custody pending trial or investigation or on bail at the end of the year	दंडाधिकारी प्रकरणातील व्यक्ती Persons concerned in Magistrate's cases			Offences
			अटक केलेले Number arrested	गुन्हा शाबीत झालेली Number convicted	निर्दोष ठरविलेले किंवा मुक्त केलेले Number acquitted or discharged	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
						Class-I
702	0	16527	57	9	16	Offences against the State, public tranquillity, safety and justice
						Class-II
4202	1	67074	58	16	69	Serious offences against the persons
						Class-III
961	0	17477	32	15	53	Serious offences against the property and persons or against property only
						Class-IV
808	0	9574	10	4	16	Minor offences against the persons
						Class-V
1729	2	39982	136	33	83	Minor offences against the property
8402	3	450634	293	77	237	Total for classes I to V
2918	0	32790	0	22	28	Other offences not specified above
11320	3	183424	293	99	265	Grand Total

Source —Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)/SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

(१)पोलीस/POLICE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.6

बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे - भाग-१

Non-Cognizable crimes in Brihan Mumbai—Part-I
(2009)

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्षाच्या सुरुवातीची प्रलंबित प्रकरणे Number of cases pending at the beginning of the year	वर्षभरात दाखल झालेली प्रकरणे Cases reported during the year	निपटारा करण्यासाठी एकूण [स्तंभ (३)+(४)] Total for disposal [column (3) + (4)]	सुनावणी न करता रद्दबातल केलेली प्रकरणे Number of cases dismissed without trial	आरोपी मेला, निसटला किंवा सुनावणी चालू असताना वेडा झाला किंवा त्याच्यावरील आरोप रद्द केले सामोपचाराने मितवले किंवा काढून घेतली अशी प्रकरणे Cases in which accused died, escaped, became insane during trial or in which charges were abandoned, compounded or withdrawn	सुनावणी संपुष्टात आल्यामुळे निकालात काढलेली प्रकरणे Number of cases tried to a conclusion and ended in मुक्त केलेली किंवा निर्दोषी ठरविलेली Discharged or acquitted	गुन्हा शाबीत झालेली Convicted	वर्षअखेर प्रलंबित प्रकरणे No. of cases pending at the close of the year	Offences
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
वर्ग एक -										
1	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता इत्यादी बाबतीतील गुन्हे	2,045	610	2,655	16	80	151	18	2,390	Class-I Offences against the State, public tranquillity, etc.
वर्ग दोन-										
2	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	7,358	5,153	12,511	91	489	2,319	425	9,187	Class-II Serious offences against the persons

वर्ग तीन-										Class-III
3	मालमत्ताविषयक गंभीर गुन्हे	6,309	2,436	8,745	66	81	656	321	7,621	Serious offences against the property
वर्ग चार-										Class-IV
4	व्यक्तिविषयक गौण गुन्हे	3,406	1,340	4,746	20	110	630	196	3,790	Minor offences against the persons
वर्ग पाच-										Class-V
5	मालमत्ताविषयक गौण गुन्हे	30,676	10,374	41,050	241	256	1,405	752	38,396	Minor offences against the property
वर्ग सहा-										Class-VI
6	वर न उल्लेखिलेले इतर गुन्हे	9,617	2,299	11,916	269	308	1,796	476	9,067	Other offences not specified above
7	पोलीसांनी दखल घेतलेले इतर विशेष विा स्थानिक कायद्याबाबतचे गुन्हे	2,79,577	2,946	2,82,523	45	178	1,570	378	2,80,352	Offences under other special local laws non-cognizable by the Police
एकूण		3,38,988	25,158	3,64,146	748	1,502	8,527	2,566	3,50,803	Grand Total

आधार - पोलीस आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source—Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

(१)पोलीस/

तक्ता क्रमांक/

बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे - भाग-२

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्षाच्या सुरुवातीला शिल्लक असलेली प्रकरणे ज्यातील व्यक्तींची सुनावणी चालू आहे किंवा ज्यांच्याबाबत कायदेशीर कारवाई सुरु केली आहे Persons concerned in cases pending at the beginning of the year namely under trial or against whom processes had been issued	ज्यांच्याविरुद्ध कारवाई सुरु केली आहे अशा व्यक्ती Persons against whom processes had been issued	तक्रारीवरून दंडाधिकार्यानी स्वतः घेतलेल्या दखलीमुळे किंवा पोलीसांकडून मिळालेल्या माहितीवरून On Magistrate's own motion or information from the police	पळून गेल्यामुळे किंवा अटक टाळल्यामुळे या वर्षात ज्यांना अटक झाली नाही अशा व्यक्ती आणि ज्यांच्याविरुद्ध वर्ष अखेरीस कायदेशीर कारवाई प्रलंबित होती अशा व्यक्ती Persons not arrested because they absconded or evaded arrest or failed to comply with summons during the year and persons against whom processes were outstanding at the end of the year	न्यायालयापुढे हजर झालेल्या व्यक्ती Persons who appeared before Court
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
वर्ग एक -						
1	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय पातळीवरील गुन्हे.	7990	1468	0	0	9458
वर्ग दोन-						
2	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	30782	6150	0	1	36933
वर्ग तीन-						
3	मिळकतीसंबंधी गंभीर गुन्हे	8025	2158	0	4	10187
वर्ग चार-						
4	व्यक्तिविषयक गौण गुन्हे	5978	684	0	0	6662
वर्ग पाच-						
5	मिळकतीसंबंधी गौण गुन्हे	18467	4247	8	3	22725
वर्ग सहा-						
6	वर न उल्लेखिलेले इतर गुन्हे	16799	2594	1	0	19394
वर्ग सात-						
7	पोलीसांनी दखल घेतलेले इतर विशेष किंवा स्थानिक कायद्याबाबतचे गुन्हे	24557	2664	0	0	27221
एू ण		112598	19965	9	8	132580

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)**Police**

TABLE No. 10.7

**Non-Cognizable Crimes in Brihan Mumbai—Part-II
(2009)**

हजर झालेल्या व सुनावणीशिवाय मुक्त केलेल्या व्यक्ती	सुनावणी झालेल्या व्यक्ती Persons tried		वर्षअखेर सुनावणी चालू असलेल्या व्यक्ती	आरोप रद्द केलेल्या, सामोपचाराने मिटवलेल्या किंवा काढून घेतलेल्या प्रकरणांतील व्यक्ती व सुनावणी चालू असतांना मेलेल्या निसटून गेलेल्या किंवा वेड लागलेल्या व्यक्ती	हजर होण्याआधीच मेलेल्या / निसटून गेलेल्या किंवा बदली करण्यात आलेल्या व्यक्ती	Offences
Persons discharged after appearance without trial	निर्दोष ठरविलेल्या किंवा मुक्त केलेल्या Acquitted or discharged	गुन्हा शाबीत झालेल्या Convicted	Persons under trial at the close of the year	Number concerned in cases abandoned or compounded or withdrawn and number who died, escaped or became insane during the trial	No. of persons died, escaped or transferred before appearance	(2)
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
						Class-I
2	566	22	8868	21	0	0 Offences against the State, public tranquillity, safety and justice
						Class-II
5	2955	402	33571	194	1	0 Serious offences against the persons
						Class-III
0	649	303	9235	1	0	0 Serious offences against the property
						Class-IV
1	669	159	5833	7	2	0 Minor offences against the persons
						Class-V
1	1126	583	21015	8	0	0 Minor offences against the property
						Class-VI
2	1587	178	17627	26	0	0 Other offences not specified above
						Class-VII
0	2327	631	24283	6	0	0 Offences under other special or local laws and cognizable by Police
11	9879	2278	120432	263	3	0 Grand Total

Source — Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.8

बृहन्मुंबईतील व महाराष्ट्र राज्यातील (बृहन्मुंबई वगळून) चोरीस गेलेली व परत मिळालेली मालमत्ता
Property stolen and recovered in Brihan Mumbai and in Maharashtra State (excluding Brihan Mumbai)

2011

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	मालमत्ता चोरीस गेलेली प्रकरणे (संख्या) Cases in which property was stolen (No.)	चोरीची मालमत्ता परत मिळालेली प्रकरणे (संख्या) Cases in which property was recovered (No.)	चोरीस गेलेल्या मालमत्तेची किंमत (रु. '000) Amount of property stolen ('000 Rs.)	परत मिळालेल्या मालमत्तेची किंमत (रु. '000) Amount of property recovered ('000 Rs.)	Offences
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
बृहन्मुंबई दखलपात्र-						Brihan Mumbai Cognizable-
1	चोरी	15742	4902	2367353850	523038389	Theft
2	जबरी चोरी	467	342	86867629	33707967	Robbery
3	दंडनीय विश्वासघात	553	197	1913369611	109816969	Criminal breach of trust
4	शासकीय कर्मचारी, बँकात काम करणारे, व्यापारी व दलाल यांनी केलेला दंडनीय विश्वासघात.	4	2	5341899	650	Criminal breach of trust by public servant or by bankers. merchants or agents.
5	चोरीची मालमत्ता बाळगणे अदखली-	23	23	1004305	1004305	Possession of stolen property Non-cognizable-
6	बळजबरीने लुबाडणे	177	158	3000000	0	Extortion
7	दंडनीय अफरातफर	908	325	164431	27932007	Criminal misappropriation
एकूण		17874	5949	4377101725	695500287	Grand Total
महाराष्ट्र राज्य (बृहन्मुंबई वगळून) दखलपात्र-						Maharashtra State (excluding Brihan Mumbai) Cognizable-
1	चोरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Theft
2	जबरी चोरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Robbery
3	दंडनीय विश्वासघात	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Criminal breach of trust
4	शासकीय कर्मचारी, बँकात काम करणारे, व्यापारी व दलाल यांनी केलेला दंडनीय विश्वासघात.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Criminal breach of trust by public servant or by bankers. merchants or agents.
5	चोरीची मालमत्ता बाळगणे अदखली-	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Possession of stolen property Non-cognizable-
6	बळजबरीने लुबाडणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Extortion
7	दंडनीय अफरातफर.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Criminal misappropriation
एकूण		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Grand Total

आधार - (१) पोलीस आयुक्त व (२) पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source —(i) Commissioner of Police and (ii) Director-General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

तक्ता क्रमांक/ Table No. 10.9

**10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)**

(१)पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.9

**महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे धरुन परंतु बृहन्मुंबई वगळून) - भाग-१
Cognizable crimes in Maharashtra State (including Railway but excluding Brihan Mumbai)—Part-I**

(2011)

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	तपासावर शिल्लक असलेल्या आदल्या वर्षातल्या गुन्हांची संख्या Number of cases pending investigation from the previous year	वर्षात दाखल झालेली प्रकरणे Number of cases reported during the year	तपासणी न झालेली किंवा तपासणीस नकार दिलेली प्रकरणे Number of cases not investigated or in which investigation was refused	वस्तुस्थितीतील किंवा कायद्यातील चुकीमुळे खोटी किंवा दखलपात्र नसलेली घोषित केलेली प्रकरणे Number of cases declared false due to mistake of facts or law or non-cognizable	वर्षभरात दोषारोपपत्र देण्यात आलेली प्रकरणे Cases in which charge-sheets were laid during the year	वर्षभरात दोषारोपपत्र देण्यात न आलेली परंतु तपास पूर्ण करुन अंतिम अहवाल सादर करण्यात आलेली प्रकरणे Cases in which charge-sheets were not laid but investigation completed and final report submitted during the year	वर्ष अखेरीस तपासावर शिल्लक असलेली प्रकरणे Cases pending investigation at the end of the year	Offences	
										(1)
1	दखलपात्र गुन्हेयात साथ देणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Abetment of cognizable offences
2	दखलपात्र गुन्हेयाविषयी कट करणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Cognizable criminal conspiracy
	वर्ग ए -									Class I-
3	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय हया बाबतीतील गुन्हे	3,714	2,395	--	68	2,079	N.A.	3,978		Offences against the State public tranquility, safety and justice.
	वर्ग दोन-									Class II-
4	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	12,728	12,341	--	620	9,733	N.A.	14,989		Serious offences against the persons.
	वर्ग तीन-									Class III-
5	व्यक्ती आणि मालमत्ताविषयक किंवा	16,583	5,918	--	820	2,814	N.A.	18,658		Serious offences against persons

वर्ग चार-							Class IV-		
6	व्यक्तिविषयक रिपोर्ट गुन्हे.	6,223	3,047	311	2,003	N.A.	6,734	Minor offences against the persons.	
वर्ग पाच-							Class V-		
7	मालमत्ताविषयक रिपोर्ट गुन्हे	81,196	24,880	3,958	9,492	N.A.	91,743	Minor offences against the	
ए ण- (ए ते *>)		1,20,444	48,581	0	5,777	26,121	0	1,36,102	Sub-Total (1 to 5)
9	वर नमूद न केलेले इतर गुन्हे.	64,292	6,704	283	5,550	N.A.	65,429	Other offences not specified above	
ख	(१) विशेष व स्थानिक कायद्या- आलील दखलपात्र ठरलेले गुन्हे.							(I) Offences under special and local laws declared to be cognizable.	
क	(२) १९४७ च्या बी.एच.ओ.आर., कायद्याखालील गुन्हे.	-	-	-	-	-	-	(ii) Offences under B.H.O.R.Act, 1947.	
ए ण		1,84,736	55,285	0	6,060	31,671	0	2,01,531	Grand Total

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 10.9 —Contd.

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्ग केलेली प्रकरणे Transferred	न्यायालयात काम चालू असेलेली गेल्या वर्षातील प्रकरणे Cases pending trial at Court from the previous year	चालू वर्षात न्यायालयात पाठविलेली प्रकरणे Cases sent to Court for trial during the year	न्यायालयात सामोपचाराने मिटलेली, काढून घेतलेली किंवा अन्यथा निकालात काढलेली (गुन्हास मदत केल्याचे गुन्हे धरून) प्रकरणे		निर्दोष सुटलेली प्रकरणे Cases acquitted	गुन्हा शाबित झालेली प्रकरणे Cases convicted	वर्ष अखेरीस न्यायालयात चालू असलेली प्रकरणे Cases pending trial at court at the end of the year	Offences
					सामोपचाराने मिटवलेली प्रकरणे Compounded	न्यायालयातून काढून घेतलेली किंवा अन्यथा थांबविलेली प्रकरणे Withdrawn or otherwise dropped				
(1)	(2)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1	दखलपात्र गुन्हायात साथ देणे	..	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Abetment of cognizable offences
2	दखलपात्र गुन्हायाविषयी कट करणे	..	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Cognizable criminal conspiracy
	वर्ग ए -	..								Class I-
3	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय हया बाबतीतील गुन्हे	..	12132	2079	253		397	32	13529	Offences against the State public tranquility, safety and justice.
	वर्ग दोन-	..								Class II-
4	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	..	83200	9733	3028		4907	622	84376	Serious offences against the persons
	वर्ग तीन-	..								Class III-
5	व्यक्ती आणि मालमत्ताविषयक किंवा फक्त मालमत्ताविषयक गंभीर गुन्हे.	..	19320	2814	542		871	506	20215	Serious offences against persons and property or against property only.
	वर्ग चार-	..								Class IV-
6	व्यक्तिविषयक रिकोळ गुन्हे.	..	22250	2003	857		1418	246	21732	Minor offences against the persons.

वर्ग पाच-		Class V-							
7	मालमत्ताविषयक रिकोळ गुन्हे	63232	9492	1425	2682	1243	67334	Minor offences against the property.	
ए ण- (ए ते *>)		200134	26121	6105	10275	2649	207186	Sub-Total (1 to 8)	
8	वर नमूद न केलेले इतर गुन्हे.	41564	5550	2476	4024	476	40138	Other offences not specified above	
(१) विशेष व स्थानिक कायद्या- खालील दखलपात्र ठरलेले गुन्हे.								(I) Offences under special and local laws declared to be cognizable.	
(२) १९४७ च्या बी.एच.ओ.आर., कायद्याखालील गुन्हे.								(ii) Offences under B.H.O.R.Act, 1947.	
ए ण वर्ग पाच-		0	241698	31671	8581	14299	3125	247324	Grand Total Class V-

आधार - पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source.—Office of the Director-General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

(१)पोलीस/

तक्ता क्रमांक/

महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे धरुन व बृहन्मुंबई वगळून) भाग-२

(2001)

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	गेल्या वर्षापासून प्रकरणांची चौकशी चालू असताना ज्या व्यक्ती कैदेत आहेत किंवा जामिनावर सुटल्या आहेत अशांची संख्या	वर्षभरात अटक केलेल्या व्यक्ती दंडाधिकाऱ्यांनी केलेल्या व्यक्ती	सुनावणीपूर्वी पोलिसांनी किंवा दंडाधिकाऱ्यांनी मुक्तदाखल केले आहेत	वर्ष अखेरीस प्रकरणांची चौकशी चालू असताना ज्या व्यक्ती कैदेत आहेत किंवा जामिनावर सुटल्या आहेत अशांची संख्या	ज्यांच्यावरील प्रकरणाची कोर्टातील सुनावणी गेल्या वर्षापासून चालू आहे अशा व्यक्तींची संख्या	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	दखलपात्र गुन्हेयात साथ देणे	0	0	0	0	0	36
2	दखलपात्र गुन्हेयाविषयी कट करणे	0	4	0	0	4	79
वर्ग एक-							
3	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय हया बाबतीतील गुन्हे	5,087	59,778	102	55,848	8,915	3,82,564
वर्ग दोन-							
4	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	7,414	94,266	482	93,437	7,761	6,04,846
वर्ग तीन-							
5	व्यक्ती आणि मालमत्ताविषयक किंवा फक्त मालमत्ताविषयक गंभीर गुन्हे	2,145	20,142	2,566	16,907	2,814	1,60,880
वर्ग चार-							
6	व्यक्तिविषयक किरकोळ गुन्हे.	782	11,243	48	11,059	918	90,293
वर्ग पाच-							
7	मालमत्ताविषयक किरकोळ गुन्हे	4,195	31,744	2,812	28,969	4,158	2,55,760
वर्ग सहा-							
8	वर न नोंदविलेले इंडियन पिनल कोडखालील इतर गुन्हे	3,109	35,908	58	36,451	2,508	2,07,509
एकूण- (एक ते आठ)		22,732	2,53,085	6,068	2,42,671	27,078	17,01,957
9	वर नमूद न केलेले इतर गुन्हे.						
	(१) विशेष व स्थानिक कायद्या- खाली दखलपात्र ठरलेले गुन्हे	33,264	2,43,496	135	2,37,256	39,369	12,18,474
	(२) १९४७ च्या बी.एच.ओ.आर., कायद्याखालील गुन्हे	0	0	0	0	0	0
एकूण		55,996	4,96,581	6,203	4,79,927	66,447	29,20,431

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)**Police**

TABLE No. 10.10

**Cognizable Crimes in Maharashtra State (including Railways but excluding Brihan Mumbai)—Part-II
-02)**

ज्यांचेवरील प्रकरणे कोर्टापुढे सुनावणीसाठी या वर्षात सादर केली अशा व्यक्तींची संख्या	ज्यांची प्रकरणे सामोपचाराने मिटविली किंवा काढून घेतली किंवा अन्यप्रकारे निकालात काढली (गुन्ह्यात साथ देणे वगैरे आरोप धरून) अशा व्यक्ती	शिक्षा झालेल्या व्यक्ती	निर्दोष ठरविलेल्या किंवा मुक्त केलेल्या व्यक्ती	ज्या व्यक्तींची कोर्टापुढे सुनावणी चालू असताना ज्या कैदेत आहेत किंवा जामिनावर सुटल्या आहेत अशा व्यक्तींची वर्षअखेरची संख्या	वर्ग केलेली प्रकरणे	Offences	
Number of persons whose cases were put to Court for trial during the year	Number of persons against whom cases were compounded or withdrawn or whose cases were otherwise disposed of including abeting, etc.	Number of persons convicted	Number of persons acquitted or discharged	Number of persons in custody or on bail pending trial in Courts at the end of the year	Transferred		
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	
--	--	--	--	4	32	--	Abetment of cognizable offences
0	0	0	0	5	74	--	Cognizable criminal conspiracy
55,848	3,268	2,847	4,496	22,721	4,05,080	--	Class I- Offences against the State public tranquility, safety and justice.
93,437	16,159	1,811	7,794	42,157	6,30,362	--	Class II- Serious offences against the persons
16,907	392	716	2,032	9,283	1,65,364	--	Class III- Serious offences against persons and property or against property only.
11,059	1,029	736	844	5,618	93,125	--	Class IV- Minor offences against the persons
28,969	1,711	1,351	3,535	13,273	2,64,849	--	Class V- Minor offences against the property
36,451	2,264	1,788	4,412	18,685	2,16,811	--	Class VI- Other offences under I.P.C. not mentioned above.
2,42,671	24,823	9249	23,113	1,11,746	17,75,697	--	Sub-Total (1 to 8)
							Other offences not specified above.-
2,37,256	453	32,977	36,462	1,02,201	12,83,637	--	(I) Offences against special and local laws declared to be cognizable
0	0	0	0	0	0	--	(ii) Offences under B.H.O.R. Act, 1947.
4,79,927	25,276	42,226	59,575	2,13,947	30,59,334	--	Grand Total

Source—Director General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.11

कारागृहातील व दुय्यम कारागृहातील कैदी
Prisoners confined in Jails and subsidiary Jails
(2010-11)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब Particulars	माहिती Item			
(1)	(2)	(3)			
1	कैदेची जागा-	Place of confinement-			
	(अ) मध्यवर्ती कारागृह	9 (a) Central Jails			
	(ब) जिल्हा कारागृह	30 (b) District Jails			
	(क) विशेष कारागृह, रत्नागिरी	1 (c) Special Jails, Ratnagiri			
	(ड) शिोर सुधारालय, नाशिक	1 (d)			
	(ई) दुय्यम कारागृह	112 (e) Sub-Jails			
	(फ) मुक्त छावण्या	1 (f) Open Colonies			
	एकूण	154			
		Total			
	पुरुष Men	स्त्रिया Women	एकूण Total		
2	कैदी-	Prisoners-			
2.1	वर्षाच्या सुरवातीस असलेले	22,490	1,400	23,890	Remained at the Commencement of the year
2.2	वर्षात भरती झालेले	1,18,001	8,290	1,26,291	Received during the year.
	एकूण	1,40,491	9,690	1,50,181	Total
2.3	कायद्याच्या सर्व कलमातून मुक्त झालेले.	1,17,866	8,386	1,26,252	Discharged from all clauses
2.4	वर्षाच्या शेवटी असलेले	22,625	1,304	23,929	Remaining at the end of the year
2.5	प्रत्येक वर्गाची दैनिक सरासरी संख्या	22,323	1,367	23,690	Daily average number of each class

आधार : कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Office of the Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
(२)न्यायालयीन/Judicial

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.12

कारागृहात दाखल केलेल्या व वर्षअखेरीस राहिलेल्या कैद्यांची स्त्री-पुरुष संख्या व चालू वर्षात कैद केलेल्या कैद्यांची
(न्यायिक कैदी फक्त) स्त्री-पुरुष, वय, साक्षरता व पूर्वीच्या व्यवसायानुसार संख्या

Number of convicts admitted and remained in jail at the close of the year by sex and convicts imprisoned during the year by sex, age, literacy and previous occupation (for judicial convicts only)
(2010-11)

अनु.क्र. Sr. No. (1)	बाब (2)	माहिती Particulars		Item (2)
		पुरुष Men (3)	स्त्रिया Women (4)	
1	आदल्या वर्षाच्या शेवटी राहिलेले कैदी	8,039	500	Remained at the close of the previous year
2	चालू वर्षात कैद केलेले	16,556	634	Imprisoned during the present year
3	बदलून आलेले	6,503	510	Received by transfer
	एकूण	31,098	1,644	Total
4	वर्षभरात मुक्त केलेले	23,411	1,162	Discharged during the year
5	वर्ष ओर शिल्लक संख्या चालू वर्षात कैद केलेले-	7,687	482	Closing balance at the end of the year Imprisoned during the present year-
1	वयानुसार / Age-			
1.1	Under 16 वर्षाखालील / Years	--	--	
1.2	16-18 वर्षे / Years	--	--	
1.3	19-21 वर्षे / Years	2,734	143	
1.4	22-30 वर्षे / Years	6,307	230	
1.5	31-40 वर्षे / Years	4,501	179	
1.6	41-60 वर्षे / Years	2,305	64	
1.7	Above 60 वर्षावर / Years	709	18	
	एकूण	16,556	634	Total
2	साक्षरतेनुसार-			Literacy-
2.1	साक्षर	13,118	478	Literate
2.2	निरक्षर	3,438	156	Illiterate
	एकूण	16,556	634	Total
3	पूर्वीच्या व्यवसायानुसार-			Previous occupation
3.1	शासकीय सेवेत, नगरपालिका किंवा इतर स्थानिक संस्थात काम करणारे	31	2	Employed under Government or municipal or other local authorities.
3.2	व्यावसायिक व्यापार व वाणिज्य क्षेत्रातील	1,309	0	Professional and engaged in commercial trade
3.3	सेवा किंवा वैयक्तिक कार्यालये असलेल्या	5,379	97	In service or performing personal offices
3.4	शेती व पशु क्षेत्रातील	4,300	121	Engaged in agriculture and with animals.
3.5	यांत्रिक, कला, वस्तुनिर्माण व अभियांत्रिकी क्षेत्रातील	--	--	Employed in mechanical, arts manufacture and engineering operation, etc.
3.6	इतरत्र वर्गीकरण न झालेल्या व्यक्ती	5,537	414	Miscellaneous, not classified otherwise
	एकूण	16,556	634	Total
3.7	विवाहित	11,670	511	Married
3.8	अविवाहित	4,628	116	Unmarried
3.9	विधवा / विधूर	258	7	Widows / Widower
	एकूण	16556	634	Total

आधार : कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source - Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
(२)न्यायालयीन/Judicial

तक्का क्रमांक/TABLE No. 10.13

कारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची स्त्री-पुरुष, शिक्षेचे स्वरूप व शिक्षेची मुदत यानुसार, तसेच पूर्वी शिक्षा झालेली असून पुन्हा कारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची संख्या (न्यायिक कैदी फक्त)

Number of convicts admitted into jail by sex, nature and length of sentences and convicts admitted into the jails who had been previously convicted (for Judicial convicts only)
(2010-11)

अनु.क्र. Sr.No.	बाब	पुरुष Male	स्त्रिया Women	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
	वर्षभरात कारागृहात दाखल केलेली कैदी- कारावास-			<i>Convicts admitted during the year— Imprisonment—</i>
1	एक महिना किंवा कमी	9,264	212	Not exceeding one month
2	एक महिन्याहून जास्त व तीन महिने किंवा कमी	2,191	126	Above one month and not exceeding three months
3	तीन महिन्याहून जास्त व सहा महिने किंवा कमी	1,436	116	Above three months and not exceeding six months
4	सहा महिन्याहून जास्त व ए वर्ष किंवा कमी	1,204	51	Above six months and not exceeding one year
5	एक वर्षाहून जास्त व दोन वर्ष किंवा कमी	627	15	Above one year and not exceeding two years
6	दोन वर्षाहून जास्त व पाच वर्षे किंवा कमी	495	24	Above two years and not exceeding five years
7	पाच वर्षाहून जास्त व दहा वर्षे किंवा कमी	448	24	Above five years and not exceeding ten years
8	दहा वर्षाहून जास्त	135	4	Exceeding ten years
9	हद्यपारीची शिक्षा-			Sentenced to transportation-
	(अ) आयुष्यभर	749	62	(a) For life
	(ब) मुदतीची हद्यपारी	--	--	(b) For a tern
10	मृत्युची शिक्षा	7	--	Sentence of death.
	एकूण	16,556	634	Total
	पूर्वी शिक्षा झालेले व कारागृहात दाखल केलेले कैदी-			Convicts admitted who had been previously convicted-
1	जामीन न मिळाल्यामुळे किंवा चांगल्या वर्तणुकी- अभावी कैद केलेले सराईत गुन्हेगार.	--	--	Number of habitual offenders imprisoned in default of finding security or good behaviour
2	पूर्वी शिक्षा झालेले व जामीन न मिळविता आल्यामुळे कैद केलेले-			Number of habitual offenders imprisoned in default behaviour
	(अ) पूर्वी एकदा शिक्षा झालेले	--	--	(a) Previously convicted once
	(ब) पूर्वी दोनदा शिक्षा झालेले	--	--	(b) Previously convicted twice
	(क) पूर्वी दोनपेक्षा जास्त वेळा शिक्षा झालेले	--	--	(c) Previously convicted more than twice
	एकूण - (१+२)	0	0	Total (1+2)
3	१६ वर्षाखालील गुन्हेगार	--	--	Offenders under 16 years of age

आधार : कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयके)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
(२) न्यायालयीन/Judicial

तक्का क्रमांक/TABLE No. 10.14

तुरुंगामील कैद्यांवर पहारा करणे व त्यांची देखभाल करणे यावरील खर्च
Expenditure on guarding and maintaining the prisoners in jails
(2010-11)

(रुपये हजारत/Rs. in thousands)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	खर्च Expenditure (3)	Item (2)
आस्थापना खर्च			
	(अ) आवर्ती (वेतनासह)	12,60,338	
	(ब) अनावर्ती		
	१. विकास खर्च	6,227	
	२. विकासेत्तर खर्च	--	
	एकूण (अ+ब)	12,66,565	Total (A + B)
	(क) योजनेत्तर खर्च-		(C) Expenditure on Non-plan scheme-
1	वेतन	7,97,297	Salaries
2	प्रवास खर्च	4,830	Travel expenses
3	आहारविषयक आकार	2,22,076	Diet charges
4	कार्यालयीन खर्च	4,574	Office expenses
5	अवजारे, यंत्रसंच व यंत्रसामग्री	264	Tools,Plants,Machinery and Equipment
6	भाडे, दर व कर	12,286	Rents, Rates and Taxes
7	मजुरी	28,200	Wages
8	सहाय्यक अनुदान	439	Grant-in-aid contribution
9	वैद्यकीय उपचार	6,530	Medical treatment
10	तुरुंग उद्योगावरील खर्च	50,932	Jail Industries expenses
11	इतर खर्च	70,966	Other charges
12	यंत्र सामग्रीवरील खर्च	--	Machinery expenses
13	कपडे विछाना	24	Dress material
14	संकीर्ण बांधकाम	--	Miscellaneous contraction
15	कारागृह शेती आधुनिकीकरण	--	Development of jail agricultural
16	पेट्रोल	2,259	Petrol
17	इतर संकीर्ण खर्च	59,661	Others miscellaneous expenses
18	व्यावसायिक विशेष सेवा	--	Special commercial services
19	इतर (संगणक)	--	Others (computer)
20	विदेशी प्रवास	--	Foriegn journey
21	लहान बांधकामे विक्रेय वस्तुकरिता खरेदी	--	Others miscellaneous expenses
	एकूण (क)	12,60,338	Total (C)
	कैद्यांची रोजची सरासरी संख्या (साधे कैदी वगळून)	23690	Average of regularprisoners of figure (Hormal figure)
	कैद्यांचा दरडोई एकूण खर्च (रुपये)	146.48	Total cost per head of average strength (in Rs.)

आधार : कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune

११. राज्य उत्पन्न :

राज्य उत्पन्नाचे चालू किंमतीनुसार व १९९९-२००० च्या स्थिर किंमतीनुसार अंदाज, त्यांची टक्केवारीनुसार विभागणी, क्षेत्रानुसार विभागणी इत्यादी माहिती या विभागात दिली आहे. हे अंदाज (१) कार्यालयीन अभिलेखामधून उपलब्ध झालेल्या व (२) अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, केंद्रीय सांख्यिकीय संघटना आणि इतर संस्थांनी मागील काही वर्षांत घेतलेल्या नमुना पाहण्या व अभ्यास पाहण्या यांतून गोळा केलेल्या व्यापक सांख्यिकीय माहितीवर आधारित आहेत.

तक्ता क्र. ११.१ मध्ये घटक खर्चावर आधारित राज्य उत्पन्न व दरडोई उत्पन्न आणि त्यांचे निर्देशांक यांची माहिती देण्यात आली आहे.

तक्ता क्र. ११.२ मध्ये घटक खर्चावर आधारित चालू किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्नाची माहिती देण्यात आली आहे.

तक्ता क्र.११.३ मध्ये घटक खर्चावर आधारित स्थिर (१९९९-२००० च्या) किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्नाची माहिती दिली आहे.

तक्ता क्र. ११.४ मध्ये घटक खर्चावर आधारित निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या मुख्य क्षेत्रवार निर्देशांकांची माहिती दिली आहे.

तक्ता क्र.११.५ मध्ये मागील वर्षापेक्षा निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या टक्केवारीतील बदल स्थिर (१९९९-२००० च्या) किंमतीनुसार देण्यात आला आहे.

तक्ता क्र.११.६ मध्ये स्थिर (१९९९-२००० च्या)किंमतीनुसार निवडक राज्यांचे व केंद्रशासित प्रदेशांचे दरडोई उत्पन्न दिले आहे.

11. STATE INCOME :

In this section the estimates of State income at current and constant (1999-2000) prices, their percentage distribution sectoral distribution etc. are given. These estimates are prepared on the basis of comprehensive statistical material which has become available from official records and also collected through sample surveys and type studies conducted by this Directorate, Central Statistical Organisation and other agencies over the past few years.

Table No.11.1 gives information regarding State Income and per capita State Income at factor cost and their indices.

Table No.11.2 gives information regarding net State domestic product at factor cost by sectors at current prices.

Table No.11.3 gives information regarding net State domestic product at factor cost by sectors at constant (1999-2000) prices.

Table No.11.4 gives information regarding indices of net State domestic products at factor cost by major sectors.

Table No.11.5 gives information regarding percentage in net State domestic products over the previous year at constant (1999-2000) prices.

Table No.11.6 gives information regarding per capita income in selected States, Union territories of India at constant (1999-2000) prices.

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.1

घटक खर्चावर आधारित राज्य उत्पन्न व दरडोई उत्पन्न आणि त्यांचे निर्देशांक State Income and Per Capita State Income at Factor Cost and their Indices

बाब	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09*	2009-10+	2010-11++	Industry
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
स्थूल राज्य उत्पन्न								Gross Domestic Product
चालू किमतीनुसार (रु.लाखात)	41382560	48322219	58172499	67900426	77294533	90132972	102962116	i) At Current Prices (Rs.in Lakhs)
स्थिर (२००४-०५) किमतीनुसार (रु.लाखात)	41382559	47380054	54075011	59906194	64549187	70154962	77501994	ii) At Constant (2004-05) Prices (Rs.in Lakhs)
निव्वळ राज्य उत्पन्न								Net State Domestic Product
चालू किमतीनुसार (रु.लाखात)	36836872	43355943	52413730	61407119	69960283	81789117	93522227	i) At Current Prices (Rs.in Lakhs)
स्थिर (२००४-०५) किमतीनुसार (रु.लाखात)	36836871	42650340	48807940	54231132	58417848	63482862	70283194	ii) At Constant (2004-05) Price (Rs.in Lakhs)
दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्न								Per Capita Net State Domestic Product
चालू किमतीनुसार (रुपये)	35915	41624	49569	57218	64238	74027	83471	i) At Current Prices (In Rs.)
स्थिर (२००४-०५) किमतीनुसार (रुपये)	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	ii) At Constant (2004-05) Prices
स्थूल राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक								Index Number of Gross State Domestic product
चालू किमतीनुसार	100	116.8	140.6	164.1	186.8	217.8	248.8	i) At Current Prices
स्थिर (२००४-०५) किमतीनुसार	100	114.5	130.7	144.8	156.0	169.5	187.3	ii) At Constant (2004-05) Prices
निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक								Index Number of Net State Domestic product
चालू किमतीनुसार	100	117.7	142.3	166.7	189.9	222.0	253.9	i) At Current Prices
स्थिर (२००४-०५) किमतीनुसार	100	115.8	132.5	147.2	158.6	172.3	190.8	ii) At Constant (2004-05) Prices
दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक								Index Number of Per Capita Net State Domestic product
चालू किमतीनुसार	100	115.9	138.0	159.3	178.9	206.1	232.4	i) At Current Prices
स्थिर (२००४-०५) किमतीनुसार	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	ii) At Constant (2004-05) Prices

टिप / Note - N. A. - उपलब्ध नाही / Not available

* अस्थायी / Provisional

+ प्राथमिक अंदाज / Preliminary estimates

++ सुधारित अंदाज / Advance Estimates

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई Source - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.2

घटक खर्चावर आधारित चालू किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्न
Net State Domestic Product at Factor Cost by Sectors at Current Prices

(रुपये लाखात /Rs.in lakhs)

क्षेत्र	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09*	2009-10+	2010-11++	Sector
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
प्राथमिक क्षेत्र	4300321	4998312	6258451	7531866	7688775	8916101	10381616	Primary Sector
कृषि व संलग्न कार्ये	4009320	4682087	5999889	7230580	7390876	8571977	10066561	Agriculture & Allied Activities
१. कृषि, पशुधन	2988794	3428695	4412093	5600643	5560431	6534959	8330133	Agriculture
२. वन उद्योग	900940	1119074	1444088	1472530	1685328	1871821	1575502	Forestry
३. मत्स्योद्योग	119586	134318	143708	157407	145117	165197	160926	Fishing
४. खाणी	291002	316225	258562	301286	297898	344125	315054	Mining
द्वितीय क्षेत्र	9598014	12507136	15233333	18074538	20099506	23285208	26189691	Secondary Sector
उद्योग क्षेत्र	9889015	12823361	15491896	18375824	20397404	23629333	26504745	Industry Sector
५. वस्तुनिर्माण (कारखाने)	6730323	9285664	11585654	13429243	14665887	16293033	17634883	Manufacturing
५.१ नोंदणीकृत	4315429	6602624	8466413	9856047	10891189	11972315	12974810	Registered
५.२ अनोदणीकृत	2414894	2683040	3119241	3573196	3774698	4320718	4660073	Un-registered
६. बांधकाम	2511594	2893251	3289426	4260508	5059681	6166223	7501131	Construction
७. वीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा	356097	328222	358253	384787	373938	825952	1053677	Electricity, Gas & Water-supply
सेवा क्षेत्र	22938537	25850495	30921946	35800715	42172003	49587807	56950920	Tertiary Sector
८.१ रेल्वे	233863	242202	277869	320013	351274	390740	435497	Railways
८.२ इतर साधनाने परिवहन आणि वखार	1935883	2167924	2634467	2995198	3385443	3949713	4436618	Transport by Other Means & Storage
८.३ दळणवळण	690893	762305	816311	937422	1137549	1447234	1810004	Communication
९. व्यापार, खाणावळ आणि उपहारगृहे	6504570	7337909	9235065	10493081	11927897	13825264	15740619	Trade, Hotels & Restaurants
१०. बँका आणि विमा उद्योग	4649880	5011387	5851350	6831799	8056872	9144184	10532422	Banking and Insurance
११. स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	4822167	5685473	6800351	8143588	9825240	11427689	12709020	Real Estate and Ownership of Dwellings and Business Services
१२. सार्वजनिक प्रशासन	1570542	1719016	1887959	2262602	3248489	4110547	5215497	Public Administration
१३. इतर सेवा	2530740	2924279	3418573	3817010	4239239	5292436	6071244	Other Services
१४. एकूण निव्वळ राज्य उत्पन्न	36836872	43355943	52413730	61407119	69960283	81789117	93522227	Net State Domestic Product

* अस्थायी / Provisional + प्रारंभिक / Preliminary ++ सुधारित अंदाज / Advanced Estimates आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source - Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.3

घटक खर्चावर आधारित स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्न
Net State Domestic Product At Factor Cost by Sectors At Constant (2004-05) Prices

(रुपये लाखात/Rs.in lakhs)

विभाग* Industry (1)	2004-05 (2)	2005-06 (3)	2006-07 (4)	2007-08 (5)	2008-09+ (6)	2009-10+ (7)	2010-11++ (8)	Sector (2)
प्राथमिक विभाग	4300321	4676174	5181206	5867743	5591354	5738019	6447937	Primary Sector
कृषि व संलग्न कार्ये	4009320	4383869	4884855	5578458	5301064	5441319	6141554	Agriculture & allied activities
१. कृषि	2988794	3346190	3784585	4437300	4116330	4212423	4705196	Agriculture
२. वन उद्योग	900940	901287	965941	1004621	1062079	1109033	1299147	Forestry
३. मत्स्योद्योग	119586	136392	134329	136537	122655	119862	137212	Fishing
४. खाणी	291002	292305	296351	289285	290291	296700	306383	Mining
द्वितीय विभाग	9598014	12025174	13937804	15229609	15851798	17209604	18823435	Secondary Sector
उद्योग	9889015	12317479	14234155	15518893	16142089	17506304	19129818	Industry Sector
५. कारखाने	6730323	8755307	10523982	11373684	11393900	12597121	13685197	Manufacturing
५.१ नोदणीकृत	4315429	6154625	7648332	8191892	8263187	9154485	9968955	Registered
५.२ अनोदणीकृत	2414894	2600683	2875649	3181793	3130713	3442636	3716242	Un-registered
६. बांधकाम	2511594	2870496	3052909	3463525	4063418	4180799	4646384	Construction
७. वीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा	356097	399371	360914	392400	394480	431685	491854	Electricity, Gas & Water-supply
८ तृतीय विभाग	22938537	25948991	29688930	33133781	36974695	40535240	45011822	Tertiary Sector
८.१ रेल्वे	233863	250227	258804	281256	305627	334305	358254	Railways
८.२ इतर साधनाने परिवहन आणि वखार	1935883	2277491	2386536	2428304	2562277	2728710	2780049	Transport by Other Means and Storage
८.३ दळणवळण	690893	834037	979881	1209040	1409833	1589718	1868944	Communication
९. व्यापार,खाणावळ आणि उपहारगृहे	6504570	7255109	8941705	9976598	11100005	12685156	14324042	Trade, Hotels & Restaurants
१०. बँका आणि विमा उद्योग	4649880	5410668	6488570	7656974	8619458	9456476	10938761	Banking & Insurance
११. मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	4822166	5445840	6010175	6625749	7351372	7549244	7867690	Real Estate, Ownership of Dwellings and Business Services
१२. सार्वजनिक प्रशासन	1570542	1663468	1660450	1870240	2477720	2770349	3264490	Public Administration
१३. इतर सेवा	2530740	2812152	2962809	3085620	3148404	3421282	3609591	Other Services
एकूण निव्वळ राज्य उत्पन्न	36836871	42650340	48807940	54231132	58417848	63482862	70283194	Net State Domestic Product

* अस्थायी / Provisional + प्राथमिक अंदाज / Preliminary estimates आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई Source - Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai
++ सुधारित अंदाज / Advanced Estimates

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.4

घटक खर्चावर आधारित निव्वळ राज्य उत्पनाचे व दरडोई निव्वळ राज्य उत्पनाचे चालू किंमतीनुसार व स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार मुख्य क्षेत्रवार निर्देशांक
Indices of Net State Domestic Product at Factor Cost by Major Sectors & Per Capita Net State Domestic Product at Current & Constant (2004-05) Prices

विभाग (1)	2004-05 (2)	2005-06 (3)	2006-07 (4)	2007-08 (5)	2008-09* (6)	2009-10+ (7)	2010-11++ (8)	Industry (2)
निव्वळ राज्य उत्पन्न (निर्देशांक)								Net State Domestic Product (Index)
चालू किंमतीनुसार	100	117.7	142.3	166.7	189.9	222.0	253.9	i) At Current Prices
स्थिर (१९९९-२०००) किंमतीनुसार	100	115.8	132.5	147.2	158.6	172.3	190.8	ii) At Constant(1999-2000) Prices
कृषि व संलग्न कार्ये								Agriculture & Allied Activities
चालू किंमतीनुसार	100	116.8	149.6	180.3	184.3	213.8	251.1	i) At Current Prices
स्थिर (१९९९-२०००) किंमतीनुसार	100	109.3	121.8	139.1	132.2	135.7	153.2	ii) At Constant (1999-2000)Prices
उद्योग								Industry Sector
चालू किंमतीनुसार	100	129.7	156.7	185.8	206.3	238.9	268.0	i) At Current Prices
स्थिर (१९९९-२०००) किंमतीनुसार	100	124.6	143.9	156.9	163.2	177.0	193.4	ii) At Constant (1999-2000) Prices
सेवा क्षेत्र								Tertiary Sector
चालू किंमतीनुसार	100	112.7	134.8	156.1	183.8	216.2	248.3	i) At Current Prices
स्थिर (१९९९-२०००) किंमतीनुसार	100	113.1	129.4	144.4	161.2	176.7	196.2	ii) At Constant (1999-2000) Price
दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्न								Per Capita Net State Domestic product
चालू किंमतीनुसार	100	115.9	138.0	159.3	178.9	206.1	232.4	i) At Current Prices
स्थिर (१९९९-२०००) किंमतीनुसार	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA	ii) At Constant (1999-2000) Prices

* अस्थायी / Provisional + प्राथमिक अंदाज / Preliminary estimates ++ सुधारित अंदाज /Advance Estimates

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.5

मागील वर्षाच्या तुलनेत निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या व निव्वळ राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या बदलाची टक्केवारी स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार
Percentage change in Net State Domestic Product and Net National Income over the previous year at Constant (2004 - 05) Prices

केंद्र /वर्ष (1)	2005-06 (2)	2006-07 (3)	2007-08 (4)	2008-09* (5)	2009-10+ (6)	2010-11++ (7)	center/year (2)
महाराष्ट्र राज्य							Maharashtra State
प्राथमिक	9.3	11.4	14.2	-5.0	2.6	12.9	Primary
द्वितीय	24.6	15.6	9.0	4.0	8.5	9.3	Secondary
तृतीय	13.1	14.4	11.6	11.6	9.6	11.0	Tertiary
एकूण राज्य उत्पन्न	15.8	14.4	11.1	7.7	8.7	10.7	Total State Income
भारत							India
प्राथमिक	5.1	4.0	5.6	-0.7	-0.2	N.A.	Primary
द्वितीय	9.5	12.3	9.1	3.3	6.9	N.A.	Secondary
तृतीय	11.1	10.2	10.3	10.1	10.1	N.A.	Tertiary
एकूण राष्ट्रीय उत्पन्न	9.5	9.5	9.6	6.2	7.5	8.2	Total National Income

* अस्थायी/Provisional + प्राथमिक अंदाज / preliminary estimates ++ सुधारित अंदाज / Advance Estimates

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.6

स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार निवडक राज्यांचे व केंद्रशासित प्रदेशांचे दरडोई उत्पन्न
Per Capita Income of Selected States/ Union Territories of India at Constant (2004-05) Prices

(रुपयांत/ In Rs.)

अनु.क्र. Sr. No.	राज्य/ केंद्रशासित प्रदेश	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10+	2010-11++	State/ Union Territories
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(8)	(2)
1	अंदमान व निकोबार	40921	41645	47522	50629	55266	54830	NA.	A & N Islands
2	आंध्रप्रदेश	25321	27486	30114	33239	34716	36345	39340	Andhra Pradesh
3	अरुनाचल प्रदेश	27719	28117	29248	32268	34826	38678	NA	Arunachal Pradesh
4	आसाम	16782	17050	17579	18089	19063	20279	21500	Assam
5	बिहार	7914	7798	9128	9658	10985	11799	13303	Bihar
6	चंदीगड	74173	78167	85372	86923	88284	91598	99487	Chandigarh
7	छत्तीसगड	18559	18530	21580	22929	23926	25835	28296	Chattisgarh
8	दिल्ली	61560	65993	72021	77973	82777	89037	95943	Delhi
9	गोवा	76426	80531	85592	86487	90801	98807	NA	Goa
10	गुजरात	32021	36102	38568	42498	44861	49030	NA	Gujrat
11	हरियाणा	37842	40313	44222	47520	51016	55214	59188	Haryana
12	हिमाचल प्रदेश	32564	34741	36813	38418	39242	40690	43318	Himachal Pradesh
13	जम्मू आणि काश्मिर	21314	22198	23197	24261	25421	26739	28150	Jammu & Kashmir
14	झारखंड	18510	17406	17427	20996	19735	20646	21734	Jharkhand
15	कर्नाटक	26804	29231	31968	35512	37177	37609	40204	Karnataka
16	केरळ	31871	34837	37284	40287	42646	46511	NA	Kerala
17	मध्य प्रदेश	15442	15927	17073	17572	18540	19736	NA	Madhya Pradesh
18	महाराष्ट्र	35915	40947	46158	50532	53640	57458	62729	Maharashtra
19	मणिपूर	18640	19479	19431	20106	21169	22359	23298	Manipur
20	मेघालय	24086	25642	27242	27833	29633	31853	34098	Meghalaya
21	मिझोराम	24662	25826	26308	28467	31921	35323	NA	Mizoram
22	नागालँड	30271	33072	35074	37317	38921	NA	NA	Nagaland
23	ओरिसा	17380	17964	20009	21554	22465	24098	24356	Orissa
24	पॉण्डेचेरी	48302	60046	61142	64749	69760	74720	79333	Pondicherry
25	पंजाब	33103	33960	36918	39314	40839	43199	45362	Punjab
26	राज्यस्थान	18565	19445	21342	21922	23101	23653	25616	Rajasthan
27	सिक्कीम	26693	29011	30296	31725	35398	44186	47655	Sikkim
28	तामिळनाडू	30062	34126	39166	41314	42939	46692	51928	Tamilnadu
29	त्रिपुरा	24394	25688	27558	29022	31156	33503	35732	Tripura
30	उत्तर प्रदेश	12950	13443	14232	14866	15613	16411	17418	Uttar Pradesh
31	उत्तराखंड	24726	27702	30720	35437	38624	42486	45665	Uttarakhand
32	पश्चिम बंगाल	22649	23808	25400	27094	27928	30065	NA	West Bengal
	भारत	24143	26025	28083	30354	31801	33731	35917	India

N.A. - उपलब्ध नाही / Not Available

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.7

चालू किंमतीनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्न
State Income by Industry of Origin at Current Prices

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

अनु.क्र. Sr. No.	बाब (2)	2004-05 (3)	2005-06 (4)	2006-07 (5)	2007-08 (6)	2008-09* (7)	2009-10+ (8)	2010-11++ (9)	Items (2)
1	कृषि	2988794	3428695	4412093	5600643	5560431	6534959	8330133	Agriculture
2	वन संवर्धन आणि ऑडके पाडणे	900940	1119074	1444088	1472530	1685328	1871821	1575502	Forestry & logging
3	मासेमारी	119586	134318	143708	157407	145117	165197	160926	Fishing
4	कृषि व संलग्न कार्ये	4009320	4682087	5999889	7230580	7390876	8571977	10066561	Agriculture & Allied Activities
	खाण व दगड खाणकाम	291002	316225	258562	301286	297898	344125	315054	Mining & Quarrying
	एकूण प्राथमिक	4300321	4998312	6258451	7531866	7688775	8916101	10381616	SUB-TOTAL PRIMARY
5	वस्तुनिर्माण (कारखाने)	6730323	9285664	11585654	13429243	14665887	16293033	17634883	Manufacturing
	5.1 नोंदणीकृत	4315429	6602624	8466413	9856047	10891189	11972315	12974810	5.1 Registered
	5.2 अनोंदणीकृत	2414894	2683040	3119241	3573196	3774698	4320718	4660073	5.2 Un-Registerd
6	बांधकाम	2511594	2893251	3289426	4260508	5059681	6166223	7501131	Construction
7	वीज, वायु (गॅस) आणि पाणीपुरवठा	356097	328222	358253	384787	373938	825952	1053677	Ele. Gas & Water Supply
	एकूण द्वितीय उद्योग	9598014	12507136	15233333	18074538	20099506	23285208	26189691	SUB-TOTAL SECONDARY Industry Sector
8	परिवहन, साठवण व दळणवळण	2860639	3172430	3728647	4252634	4874266	5787688	6682119	Transport, Storage & communication
	8.1 रेल्वे	233863	242202	277869	320013	351274	390740	435497	8.1 Railways
	8.2 इतर साधनाने परिवहन आणि वखार	1935883	2167924	2634467	2995198	3385443	3949713	4436618	8.2 Transport by other means & storage
	8.3 दळणवळण	690893	762305	816311	937422	1137549	1447234	1810004	8.3 Communications
9	व्यापार, खाणावळ आणि उपाहारगृहे	6504570	7337909	9235065	10493081	11927897	13825264	15740619	Trade, Hotels & Rest.
	एकूण (८ + ९)	9365208	10510340	12963712	14745715	16802163	19612951	22422738	TOTAL(8 + 9)
10	बँका आणि विमा उद्योग	4649880	5011387	5851350	6831799	8056872	9144184	10532422	Banking & Insurance
11	स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	4822167	5685473	6800351	8143588	9825240	11427689	12709020	Real estate & ow.Dwell.& Dwell.&B.Ser.
	एकूण (१० + ११)	9472047	10696860	12651701	14975387	17882112	20571873	23241442	TOTAL (10 + 11)
12	सार्वजनिक प्रशासन	1570542	1719016	1887959	2262602	3248489	4110547	5215497	Pub.Administration
13	इतर सेवा	2530740	2924279	3418573	3817010	4239239	5292436	6071244	Other Services
	एकूण (१२ + १३)	4101282	4643295	5306532	6079612	7487728	9402983	11286741	TOTAL (12 + 13)
	सेवा क्षेत्र	22938537	25850495	30921946	35800715	42172003	49587807	56950920	SUB -TOTAL TERTIARY
14	व्वळ राज्य उत्पन्न	36836872	43355943	52413730	61407119	69960283	81789117	93522227	NET STATE DOMESTIC PRODUCT
15	लोकसंख्या	102566	104160	105740	107321	108908	110485	112042	Population(000)
16	दरडोई राज्य उत्पन्न	35915	41624	49568	57218	64238	74027	83471	PER CAPITA STATE INCOME(Rs.)

* अस्थायी / Provisional + प्राथमिक अंदाज / Preliminary estimates ++ सुधारित अंदाज /Advanced estimates

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.8

चालू किंमतीनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी
Percentage Distribution of State Income by Industry of Origin at Current Prices

अ.क्र. Sr. No.	बाब (1)	2004-05 (3)	2005-06 (4)	2006-07 (5)	2007-08 (6)	2008-09* (7)	2009-10+ (8)	2010-11++ (9)	Items (2)
1	कृषि	8.1	7.9	8.4	9.1	7.9	8.0	8.9	Agriculture
2	वन संवर्धन आणि ऑडके पाडणे	2.4	2.6	2.8	2.4	2.4	2.3	1.7	Forestry & Logging
3	मासेमारी	0.3	0.3	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	Fishing
	कृषि व संलग्न कार्ये	10.9	10.8	11.4	11.8	10.6	10.5	10.8	Agriculture & Allied Activities
4	खाण व दगड खाणकाम	0.8	0.7	0.5	0.5	0.4	0.4	0.3	Mining & Quarrying
	एकूण प्राथमिक	11.7	11.5	11.9	12.3	11.0	10.9	11.1	SUB-TOTAL PRIMARY
5	वस्तुनिर्माण (कारखाने)	18.3	21.4	22.1	21.9	21.0	19.9	18.9	Manufacturing
	५.१ नोंदणीकृत	11.7	15.2	16.2	16.1	15.6	14.6	13.9	5.1 Registered
	५.२ अनोंदणीकृत	6.6	6.2	6.0	5.8	5.4	5.3	5.0	5.2 Un-Registered
6	बांधकाम	6.8	6.7	6.3	6.9	7.2	7.5	8.0	Construction
7	वीज, वायु (गॅस) आणि पाणीपुरवठा	1.0	0.8	0.7	0.6	0.5	1.0	1.1	Ele. Gas & Water Supply
	एकूण द्वितीय उद्योग	26.1	28.8	29.1	29.4	28.7	28.5	28.0	SUB-TOTAL SECONDARY Industry Sector
8	परिवहन, साठवण व दळणवळण	7.8	7.3	7.1	6.9	7.0	7.1	7.1	Transport, Store & Communication
	८.१ रेल्वे	0.6	0.6	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	8.1 Railways
	८.२ इतर साधनाने परिवहन आणि वखार	5.3	5.0	5.0	4.9	4.8	4.8	4.7	8.2 Transpt by other means & storage
	८.३ दळणवळण	1.9	1.8	1.6	1.5	1.6	1.8	1.9	8.3 Communications
9	व्यापार, खाणावळ आणि उपाहारगृहे	17.7	16.9	17.6	17.1	17.0	16.9	16.8	Trade, Hotels & Rest.
	एकूण (८ + ९)	25.4	24.2	24.7	24.0	24.0	24.0	24.0	TOTAL (8 + 9)
10	बँका आणि विमा उद्योग	12.6	11.6	11.2	11.1	11.5	11.2	11.3	Banking & Insurance
11	स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	13.1	13.1	13.0	13.3	14.0	14.0	13.6	Real estate & Ow. dwell. & B. Ser.
	एकूण (१० + ११)	25.7	24.7	24.1	24.4	25.6	25.2	24.9	TOTAL (10 + 11)
12	सार्वजनिक प्रशासन	4.3	4.0	3.6	3.7	4.6	5.0	5.6	Pub. Administration
13	इतर सेवा	6.9	6.7	6.5	6.2	6.1	6.5	6.5	Other Services
	एकूण (१२ + १३)	11.1	10.7	10.1	9.9	10.7	11.5	12.1	TOTAL (12 + 13)
	सेवा क्षेत्र	62.3	59.6	59.0	58.3	60.3	60.6	60.9	SUB -TOTAL TERTIARY
14	निव्वळ राज्य उत्पन्न	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	NET STATED DOMESTIC PRODUCT

* अस्थायी / Provisional + प्राथमिक अंदाज / Preliminary estimates

++सुधारित अंदाज / Advanced Estimates

टिप - तपशिलातील आकडे संक्षिप्तात दिलेले असल्याने बेरूजा एकूणशी जुळतीलच असे नाही / Details may not be add upto totals due to rounding

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.9

औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (२००४-०५ च्या) किमतीनुसार राज्य उत्पन्न
State Income by Industry of Origin at Constant (2004-05) Prices

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

अनु.क्र. Sr. No.	बाब (1)	2004-05 (2)	2005-06 (3)	2006-07 (4)	2007-08 (5)	2008-09* (6)	2009-10+ (7)	2010-11++ (8)	Items
1	कृषि	2988794	3346190	3784585	4437300	4116330	4212423	4705196	Agriculture
2	वन संवर्धन आणि ओडके पाडणे	900940	901287	965941	1004621	1062079	1109033	1299147	Forestry & logging
3	मासेमारी	119586	136392	134329	136537	122655	119862	137212	Fishing
	कृषि व संलग्न कार्ये	4009320	4383869	4884855	5578458	5301064	5441319	6141554	Agriculture & Allied Activities
4	खाण व दगड खाणकाम एकूण प्राथमिक	291002	292305	296351	289285	290291	296700	306383	Mining & Quarrying SUB-TOTAL PRIMARY
5	वस्तुनिर्माण (कारखाने)	6730323	8755307	10523982	11373684	11393900	12597121	13685197	Manufacturing
	5.1 नोंदणीकृत	4315429	6154625	7648332	8191892	8263187	9154485	9968955	5.1 Registered
	5.2 अनोंदणीकृत	2414894	2600683	2875649	3181793	3130713	3442636	3716242	5.2 Un-Registered
6	बांधकाम	2511594	2870496	3052909	3463525	4063418	4180799	4646384	Construction
7	वीज, वायु (गॅस) आणि पाणीपुरवठा	356097	399371	360914	392400	394480	431685	491854	Ele. Gas & Water Supply
	एकूण द्वितीय उद्योग	9598014	12025174	13937804	15229609	15851798	17209604	18823435	SUB-TOTAL SECONDARY Industry Sector
8	परिवहन, साठवण व दळणवळण	2860639	3361756	3625221	3918600	4277736	4652733	5007248	Transport, Storage & communication
	8.1 रेल्वे	233863	250227	258804	281256	305627	334305	358254	8.1 Railways
	8.2 इतर साधनाने परिवहन आणि वखार	1935883	2277491	2386536	2428304	2562277	2728710	2780049	8.2 Transport by other means & storage
	8.3 दळणवळण	690893	834037	979881	1209040	1409833	1589718	1868944	8.3 Communications
9	व्यापार, खाणावळ आणि उपाहारगृहे	6504570	7255109	8941705	9976598	11100005	12685156	14324042	Trade, Hotels & Rest.
	एकूण (८ + ९)	9365208	10616865	12566926	13895198	15377742	17337888	19331289	TOTAL(8 + 9)
10	बँका आणि विमा उद्योग	4649880	5410668	6488570	7656974	8619458	9456476	10938761	Banking & Insurance
11	स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	4822166	5445840	6010175	6625749	7351372	7549244	7867690	Real estate & ow.Dwell.& Dwell.&B.Ser.
	एकूण (१० + ११)	9472046	10856507	12498745	14282723	15970830	17005720	18806452	TOTAL (10 + 11)
12	सार्वजनिक प्रशासन	1570542	1663468	1660450	1870240	2477720	2770349	3264490	Pub.Administration
13	इतर सेवा	2530740	2812152	2962809	3085620	3148404	3421282	3609591	Other Services
	एकूण (१२ + १३) सेवा क्षेत्र	4101282	4475619	4623259	4955860	5626123	6191631	6874081	TOTAL (12 + 13)
	एकूण (१० + ११ + १२ + १३)	22938537	25948991	29688930	33133781	36974695	40535240	45011822	SUB -TOTAL TERTIARY
14	निव्वळ राज्य उत्पन्न	36836871	42650340	48807940	54231132	58417848	63482862	70283194	NET STATE DOMESTIC PRODUCT

* अस्थायी / Provisional + प्राथमिक अंदाज / Preliminary estimates ++ सुधारित अंदाज /Advanced Estimates
आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.10

चालू किंमतीनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी
Percentage Distribution of State Income by Industry of Origin at Current Prices

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

अनु.क्र. Sr. No.	बाब (2)	2004-05 (3)	2005-06 (4)	2006-07 (5)	2007-08 (6)	2008-09* (7)	2009-10+ (8)	2010-11++ (9)	Items (2)
1	कृषि	7.8	7.8	8.2	7.0	6.6	6.7	6.7	Agriculture
2	वन संवर्धन आणि ऑडके पाडणे	2.1	2.0	1.9	1.8	1.7	1.8	1.8	Forestry & logging
3	मासेमारी	0.3	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	Fishing
4	कृषि व संलग्न कार्ये	10.3	10.0	10.3	9.1	8.6	8.7	8.7	Agriculture & Allied Activities
	खाण व दगड खाणकाम	0.7	0.6	0.5	0.5	0.5	0.4	0.4	Mining & Quarrying
	एकूण प्राथमिक	11.0	10.6	10.8	9.6	9.0	9.2	9.2	SUB-TOTAL PRIMARY
5	वस्तुनिर्माण (कारखाने)	20.5	21.6	21.0	19.5	19.8	19.5	19.5	Manufacturing
	5.1 नोंदणीकृत	14.4	15.7	15.1	14.1	14.4	14.2	14.2	5.1 Registered
	5.2 अनोंदणीकृत	6.1	5.9	5.9	5.4	5.4	5.3	5.3	5.2 Un-Registered
6	बांधकाम	6.7	6.3	6.4	7.0	6.6	6.6	6.6	Construction
7	वीज, वायु (गॅस) आणि पाणीपुरवठा	0.9	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	0.7	Ele. Gas & Water Supply
	एकूण द्वितीय उद्योग	28.2	28.6	28.1	27.1	27.1	26.8	26.8	SUB-TOTAL SECONDARY Industry Sector 8
	परिवहन, साठवण व दळणवळण	7.9	7.4	7.2	7.3	7.3	7.1	7.1	Transport, Storage & communication
	8.1 रेल्वे	0.6	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	8.1 Raiways
	8.2 इतर साधनाने परिवहन आणि वखार	5.3	4.9	4.5	4.4	4.3	4.0	4.0	8.2 Transport by other means & storage
	8.3 दळणवळण	2.0	2.0	2.2	2.4	2.5	2.7	2.7	8.3 Communications
९	व्यापार, खाणावळ आणि उपाहारगृहे	17.0	18.3	18.4	19.0	20.0	20.4	20.4	9 Trade, Hotels & Rest.
	एकूण (८ + ९)	24.9	25.7	25.6	26.3	27.3	27.5	27.5	TOTAL(8 + 9)
10	बँका आणि विमा उद्योग	12.7	13.3	14.1	14.8	14.9	15.6	15.6	Banking & Insurance
11	स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	12.8	12.3	12.2	12.6	11.9	11.2	11.2	Real estate & ow.Dwell.& Dwell.&B.Ser.
	एकूण (१० + ११)	25.5	25.6	26.3	27.3	26.8	26.8	26.8	TOTAL (10 + 11)
12	सार्वजनिक प्रशासन	3.9	3.4	3.4	4.2	4.4	4.6	4.6	Pub.Administration
13	इतर सेवा	6.6	6.1	5.7	5.4	5.4	5.1	5.1	Other Services
	एकूण (१२ + १३)	10.5	9.5	9.1	9.6	9.8	9.8	9.8	TOTAL (12 + 13)
	सेवा क्षेत्र	60.8	60.8	61.1	63.3	63.9	64.0	64.0	SUB -TOTAL TERTIARY
14	निव्वळ राज्य उत्पन्न	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	NET STATE DOMESTIC PRODUCT

* अस्थायी / Provisional + प्राथमिक अंदाज / Preliminary estimates ++ सुधारित अंदाज / Advanced Estimates

टिप - तपशिलातील आकडे संक्षिप्तात दिलेले असल्याने बेरजा एकूणशी जुळतीलच असे नाही /
Note - Details may not be add upto totals due to rounding

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.11

औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक
Indices of State Income by Industry of Origin at Constant (2004-05) Prices

अनु.क्र. Sr. No.	बाब (2)	2004-05 (3)	2005-06 (4)	2006-07 (5)	2007-08 (6)	2008-09* (7)	2009-10+ (8)	2010-11++ (9)	Items (2)
1	कृषि	100.0	112.0	126.6	148.5	137.7	140.9	157.4	Agriculture
2	वन संवर्धन आणि ओंडके पाडणे	100.0	100.0	107.2	111.5	117.9	123.1	144.2	Forestry & logging
3	मासेमारी कृषि व संलग्न कार्ये	100.0	114.1	112.3	114.2	102.6	100.2	114.7	Fishing Agriculture & Allied Activities
4	खाण व दगड खाणकाम एकूण प्राथमिक	100.0	100.4	101.8	99.4	99.8	102.0	105.3	Mining & Quarrying SUB-TOTAL PRIMARY
5	वस्तुनिर्माण (कारखाने)	100.0	130.1	156.4	169.0	169.3	187.2	203.3	Manufacturing
	5.1 नोंदणीकृत	100.0	142.6	177.2	189.8	191.5	212.1	231.0	5.1 Registered
	5.2 अनोंदणीकृत	100.0	107.7	119.1	131.8	129.6	142.6	153.9	5.2 Un-Registered
6	बांधकाम	100.0	114.3	121.6	137.9	161.8	166.5	185.0	Construction
7	वीज, वायु (गॅस) आणि पाणीपुरवठा एकूण द्वितीय उद्योग	100.0	112.2	101.4	110.2	110.8	121.2	138.1	Ele. Gas & Water Supply SUB-TOTAL SECONDARY Industry Sector
8	परिवहन, साठवण व दळणवळण	100.0	117.5	126.7	137.0	149.5	162.6	175.0	Transport, Storage & communication
	8.1 रेल्वे	100.0	107.0	110.7	120.3	130.7	142.9	153.2	8.1 Railways
	8.2 इतर साधनाने परिवहन आणि वखार	100.0	117.6	123.3	125.4	132.4	141.0	143.6	8.2 Transport by other means & storage
	8.3 दळणवळण	100.0	120.7	141.8	175.0	204.1	230.1	270.5	8.3 Communications
9	व्यापार, खाणावळ आणि उपाहारगृहे एकूण (८ + ९)	100.0	111.5	137.5	153.4	170.6	195.0	220.2	9. Trade, Hotels & Rest. TOTAL(8 + 9)
10	बँका आणि विमा उद्योग	100.0	116.4	139.5	164.7	185.4	203.4	235.2	Banking & Insurance
11	स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा एकूण (१० + ११)	100.0	112.9	124.6	137.4	152.4	156.6	163.2	Real estate & ow.Dwell.& Dwell.&B.Ser. TOTAL (10 + 11)
12	सार्वजनिक प्रशासन	100.0	105.9	105.7	119.1	157.8	176.4	207.9	Pub.Administration
13	इतर सेवा एकूण (१२ + १३) सेवा क्षेत्र	100.0	111.1	117.1	121.9	124.4	135.2	142.6	Other Services TOTAL (12 + 13) SUB -TOTAL TERTIARY
14	निव्वळ राज्य उत्पन्न	100.0	115.8	132.5	147.2	158.6	172.3	190.8	NET STATE DOMESTIC PRODUCT
15	दरडोई राज्य उत्पन्न	100.0	112.7	126.3	139.0	139.1	150.1	165.6	PER CAPITA STATE INCOME(Rs.)

* अस्थायी / Provisional

+ प्राथमिक अंदाज / Preliminary estimates

++ सुधारित अंदाज / Advanced Estimates

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

१२. शेती :

१२.१ या विभागामध्ये जमिनीचा वापर, मुख्य पिके, त्यांचे उत्पादन, बागायत क्षेत्र, उत्पादनाचे निर्देशांक, मृद् संधारण, शेतीची यंत्रे व अवजारे व कृषी गणना या बाबींची माहिती दिली आहे.

१२.२ गाव पत्रकानुसार भौगोलिक क्षेत्र हे ग्राम अधिकाऱ्यांनी महसुलीच्या कामाकरिता गोळा केलेल्या खेड्यातील माहितीवरून गणना केलेले क्षेत्र होय. भारताच्या सर्व्हेयर-जनरल यांनी दिलेल्या एकूण क्षेत्रफळाची आकडेवारी व गाव पत्रकानुसार दिलेल्या एकूण क्षेत्रफळाची आकडेवारी यात फरक आढळून येतो, कारण पहिले क्षेत्र हे गटांची माहिती गोळा करून काढलेले असते, तर दुसरे गाव पत्रकावरून खेड्यातील क्षेत्रफळाची बेरीज करून काढलेले असते. या व्यतिरिक्त इमारती, रस्ते इत्यादीखालील क्षेत्रफळ मोजताना विचारात घेण्यात येणाऱ्या गोष्टीही वेगवेगळ्या आहेत. “वने” यामध्ये प्रत्यक्ष वनाखालील असलेले सर्व क्षेत्र किंवा कोणत्याही वनविषयक कायदानुसार राज्य सरकारच्या किंवा खाजगी अधिपत्याखालील “वने” म्हणून वर्ग केलेले किंवा प्रशासकीय बाबींसाठी “ वने ” म्हणून गणले गेलेले क्षेत्र ह्याचा समावेश आहे. जर ह्यातील काही भाग वनव्याप्त नसेल, परंतु तो शेतीकरिता उपयोगात आणला जात असेल तर त्यानुसार त्या क्षेत्राला कसलेले किंवा न कसलेले क्षेत्र असे संबोधण्यात येते. “ बिगर-शेती वापराखाली असलेली जमीन ” म्हणजे इमारती, रस्ते व रेल्वे याखालील जमीन किंवा पाण्याखालील उदा. नद्या, कालवे यांनी व्याप्त असलेली जमीन आणि शेती सोडून इतर उपयोगात आणलेली जमीन याचा समावेश होतो. पडिक आणि लागवडीस योग्य नसलेल्या जमिनीत सर्व पडिक व लागवडीस योग्य नसलेली म्हणजेच पर्वत, वाळवंट इत्यादींचा समावेश होतो. जी जमीन अतिशय खर्च केल्याशिवाय लागवडीखाली येऊ शकत नाही अशी जमीन, ती स्वतंत्र गटात असो किंवा लागवड केलेल्या जमिनीत असो, तिला लागवडीस योग्य नसलेले क्षेत्र असे संबोधले जाते. कायम कुरणे आणि इतर चराऊ जमीन मिळून सर्व चराऊ जमीन होते, मग त्यात कायम कुरणे असोत किंवा नसोत. वनक्षेत्रातील गावांचे क्षेत्र आणि चराऊ क्षेत्र यांचा या शीर्षाखाली समावेश होतो. कसलेल्या निव्वळ क्षेत्रात समावेश नसलेल्या झाडेझुडपाखालील जमीन आणि आंबराया यांचा कसलेल्या निव्वळ क्षेत्राव्यतिरिक्त इतर शेतीविषयक वापरासाठी असलेल्या एकूण “ लागवडीलायक ” जमिनीत समावेश होतो. काटेरी झाडाखालील जमीन, छपराकरिता वापरण्याच्या गवताखालील जमीन, बांबुच्या झाडाखालील व इंधन म्हणून वापरण्यात येणाऱ्या वनराईखालील जमीन किंवा फळबागायत म्हणून समावेश होत नाही अशा जमिनीचा ह्यात समावेश होतो. “ लागवडीलायक पड ” जमिनीत एकूण लागवडी योग्य उपलब्ध असलेली जमीन, जी सध्या वापरात असेल किंवा वापरात नसेल, परंतु जी एकदाच वापरली असेल, परंतु चालू वर्षी व गेल्या पाच किंवा जास्त वर्षात सतत कसली नसेल अशा जमिनीचा समावेश होतो. अशी जमीन पड जमीन किंवा झुडपांनी व जंगलव्याप्त असेल जिचा कोणत्याही कामाकरिता उपयोग होऊ शकत नाही अशा जमिनीचा सारा ठरवलेला असेल किंवा नसेल आणि अशी जमीन स्वतंत्र गटात किंवा लागवड केलेल्या जमिनीत असेल. चालू वर्षी पडिक ठेवलेल्या लागवडीखालील जमिनीचा “चालू पड” मध्ये अंतर्भाव होतो. एखादे पेरणी केलेले क्षेत्र त्याच वर्षात दुसऱ्यांदा लागवडीखाली आणले नसेल तर ते “चालू पड” जमीन म्हणून गणले जाते. “इतर पड” जमिनीत लागवडीखाली असलेल्या परंतु कमीतकमी एक वर्ष व जास्तीत जास्त पाच वर्षे लागवडीखाली नसलेल्या सर्व जमिनींचा

12. AGRICULTURE

12.1. In this section tables containing data on Land utilisation, principal crops and their production, area irrigated, agricultural implements and machinery and on agricultural census are given.

12.2. The Geographical area according to village papers is calculated from the village returns prepared by the village officials for revenue purposes. There is difference between the figures of total area according to the Surveyor-General of India and that according to the village papers, because the latter is calculated by totalling up areas of village returns while the former is calculated in blocks. Moreover, allowances made for areas covered by buildings, roads, etc. are different in two cases. Under ‘ Forests ’ are included all actually forested areas or lands classed or administered as forests under any legal enactment dealing with forests whether State owned or private. If any portion of such land is not actually wooded but put to some agricultural use, that portion is included under the appropriate heading of cultivated or uncultivated land. Land put to non-agricultural uses stands for all lands occupied by buildings, roads and railways or under water, e. g. rivers and canals and other lands put to uses other than for agricultural, *Barren and unculturable land* covers all barren and unculturable land like mountains, deserts etc. Land which cannot be brought under cultivation unless at a high cost, is classed as *unculturable*, whether such land is in isolated blocks or within cultivated holdings. *Permanent pastures* and other grazing land cover all grazing lands whether they are permanent pastures and meadows or not. Village common and grazing lands within forest areas are included under this head. *Land under miscellaneous tree crops and groves* not included in the net area sown includes all cultivable land which is not included under net area sown but is put to some agricultural use. Land under casuarina trees, thatching grass, bamboo bushes and other groves for fuel etc., which are not included under ‘ orchards ’ are classed under this category. *Culturable waste* includes all lands available for cultivation whether or not taken up for cultivation or taken up for cultivation once but not cultivated during the current and last five years or more in succession. Such lands may be either fallow or covered with shrubs and jungles which are not put to any use. They may or may not be assessed and may lie in isolated blocks or within cultivated holdings. *Current fallows* comprise cropped areas which are kept fallow during the current year. If any seeding area is not cropped again in the same year, it is also treated as current fallow. *Other fallow land* includes all lands which were taken up for cultivation but are temporarily out of cultivation for a period of not less than one year and not more than five years. The reasons for keeping such lands fallow

समावेश होतो. अशा जमिनी पडित ठेवण्यास खालीलपैकी एखादे कारण असू शकते. - (१) शेतकऱ्यांची हलाखीची आर्थिक परिस्थिती, (२) अपुरा पाणीपुरवठा, (३) हिंवातापाचे हवामान, (४) गाळ व चिखल वाहून आणणाऱ्या नद्या व कालवे, (५) जमिनीची झीज, (६) कृषि उत्पादनाचा योग्य तो मोबदला न मिळणे. कसलेल्या निव्वळ क्षेत्रामध्ये निव्वळ लागवडीखाली असलेले क्षेत्र आणि फळांच्या बागा यांचासुद्धा समावेश होतो ज्यात एकापेक्षा अधिक वेळा लागवड केलेले क्षेत्र एकदाच मोजले जाते. एकूण लागवडीखालील क्षेत्रामध्ये एकूण पिकांखालील क्षेत्राचा समावेश होतो. एकूण पिकाखालील क्षेत्र आणि कसलेले निव्वळ क्षेत्र यामध्ये फरक असण्याचे कारण म्हणजे त्याच जमिनीत त्याच वर्षी त्याच किंवा इतर पिकांची एकापेक्षा जास्त वेळा लागवड करणे हे होय.

१२.३ निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्राची माहिती गावाच्या कागदपत्रावरून घेण्यात येते. अंदाजित उत्पादनाचे आकडे अंशतः “पीक कापणी सर्वेक्षणाच्या” निष्कर्षावरून व अंशतः “पैसेवारी” पद्धतीच्या माहितीवरून घेण्यात येतात. सध्या पीक कापणी पाहण्या, तांदूळ, बाजरी, ज्वारी, गहू, नाचणी, हरभरा, तूर (अंशतः), ऊस, कापूस, भूईमूग व तंबाखू (सातारा, सांगली व कोल्हापूर जिल्ह्यात फक्त) ह्या पिकांसाठी घेण्यात येतात. जलसिंचनाच्या साधनांची गणना दर पाच वर्षांनी घेण्यात येते. मधल्या वर्षामध्ये नवीन सिंचनाकरिता बांधलेल्या विहिरी किंवा उपयोगात न येणाऱ्या जुन्या विहिरी यांची नोंद घेण्याच्या सूचना ग्राम अधिकाऱ्यांना दिलेल्या असतात. त्यामुळे पूर्वीच्या पंचवार्षिक गणनेतील विहिरींच्या संख्येची आकडेवारी अद्ययावत करणे शक्य होते. पिकांच्या उत्पादनाच्या मूळ आकडेवारीवरून उत्पादनातील कल काय आहे ह्याबद्दल निश्चित कल्पना करणे शक्य नाही. त्यासाठी कृषि विभागाने प्रमुख पिकांखालील कृषि उत्पादनांच्या निर्देशांकांची मालिका तयार केली आहे. उत्पादकता निर्देशांक म्हणजे उत्पादन निर्देशांकाचे क्षेत्र निर्देशांकाशी असलेले प्रमाण गुणिले शंभर असे होय. २००३ च्या पंचवार्षिक पशुधन गणनेत गोळा केलेली शेतीची अवजारे, साधने ह्यांची आकडेवारी व कृषि गणनेत गोळा केलेली विहित जमिनीची संख्या व त्याखालील क्षेत्राची आकडेवारीही देण्यात आली आहे.

may be one of the followings (1) poverty of cultivators, (2) inadequate supply of water, (3) malarial climate, (4) silting of canals and rivers, (5) soil erosion and (6) unremunerative nature of farming. The *net area sown* consists of net area sown with crops and camards, area sown more than once being counted only once. The *grass cropped area* represents the sum total of area under all crops. The difference between the total cropped area and net area sown is accounted for by the area sown more than once on the same land during the same year with the same or different crops.

12.3. The data about area under different crops are compiled from village records. The estimates of outturn are based partly on the results of crop cutting surveys and partly on 'paisewari method.' At present, crop cutting surveys are being conducted in respect of rice, bajri, jawar, wheat, ragi, gram, tur (partly), sugar-cane, cotton, groundnut and tobacco (Satara, Sangli and Kolhapur districts only). A census of irrigation sources takes place after every five years. For any intermediate years the village officers are instructed to note the number or new irrigation wells constructed or old wells which have gone out of use and thus bring up-to-date the earlier quinquennial census figures of number of wells. Correct idea regarding trends in production cannot be obtained from the absolute figures on production of crops. To overcome this difficulty, a series of index numbers of agricultural production of principal crops are compiled by the Department of Agriculture. The *productivity Index* is the ratio of index of production to the index of area multiplied by 100. The data on agricultural machinery and implements presented is as enumerated in quinquennial Livestock-Census, 2003 and data on operational holdings and area operated as per Agricultural Census are presented.

तत्ता क्रमांक/TABLE No. 12.1

12. शेती/

तक्ता क्रमांक/

जमिनीचा वापर/

2010

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	एकूण भौगोलिक क्षेत्र (गाव पत्रकानुसार) Geographical area by (village papers)	वनव्याप्त क्षेत्र Area under forest	लागवडीसाठी उपलब्ध नसलेली जमीन Land not available for cultivation			इतर
				बिगरशेती वापरा- खाली असलेली जमीन Land put to non-agricultural uses	नापिक व लागवडीयोग्य नसलेली जमीन Barren and non-cultivable land	एकूण Total (5+6)=7	कायम गुरे चरणे व इतर कुरणे Permanent pastures and other grazing land
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	380	0	286	73	359	6
2	मुंबईउपनगर	15	0	0	0	0	0
3	ठाणे	9337	3964	946	566	1512	540
4	रायगड	6869	1500	589	1284	1873	401
5	रत्नागिरी	8164	57	145	2335	2480	139
6	सिंधुदुर्ग	5040	331	205	998	1203	20
7	नाशिक	15634	3109	434	1708	2142	227
8	धुळे	7330	2115	170	319	489	188
9	नंदुरबार	7050	3362	86	227	313	313
10	जळगाव	11639	1559	162	804	966	387
11	अहमदनगर	17020	1646	156	1290	1446	403
12	पुणे	15620	1621	1321	1560	2881	729
13	सातारा	10580	1427	313	1233	1546	794
14	सांगली	8610	434	492	367	859	150
15	सोलापूर	14878	353	154	644	798	469
16	कोल्हापूर	7765	1469	382	438	820	417
17	औरंगाबाद	10077	723	602	205	807	352
18	जालना	7726	49	202	74	276	248
19	परभणी	6311	64	287	81	368	131
20	हिंगोली	4661	292	106	83	189	179
21	बीड	10686	228	425	236	661	370
22	नांदेड	10331	863	370	207	577	511
23	उस्मानाबाद	7485	44	202	68	270	188
24	लातूर	7157	18	229	190	419	213
25	बुलढाणा	9671	883	518	482	1000	392
26	अकोला	5429	301	317	114	431	165
27	वाशिम	5131	350	268	113	381	299
28	अमरावती	12217	3099	448	196	644	332
29	यवतमाळ	13512	2431	655	396	1051	598
30	वर्धा	6289	628	474	107	581	350
31	नागपूर	9864	1644	974	325	1299	560
32	भंडारा	3420	621	375	47	422	332
33	गोदिया	5859	2075	533	133	666	947
34	चंद्रपूर	10918	3890	934	255	1189	540
35	गडचिरोली	14916	10996	720	147	867	528
	महाराष्ट्र राज्य	307576	52161	14480	17305	31785	12418

AGRICULTURE

TABLE NO. 12.1

Land Utilisation

-11

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात / Area in hundred hectares)

लागवडीखाली नसलेली पड व्यतिरिक्त जमीन Uncultivated excluding fallow land			पड जमीन Fallow Land			लागवडी- खालील निव्वळ क्षेत्र	एकापेक्षा अधिक वेळा लागवड केलेले क्षेत्र	लागवडी- खालील एकूण क्षेत्र	District
झाडाझुडुपाखालील जमीन व आंबराया	लागवडीलायक पड	एकूण	चालू पड	इतर पड	एकूण				
Land under Miscellaneous tree crops and graves (9)	Culturable waste (10)	Total 8+9+10=11 (11)	Current fallow (12)	Other fallow (13)	Total 12+13=14 (14)	Net area sown (15)	Area sown more than once (16)	Gross cropped area (17)	(2)
0	0	6	0	0	0	0	0	0	Mumbai
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai Suburban
249	342	1131	94	190	284	2446	55	2501	Thane
226	380	1007	144	459	603	1886	270	2156	Raigad
70	1353	1562	277	1344	1621	2444	115	2559	Ratnagiri
256	661	937	144	1022	1166	1403	187	1590	Sindhudurg
20	206	453	825	290	1115	8815	1123	9938	Nashik
12	18	218	85	87	172	4336	926	5262	Dhule
7	26	346	8	57	65	2964	637	3601	Nandurbar
28	63	478	96	49	145	8491	3761	12252	Jalgaon
37	201	641	1404	896	2300	10987	3658	14645	Ahmednagar
132	387	1248	361	311	672	9198	2481	11679	Pune
76	383	1253	347	559	906	5448	1104	6552	Satara
144	146	440	304	538	842	6035	1330	7365	Sangli
64	416	949	1354	1191	2545	10233	1181	11414	Solapur
72	368	857	103	200	303	4316	2136	6452	Kolhapur
56	153	561	517	567	1084	6902	3760	10662	Aurangabad
109	166	523	981	193	1174	5704	2326	8030	Jalna
13	231	375	380	296	676	4828	4105	8933	Parbhani
3	117	299	419	162	581	3300	2001	5301	Hingoli
13	412	795	1033	484	1517	7485	2634	10119	Beed
61	363	935	675	192	867	7089	2399	9488	Nanded
20	497	705	940	739	1679	4787	4217	9004	Osmanabad
214	244	671	426	442	868	5181	2442	7623	Latur
10	263	665	168	263	431	6692	2289	8981	Buldhana
12	30	207	97	51	148	4342	1907	6249	Akola
4	58	361	177	85	262	3777	1333	5110	Washim
69	92	493	327	144	471	7510	2332	9842	Amravati
133	227	958	373	257	630	8442	1418	9860	Yavatmal
88	152	590	636	210	846	3644	1065	4709	Wardha
77	380	1017	198	213	411	5493	1049	6542	Nagpur
82	118	532	39	13	52	1793	754	2547	Bhandara
10	165	1122	103	62	165	1831	562	2393	Gondiya
106	365	1011	153	143	296	4532	806	5338	Chandrapur
31	210	769	473	83	556	1728	423	2151	Gadchiroli
2504	9193	24115	13661	11792	25453	174062	56786	230848	Maharashtra State

तत्ता क्रमांक/TABLE No. 12.2

12. शेती / Agriculture

तक्का क्रमांक / Table No. 12.2

प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र व त्यांचे उत्पादन / Area and Outturn of principal crops (2010-11)

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात, उत्पादन शंभर टनात व दर हेक्टरी उत्पादन किलोग्रॅममध्ये)
(Area in '00' hectares Outturn in '00' tonnes and yield per hectare in Kg.)

अनुक्रमांक	जिल्हा	तांदूळ/Rice			गहू/Wheat			ज्वारी/Jowar			बाजरी/Bajri			District
		क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टरी उत्पादन	क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टरी उत्पादन	क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टरी उत्पादन	क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टरी उत्पादन	
Serial No.		Area	Outturn	Yield per hect.	Area	Outturn	Yield per hect.	Area	Outturn	Yield per hect.	Area	Outturn	Yield per hect.	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई													} Mumbai } Mumbai Suburban
2	मुंबईउपनगर													
3	ठाणे	1386	2813	2030	1	2	2000	0	0	0	0	0	1263	Thane
4	रायगड	1262	2991	2370	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Raigad
5	रत्नागिरी	781	2234	2860	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	775	2058	2655	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Sindhudurg
7	नाशिक	591	240	406	753	1437	1908	153	116	758	1712	2163	1263	Nashik
8	धुळे	50	67	1340	303	653	2155	342	700	2047	1094	1713	1566	Dhule
9	नंदुरबार	234	247	1056	227	543	2392	603	860	1426	162	241	1488	Nandurbar
10	जळगाव	0	0	0	660	1646	2494	1718	3606	2099	358	498	1391	Jalgaon
11	अहमदनगर	75	70	933	1337	2489	1862	5400	3180	589	1960	1868	953	Ahmednagar
12	पुणे	609	719	1181	600	1159	1932	4572	3391	742	486	430	885	Pune
13	सातारा	508	822	1618	437	865	1979	1784	1813	1016	756	592	783	Satara
14	सांगली	202	539	2668	393	729	1855	2678	2117	791	749	625	834	Sangli
15	सोलापूर	7	2	286	878	1229	1400	6416	3808	594	184	96	522	Solapur
16	कोल्हापूर	1120	3231	2885	86	228	2651	220	375	1705	0	0	0	Kolhapur
17	औरंगाबाद	0	0	0	753	1584	2104	879	776	883	898	1265	1409	Aurangabad
18	जालना	0	0	0	309	516	1670	1349	1041	772	413	443	1073	Jalna

19	परभणी	40	18	450	464	795	1713	2240	1450	647	75	49	653	Parbhani
20	हिंगोली	11	7	636	344	572	1663	664	642	967	2	1	500	Hingoli
21	बीड	8	3	375	636	825	1297	2280	1840	807	1225	1128	921	Beed
22	नांदेड	52	27	519	490	827	1688	1557	1614	1037	0	0	0	Nanded
23	उस्मानाबाद	112	34	304	418	433	1036	3205	2425	757	166	67	404	Osmanabad
24	लातूर	63	28	444	335	460	1373	1550	1999	1290	43	22	512	Latur
25	बुलढाणा	0	0	0	538	927	1723	698	818	1172	36	19	528	Buldhana
26	अकोला	0	0	0	378	899	2378	513	395	770	6	3	500	Akola
27	वाशिम	0	0	0	219	352	1607	268	303	1131	5	2	400	Washim
28	अमरावती	38	28	737	547	1054	1927	495	528	1067	3	2	667	Amravati
29	यवतमाळ	0	0	0	417	614	1472	686	525	765	13	7	538	Yavatmal
30	वर्धा	0	0	0	295	490	1661	43	22	512	0	0	0	Wardha
31	नागपूर	714	701	982	752	1157	1539	162	110	679	0	0	0	Nagpur
32	भंडारा	1865	2701	1448	115	125	1087	0	0	0	0	0	0	Bhandara
33	गोंदिया	1892	3310	1749	27	20	741	0	0	0	0	0	0	Gondiya
34	चंद्रपूर	1169	1647	1409	343	368	1073	82	43	524	0	0	0	Chandrapur
35	गडचिरोली	1593	2370	1488	11	10	909	35	26	743	0	0	0	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		15157	26907	1775	13066	23008	1761	40592	34523	850	10346	11234	1086	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.2 —Contd.

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	नाचणी / Ragi			मका / Maize			बार्ली / Barley			इतर तृणधान्ये / Other Cereals			District (2)
		क्षेत्र Area (15)	उत्पादन Outturn (16)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (17)	क्षेत्र Area (18)	उत्पादन Outturn (19)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (20)	क्षेत्र Area (21)	उत्पादन Outturn (22)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (23)	क्षेत्र Area (24)	उत्पादन Outturn (25)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (26)	
1	मुंबई													} Mumbai } Mumbai Suburban
2	मुंबईउपनगर													
3	ठाणे	158	80	506	1	3	3000	0	0	0	118	67	568	Thane
4	रायगड	108	83	769	0	0	0	0	0	0	39	18	462	Raigad
5	रत्नागिरी	170	207	1218	1	3	3000	0	0	0	72	47	653	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	32	35	1094	3	9	3000	0	0	0	11	16	1455	Sindhudurg
7	नाशिक	275	123	447	1694	5481	3236	0	0	0	1042	1705	1636	Nashik
8	धुळे	30	36	1200	489	1645	3364	0	0	0	432	890	2060	Dhule
9	नंदुरबार	4	2	500	305	763	2502	0	0	0	620	1013	1634	Nandurbar
10	जळगाव	0	0	0	885	2862	3234	0	0	0	1328	2888	2175	Jalgaon
11	अहमदनगर	28	26	929	608	1692	2783	0	0	0	6882	5934	862	Ahmednagar
12	पुणे	94	86	915	270	751	2781	0	0	0	5266	4955	941	Pune
13	सातारा	81	88	1086	203	403	1985	0	0	0	1849	2128	1151	Satara
14	सांगली	1	2	2000	432	1329	3076	0	0	0	2363	2251	953	Sangli
15	सोलापूर	0	0	0	581	1270	2186	0	0	0	7660	5931	774	Solapur
16	कोल्हापूर	219	407	1858	116	257	2216	0	0	0	320	306	956	Kolhapur
17	औरंगाबाद	0	0	0	1430	5219	3650	0	0	0	1610	2348	1458	Aurangabad
18	जालना	0	0	0	638	1838	2881	0	0	0	1645	1587	965	Jalna
19	परभणी	0	0	0	29	36	1241	0	0	0	2095	1485	709	Parbhani
20	हिंगोली	0	0	0	15	20	1333	0	0	0	607	754	1242	Hingoli
21	बीड	0	0	0	95	140	1474	0	0	0	2623	2282	870	Beed
22	नांदेड	0	0	0	11	15	1364	0	0	0	790	1115	1411	Nanded
23	उस्मानाबाद	0	0	0	183	181	989	0	0	0	3138	2486	792	Osmanabad
24	लातूर	0	0	0	86	103	1198	0	0	0	675	728	1079	Latur
25	बुलढाणा	0	0	0	751	1825	2430	0	0	0	829	1310	1580	Buldhana
26	अकोला	0	0	0	17	37	2176	0	0	0	384	909	2367	Akola
27	वाशिम	0	0	0	4	10	2500	0	0	0	222	355	1599	Washim
28	अमरावती	0	0	0	16	40	2500	0	0	0	564	1067	1892	Amravati
29	यवतमाळ	0	0	0	8	15	1875	0	0	0	418	615	0	Yavatmal
30	वर्धा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	308	498	0	Wardha
31	नागपूर	0	0	0	1	2	2000	0	0	0	786	1174	0	Nagpur
32	भंडारा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	115	125	0	Bhandara
33	गोंदिया	0	0	0	2	5	2500	0	0	0	28	22	786	Gondiya
34	चंद्रपूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	407	400	983	Chandrapur
35	गडचिरोली	0	0	0	31	71	2290	0	0	0	59	62	1051	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	1200	1175	979	8905	26025	2923	0	0	0	45065	47323	1050	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.2 —contd.

अनुक्रमांक	जिल्हा	एकूण तृणधान्ये / Total Cereals			हरभरा / Gram			तूर / Tur			इतर कडधान्ये / Other Pulses			District
		क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टरी उत्पादन	क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टरी उत्पादन	क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टरी उत्पादन	क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टरी उत्पादन	
Serial No.		Area	Outturn	Yield per hect.	Area	Outturn	Yield per hect.	Area	Outturn	Yield per hect.	Area	Outturn	Yield per hect.	(2)
(1)	(2)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	
1	मुंबई	0	0	0										Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबईउपनगर													
3	ठाणे	1662	2960	1781	43	37	860	34	16	471	64	35	547	Thane
4	रायगड	1409	3092	2194	18	16	889	13	6	462	95	44	463	Raigad
5	रत्नागिरी	1023	2488	2432	0	0	0	7	3	429	75	33	440	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	818	2108	2577	0	0	0	0	0	0	58	29	500	Sindhudurg
7	नाशिक	5293	9627	1819	406	312	768	101	62	614	156	67	429	Nashik
8	धुळे	2318	4818	2079	226	200	885	92	82	891	24	10	417	Dhule
9	नंदुरबार	1591	2687	1689	271	302	1114	201	146	726	28	9	321	Nandurbar
10	जळगाव	3626	8615	2376	706	822	1164	160	143	894	11	4	364	Jalgaon
11	अहमदनगर	9421	9327	990	1152	940	816	176	113	642	107	53	495	Ahmednagar
12	पुणे	6664	6548	983	581	552	950	29	18	621	205	81	395	Pune
13	सातारा	3775	4585	1215	299	243	813	53	18	340	380	194	511	Satara
14	सांगली	4464	5344	1197	372	344	925	113	39	345	235	164	698	Sangli
15	सोलापूर	8082	6414	794	564	375	665	418	156	373	64	29	453	Solapur
16	कोल्हापूर	1786	4508	2524	85	71	835	24	8	333	54	17	315	Kolhapur
17	औरंगाबाद	3966	8847	2231	599	552	922	608	534	878	24	10	417	Aurangabad
18	जालना	2711	3839	1416	261	199	762	531	540	1017	4	1	250	Jalna
19	परभणी	2854	2350	823	610	398	652	676	395	584	29	16	552	Parbhani
20	हिंगोली	1039	1243	1196	424	279	658	291	223	766	8	3	375	Hingoli
21	बीड	4254	3941	926	578	406	702	624	341	546	61	26	426	Beed
22	नांदेड	2114	2483	1175	529	538	1017	683	404	592	8	3	375	Nanded
23	उस्मानाबाद	4095	3143	768	739	626	847	943	728	772	25	8	320	Osmanabad
24	लातूर	2087	2615	1253	796	656	824	886	1033	1166	15	5	333	Latur
25	बुलढाणा	2024	3589	1773	742	787	1061	768	425	553	5	3	600	Buldhana
26	अकोला	915	1334	1458	667	955	1432	615	521	847	1	1	1000	Akola
27	वाशिम	496	667	1345	680	681	1001	625	450	720	1	1	1000	Washim
28	अमरावती	1105	1654	1497	993	998	1005	1196	629	526	26	10	385	Amravati
29	यवतमाळ	1124	1161	1033	380	439	1155	1216	904	743	0	0	0	Yavatmal
30	वर्धा	339	512	1510	276	212	768	715	766	1071	1	0	0	Wardha
31	नागपूर	1630	1972	1210	849	735	866	616	517	839	55	26	473	Nagpur
32	भंडारा	1980	2825	1427	85	58	682	88	83	943	205	92	449	Bhandara
33	गोंदिया	1921	3335	1736	46	27	587	53	50	943	143	50	350	Gondiya
34	चंद्रपूर	1597	2060	1290	274	224	818	396	341	861	264	95	360	Chandrapur
35	गडचिरोली	1671	2478	1483	28	18	643	68	64	941	193	71	368	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		89854	123169	1371	14279	13002	911	13019	9758	750	2624	1190	454	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.2—contd.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	एकूण कडधान्ये / Total Pulses			एकूण अन्नधान्ये / Total Foodgrains			ऊस / Sugarcane			कापूस / Cotton			District (2)
		क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect.	
(1)	(2)	(39)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(2)
1	मुंबई													Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबई उपनगर													
3	ठाणे	190	190	1000	1852	3077	1661	0	0	0	0	0	0	Thane
4	रायगड	135	135	1000	1544	3164	2049	0	0	0	0	0	0	Raigad
5	रत्नागिरी	89	89	1000	1112	2529	2274	0	0	0	0	0	0	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	61	61	1000	879	2139	2433	0	0	0	0	0	0	Sindhudurg
7	नाशिक	889	889	1000	6182	10255	1659	257	19892	77401	505	1006	1992	Nashik
8	धुळे	650	650	1000	2968	5409	1822	53	4426	83509	1331	3359	2524	Dhule
9	नंदुरबार	799	799	1000	2390	3355	1404	102	7385	72402	560	1166	2082	Nandurbar
10	जळगाव	1753	1753	1000	5379	10184	1893	112	8770	78304	5097	10971	2152	Jalgaon
11	अहमदनगर	1715	1715	1000	11136	10634	955	1260	115164	91400	1017	2211	2174	Ahmednagar
12	पुणे	904	904	1000	7567	7286	963	1115	110831	99400	0	0	0	Pune
13	सातारा	850	850	1000	4625	5113	1106	740	69634	94100	16	13	813	Satara
14	सांगली	950	950	1000	5414	6049	1117	763	78513	102900	35	41	1171	Sangli
15	सोलापूर	1158	1158	1000	9240	7046	763	1631	160001	98100	18	52	2889	Solapur
16	कोल्हापूर	218	218	1000	2004	4641	2316	1399	125910	90000	1	2	2000	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1380	1380	1000	5346	10072	1884	233	19595	84099	3329	8792	2641	Aurangabad
18	जालना	1329	1329	1000	4040	4939	1223	193	11927	61798	3033	7766	2561	Jalna
19	परभणी	1883	1883	1000	4737	3542	748	155	14152	91303	2324	4048	1742	Parbhani
20	हिंगोली	1085	1085	1000	2124	1949	918	46	3036	66000	819	1333	1628	Hingoli
21	बीड	1513	1513	1000	5767	4917	853	588	38749	65900	2768	4222	1525	Beed
22	नांदेड	2150	2150	1000	4264	4102	962	137	8275	60401	3021	4622	1530	Nanded
23	उस्मानाबाद	2476	2476	1000	6571	4878	742	432	31752	73500	182	387	2126	Osmanabad
24	लातूर	2558	2558	1000	4645	4910	1057	330	22638	68600	34	80	2353	Latur
25	बुलढाणा	2541	2541	1000	4565	5489	1202	10	610	61000	2515	4361	1734	Buldhana
26	अकोला	1978	1978	1000	2893	3316	1146	3	200	66667	1678	2689	1603	Akola
27	वाशिम	1979	1979	1000	2475	2226	899	0	0	#DIV/0!	620	1287	2076	Washim
28	अमरावती	2827	2827	1000	3932	3634	924	3	207	69000	2043	3362	1646	Amravati
29	यवतमाळ	1827	1827	1000	2951	2637	894	45	3006	66800	4798	7759	1617	Yavatmal
30	वर्धा	995	995	1000	1334	1492	1118	20	1368	68400	1906	2630	1380	Wardha
31	नागपूर	1537	1537	1000	3167	3261	1030	3	62	20667	808	1260	1559	Nagpur
32	भंडारा	381	381	1000	2361	3060	1296	11	596	54182	0	0	0	Bhandara
33	गोंदिया	243	243	1000	2164	3463	1600	4	216	54000	0	0	0	Gondiya
34	चंद्रपूर	1041	1041	1000	2638	2724	1033	0	0	0	933	1263	1354	Chandrapur
35	गडचिरोली	294	294	1000	1965	2634	1340	0	0	0	28	43	1536	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		40378	40378	1000	130231	154126	1183	9645	856915	88846	39419	74725	1896	Maharashtra State

तक्का क्रमांक / Table No. 12.2 — Contd.

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	मिरची / Chilli			भुईमूग / Groundnut			तीळ / Sesamum			मोहरी/राई/जवस / Rape/Mustered/Linseed			District (2)
		क्षेत्र Area (51)	उत्पादन Outturn (52)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (53)	क्षेत्र Area (54)	उत्पादन Outturn (55)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (56)	क्षेत्र Area (57)	उत्पादन Outturn (58)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (59)	क्षेत्र Area (60)	उत्पादन Outturn (61)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (62)	
1	मुंबई	N.A.												Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबईउपनगर													
3	ठाणे		4	5	1250	6	3	500	2	1	500	Thane		
4	रायगड		3	4	1333	2	1	500	1	0	0	Raigad		
5	रत्नागिरी		4	6	1500	1	0	0	1	0	0	Ratnagiri		
6	सिंधुदुर्ग		55	87	1582	1	0	0	1	0	0	Sindhudurg		
7	नाशिक		347	300	865	0	0	0	2	1	500	Nashik		
8	धुळे		263	364	1384	38	18	474	5	2	0	Dhule		
9	नंदुरबार		169	165	976	6	3	500	2	1	500	Nandurbar		
10	जळगाव		39	55	1410	147	74	503	1	1	0	Jalgaon		
11	अहमदनगर		123	149	1211	6	1	167	0	0	0	Ahmednagar		
12	पुणे		416	570	1370	21	5	238	1	0	0	Pune		
13	सातारा		548	897	1637	2	0	0	6	3	500	Satara		
14	सांगली		290	374	1290	3	1	333	4	2	500	Sangli		
15	सोलापूर		115	140	1217	4	1	250	0	0	0	Solapur		
16	कोल्हापूर		604	921	1525	0	0	0	0	0	0	Kolhapur		
17	औरंगाबाद		61	52	852	11	3	273	0	0	0	Aurangabad		
18	जालना		6	5	833	9	2	222	6	2	0	Jalna		
19	परभणी		45	43	956	41	9	220	5	2	400	Parbhani		
20	हिंगोली		30	26	867	11	3	273	0	0	0	Hingoli		
21	बीड		93	72	774	24	6	250	4	1	250	Beed		
22	नांदेड		79	85	1076	31	9	290	1	0	0	Nanded		
23	उस्मानाबाद		105	75	714	43	9	209	6	2	333	Osmanabad		
24	लातूर		57	54	947	36	8	222	7	2	286	Latur		
25	बुलढाणा		9	10	1111	30	11	367	0	0	0	Buldhana		
26	अकोला		22	39	1773	16	7	438	0	0	0	Akola		
27	वाशिम		2	2	1000	6	2	333	0	0	0	Washim		
28	अमरावती		16	18	1125	6	2	333	3	1	0	Amravati		
29	यवतमाळ		61	76	1246	9	3	333	0	0	0	Yavatmal		
30	वर्धा		28	48	1714	0	0	0	0	0	0	Wardha		
31	नागपूर		44	39	886	2	1	500	1	0	0	Nagpur		
32	भंडारा		1	1	1000	5	2	400	3	1	333	Bhandara		
33	गोंदिया		0	0	0	11	4	364	3	1	333	Gondiya		
34	चंद्रपूर		0	0	0	6	2	333	3	2	667	Chandrapur		
35	गडचिरोली		0	0	0	21	7	333	9	3	333	Gadchiroli		
महाराष्ट्र राज्य		0	0	0	3639	4682	1287	555	197	355	77	28	364	Maharashtra State

टिप : (१) उसाचे उत्पादन शंभर मेट्रिक टनात (२) कापसाचे उत्पादन गासड्याच्या (प्रत्येकी १७० कि.)स्वरूपात आहे
आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.2—Contd.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	एरंडी / Caster seed			तंबाखू / Tobacco			District (2)
		क्षेत्र Area (63)	दर हेक्टरी उत्पादन Outturn (64)	उत्पादन Yield Per hect. (65)	क्षेत्र Area (66)	दर हेक्टरी उत्पादन Outturn (67)	उत्पादन Yield per hect. (68)	
1	मुंबई							Mumbai
2	मुंबई उपनगर							Mumbai Suburban
3	ठाणे	0	0	0	NA	NA	NA	Thane
4	रायगड	0	0	0	NA	NA	NA	Raigad
5	रत्नागिरी	0	0	0	NA	NA	NA	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	0	0	0	NA	NA	NA	Sindhudurg
7	नाशिक	34	12	353	NA	NA	NA	Nashik
8	धुळे	1	0	0	NA	NA	NA	Dhule
9	नंदुरबार	11	4	364	NA	NA	NA	Nandurbar
10	जळगाव	1	0	0	NA	NA	NA	Jalgaon
11	अहमदनगर	0	0	0	NA	NA	NA	Ahmednagar
12	पुणे	1	0	0	NA	NA	NA	Pune
13	सातारा	0	0	0	NA	NA	NA	Satara
14	सांगली	0	0	0	NA	NA	NA	Sangli
15	सोलापूर	1	1	1000	NA	NA	NA	Solapur
16	कोल्हापूर	2	1	500	NA	NA	NA	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1	0	0	NA	NA	NA	Aurangabad
18	जालना	3	1	333	NA	NA	NA	Jalna
19	परभणी	7	6	857	NA	NA	NA	Parbhani
20	हिंगोली	4	1	250	NA	NA	NA	Hingoli
21	बीड	9	4	444	NA	NA	NA	Beed
22	नांदेड	6	2	333	NA	NA	NA	Nanded
23	उस्मानाबाद	5	1	200	NA	NA	NA	Osmanabad
24	लातूर	0	0	0	NA	NA	NA	Latur
25	बुलढाणा	4	2	500	NA	NA	NA	Buldhana
26	अकोला	1	1	1000	NA	NA	NA	Akola
27	वाशिम	0	0	0	NA	NA	NA	Washim
28	अमरावती	5	3	600	NA	NA	NA	Amravati
29	यवतमाळ	0	0	0	NA	NA	NA	Yavatmal
30	वर्धा	0	0	0	NA	NA	NA	Wardha
31	नागपूर	1	1	1000	NA	NA	NA	Nagpur
32	भंडारा	0	0	0	NA	NA	NA	Bhandara
33	गोंदिया	0	0	0	NA	NA	NA	Gondiya
34	चंद्रपूर	1	1	1000	NA	NA	NA	Chandrapur
35	गडचिरोली	0	0	0	NA	NA	NA	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		98	41	418	0	0	0	Maharashtra State

Note:- (1) Sugarcane production in hundred metric tonnes (2) Production of Cotton is in hundred bales of 170 kg. each

Source.—Commissionerate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती/

तक्का क्रमांक/

जास्त उत्पादित पिकांच्या प्रकारानुसार क्षेत्र व दर हेक्टरी सरासरी उत्पादन/

अ.क्र. Sr. No.	वर्ष Year	तांदूळ (खरीप) Rice (Kharip)						गहू Wheat					
		क्षेत्र Area			सरासरी उत्पादन Yield Rate			क्षेत्र Area			सरासरी उत्पादन Yield Rate		
		एकूण अधिक उत्पन्न टक्केवारी देणारी वाणे			एकूण अधिक उत्पन्न टक्केवारी देणारी वाणे			एकूण अधिक उत्पन्न टक्केवारी देणारी वाणे			एकूण अधिक उत्पन्न टक्केवारी देणारी वाणे		
		Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	1985-86	15155	10440	68.90	1407	1662	118.10	8815	6362	72.20	731	839	114.80
2	1990-91	15398	11853	77.00	1147	1532	105.90	8734	7113	81.40	1052	1102	104.80
3	1995-96	14848	12570	84.66	1683	1830	108.73	7017	6248	89.04	1279	1333	104.22
4	1996-97	14485	12644	87.30	1762	1835	104.10	7991	7406	92.70	1460	1502	102.90
5	1997-98	14440	12576	87.09	1614	1683	104.28	7413	6582	88.08	897	948	105.69
6	1998-99	14457	12994	89.88	1657	1677	101.21	10155	9688	95.40	1289	1153	89.45
7	1999-00	14790	13615	92.05	1674	1745	104.24	10490	7134	68.00	1369	1792	130.89
8	2000-01	14860	11777	79.25	1264	1528	120.88	7540	7163	95.00	1256	1239	98.64
9	2001-02	14872	13247	89.07	1742	1793	102.93	7760	6798	87.60	1388	1454	104.76
10	2002-03	14968	12816	85.62	1198	1304	108.85	7598	7097	93.41	1295	1336	103.17
11	2005-06	14737	13647	93	1770	1838	104	9328	8907	95	1394	1401	101
12	2006-07	14913	13811	93	1669	1671	100	12308	12147	99	1520	1521	100
11	2010-11	14862	13703	92.20	1766	1809.2	102.40	14862	12576	84.61	1766	1714.1	97.00

टीप : एच.वाय.व्ही.- अधिक उत्पन्न देणारी वाणे
आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

AGRICULTURE

TABLE No. 12.3

Area and average yield per hectare of High yielding varieties Crops

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात, प्रति हेक्टरी सरासरी उत्पादन किलोत)
(Area in '00' hectares. Yield Rate in Kg. per Hectare)

बाजरी Bajra			ज्वारी (खरीप) Jowar (Kharip)								
क्षेत्र Area			सरासरी उत्पादन Yield rate			क्षेत्र Area			सरासरी उत्पादन Yield rate		
एकूण	अधिक उत्पन्न देणारी वाणे	टक्केवारी	एकूण	अधिक उत्पन्न देणारी वाणे	टक्केवारी	एकूण	अधिक उत्पन्न देणारी वाणे	टक्केवारी	एकूण	अधिक उत्पन्न देणारी वाणे	टक्केवारी
Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%
(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)
17028	10081	59.20	246	298	121.10	28804	21944	76.20	921	1073	116.50
19270	14322	74.30	518	613	106.00	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
16649	15109	90.75	580	594	102.41	20235	18617	91.60	1420	1425	100.35
19468	18548	95.23	941	954	101.38	21501	20100	93.45	1819	1852	101.81
16712	15396	92.13	670	681	101.64	20132	19062	94.69	1203	1223	101.66
17597	15931	90.53	848	854	100.71	19549	17992	92.04	1425	1443	101.26
17360	16098	92.73	653	686	105.00	19180	18744	97.72	1323	1341	101.36
18000	16693	92.73	604	601	99.50	19100	18519	96.95	1256	1265	100.71
13992	12909	92.26	594	615	103.54	17803	17169	96.44	1165	1177	101.03
15472	13773	89.02	741	778	104.99	17183	16776	97.63	1413	1434	101.49
14338	13327	93	650	650	100	14724	14561	99	1198	1198	100
14520	14520	100	729	722	99	14092	14092	100	1195	1209	101
10346	9709.1	93.80	1086	1149.7	105.90	10317	9996	96.90	1325	1338.2	101.00

N.A. उपलब्ध नाही/Not Available

Note.— H. Y. V. High Yielding Varieties

Source.—Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती/AGRICULTURE

तक्का क्रमांक/TABLE No. 12.4

भारतातील प्रमुख पिकांचे राज्यवार सरासरी उत्पादन
Average yield of Important Crops In India by States
(2002-03)

(सरासरी उत्पादन प्रती हेक्टरी किलोमध्ये/Average yield in Kg. per hect.)

अ.क्र. Sr. No.	राज्ये/ केंद्रशासित प्रदेश (2)	तांदूळ Rice (3)	ज्वारी Jawar (4)	बाजरी Bajra (5)	मका Maize (6)	नाचणी Ragi (7)	गहू Wheat (8)	बार्ली Barely (9)	तूर Tur (10)	हरभरा Gram (11)	ऊस Sugar cane (12)	बटाटा Potato (quint) (13)	कापूस Cotton (14)	States/UT (2)
1	आंध्रप्रदेश	2621	926	711	2825	1183	1273	0	347	979	65756	--	230	Andhra Pradesh
2	आसाम	1471	0	0	717	0	1129	0	714	500	36353	--	74	Assam
3	अरुणाचल प्रदेश	1224	0	0	1393	0	1537	0	1000	0	19125	--	0	Arunachal Pradesh
4	बिहार	1386	978	714	1682	604	1903	1127	1064	964	42963	--	0	Bihar
5	झारखंड	1430	0	0	1799	500	1625	929	1511	0	34293	--	0	Jharkhand
6	गुजराथ	1241	780	965	1706	646	1966	0	630	503	69351	--	175	Gujrat
7	गोवा,	2685	0	0	0	750	0	0	0	0	54583	--	0	Goa
8	हरियाणा	2724	195	893	1813	0	4053	2700	829	745	56316	--	340	Haryana
9	हिमाचल प्रदेश	1029	0	0	1613	1250	1515	1400	333	714	25063	--	0	Himachal Pradesh
10	जम्मू व काश्मीर	1782	0	597	1412	0	1410	0	0	0	0	--	0	Jammu & Kashmir
11	कर्नाटक	1938	735	459	2164	1005	648	0	471	538	84361	--	159	Karnatak
12	केरळ	2230	448	0	0	684	0	0	0	0	88065	--	227	Kerala
13	मध्यप्रदेश	620	946	758	1765	200	1392	1265	643	720	39545	--	118	Madya Pradesh
14	छत्तीसगढ	702	737	0	1306	214	1005	738	503	615	2300	--	0	Chhattisgad
15	महाराष्ट्र	1213	808	741	2004	851	1295	556	733	564	74362	--	158	Maharashtra
16	मणिपूर	2379	0	0	2255	0	0	0	0	0	29429	--	0	Manipur
17	मेघालय	1716	0	0	1533	0	1643	0	750	700	2000	--	182	Meghalaya
18	मिझोराम	1912	0	0	1987	0	0	0	600	0	5286	--	85	Mizoram
19	नागालँड	1490	0	0	2000	0	2125	2000	1000	1000	40000	--	0	Nagaland
20	ओरिसा	759	636	667	984	460	1261	0	626	571	53042	--	276	Orisa
21	पंजाब	3510	0	833	2039	0	4200	3269	859	957	60325	--	410	Punjab
22	राजस्थान	812	177	224	885	0	2709	2330	236	757	42170	--	111	Rajasthan
23	सिक्कीम	1436	0	0	1404	936	1416	1273	0	0	0	--	0	Sikkim
24	तामीळनाडू	3350	962	1348	1677	1961	0	0	636	644	106778	--	305	Tamil Nadu
25	त्रिपुरा	2265	0	0	957	0	1954	0	714	500	46833	--	238	Tripura
26	उत्तर प्रदेश	1836	881	1277	1101	1500	2596	2225	910	893	56328	--	150	Uttar Pradesh
27	उत्तरांचल	1707	0	0	1086	987	1825	1241	0	1000	54551	--	0	Uttaranchal
28	प.बंगाल	2463	750	1000	1996	1156	2189	920	903	781	65708	--	383	West Bengal
29	दिल्ली	831	430	821	0	0	3492	333	500	0	0	--	0	Delhi
30	पॉन्डेचेरी	2975	0	0	0	0	0	0	0	0	95700	--	0	Pondichery
31	दादरा व नगर हवेली	1530	600	0	0	1600	1600	0	875	500	0	--	0	Dadra & Nagar Haveli
32	अंदमान आणि निकोबार बेटे	2817	0	0	0	0	0	0	0	0	23000	--	0	A.and N. Island
भारत		1804	769	610	1642	1016	2618	2030	653	728	62859	--	189	INDIA

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

Source : Commissioner of Agriculture, Maharashtra State, Pune

12. शेती/AGRICULTURE

तक्का क्रमांक/ TABLE No. 12.5

वहित धारण जमिनीच्या आकारमान गटानुसार वहित धारकांची संख्या व क्षेत्र
Number of Operational Holdings & Area according to Size Groups

कृषी गणना/Agricultural Census, 2010-11

(आकडे शंभरात/ Figures in Hundred)

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	सिमांतिक (एक हेक्टरा- पर्यंत) Marginal (up to 1 Hectare)	अल्पधारक (१ ते २ हे.) Small (1 to 2) Hectare	निम्न मध्यम (२ ते ४ हे.) Semi- medium (2 to 4) Hectare	मध्यम (४ ते १० हे.) Medium (4 to 10) Hectare	मोठे (१० हेक्टरा- पेक्षा जास्त) Large (More than 10 Hectare)	एकूण Total	वहित धारण जमिनीचे सरासरी क्षेत्र (हेक्टरात) Average size of operational holdings (in hectare)	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	मुंबई	संख्या	No. Mumbai
	क्षेत्र	Area
2	मुंबईउपनगर	संख्या	No. Mumbai Suburban
	क्षेत्र	Area
3	ठाणे	संख्या	1711	540	333	180	32	2796	No. Thane
	क्षेत्र	622	770	916	1068	525	3901	1.4	Area
4	रायगड	संख्या	2215	488	264	123	26	3116	No. Raigad
	क्षेत्र	814	683	724	723	437	3381	1.09	Area
5	रत्नागिरी	संख्या	3102	670	461	255	50	4538	No. Ratnagiri
	क्षेत्र	1026	949	1284	1503	854	5616	1.24	Area
6	सिंधुदुर्ग	संख्या	2135	306	200	115	30	2786	No. Sindhudurg
	क्षेत्र	536	431	557	685	582	2791	1.00	Area
7	नाशिक	संख्या	2885	2039	1112	359	32	6427	No. Nashik
	क्षेत्र	1483	2888	2971	2023	464	9829	1.53	Area
8	धुळे	संख्या	789	890	494	179	8	2360	No. Dhule
	क्षेत्र	496	1267	1314	1002	144	4223	1.79	Area
9	नंदुरबार	संख्या	360	601	372	129	9	1471	No. Nandurbar
	क्षेत्र	242	854	989	721	146	2952	2.01	Area
10	जळगाव	संख्या	1489	1663	889	326	19	4386	No. Jalgaon
	क्षेत्र	909	2357	2405	1840	261	7772	1.77	Area
11	अहमदनगर	संख्या	4977	2827	1375	353	29	9561	No. Ahmednagar
	क्षेत्र	2499	3999	3654	1959	472	12583	1.32	Area
12	पुणे	संख्या	4196	1794	1028	363	51	7432	No. Pune
	क्षेत्र	1856	2543	2785	2074	849	10107	1.36	Area
13	सातारा	संख्या	6743	1276	457	129	18	8623	No. Satara
	क्षेत्र	2417	1756	1219	731	340	6463	0.75	Area
14	सांगली	संख्या	3300	1162	660	232	33	5387	No. Sangli
	क्षेत्र	1394	1644	1793	1334	594	6759	1.25	Area
15	सोलापूर	संख्या	2368	2128	1571	551	61	6679	No. Solapur
	क्षेत्र	1296	3054	4226	3128	901	12605	1.89	Area
16	कोल्हापूर	संख्या	5035	905	337	96	10	6383	No. Kolhapur
	क्षेत्र	1656	1253	897	536	236	4578	0.72	Area
17	औरंगाबाद	संख्या	2644	1758	714	169	13	5298	No. Aurangabad
	क्षेत्र	1427	2473	1866	934	218	6918	1.31	Area

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 12.5 - Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
18	जालना	संख्या	1769	1440	718	168	9	4104	No.	Jalna
		क्षेत्र	980	2038	1878	907	124	3927	1.44	Area
19	परभणी	संख्या	1301	1269	697	202	10	3479	No.	Parbhani
		क्षेत्र	754	1795	1866	1105	163	5683	1.63	Area
20	हिंगोली	संख्या	784	760	442	136	9	2131	No.	Hingoli
		क्षेत्र	450	1080	1183	748	128	3589	1.68	Area
21	बीड	संख्या	3350	1959	941	253	15	8518	No.	Beed
		क्षेत्र	1715	2778	2513	1385	271	8662	1.33	Area
22	नांदेड	संख्या	2491	2112	1002	206	11	5822	No.	Nanded
		क्षेत्र	1428	2978	2581	1114	169	8270	1.42	Area
23	उस्मानाबाद	संख्या	1112	1300	802	324	28	3566	No.	Osmanabad
		क्षेत्र	663	1867	2156	1842	407	6935	1.94	Area
24	लातूर	संख्या	1473	1424	735	243	14	3889	No.	Latur
		क्षेत्र	896	2014	1970	1342	185	6407	1.65	Area
25	बुलढाणा	संख्या	1610	1602	840	235	15	4302	No.	Buldhana
		क्षेत्र	967	2258	2230	1286	232	6973	1.62	Area
26	ओला	संख्या	845	952	467	147	12	2423	No.	Akola
		क्षेत्र	572	1355	1235	828	198	4188	1.73	Area
27	वाशिम	संख्या	581	786	418	164	15	1964	No.	Washim
		क्षेत्र	377	1120	1119	932	198	3746	1.91	Area
28	अमरावती	संख्या	1404	1718	754	259	23	4158	No.	Amravati
		क्षेत्र	962	2427	2005	1462	320	7176	1.73	Area
29	यवतमाळ	संख्या	402	1886	1100	364	35	3787	No.	Yavatmal
		क्षेत्र	260	2731	2858	2016	515	8380	2.21	Area
30	वर्धा	संख्या	347	841	538	218	18	1962	No.	Wardha
		क्षेत्र	255	1202	1456	1227	246	4386	2.24	Area
31	नागपूर	संख्या	793	1046	611	220	16	2686	No.	Nagpur
		क्षेत्र	498	1493	1651	1218	232	5092	1.9	Area
32	भंडारा	संख्या	1493	489	165	37	3	2187	No.	Bhandara
		क्षेत्र	731	669	434	200	42	2076	0.95	Area
33	गोंदिया	संख्या	1682	502	157	34	2	2377	No.	Gondiya
		क्षेत्र	744	686	416	184	36	2066	0.87	Area
34	चंद्रपूर	संख्या	1132	975	674	246	15	3042	No.	Chandrapur
		क्षेत्र	628	1390	1814	1365	212	5409	1.78	Area
35	गडचिरोली	संख्या	573	415	262	90	9	1349	No.	Gadchiroli
		क्षेत्र	306	588	690	505	138	2227	1.65	Area
महाराष्ट्र राज्य		संख्या	67091	40523	21590	7105	680	138989	No.	Maharashtra State
		क्षेत्र	31859	57390	57655	39927	10839	195670	1.44	Area

आधार :- कृषि गणना, २०१०-११, कृषि विभाग, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source:- Agricultural Census, 2010-11, Department of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 12.6

धारण प्रकारानुसार एकूण वहित धारकांची संख्या व क्षेत्र

Number and Area of Operational Holdings by Tenure and by Size Groups

(कृषी गणना/Agricultural Census, 2010-11)

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये/Area in hectares)

अनु- क्रमांक Serial No.	आकारमान क्षेत्र Size class hectare	व्यक्तीगत धारण Individual holdings		समाईक धारक Joint holdings		संस्था धारक Institutional Holdings		एकूण धारक Total Holdings	
		संख्या	क्षेत्र	संख्या	क्षेत्र	संख्या	क्षेत्र	संख्या	क्षेत्र
		No.	Area	No.	Area	No.	Area	No.	Area
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	Below 0.50	3436046	864822	202324	51633	7339	1518	3645709	917973
2	0.50 - 1.00	2904463	2151329	155524	114190	3338	2439	3063325	2267958
	सिमांतिक / Marginal	6340509	3016151	357848	165823	10677	3957	6709034	3185931
3	1.00 -2.00	3858747	5464875	188651	267083	4919	7093	4052317	5739050
	लहान / Small	3858747	5464875	188651	267083	4919	7093	4052317	5739050
4	2.00 -3.00	1465128	3473925	78519	187710	2667	6463	1546314	3668098
5	3.00 - 4.00	576149	1971587	35062	120315	1584	5451	612795	2097352
	निम्न मध्यम / Semi-medium	2041277	5445512	113581	308025	4251	11913	2159109	5765450
6	4.00 - 5.00	293787	1299493	19391	85836	1058	4734	314236	1390063
7	5.00 - 7.50	283702	1695822	19707	117996	1500	9201	304909	1823019
8	7.50 - 10.00	84424	719842	6198	52774	824	7078	91446	779695
	मध्यम / Medium	661913	3715158	45296	256606	3382	21013	710591	3992777
9	10.00 - 20.00	53971	687392	3896	49381	1155	15630	59022	752403
10	20.00-and above	7667	275451	532	16339	693	39659	8892	331449
	मोठे / Large	61638	962843	4428	65720	1848	55289	67914	1083852
	ए ण / Total	12964084	18604540	709804	1063256	25077	99265	13698965	19767060
	ए णशी टक्केवारी	94.64	94.12	5.18	5.38	0.18	0.50	100.00	100.00

Percentage to Total

आधार : कृषि गाना, कृषि विभाग, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source : Agricultural Census, Department of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

12. शेती/AGRICULTURE

तक्का क्रमांक/ TABLE No. 12.7

रासायनिक खतांचा वापर
Consumption of Chemical Fertilizers
(2010-11)

(आकडे ०० मे.टनात/Figures in 00 M. tonnes)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	खते/Fertilizers				District (2)
		नत्रयुक्त Nitrogenous (3)	स्फुरदयुक्त Phosphatic (4)	पालाशयुक्त Potassic (5)	एकूण Total (6)	
1	मुंबई	0	0	0	0	Mumbai
2	मुंबई उपनगर					Mumbai Suburban
3	ठाणे	15261	2769	1934	19964	Thane
4	पालघर	-	-	-	-	Palghar*
5	रायगड	11714	2692	1694	16100	Raigad
6	रत्नागिरी	9319	2799	1715	13833	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	7614	4288	2259	14160	Sindhudurg
8	नाशिक	94345	62595	25946	182887	Nashik
9	धुळे	40789	23171	14524	78483	Dhule
10	नंदुरबार	32295	12289	10974	55559	Nandurbar
11	जळगाव	138877	81355	89842	310073	Jalgaon
12	अहमदनगर	99902	72618	51638	224158	Ahmednagar
13	पुणे	99667	63938	43864	207469	Pune
14	सातारा	50079	33493	24774	108346	Satara
15	सांगली	74746	47620	32254	154619	Sangli
16	सोलापूर	96341	76136	53374	225850	Solapur
17	कोल्हापूर	65270	39649	35657	140576	Kolhapur
18	औरंगाबाद	97928	59597	39084	196609	Aurangabad
19	जालना	75696	54661	30467	160825	Jalna
20	परभणी	38022	28373	13681	80076	Parbhani
21	हिंगोली	23152	20997	9755	53904	Hingoli
22	बीड	61270	40248	26118	127636	Beed
23	नांदेड	82291	63627	31234	177152	Nanded
24	उस्मानाबाद	23242	20834	10544	54619	Osmanabad
25	लातूर	42462	35165	15274	92900	Latur
26	बुलढाणा	70121	55252	25213	150586	Buldhana
27	अकोला	31344	25753	8417	65515	Akola
28	वाशिम	21272	15934	4697	41903	Washim
29	अमरावती	37911	31650	10398	79958	Amravati
30	यवतमाळ	59829	40399	21761	121989	Yavatmal
31	वर्धा	34945	26326	12532	73803	Wardha
32	नागपूर	41087	33023	10481	84592	Nagpur
33	भंडारा	18440	10674	2600	31714	Bhandara
34	गोंदिया	17463	8908	2086	28457	Gondiya
35	चंद्रपूर	29088	20633	5112	54833	Chandrapur
36	गडचिरोली	15511	8905	1774	26190	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1657293	1126367	671678	3455338	Maharashtra State

* पालघर या जिल्हयाची नविन निर्मिती सन २०१५ मध्ये झालेली आहे.त्यामुळे माहिती निरंक आहे.

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Commissionerate of Agriculture, Maharashtra Government, Pune

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.8

12. शेती / Agriculture

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.8

महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या उत्पादनांचे निर्देशांक Index numbers of Production of Principal Crops in Maharashtra State

(पायाभूत काळ १९६९-७० त्रैवार्षिक =100)
(Base 1969-70 Triennium = 100)

अनुक्रमांक Serial No.	वस्तू (2)	भार Weights (3)	1960-61 (4)	1970-71 (5)	1980-81 (6)	1990-91 (7)	1995-96 (8)	1999-00 (9)	2000-01 (10)	2007-08 (11)	2009-10# (12)	2010-11# (13)	Commodity (2)
I अन्नधान्ये -													
I. FOOD-GRAINS													
(a) तृणधान्ये													
(a) Cereals -													
1	तांदूळ	11.52	100.2	121.7	172.8	169.4	120.4	187.3	141.3	219.33	99.0	197.0	Rice
2	गहू	4.81	104.4	114.6	242.4	239.1	100.9	373.8	246.6	617.15	179.7	598.9	Wheat
3	खरीप ज्वारी	11.45	128.9	52.0	165.6	222.7	98.7	148.7	140.5	110.31	36.1	80.1	Kharif Jawar
4	रब्बी ज्वारी	9.67	141.0	46.7	111.6	149.5	120.2	150.1	110.8	147.78	141.4	145.4	Rabi Jawar
5	एूण ज्वारी	21.12	134.4	49.6	140.9	189.3	106.2	149.4	126.9	127.41	72.8	109.9	Total Jawar
6	बाजरी	5.80	76.9	129.7	119.6	175.4	134.5	178.5	171.1	177.32	106.1	176.8	Bajri
7	बाली	0.01	94.1	141.2	396.2	113.2	1.9	62.3	39.6	33.96	22.6	--	Barley
8	मका	0.24	60.3	82.2	404.5	434.5	223.8	1396.1	977.1	5,773.23	1532.2	8394.8	Maize
9	नाचणी	1.19	108.4	103.6	133.5	136.1	72.1	107.0	81.9	78.69	51.4	74.8	Ragi
10	कोद्रा	0.09	110.4	68.8	88.5	83.0	32.4	40.0	36.6	21.75	2.4	--	Kodra
11	इतर तृणधान्ये	0.27	98.8	79.6	100.6	129.6	75.7	97.3	173.1	80.92	33.1	26.3	Other Cereals
	एकूण तृणधान्ये	45.05	113.7	87.1	158.1	187.0	111.0	191.7	152.5	237.91	111.3	235.4	Total-Cereals
(b) कडधान्ये-													
(b) Pulses-													
1	हरभरा	1.32	130.4	84.2	146.1	348.1	234.6	583.7	341.3	1,085.31	677.7	1264.8	Gram
2	तूर	4.46	156.5	90.6	120.2	140.6	152.2	290.1	220.6	359.44	231.1	326.1	Tur
3	इतर कडधान्ये	4.66	90.6	74.9	75.3	156.0	163.4	173.6	146.7	195.11	81.1	192.2	Other Pulses
	एकूण कडधान्ये	10.44	123.8	82.8	103.5	173.7	167.6	275.2	202.9	377.87	243.4	385.0	Total-Pulses
	एकूण अन्नधान्ये	55.49	115.6	86.3	147.8	184.5	122.2	207.5	162.0	264.24	137.5	263.6	Total-Food-grains

II अन्नधान्येत्तर-

II. NON-FOOD-GRAINS

(a) गळिताची धान्ये-

(a) Oil Seeds

1	भुईमूग	9.25	127.4	93.4	110.3	74.6	157.9	104.3	91.1	75.21	59.2	74.9	Groundnut
2	तीळ	0.70	89.3	56.2	99.2	157.6	237.5	162.2	124.1	94.42	42.7	62.5	Seasamum
3	मोहरी, राई आणि जवस	0.58	163.9	94.4	177.5	163.9	149.1	73.3	92.0	68.93	18.3	39.4	Rape, Mustard and Linseed
4	एरंड	0.01	150.0	100.0	200.0	250.0	350.0	58.3	466.7	733.33	141.0	683.3	Castor-Seed
5	सुर्यफुल	643.6	422.4	..	232.3	..	Sunflower
एू ण गळितांची धान्ये		10.45	126.9	91.0	113.3	85.2	162.9	138.8	93.7	76.76	65.5	72.7	Total Oil Seeds

(b) तंतू पिके-

(b) Fibres

1	कापूस	8.43	122.7	35.5	57.2	146.0	137.9	192.8	227.3	514.55	350.4	848.1	Cotton
2	अंबाडी	0.03	187.2	46.4	115.8	88.2	60.9	26.7	41.8	27.32	25.9	--	Mesta
एकूण तंतू पिके		8.46	122.8	35.5	57.4	145.7	137.7	192.1	226.7	512.82	349.1	--	Total-Fibres

(c) संकीर्ण-

(c) Miscellaneous

1	ऊस	21.64	81.4	115.5	156.2	379.1	297.5	183.3	374.0	622.48	241.9	603.2	Sugarcane
2	तंबाखू	0.18	256.2	108.3	102.1	160.4	216.7	77.2	229.2	14.58	32.7	--	Tobacco
3	बटाटे	0.35	150.0	99.4	133.7	122.2	124.5	107.5	146.0	153.58	N.A.	N.A.	Potato
4	मिरची	8.34	98.8	69.6	89.6	79.1	74.7	83.0	65.3	48.93	N.A.	N.A.	Chillies
एकूण संकीर्ण		25.51	85.9	109.2	146.8	165.1	265.4	175.3	329.5	536.66	2222.5	511.7	Total Miscellaneous
एकूण अन्नधान्येत्तर		44.51	102.6	79.9	121.9	142.5	216.8	171.8	254.1	423.22	218.7	414.3	Total-NonFood-grains
सर्व पिके		100.00	109.8	75.0	134.1	138.1	198.9	145.7	228.2	335.01	175.9	330.6	All Commodities

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

Source.-Commissionerate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती/

तक्का क्रमांक/

मुख्य पिकांखालील जिल्हावार क्षेत्र/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	तृणधान्ये व कडधान्ये Cereals and Pulses	ऊस Sugarcane	फळे व भाज्या Fruits and Vegetables	मसाले व मसाल्याचे पदार्थ Cendiments and Spices	संकीर्ण अन्नपिके Miscellaneous food crops	एकूण अन्नपिके Total food crops
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	}	0	0	0	0	0
2	मुंबईउपनगर						
3	ठाणे	1,991	0	193	6	0	2,190
4	रायगड	1,686	0	212	11	0	1,909
5	रत्नागिरी	1,159	0	469	11	0	1,639
6	सिंधुदुर्ग	898	0	399	11	0	1,308
7	नाशिक	6,473	311	981	58	0	7,823
8	धुळे	2,661	62	66	31	0	2,820
9	नंदुरबार	2,546	88	132	52	0	2,818
10	जळगाव	4,361	158	553	50	0	5,122
11	अहमदनगर	11,089	816	432	39	0	12,376
12	पुणे	8,249	595	726	66	0	9,636
13	सातारा	4,991	470	280	37	0	5,778
14	सांगली	5,631	540	160	45	0	6,376
15	सोलापूर	9,440	744	291	48	0	10,523
16	कोल्हापूर	2,052	968	186	55	0	3,261
17	औरंगाबाद	6,099	205	164	46	0	6,514
18	जालना	5,146	163	85	30	0	5,424
19	परभणी	4,419	131	87	24	0	4,661
20	हिंगोली	2,936	159	86	19	0	3,200
21	बीड	7,233	365	195	91	0	7,884
22	नांदेड	4,721	171	90	96	0	5,078
23	उस्मानाबाद	6,077	285	99	49	0	6,510
24	लातूर	5,010	312	72	45	0	5,439
25	बुलढाणा	4,283	12	102	49	0	4,446
26	अकोला	2,319	8	79	14	0	2,420
27	वाशिम	2,624	33	77	8	0	2,742
28	अमरावती	3,647	44	668	48	0	4,407
29	यवतमाळ	3,989	77	150	30	0	4,246
30	वर्धा	1,382	46	144	15	0	1,587
31	नागपूर	2,315	11	481	200	0	3,007
32	भंडारा	1,970	20	76	33	0	2,099
33	गोर्दिया	2,082	7	37	16	0	2,142
34	चंद्रपूर	3,015	0	76	111	0	3,202
35	गडचिरोली	1,853	0	14	25	0	1,892
महाराष्ट्र राज्य		1,34,347	6,801	7,862	1,469	0	1,50,479

AGRICULTURE

TABLE No. 12.9

Districtwise Area under major crops 2000-01

							(क्षेत्र शंभर हेक्टरात) (Area in " 00 " hectares)	
एकूण गळितांची धान्ये Total Oil seeds	तंतू पिके Fibre crops	औषधी द्रव्ये व मादक पदार्थ Drugs and narcotics	वैरणीची पिके Fodder crops	संकीर्ण अन्नधान्येतर पिके Micellaneous non-food crops	एकूण अन्नधान्येतर पिके Total non-food crops	एकूण पिकाखालील क्षेत्र Total area under crops	District	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(2)	
0	0	0	0	0	0	} 0	Mumbai	
							Mumbai Suburban	
67	5	2	1,737	0	1,816	4,006	Thane	
40	0	0	384	0	424	2,333	Raigad	
55	0	0	1,390	0	1,456	3,095	Ratnagiri	
139	0	0	37	0	176	1,484	Sindhudurg	
705	63	1	498	0	1,302	9,125	Nashik	
516	659	0	1	0	1,176	3,996	Dhule	
198	301	20	3	0	522	3,340	Nandurbar	
429	4,117	0	54	0	4,616	9,738	Jalgaon	
800	163	1	590	0	1,574	13,950	Ahmednagar	
842	10	1	1,205	0	2,094	11,730	Pune	
882	73	2	451	0	1,427	7,205	Satara	
1,233	51	16	343	0	1,653	8,029	Sangli	
930	82	1	202	0	1,219	11,742	Solapur	
1,339	4	59	1,014	0	2,419	5,680	Kolhapur	
639	1,339	2	23	0	2,008	8,522	Aurangabad	
486	1,390	2	14	0	1,908	7,332	Jalna	
754	2,030	0	5	0	2,795	7,456	Parbhani	
624	1,048	0	11	0	1,692	4,892	Hingoli	
1,045	873	1	174	0	2,099	9,983	Beed	
518	2,749	1	20	0	3,288	8,366	Nanded	
1,447	26	0	155	0	1,629	8,139	Osmanabad	
1,309	309	1	32	0	1,654	7,093	Latur	
964	2,207	0	2	0	3,178	7,624	Buldhana	
454	2,278	2	4	0	2,740	5,160	Akola	
986	1,060	0	2	0	2,048	4,790	Washim	
2,047	3,091	2	8	0	5,157	9,564	Amravati	
923	4,481	0	1	0	5,409	9,655	Yavatmal	
1,419	1,404	0	3	0	2,828	4,415	Wardha	
2,414	715	0	3	0	3,145	6,152	Nagpur	
166	3	0	2	0	171	2,270	Bhandara	
79	8	0	3	0	90	2,232	Gondiya	
1,348	561	0	2	0	1,919	5,121	Chandrapur	
70	0	0	4	0	74	1,966	Gadchiroli	
25,867	31,100	114	8,377	0	65,706	2,16,185	Maharashtra State	

12. शेती / Agriculture

तक्ता क्रमांक/Table No. 12.10

महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकाखालील क्षेत्राचे निर्देशांक Index number of area of Principal Crops in Maharashtra State

(पायाभूत काळ १९६९-७० त्रैवार्षिक =100)

(Base 1969-70 Triennium = 100)

अनुक्रमांक Serial No.	वस्तु (2)	भार Weights (3)	1960-61 (4)	1970-71 (5)	1980-81 (6)	1990-91 (7)	2000-01 (8)	2001-02 (9)	2002-03 (10)	2006-07 (11)	2010-11 (12)	Commodity (2)
I	अन्नधान्ये -											I. FOOD-GRAINS
(a)	तृणधान्ये											(a) Cereals -
1	तांदूळ	97.7	101.4	113.0	115.8	118.9	113.6	113.8	114.5	114.95	113.9	Rice
2	गहू	108.6	97.3	129.3	105.6	104.6	90.4	93.0	91.0	147.43	156.5	Wheat
3	खरीप ज्वारी	100.9	100.5	118.7	114.1	109.0	75.7	70.5	68.1	55.81	40.86	Kharif Jawar
4	रब्बी ज्वारी	114.1	96.7	105.1	114.4	109.3	97.2	102.5	94.3	98.00	92.46	Rabi Jawar
5	एकूण ज्वारी	108.4	98.3	111.0	114.2	109.2	87.8	88.6	82.8	79.63	70.0	Total Jawar
6	बाजरी	79.3	98.9	82.9	82.6	93.5	87.3	67.9	75.1	70.44	50.19	Bajri
7	बार्ली	113.3	186.7	296.7	306.6	75.0	29.7	36.3	39.6	32.97	--	Barley
8	मका	60.6	103.2	164.9	174.0	244.1	744.1	737.8	839.8	1812.67	2015	Maize
9	नाचणी	108.2	89.6	104.3	104.4	97.7	72.9	71.0	68.7	64.04	56.52	Ragi
10	कोद्रा	119.8	71.4	85.6	76.2	69.0	27.8	22.7	27.3	19.25	--	Kodra
11	इतर तृणधान्ये	104.1	87.3	100.3	86.7	51.3	102.0	58.8	40.5	36.17	28.05	Other Cereals
	एकूण तृणधान्ये	101.1	98.4	107.1	107.1	106.2	93.7	89.7	88.0	91.66	85.66	Total-Cereals
(b)	कडधान्ये-											(b) Pulses-
	हरभरा	115.3	89.0	123.1	153.1	192.8	193.9	216.9	228.3	375.14	412.4	Gram
	तूर	86.1	101.8	114.7	122.8	163.6	178.0	165.2	172.1	182.32	211.4	Tur
	इतर कडधान्ये	84.5	97.1	90.5	93.6	94.0	106.4	96.2	100.8	88.30	77.38	Other Pulses
	एकूण कडधान्ये	89.0	97.1	106.2	108.2	123.3	134.7	128.2	134.3	144.90	701.2	Total-Pulses
	एकूण अन्नधान्ये	--	98.1	106.9	107.3	109.7	101.9	97.5	97.3	102.37	99.18	Total-Food-grains

II अन्नधान्येतर -

(a) गळिताची धान्ये -

1	भुईमूग	118.3	98.8	91.0	77.5	96.3	53.6	46.9	45.8	49.14	39.8	Groundnut
2	तीळ	78.9	76.2	117.9	139.9	177.5	84.3	72.5	71.1	64.35	34.17	Sesamum
3	मोहरी, राई आणि जवस	124.7	104.5	132.6	132.2	123.2	41.0	42.5	32.4	42.84	24.65	Rape, Mustard and Linseed
4	एरंड	143.2	75.7	124.8	111.5	146.0	480.5	315.9	788.4	315.90	260.2	Castor-Seed
5	सुर्यफुल	--	--	--	--	666.5	--	--	--	--	--	Sunflower
एकूण गळितांची धान्ये		114.3	96.7	100.8	90.2	110.8	56.9	50.3	49.2	50.93	37.48	Total Oil Seeds
(b) तंतू पिके-												(b) Fibres
1	कापूस	91.1	100.3	97.2	100.4	99.5	117.1	113.2	102.1	113.28	143.7	Cotton
2	अंबाडी	86.5	84.8	113.1	99.8	66.3	29.3	40.9	33.2	33.15	--	Mesta
एकूण तंतू पिके		91.0	99.9	97.6	100.4	98.8	115.0	111.6	100.6	111.54	141.3	Total-Fibres
(c) संकीर्ण-												(c) Miscellaneous
1	ऊस	80.2	108.4	166.1	172.5	288.6	200.7	375.9	372.6	551.77	627	Sugarcane
2	तंबाखू	209.1	95.9	98.6	82.0	83.7	43.2	51.4	55.5	N.A.	--	Tobacco
3	बटाटे	138.1	94.1	90.1	97.1	106.2	126.0	142.8	141.1	138.52	--	Potato
4	मिरची	98.3	91.6	93.9	89.2	80.4	78.3	66.3	63.9	60.86	--	Chillies
एकूण संकीर्ण		93.8	99.5	126.7	127.1	176.0	153.0	209.0	206.5	284.35	285.4	Total Miscellaneous
एकूण अन्नधान्येतर		97.9	99.0	100.7	99.5	108.2	118.0	101.4	93.9	107.33	122.4	Total-Non-Food-grains
सर्व पिके		98.5	98.3	105.3	105.3	109.3	101.1	98.5	96.5	103.62	105	All Commodities

आधार :- कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

Source.-Commissionerate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती / Agriculture

तक्ता क्रमांक/Table No. 12.11

महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या सरासरी उत्पादनाचे निर्देशांक Index number of average yield of Principal Crops in Maharashtra State

(पायाभूत काल १९८१-८२ त्रैवार्षिक = 100)

(Base 1981-82 Triennium = 100)

अनुक्रमांक

Serial No.	वस्तू	1965-66	1970-71	1975-76	1980-81	1985-86	1990-91	2000-01	2007-08	2009-10	2010-11	Commodity
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
I अन्नधान्ये -												I. FOOD-GRAINS
(a) तृणधान्ये												(a) Cereals -
1	तांदूळ	119.8	152.9	137.9	124.9	116.7	163.9	124.3	185.32	99.0	121.84	Rice
2	गहू	117.8	187.5	158.8	183.3	146.2	297.4	273.0	411.19	179.7	237.65	Wheat
3	खरीप ज्वारी	51.7	139.5	136.1	149.7	135.5	195.7	185.7	219.19	36.1	42.86	Kharif Jawar
4	रब्बी ज्वारी	48.3	105.2	77.4	106.9	122.3	150.2	114.0	168.20	141.4	122.08	Rabi Jawar
5	एूण ज्वारी	50.5	126.9	109.3	133.1	122.8	166.9	144.5	178.15	72.8	70.47	Total Jawar
6	बाजरी	131.1	144.2	80.0	106.0	128.0	211.8	195.9	284.87	106.1	155.52	Bajri
7	बार्ली	75.6	133.5	127.3	143.0	65.4	134.9	133.5	128.74	22.6	188.68	Barley
8	मका	79.6	245.3	190.4	116.0	88.0	219.2	131.3	380.01	1532.2	2180.79	Maize
9	नाचणी	115.6	128.0	159.2	152.9	108.0	145.3	112.3	130.26	51.4	55.50	Ragi
10	कोद्रा	96.4	103.4	102.5	95.2	123.5	129.1	131.5	127.08	2.4	23.58	Kodra
11	इतर तृणधान्ये	91.2	100.3	113.9	110.9	166.7	182.7	169.8	161.19	33.1	24.72	Other Cereals
एूण तृणधान्ये		88.2	143.9	121.3	133.8	123.0	189.6	156.1	243.26	111.3	134.15	Total-Cereals
(b) कडधान्ये-												(b) Pulses-
	हरभरा	94.6	118.7	111.6	130.3	141.2	218.3	176.0	279.65	677.7	790.72	Gram
	तूर	89.0	101.8	122.7	121.3	101.9	171.6	123.9	190.94	231.1	245.25	Tur
	इतर कडधान्ये	77.1	75.7	134.6	106.6	169.2	178.4	137.9	211.93	81.1	196.49	Other Pulses
एूण कडधान्ये		84.4	94.9	125.2	116.3	125.1	184.1	137.0	221.39	234.4	305.61	Total-Pulses
एूण अन्नधान्ये		87.5	134.7	122.1	130.6	123.6	188.2	151.1	236.97	137.5	168.14	Total-Food-grains

II अन्नधान्येत्तर-

II. NON-FOOD-GRAINS

(a) गळिताची धान्ये-

(a) Oil Seeds

1	भुईमूग	94.5	105.9	102.9	138.9	141.0	154.3	139.6	170.24	59.2	76.31	Groundnut
2	तीळ	73.8	96.5	112.6	123.0	133.7	154.9	113.1	165.95	42.7	58.29	Sesamum
3	मोहरी, राई आणि जवस	90.3	119.4	123.9	115.5	118.7	162.5	131.5	170.73	18.3	22.50	Rape, Mustard and Linseed
4	एरंड	132.1	187.0	224.2	173.7	118.4	159.8	149.2	240.21	232.3	341.67	Castor-Seed
5	सुर्यफुल	96.6	81.5			263.83	Sunflower
एकूण गळितांची धान्ये		93.2	107.1	106.1	135.5	194.7	154.8	136.7	170.24	65.5	82.56	Total Oil Seeds

(b) तंतू पिके-

(b) Fibres

1	कापूस	35.4	95.7	145.4	110.2	164.7	191.6	117.9	441.66	350.4	512.31	Cotton
2	अंबाडी	54.7	98.1	88.4	140.8	91.1	83.4	83.2	84.93	25.9	26.38	Mesta
एकूण तंतू पिके		35.5	95.7	145.2	110.3	164.6	191.5	117.8	441.30	349.1	510.35	Total-Fibres

(c) संकीर्ण-

(c) Miscellaneous

1	ऊस	106.6	100.9	103.9	103.3	91.3	97.5	90.2	87.63	241.9	323.06	Sugarcane
2	तंबाखू	112.9	143.7	195.5	184.0	179.2	300.6	288.6	293.30	32.7	32.67	Tobacco
3	बटाटे	105.5	113.0	125.1	117.7	85.3	109.4	110.6	110.19	N.A	N.A	Potato
4	मिरची	75.9	90.9	88.7	86.0	106.1	99.8	98.1	79.03	N.A	N.A	Chillies
एकूण संकीर्ण		103.2	108.6	103.3	102.6	91.8	98.0	90.8	87.59	222.5	297.15	Total Miscellaneous
एकूण अन्नधान्येत्तर		83.4	106.5	109.9	107.8	112.8	110.7	95.9	110.33	218.7	300.35	Total-Non-Food-grains
सर्व पिके		87.9	120.9	116.1	119.2	117.3	139.7	116.2	143.96	175.9	230.73	All Commodities

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

N.A Not Available

Source.-Commissionerate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती/ AGRICULTURE

तक्का क्रमांक/ TABLE No. 12.12

जिल्हावार बांधबंदिस्ती केलेली जमीन/Area bounded in each District

(क्षेत्र हजार हेक्टरात)
(Area in thousand hectares)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा (2)	बांधबंदिस्ती केलेली जमीन/Area bounded									District (2)
		2002- 2003	2003- 2004	2004- 2005	2005- 2006	2006- 2007	2007- 2008	2008- 2009	2009- 2010	2010- 2011	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	मुंबई										Mumbai
2	मुंबईउपनगर										Mumbai Suburban
3	ठाणे	0.04	0.04	0.05	Thane
4	रायगड	0.01	...	0.01	0.01	0.02	Raigad
5	रत्नागिरी	0.02	0	0.01	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	0.01	0	0.01	Sindhudurg
7	नाशिक	0.01	0.03	0.04	Nashik
8	धुळे	0.14	0.21	0.03	0.02	0.03	Dhule
9	नंदुरबार	0.01	0.42	0.03	0.02	0.04	Nandurbar
10	जळगाव	0.11	...	0.03	0.04	0.13	1.26	0.03	0.02	0.03	Jalgaon
11	अहमदनगर	...	3.36	85.98	32.47	1.68	3.81	0.08	0.03	0.05	Ahmednagar
12	पुणे	0.03	5.64	0.27	0.37	4	0.01	0.04	Pune
13	सातारा	0.03	1.43	0.06	0.02	0.08	Satara
14	सांगली	3.28	1.95	6.93	0.04	0.03	0.09	Sangli
15	सोलापूर	...	4.13	138.9	148.94	1.16	5.45	0.07	0.03	0.05	Solapur
16	कोल्हापूर	0.03	0.02	0.04	Kolhapur
17	औरंगाबाद	3.01	5.74	8.52	10.46	3.79	5.32	0.04	0.04	0.03	Aurangabad
18	जालना	4.62	8.18	14.34	0.79	21.1	80.44	0.04	0.04	0.05	Jalna
19	परभणी	2.13	6.98	13.85	17.45	8.54	6.17	0.05	0.03	0.03	Parbhani
20	हिंगोली	2.13	6.98	13.85	17.45	8.54	6.17	0.03	0.02	0.03	Hingoli
21	बीड	1.35	3.01	5.55	16.53	1.27	13.68	0.03	0.02	0.02	Beed
22	नांदेड	3.41	2.23	2.91	10.92	8.92	5.09	0.03	0.05	0.04	Nanded
23	उस्मानाबाद	5.69	56.57	3.32	39.61	11.47	25.73	0.03	0.03	0.02	Osmanabad
24	लातूर	3.38	23.59	46.16	36.22	56.08	104.33	0.03	0.02	0.02	Latur
25	बुलढाणा	0.32	0.19	0.01	2.2	6.28	17.5	0.07	0.05	0.02	Buldhana
26	अकोला	3.65	8.99	11.66	15.19	11.01	36.64	0.05	0.02	0.03	Akola
27	वाशिम	2.13	6.98	13.85	17.45	8.54	16.34	0.05	0.04	0.03	Washim
28	अमरावती	0.65	0.34	0.32	0.19	0.06	4.78	0.05	0.05	0.02	Amravati
29	यवतमाळ	0.88	1.25	3.41	2.76	7.84	21.65	0.07	0.05	0.01	Yavatmal
30	वर्धा	0.01	3.79	4.34	4.92	4.1	5.43	0.05	0.03	0.02	Wardha
31	नागपूर	0.77	0.79	1.01	0.22	0.5	1.47	0.02	0.03	0.04	Nagpur
32	भंडारा	0	0.01	0.01	Bhandara
33	गोंदिया	2.13	6.98	13.85	17.45	8.54	0	0.01	0.01	0.02	Gondiya
34	चंद्रपूर	0.07	0.04	0.06	0.05	...	0.79	0.03	0.01	0.02	Chandrapur
35	गडचिरोली	0.03	0.01	0.01	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		35.34	139.11	702.23	362.4	152.93	407.69	1.21	0.85	1.08	Maharashtra State

*हजार हेक्टरपेक्षा कमी / Less than thousand hectares

टिप : १) जमीनीच्या बांधबंदिस्तांची माहिती 'संख्या' परिमाणात आहे / Information of area bounded in 'Number' of completed units

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती/ AGRICULTURE

तक्का क्रमांक/ TABLE No. 12.13

वहतीची खाती आणि त्यांचे क्षेत्र

No. of operational Holdings and area operated

(कृषी गणना/Agricultural Census, 2010-11)

(आकडे शंभरात / Figures in hundred)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	व्यक्तिगत खाती Individual Holdings		संयुक्त खाती Joint Holdings		संस्थागत खाती Institutional Holdings		एकूण खाती All Holdings		District
		संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	2726	3808	69	87	1	6	2796	3901	Thane
4	रायगड	3056	3324	52	42	8	15	3116	3381	Raigad
5	रत्नागिरी	4374	5374	160	232	4	10	4538	5616	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	2735	2732	34	23	17	36	2786	2791	Sindhudurg
7	नाशिक	6238	9512	175	273	14	44	6427	9829	Nashik
8	धुळे	2212	3936	147	281	1	6	2360	4223	Dhule
9	नंदुरबार	1363	2706	104	224	4	22	1471	2952	Nandurbar
10	जळगाव	4025	7129	352	621	9	22	4386	7772	Jalgaon
11	अहमदनगर	9270	12070	272	395	19	118	9561	12583	Ahmednagar
12	पुणे	7323	9908	93	125	16	74	7432	10107	Pune
13	सातारा	7666	5802	929	603	28	58	8623	6463	Satara
14	सांगली	5351	6693	21	32	15	34	5387	6759	Sangli
15	सोलापूर	6172	11585	498	953	9	67	6679	12605	Solapur
16	कोल्हापूर	6277	4486	73	50	33	42	6383	4578	Kolhapur
17	औरंगाबाद	5212	6802	85	112	1	4	5298	6918	Aurangabad
18	जालना	4098	5902	3	4	3	21	4104	5927	Jalna
19	परभणी	3337	5420	140	223	2	40	3479	5683	Parbhani
20	हिंगोली	2100	3536	30	47	1	6	2131	3589	Hingoli
21	बीड	6516	8645	0	0	2	17	6518	8662	Beed
22	नांदेड	5812	8236	8	10	2	24	5822	8270	Nanded
23	उस्मानाबाद	3522	6821	43	88	1	26	3566	6935	Osmanabad
24	लातूर	3786	6233	101	169	2	5	3889	6407	Latur
25	बुलढाणा	4158	6691	136	231	8	51	4302	6973	Buldhana
26	अकोला	2302	3915	107	192	14	81	2423	4188	Akola
27	वाशिम	1905	3608	55	115	4	23	1964	3746	Washim
28	अमरावती	3856	6583	288	534	14	59	4158	7176	Amravati
29	यवतमाळ	3500	7669	284	701	3	10	3787	8380	Yavatmal
30	वर्धा	1847	4093	107	253	8	40	1962	4386	Wardha
31	नागपूर	2512	4699	170	376	4	17	2686	5092	Nagpur
32	भंडारा	1842	1697	344	375	1	4	2187	2076	Bhandara
33	गोंदिया	1535	1296	841	766	1	4	2377	2066	Gondiya
34	चंद्रपूर	2010	3547	1031	1857	1	5	3042	5409	Chandrapur
35	गडचिरोली	1002	1587	346	639	1	1	1349	2227	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		129640	186045	7098	10633	251	992	136989	197670	Maharashtra State

आधार : कृषि गणना, २०१०-११, कृषि विभाग, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Agriculture Census, 2010-11, Department of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

१३. जलसिंचन

१३.१. विविध साधनांनुसार भिजलेले क्षेत्र, पीकवार सिंचनाखालील क्षेत्र व बागायती विहिरींची संख्या याबाबत माहिती या विभागात दिली आहे.

13. IRRIGATION

13.1. Data on irrigated area according to various sources, cropwise irrigated area and irrigation wells are presented in the tables in this section.

13. जलसिंचन / IRRIGATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 13.1

सिंचनाच्या निरनिराळ्या साधनांनी भिजलेले क्षेत्र Area irrigated by different sources of irrigation (2000-01)

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात)

(Area in '100' Hectares)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	सिंचनाखालील निव्वळ क्षेत्र Net area Irrigated by			सिंचनाखालील एकूण स्थूल क्षेत्र Total gross area of Crops Irrigated (6)	District (2)
		भूपृष्ठीय सिंचन Surface irrigation (3)	विहिरीद्वारे सिंचन Well irrigation (4)	सिंचनाखालील एकूण निव्वळ क्षेत्र Total Net irrigated Area (5)		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	मुंबई	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	---	Mumbai Suburban
3	ठाणे	54	138	192	213	Thane
4	रायगड	56	93	149	174	Raigad
5	रत्नागिरी	38	56	94	104	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	77	92	169	202	Sindhudurg
7	नाशिक	513	1,554	2,067	2,472	Nashik
8	धुळे	54	276	330	419	Dhule
9	नंदुरबार	30	431	461	493	Nandurbar
10	जळगाव	234	1,224	1,458	1,633	Jalgaon
11	अहमदनगर	922	2,688	3,610	3,939	Ahmednagar
12	पुणे	1,244	1,455	2,699	3,200	Pune
13	सातारा	652	1,134	1,786	2,316	Satara
14	सांगली	418	1,023	1,441	1,594	Sangli
15	सोलापूर	658	1,921	2,579	2,962	Solapur
16	कोल्हापूर	490	796	1,286	1,352	Kolhapur
17	औरंगाबाद	148	1,074	1,222	1,467	Aurangabad
18	जालना	82	498	580	920	Jalna
19	परभणी	138	293	431	645	Parbhani
20	हिंगोली	189	334	523	734	Hingoli
21	बीड	771	1,289	2,060	2,450	Beed
22	नांदेड	153	479	632	862	Nanded
23	उस्मानाबाद	188	888	1,076	1,333	Osmanabad
24	लातूर	121	478	599	652	Latur
25	बुलढाणा	44	351	395	466	Buldhana
26	अकोला	38	150	188	262	Akola
27	वाशिम	39	190	229	261	Washim
28	अमरावती	63	717	780	940	Amravati
29	यवतमाळ	73	445	518	598	Yavatmal
30	वर्धा	35	281	316	418	Wardha
31	नागपूर	487	603	1,090	1,340	Nagpur
32	भंडारा	706	208	914	1,203	Bhandara
33	गोंदिया	670	315	985	1,107	Gondiya
34	चंद्रपूर	315	754	1,069	1,184	Chandrapur
35	गडचिरोली	175	388	563	607	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	9,875	22,616	32,491	38,522	Maharashtra State

आधार :- कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source :- Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

13. जलसिंचन / IRRIGATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 13.2

जिल्हावार सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्र व पिकांखालील स्थूल क्षेत्र
Gross area irrigated and gross cropped area
(2000-01)

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात)
(Area in '100' Hectares)

अनुक्रमांक	जिल्हे	एकूण पिकांखालील क्षेत्र	एकूण सिंचित क्षेत्र	राज्याच्या एकूण क्षेत्राशी टक्केवारी	निव्वळ सिंचित क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्राशी स्थूल सिंचित क्षेत्रांची टक्केवारी	सिंचन क्षमता Irrigation Intensity स्थूल सिंचित क्षेत्र X १०० Gross Irrigated area x 100	
Serial No.		Gross cropped area	Gross Irrigated area	Percentage to State Total	Net Irrigated area	Percentage of gross irrigated area to cropped area	निव्वळ सिंचित क्षेत्र Net irrigated area	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	4,006	213	0.55	192	5.32	110.94	Thane
4	रायगड	2,333	174	0.45	149	7.46	116.78	Raigad
5	रत्नागिरी	3,095	104	0.27	94	3.36	110.64	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1,484	202	0.52	169	13.61	119.53	Sindhudurg
7	नाशिक	9,125	2,472	6.42	2067	27.09	119.59	Nashik
8	धुळे	3,996	419	1.09	330	10.49	126.97	Dhule
9	नंदुरबार	3,340	493	1.28	461	14.76	106.94	Nandurbar
10	जळगाव	9,738	1,633	4.24	1458	16.77	112.00	Jalgaon
11	अहमदनगर	13,950	3,939	10.23	3610	28.24	109.11	Ahmednagar
12	पुणे	11,730	3,200	8.31	2699	27.28	118.56	Pune
13	सातारा	7,205	2,316	6.01	1786	32.14	129.68	Satara
14	सांगली	8,029	1,594	4.14	1441	19.85	110.62	Sangli
15	सोलापूर	11,742	2,962	7.69	2579	25.23	114.85	Solapur
16	कोल्हापूर	5,680	1,352	3.51	1286	23.80	105.13	Kolhapur
17	औरंगाबाद	8,522	1,467	3.81	1222	17.21	120.05	Aurangabad
18	जालना	7,332	920	2.39	580	12.55	158.62	Jalna
19	परभणी	7,456	645	1.67	431	8.65	149.65	Parbhani
20	हिंगोली	4,892	734	1.91	523	15.00	140.34	Hingoli
21	बीड	9,983	2,450	6.36	2060	24.54	118.93	Beed
22	नांदेड	8,366	862	2.24	632	10.30	136.39	Nanded
23	उस्मानाबाद	8,139	1,333	3.46	1076	16.38	123.88	Osmanabad
24	लातूर	7,093	652	1.69	599	9.19	108.85	Latur
25	बुलढाणा	7,624	466	1.21	395	6.11	117.97	Buldhana
26	अकोला	5,160	262	0.68	188	5.08	139.36	Akola
27	वाशिम	4,790	261	0.68	229	5.45	113.97	Washim
28	अमरावती	9,564	940	2.44	780	9.83	120.51	Amravati
29	यवतमाळ	9,655	598	1.55	518	6.19	115.44	Yavatmal
30	वर्धा	4,415	418	1.09	316	9.47	132.28	Wardha
31	नागपूर	6,152	1,340	3.48	1090	21.78	122.94	Nagpur
32	भंडारा	2,270	1,203	3.12	914	53.00	131.62	Bhandara
33	गोंदिया	2,232	1,107	2.87	985	49.60	112.39	Gondiya
34	चंद्रपूर	5,121	1,184	3.07	1069	23.12	110.76	Chandrapur
35	गडचिरोली	1,966	607	1.58	563	30.87	107.82	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	2,16,185	38,522	100.00	32491	17.82	118.56	Maharashtra State

आधार.— कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-- Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

13. जलसिंचन /
तक्ता क्रमांक /
विविध पिकांखालील सिंचित क्षेत्र/
(2000)

अनु.क्र.	जिल्हे	तांदुळ	गहू	ज्वारी	बाजरी	बार्ली	मका	नाचणी	हरभरा
Sr. No.		Rice	Wheat	Jowar	Bajri	Barley	Maize	Ragi	Gram
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--
2	मुंबईउपनगर	--	--	--	--	--	--	--	--
3	ठाणे	24	1	0	0	0	0	0	22
4	रायगड	83	0	0	0	0	0	0	3
5	रत्नागिरी	4	0	0	0	0	0	0	0
6	सिंधुदुर्ग	44	0	0	0	0	0	0	0
7	नाशिक	34	394	79	141	0	39	0	219
8	धुळे	13	88	5	0	0	9	0	43
9	नंदुरबार	5	61	24	0	0	1	0	38
10	जळगाव	5	226	175	0	0	2	0	181
11	अहमदनगर	8	795	789	271	0	83	0	188
12	पुणे	28	358	640	124	0	82	0	148
13	सातारा	144	285	579	211	0	34	0	47
14	सांगली	34	153	316	44	0	46	0	93
15	सोलापूर	15	365	792	72	0	96	0	101
16	कोल्हापूर	32	45	0	0	0	7	0	32
17	औरंगाबाद	6	203	496	2	0	56	0	157
18	जालना	5	215	161	25	0	11	0	80
19	परभणी	22	160	21	0	0	6	0	66
20	हिंगोली	15	278	15	0	0	0	0	32
21	बीड	18	342	647	56	0	20	0	123
22	नांदेड	55	194	42	0	0	1	0	104
23	उस्मानाबाद	68	151	437	0	0	2	0	129
24	लातूर	0	109	6	0	0	9	0	37
25	बुलढाणा	2	182	0	0	0	5	0	62
26	अकोला	0	75	0	10	0	0	0	49
27	वाशिम	0	106	0	0	0	0	0	21
28	अमरावती	0	114	0	0	0	1	0	52
29	यवतमाळ	1	153	0	0	0	0	0	73
30	वर्धा	0	145	0	0	0	1	0	52
31	नागपूर	188	305	0	0	0	0	0	105
32	भंडारा	959	81	0	0	0	0	0	13
33	गोर्दिया	988	35	0	0	0	0	0	17
34	चंद्रपूर	858	99	0	0	0	0	0	15
35	गडचिरोली	562	5	0	0	0	0	0	0
	महाराष्ट्र राज्य	4,220	5,723	5,224	956	0	511	0	2,302

आधार.— कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

IRRIGATION

TABLE No. 13.3

Irrigated area under different crops

-01)

(शंभर हेक्टरात)
(in '100' Hectares)

तूर	मिरची	ऊस	एकूण अन्न पिके	कापूस	भुईमूग	तंबाखू	सर्व अन्नोत्तर पिके	सिंचनाखालील एकूण क्षेत्र	District
Tur	Chillies	Sugarcane	All Food Crops	Cotton	Groundnut	Tobacco	All Non-Food Crops	Total irrigated area (gross)	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	4	0	181	0	2	0	32	213	Thane
3	3	0	141	0	2	0	33	174	Raigad
1	2	0	59	0	6	0	45	104	Ratnagiri
0	4	0	78	0	35	0	124	202	Sindhudurg
0	36	311	2,253	19	50	0	219	2,472	Nashik
0	29	62	319	88	9	0	100	419	Dhule
0	52	88	374	78	33	0	119	493	Nandurbar
0	44	158	1,350	169	49	0	283	1,633	Jalgaon
51	24	816	3,485	43	160	0	454	3,939	Ahmednagar
21	42	595	2,822	6	78	0	378	3,200	Pune
16	11	470	2,099	37	63	1	447	2,316	Satara
10	32	540	1,455	33	50	2	217	1,594	Sangli
0	33	744	2,515	48	170	0	149	2,962	Solapur
0	53	968	1,222	1	23	7	130	1,352	Kolhapur
0	38	205	1,335	45	12	0	132	1,467	Aurangabad
0	23	163	776	76	18	0	144	920	Jalna
0	15	131	578	33	44	0	127	645	Parbhani
0	8	159	604	41	43	0	130	734	Hingoli
72	51	365	1,915	195	57	0	535	2,450	Beed
0	83	171	753	0	69	0	109	862	Nanded
0	25	285	1,203	0	48	0	130	1,333	Osmanabad
0	26	312	591	2	21	1	61	652	Latur
0	45	12	414	12	23	0	52	466	Buldhana
0	12	8	228	5	14	0	34	262	Akola
0	6	33	246	6	5	0	15	261	Washim
0	45	44	906	14	2	0	34	940	Amravati
0	26	77	480	58	52	0	118	598	Yavatmal
3	12	46	404	4	5	0	14	418	Wardha
0	177	11	1,303	0	5	0	37	1,340	Nagpur
0	23	20	1,193	0	3	0	10	1,203	Bhandara
0	8	7	1,103	0	1	0	5	1,108	Gondiya
0	95	0	1,170	0	1	0	13	1,183	Chandrapur
0	22	0	603	0	3	0	4	607	Gadchiroli
180	1,109	6,801	34,088	1,013	1,156	11	4,434	38,522	Maharashtra State

Source.-- Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

13. जलसिंचन / IRRIGATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 13.4

बागायती विहिरींची एकूण संख्या Total Number of Irrigation Wells (2000-01)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	विहिरींची संख्या No. of wells			एकूण Total (5)	District (2)
		वापरात असलेल्या In use (3)	वापरात नसलेल्या Not in use (4)			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)	
1	मुंबई	--	--	--	Mumbai	
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	Mumbai Suburban	
3	ठाणे	15,923	523	16,446	Thane	
4	रायगड	5,273	374	5,647	Raigad	
5	रत्नागिरी	7,474	655	8,129	Ratnagiri	
6	सिंधुदुर्ग	16,761	622	17,383	Sindhudurg	
7	नाशिक	1,25,163	3,990	129,153	Nashik	
8	धुळे	16,457	2,667	19,124	Dhule	
9	नंदुरबार	15,828	847	16,675	Nandurbar	
10	जळगाव	65,595	8532	74,127	Jalgaon	
11	अहमदनगर	1,53,754	14,995	1,68,749	Ahmednagar	
12	पुणे	91,508	2,645	94,153	Pune	
13	सातारा	46,390	4,164	50,554	Satara	
14	सांगली	53,944	4,629	58,573	Sangli	
15	सोलापूर	68,411	6,874	75,285	Solapur	
16	कोल्हापूर	28,693	1,117	29,810	Kolhapur	
17	औरंगाबाद	69,076	1,801	70,877	Aurangabad	
18	जालना	33,329	1,574	34,903	Jalna	
19	परभणी	22,881	998	23,879	Parbhani	
20	हिंगोली	20,955	360	21,315	Hingoli	
21	बीड	48,221	4,203	52,424	Beed	
22	नांदेड	24,204	446	24,650	Nanded	
23	उस्मानाबाद	33,712	3,143	36,855	Osmanabad	
24	लातूर	30,885	4,127	35,012	Latur	
25	बुलढाणा	48,929	6,403	55,332	Buldhana	
26	अकोला	15,722	2,737	18,459	Akola	
27	वाशिम	14,098	2,696	16,794	Washim	
28	अमरावती	77,053	5,475	82,528	Amravati	
29	यवतमाळ	41,322	3,749	45,071	Yavatmal	
30	वर्धा	30,313	6,868	37,181	Wardha	
31	नागपूर	54,648	10,642	65,290	Nagpur	
32	भंडारा	14,391	2,501	16,892	Bhandara	
33	गोंदिया	6,843	930	7,773	Gondiya	
34	चंद्रपूर	12,891	2,508	15,399	Chandrapur	
35	गडचिरोली	7,335	1,076	8,411	Gadchiroli	
	महाराष्ट्र राज्य	13,17,982	1,14,871	14,32,853	Maharashtra State	

आधार.- कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-- Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

13. जलसिंचन / IRRIGATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 13.5

निर्मित सिंचन क्षमता व प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र
Irrigation potential created and actual Irrigated area
(2010-11)

(आकडे हजार हेक्टरात)

(Figure in thousand hectares)

अनु क्र	जिल्हे	जून, २०१० अखेर निर्मित सिंचन क्षमता Irrigation potential created at the end of June, 2010				प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र २०१०-११ Actual Irrigated Area 2010-11				सिंचित क्षेत्राची निर्मित सिंचनक्षमतेशी टक्केवारी Percentage of Irrigated to potential created area	District
		मोठे प्रकल्प	मध्यम प्रकल्प	लघु प्रकल्प व उपसा सिंचन	एकूण सिंचन	मोठे प्रकल्प	मध्यम प्रकल्प	लघु प्रकल्प व उपसा सिंचन	एकूण सिंचन		
(1)	(2)	Major Projects	Medium Project	Minor Project & Lift Irrigation	Total	Major Projects	Medium Project	Minor lift Irrigation	Total	(11)	
1	मुंबई	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Mumbai Suburban
3	ठाणे	36.95	3.07	5.99	46.01	3.16	0.39	2.38	5.93	12.89	Thane
4	रायगड	9.07	5.2	6.85	21.12	0.32	0.22	1.65	2.19	10.37	Raigad
5	रत्नागिरी	0.00	5.77	11.58	17.35	0.00	0.13	0.18	0.31	1.79	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	6.47	2.78	4.40	13.65	0.09	0.09	1	1.18	8.64	Sindhudurg
7	नाशिक	123.42	39.43	48.51	211.36	106.82	15.79	20.39	143.00	67.33	Nashik
8	धुळे	0.00	58.96	45.36	104.32	0.00	43.24	24.83	68.07	65.25	Dhule
9	नंदुरबार	0.00	29.73	55.48	85.21	0.00	8.32	10.47	10.47	22.05	Nandurbar
10	जळगाव	128.07	55.17	33.54	216.78	67	57.57	21.90	146.47	67.57	Jalgaon
11	अहमदनगर	234.13	27.87	89.7	351.7	248.84	25.24	28.84	302.92	86.13	Ahmednagar
12	पुणे	244.87	29.25	120.52	394.64	227.17	6.72	159.36	393.52	99.72	Pune
13	सातारा	161.93	20.13	22.39	204.45	187.79	14.66	22.39	224.84	109.97	Satara
14	सांगली	194.79	19.63	42.89	257.31	116.42	7.86	13.49	137.77	53.54	Sangli
15	सोलापूर	273.67	32.74	69.61	376.02	333	20.98	20.70	374.68	99.64	Solapur
16	कोल्हापूर	185.94	89.23	34.15	309.32	134.83	52.84	12.24	199.91	64.63	Kolhapur
17	औरंगाबाद	50.16	40.4	41.33	131.89	35.83	19.73	15.20	70.76	53.65	Aurangabad
18	जालना	43.22	16.05	30.19	89.46	26.24	7.67	8.70	42.61	47.63	Jalna
19	परभणी	151.61	7.54	13.55	172.7	60.42	3.18	3.62	67.22	38.92	Parbhani
20	हिंगोली	38.75	0.00	13.17	51.92	30.82	0.00	4.43	35.25	67.89	Hingoli
21	बीड	79.63	29.64	65.92	175.19	32.91	7.21	12.92	53.04	30.28	Beed
22	नांदेड	126.67	21.24	49.94	197.85	60.79	4.09	8.05	72.93	36.86	Nanded
23	उस्मानाबाद	14.75	29.85	73.74	118.34	4.95	14.78	19.46	39.19	33.12	Osmanabad
24	लातूर	28.16	24.27	60.74	113.17	9.61	4.57	17.83	32.01	28.28	Latur
25	बुलढाणा	35.74	22.36	33.98	92.08	10.23	13.09	11.72	35.04	38.05	Buldhana
26	अकोला	22.80	21.58	12.77	57.15	6.8	6.27	5.29	18.36	32.13	Akola
27	वाशिम	0.94	6.63	37.28	44.85	0.00	3.2	21.30	24.50	54.63	Washim
28	अमरावती	55.23	29.79	24.22	109.24	33.48	8.61	9.89	51.98	47.58	Amravati
29	यवतमाळ	76.46	42.54	44.71	163.71	19.45	18.9	20.29	58.64	35.82	Yavatmal
30	वर्धा	62.28	31.41	11.67	105.36	4.92	8.47	2.24	15.63	14.83	Wardha
31	नागपूर	89.88	34.15	38.64	162.67	93.24	18.44	12.41	124.09	76.28	Nagpur
32	भंडारा	55.82	11.42	40.11	107.35	21.81	14.71	14.16	50.68	47.21	Bhandara
33	गोंदिया	53.36	30.85	28.84	113.05	30.01	24.81	17.91	72.73	64.33	Gondiya
34	चंद्रपूर	16.92	27.01	36.33	80.26	14.6	14.74	24.05	53.39	66.52	Chandrapur
35	गडचिरोली	30.44	0.00	10.93	41.37	10.69	0.00	6.36	17.05	41.21	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	2632.13	845.69	1259.03	4736.85	1932.24	446.52	575.65	2954.68	62.38	Maharashtra State

१४. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय

१४.१ या विभागातील तक्त्यामध्ये पशुधन गणना, पशुवैद्यकीय सुविधा व पशुवधगृहे यांच्याविषयी आकडेवारी दिली आहे.

१४.२. २००३ च्या पशुधन गणनेनुसार गणना केलेले विविध प्रकारचे पशु व कुक्कुट यांची संख्या देण्यात आली आहे. संपूर्ण देशात समान संकल्पना व गणना पध्दती वापरून अशा पंचवार्षिक गणना घेण्यात येतात. अशा गणनांत संपूर्ण पशुधनासंबंधी माहिती प्रत्येक घराघरातून गोळा करण्यात येते. पशुवधगृहातील पशूंची, मोकाट प्राण्यांची व स्थलांतराधीन प्राण्यांची गणना करताना विशेष काळजी घेण्यात येते.

14. ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

14.1. Data on Livestock Census, Veterinary facilities provided and slaughter houses are given in the tables in this section.

14.2. The data on number of livestock and poultry presented is as enumerated in the State at the time of 2003 Livestock Census. These are quinquennial census conducted throughout the country on the basis of uniform concepts and method of enumeration. At these censuses all the livestock is enumerated by house to house enquiry. Particular care is taken to enumerate livestock in the slaughter houses, stray animals and animals in transit.

१४. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/

तक्ता क्रमांक/

जिल्हावार पशुधनाची संख्या/

पशुधनगणना २००७/

		गाई/बैल /Cattle								
		तीन वर्षांवरील बैल/ Males over 3 years				तीन वर्षांवरील गाई Females over 3 years				
अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	पैदाशीसाठी व		केवळ			दुभत्या In milk	आटलेल्या व एकदाही न व्यायलेल्या Dry and not calved even once	कामासाठी वापरातील Working	
		केवळ पैदाशीसाठी ठेवलेले Used for breeding only	कामासाठी उपयोगात आणलेले Used for breeding and work both	केवळ कामाकरिता वापरलेले Used for work only	इतर Others	एकूण Total				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	
1	मुंबई	6	0	13	20	39	262	86	0	
2	मुंबईउपनगर	44	9	17	17	87	561	199	0	
3	ठाणे	8301	184656	23876	4492	221325	60556	57824	0	
4	रायगड	5189	97671	17178	4567	124605	48121	30290	0	
5	रत्नागिरी	7042	180643	2942	3688	194315	57776	39262	0	
6	सिंधुदुर्ग	2203	84130	2543	1993	90869	23911	14991	0	
7	नाशिक	14073	382669	22568	3518	422828	169215	133749	0	
8	धुळे	3837	168322	10826	2705	185690	54809	39143	0	
9	नंदुरबार	9952	185121	17517	3589	216179	51579	52328	0	
10	जळगाव	13328	203809	39321	5049	261507	101259	59471	0	
11	अहमदनगर	9104	227290	30958	4160	271512	418574	261604	0	
12	पुणे	6551	170857	22975	3423	203806	240402	107226	0	
13	सातारा	2599	88458	4606	1235	96898	104845	53522	0	
14	सांगली	2513	62649	8970	1128	75260	77505	41820	0	
15	सोलापूर	6543	129570	14327	1657	152097	196418	96881	0	
16	कोल्हापूर	2730	77526	8019	947	89222	80225	21737	0	
17	औरंगाबाद	7519	234299	12451	2152	256421	92436	53956	0	
18	जालना	4388	195683	8377	2613	211061	59327	36650	0	
19	परभणी	3389	163822	11366	1450	180027	63321	41187	0	
20	हिंगोली	2269	124023	4457	1196	131945	46647	29618	0	
21	बीड	7498	234725	30164	3685	276072	124512	75995	0	
22	नांदेड	7378	222482	10694	3637	244191	122233	84344	0	
23	उस्मानाबाद	5821	122778	7820	2728	139147	82907	42313	0	
24	लातूर	3926	151193	5616	2486	163221	60988	41445	0	
25	बुलढाणा	9722	218628	23789	6357	258496	85302	62790	0	
26	अकोला	2125	103055	7384	2280	114844	46423	36049	0	
27	वाशिम	3571	112023	9023	1409	126026	48036	36156	0	
28	अमरावती	5417	174240	10427	2066	192150	85175	71161	0	
29	यवतमाळ	4708	269664	7907	1979	284258	112244	107152	0	
30	वर्धा	5843	112080	6483	1355	125761	56729	52840	0	
31	नागपूर	6348	180958	11457	1652	200415	88944	79558	0	
32	भंडारा	2584	94704	8187	1986	107461	38138	34218	0	
33	गोर्दिया	4531	163949	9660	2915	181055	48518	41963	0	
34	चंद्रपूर	6173	243748	10191	4035	264147	67657	70504	0	
35	गडचिरोली	8909	223180	23941	7717	263747	83031	80926	0	
महाराष्ट्र राज्य		196134	5588614	446050	95886	6326684	3098586	2088958	0	

ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

TABLE No. 14.1

Live-Stock in each District

Livestock Census 2007(P)

गाई/बैल /Cattle			म्हशी-रेडे/Bufaloes							District
तीन वर्षावरील गाई			तीन वर्षावरील रे							
Females over 3 years			Males over 3 years							
इतर Others	एकूण Total	वासरे Young stock	एकूण गाई - बैल Total Cattle	केवळ पैदाशीसाठी ठेवलेल Used for breeding only	पैदाशीसाठी व कामासाठी उपयोगात आणलेले Used for breeding and work both	केवळ कामाकरिता वापरलेले Used for work only	इतर Others	एकूण Total		
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)	
21	369	242	650	0	0	0	0	0	Mumbai	
192	952	572	1611	350	17	66	141	574	Mumbai Suburban	
6588	124968	108079	454372	4113	14219	871	853	20056	Thane	
4656	83067	89975	297647	1438	6471	629	521	9059	Raigad	
5302	102340	104711	401366	837	6754	67	323	7981	Ratnagiri	
1938	40840	44763	176472	1231	14991	228	429	16879	Sindhudurg	
11240	314204	239668	976700	5020	28503	389	457	34369	Nashik	
4413	98365	76806	360861	1248	1196	152	146	2742	Dhule	
8004	111911	91876	419966	2173	384	185	252	2994	Nandurbar	
3702	164432	128606	554545	10772	17024	3523	2622	33941	Jalgaon	
18599	698777	412958	1383247	4590	3143	481	359	8573	Ahmednagar	
7782	355410	223770	782986	3295	701	338	457	4791	Pune	
4578	162945	99214	359057	1591	437	119	150	2297	Satara	
3032	122357	83370	280987	2397	1880	452	325	5054	Sangli	
8130	301429	231532	685058	4108	1762	473	301	6644	Solapur	
2194	104156	59172	252550	2672	9150	528	289	12639	Kolhapur	
4961	151353	122340	530114	1689	482	102	113	2386	Aurangabad	
4052	100029	93730	404820	1153	201	57	185	1596	Jalna	
4259	108767	100529	389323	1943	666	147	451	3207	Parbhani	
2728	78993	69348	280286	935	168	53	262	1418	Hingoli	
7032	207539	183787	667398	2479	649	369	621	4118	Beed	
6468	213045	201353	658589	1676	221	94	368	2359	Nanded	
3962	129182	107104	375433	1723	531	223	196	2673	Osmanabad	
4985	107418	98076	368715	1189	517	263	435	2404	Latur	
4908	153000	144523	556019	2040	594	253	254	3141	Buldhana	
4904	87376	84082	286302	733	69	7	59	868	Akola	
2852	87044	85546	298616	644	182	118	265	1209	Washim	
3759	160095	149368	501613	2426	473	201	258	3358	Amravati	
9122	228518	205210	717986	1926	262	152	192	2532	Yavatmal	
7132	116701	107105	349567	1645	304	84	142	2175	Wardha	
6630	175132	160375	535922	2528	242	104	189	3063	Nagpur	
2658	75014	79120	261595	1170	1251	167	147	2735	Bhandara	
3923	94404	109695	385154	2385	13601	893	471	17350	Gondiya	
4730	142891	170517	577555	1496	673	300	212	2681	Chandrapur	
16502	180459	206239	650445	2085	43397	7842	1437	54761	Gadchiroli	
195938	5383482	4473361	16183527	77700	171115	19930	13882	282627	Maharashtra State	

म्हशी-रेडे / Buffaloes								
तीन वर्षावरील म्हशी Females over 3 years								
अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	दुभत्या In milk	आटलेल्या व एकदाही न व्यायलेल्या Dry and not calved even once	कामाच्या Working	इतर Others	एकूण Total	रेडके Young Stock	एकूण म्हशी-रेडे Total buffaloes
(1)	(2)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)
1	मुंबई	0	0	0	0	0	0	0
2	मुंबईउपनगर	10491	2929	0	6271	19691	2691	22956
3	ठाणे	93462	29241	0	2261	124964	47680	192700
4	रायगड	26278	11746	0	1722	39746	26601	75406
5	रत्नागिरी	16793	7024	0	629	24446	17324	49751
6	सिंधुदुर्ग	21206	12202	0	1355	34763	28319	79961
7	नाशिक	81306	47736	0	4222	133264	74324	241957
8	धुळे	38627	20998	0	2005	61630	39203	103575
9	नंदुरबार	29171	23513	0	2690	55374	36671	95039
10	जळगाव	103134	55548	0	2719	161401	105708	301050
11	अहमदनगर	87898	66854	0	3800	158552	74074	241199
12	पुणे	138981	59077	0	3291	201349	93514	299654
13	सातारा	138899	77545	0	4807	221251	123607	347155
14	सांगली	202535	103213	0	6960	312708	201073	518835
15	सोलापूर	150398	79496	0	5689	235583	165539	407766
16	कोल्हापूर	333986	96166	0	6611	436763	193012	642414
17	औरंगाबाद	39992	20555	0	2881	63428	32718	98532
18	जालना	32489	17656	0	1886	52031	32232	85859
19	परभणी	49642	28290	0	2419	80351	55695	139253
20	हिंगोली	30261	16037	0	1405	47703	33083	82204
21	बीड	88629	53544	0	4793	146966	107004	258088
22	नांदेड	90175	45185	0	3147	138507	108178	249044
23	उस्मानाबाद	64002	31750	0	2877	98629	68435	169737
24	लातूर	90400	48313	0	4242	142955	111706	257065
25	बुलढाणा	59531	33294	0	2064	94889	55365	153395
26	अकोला	26727	14263	0	1813	42803	19439	63110
27	वाशिम	29914	15140	0	1075	46129	29874	77212
28	अमरावती	45204	28049	0	2134	75387	45330	124075
29	यवतमाळ	42247	28712	0	2918	73877	54641	131050
30	वर्धा	18179	14587	0	2989	35755	25484	63414
31	नागपूर	33697	21149	0	1469	56315	40577	99955
32	भंडारा	27999	22264	0	1302	51565	41514	95814
33	गोर्दिया	25349	15605	0	1084	42038	40060	99448
34	चंद्रपूर	24154	18465	0	1171	43790	40594	87065
35	गडचिरोली	15620	12335	0	1934	29889	34229	118879
महाराष्ट्र राज्य		2307376	1178481	0	98635	3584492	2205498	6072617

TABLE No. 14.1- Contd.

मेंढरे Sheep	शेळ्या Goats	घोडे-शिंंगरे Horse and ponies	इतर जनावरे Other live-stock	एकूण पशुधन Total live-stock	कोंबड्या, बदके वगैरे Total poultry	कुत्रे Dogs	कुत्र्यांचा समावेश करून एकूण पशुधन Total live- stock including dogs (34)	District
(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(2)
20,830	37,232	869	6,022	1,49,935	62,850	22,547	1,72,482	Mumbai Mumbai Suburban
985	2,31,233	1,440	9,057	9,59,969	20,35,252	1,77,898	11,37,867	Thane
1,166	1,23,923	643	4,353	6,62,611	19,30,536	54,797	7,17,408	Raigad
13	37,562	139	512	5,75,867	10,53,712	42,117	6,17,984	Ratnagiri
61	31,243	446	1,709	3,27,311	8,00,356	34,835	3,62,146	Sindhudurg
3,24,934	6,99,975	7,011	32,201	22,93,893	32,17,551	1,43,007	24,36,900	Nashik
2,41,482	3,20,706	10,831	29,819	10,37,334	5,23,270	24,608	10,61,942	Dhule
31,180	3,18,701	8,405	20,865	9,27,407	9,55,259	30,749	9,58,156	Nandubar
27,796	4,85,409	7,029	24,953	15,19,400	9,07,680	69,155	15,88,555	Jalgaon
3,94,994	10,55,767	5,253	31,525	30,01,465	21,39,029	2,47,925	32,49,390	Ahmednagar
4,11,109	5,34,056	4,643	32,684	20,23,857	54,78,222	1,57,748	21,81,605	Pune
4,37,302	4,01,750	2,165	9,172	15,79,960	22,26,832	1,18,330	16,98,290	Satara
2,07,569	3,69,967	9,170	11,923	14,09,805	21,27,346	98,325	15,08,130	Sangli
2,52,621	8,46,154	6,092	21,544	21,83,428	16,72,139	1,62,198	23,45,626	Solapur
1,67,870	1,73,268	2,402	5,194	12,77,551	12,58,815	77,543	13,55,094	Kolhapur
83,530	3,75,501	2,517	25,298	10,82,155	4,85,115	72,171	11,54,326	Aurangabad
46,925	2,50,395	1,025	21,191	8,68,078	4,01,057	43,915	9,11,993	Jalna
22,964	1,92,744	725	12,621	7,32,304	2,08,797	34,948	7,67,252	Parbhani
5,576	1,54,278	193	8,831	5,46,272	1,95,716	30,208	5,76,480	Hingoli
1,21,925	4,57,080	730	11,186	14,14,929	7,94,338	93,619	15,08,548	Beed
48,308	3,50,037	541	29,983	13,73,494	5,54,294	62,441	14,35,935	Nanded
38,790	2,50,476	165	6,406	9,18,500	4,53,481	54,632	9,73,132	Osmanabad
44,668	1,90,728	567	11,274	8,54,087	4,26,689	52,141	9,06,228	Latur
93,716	3,25,619	2,019	21,094	11,08,682	3,83,934	51,137	11,59,819	Buldhana
3,931	1,82,090	712	7,454	5,55,925	2,85,351	34,701	5,90,626	Akola
2,584	1,83,367	31,787	19,126	6,93,498	1,93,426	31,797	7,25,295	Wahim
22,180	2,91,552	3,814	12,692	9,98,307	4,32,037	58,884	10,57,191	Amravati
7,569	3,69,832	889	11,155	12,63,710	5,54,111	59,100	13,22,810	Yavatmal
3,370	1,58,812	138	2,631	5,70,073	2,70,253	42,700	6,12,773	Wardha
10,111	2,71,767	1,975	9,532	9,25,963	7,07,807	57,977	9,83,940	Nagpur
2,013	1,57,263	106	1,479	5,30,675	2,59,726	20,596	5,51,271	Bhandara
26	1,57,337	4,233	3,427	6,47,977	3,05,646	21,139	6,69,116	Gondiya
34,780	2,54,434	3,331	5,949	9,97,906	6,29,463	30,581	10,28,487	Chandrapur
62,263	2,08,869	1,308	52,450	10,72,517	6,65,989	45,687	11,18,204	Gadchiroli
31,75,141	1,04,49,127	1,23,313	5,15,312	3,70,84,645	3,45,96,079	23,60,156	3,94,45,001	Maharashtra State

Source.-Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune.

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय / ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 14.2

पशुसंवर्धनासाठी पायाभूत सुविधा

Infrastructure facilities in Animal Husbandry

(2010-11)

अ.क्र Serial No.	जिल्हा	पशुवैद्यकीय रुग्णालये	पशुवैद्यकीय दवाखाने	कृत्रिम रेतन केंद्रे	पशुवधगृहे Slaughter Houses	मेंढ्या व लोकर विस्तारित केंद्रे	गार्ड-बैल पैदास केंद्रे	कुक्कुट पालन केंद्रे	डुकरे पैदास केंद्र	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
	1950-51	254 ***	-	-	210	-	4	-	-	
	1960-61	454 ***	-	36	298	12	15	-	-	
	1970-71	26	263	870	N.A.	12	15	-	-	
	1980-81	56	507	2,417	197	..	12	-	-	
	1990-91	31	815	3,602	387	2	12	20	-	
	1995-96	31	1090	4067	421	1	12	4	-	
	1999-00	31	1,209	4,453	421	1	12	20	-	
	2009-10	29	1743	4733	336	10	8	4	..	
1	मुंबई	0	0	0	1	0	0	0	0	Mumbai
2	मुंबईउपनगर									Mumbai Suburban
3	ठाणे	1	72	160	3	0				Thane
4	रायगड	1	39	114	0					Raigad
5	रत्नागिरी	1	27	156						Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	24	102						Sindhudurg
7	नाशिक	1	107	258	6					Nashik
8	धुळे	1	43	114	6					Dhule
9	नंदुरबार	0	51	104	4					Nandurbar
10	जळगाव	1	89	188	13	1				Jalgaon
11	अहमदनगर	1	81	232	7	0	1			Ahmednagar
12	पुणे	1	113	324	11	1	1	1		Pune
13	सातारा	1	64	193	8	1				Satara
14	सांगली	1	87	153	1	1	1			Sangli
15	सोलापूर	1	126	209	4	1	1			Solapur
16	कोल्हापूर	1	96	178	14	0	0	1		Kolhapur
17	औरंगाबाद	1	43	122	14	1	0	1		Aurangabad
18	जालना	1	41	104	8					Jalna
19	परभणी	0	35	86	17					Parbhani
20	हिंगोली	0	27	68	11	0	1			Hingoli
21	बीड	1	61	161	13	1				Beed
22	नांदेड	1	79	184	17	1				Nanded
23	उस्मानाबाद	1	44	101	11	1				Osmanabad
24	लातूर	1	36	129						Latur
25	बुलढाणा	1	39	119	51					Buldhana
26	अकोला	1	33	75	17					Akola
27	वाशिम	0	21	57	14					Washim
28	अमरावती	1	74	168	26	1	1			Amravati

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.2 contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
29	यवतमाळ	1	54	202	25					Yavatmal
30	वर्धा	1	31	110	6	0	1			Wardha
31	नागपूर	1	48	181	4	0	0	1		Nagpur
32	भंडारा	1	35	86	4					Bhandara
33	गोंदिया	1	45	102	3					Gondiya
34	चंद्रपूर	1	36	161	10					Chandrapur
35	गडचिरोली	1	108	155	7	0	1			Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		29	1909	4856	336	10	8	4	0	Maharashtra State

- टिप.- *1) यामध्ये शेतकी विद्यापीठा अंतर्गत असणाऱ्या परळ, परभणी व नागपूर येथील पशुवैद्यकीय सर्व चिकित्सालयांचा समावेश आहे
**2) लोकर विश्लेषण प्रयोगशाळा
***3) पशुवैद्यकीय दवाखाना व पशुवैद्यकीय रुग्णालयाचा यात समावेश आहे

- Note.- * 1) Includes all Veterinary Hospitals are under Paral, Parbhani & Nagpur and are under agricultural University
**2) Wool Analysis Laboratory
***3) Includes both Hospitals and Dispensaries

आधार.- पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.- Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/
तक्ता क्रमांक/
पशुवैद्यकीय संस्थांनी केलेले काम/
(2010-

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	उपचार केलेली जनावरे Cases Treated	खच्ची केलेली जनावरे Castrations performed	लस टोचणी केलेली जनावरे / Vaccinations performed				
				घटसर्प Haemorrhagic septicemia	फऱ्या Black Quarter	Anthrax	लाळया खुरकत Foot and mouth	कॉबड्याची देवी Fowl Pox
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	मुंबई					0	0	0
2	मुंबईउपनगर							
3	ठाणे	241416	19832	17768	15524	0	377484	246106
4	रायगड	174214	14644	63136	71175	0	55608	88025
5	रत्नागिरी	191392	9995	79883	70655	0	234703	100778
6	सिंधुदुर्ग	165345	7375	34289	3384	0	213266	49552
7	नाशिक	575796	44688	48098	45481	0	413755	203975
8	धुळे	437576	25164	27284	19463	0	91659	142953
9	नंदुरबार	247008	20276	49433	47505	0	305968	58226
10	जळगाव	722444	46460	118652	18474	0	246878	33667
11	अहमदनगर	925706	67253	18308	21088	0	1348910	197011
12	पुणे	667517	27635	215273	187711	2000	1174123	124225
13	सातारा	456095	13219	118279	35439	0	614741	128196
14	सांगली	484810	18118	285626	239648	0	379178	6950
15	सोलापूर	624362	32903	197495	94679	0	141057	95824
16	कोल्हापूर	642823	17164	159966	18260	0	304241	117120
17	औरंगाबाद	377497	31105	38948	187883	0	523756	0
18	जालना	182461	18805	86733	112509	0	399123	0
19	परभणी	194370	15922	99724	73136	0	317942	54387
20	हिंगोली	115357	10006	68465	121633	0	146287	23739
21	बीड	349408	34392	164085	236339	0	447286	9851
22	नांदेड	399974	33896	340172	418968	0	348406	3342
23	उस्मानाबाद	287929	17135	132233	124330	757	89346	36921
24	लातूर	365394	26169	221441	215273	0	460857	15878
25	बुलढाणा	286571	24455	42231	59098	0	623925	0
26	अकोला	253494	11468	56111	77594	0	221034	27908
27	वाशिम	136169	10529	36001	69855	0	194246	11297
28	अमरावती	452391	30827	48680	23520	0	372728	5146
29	यवतमाळ	470057	41303	59333	248933	0	707515	53143
30	वर्धा	219018	14814	53520	44030	0	301956	27291
31	नागपूर	404513	30928	103773	38179	0	594900	52100
32	भंडारा	170329	11489	103763	48794	0	225069	87072
33	गोंदिया	133209	18274	57494	33387	0	363998	72678
34	चंद्रपूर	345804	32995	111211	83931	6000	502106	36549
35	गडचिरोली	232692	27424	136987	134505	0	392212	11226
महाराष्ट्र राज्य		11933141	806662	3394395	3240383	8757	13134263	2121136

ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

TABLE No. 14.3

Work Done By Veterinary Institutions

11)

लस टोचणी केलेली जनावरे / Vaccinations performed					कृत्रिम रेतन केलेली जनावरे Animals covered by artificial insemina- tions		नैसर्गिक रेतन केलेली जनावरे Animals covered by Nature services		District
शेळ्या, मेंढ्यांची Sheep and Goat, Pox	रानीखेत (मानमोडी) Ranikhet Disease	इन्टोरोटोक्सामिया Enteratexaemia	इतर Other	एकूण Total	गायी Cows	म्हशी Buffaloes	गायी Cows	म्हशी Buffaloes	
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	
0	0	0	0	0	0	0	N.A.	N.A.	Mumbai
			0						Mumbai Suburban
0	427154	74379	395969	1776530	9232	8653	N.A.	N.A.	Thane
0	432456	40353	263199	1128050	7226	7763	N.A.	N.A.	Raigad
0	461342	25253	28274	1054548	11160	4108	N.A.	N.A.	Ratnagiri
0	509087	2751	26859	916240	6994	5270	N.A.	N.A.	Sindhudurg
0	911067	362537	535817	2783264	72114	11258	N.A.	N.A.	Nashik
0	409985	210220	244242	1295548	16868	4961	N.A.	N.A.	Dhule
0	391894	24744	161614	1141680	8182	4783	N.A.	N.A.	Nandurbar
0	121594	73666	284804	938152	27139	15078	N.A.	N.A.	Jalgaon
0	355597	238048	451026	2804624	174602	17540	N.A.	N.A.	Ahmednagar
1445	484738	235146	61542	2705869	144543	30651	N.A.	N.A.	Pune
0	763168	257060	141900	2286485	104671	68229	N.A.	N.A.	Satara
0	348969	212584	29325	1539999	97073	102315	N.A.	N.A.	Sangli
0	333344	179068	113469	1294722	104929	35846	N.A.	N.A.	Solapur
1900	166790	133019	158475	1189614	55563	93408	N.A.	N.A.	Kolhapur
0	22003	31330	59545	1034897	57634	8720	N.A.	N.A.	Aurangabad
0	43077	23619	19692	688521	18558	6406	N.A.	N.A.	Jalna
1250	30950	22131	5100	608975	14376	7356	N.A.	N.A.	Parbhani
0	20528	50342	12383	466439	6620	4248	N.A.	N.A.	Hingoli
1800	81270	34146	11545	1015925	43512	14340	N.A.	N.A.	Beed
0	62411	40917	45470	1309279	24709	15835	N.A.	N.A.	Nanded
0	114959	32094	91284	648603	49636	18408	N.A.	N.A.	Osmanabad
0	26161	29502	28669	1007048	45221	32568	N.A.	N.A.	Latur
0	38114	49762	0	813149	27709	17351	N.A.	N.A.	Buldhana
0	81193	47246	53428	576033	24174	18405	N.A.	N.A.	Akola
0	3669	32044	5837	356720	9636	10153	N.A.	N.A.	Washim
0	67301	115581	256740	913045	36705	13178	N.A.	N.A.	Amravati
0	55372	25011	8079	1181242	14648	8374	N.A.	N.A.	Yavatmal
0	105340	72331	123910	747348	24712	2717	N.A.	N.A.	Wardha
0	158973	90998	269394	1419624	36371	3605	N.A.	N.A.	Nagpur
0	70436	62315	84357	699309	26109	3685	N.A.	N.A.	Bhandara
0	118040	91129	209324	1031460	10200	2828	N.A.	N.A.	Gondiya
0	70938	73247	142916	1043688	11960	5477	N.A.	N.A.	Chandrapur
0	157768	169062	51981	1054499	5274	2193	N.A.	N.A.	Gadchiroli
6395	7445688	3161635	4376169	39471129	1328060	605710	N.A.	N.A.	Maharashtra State

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/ ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 14.4

दुग्धशाळा आणि दूध शीतकरण केंद्रांची संख्या आणि त्यांची क्षमता

Number of Milk Plants and Milk Chilling Centres and their Capacity

अनु क्र. Sr. No.	वर्ष Year	सरासरी प्रतिदिन दूध संकलन (लाख लिटरमध्ये) Average Collection of milk (in lakhs Ltrs)	दूध प्रक्रिया संयंत्रे /Milk Plants		दूध शीतकरण केंद्र /Chilling Centre	
			संख्या Number	क्षमता (लाख लिटरमध्ये) Capacity (in Lakhs Ltrs)	संख्या Number	क्षमता (लाख लिटरमध्ये) Capacity (in Lakhs Ltrs)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	1984-85	17.42	25	28.25	83	8.58
2	1990-91	23.78	33	42.40	82	8.16
3	1995-96	31.49	31	32.10	77	7.19
4	1996-97	33.89	31	32.10	77	7.19
5	1997-98	35.56	32	32.30	80	7.64
6	1998-99	36.02	32	32.30	69	6.57
7	1999-00	37.38	57	63.60	105	17.37
8	2000-01	38.50	57	63.60	105	17.37
9	2001-02	43.71	77	49.35	118	21.39
10	2002-03	42.49	78	51.25	121	22.36
11	2003-04	37.84	79	51.28	119	22.21
12	2004-05	38.10	80	51.30	119	22.21
13	2005-06	40.09	84	52.98	121	22.51
14	2006-07	39.69	85	53.08	121	22.51
15	2007-08	38.61	88	53.53	121	22.94
16	2008-09	39.17	72	76.62	125	22.96
17	2009-10	34.74	74	80.48	129	22.05
18	2010-11	35.57	68	77.68	139	27.07

आधार - दुग्ध विकास आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, वरळी, मुंबई

Source - Commissioner of Dairy Development, Government of Maharashtra, Warli, Mumbai

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.5

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/

तक्ता क्रमांक/

उपचार केलेल्या आणि खच्ची केलेल्या जनावरांची संख्या/

(2010-

मुख्यालयाच्या ठिकाणी उपचार केलेल्या पशूंची संख्या No. of cases treated at the headquarter													
अनु.क्र. Sr. No.	जिल्हा	अंतरुग्ण In-patients					बाह्यरुग्ण Out-patients						
		अश्वजातीय Equine	गोवंशीय Bovine	मेंढी,बकरी Sheep & Goats	कोंबड्या Poultry	इतर others	एकूण Total	अश्वजातीय Equine	गोवंशीय Bovine	मेंढी,बकरी Sheep & Goats	कोंबड्या Poultry	इतर others	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	मुंबई	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	मुंबईउपनगर	0	0	0	0	0	0						0
3	ठाणे	0	0	0	0	0	0	306	77824	21145	5570	6041	110886
4	रायगड	0	0	0	0	0	0	1141	62046	11219	6544	4729	85679
5	रत्नागिरी	0	0	0	0	0	0	41	74872	8328	9519	3408	96168
6	सिंधुदुर्ग	0	0	0	0	0	0	1	58763	3424	14121	3978	80287
7	नाशिक	0	19	0	0	0	19	507	269734	68229	1874	9097	349441
8	धुळे	0	0	0	0	0	0	197	114034	53375	2345	1972	171923
9	नंदुरबार	0	0	0	0	0	0	149	74919	16931	150	328	92477
10	जळगाव	0	0	0	0	0	0	194	175441	117675	17803	2891	314004
11	अहमदनगर	1	0	0	0	0	1	276	491045	67589	2500	6321	567731
12	पुणे	0	0	0	0	0	0	292	382745	53849	1483	10515	448884
13	सातारा	0	1	0	0	0	1	422	259437	57497	1093	8593	327042
14	सांगली	0	4	0	0	0	4	312	328087	72887	1120	8968	411374
15	सोलापूर	2	238	0	0	0	240	358	394817	57443	3041	8922	464581
16	कोल्हापूर	0	0	0	0	0	0	387	321203	44540	2326	9885	378341
17	औरंगाबाद	0	0	0	0	0	0	186	221077	72258	2596	3899	300016
18	जालना	0	0	0	0	0	0	74	119273	30114	1236	1759	152456
19	परभणी	0	0	0	0	0	0	124	135547	30218	1097	2537	169523
20	हिंगोली	0	0	0	0	0	0	52	77015	21033	899	1300	100299
21	बीड	0	1	0	0	0	1	238	239239	48018	3098	4209	294802
22	नांदेड	0	2	0	0	0	2	1246	271403	64552	3081	3668	343950
23	उस्मानाबाद	0	0	0	0	0	0	104	187917	26361	362	2071	216815
24	लातूर	0	97	0	0	0	97	205	255214	32526	1439	4820	294204
25	बुलढाणा	0	0	0	0	0	0	319	162321	59340	763	4837	227580
26	अकोला	0	0	0	0	0	0	326	130482	43254	8889	2538	185489
27	वाशिम	0	0	0	0	0	0	34	55201	23635	6677	1057	86604
28	अमरावती	7	27	0	0	0	34	629	214670	83051	1892	7147	307389
29	यवतमाळ	8	1615	1163	79	206	3071	441	225055	71668	4350	6806	308320
30	वर्धा	0	0	0	0	0	0	35	104414	31880	3232	6552	146113
31	नागपूर	0	0	0	0	0	0	30	155437	62826	12038	8046	238377
32	भंडारा	0	14	4	0	0	18	10	93159	27310	3530	2258	126267
33	गोर्दिया	0	0	0	0	0	0	1	67405	17883	1763	501	87553
34	चंद्रपूर	0	0	0	0	0	0	11	130568	64838	5811	6653	207881
35	गडचिरोली	0	0	0	0	0	0	0	100300	39334	2546	1402	143582
महाराष्ट्र राज्य		18	2018	1167	79	206	3488	8648	6030664	1504230	134788	157708	7836038

ANIMAL HUBANDRY AND DAIRYING

TABLE No.14.5

Animal Treated and Castrated

11)

एकूण औषधोपचार केलेल्या परंतु संस्थाकडे न आणलेल्या पशूंची संख्या											District
फिरतीवर उपचार केलेल्या पशूंची संख्या No. of cases treated on tour					Total No. of Cases supplied with Medicines but not brought to the institutions		मुख्यालयाच्या ठिकाणी खच्ची केलेल्यांची संख्या Castrations performed at the headquarter				
अश्वजातीय Equine	गोवंशीय Bovine	मेंढी,बकरी Sheep & Goats	कोंबडया Poultry	इतर Others	एकूण Total		अश्वजातीय Equine	गोवंशीय Bovine	इतर Others	एकूण Total	(2)
(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	
0	0	--	--	0	0	--	0	0	0	0	Mumbai
							0				Mumbai Suburban
63	104156	--	--	26311	130530	--	0	5630	2101	7731	Thane
116	73186	--	--	15233	88535	--	0	5776	41	5817	Raigad
58	75836	--	--	19330	95224	--	0	3572	105	3677	Ratnagiri
1	65603	--	--	19454	85058	--	0	2691	1	2692	Sindhudurg
183	153816	--	--	72337	226336	--	0	24907	1545	26452	Nashik
26	164080	--	--	101547	265653	--	0	9721	3702	13423	Dhule
3	77440	--	--	77088	154531	--	0	10538	971	11509	Nandurbar
42	180178	--	--	228220	408440	--	0	25177	1069	26246	Jalgaon
60	307267	--	--	50647	357974	--	0	38746	1939	40685	Ahmednagar
41	151690	--	--	66902	218633	--	233	15272	3308	18813	Pune
284	87850	--	--	40918	129052	--	0	6753	1308	8061	Satara
42	57906	--	--	15484	73432	--	5	7343	8896	16244	Sangli
24	105854	--	--	53663	159541	--	26	15767	6009	21802	Solapur
15	102654	--	--	161813	264482	--	1	8078	5491	13570	Kolhapur
213	41192	--	--	36076	77481	--	0	22782	48	22830	Aurangabad
1	23207	--	--	6797	30005	--	0	15124	71	15195	Jalna
5	22599	--	--	2243	24847	--	0	12228	32	12260	Parbhani
1	13869	--	--	1188	15058	--	0	8769	0	8769	Hingoli
5	49679	--	--	4921	54605	--	0	27971	173	28144	Beed
18	46992	--	--	9012	56022	--	0	29197	107	29304	Nanded
20	62231	--	--	8863	71114	--	0	12960	108	13068	Osmanabad
6	65644	--	--	5443	71093	--	0	20462	0	20462	Latur
2	50893	--	--	8096	58991	--	0	16786	70	16856	Buldhana
7	59520	--	--	8478	68005	--	0	6256	2	6258	Akola
4	40180	--	--	9381	49565	--	0	7821	5	7826	Washim
82	125780	--	--	19106	144968	--	0	16153	304	16457	Amravati
14	138152	--	--	20500	158666	--	0	23346	192	23538	Yavatmal
0	63627	--	--	9278	72905	--	0	7035	0	7035	Wardha
0	125628	--	--	40508	166136	--	0	11232	1526	12758	Nagpur
0	36010	--	--	8034	44044	--	0	5392	1306	6698	Bhandara
0	36607	--	--	9049	45656	--	0	9642	594	10236	Gondiya
0	87387	--	--	50536	137923	--	0	15411	274	15685	Chandrapur
0	63970	--	--	25140	89110	--	0	9966	2999	12965	Gadchiroli
1336	2860683	--	--	1231596	4093615	--	265	458504	44297	503066	Maharashtra State

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	फिरतीवर खच्ची केलेल्यांची संख्या Castrations performed on tour				खालील वळूंच्या रेतनापासून कृत्रिम रेतन केलेल्या जनावरांची संख्या No. of animals inseminated by semen of following bulls				
		अश्वजातीय Equine	गोजातीय Bovine	इतर Others	एकूण Total	विदेशी वळू Exotic bull	संकरित वळू Cross-breed bull	देशी वळू Indigencious bull	रेडा Male Buffaloes	एकूण Total
(1)	(2)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)
1	मुंबई	}	0	0	0	0	0	0	0	0
2	मुंबईउपनगर		0	0	0	0	0	0	0	0
3	ठाणे	2	10368	1731	12101	5678	3358	196	8653	17885
4	रायगड	0	8793	34	8827	4482	2744	0	7763	14989
5	रत्नागिरी	0	6038	280	6318	6104	5056	0	4108	15268
6	सिंधुदुर्ग	0	4680	3	4683	4279	2715	0	5270	12264
7	नाशिक	0	17997	239	18236	25492	44656	1966	11258	83372
8	धुळे	0	10357	1384	11741	5688	11180	0	4961	21829
9	नंदुरबार	0	8277	490	8767	4266	3916	0	4783	12965
10	जळगाव	0	20126	88	20214	10557	16582	0	15078	42217
11	अहमदनगर	1	24773	1794	26568	33609	131776	9217	17540	158533
12	पुणे	0	7545	1277	8822	8976	127433	8134	30651	175194
13	सातारा	0	3633	1525	5158	9797	76316	18558	68229	172900
14	सांगली	0	962	912	1874	862	78981	17230	102315	199388
15	सोलापूर	0	7370	3731	11101	12001	64839	28089	35846	140775
16	कोल्हापूर	0	2228	1366	3594	328	49142	6093	93408	148971
17	औरंगाबाद	0	8259	16	8275	15130	42504	0	8720	66354
18	जालना	0	3594	16	3610	9361	9151	46	6406	24964
19	परभणी	0	3641	21	3662	1946	2157	10273	7356	21732
20	हिंगोली	0	1237	0	1237	3516	2140	964	4248	10868
21	बीड	0	6126	122	6248	7721	33637	2154	14340	57852
22	नांदेड	0	4590	2	4592	4760	4970	14979	15835	40544
23	उस्मानाबाद	0	3998	69	4067	4876	35942	8818	18408	68044
24	लातूर	0	5707	0	5707	2048	12139	31034	32568	77789
25	बुलढाणा	0	7591	8	7599	13914	13785	10	17351	45060
26	अकोला	0	5210	0	5210	15178	8908	88	18405	42579
27	वाशिम	0	2703	0	2703	6455	3181	0	10153	19789
28	अमरावती	0	14167	203	14370	20192	15742	771	13178	49883
29	यवतमाळ	0	17707	58	17765	8622	5368	658	8374	23022
30	वर्धा	0	7779	0	7779	9649	13782	1281	2717	27429
31	नागपूर	0	16193	1977	18170	14731	21580	60	3605	39976
32	भंडारा	0	4212	579	4791	7029	19031	49	3685	29794
33	गोदिया	0	7529	509	8038	5560	4580	60	2828	13028
34	चंद्रपूर	0	17089	221	17310	6031	5727	202	5477	17437
35	गडचिरोली	0	11039	3420	14459	3839	1435	0	2193	7467
महाराष्ट्र राज्य		3	281518	22075	303596	292677	874453	160930	605710	1933770

TABLE No. 14.5.-contd.

कृत्रिम रेतनाद्वारे जन्माला आलेली वासरे Calves born by artificial insemination				केलेली एकूण लस टोचणी Total vaccinations carried out	District
संकरित Crossbreed	देशी Indigeneous	रेडकू Buffaloes bulls	एकूण Total	(39)	(2)
(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(2)
0	0	0	0	0	Mumbai Mumbai Suburban
2997	5	3211	6213	1776530	Thane
2472	0	2842	5314	1128050	Raigad
3992	0	1534	5526	1054548	Ratnagiri
2668	0	1939	4607	916240	Sindhudurg
22076	728	3498	26302	2783264	Nashik
4910	0	1321	6231	1295548	Dhule
2199	0	1484	3683	1141680	Nandurbar
8890	0	5297	14187	938152	Jalgaon
67053	881	6360	74294	2804624	Ahmednagar
48150	2202	9620	59972	2705869	Pune
33348	7039	25305	65692	2286485	Satara
24952	6404	37616	68972	1539999	Sangli
27719	10041	11688	49448	1294722	Solapur
19435	1939	42619	63993	1189614	Kolhapur
20784	0	3131	23915	1034897	Aurangabad
5758	0	1880	7638	688521	Jalna
1090	3248	2415	6753	608975	Parbhani
1737	274	1326	3337	466439	Hingoli
13945	508	3703	18156	1015925	Beed
2388	5129	4533	12050	1309279	Nanded
11991	2065	4161	18217	648603	Osmanabad
4553	8786	8142	21481	1007048	Latur
8145	0	5145	13290	813149	Buldhana
5579	11	4651	10241	576033	Akola
2045	0	2387	4432	356720	Washim
9265	263	3450	12978	913045	Amravati
3942	204	2744	6890	1181242	Yavatmal
7285	388	790	8463	747348	Wardha
13159	9	1266	14434	1419624	Nagpur
8886	24	1117	10027	699309	Bhandara
3418	43	1002	4463	1031460	Gondiya
3891	26	1961	5878	1043688	Chandrapur
1433	0	804	2237	1054499	Gadchiroli
400155	50217	208942	659314	39471129	Maharashtra State

Source.-Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय / ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.6

पशुवैद्यकीय संस्थांची संख्या
Number of Veterinary Institutions
(2010-11)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा (2)	पशुवैद्यकीय	पशुवैद्यकीय	पशुवैद्यकीय	फिरते पशुवैद्यकीय दवाखाने		पशुवैद्यकीय	Districts (2)
		चिकित्सालये Veterinary Polyclinics	रुग्णालये Veterinary Hospitals	दवाखाने Veterinary Dispensaries	Mobile veterinary clinic	राज्य State	स्थानिक Local	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुंबई	0	0	0	0	0	0	Mumbai
2	मुंबई उपनगर							
3	ठाणे	1	0	72	0	2	85	Thane
4	रायगड	1	0	39	0	1	73	Raigad
5	रत्नागिरी	1	0	27	0	2	126	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	0	24	0	7	70	Sindhudurg
7	नाशिक	1	0	107	0	2	148	Nashik
8	धुळे	1	0	43	0	1	69	Dhule
9	नंदुरबार	0	0	51	0	1	52	Nandurbar
10	जळगाव	1	0	89	0	1	97	Jalgaon
11	अहमदनगर	1	0	81	0	1	149	Ahmednagar
12	पुणे	1	0	113	0	2	208	Pune
13	सातारा	1	0	64	0	2	126	Satara
14	सांगली	1	0	87	0	1	64	Sangli
15	सोलापूर	1	0	126	0	0	82	Solapur
16	कोल्हापूर	1	0	96	0	2	79	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1	0	43	0	0	78	Aurangabad
18	जालना	1	0	41	0	1	61	Jalna
19	परभणी	0	0	35	0	0	51	Parbhani
20	हिंगोली	0	0	27	0	0	41	Hingoli
21	बीड	1	0	61	0	1	98	Beed
22	नांदेड	1	0	79	0	1	103	Nanded
23	उस्मानाबाद	1	0	44	0	1	55	Osmanabad
24	लातूर	1	0	36	0	1	91	Latur
25	बुलढाणा	1	0	39	0	2	77	Buldhana
26	अकोला	1	0	33	0	1	40	Akola
27	वाशिम	0	0	21	0	0	36	Washim
28	अमरावती	1	0	74	0	2	91	Amravati
29	यवतमाळ	1	0	54	0	12	135	Yavatmal
30	वर्धा	1	0	31	0	1	77	Wardha
31	नागपूर	1	0	48	0	2	130	Nagpur
32	भंडारा	1	0	35	0	1	49	Bhandara
33	गोंदिया	1	0	45	0	1	55	Gondiya
34	चंद्रपूर	1	0	36	0	6	118	Chandrapur
35	गडचिरोली	1	0	108	0	7	39	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		29	0	1909	0	65	2853	Maharashtra State

आधार.- पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय / ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.7

पशुसंवर्धनासंबंधीची संकीर्ण माहिती

Miscellaneous Statistics Relating to Animal Husbandry
(2010-11)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	संख्या/Number (3)	Item (2)
I. पशुवैद्यकीय संस्था -		Veterinary Institutions-	
1	पशुवैद्यकीय सर्व चिकित्सालये	29	Veterinary Polyclinics
2	पशुवैद्यकीय रुग्णालये	0	Veterinary Hospitals.
3	पशुवैद्यकीय दवाखाने	1909	Veterinary Dispensaries.
4	पशुवैद्यकीय सहाय्यक केंद्रे	65	Mobile Veterinary Clinics.
5	फिरते पशुवैद्यकीय दवाखाने	2853	Veterinary Aid Centres.
6	पशुवैद्यकीय जैव पदार्थ निर्मिती संस्था	1	Institute of Veterinary Biological Products.
7	राज्यस्तरीय रोग अन्वेषण प्रयोगशाळा	1	State level disease investigation section Laboratory.
8	विभागीय रोग अन्वेषण प्रयोगशाळा	14	Regional level disease investigation section laboratory.
9	फिरती पशुरोगसाथ नियंत्रण केंद्रे	0	mobile epizotic control units.
10	तपासणी चौक्या	13	Check posts.
11	दक्षता पथके	0	Vigilance units.
12	अनुवर्ती केंद्रे	0	Rinder posts follow up centres.
ii. पशु विकास-		Cattle Development-	
1	विभागीय कृत्रिम रेतन केंद्रे	0	Regional Artificial Insemination Centres.
2	जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्रे	27	District Artificial Insemination Centres.
3	आधारभूत ग्राम केंद्र	0	Key Village Centres.
4	कृत्रिम रेतन उपकेंद्र-		Artificial Insemination Sub-Centre.
	(अ) जिल्हा परिषदांखालील	2266	(A) Under Zilla Parishads.
	(ब) आधारभूत ग्राम केंद्रांमधील	0	(B) Under Key Village Centres.
	(क) विभागीय कृत्रिम रेतन केंद्रांमधील	0	(C) Under Regional Artificial Insemination Centres.
5	पशुपैदास केंद्रे	8	Cattle breeding farms.
6	कृत्रिम रेतन तंत्राविषयी प्रशिक्षण केंद्रे	1	Training Centres in Artificial insemination Technique.
7	पशुधन पर्यवेक्षण साठी पदविका अभ्यासक्रम.	0	Diploma Course for Livestock Supervisory.
iii. कुक्कुट विकास-		Poultry Development-	
1	अंडी उबविण्याची व कुक्कुट पैदास केंद्रे	4	Central Hatcheries and Poultry breeding farms.
2	कुक्कुट विस्तार केंद्र	2	Poultry extension Centres.
3	सधन कुक्कुट सुधार गट	16	Intensive Poultry Development blocks.
4	बदक पैदास केंद्रे	1	Duck Breeding Farm.
iv. मेष विकास-		Sheep Development-	
1	मेष पैदास केंद्र (महाराष्ट्र मेष विकास महामंडळाखालील)	9	Sheeping Breeding Farms (With Maharashtra Sheep Development Corporation).
2	शेळी पैदास केंद्रे	1	Goat Breeding Farms.
3	लोकर विश्लेषण प्रयोगशाळा	1	Wool Analysis Laboratory.

तक्ता क्रमांक/Table No. 14.7 - contd.

(1)	(2)	(3)	(2)
v. संशोधन योजना -			Research Scheme-
1	जनावरांच्या लाळया व खुरकत रोगांवरील संसर्ग शास्त्राभ्यासास अखिल भारतीय समन्वित प्रकल्प.	1	All India Co-ordinated Research Project for epidemiological studies of foot and mouth diseases.
vi. इतर संस्था -			Other Institutions-
1	पशुपोषण खाद्य केंद्र	0	Animal Nutrition Centre.
2	गुण नियंत्रण योजना	1	Quality Control Scheme.
3	सूक्ष्मजीव शास्त्रज्ञांचे कार्यालय अखिल भारतीय समन्वित प्रकल्प	0	Office of the Microbiologist. studies of foot and mouth diseases

* - शेतकी विद्यापीठ अंतर्गत ३ पशुवैद्यकीय चिकित्सालये समाविष्ट

आधार.- पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.--The Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune

१५. वनशास्त्र व लाकूडतोड

१५.१. वनक्षेत्र व वनापासून मिळणारे प्रमुख व गौण उत्पादन यांची आकडेवारी या विभागात दिली आहे.

१५.२. राज्यातील वन विभाग व महसूल विभागाच्या अधिपत्याखालील वनक्षेत्रासंबंधी वेगवेगळी माहिती दिली आहे. वनक्षेत्राचे राखीव, संरक्षित व अवर्गीकृत असे कायदेशीरदृष्ट्या वर्गीकरण केले आहे. वरील कायदेशीरदृष्ट्या केलेले वर्गीकरण १९२७ च्या “भारतीय वन कायदा, सोळा” नुसार केले आहे. राखीव वनक्षेत्रात मुख्यतः इमारतीच्या लाकडाचे उत्पादन करण्यात येत असून ह्यात चरणे किंवा मशागत करणे ह्यास परवानगी दिली जात नाही. संरक्षित वनक्षेत्रात चरणे आणि मशागत करणे यावर इतके कडक निर्बंध नसून काही मर्यादित निर्बंधासह परवानगी देण्यात येते. अवर्गीकृत वनक्षेत्र म्हणजे दुर्गम किंवा अव्याप्त वनक्षेत्र समजण्यात येते. शासनाने स्थानिक संस्थांकडून किंवा खाजगी व्यक्तींकडून व्यवस्थापनासाठी घेतलेले वनक्षेत्र करारावरील म्हणून ओळखले जाते. या विभागामध्ये देण्यात आलेल्या वनक्षेत्राची आकडेवारी शेती विभागाच्या “जमिनीचा वापर” ह्या तक्त्यातील वनक्षेत्राच्या आकडेवारीशी जुळणार नाही. हा फरक खालील कारणांमुळे दिसून येतो :-

(१) भारतीय वन सांख्यिकीत वन विभागाच्या अधिपत्याखालील वृक्षांनी न आच्छादलेल्या क्षेत्रासह सर्व क्षेत्र वनक्षेत्र म्हणून समजले जाते तर कृषि सांख्यिकीत त्यांचे प्रत्यक्ष वापरानुसार वर्गीकरण केले जाते.

(२) वन विभागाची माहिती विशिष्ट प्रशासकीय कारणासाठी व वनक्षेत्राची मालकी ठरविण्याच्या दृष्टीने उपयुक्त ठरते. जमिनीच्या वापरासंबंधी सांख्यिकीसाठी वनक्षेत्राचा प्रत्यक्ष वापर कसा होतो हे कृषि खात्याच्या दृष्टीने जितके महत्त्वाचे आहे तेवढे वन विभागाच्या दृष्टीने नाही.

(३) वन विभागाची माहिती आर्थिक वर्षानुसार उपलब्ध असते तर कृषि विभागाची कृषि वर्षानुसार असते. प्रमुख व गौण वनोत्पादनाची आकडेवारी वन विभागाच्या अधिपत्याखाली वनक्षेत्राशीच संबंधित आहे.

15. FORESTRY AND LOGGING

15.1. Data on area under forest and major and minor forest produce are given in the tables in this section.

15.2 Information regarding forest under the control of the State's Forest Department and those under the control of the State's Revenue Department is shown separately. The areas under forests are classified according to legal status into reserved forest, protected forests and unclassified forests. The legal status refers to classification of forests under the Indian Forest Act, 1927 (XVI of 1927), Reserved Forests are those that are intended mainly for timber production and in which rights of grazing and cultivation are seldom allowed. In protected forests, the restrictions are not so rigid as grazing or cultivation is allowed but certain limitations and restrictions are imposed. The unclassified forest refers to the inaccessible forest or unoccupied waste. The forests which are taken by Government from local bodies or private individuals for management on lease basis are called 'leased forests'. The forest area shown in Tables in this section may not tally with the area under "forest" shown in table on land utilisation in agriculture section. The two sets of figures differ due to the following reasons :-

(i) In the Indian Forests Statistics the whole area including non-wooded area under the control of Forest Department is taken as area under forests while in Agricultural Statistics, it is classified according to its actual utilisation.

(ii) The Forest Department Return are meant to serve a definite administrative purpose and indicate the ownership of the forest area; the actual utilisation of these areas is not so important from their point of view as it is in the land utilisation statistics for Agricultural Department.

(iii) The Forest Department Returns relate to financial years and Agricultural Statistics relate to the agricultural years. the figures of production of major and minor forest produce refer to the areas under the control of Forest Department only.

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड / FORESTRY AND LOGGING

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 15.1

मालकीनुसार वन क्षेत्र / Area under Forest Classified by Ownership

(2010-11) P

(क्षेत्र चौ. कि. मी. मध्ये / Area in Sq. Km.)

अ. क्र. Sr.No	वर्ष / Year	राज्य वने State Forest	महामंडळ Corporation	खाजगी वने Private Forest brought under possession of F. D.	एकूण वने Total Forest	एकूण वन क्षेत्राशी राज्य वन क्षेत्राची टक्केवारी Percentage of State forest to total forest	राज्य वन क्षेत्राची एकूण भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी Percentage of State forest to total geographical area of the State	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	1970-71	62,331	205	- -	62,516	99.67	20.25	
2	1980-81	61,373	1,255	1,696	64,224	95.40	19.91	
3	1990-91	60,747	2,096	1,015	63,798	95.22	19.74	
4	1999-00	57,820	3,559	558	61,937	99.95	20.13	
5	2000-01	57,687	3,734	612	62,033	100.00	20.16	
6	2001-02	57,467	4,014	611	62,092	100.00	20.16	
7	2002-03	57,818	3,559	558	61,935	100.00	20.13	
8	2008-09	57816	3563	560	61939	100.00	20.14	
9	2009-10	57816	3563	560	61939	100.00	20.14	
1	मुंबई	2	0	0	2	0	1.27	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	76	0	6	82	0.13	18.39	Mumbai Suburban
3	ठाणे	3376	430	75	3881	6.33	40.60	Thane
4	रायगड	1621	0	128	1749	2.85	24.45	Raigad
5	रत्नागिरी	64	0	2	66	0.11	0.8	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	412	0	144	556	0.91	10.68	Sindhudurg
7	नाशिक	2910	421	111	3442	5.61	22.16	Nashik
8	धुळे	2041	0	0	2041	3.33	25.31	Dhule
9	नंदुरबार	2219	174	0	2393	3.9	47.54	Nandurbar
10	जळगाव	1995	0	0	1995	3.25	16.96	Jalgaon
11	अहमदनगर	1904	0	0	1904	3.1	11.17	Ahmednagar
12	पुणे	2016	0	3	2019	3.29	12.91	Pune
13	सातारा	1522	0	69	1591	2.59	15.18	Satara
14	सांगली	545	0	8	553	0.9	6.45	Sangli
15	सोलापूर	379	0	0	379	0.62	2.54	Solapur
16	कोल्हापूर	1683	0	72	1755	2.86	22.84	Kolhapur
17	औरंगाबाद	924	0	0	924	1.51	9.14	Aurangabad
18	जालना	101	0	0	101	0.16	1.31	Jalna
19	परभणी	102	0	0	102	0.17	1.57	Parbhani
20	हिंगोली	291	0	0	291	0.47	6.43	Hingoli
21	बीड	257	0	0	257	0.42	2.4	Beed

तक्ता क्रमांक/ TABLE NO. 15.1 - Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
22	नांदेड	1125	174	0	1299	2.12	12.34	Nanded
23	उस्मानाबाद	72	0	0	72	0.12	0.95	Osmanabad
24	लातूर	40	0	0	40	0.07	0.56	Latur
25	बुलढाणा	1168	0	0	1168	1.9	12.09	Buldhana
26	अकोला	498	0	0	498	0.81	9.17	Akola
27	वाशिम	331	0	0	331	0.54	6.42	Washim
28	अमरावती	3482	0	0	3482	5.68	28.52	Amravati
29	यवतमाळ	2719	312	0	3031	4.94	22.32	Yavatmal
30	वर्धा	1075	0	0	1075	1.75	17.04	Wardha
31	नागपूर	2102	422	0	2524	4.11	25.75	Nagpur
32	भंडारा	1359	273	0	1632	2.66	41.9	Bhandara
33	गोर्दिया	1976	389	0	2365	3.86	43.59	Gondiya
34	चंद्रपूर	4020	887	0	4907	8	42.88	Chandrapur
35	गडचिरोली	12314	518	0	12832	20.92	89.04	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		56721	4000	618	61339	100.00	19.94	Maharashtra State

P:- अस्थायी / Provisional

आधार :- मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर

Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 15.2 - Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
20	हिंगोली	0	0	0	0	0	0	Hingoli
21	बीड	0	0	0	0	0	0	Beed
22	नांदेड	0.28	5708	0.109	165	0.389	5873	Nanded
23	उस्मानाबाद	0	0	0	0	0	0	Osmanabad
24	लातूर	0	0	0	0	0	0	Latur
25	बुलढाणा	0	0	0.374	131	0.374	131	Buldhana
26	अकोला	0.903	9028	0.139	56	1.042	9084	Akola
27	वाशिम	0	0	0	0	0	0	Washim
28	अमरावती	2.818	84488	2.534	3999	5.352	88487	Amravati
29	यवतमाळ	14.228	274342	3.221	5258	17.449	279600	Yavatmal
30	वर्धा	3.872	78534	2.701	10119	10119	88653	Wardha
31	नागपूर	2.364	36619	11.598	24514	24514	61133	Nagpur
32	भंडारा	0.114	900	0.03	28	28	928	Bhandara
33	गोर्दिया	2.639	39502	10.801	10878	10878	50380	Gondiya
34	चंद्रपूर	11.496	123471	63.47	50274	50274	173745	Chandrapur
35	गडचिरोली	47.196	1142672	74.381	166635	166635	1309307	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	89.718	1833482	183.946	282943	262491	2116425	Maharashtra State

P - अस्थायी / Provisional

Neg.- नगण्य / Negligible

आधार :- मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर

Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड / FORESTRY AND LOGGING

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 15.3

आगी आणि गुरांपासून संरक्षित वनक्षेत्र

Forest area Protected from Fire and Cattle Grazing

अ. क्र. वर्ष Sr.No Year	एकूण वनक्षेत्र (चौ. कि. मी.) Total Forest Area (sq.Kms.)	आगीपासून संरक्षण (चौ. कि. मी.) Protection against fire (sq.Kms.)		आगीपासून सुरक्षित वन क्षेत्राची एकूण टक्केवारी वनक्षेत्राशी percentage of Forests under Fire protection to total Forest	चराईपासून संरक्षण / Protection against grazing				
		प्रयत्न Attempted	संरक्षण Protected		आग विज्ञविण्यासाठी आलेला खर्च (रु.) Cost of Fire on servancy operation (Rs.)	चराईसाठी बंद केलेले क्षेत्र (चौ.कि.मी.) Area closed for grazing (sq.Kms.)	चराईसाठी वर्षभर खुले क्षेत्र (चौ.कि.मी.) Area open to Grazing throughout the year (sq.Kms.)	वर्षाच्या काही काळासाठी चराईसाठी ठेवलेले क्षेत्र (चौ. कि. मी.) Area open to grazing for part of the year (Sq. Kms.)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	1960-61	56,949	53,093	52,456	92.00	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2	1970-71	56,191	56,191	55,700	99.00	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
3	1980-81	56,134	50,790	50,543	90.00	29,96,860	10,325	45,282	2,091
4	1990-91	55,502	55,577	55,111	99.16	2,71,45,208	13,053	42,110	613
5	2000-01 P	57,687	54,982	54,187	98.55	2,80,29,348	18,472	37,174	610
6	2007-08 P	59,490	55,292	54,879	99	11,88,48,517	20,288	35,545	767
7	2008-09	61939	55300	54703	99	113259984	20639	32966	1903
8	2009-10	61939	54865	54558	99.44	94889640	20150	34054	1956
9	2010-11	61339	55378	54992	99.30	159269625	21318.15	32202.45	2585.82

टीप / Notes :- N.A. उपलब्ध नाही / Not available P : अस्थायी / Provisional

आधार :- मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 15.4

महत्वाच्या जातींच्या झाडांच्या लागवडीचे क्षेत्र

Plantation of Important Species

(लागवड हेक्टरात / Plantation in Hectare)

(वनरोपण चौ. कि. मी. / Afforestation in Sq. Km.)

अ. क्र. वर्ष Sr.No Year	निलगिरी Eucalyptus	सिसम Shisham	साग Teak	किकर Kikar	मलबेरी Mallbery	चील Chil	इतर Miscellaneous	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	1960-61	--	--	--	--	--	4,888	4,888
2	1970-71	--	--	3,567	--	--	11,396	14,963
3	1980-81	41	--	5,151	--	--	37,043	42,235
4	1990-91	--	--	1,728	--	--	78,224	79,952
5	2000-01 P	--	--	1,783	--	--	58,865	60,648
6	2007-08 P	--	--	1520	--	--	29323	30,843
7	2008-09	--	--	1211	--	--	54756	55967
8	2009-10	--	--	1547	--	--	46585	48132
9	2010-11	--	--	708.26	--	--	29540.72	30248.98

P- अस्थायी / Provisional

आधार : मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर

Source : Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड / FORESTRY AND LOGGING

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 15.5

वनांवरील महसूल व खर्च / Revenue From and Expenditure on Forests

(मूल्य लाख रुपये / Value in lakhs Rs.)

अ. क्र. Sr.No	वर्ष Year	वनांपासून एकूण महसूल Gross Revenue from Forests				वनांवरील खर्च Expenditure on forests				निव्वळ महसूल आधिक्य (+)तूट (-) Net Revenue i.e.surplus (+) Deficit (-)			
		वन विभाग Forest Deptt.	वन मंडळ Corporation	खाजगी वन Private Forest	एकूण Total	वन विभाग Forest Deptt.	वन मंडळ Corporation	खाजगी वन Private Forest	एकूण Total	वन विभाग Forest Deptt.	वन मंडळ Corporation	खाजगी वन Private Forest	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	1960-61	487	--	--	487	218	--	--	218	269	--	--	269
2	1970-71	1,062	102	--	1,164	943	85	--	1,028	119	17	--	136
3	1980-81	4,194	1,539	--	5,733	2,617	817	--	3,434	1,577	722	--	2,299
4	1990-91	14,059	1,637	--	15,696	12,889	1,383	--	14,272	1,170	254	--	1,424
5	1995-96	13,446	287	--	13,733	21,864	1,301	--	23,165	(-) 8,418	(-) 1,014	--	(-) 9,432
6	1998-99	13,193	--	--	13,193	28,285	3,240	--	31,525	(-) 15,092	(-) 3,240	--	(-) 18,332
7	1999-00 P	14,236	--	--	14,236	48,113	241	--	48,354	(-) 33,877	(-) 241	--	(-) 34,118
8	2000-01P	13,723	--	--	13,723	30,960	145	--	31,105	(-) 17,237	(-) 145	--	(-) 17,382
9	2001-02 P	13,278	--	--	13,278	28,468	140	--	28,608	(-)15,190	(-)140	--	(-)15,330
10	2002-03 P	9,998	--	--	9,998	28,648	90	--	28,738	(-)18,650	(-)90	--	(-)18,740
11	2007-08	19,254	--	--	19,254	45,238	611	--	45,849	(-)25,984	(-)611	--	(-)26,595
12	2008-09	25,553	--	--	25,553	61,168	111	--	61,279	35,615	(-)111	--	(-)35,726
13	2009-10	22384	--	--	22384	71915	111	--	72026	49531	(-)111	--	(-)49642
14	2010-11	24505	0	0	24505	91680	0	0	91680	0	0	0	(-)67175

P : अस्थायी / Provisional

आधार :- मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर

Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड /
तक्ता क्रमांक /
निरनिराळ्या प्रकारच्या वनांखालील क्षेत्र /
(2010

अ.क्र. Sr.No	जिल्हा	वन विभाग / Forest Department				महसूल विभाग / Revenue Department			
		अवर्गीकृत/Unclassified				अवर्गीकृत/Unclassified			
		राखीव Reserved	संरक्षित Protected	पटटयाने दिलेले and Leased	एकूण Total	राखीव Reserved	संरक्षित Protected	पटटयाने दिलेले and Leased	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	0	1.74	0	1.74	0	0	0	0
2	मुंबईउपनगर	7.87	39.36	28.79	76.02	0	0	0	0
3	ठाणे	2375.25	982.25	4.17	3361.67	0	6.24	7.73	13.97
4	रायगड	1267.26	134.65	169.7	1571.61	12.41	36.59	0	49
5	रत्नागिरी	48.32	0.03	13.52	61.87	0	0	1.85	1.85
6	सिंधुदुर्ग	20.05	0	391.7	411.75	0	0	0	0
7	नाशिक	2646.76	244.61	5.48	2896.85	8.96	0.95	3.32	13.23
8	धुळे	1972.35	4.86	0	1977.21	63.58	0	0	63.58
9	नंदुरबार	2005.2	46.06	162.79	2214.05	5.41	0	0	5.41
10	जळगाव	1992.43	2.44	0	1994.87	0	0	0	0
11	अहमदनगर	1494.89	25.77	38.8	1559.46	340.09	0	5.25	345.34
12	पुणे	1585.44	0.13	166.18	1751.75	263.44	0	0	263.44
13	सातारा	1373.77	48.51	74.95	1497.23	24.79	0	0	24.79
14	सांगली	439.41	0.1	96.12	535.63	8.66	0	0	8.66
15	सोलापूर	208.97	0	3.61	212.58	166.28	0	1	167.28
16	कोल्हापूर	559.31	384.85	735.7	1679.86	0.52	1.33	1.36	3.21
17	औरंगाबाद	894.01	16.27	14.24	924.52	0	0	0	0
18	जालना	82.72	12.91	5.55	101.18	0	0	0	0
19	परभणी	82.26	0	19.53	101.79	0	0	0	0
20	हिंगोली	249.38	2.75	38.68	290.81	0	0	0	0
21	बीड	199.31	38.25	19.27	256.83	0	0	0	0
22	नांदेड	1044.93	31.02	49.51	1125.46	0	0	0	0
23	उस्मानाबाद	53.38	12.92	5.47	71.77	0	0	0	0
24	लातूर	11.76	10.53	17.77	40.06	0	0	0	0
25	बुलढाणा	1064.53	100.36	3.37	1168.26	0	0	0	0
26	अकोला	463.87	15.27	19.34	498.48	0	0	0	0
27	वाशिम	302.96	0	27.99	330.95	0	0	0	0
28	अमरावती	3462.65	15.67	3.72	3482.04	0	0	0.26	0.26
29	यवतमाळ	2667.11	23.59	28.15	2718.85	0	0	0	0
30	वर्धा	519.21	331.82	160	1011.03	0	0	63.73	63.73
31	नागपूर	1097.21	721.28	139.1	1957.59	0	0	143.94	143.94
32	भंडारा	830.4	284.44	99.67	1214.51	0	0	145.36	145.36
33	गोंदिया	848.31	730.18	219.81	1798.3	0	0	178.28	178.28
34	चंद्रपूर	2935.77	895.5	92.8	3924.07	0	0	95.8	95.8
35	गडचिरोली	10778.42	1371.13	146.03	12295.58	0	0	18.26	18.26
	महाराष्ट्र राज्य	45585.47	6529.25	3001.51	55116.23	894.14	45.11	666.14	1605.4

P - अस्थायी /

आधार - मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर

FORESTRY AND LOGGING

TABLE NO. 15.6

Area under different types of forest

-11)

(क्षेत्र चौ. कि. मी. मध्ये / Area in Sq. Km.)

एकूण / Total				एकूण वनक्षेत्राचे त्रिदलीय वर्गीकरण Tripartite Classification of Total Forest Area			म.व.वि.म. कडे हस्तांतरित के लेले वनक्षेत्र	वन विभागाच्या ताब्यात घेतलेले खाजगी वनक्षेत्र	
राखीव	संरक्षित	अवर्गीकृत पटटयाने दिलेले एकूण	एकूण	खरी वने	राखीव कुरणे	जळाऊ लाकूड व इतर / Fuels, and miscellaneous	Forest area transferred to F.D.C.M.	Private forest brought Department	Districts
Reserved	Protected	Unclassified and Leased	Total	Proper Forest	Pasture reserved				
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
0	1.74	0	1.74	1.74	0	0	0	0	Mumbai
7.87	39.36	28.79	76.02	76.02	0	0	0	6.47	Mumbai Suburban
2375.25	988.49	11.9	3375.64	2949.4	426.23	0.01	430.4	74.92	Thane
1279.67	171.24	169.7	1620.61	1440.73	171.24	8.64	0	127.65	Raigad
48.32	0.03	15.37	63.72	49.4	12.47	1.85	0	1.78	Ratnagiri
20.05	0	391.7	411.75	411.75	0	0	0	143.92	Sindhudurg
2655.72	245.56	8.8	2910.08	2830.59	79.12	0.37	420.75	111.54	Nashik
2035.93	4.86	0	2040.79	1001.31	855.56	183.92	0	0	Dhule
2010.61	46.06	162.79	2219.46	2111.23	107.56	0.67	174.36	0	Nandurbar
1992.43	2.44	0	1994.87	1275.8	419.09	299.98	0	0	Jalgaon
1834.98	25.77	44.05	1904.8	908.03	996.77	0	0	0	Ahmednagar
1848.88	0.13	166.18	2015.19	1361.47	568.27	85.45	0	2.71	Pune
1398.56	48.51	74.95	1522.02	1497.23	0	24.79	0	0	Satara
448.07	0.1	96.12	544.29	544.29	0	0	0	68.77	Sangli
375.25	0	4.61	379.86	188.57	191.28	0	0	8.02	Solapur
559.83	386.18	737.06	1683.07	1544.56	135.3	3.21	0	71.95	Kolhapur
894.01	16.27	14.24	924.52	904.98	19.4	0.14	0	0	Aurangabad
82.72	2.91	5.55	101.18	82.72	12.91	5.55	0	0	Jalna
82.26	0	19.53	101.79	101.79	0	0	0	0	Parbhani
249.38	2.75	38.68	290.81	290.81	0	0	0	0	Hingoli
199.31	38.25	19.27	256.83	239.56	0	17.27	0	0	Beed
1044.93	31.02	49.51	1125.46	1125.46	0	0	173.63	0	Nanded
53.38	12.92	5.47	71.77	21.03	0	50.74	0	0	Osmanabad
11.76	10.53	17.77	40.06	0	0	40.06	0	0	Latur
1064.53	100.36	3.37	1168.26	1168.26	0	0	0	0	Buldhana
463.87	15.27	19.34	498.48	451.91	28.76	17.73	0	0.59	Akola
302.96	0	27.99	330.95	157.7	35.17	138.08	0	0	Washim
3462.65	15.67	3.98	3482.3	3407.79	74.51	0	0	0	Amravati
2667.11	23.59	28.15	2718.85	2492.35	133.18	93.32	311.97	0	Yavatmal
519.21	331.82	223.73	1074.76	652.06	217.18	205.57	0	0	Wardha
1097.21	721.28	283.04	2101.53	1350.49	413.36	337.68	421.52	0	Nagpur
830.4	284.44	245.03	1359.87	824.91	155.18	379.78	273.19	0	Bhandara
848.31	730.18	398.09	1976.58	901.37	647.1	428.11	388.99	0	Gondiya
2935.77	895.5	188.6	4019.87	2409.53	33.88	1576.55	886.47	0	Chandrapur
10778.42	1371.13	164.29	12313.84	12293.08	1.22	19.54	518.23	0	Gadchiroli
46479.61	6564.36	3667.65	56721.62	47067.92	5734.69	3919.01	3999.51	618.32	Maharashtra State

Provisional

Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

१६. मत्स्यव्यवसाय

१६.१ खारवण केंद्रातील माशांची आयात, सागरी मत्स्य उत्पादन, मत्स्यव्यवसायासाठी वापरल्या जाणाऱ्या बोटी या संबंधीची आकडेवारी या विभागात दिली आहे.

16. FISHERIES

16.1. Data regarding fishcatch, disposition of fish marine fishery and fishingcraft are presented in the tables in this section.

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 16.1

मासळीच्या प्रकाराच्या गटानुसार पकडलेली व उतरविलेली मासळी / Fish Catch and Landings by group of Species

(2010-11)

(टनांत / in Tonnes)

अ. क्र.	जिल्हा	गोड्या पाण्यातील मासळी	लेप Soles	कर्ली, दाताळी, तारली, पेडवा, भिलजी भिंग, पाला, मांदेळी, काटी, खवले, पाथुरडी	खरबा बांगडा, सूरमई, गेदर, नार्बी, चिराटी, बामणे	इतर मासळी Miscellaneous Harings (Telesos+toyit)	मुशी, पाकट, म्हाकूळ, इत्यादी	कोळंबी जवळा, करंदी, शेवंडी	एकूण पकडलेली व उतरविलेली मासळी	Districts
Sr.No		Fresh Water fishes		Harrings, Sardines, Anchovies	Tunnies, Barites, Mackerel		Shark, rays, Shells, etc.	Crustaceans	Total catch and landings	(2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	0	788	11029	10839	54832	11150	54519	143157	Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबईउपनगर									
3	ठाणे	3400	3	14701	3318	85833	4070	29776	141101	Thane
4	रायगड	1296	269	9724	2342	11242	910	22432	48215	Raigad
5	रत्नागिरी	18	2371	29463	11863	40137	4268	7488	95608	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	6	1282	2267	2468	12578	1835	2906	23342	Sindhudurg
7	नाशिक	4020	0	0	0	0	0	0	4020	Nashik
8	धुळे	1855	0	0	0	0	0	0	1855	Dhule
9	नंदुरबार	815	0	0	0	0	0	0	815	Nandurbar
10	जळगाव	4905	0	0	0	0	0	0	4905	Jalgaon
11	अहमदनगर	2200	0	0	0	0	0	0	2200	Ahmednagar
12	पुणे	6535	0	0	0	0	0	0	6535	Pune
13	सातारा	3300	0	0	0	0	0	0	3300	Satara
14	सांगली	2590	0	0	0	0	0	0	2590	Sangli
15	सोलापूर	2700	0	0	0	0	0	0	2700	Solapur
16	कोल्हापूर	3000	0	0	0	0	0	0	3000	Kolhapur
17	औरंगाबाद	4600	0	0	0	0	0	0	4600	Aurangabad
18	जालना	2040	0	0	0	0	0	0	2040	Jalna

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 16.1- contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
19	परभणी	1782	0	0	0	0	0	0	1782	Parbhani
20	हिंगोली	1404	0	0	0	0	0	0	1404	Hingoli
21	बीड	3600	0	0	0	0	0	0	3600	Beed
22	नांदेड	6739	0	0	0	0	0	0	6739	Nanded
23	उस्मानाबाद	2200	0	0	0	0	0	0	2200	Osmanabad
24	लातूर	4900	0	0	0	0	0	0	4900	Latur
25	बुलढाणा	4500	0	0	0	0	0	0	4500	Buldhana
26	अकोला	1960	0	0	0	0	0	0	1960	Akola
27	वाशिम	3206	0	0	0	0	0	0	3206	Washim
28	अमरावती	3792	0	0	0	0	0	0	3792	Amravati
29	यवतमाळ	3735	0	0	0	0	0	0	3735	Yavatmal
30	वर्धा	3400	0	0	0	0	0	0	3400	Wardha
31	नागपूर	12200	0	0	0	0	0	0	12200	Nagpur
32	भंडारा	13100	0	0	0	0	0	0	13100	Bhandara
33	गोंदिया	7300	0	0	0	0	0	0	7300	Gondiya
34	चंद्रपूर	9036	0	0	0	0	0	0	9036	Chandrapur
35	गडचिरोली	4150	0	0	0	0	0	0	4150	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		130284	4713	67184	30830	204622	22233	117121	576987	Maharashtra State

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 16.2

पकडलेल्या मासळीचा वापर (सागरी व भूजल) / Disposition of Fish Catch (Marine & Inland)

(2010-11)

(टनांत / in Tonnes)

अ.क्र.	जिल्हा	विक्रीसाठी ताजा	गोठविण्या- करिता	वाळविण्या- करिता	खारविण्या- करिता	डबा बंद मासे	खता- करिता	इतर	मासळीचा फेकून दिलेला भाग	एकूण	Districts
Sr.No		Fresh for Marketing	For freezing	For Sun drying	For salting	Canning	For Manure	Miscellaneous Purpose	Offar for reduction	Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	मुंबई	119270	0	22116	0	0	1771	0	0	143157	Mumbai
2	मुंबई उपनगर										Mumbai Suburban
3	ठाणे	71230	0	69724	147	0	0	0	0	141101	Thane
4	रायगड	29471	0	16412	0	0	2332	0	0	48215	Raigad
5	रत्नागिरी	80369	0	4914	1580	0	8745	0	0	95608	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	19429	0	590	2502	0	821	0	0	23342	Sindhudurg
7	नाशिक	4020	0	0	0	0	0	0	0	4020	Nashik
8	धुळे	1855	0	0	0	0	0	0	0	1855	Dhule
9	नंदुरबार	815	0	0	0	0	0	0	0	815	Nandurbar
10	जळगाव	4905	0	0	0	0	0	0	0	4905	Jalgaon
11	अहमदनगर	2200	0	0	0	0	0	0	0	2200	Ahmednagar
12	पुणे	6535	0	0	0	0	0	0	0	6535	Pune
13	सातारा	3300	0	0	0	0	0	0	0	3300	Satara
14	सांगली	2690	0	0	0	0	0	0	0	2690	Sangli
15	सोलापूर	2700	0	0	0	0	0	0	0	2700	Solapur
16	कोल्हापूर	3000	0	0	0	0	0	0	0	3000	Kolhapur
17	औरंगाबाद	4600	0	0	0	0	0	0	0	4600	Aurangabad
18	जालना	2040	0	0	0	0	0	0	0	2040	Jalna
19	परभणी	1782	0	0	0	0	0	0	0	1782	Parbhani
20	हिंगोली	1404	0	0	0	0	0	0	0	1404	Hingoli
21	बीड	3600	0	0	0	0	0	0	0	3600	Beed
22	नांदेड	6739	0	0	0	0	0	0	0	6739	Nanded
23	उस्मानाबाद	2200	0	0	0	0	0	0	0	2200	Osmanabad
24	लातूर	4900	0	0	0	0	0	0	0	4900	Latur
25	बुलढाणा	4500	0	0	0	0	0	0	0	4500	Buldhana
26	अकोला	1960	0	0	0	0	0	0	0	1960	Akola
27	वाशिम	3206	0	0	0	0	0	0	0	3206	Washim
28	अमरावती	3792	0	0	0	0	0	0	0	3792	Amravati
29	यवतमाळ	3735	0	0	0	0	0	0	0	3735	Yavatmal
30	वर्धा	3400	0	0	0	0	0	0	0	3400	Wardha
31	नागपूर	12200	0	0	0	0	0	0	0	12200	Nagpur
32	भंडारा	13100	0	0	0	0	0	0	0	13100	Bhandara
33	गोंदिया	7300	0	0	0	0	0	0	0	7300	Gondiya
34	चंद्रपूर	9036	0	0	0	0	0	0	0	9036	Chandrapur
35	गडचिरोली	4150	0	0	0	0	0	0	0	4150	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		445433	0	113756	4229	0	13669	0	0	576987	Maharashtra State

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 16.3

खारवण केंद्रात केलेली माशांची आयात, मिठाचे वाटप आणि खारवलेले मासे
Quantity of fish brought for curing, salt issued and fish cured at different centres
(2010-11)

(टनांत / in Tonnes)

अ. क्र. Sr.No	मासे खारविण्याची आवारे	खारवण्यासाठी आणलेले मासे Quantity of fish brought for curing	मिठाचे वाटप Quantity of salt issued	खारवून बाहेर पाठविलेल्या माशांचे वजन Quantity of cured fish removed	Fish curing yards
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	बोरिया	0	0	0	Boria
2	जयगड	0	0	0	Jaigad
3	वरवडे	0	0	0	Warwade
4	मिरकरवाडा	1580	288	1185	Mirkarwada
5	भाटये	0	0	0	Bhatye
6	पूर्णागड	0	0	0	Purnagad
7	जैतापूर	0	0	0	Jaitapur
8	विजयदूर्ग	0	0	0	Vijaydurg
9	मालवण	2502	457	1877	Malvan
10	वेंगुर्ला	0	0	0	Vengurla
11	तारा मंबरी	0	0	0	Tara Mumbari
	एू ण	4082	745	3062	Total

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 16.4

मत्स्यव्यवसायासंबंधीची संकीर्ण माहिती / Miscellaneous statistics relating to fisheries

(2010-11)

अ.क्र. Sr.No	बाब	परिमाण	माहिती Particulars	Unit	Item		
(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(2)		
1	एूण समुद्रकिनारा	कि. मीटर	720	Kilometres	Total coastline of State		
2	सागरी मत्स्यव्यवसाय करणारी खेडी / गावठाणे.	संख्या	414	Nos.	Marine-Fishing Villages / Hamlets.		
3	मत्स्यव्यवसायात गुंतलेल्या होडया	संख्या	14446	Nos.	Boats engaged in fishing		
4	प्रत्येकी ए मे. टनाच्या वर वजन असलेल्या होडया	संख्या	...	Nos.	Boats above one M. tone		
5	यंत्रसज्ज होडया	संख्या	12154	Nos.	Mechanised boats		
6	नौतळाची सोय असलेल्या होडया	संख्या	...	Nos.	Boats with deck facilities		
7	एूण मत्स्योत्पादन-		5.77		Total fish production-		
	(१) सागरी	हजार मे. टन	4.47	Thousand M.T.	(I) Marine		
	(२) गोडया पाण्याचे	हजार मे. टन	1.3	Thousand M.T.	(ii) Inland		
8	मत्स्यव्यवसायातील सहकारी संस्था-				Number of Co-operative Societies-		
	(१) प्राथमिक	संख्या	3068	Nos.	(I) Primary		
	(२) जिल्हा / विभाग / संघ	संख्या	37	Nos.	(ii) District/ Divisional Federations.		
	(३) शिखर	संख्या	2	Nos.	(iii) Apex		
9	सहकारी संस्थांची सभासद संख्या-				Membership of Co-operative Societies-		
	(१) प्राथमिक	संख्या	} 2700.87	{	(I) Primary		
	(२) जिल्हा / विभाग / संघ	संख्या			...	Nos.	(ii) District/ Divisional Federations.
	(३) शिखर	संख्या			...	Nos.	(iii) Apex
10	सहकारी संस्थांचे खेळते भांडवल- (K@)				Working capital of Co-op. Societies-		
	(१) प्राथमिक	K@	120.53	Thousand Rs.	(I) Primary		
	(२) जिल्हा / विभाग / संघ	K@	...	Thousand Rs.	(ii) District/ Divisional Federations.		
	(३) शिखर	K@	...	Thousand Rs.	(iii) Apex		
11	सहकारी संस्थातर्फे हाताळलेली मासळी-				Fish handled by Co-op. Societies-		
	(अ) खरेदी मित				(A) Purchase Value-		
	(१) प्राथमिक	K@	...	Thousand Rs.	(I) Primary		
	(१) प्राथमिक	K@	...	Thousand Rs.	(I) Primary		
	(२) जिल्हा / विभाग / संघ	K@	...	Thousand Rs.	(ii) District/ Divisional Federations.		
	(३) शिखर	K@	...	Thousand Rs.	(iii) Apex		
	(ब) विक्री मूल्य-		399.73		(B) Sale Value-		
	(१) प्राथमिक	K@	...	Thousand Rs.	(I) Primary		
	(२) जिल्हा / विभाग / संघ	K@	...	Thousand Rs.	(ii) District/ Divisional Federations.		
	(३) शिखर	K@	...	Thousand Rs.	(iii) Apex		
12	सहकारी संस्थांनी वर्षभरात दिलेली कर्जे-		59.89		Advances given by Co-op. Societies-		
	(१) प्राथमिक	K@	...	Thousand Rs.	(I) Primary		
	(२) जिल्हा / विभाग / संघ	K@	...	Thousand Rs.	(ii) District/ Divisional Federations.		
	(३) शिखर	K@	...	Thousand Rs.	(iii) Apex		
13	शासकीय मासळी खारवण्याची आवार केंद्रे	संख्या		Nos.	Number of Govt.fish curing yards.		
14	खारवलेली मासळी-		3172		Cured fish-		
	(१) उन्हात वाळलेली	मे. टन	113756	Tonnes	(I) Sundried		
	(२) इतर	मे. टन	...	Tonnes	(ii) Others		
15	मत्स्यव्यवसाय शिक्षा संस्था	संख्या	9	Nos.	Number of Fishery schools		
16	मत्स्य पैदास केंद्रे	संख्या	70	Nos.	Number of Fish farms		

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 16.5

सागरी मत्स्योत्पादन / Marine Fish Production
(2010-11)

(टनांत / in Tonnes)

अ. क्र. Sr.No (1)	जिल्हे (2)	उत्पादन Production (3)	Districts (2)
1	बृहन्मुंबई	143157	Brihan Mumbai
2	ठाणे	137701	Thane
3	रायगड	46919	Raigad
4	रत्नागिरी	95590	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	23336	Sindhudurg
	ए ण	446703	Total

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES
तक्ता क्रमांक/TABLE No. 16.6
प्रकारानुसार सागरी मत्स्योत्पादन
Varietywise Marine Fish Production
(2010-11)

(उत्पादन मे.टनात / Production in M.T.)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	मासळीचा प्रकार (2)	जिल्हा / District						एकूण Total (8)	Variety (2)
		बृहन्मुंबई Brihan Mumbai (3)	ठाणे Thane (4)	रायगड Raigad (5)	रत्नागिरी Ratnigiri (6)	सिंधुदुर्ग Sindhudurg (7)			
1	मुशी, पाकट, वागळी	1847	3999	629	81	137	6693	Shark Rays.	
2	वाम	494	726	51	2	31	1304	Eels.	
3	शिंगाळा, शिंगटो	4179	5581	1387	2051	251	13449	Cat fish.	
4	कलौ, दाताळा	498	1429	658	71	184	2840	Chirocentrus.	
5	पेडवा, पेडी, भिवजी, तारली	1313	137	6870	29141	2068	39529	Sardines.	
6	भिंगपाला	134	969	165	8	2	1278	Hilsa llisha.	
7	मांदेली	7802	8257	1559	116	0	17734	Anchoviella.	
8	कांदी	1282	3892	423	51	0	5648	Turrisodes.	
9	खवली / पातुर्डी	0	17	49	76	197	339	Other Clupedia.	
10	बोंबिल	6923	55527	459	87	0	62996	Harpodon nehereuse.	
11	करकरा, खजूरा	280	31	3	93	2	409	Perches.	
12	तांब	594	1	7	5	72	679	Red snapper.	
13	दादा , रावस	363	579	103	4	0	1049	Polynomids.	
14	घाट, काय	2225	3831	215	47	5	6323	Scienids	
15	बळा, वाकळी	11835	4752	2212	3286	1749	23834	Ribbon fish.	
16	ढोमा, घोडी	9862	1772	1704	3249	1391	17978	Otalithes Sp.	
17	खरबा, बांगडा	4577	129	436	9520	297	14959	Carax.	
18	सरंगा	525	9932	724	163	67	11411	Pomfret.	
19	हलवा	799	410	293	177	62	1741	Black pomfret.	
20	बांगडा	11056	907	1026	22253	5507	40749	Mackerels.	
21	सरमर्क, डोगेल	2116	2974	1482	642	1024	8238	Seer fish	
22	गेदर	3193	215	334	452	703	4897	Tunnies.	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 16.6-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
23	तेंडली	51	5	166	0	0	222	Bregmoers Melillandi.
24	लेप	788	3	269	2371	1282	4713	Soles.
25	कोकरी, नार्बी, टोकी	953	0	90	1249	444	2736	Carangids small.
26	खाण	1	0	0	571	653	1225	Leiggnathus.
27	चिराटी, राणे, बामणे	7736	0	70	2530	839	11175	Upenaides Sp.
28	कोळंबी	23839	2901	2966	4017	1414	35137	Prawns.
29	जवळा, करंदी	22812	26662	19315	321	0	69110	Shrimps.
30	शेवंड	131	213	81	49	0	474	Lobster.
31	सौंदाळा	411	0	136	1003	1099	2649	Lactarius.
32	म्हाकूळ	9303	71	281	4187	1698	15540	Cuttle fish & squids.
33	इतर	5235	1779	2756	7717	2158	19645	Others.
	ए ण	143157	137701	46919	95590	23336	446703	Total

आधार – मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source -- Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय/FISHERIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 16.7

निरनिराळ्या प्रकारच्या सागरी माशांच्या सरासरी घाऊक किंमती (वार्षिक)
Average Annual Wholesale (Boatside) Prices of Fish of Various Varieties
(2010-11)

(प्रती टनाची किंमत रुपयात / In Rs. perTonnes)

अनुक्रमांक Serial No.	मासळीचा प्रकार (2)	जिल्हा / District						Variety (2)
		बृहन्मुंबई Brihan Mumbai (3)	ठाणे Thane (4)	रायगड Raigad (5)	रत्नागिरी Ratnigiri (6)	सिंधुदुर्ग Sindhudurg (7)	एकूण Total (8)	
1	मुशी, पाकट, वागळी	59232	42405	39846	49778	74591	47557	Elasmobranchs (Shark Rays).
2	वाम	48854	60000	51902	61000	51774	55263	Eels.
3	शिंगाळा, शिंगटी	45816	38576	30854	40034	31952	40128	Cat fish.
4	कर्ली, दाताळी	40012	49656	56131	44887	53750	25129	Chirocentrus.
5	पेंडवा, पेडी, भिलजी, तारळी	18182	40226	16660	13158	20344	14403	Sardines.
6	भिगपाळा	61604	94864	93594	78125	57500	91049	Hilsa llisha.
7	मांदेली	21164	29166	22149	31302	0	25043	Anchoviella.
8	कांटी	31062	47402	27461	32157	0	42062	Turrisodes.
9	खवळी, पातुर्डी	0	42647	25612	29908	22102	25389	Other Clupedia.
10	बोंबिल	20531	29451	26780	39425	0	28465	Harpodon nebereus.
11	करकरा, खजूरा	39839	61935	47000	30376	50000	39465	Perches.
12	तांब	51601	55000	60286	48200	64667	53056	Red snapper.
13	दाढा, रावस	179763	191853	231670	175000	0	191515	Polynomids.
14	घोळ, कोथ	168580	117280	116279	131596	76400	135372	Sciaeonids.
15	बळा, वाकटी	46290	28078	36426	35435	32030	39200	Ribbon fish
16	ढोमा घोडी	25262	31514	27805	30051	23593	26856	Otolithes Sp.
17	खरबा, बागडा	33279	39457	29817	45222	29448	40756	Caranx.
18	सरंगा	295933	255483	240098	280252	300478	256986	Pomfret.
19	हलवा	161220	168700	136792	196215	153548	162155	Black Pomfrets.
20	बांगडा	44236	53118	44387	53829	52452	52786	Mackerels.
21	सुरुमई, दागोळ, पकलई	182213	97278	167482	175927	192637	149707	Seer fish
22	गेदर, कुपा	54691	55302	36668	55009	28017	49688	Tunnies.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
23	तेंडळी	30490	40000	36675	0	0	35329	Bremoerseros.
24	लेप	20528	30000	24825	16028	18867	18063	Soles.
25	कोकरी, नाबी, टोकी	38685	0	25789	26464	24773	30424	Carangids Small.
26	खाप	20000	0	0	26207	20530	23176	Leggnathus.
27	घिराटी, राणे, बामणे	31627	0	26586	28957	22498	30306	Upenaides Sp.
28	कोळंबी	105551	101266	75642	109394	92103	89002	Prawns.
29	जवळा, करंदी	21158	30966	25285	35782	0	26163	Shrimps.
30	शेवंड	455000	413967	442938	431633	0	432084	Lobster.
31	सोंदाळा	34007	0	52824	47073	49000	46140	Lactarius
32	म्हाकूळ	63945	42352	66473	60784	56250	62199	Cuttle fish and squids.
33	इतर	40853	64942	30724	19568	29680	32025	Others.

आधार – मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source -- Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 16.8

मासळीच्या प्रमुख प्रकाराच्या मत्स्योत्पादनाचा एकूण मत्स्योत्पादनाच्या मूल्यातील हिस्सा (टक्केवारी)

Percentage share of Prominent varieties in total valuation of Fish Production

(2010-11)

(उत्पादन मे.टनात / Production in M.Tonnes)

अनुक्रमांक Serial No.	मासळीचा प्रकार (2)	जिल्हा / District					एकूण Total (8)	Variety (2)
		बृहन्मुंबई Brihan Mumbai (3)	ठाणे Thane (4)	रायगड Raigad (5)	रत्नागिरी Ratnigiri (6)	सिंधुदुर्ग Sindhudurg (7)		
1	मुशी, पाकट	0	2.2	1.3	0.1	0.9	1.5	Elasmobranchs (Shark Rays).
2	वाम	0.3	0.6	0	0	0	0.3	Eels.
2	शिंगाळा, शिंगटो	2.3	0	2.3	2.3	0.7	2.5	Cat fish.
3	कर्ली, दाताळी	0	0.1	2	0.1	0.9	1.1	Chirocentrus.
4	पेखवा, पेडी, भिलजी, तारली	0	0.0	0	0	0	0.3	Sardines.
5	भिगपाळा	0	0.0	0	0	0	0	Hilsa llisha.
6	मांदेली	2.3	3.2	1.8	0	0	20.7	Anchoviella.
7	बोंबिल	2	21.4	0.7	0	0	8.4	Harpodon neherus.
8	कांती	0	0	0	0	0	0	Turrsodes.
9	घोळ, कोथ	0	5.9	0	0	0	4	Scienids.
10	ढोमा, घोडी	3.5	0	2.5	1.2	2.9	2.2	Otolithes Sp.
11	बळा, वाकटी	0	0	4.3	3.2	5	4.3	Ribbon fish.
12	खरबा, बांगडा	0	0	0	0	0	0	Caranx.
13	सरंगा	2.2	33.3	9.2	1.31	1.8	13.7	Pomfret.
14	हलवा	0	0.00	2.1	1	0.9	0	Black Pomfret.
15	बांगडा	0	0	0	32.9	25.7	0	Mackerel.
16	सुरमई, दागोल, पलई	5.4	3.8	13.2	3.1	17.5	5.7	Seer fish.
17	कोळंबी	2.8	3.9	11.9	12.1	11.6	14.6	Prawns.
18	जवळा, करंदी	6.7	10.8	25.9	0.3	0	8.4	Shrimps.
19	शेवंड	0.8	0	1.9	0.6	0	1	Lobster.
20	सोंदाळा	0	0	0	1.3	4.8	0.0	Lactarius.
21	म्हाकूळ	0	0	0	0.0	0	0	Cuttle fish.
22	इतर	71.7	12.4	20.9	40.5	27.3	11.3	Others.
	एूण	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	Total
	एूण मित (कोटी रूपये)	719.27	762.76	188.34	363.92	112.56	2146.85	Total Value (Rs.in crores)

आधार - मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source -- Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

१७. सहकार

१७.१. कृषि व बिगर कृषि सहकारी पत संस्था, बहुउद्देशीय सहकारी संस्था, पणन संस्था, उत्पादन संस्था इत्यादी संस्थांची माहिती या विभागात दिली आहे.

१७.२. विविध सहकारी संस्थांची संख्या, सदस्य संख्या, खेळते भांडवल, स्थिर भांडवल, कर्ज, थकबाकी वगैरे माहिती या विभागात दिली आहे. "मालकीचे भांडवल" हे भरणा केलेले भांडवल दर्शविते. "कर्ज" या बाबीमध्ये ठराविक काळांमध्ये येणारी एकूण कर्ज, येणे कर्ज यांचा समावेश आहे. "खेळते भांडवल" मध्ये "भरणा केलेले" भांडवल, ठेवी, कर्ज यांचा समावेश आहे. "येणे कर्ज" यामध्ये कर्जाची येणे रक्कम, रोख पत, शिल्लकेपेक्षा अधिक काढलेली खरेदीची बिले व विक्रीची बिले यातील बाकी वगैरे माहितीचा समावेश आहे. "थकबाकी" मध्ये मुदतीअखेर प्रलंबित कर्ज आणि परतफेडीच्या मुदतवाढीची परवानगी प्राधिकृत अधिकाऱ्यांनी नाकारली आहे अशा रकमेचा किंवा हप्त्यांचा यात समावेश आहे.

17. CO-OPERATION

17.1. The information on Agricultural and Non-Agricultural Co-operative Credit Societies, multipurpose Co-operative Societies, Marketing Societies, Productive Societies etc., is presented in this section.

17.2 The information on number of various Co-operative societies, membership, working capital, fixed capital, loans advanced, overdues etc. is presented in this section. Owned capital shows the paid-up capital. Borrowing denotes the total borrowings outstanding at the end of the period. Working capital includes paid-up capital, deposits and borrowings. Loans outstanding includes outstandings in respect of loans, cash credits and overdrafts and the amount of outstanding bills purchased and discounted, Overdues refer to the amount of loans or instalments which was due for collection but which was not actually collected and for the repayment no extension has been granted by a competent authority.

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.1

सर्व सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी / Selected Statistics of all Co-operative Societies

अनु.क्र. Sr. No. (1)	परिमाण Unit (2)	परिमाण Unit (3)	३० जून रोजी/As on 30th June						३१ रोजी//As on 31st March			Item (2)	
			1960-61 (4)	1970-71 (5)	1980-81 (6)	1990-91 (7)	2000-01 (8)	2006-07 (9)	2007-08 (10)	2008-09 (11)	2009-10 (12)		2010-11 (13)
1	संस्था	संख्या / No.	31,565	42,603	60,747	1,04,620	1,58,016	2,00,740	2,05,753	212344	218320	224306	Societies
2	सदस्य संख्या	लाख / Lakh	42	86	148	270	430	476	505	517	542	530	Membership
3	भाग भांडवल	रु. कोटीत/	53	238	600	1,957	7,560	12,565	12,809	14969	15015	20543	Share Capital Rs. Crores
4	स्वीय भांडवल	- " -	73	345	1,207	3,935	17,738	36,366	35,764	38758	37249	45934	Owned Funds
5	खेळते भांडवल	- " -	326	1,490	5,210	24,713	1,34,440	2,02,207	2,05,110	236571	246162	248234	Working Capital
6	लोकसंख्या	दशलक्ष / Millions	39.55	50.41	62.78	78.75	96.70	96.9	96.9	96.90	96.8	112.4	Population
7	दर लाख लोकसंख्येमागे संस्थांची संख्या	संख्या / No.	79.91	84.52	96.73	133	163	207	212	219	225	200	No. of Societies per Lakh of Population
8	दर हजार लोकसंख्येमागे सर्व संस्थांच्या सभासदांची संख्या.	संख्या / No.	106.18	170.59	235.73	343	445	491	521	534	559	472	No. of members of all Societies per thousand inhabitants
9	दर माणशी सरासरी खेळते भांडवल	रु. / Rs.	83	296	830	3,138	13,903	20,868	21,167	24414	25409	22103	Average working capital per head of Population

आधार.-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.--Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 17.2

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.2

प्रकारानुसार सहकारी संस्था व बँकांचे वर्गीकरण / Co-operative Societies and Banks classified by Types

(2010-11)

अ. क्र.	जिल्हा	राज्य व मध्यवर्ती बँका संघ	महाराष्ट्र राज्य सहकारी भूविकास बँकेच्या जिल्हा शाखा	कृषि	बिगर कृषि Non-Agriculture	प्राथमिक सहकारी बँका Primary Co-operative Banks	पणन संस्था Marketing Societies	ऊस पुरवठा Sugarcane Supply	दूध पुरवठा milk supply	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	4	0	0	2609	72	2	0	1	Mumbai
2	मुंबईउपनगर									Mumbai Suburban
3	ठाणे	1	1	410	1181	17	27	0	194	Thane
4	रायगड	1	1	171	492	8	34	0	128	Raigad
5	रत्नागिरी	1	1	381	347	4	17	1	220	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	1	226	187	2	49	0	113	Sindhudurg
7	नाशिक	1	1	1036	1084	45	134	4	522	Nashik
8	धुळे	1	0	425	479	7	82	1	369	Dhule
9	नंदुरबार	0	0	300	227	6	35	3	186	Nandurbar
10	जळगाव	1	0	878	1048	17	139	7	1126	Jalgaon
11	अहमदनगर	1	1	1326	1122	20	56	15	2795	Ahmednagar
12	पुणे	1	1	1352	2499	56	103	13	1862	Pune
13	सातारा	1	1	948	1063	27	40	12	1358	Satara
14	सांगली	1	1	757	1303	22	56	15	855	Sangli
15	सोलापूर	1	1	1197	1219	38	50	16	3505	Solapur
16	कोल्हापूर	1	1	1871	1797	49	486	21	4293	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1	1	708	689	14	16	8	1131	Aurangabad

18	जालना	1	0	565	172	6	17	5	455	Jalna
19	परभणी	1	0	455	199	10	19	2	274	Parbhani
20	हिंगोली	0	0	430	71	7	5	2	79	Hingoli
21	बीड	1	1	754	489	14	143	10	1858	Beed
22	नांदेड	1	1	981	230	8	62	4	447	Nanded
23	उस्मानाबाद	1	1	470	390	12	39	9	1520	Osmanabad
24	लातूर	1	1	583	376	17	12	9	684	Latur
25	बुलढाणा	1	1	570	440	9	25	0	330	Buldhana
26	अकोला	1	1	413	248	5	19	1	239	Akola
27	वाशिम	0	0	424	115	1	8	0	180	Washim
28	अमरावती	1	1	679	402	12	22	0	476	Amravati
29	यवतमाळ	1	1	595	250	4	18	3	553	Yavatmal
30	वर्धा	1	1	401	254	5	18	2	369	Wardha
31	नागपूर	1	1	584	1016	18	14	0	247	Nagpur
32	भंडारा	1	1	384	265	1	8	1	334	Bhandara
33	गोंदिया	1	0	329	166	2	6	0	261	Gondiya
34	चंद्रपूर	1	1	564	354	4	13	0	108	Chandrapur
35	गडचिरोली	1	1	259	110	2	5	0	116	Gadchiroli
	गृहनिर्माण संस्था, सिडको									SIDCO
	महाराष्ट्र राज्य	34	25	21426	22893	541	1779	164	27188	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.2-conted

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	विणकर संस्था Weavers Societies	ग्राहक संस्था Consumer Societies	गृहनिर्माण संस्था Housing Societies	शेती संस्था Farming Societies	स्त्रियांच्या संस्था Women Societies	इतर Others	एकूण Total	District
		(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1	मुंबई	2	507	23079	0	0	5825	32101	Mumbai
2	मुंबई उपनगर							0	Mumbai Suburban
3	ठाणे	0	227	22995	17	3	2503	27576	Thane
4	रायगड	0	126	2028	4	0	1283	4276	Raigad
5	रत्नागिरी	0	91	654	0	0	820	2537	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	0	51	136	1	0	540	1307	Sindhudurg
7	नाशिक	1	151	4991	11	0	3757	11738	Nashik
8	धुळे	0	33	524	5	0	1260	3186	Dhule
9	नंदुरबार	0	23	163	0	0	751	1694	Nandurbar
10	जळगाव	0	76	731	1	5	1573	5602	Jalgaon
11	अहमदनगर	1	62	664	7	152	3306	9528	Ahmednagar
12	पुणे	0	280	13665	13	0	4631	24476	Pune
13	सातारा	0	98	736	10	216	1896	6406	Satara
14	सांगली	0	97	394	14	0	2439	5954	Sangli
15	सोलापूर	2	320	811	20	0	3478	10658	Solapur
16	कोल्हापूर	0	270	681	15	131	3800	13416	Kolhapur
17	औरंगाबाद	0	133	1613	0	23	2524	6861	Aurangabad
18	जालना	0	54	341	0	13	1366	2995	Jalna
19	परभणी	0	26	363	1	10	1054	2414	Parbhani
20	हिंगोली	0	10	93	0	19	380	1096	Hingoli
21	बीड	0	84	500	0	258	2025	6137	Beed
22	नांदेड	1	44	768	0	65	1402	4014	Nanded
23	उस्मानाबाद	0	34	346	2	0	1498	4322	Osmanabad
24	लातूर	0	47	424	0	0	1720	3874	Latur
25	बुलढाणा	0	26	229	0	0	1165	2796	Buldhana

26	अकोला	0	33	284	0	0	730	1974	Akola
27	वाशिम	0	14	126	0	0	542	1410	Washim
28	अमरावती	0	120	574	5	44	1011	3347	Amravati
29	यवतमाळ	0	36	367	0	1	1437	3266	Yavatmal
30	वर्धा	0	56	179	2	0	598	1886	Wardha
31	नागपूर	0	272	1118	4	0	1879	5154	Nagpur
32	भंडारा	0	41	96	0	8	645	1785	Bhandara
33	गोंदिया	0	17	46	0	0	1052	1880	Gondiya
34	चंद्रपूर	0	27	146	1	0	1043	2262	Chandrapur
35	गडचिरोली	0	4	32	1	4	405	940	Gadchiroli
	गृहनिर्माण संस्था, सिडको			5438				5438	SIDCO
	महाराष्ट्र राज्य	7	3490	85335	134	952	60338	224306	Maharashtra State

आधार --सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source --Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार
तक्ता क्रमांक/
कृषि पत व बहुउद्देशीय संस्थांचे कार्य/
(2010-

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हे (2)	संस्थांची संख्या No. of Societies (3)	सदस्यांची संख्या (हजारात) Membership (‘000) (4)	स्वीय भांडवल Owned Capital (5)	ठेवी Deposits (6)	कर्जे Borrowings (7)
1	मुंबई	0	0	0	0	0
2	मुंबईउपनगर					
3	ठाणे	409	161	2269	1016	5065
4	रायगड	171	132	292	14	883
5	रत्नागिरी	380	316	2924	434	4451
6	सिंधुदुर्ग	226	163	1382	104	3602
7	नाशिक	1036	627	29269	362	128431
8	धुळे	424	220	3382	34	6264
9	नंदुरबार	300	168	1976	25	9131
10	जळगाव	878	472	15231	215	44514
11	अहमदनगर	1326	916	28272	253	78124
12	पुणे	1352	624	23933	517	117602
13	सातारा	948	574	11519	78	37151
14	सांगली	757	534	13788	429	29674
15	सोलापूर	1196	564	29442	364	70021
16	कोल्हापूर	1857	864	11404	3459	18295
17	औरंगाबाद	708	357	2972	0	51802
18	जालना	565	384	1610	69	12511
19	परभणी	455	221	6738	34	6724
20	हिंगोली	430	188	1460	219	11967
21	बीड	754	521	1481	131	12425
22	नांदेड	981	386	3432	0	45368
23	उस्मानाबाद	469	297	4669	142	36206
24	लातूर	583	396	2650	53	19626
25	बुलढाणा	570	321	3706	286	30437
26	अकोला	413	175	1959	98	10415
27	वाशिम	424	2722	3875	60	23787
28	अमरावती	679	383	3303	375	19140
29	यवतमाळ	595	419	4693	432	44394
30	वर्धा	400	197	2004	38	15739
31	नागपूर	584	226	2354	339	15444
32	भंडारा	383	169	1653	92	8782
33	गोंदिया	329	228	1294	227	11013
34	चंद्रपूर	561	192	1912	111	6765
35	गडचिरोली	259	114	488	31	3056
महाराष्ट्र राज्य		21402	14230	227336	10041	938810

CO-OPERATION**TABLE No. 17.3****Operation of Agricultural credit and multipurpose Societies****-11)**

(रकम लाख रुपयांत/Amt. in Lakh Rs.)

खेळते भांडवल Working Capital (8)	नवीन कर्ज Fresh Advances (9)	कर्ज वसुली Recoveries (10)	येणे कर्ज Loans Outstanding (11)	थकबाकी Overdues (12)	District (2)
0	0	0	0	0	Mumbai Mumbai Suburban
9887	3873	5490	4658	8831	Thane
1486	1008	798	1090	426	Raigad
15936	2060	4366	11609	3461	Ratnagiri
5970	4133	4222	4115	2891	Sindhudurg
170607	57054	64933	143594	70367	Nashik
8867	5859	11009	3757	3026	Dhule
12435	6882	5846	9753	7525	Nandurbar
63623	44733	36245	46974	19824	Jalgaon
134409	121411	124273	86265	29928	Ahmednagar
153031	44639	56473	118148	52615	Pune
56937	41722	49724	46019	8473	Satara
51918	21486	41643	34358	9112	Sangli
93782	16744	48206	79253	30262	Solapur
56787	16920	29118	43826	18268	Kolhapur
46200	856	993	39511	4759	Aurangabad
14518	1364	1192	13170	2001	Jalna
10985	2282	1800	7419	3070	Parbhani
11080	1800	1823	10072	9876	Hingoli
20109	20012	14559	18149	9744	Beed
66224	597	6247	48846	48249	Nanded
47215	9880	23129	28099	9165	Osmanabad
25197	11493	11258	22390	12315	Latur
37440	12834	4529	30158	13603	Buldhana
12753	8639	11049	10202	3441	Akola
30171	8640	2890	10259	1898	Washim
16753	3801	8789	10615	5642	Amravati
43622	22759	14374	30146	14586	Yavatmal
15985	7331	4487	13752	5615	Wardha
20377	7004	6444	15293	7505	Nagpur
11575	4639	9173	5413	4641	Bhandara
11766	11240	7262	9176	18355	Gondiya
12181	3901	4517	7310	3654	Chandrapur
3837	821	783	2345	1716	Gadchiroli
1293663	528417	617644	965743	444844	Maharashtra State

17. सहकार
तक्ता क्रमांक/
बिगर कृषि पत संस्थांचे व्यवहार/
(2010)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हे (2)	संस्थांची संख्या No. of Societies (3)	सदस्यांची संख्या (हजारात) Membership (‘000) (4)	स्वीय भांडवल Owned Capital (5)	ठेवी Deposits (6)	कर्जे Borrowings (7)
1	मुंबई	2681	4811	233061	288890	72850
2	मुंबई उपनगर					
3	ठाणे	1198	1200	229008	1016980	53591
4	रायगड	500	365	33528	168272	16042
5	रत्नागिरी	351	341	34739	54702	8573
6	सिंधुदुर्ग	189	163	14416	14621	12192
7	नाशिक	1129	1189	121375	401946	4164
8	धुळे	486	250	22110	103011	5008
9	नंदुरबार	233	132	6626	41640	5441
10	जळगाव	1065	603	58951	322379	7758
11	अहमदनगर	1142	1079	86934	431525	18191
12	पुणे	2555	1175	111126	379964	20565
13	सातारा	1846	1786	55236	266515	13077
14	सांगली	1325	2349	66479	286741	2805
15	सोलापूर	1257	877	95905	450913	36673
16	कोल्हापूर	1090	840	48174	313815	17555
17	औरंगाबाद	703	358	23510	116320	4830
18	जालना	178	153	7570	14377	5174
19	परभणी	209	86	60	125	145
20	हिंगोली	78	60	3523	31511	1120
21	बीड	503	223	30703	133615	76179
22	नांदेड	238	98	11959	20541	24645
23	उस्मानाबाद	402	238	16194	69142	7806
24	लातूर	393	165	6738	30046	3823
25	बुलढाणा	449	727	23167	36684	1692
26	अकोला	253	220	22205	272267	14421
27	वाशिम	116	81	4291	32859	3117
28	अमरावती	414	243	18367	59575	1609
29	यवतमाळ	254	166	11075	110091	2038
30	वर्धा	259	188	15014	48423	2695
31	नागपूर	1034	1001	74433	279931	26327
32	भंडारा	266	174	7516	38965	890
33	गोंदिया	168	86	2967	7761	375
34	चंद्रपूर	358	151	13875	18159	258
35	गडचिरोली	112	40	1704	3227	150
महाराष्ट्र राज्य		23434	21618	1512539	5865533	471779

आधार :- सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

CO-OPERATION**TABLE No. 17.4****Operations of Non-Agricultural credit Societies****-11)**

(रकम लाख रुपयांत /Amt. in Lakh Rs.)

खेळते भांडवल Working Capital (8)	एकूण गुंतवणूक Total Investment (9)	नवीन कर्ज Fresh Advances (10)	कर्ज वसुली Recoveries (11)	येणे कर्ज Loans Outstanding (12)	थकबाकी Overdues (13)	District (2)
1401313	783182	650604	1558308	183980	54770	} Mumbai Mumbai Suburban
1717355	444798	788180	308145	702762	129061	
284565	38173	69616	54576	181588	23240	Raigad
79664	16002	74491	88139	45049	2672	Ratnagiri
61449	9674	19627	17416	44073	8741	Sindhudurg
643442	156427	369665	333756	303438	43498	Nashik
155259	29697	160391	142085	94148	3961	Dhule
34140	5834	21994	4780	8889	1902	Nandurbar
407791	77242	173420	149580	258480	51111	Jalgaon
654242	138615	587769	522834	316920	38599	Ahmednagar
651543	165377	196307	146341	312819	30713	Pune
514070	80284	196117	64629	356033	30461	Satara
390260	66094	151317	145385	225054	55696	Sangli
715382	100083	331501	281023	466836	54539	Solapur
483316	75853	149649	100703	241566	35993	Kolhapur
152268	31285	31301	26814	73976	9634	Aurangabad
40256	7203	7297	6496	11196	1171	Jalna
592	83	323	249	296	97	Parbhani
37271	12409	11262	13154	15135	894	Hingoli
426306	101894	46039	57299	89408	369	Beed
87080	235	10877	5607	34281	5509	Nanded
114661	25291	58251	25899	63311	12146	Osmanabad
50380	10003	20648	20913	25214	3294	Latur
206732	40711	384548	147000	110934	13522	Buldhana
211547	51247	125649	109738	111703	7590	Akola
64183	8851	54226	26832	21290	2297	Washim
107625	25774	19566	20172	48750	5933	Amravati
137462	38544	80590	58645	78820	4406	Yavatmal
85878	16614	112245	99281	38331	13177	Wardha
436893	111767	49181	39297	267754	33138	Nagpur
65728	20147	22338	26265	28648	5986	Bhandara
14201	3747	6005	19853	5781	1578	Gondiya
42262	6235	6616	5332	15311	1287	Chandrapur
6317	960	3295	2502	4547	2025	Gadchiroli
10481433	2700335	4990724	4629048	4786321	689010	Maharashtra State

Source :- Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.5

सहकार व भूविकास बँकेची निवडक सांख्यिकी

Selected Statistics of State Co-operative Land Development Bank

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष Year	बँका (संख्या) Banks (No.)	सदस्य (लाखांत) Membership (lakhs)	भाग भांडवल Share Capital		स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working Capital	वर्षात दिलेले कर्ज Loans advanced during the year including [N.C.D.C.]	कर्ज विमोचन Debt Redemption	लघु सिंचन Minor Irrigation
			शासकीय Held by Govt.	इतर Held by Others					
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1 1960-61	27	1.27	--	30.00	35.00	472.00	204.00	N.A.	N.A.
2 1970-71	26	6.10	--	1576.00	1876.00	13316.00	1786.00	N.A.	N.A.
3 1980-81	26	N.A.	603.00	2665.07	7660.63	32650.53	5417.02	3920.05	3906.00
4 1990-91	29	10.21	493.00	4943.00	14109.00	83710.00	12438.00	5763.00	2165.21
5 1998-99	337	11.90	493.00	9370.19	54743.88	145020.74	3961.79	78.72	448.30
6 1999-00	337	11.84	493.00	8912.49	64803.45	142317.86	609.16	6451.19	46.61
7 2000-01	337	11.80	493.00	8500.32	71160.47	136367.53	948.26	10293.41	14.59
8 2006-07	29	11.55	--	6392.64	64142.8	158157.57	253.47	--	2.3
9 2008-09	29	11.41	--	6139.05	85786.02	150556.76	--	--	--
10 2009-10	29	11.39	--	5862.25	81429.42	135707.11	--	--	--
11 2010-11	29	895450	--	4236.63	31384.38	110612.34	0	0	0

टॅक्टर खरेदीकरिता Purchase of Tractor	उपसा सिंचन Lift Irrigation	इतर जमिनीची सुधारणा Other land Improvement	या वर्षाची कर्ज वसुली Loans recovered during the year	थकबाकी Overdues	(*)नफा दाखविणाऱ्या बँका No. of Banks showing profit	नपयाची रक्कम Amount of profit	तोटा दाखविणाऱ्या बँका Bank showing loss	तोटा रक्कम Amount of loss
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	26.00	18	2.00	9	1.00
N.A.	N.A.	N.A.	807.00	920.00	2	4.00	24	231.00
907.50	145.00	100.00	2942.25	5232.68	--	64.73	--	--
3013.77	2833.71	4.54	7369.00	7174.00	1	890.00	--	--
1183.55	914.89	--	8514.37	19602.19	--	--	1	11162.66
26.39	319.59	--	8461.78	21592.40	--	--	1	(-) 11653.38
455.67	15.86	--	21228.21	42753.54	--	--	--	59629.72
--	4.98	246.19	18597.27	61136.08	3	2219.44	26	18328.34
--	--	--	30875.46	55536.21	4	670.99	25	13187.87
--	--	--	25893.71	67668.93	--	--	29	18445.25
0.09	0.09	0.05	14352.92	42035.78	0	0	104	54306.71

N.A.- उपलब्ध नाही / Not available

टिप्पणी :- ही एकच बँक असल्याने बँकेच्या शाखा व जिल्हावर नफा व तोटा १९७०-७१ नंतर काढला नाही

*Note.-This bank is having an Unitary structure and hence Branch and Districtwise profit and Loss is not worked out after 1970-71

आधार :-महाराष्ट्र राज्य कृषि व ग्रामीण विकास बँक लि., मुंबई

Source.-The Maharashtra State Co-operative land Development Bank Ltd., Mumbai

17. सहकार / CO-OPERATION
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.6
मध्यवर्ती सहकारी बँकांची निवडक सांख्यिकी
Selected Statistics of Central Co-operative Banks

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष (३० जून रोजी) Year (As on 30th June)	बँका (संख्या) Banks (No.)	शाखा (संख्या) Branches (No.)	सदस्य (संख्या हजारात) Membership (No.000)	भाग भांडवल Share Capital		स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working Capital	ठेवी Deposits	येण कर्ज Borrowings outstanding
				शासकीय Held by Govt. (5)	इतर Held by Others (6)				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1960-61	35	N.A.	57	199	454	820	6,093	2,647	2,465
1970-71	25	867	55	669	1,846	3,474	23,637	11,323	8,055
1980-81	26	1,703	62	806	3,757	10,206	83,526	58,814	9,355
1990-91	1	43	26	--	2,816	28,922	3,10,125	2,09,362	61,636
2000-01	30	3685	106	761	63,531	2,28,904	23,69,970	17,86,285	2,44,574
2006-07	31	3646	131	458	1,17,983	6,32,221	40,70,177	27,65,725	4,51,403
2007-08	31	3683	136	2435	1,26,837	6,96,600	45,62,938	31,94,916	4,24,906
2008-09	31	3687	142	1485	134724	718918	5140250	3806208	290242
2009-10	31	3699	148	1356	148509	764870	5736367	4427845	1956630
2010-11	31	3720	143	1318	147191	838100	6219382	4661118	400351

वर्षभरात दिलेली कर्जे Loans advanced during the year (11)	वर्षअखेरचे येणे कर्जे Loans outstanding at the end of the year (12)	येणे रक्कमेच्या थकबाकीची टक्केवारी Overdues as average outstanding (13)	नफा झालेल्या बँका (संख्या) No. of Banks showing Profit (14)	नफा Profit (15)	तोटा झालेल्या बँका (संख्या) No. of Banks showing loss (16)	तोटा Loss (17)
9,471	4,361	93.12	33	49	2	0.41
37,072	7,210	71.14	25	140	--	--
1,83,104	47,994	15.91	26	376	--	--
2,13,016	2,17,314	29.44	1	686	--	--
20,20,829	13,58,906	28.10	22	9,579	8	13,097.00
15,65,606	22,25,158	5,53,423.00	16	7,745	15	1,64,017.00
18,59,848	24,44,634	7,75,214.00	15	8,325	16	1,85,070.00
1433599	2268264	732756.00	18	15216	13	149186.00
1946326	2510030	524760	17	17337	14	146433
2790399	3017303	584987.00	20	20626	11	(-)135061

N.A.- उपलब्ध नाही / Not available

आधार :-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.7
राज्य शिखर सहकारी पणन संघाची निवडक सांख्यिकी
Selected Statistics of Apex State Marketing Federation

(रुपये लाखात / Rs. in lakh)

वर्ष (३० जून रोजी) Year (As on 30th June)	सदस्य संख्या Membership (No.)	शासनाचा भाग Share held by Govt.	इतर भांडवल Capital held by others	स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working capital	उत्पादन (टनात) Production (Tonnes)	उत्पादित मालाची किंमत Value of productions produced	धंद्याची उलाढाल Business turnover	विक्री केलेल्या शेतमालांची किंमत Value of Agriculture produce marketed	वाटप केलेल्या बियाणांची किंमत Value of Seed distributed	वाटप केलेल्या खतांची किंमत value of fertilizer distributed	वाटप केलेल्या उपभोग्य वस्तुंची किंमत Value of consumer goods distributed	नफा Profit
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1960-61	700	8	5	14	74	N.A.	622	1,223	1,223	N.A.	Nil	Nil	Nil
1970-71	800	122	33	254	1,741	N.A.	4,143	5,064	3,845	645	35	487	24
1980-81	1,200	707	64	1,618	9,553	N.A.	25,227	39,720	2,679	Nil	8,906	Nil	112
1990-91	3,691	1,446	51	3,626	13,565	N.A.	22,388	27,709	4,515	Nil	17,101	5,110	1
2000-01	900	1,296	1,235	4,635	3,476	N.A.	N.A.	44,998	11,714	Nil	28,371	2,149	35
2005-06	700	1,235	1,300	5,054	2,266	N.A.	N.A.	25,788	9,835	Nil	12,547	848	22
2006-07	763	1,235	1,304	5,002	2,226	N.A.	N.A.	33,243	11,617	Nil	15,920	697	6
2007-08	776	1,235	1,305	5,786	2,792	N.A.	N.A.	28,834	3,823	Nil	17,936	1,199	5
2008-09	782	1235	70	6148	7361	N.A.	N.A.	48742	16193	N.A.	26231	1212	33
2009-10	794	1235	70	6674	7361	N.A.	N.A.	52807	7495	N.A.	38607	1252	44
2010-11	833	1235	79	7662	23075	N.A.	N.A.	100787	39444	Nil	52657	1432	190

टीप - N. A. - Not Available / उपलब्ध नाही

आधार.-सहकार आयुक्त व निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.--Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.8

मध्यवर्ती ग्राहक भांडारांची निवडक सांख्यिकी

Selected Statistics of Central Consumers Stores

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष Year	संस्था (संख्या) Societies (No.)	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (000)	स्वीय भांडवल Owned funds	भाग भांडवल Share Capital		खेळते भांडवल Working capital	नफा झालेली विक्रीची किंमत Value of sales	नफा झालेली भांडारे (संख्या) Stores showing Profits (No.)	नफा Profit	तोटा झालेली भांडारे (संख्या) Stores showing loss (No.)	तोटा Loss
				शासकीय Held by Govt.	इतर Held by others						
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1960-61	1	0.2	3	--	3	7	187	--	--	1	--
1970-71	43	135	195	97	36	463	3,031	28	9	15	17
1980-81	75	123	423	150	149	1,100	6,396	45	16	17	25
1990-91	114	292	1,050	246	297	2,498	13,389	69	50	34	52
2000-01	145	386	2,739	483	113	13,354	44,855	110	1,127	35	102
2005-06	150	4,410	3,514	476		11,300	45,412	104	309	54	342
2006-07	161	344	3,204	266	1,541	12,515	32,277	109	324	47	151
2007-08	160	349	3,309	266	1,282	12,575	29,038	103	392	56	134
2008-09	178	340	3,240	254	1,322	12,415	29,117	97	287	55	135
2009-10	167	358	3,326	132	1,375	11,066	38,957	84	247	52	417
2010-11	167	352	3,532	301	1,485	10,572	32,456	94	310	55	424

आधार :- सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.9

मजूर सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी

Selected Statistics of Labour Contract Societies

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष Year	संस्था (संख्या) Societies (No.)	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (000)	स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working .capital	केलेल्या कामाची किंमत Value of work dome	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Stores showing Profits (No.)	नफा Profit	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Stores showing loss (No.)	तोटा Loss
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1960-61	371	17	8	45	N.A.	121	2	140	1
1970-71	1,115	52	67	140	412	439	N.A.	N.A.	N.A.
1980-81	3,334	175	193	2,154	3,578	1,539	54	1,285	27
1990-91	4,434	220	418	5,875	12,980	2,355	156	1,557	71
2000-01	8,127	482	1,272	11,998	54,831	5,131	973	2,836	295
2005-06	10,188	6,564	1,978	14,348	61,055	6,688	1,479	3,356	585
2006-07	10,227	516	2,898	20,291	78,563	6,931	1,909	3,153	6,414
2007-08	10,285	517	2,808	20,403	82,854	6,632	1,623	3,509	6,497
2008-09	10,337	525	2,074	20,063	89,037	6,737	2,058	3,136	6,501
2009-10	10,770	549	2,030	21,021	92,697	6,536	2,051	3,733	6,625
2010-11	11,113	867	1,992	22,025	280,778	6,729	3,923	3,877	6,923

टीप - N. A.-उपलब्ध नाही / Not available

आधार :-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.10

प्राथमिक गृहनिर्माण सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी
Selected Statistics of Primary Housing Co-operative Societies

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष (३० जून रोजी) Year (As on 30th June)	संस्था संख्या Societies (No.)	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (000)	स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working .capital	वर्ष अखेरीस बांधलेली घरे (संख्या) House Consturcted at the end of the year (No.)	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in Profits (No.)	नफा Profit	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Stores showing loss (No.)	तोटा Loss
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1960-61	1,495	77	538	2504	32	696	6	442	4
1970-71	7,425	291	1,527	13,143	54	3,138	39	2,693	27
1980-81	15,640	532	3,206	35,081	107	7,342	155	5,291	62
1990-91	33,914	1,141	11,602	1,34,065	5,56,516	16,901	1,024	9,245	702
2000-01	52,330	1,857	18,596	4,94,808	3,26,537	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2005-06	67,586	1,870	18,243	2,51,975	688	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2006-07	67,434	2,070	21,831	6,67,185	2,88,256	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2007-08	70,503	2,078	21,102	6,79,941	3,11,847	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2008-09	74376	2124	21294	686753	344277	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2009-10	77214	2142	21637	280967	218565	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2010-11	79897	2225	22427	299468	306585	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.

टीप :- N. A.-उपलब्ध नाही / Not available

आधार :-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.11

दुग्धशाळा व दूध पुरवठा सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी
Selected Statistics of Dairy and Milk Supply Co-operative Societies

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष (३० जून रोजी) Year (As on 30th June) (1)	संस्था (संख्या) Societies (No.) (2)	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (000) (3)	स्वीय भांडवल Owned funds (4)	खेळते भांडवल Working capital (5)	दूध व दुधाच्या पदार्थांचे उत्पन्न Milk and Milk Product (6)	दूध व दुधाच्या पदार्थांची विक्री Milk and Milk Sold (7)	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in Profits (No.) (8)	नफा Profit (9)	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in loss (No.) (10)	तोटा Loss (11)
1960-61	431	16	12	26	67	69	156	2	133	-
1970-71	2,021	126	76	314	810	841	833	13	691	5
1980-81	7,819	703	598	1,992	8,531	9,132	4,091	197	2,023	26
1990-91	14,355	1,268	10,186	35,613	55,227	65,057	6,798	1,043	3,136	508
2000-01	22466	1518	116119	1E+06	3234941	3403403	12267	10758	9634	6542
2005-06	26881	1842	N.A.	25300	111500	67100	14432	N.A.	11941	N.A.
2006-07	26881	2118	N.A.	27780	128260	77140	13710	N.A.	13135	N.A.
2007-08	30075	2060	3029	30550	134670	80990	13791	1625	14395	1226
2008-09	27255	186767	264	24510	113080	68010	12087	1473	13045	1111
2009-10	31345	2168503	29	270	1244	748	132295	147	14349	122
2010-11	32044	2362	48356	135255	610110	546678	13890	5173	12790	1079

आधार :-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. ग्राम विकास व सहकार / Rural Development and Co-operation

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.12

महाराष्ट्रातील महिला सहकारी संस्थांची वर्षनिहाय निवडक सांख्यिकी
Yearwise Selected Statistics of Women Co-operative Societies in the State

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष Year (1)	संस्था (संख्या) Societies (No.) (2)	सदस्य संख्या (हजारात) Member- ship (3)	भाग भांडवल Share Capital (4)	स्वीय भांडवल Owned Capital (5)	खेळते भांडवल Working Capital (6)	चालू वर्षी दिलेली कर्जे Loans advanced during the year (7)	वर्ष अखेरीस थकबाकी राहिलेली कर्जे Loans outstanding at the end of the year (8)	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in Profit (No.) (9)	नफा Profit (10)	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in loss (No.) (11)	तोटा Loss (12)
1990-91	1,148	217	497	911	7,120	--	3,767	427	210	430	44
2000-01	1,046	87	170	253	1,558	4	50	445	60	494	85
2001-02	888	120	220	303	1,561	7	56	386	63	353	82
2002-03	1,034	126	242	337	1,655	7	57	300	65	482	91
2003-04	938	364	249	263	364	14	49	334	27	351	57
2004-05	940	376	265	279	368	13	55	392	27	477	58
2005-06	963	395	269	283	432	11	53	390	27	509	59
2006-07	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2007-08	862	31	239	257	365	20	54	200	21	383	59
2008-09	906	31	243	262	382	20	56	310	29	323	60
2009-10	938	25	268	291	683	20	51	171	74	549	76
2010-11	952	20	259	291	683	23	56	220	188	447	70

टिप - N. A. - उपलब्ध नाही / Not available

आधार :-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.13

औद्योगिक सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी Selected Statistics of Industrial Co-operative Societies

(रुपये लाखात / Rs. in lakh)

वर्ष Year (३० जून रोजी) (As on 30th June)	संस्था (संख्या) Societies (No.)	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (000.)	भाग भांडवल Share capital	स्वीय भांडवल Owned capital	खेळते भांडवल Working capital	ठेवी Deposits	उत्पादित मालाची किंमत value of goods produced	विक्री केलेल्या मालाची किंमत Value of goods sold	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in profit (No.)	नफा Profit	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in loss (No.)	तोटा Loss
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1960-61	1,968	72	83	107	289	NA	329	385	541	10	791	10
1970-71	1,729	83	228	318	772	15	98	590	442	38	450	12
1980-81	1,827	225	718	1,096	2,884	111	1,456	2,069	821	65	463	59
1990-91	4,911	292	1,496	85	7,648	211	722	745	1,980	223	1,794	216
2000-01	5,790	621	2,578	3,814	12,073	344	3,446	969	2,459	267	2,784	253
2005-06	6,946	5,692	3,023	1,516	13,589	432	6,490	2,573	2,628	554	3,128	277
2006-07	7,218	755	3,339	5,213	15,132	630	6,535	3,180	3,053	750	3,209	346
2007-08	7,638	740	3,456	4,729	16,184	618	6,767	2,757	3,235	733	3,528	346
2008-09	8240	426	2947	4034	15592	580	6647	2202	3359	552	4880	348
2009-10	8858	760	3383	33691	16567	646	6651	2072	3593	539	5261	385
2010-11	9510	836	3589	4750	17429	764	8235	2602	3745	635	5279	352

टिप :- N.A.- उपलब्ध नाही / Not Available

आधार.-सहकार आयुक्त व निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.--Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 17.14

17. सहकार /
तक्ता क्रमांक /
कृषि व विगार कृषि पत शिखर आणि मध्यवर्ती संस्थांचे व्यवहार /
(2010)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	बँकांची संख्या No. of Banks (3)	सदस्य संख्या / Membership (Nos)			स्वनिधी Owned funds (7)	एकूण ठेवी Total deposits (8)	कर्जे Borrowings (9)
			संस्थेतील Societies (4)	व्यक्तीगत Individuals (5)	नाममात्र Nominal (6)			
1	मुंबई	4	26796	4217	0	592998	2066236	541844
2	मुंबईउपनगर }							
3	ठाणे	1	5253	182	0	43773	297297	64
4	रायगड	1	276	968	0	14343	121269	160
5	रत्नागिरी	1	986	221	0	7673	79733	1975
6	सिंधुदुर्ग	1	1711	247	0	9666	83014	3878
7	नाशिक	1	7414	1835	0	45629	275184	350
8	धुळे	1	3766	1	0	9921	112573	0
9	नंदुरबार		0	0	0	0	0	0
10	जळगाव	1	4717	2624	0	25449	213762	36292
11	अहमदनगर	1	5920	910	0	43399	345261	13910
12	पुणे	1	9164	2524	0	69498	521393	36166
13	सातारा	1	10622	710	0	49514	193373	8115
14	सांगली	1	3928	363	0	29517	213107	33843
15	सोलापूर	2	5936	3021	0	33657	297289	20568
16	कोल्हापूर	1	2644	134	0	26211	257494	15780
17	औरंगाबाद	1	0	0	0	0	0	0
18	जालना	1	1433	1	0	10617	36018	4643
19	परभणी	1	2659	2	0	22682	69415	11383
20	हिंगोली		0	0	0	0	0	0
21	बीड	1	2320	0	0	36620	53153	21775
22	नांदेड	1	1741	0	0	23918	91092	13705
23	उस्मानाबाद	1	2290	114	0	41413	48301	3798
24	लातूर	1	2923	172	0	34852	119733	23975
25	बुलढाणा	1	1763	1382	0	17018	72202	29
26	अकोला	1	1376	1105	0	20880	123709	18470
27	वाशिम		0	0	0	0	0	0
28	अमरावती	1	1347	1371	0	26224	94159	14778
29	यवतमाळ	1	1411	422	0	24815	102878	24015
30	वर्धा	1	2616	156	0	38186	118214	5000
31	नागपूर	1	715	92	0	65941	48156	6057
32	भंडारा	1	1154	88	0	11429	47847	4000
33	गोर्दिया	1	1493	440	0	15599	114258	14024
34	चंद्रपूर	1	466	39	0	8088	50719	903
35	गडचिरोली	1	1042	122	0	10113	43197	7300
महाराष्ट्र राज्य		35	115882	23463	0	1409645	6310034	886800

CO-OPERATION

TABLE No. 17.14

Operations of Agricultural and Non-Agricultural Credit Apex Central Institutions

-11)

(रकम लाख रुपयात /Amt. in Lakhs Rs.)

खेळते	एकूण	नवीन कर्जे	कर्ज वसूली	येणे कर्जे		थकबाकी		District
				संस्था	व्यक्तीगत	कर्जे	नुतनीकरण न केलेल्या	
Working capital	Total investment	Fresh advances	Loan recovery	Societies	Individuals	Loans	पतकर्जाचा अधिकर्ष Unrenewed cash credit overdues	
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
3169263	1434345	1113622	911869	1298752	21955	177417	19072	Mumbai Mumbai Suburban
358527	202327	94473	51111	18428	115411	4408	21	Thane
137548	68273	50273	61824	1479	35481	1615	32	Raigad
92322	29550	85848	76314	24461	33843	3435	833	Ratnagiri
98616	35454	52764	40812	19149	35759	4791	520	Sindhudurg
365785	23926	84439	205328	194686	8026	46860	1195	Nashik
126130	68968	46903	19142	27924	5390	7202	646	Dhule
0	0	0	0	0	0	0	0	Nandurbar
298058	141833	14178	128638	71655	25210	34462	5615	Jalgaon
432024	184486	211619	40376	202653	8967	157840	18454	Ahmednagar
646270	275066	220944	100587	58342	247957	40611	780	Pune
242431	13454	241455	256687	126025	1607	6216	9065	Satara
285681	1347	249824	0	160597	0	4452	5262	Sangli
365901	128223	400678	365496	206781	10878	19837	492	Solapur
326975	134685	361353	0	126592	30640	17677	380	Kolhapur
0	0	0	0	0	0	0	0	Aurangabad
53834	21565	15131	18780	14072	1059	73411	255	Jalna
105292	24973	60689	0	54610	1123	28129	2045	Parbhani
0	0	0	0	0	0	0	0	Hingoli
0	16869	0	0	24454	0	0	0	Beed
140035	26256	119116	26971	89972	11359	3074	1280	Nanded
98879	20574	51029	13857	38161	0	7778	1715	Osmanabad
188035	47433	124899	20309	120065	4884	8866	7235	Latur
100634	45271	41667	33600	33500	8168	6572	472	Buldhana
168093	78754	198247	129533	63100	5613	11583	917	Akola
0	0	0	0	0	0	0	0	Washim
120770	47253	45275	0	21690	41243	17384	5761	Amravati
162337	37805	85306	73059	84706	14507	50334	817	Yavatmal
173359	51742	59213	37756	34228	51882	31416	1688	Wardha
75083	0	34069	29112	28933	5137	21208	322	Nagpur
69446	0	30933	25439	21920	9013	11983	404	Bhandara
151522	62157	52982	46532	34936	29256	15936	1141	Gondiya
64112	34809	11174	5147	8274	4210	3262	231	Chandrapur
65062	15596	28728	12645	27677	11674	13373	120	Gadchiroli
8682025	3272995	4186832	2730923	3237820	780250	765061	86770	Maharashtra State

17. सहकार /
तक्ता क्रमांक /
सहकारी पणन संस्थांचे व्यवहार /
(2010)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे	संस्थांची संख्या No.of Societies	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (‘000)	स्वनिधी Owned Capital	इतर कर्जे Other Borrowings	खेळते भांडवल Working Capital	नवीन कर्ज Fresh advances	कर्ज वसुली Loans recoveries	येणे कर्जे Loans Outstanding
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	2	10	10282	510852	40046	0	0	500831
2	मुंबईउपनगर								
3	ठाणे	27	8	991	588	294	0	0	102
4	रायगड	34	12	123	94	462	0	0	1
5	रत्नागिरी	17	9	822	403	701	407	0	1
6	सिंधुदुर्ग	49	26	651	324	1494	0	7	20
7	नाशिक	134	67	1084	581	2137	0	0	265
8	धुळे	82	32	164	345	449	0	68	28
9	नंदुरबार	35	26	324	59	867	87	0	47
10	जळगाव	139	112	1967	534	4692	616	20	627
11	अहमदनगर	56	35	763	410	2032	0	0	137
12	पुणे	103	48	1086	2487	6476	0	0	0
13	सातारा	40	27	617	192	1982	0	0	193
14	सांगली	56	33	604	683	2731	0	0	0
15	सोलापूर	50	24	581	63	1014	0	0	0
16	कोल्हापूर	486	70	3997	2971	63590	41	9	413
17	औरंगाबाद	16	273	435	417	673	0	0	47
18	जालना	17	17	82	154	138	0	0	5
19	परभणी	19	11	58	403	55	0	3	5
20	हिंगोली	5	6	30	687	211	0	0	11
21	बीड	143	5	23	46	31	0	0	0
22	नांदेड	62	10	270	376	290	0	0	33
23	उस्मानाबाद	39	7	60	188	339	0	0	0
24	लातूर	12	5	61	148	477	0	0	0
25	बुलढाणा	25	41	335	93	587	0	0	81
26	अकोला	19	15	741	26	202	9	2	12
27	वाशिम	8	270	222	22	402	0	0	0
28	अमरावती	22	16	402	77	766	2	1	37
29	यवतमाळ	18	50	539	159	1244	4	517	185
30	वर्धा	18	13	340	53	1702	0	23	28
31	नागपूर	14	23	208	205	3240	0	0	56
32	भंडारा	8	7	124	28	145	0	0	0
33	गोंदिया	6	10	58	138	207	0	0	16
34	चंद्रपूर	13	14	78	155	399	0	58	6
35	गडचिरोली	5	4	30	18	64	0	0	1
महाराष्ट्र राज्य		1779	1336	28152	523979	140139	1166	708	503189

CO-OPERATION

TABLE No. 17.15

Operations of Co-operative Marketing Societies

-11)

(रक्कम लाख रुपयात /Amt. in Lakhs Rs.)

स्थिर मत्ता Fixed assets (11)	इतर मत्ता Other assets (12)	मिळालेल्या मालाची किंमत Value of goods received (13)	विक्री मालाची किंमत Value of goods sold (14)	वर्ष अखेरचा शिल्लक माल Stock at the end of the year (15)	वर्षातील नफा Pofit of the year		वर्षातील तोटा Loss for the year		District (2)
					नफा झालेल्या संस्थांची संख्या No. of Societies in profit (16)	नफा Profit (17)	तोटा झालेल्या संस्थांची संख्या No. of Societies in loss (18)	तोटा Loss (19)	
2431	...	121649	94747	45371	2	352	0	0	Mumbai Mumbai Suburban
945	...	923	1047	825	20	420	4	97	Thane
162	...	426	526	10	27	5	7	4	Raigad
102	...	909	2475	135	11	38	5	1	Ratnagiri
315	...	4082	2474	560	25	16	24	3	Sindhudurg
874	...	4916	5978	292	51	59	76	77	Nashik
177	...	366	642	17	21	5	45	39	Dhule
340	...	3908	2719	210	17	10	18	3	Nandurbar
680	...	6189	9045	1635	58	122	81	205	Jalgaon
833	...	4736	9965	286	23	47	29	82	Ahmednagar
313	...	17583	12956	434	49	69	38	29	Pune
435	...	39278	15476	283	26	5	12	588	Satara
747	...	2906	3478	115	24	75	21	17	Sangli
284	...	1808	1777	46	22	28	20	36	Solapur
3001	...	11802	14713	1116	234	163	209	639	Kolhapur
1114	...	587	59	21	7	22	9	25	Aurangabad
73	...	20	246	10	0	0	17	0	Jalna
23	...	0	0	6	1	2	18	5	Parbhani
155	...	11	57	1	1	0	4	22	Hingoli
17	...	187	256	1	0	0	143	1	Beed
172	...	0	1020	0	12	10	46	8	Nanded
23	...	201	229	20	5	4	24	25	Osmanabad
67	...	360	554	56	6	4	2	4	Latur
193	...	1355	1401	12	9	28	16	58	Buldhana
63	...	169	3747	6	6	8	8	2	Akola
126	...	5	6482	44	6	22	1	0	Washim
210	...	963	1634	132	11	41	11	72	Amravati
407	...	7995	2867	202	7	33	10	27	Yavatmal
208	...	365	629	65	13	5	5	60	Wardha
101	...	5539	6341	140	6	10	8	16	Nagpur
54	...	293	314	0	7	20	0	0	Bhandara
46	...	265	250	152	3	3	3	3	Gondiya
49	...	546	956	62	8	4	5	6	Chandrapur
16	...	60	57	10	4	1	1	0	Gadchiroli
14756	...	240402	205117	52275	722	1631	920	2154	Maharashtra State

17. सहकार /
तक्ता क्रमांक /
सहकारी उत्पादक संस्थांचे व्यवहार /
(2010-

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	संस्थांची संख्या No. of Societies	सदस्य संख्या (हजारात) Membership ('000)	स्वनिधी Owned Capital	कर्जे Borrowings	खेळते भांडवल Working Capital	नवीन कर्ज Fresh advances	कर्ज वसुली Loans recoveries	येणे कर्जे Loans Outstanding
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	1013	26	865	1582	6023	0	0	128
2	मुंबईउपनगर								
3	ठाणे	1042	108	4744	2817	8367	87	0	3155
4	रायगड	561	88	6176	3080	6724	65	0	3215
5	रत्नागिरी	571	86	1628	1754	3636	104	0	449
6	सिंधुदुर्ग	291	53	1263	2503	2494	286	0	338
7	नाशिक	2011	173	4516	2967	7413	123	0	527
8	धुळे	957	100	26143	34417	90598	640	0	260
9	नंदुरबार	426	43	2047	1777	9228	116	0	129
10	जळगाव	1622	210	6172	15537	14193	336	0	1184
11	अहमदनगर	3810	237	8277	2145	23241	33	0	364
12	पुणे	2798	172	4769	7982	17437	159	0	299
13	सातारा	1881	260	15701	6437	22719	2096	0	286
14	सांगली	1873	325	29258	72803	49211	4080	0	1645
15	सोलापूर	4865	454	34203	46278	71015	1323	0	1711
16	कोल्हापूर	6669	1000	137677	93080	241016	4066	0	19630
17	औरंगाबाद	1978	125	389	138	1102	21	0	122
18	जालना	951	86	4322	2022	2620	0	0	1179
19	परभणी	690	34	2673	5	4097	0	0	1736
20	हिंगोली	206	16	2638	37	2177	1	0	45
21	बीड	2646	183	9164	3924	6152	93	0	268
22	नांदेड	971	85	1982	1231	3620	2	0	61
23	उस्मानाबाद	2056	227	3153	3052	3264	26	0	309
24	लातूर	1405	89	6159	1302	5143	55	0	1281
25	बुलढाणा	738	115	13797	4881	9679	110	0	84
26	अकोला	505	56	3089	8312	3121	70	0	91
27	वाशिम	395	31	868	135	365	0	0	7
28	अमरावती	746	100	14406	3223	5596	168	0	425
29	यवतमाळ	1519	144	12424	4505	44643	463	0	507
30	वर्धा	544	62	9969	3748	13286	229	0	163
31	नागपूर	1311	121	10066	2072	13309	384	0	118
32	भंडारा	541	52	342	507	1653	26	0	89
33	गोर्दिया	497	53	239	306	1773	67	0	355
34	चंद्रपूर	369	67	313	155	2388	44	0	975
35	गडचिरोली	294	37	507	145	1905	109	0	143
महाराष्ट्र राज्य		48752	5015	379939	334863	699208	15379	0	41279

N.A.- उपलब्ध नाही / Not available

आधार.-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

CO-OPERATION

TABLE No. 17.16

Operation of Co-operative productive enterprises

-11)

(रकम लाख रुपयात /Amt. in Lakhs Rs.)

स्थिर मत्ता	इतर मत्ता	मिळालेल्या मालाची किंमत	विक्री मालाची किंमत	वर्ष अखेरचा शिल्लक माल	नफा झालेल्या संस्थांची संख्या	नफ्याची रक्कम	तोटा झालेल्या संस्थांची संख्या	तोटाच्याची रक्कम	District
Fixed assets	Other assets	Value of goods received	Value of goods sold	Stock at the end of the year	No. of Societies in profit	Amount of Profit	No. of Societies in loss	Amount of Loss	(2)
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
5550	170	121	0	176	917	683	83	5	Mumbai Mumbai Suburban
1314	2185	467	1349	449	444	785	590	349	Thane
1148	1529	203	1551	73	225	110	323	44	Raigad
1107	1033	181	31465	43	282	112	273	151	Ratnagiri
493	1323	267	1976	65	113	76	172	38	Sindhudurg
4427	1219	3070	3314	1848	622	831	1377	1449	Nashik
39605	10596	4736	38735	248	270	729	634	318	Dhule
4751	1044	6941	6883	2	135	386	296	40	Nandurbar
6321	5632	80533	32219	40	816	205	798	113	Jalgaon
11807	10591	65685	77482	28	1871	316	1930	186	Ahmednagar
8511	8332	43808	48277	171	1738	324	657	51	Pune
14550	3183	20656	21303	100	1670	101	639	1062	Satara
38895	3873	46720	57942	355	827	2500	937	4713	Sangli
32317	26304	76383	89300	642	2910	5983	1823	490	Solapur
127846	63694	184121	217112	9150	3594	3195	2199	18539	Kolhapur
511	65	36	653	8	700	93	1139	114	Aurangabad
1317	266	1491	1971	9	423	0	461	3520	Jalna
1981	58	147	1066	1	93	8	579	2888	Parbhani
2017	28	125	1572	6	20	3	149	1064	Hingoli
4438	258	221329	222952	20	430	2	1920	5426	Beed
3005	77	81	169	5	247	10	678	32	Nanded
1347	434	3950	4054	57	480	11	1548	2598	Osmanabad
2945	451	1564	2674	0	461	103	936	155	Latur
6660	442	1582	3313	79	131	147	519	6320	Buldhana
59585	754	585	1011	19	190	109	305	4792	Akola
154	73	8	90	12	163	14	223	19	Washim
3621	428	1465	1673	67	232	39	510	371	Amravati
23266	5144	6461	8243	86	301	549	1185	214	Yavatmal
7797	2807	7224	12260	17	304	206	214	5210	Wardha
6526	2553	17286	17664	2674	675	1250	600	304	Nagpur
187	700	531	375	126	285	49	254	15	Bhandara
101	1294	314	546	3	305	202	190	37	Gondiya
271	782	231	397	8	160	26	112	26	Chandrapur
94	1567	42	288	13	224	19	67	26	Gadchiroli
424465	158888	798341	909878	16599	22258	19172	24320	60680	Maharashtra State

17. सहकार /
तक्ता क्रमांक /
इतर सहकारी संस्थांचे व्यवहार /
(2010-

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	संस्थांची संख्या No. of Societies	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (‘000)	स्वीय भांडवल Owned Capital	कर्जे Borrowings	खेळते भांडवल Working Capital	नवीन कर्ज Fresh advances	कर्ज वसुली Loans recoveries	येणे कर्जे Loans Outstanding
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	47415	1079	10851	831	19311	103	0	95
2	मुंबईउपनगर								
3	ठाणे	46851	655	4743	519	96858	755	0	1957
4	रायगड	4376	135	1413	1890	8807	0	0	0
5	रत्नागिरी	1362	63	637	341	2836	4	0	268
6	सिंधुदुर्ग	434	69	275	615	2729	49	0	150
7	नाशिक	11591	303	1497	26318	53838	8620	0	14037
8	धुळे	1308	83	746	7409	10886	103	0	3978
9	नंदुरबार	618	30	539	4469	7646	0	0	3677
10	जळगाव	2014	223	2397	17265	21651	6368	0	10785
11	अहमदनगर	3270	661	12292	13736	49134	796	0	5545
12	पुणे	26642	797	3446	7859	71290	529	0	5899
13	सातारा	2768	293	3427	2212	6492	1014	0	722
14	सांगली	1797	180	3109	12297	20793	1234	0	1743
15	सोलापूर	3471	294	2034	10270	14385	0	0	0
16	कोल्हापूर	2588	517	4792	7895	28361	357	0	8321
17	औरंगाबाद	3929	177	1503	22566	21772	2	0	5375
18	जालना	1154	54	106	810	1211	0	0	564
19	परभणी	1053	56	282	263	1424	303	0	498
20	हिंगोली	307	14	255	406	1358	1	0	535
21	बीड	1913	74	108	2423	3077	0	0	1019
22	नांदेड	1573	81	770	1680	1574	235	0	872
23	उस्मानाबाद	1539	64	372	511	1782	13	0	1242
24	लातूर	1608	50	212	698	3025	93	0	431
25	बुलढाणा	1127	64	1224	2375	4122	143	0	682
26	अकोला	811	73	73	151	6505	6	0	5726
27	वाशिम	369	5	37	122	637	0	0	3
28	अमरावती	1653	108	2438	3740	8229	241	0	2959
29	यवतमाळ	1101	65	211	1705	2525	116	0	867
30	वर्धा	586	49	231	146	566	5	0	88
31	नागपूर	2625	165	1229	5701	9730	35	0	4253
32	भंडारा	624	40	247	1280	2053	2	0	243
33	गोर्दिया	430	44	175	330	1879	232	0	263
34	चंद्रपूर	928	302	204	462	1067	5	0	574
35	गडचिरोली	289	14	27	60	124	50	0	51
महाराष्ट्र राज्य		180124	6881	61902	159355	487677	21414	N.A.	83422

CO-OPERATION**TABLE No. 17.17****Operations of Other Co-operative Societies****11)**

(रक्कम लाख रुपयांत /Amt. in Lakh Rs.)

स्थिर मत्ता Fixed assets (11)	इतर मत्ता Other assets (12)	मिळालेल्या विक्री केलेल्या मालाची किंवा विकलेल्या वर्ष अखेरचा किंमत मालाची किंमत शिल्लक माल		वर्षातील नफा Pofit of the year	वर्षातील तोटा Loss for the year		District (2)		
		Value of goods received (13)	Value of goods sold (14)		Stock at the end of the year (15)	नफा झालेल्या संस्थांची संख्या No. of Societies in profit (16)		नफ्याची रक्कम Amount of Profit (17)	तोटा झालेल्या संस्थांची संख्या No. of Societies in loss (18)
9873	6163	3767	4059	2148	3581	755	612	82	Mumbai Mumbai Suburban
83196	8637	7034	12914	267	1285	1388	573	7350	Thane
6407	1842	4575	745	496	538	54	467	30	Raigad
1665	820	324	324	54	396	31	216	9	Ratnagiri
1490	931	750	826	64	188	57	239	12	Sindhudurg
11534	27824	818	710	99	1262	335	1121	322	Nashik
3171	3640	548	564	33	373	28	252	485	Dhule
1292	2647	559	583	58	167	51	295	101	Nandurbar
3998	6488	899	886	91	493	470	618	530	Jalgaon
21899	17965	1016	1478	262	1089	560	1325	52072	Ahmednagar
19611	44618	7592	9131	759	2013	299	1736	116	Pune
1586	3381	4543	2547	443	732	157	620	92	Satara
14153	3627	3290	1800	269	697	593	680	185	Sangli
11748	1911	7339	7793	304	851	546	958	108	Solapur
2611	16361	3267	2957	307	1079	599	641	454	Kolhapur
10793	1948	109	330	11	571	352	855	234	Aurangabad
419	135	0	0	9	8	0	412	0	Jalna
125	738	0	0	14	159	11	287	9	Parbhani
586	220	30	22	5	83	38	119	14	Hingoli
1200	629	20433	58140	31	135	0	661	4	Beed
211	358	41	0	33	351	7	507	28	Nanded
231	125	33	35	8	230	73	669	18	Osmanabad
1277	1068	353	392	26	477	173	532	81	Latur
1312	2084	93	98	17	278	36	482	151	Buldhana
63	539	333	252	26	324	29	145	51	Akola
4	577	1	3	2	280	2	52	3	Washim
1644	4217	151	1177	106	477	41	480	34	Amravati
811	818	72	113	17	176	30	311	50	Yavatmal
120	306	218	229	17	151	129	283	23	Wardha
3665	1483	1693	1191	131	713	55	344	21	Nagpur
472	800	355	411	23	322	10	157	1	Bhandara
417	1093	30	36	25	463	84	352	18	Gondiya
245	96	444	198	88	215	10	519	18	Chandrapur
18	51	0	2	1	141	4	34	12	Gadchiroli
217847	164140	70710	109946	6244	20298	7007	17554	62718	Maharashtra State

१८. खाणकाम :

१८.१ खाणी, खनिज उत्पादने व त्यांचे मूल्य या संबंधीची आकडेवारी या विभागात दिली आहे.

18. MINING AND QUARRYING :

18.1 Data on Mines, Mineral production and their value are presented in this section.

18. खाणकाम /MINNINGANDQUARRYING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 18.1

खनिज उत्पादन, त्याचे मूल्य व एकूण खाणी / Mineral Production, its value and total mines

(2010-11) P

(उत्पादन टनात आणि मूल्य हजारात/Production in tonnes and value in thousand Rs.)

अनु.क्र. Sr. No.	खनिज (1)	खाणींची संख्या / उत्पादन मूल्य (3)	रायगड Raigad (4)	रत्नागिरी Ratnagiri (5)	सिंधुदुर्ग Sindhudurg (6)	कोल्हापूर Kolhapur (7)	अमरावती Amravati (8)	यवतमाळ Yavatmal (9)	नागपूर Nagpur (10)	भंडारा Bhandara (11)	चंद्रपूर Chandrapur (12)	गोंदिया Gondiya (13)	गडचिरोली Gadchiroli (14)	एकूण Total (15)	No. of Mines, Production,value (3)	Minerals (2)
1	बॉक्साईट	खाणी	6	4	-	5	-	-	-	-	-	-	-	15	Mines	Bauxite
		उत्पादन	337456	628060	-	1168220	-	-	-	-	-	-	-	2133736	Production	
		मूल्य	55317	170536	-	323348	-	-	-	-	-	-	-	549201	Value	
2	केओलिन	खाणी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	Mines	Kaolin
		(नैसर्गिक)उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	Production	(Natural)
		मूल्य	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	Value	
3	कोळसा @	खाणी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	Mines	Coal @
		उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	Production	
		मूल्य	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	Value	
4	डोलोमाईट	खाणी	-	-	-	-	-	1	4	-	1	-	-	6	Mines	Dolomite
		उत्पादन	-	-	-	-	-	42471	18022	-	4372	-	-	64865	Production	
		मूल्य	-	-	-	-	-	7330	4657	-	1880	-	-	13867	Value	
5	कच्चे लोखंड	खाणी	-	-	6	-	-	-	-	-	3	4	2	15	Mines	Iron Ore @
		उत्पादन	-	-	1437	-	-	-	-	-	71	8	9	1525	Production	
		मूल्य	-	-	1266997	-	-	-	-	-	48931	7186	9514	1332628	Value	
6	कायनाईट	खाणी	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	4	Mines	Kyanite
		उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	2407	-	-	-	2407	Production	
		मूल्य	-	-	-	-	-	-	-	2084	-	-	-	2084	Value	
7	चुनखडी	खाणी	-	-	-	-	-	13	-	-	8	-	-	21	Mines	Lime Stone @
		उत्पादन	-	-	-	-	-	958	-	-	8947	-	-	9905	Production	
		मूल्य	-	-	-	-	-	101116	-	-	1019001	-	-	1120117	Value	
8	कच्चे मँगनीज	खाणी	-	-	-	-	-	-	16	4	-	-	-	20	Mines	Manganes Ore
		उत्पादन	-	-	-	-	-	-	221985	450843	-	-	-	672828	Production	
		मूल्य	-	-	-	-	-	-	1716458	3268145	-	-	-	4984603	Value	
9	गेरू	खाणी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	Mines	Ochare
		उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	Production	
		मूल्य	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	Value	
10	कोरंडम #	खाणी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	Mines	Corundum #
		उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	Production	
		मूल्य	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0	Value	
11	फायर क्ले	खाणी	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2	Mines	Fire Clay
		उत्पादन	-	-	-	-	3334	-	-	-	-	-	-	3334	Production	
		मूल्य	-	-	-	-	391	-	-	-	-	-	-	391	Value	
12	सिलिमनानाईट	खाणी	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2	Mines	Sillimanite
		उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	4653	-	-	-	4653	Production	
		मूल्य	-	-	-	-	-	-	-	3652	-	-	-	3652	Value	

अनु.क्र. Sr. No.	खनिज (2)	खाणीची संख्या / उत्पादन मूल्य (3)	रायगड Raigad (4)	रत्नागिरी Ratnagiri (5)	सिंधुदुर्ग Sindhudurg (6)	कोल्हापूर Kolhapur (7)	अमरावती Amravati (8)	यवतमाळ Yavatmal (9)	नागपूर Nagpur (10)	भंडारा Bhandara (11)	चंद्रपूर Chandrapur (12)	गोंदिया Gondiya (13)	गडचिरोली Gadchiroli (14)	एकूण Total (15)	No. of Mines, Production,value (3)	Minerals (2)
13	पायरोफिलाईट	खाणी उत्पादन मूल्य	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- 1485 368	- - -	- - -	- - -	0 1485 368	Mines Production Value	Pyrophyllite
14	क्विम्झ	खाणी उत्पादन मूल्य	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	3 10369 2344	1 136 19	- - -	- - -	4 10505 2363	Mines Production Value	Quartz
	क्विम्झ	खाणी उत्पादन मूल्य	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- 2455 614	- - -	- - -	- - -	0 2455 614	Mines Production Value	Quartzite
15	सिलिका सॅंड	खाणी उत्पादन मूल्य	- - -	8 229595 60010	- - -	5 27222 5818	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	13 256817 65828	Mines Production Value	Silicasand
16	सॅंड (इतर)	खाणी उत्पादन मूल्य	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	3 373746 17033	- - -	- - -	3 373746 17033	Mines Production Value	Sand (Others)
17	शेल	खाणी उत्पादन मूल्य	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	68516 7083	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	0 297375 9600	Mines Production Value	Shale
18	लॅटराईट	खाणी उत्पादन मूल्य	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	0 0 0	Mines Production Value	Laterite
19	क्रोमाईट	खाणी उत्पादन मूल्य	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	0 0 0	Mines Production Value	Chromite
20	फेल्सपार	खाणी उत्पादन मूल्य	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	0 0 0	Mines Production Value	Felspar
21	फ्लुओराइट (श्रेणीकृत)	खाणी उत्पादन मूल्य	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	1 6469 32456	- - -	- - -	1 6469 32456	Mines Production (Graded) Value	Fluorite
22	क्ले (इतर)	खाणी उत्पादन मूल्य	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	0 0 0	Mines Production Value	Clay (others)

* जिल्हावार माहिती उपलब्ध नाही. / Districtwise break-up is not available

आधार : इंडियन ब्युरो ऑफ माइन्स, भारत सरकार, नागपूर Source : Indian Bureau of Mines, Government of India, Nagpur

१९. उत्पादन

१९.१. या विभागात चालू कारखाने, सरासरी दैनिक रोजगार, औद्योगिक उत्पादने आणि वार्षिक उद्योग पाहणीत गोळा केलेली काही निवडक औद्योगिक वैशिष्ट्ये याबद्दलची सांख्यिकी माहिती दिलेली आहे.

१९.२. तक्त्यातील आकडे मुख्य कारखाने निरीक्षक यांच्याकडून फॅक्टरी अॅक्ट, १९४८ च्या कलम २ एम (एक) आणि २ एम (दोन) व कलम ८५ खाली येणाऱ्या कारखान्यांची मूलभूत सांख्यिकी माहिती गोळा करून पाठविल्यानंतर त्या आधारावर अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयाने संकलित केले आहेत. कलम २ (एम) (एक) खाली गेल्या बारा महिन्यातील कोणत्याही एका दिवशी १० किंवा अधिक कामगार असणारे व शक्तीचा वापर करणारे कारखाने आणि कलम २ (एम) (दोन) खाली २० किंवा अधिक कामगार असणारे पण शक्तीचा वापर न करणारे कारखाने यांचा समावेश होतो. या व्यतिरिक्त कारखान्यांतील कामगारांची संख्या व शक्तीचा वापर केला किंवा वापर केला नाही हे विचारात न घेताही राज्य शासनाने अधिसूचनेद्वारे शासकीय राजपत्रातून सांख्यिकी माहिती पुरविण्यासाठी भाग पाडलेल्या कारखान्यांचाही समावेश केला जातो. हे कारखाने ह्या फॅक्टरी अॅक्ट, १९४८ च्या कलम ८५ खाली येतात आणि यातील कारखान्यांची माहिती १ जानेवारी ते ३१ डिसेंबर या कालावधीत संपणाऱ्या लेख्या संबंधित आहे.

१९.३. राष्ट्रीय नमुना पाहणी संघटना (भारत सरकार) यांच्याकडून अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयास उपलब्ध झालेल्या वार्षिक उद्योग पाहणी पत्रकाच्या आधारावर आकडेवारी या विभागात दिली आहे. ही पत्रके गणना व गणनेतर या दोन क्षेत्रात विभागलेल्या कारखान्यांकडून गोळा केली जातात आणि त्यातील माहिती १ एप्रिल ते ३१ मार्च या कालावधीत संपणाऱ्या लेख्यासंबंधित असते. गणना क्षेत्रात ५० किंवा अधिक कामगार व शक्तीचा वापर करणारे कारखाने आणि १०० किंवा त्याहून अधिक कामगार व शक्तीचा वापर न करणाऱ्या कारखान्यांचा समावेश होतो. यांची दरवर्षी संपूर्ण गणना केली जाते. बाकीचे कारखाने गणनेतर क्षेत्राखाली येतात. १९७३-७४ पासून गणनेतर क्षेत्रातील एकूण कारखान्यांपैकी ५० टक्के कारखाने दरवर्षी निवडले जातात आणि त्याची दोन वर्षांच्या गटात पूर्ण पाहणी केली जाते. याशिवाय गणनेतर क्षेत्रात मोडणाऱ्या पण संपूर्ण भारतभर ५० कामगारांहून कमी कामगार असलेल्या कारखान्यांची गणना क्षेत्रातील कारखान्यांप्रमाणे दरवर्षी पाहणी केली जाते. तसेच या पाहणीत वीज तथा गॅस उत्पादन व वितरण व इतर सेवा तसेच स्वच्छता सेवा, दुरुस्ती व वैयक्तिक सेवा आणि चल चित्रपट यांचाही समावेश होतो. वर्कर्स अॅक्ट १९६६ खाली येणारे विडी व सिगारेट कारखाने सुद्धा यात अंतर्भूत आहेत. बंद स्वरूपाचे कारखाने सुध्दा विचारात घेतले जातात. पण संरक्षण खात्यातील कारखाने, हॉटेल आणि उपाहारगृहे, तेलाचे साठे व वितरण यामध्ये गुंतलेले, तांत्रिक शिक्षण संस्था (विकणे किंवा विनिमय यासाठी उत्पादन न करणाऱ्या) यांचा यात समावेश नाही.

१९.४. उत्पादक भांडवल वर्षाच्या शेवटच्या दिवसाशी निगडित असून त्यामध्ये स्थिर व खेळत्या भांडवलाचा समावेश असतो. कामगारांची संख्या ही वेगवेगळ्या शीर्षाखालील म्हणजे कामगार, कामगारेतर इ. कामगारांची एकत्रित दैनिक सरासरी संख्या असते आणि त्यामध्ये भरपगारी रजेवर असणाऱ्या म्हणजे वैद्यकीय रजेवर, नैमित्तिक रजेवर व पगारी दीर्घ मुदतीच्या रजेवर असणाऱ्या कामगारांचा समावेश असतो. विक्रीसाठी तयार केलेल्या वस्तू व उपवस्तू ह्यांचे मूल्य, ग्राहकांसाठी केलेल्या कामाच्या सेवेचा मोबदला, विकत घेतलेल्या स्थितीमध्येच विकलेल्या मालाचे मूल्य आणि वार्षिक पाहणी वर्षाच्या सुरुवातीला व शेवटी असणाऱ्या अर्ध कच्च्या स्वरूपाच्या मालाच्या साठ्यामधील मूल्यात येणारा फरक इत्यादींचा समावेश 'एकूण उत्पादन' यात असतो मूल्यवृद्धी ही उत्पादन मूल्यातून, उत्पादन खर्च व मूल्यघट वजा करून काढली जाते.

19. MANUFACTURING

19.1. In this section, statistics regarding working factories, average daily employment, industrial production and some selected industrial characteristics collected in the Annual Survey of Industries is presented.

19.2 The data on working factories, are compiled by the Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, on the basis of data collected by the Chief Inspector of Factories from the factories covered under sections 2 (m) (i), 2 (m) (ii) and sec. 85 of the Factories Act, 1948. The factories using power, which employed 10 or more workers on any day of the preceding 12 months are covered under section 2 (m) (i) and the factories not using power employing 20 or more workers under section 2 (m) (ii). Apart from these two categories, State Government by notification in Official Gazette specifies a number of factories and makes obligatory for such factories to supply statistical information notwithstanding the number of persons employed therein and using or not using power. These factories are covered under section 85 of the factories Act, 1948. The information relates to the accounting year of factory ending on any day between 1st January to 31st December.

19.3. The statistics relating to Annual Survey of Industries are based on the returns supplied to this Directorate by National Sample Survey Organisation, Government of India, which collects the data from the factories divided in two sectors, viz. (i) Census sector, (ii) Non-census sector and returns relate to the accounting year of the factory ending on any day between 1st April to 31st March. In the census sector, factories employing 50 or more workers and using power and factories employing 100 or more workers and not using power are covered on complete enumeration basis every year. The remaining factories are covered in the non-census sector. In the non-census sector, since 1973-74, 50 per cent of the factories are selected every year and thus this sector is covered fully in a block period of two years. The factories in the non-census sector, having less than 50 workers all over India, are treated on par with factories in the census sector. The survey extends to all the manufacturing units including production and distribution of electricity, gas, water and also service industries like sanitary services, repairs services and personal services and motion picture production. The survey extends also to Biri and Cigar units which are covered under Workers Act, 1966. It also includes the factories reported closed. However it excludes defence factories, restaurants and cafes, those engaged in storage and distribution of oil, technical training institution (not producing anything for sale or exchange).

19.4. Productive capital which relates to the last day of the year, consists of fixed and working Capital. Number of persons employed is the average number of persons employed under various heads, such as workers, other than workers, etc. and it includes persons on leave with pay such as sick leave, casual leave or paid vacation. Gross output represents value of products and by-products manufactured for sale, work done for customers and a sale value of goods sold in the same condition as purchased and is adjusted for the difference in stocks of semi-finished goods at the beginning and at the end of the survey year. Value added by manufacture is computed by deducting from the gross ex-factory value of output, the gross value of input and value added is not of depreciation.

19. उत्पादन/ MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.1

नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या / Number of Registered Factories
(2010)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे	विभाग २ (एम) (१) Under Section 2 (m) (i)	विभाग २ (एम) (२) Under Section 2 (m) (ii)	विभाग ८५ Under Section 85	एकूण (संख्या) Total (No.)	कामगारांची सरासरी संख्या Average number of workers employed	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	मुंबई	6175	75	542	6792	289323	Mumbai
2	मुंबईउपनगर						Mumbai Suburban
3	ठाणे	6489	17	1004	7510	549983	Thane
4	रायगड	1276	2	238	1516	138402	Raigad
5	रत्नागिरी	236	1	125	362	21491	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	64	7	67	138	4949	Sindhudurg
7	नाशिक	1684	5	308	1997	112854	Nashik
8	धुळे	251	0	215	466	15307	Dhule
9	नंदुरबार	686	12	316	1014	37242	Nandurbar
10	जळगाव						Jalgaon
11	अहमदनगर	622	0	298	920	37500	Ahmednagar
12	पुणे	4760	13	386	5159	503299	Pune
13	सातारा	410	2	116	528	36613	Satara
14	सांगली	587	0	303	890	42575	Sangli
15	सोलापूर	464	6	5068	5538	68854	Solapur
16	कोल्हापूर	1457	7	403	1867	84428	Kolhapur
17	औरंगाबाद	954	4	161	1119	68305	Aurangabad
18	जालना	260	0	40	300	14940	Jalna
19	परभणी	111	0	55	166	3722	Parbhani
20	हिंगोली	59	0	39	98	2588	Hingoli
21	बीड	110	0	74	184	10942	Beed
22	नांदेड	193	0	159	352	5540	Nanded
23	उस्मानाबाद	32	0	26	58	4311	Osmanabad
24	लातूर	97	0	104	201	7575	Latur
25	बुलढाणा	349	0	115	464	13629	Buldhana
26	अकोला	496	4	122	622	14246	Akola
27	वाशिम	108	0	47	155	2715	Washim
28	अमरावती	254	1	152	407	8098	Amravati
29	यवतमाळ	260	26	77	363	12822	Yavatmal
30	वर्धा	140	0	56	196	10115	Wardha
31	नागपूर	1219	8	767	1994	74776	Nagpur
32	भंडारा	76	0	63	139	4451	Bhandara
33	गोंदिया	54	0	79	133	2187	Gondiya
34	चंद्रपूर	158	0	79	237	17307	Chandrapur
35	गडचिरोली	43	0	10	53	1423	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		30134	190	11614	41938	2222512	Maharashtra State

19. उत्पादन / MANUFACTURING
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.2
निर्मिती करणाऱ्या उद्योगांचे उत्पादन व रोजगार (मालिका)
Production and employment of Manufacturing Industries (Series)
(2010-11)

अ.क्र. Sr No.	उद्योग गट	कारखान्यांची संख्या No. of Units	एकूण रोजगार Total Employment	एकूण गुंतवणूक (लाख रुपये) Total Investment (Lakh Rs.)	एकूण उत्पादन (लाख रुपये) Total Production (Lakh Rs.)	Industry Group
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	सूत काढणे, वटणी, सफाई इत्यादी	927	25574	281444	1204878	Cotton, ginning, cleaning etc.
2	मीठाचे उत्पादन	44	1476	209	1028	Extraction of salt
3	खाद्य उत्पादने	2705	193737	3760938	8456371	Manufacture of Food products
4	पेये	243	12855	584150	497711	Manufacture of Beverages
5	तंबाखू उत्पादने	128	37378	38065	113399	Manufacture of Tobacco products
6	वस्त्रोद्योग	1974	144325	1986106	3118355	Manufacture of Textiles
7	परिधान करण्याची वस्त्रे	1104	46504	208795	811744	Manufacture of Wearing apparels
8	चामडे व तत्सम वस्तूंचे उत्पादन	138	4775	24554	77929	Manufacture of leather and related products
9	लाकूड व लाकडाची उत्पादने (फर्निचर सोडून)	292	5444	44664	156105	Manufacture of Wood and products of wood and cork, except furniture; Manufacture of articles of straw and plaiting materials
10	कागद आणि कागदाची उत्पादने	955	27474	715737	757827	Manufacture of Paper and paper products
11	मुद्रण व ध्वनी व चित्रमुद्रणाचे पुनरुत्पादन	998	30634	515109	791528	Printing and reproduction of recorded media
12	कॉल्सा, शुद्ध पेट्रोलियम गांधी उत्पादने इ.	216	12246	1814360	10725926	Manufacture of Coke refined petroleum products
13	रसायने व रासायनिक उत्पादने	1903	97993	2750495	5750230	Manufacture of Chemicals and chemical products
14	औषध, वैद्यकीय रसायने व वनस्पती शास्त्रीय उत्पादने	803	87996	1674289	2811199	Manufacture of pharmaceuticals, medicinal chemical and botanical products
15	रबर आणि प्लॉस्टिक उत्पादने	1801	76410	1316021	3227917	Manufacture of Rubber and plastic products
16	इतर अधातू खनिज उत्पादने	1041	35876	814009	951848	Manufacture of Other non-metallic min. products
17	मूलभूत धातूंची उत्पादने	1499	120550	5704638	8942843	Manufacture of Basic metals
18	धातूच्या तयार वस्तूंची उत्पादने (यंत्रे व यंत्रसामग्री सोडून)	3065	143522	1715929	4227214	Manufacture of Fabricated metal products except machinery and equipment
19	संगा, विद्युत आणि ऑप्टिकल उत्पादने	482	39675	672383	1751831	Manufacture of computer, electronic and optical products
20	विद्युत सामग्रीची उत्पादने	1383	79995	1155567	3596063	Manufacture of electrical equipment
21	यंत्र व यंत्रसामग्रीचे उत्पादन	2203	157114	2266368	5971415	Manufacture of Machinery and equipments, n.e.c.
22	मोटर वाहने, ट्रेलर्स व निम-ट्रेलर्स यांचे उत्पादन	1206	155598	3421878	6565937	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-railors
23	इतर परिवहन सामग्रीचे उत्पादन	340	41387	684334	2661269	Manufacture of other transport equipments
24	फर्निचरचे उत्पादन	222	20182	200695	480809	Manufacture of furniture
25	इतर उत्पादने	1056	50567	699721	2373835	Other manufacturing
26	यंत्र व यंत्रसामग्रीची दुरुस्ती व यंत्रसामग्री बसविणे	128	10962	125392	130631	Repair and installation of machinery and equipment
27	वैज, वायू, वाफ आणि वातानुक लित सेवेचा पुरवठा	—	—	—	—	Electricity, gas and steam and airconditioning supply
28	घाऊक व रिटेल व्यापार आणि मोटर व मोटारसायकल यांची दुरुस्ती	—	—	—	—	Wholesale and retail trade and repair of motor vehicles and motorcycles
29	गोदामे व वाहतुकीसाठी सहाय्यकारी कार्ये	—	—	—	—	Warehousing and support activities or transportation
30	प्रकाशने	36	2179	41277	25037	Publishing activities
31	चलचित्रे, व्हिडीओ आणि दूरदर्शन अभ्यासांचे निर्मिती, ध्वनीमुद्रण आणि संगीत प्रकाशनाच्या संदर्भातील क्रिया	—	—	—	—	Motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities
32	संगा, वैयक्तिक व गृहोपयोगी वस्तूंची दुरुस्ती—	—	—	—	—	Repair of computers and personal and household goods
33		17	1241	26953	22689	Waste collection, treatment and disposal activities, materials recovery
34	इतर खाजगी सेवा कार्ये	983	34453	2229645	2332700	Other personal service activities
एकूण		27892	1698122	35473725	78536268	Total

टीप.- उद्योग गटाचे वर्णन २००८ प्रमाणे आहे.

Note:- N.I.C. 2008

आधार-अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source-Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

19. वस्तुनिर्माण / MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.3

खादी व ग्रामोद्योग मंडळाकडून निरनिराळ्या उद्योगांना दिलेले अनुदान व कर्ज पुरवठा
Amount of grants and loan disbursed to various industries by Khadi and Village Industries Boards

(रुपये हजारात / Rs. in Thousand)

अनुक्रमांक Serial No.	उद्योग	अनुदान व वितरण रक्कम / Grants and Amount Disbursed										Industry
		1960-61		1970-71		1980-81		1990-91		2001-02		
		अनुदान grants	कर्ज Loan	अनुदान grants	कर्ज Loan	अनुदान grants	कर्ज Loan	अनुदान grants	कर्ज Loan	अनुदान grants	कर्ज Loan	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	खादी	78	249	29	94	616	1003	122	4352	--	--	Khadi
2	प्रक्रिया करणारे उद्योग	12	7	3	34	113	227	125	5155	--	3569	Processing C.and P.
3	ग्रामीण तेल उद्योग	165	515	31	1401	6	3359	214	28808	--	--	Village Oil Industry
4	ग्रामीण कातडी उद्योग	20	44	16	187	127	1622	55	6194	--	5181	Village leather Industry
5	आगपेटी लघु उद्योग	--	--	--	--	85	514	6	1214	--	500	Cottage Match Industry
6	गूळ व खांडसरी उद्योग	181	122	10	96	--	206	--	4827	--	1493	Gur and Khandasari Industry
7	ताड गूळ उद्योग	34	9	10	160	--	--	90	946	--	97	Palm Gur Industry
8	आद्य तेले व साबण उद्योग	6	92	10	55	28	131	--	1546	--	--	Non-edible Oil and Soap Industry
9	हाताने तयार करणारे कागद उद्योग	120	107	123	320	232	833	801	2119	--	240	Handmade paper Industry
10	मधू मक्षिा पालन उद्योग	77	17	3	59	7	50	50	660	--	86	Bee Keeping Industry
11	ग्रामीण कक्कुट पालन उद्योग	7	5	12	558	189	1955	85	7170	--	--	Village Poultry Industry
12	तंतू उद्योग	--	--	9	31	4	42	97	1233	--	983	Fibre Industry
13	सुतार व लोहार उद्योग	--	--	18	117	162	2417	404	16588	--	3955	Carpentry and Blacksmith Industry
14	गोबर गॅस उद्योग	--	--	309	467	12	--	--	--	--	--	Gobar Gas Industry
15	चुना तयार करणारे उद्योग	--	--	1	16	20	268	1	2175	--	1118	Lime Manufacturing Industry
16	ग्रामोद्योग विक्री भांडार	3	3	52	5	10	34	159	12672	--	--	Gramodyog Sales Depot
17	बेत व बांबू उद्योग	--	--	--	81	2	131	109	881	--	100	Cane and Bamboo Industry
18	अॅल्युमिनियम	--	--	--	78	--	95	--	2065	--	--	Alluminium
19	औषध व जडीबुटी गोळा करणे	--	--	--	--	--	--	--	418	--	--	Collection of Medicinal and plants
20	फळावरील प्रक्रिया	--	--	--	--	--	554	--	4741	--	690	Fruit processing
21	गोंद व राळ तयार करणे	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Gum and Resins
22	काथ उद्योग	--	--	--	--	--	245	16	3274	--	--	Kath Industry
23	ग्रामीण उद्योगाकरिता गोदामे	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Village Industries Godowns
24	पॉली वस्त्र	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Poly Vastra
25	इतर	9	--	96	--	--	--	264	12209	--	12091	Others
एकूण		712	1170	732	3759	1613	13686	2598	119247	135.24	30103	Total

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.3

(रुपये हजारत / Rs. in Thousand)

अनुक्रमांक उद्योग Serial No.		अनुदान व वितरण रक्कम / Grants and Amount Disbursed										Industry (2)
(1)	(2)	2002-03		2003-04		2004-05		2008-09		2010-11		
		अनुदान grants (13)	कर्ज Loan (14)	अनुदान grants (15)	कर्ज Loan (16)	अनुदान grants (17)	कर्ज Loan (18)	अनुदान grants (19)	कर्ज Loan (20)	अनुदान grants (21)	कर्ज Loan (22)	
1	खादी	9	--	--	--	23	--	365.39	--	365.31	N.A	Khadi
2	प्रक्रिया करणारे उद्योग	2378	--	1765	--	4653	--	284.17	--	277.25	N.A	Processing C.and P.
3	ग्रामीण तेल उद्योग	21	--	302	--	570	--	230.04	--	228.95	N.A	Village Oil Industry
4	ग्रामीण कातडी उद्योग	779	--	395	--	704	--	296.36	--	291.44	N.A	Village leather Industry
5	आगपेटी लघु उद्योग	33	--	126	--	75	--	39.75	--	39.3	N.A	Cottage Match Industry
6	गूळ व खांडसरी उद्योग	1927	--	2016	--	855	--	152.85	--	150.06	N.A	Gur and Khandasari Industry
7	ताड गूळ उद्योग	8	--	--	--	3041	--	15.27	--	15.18	N.A	Palm Gur Industry
8	आद्य तेले व साबण उद्योग	571	--	779	--	1526	--	36.83	--	36.76	N.A	Non-edible Oil and Soap Industry
9	हाताने तयार करणारे कागद उद्योग	120	107	123	320	232	833	139.32	9	135.93	N.A	Handmade paper Industry
10	मधू मक्षिा पालन उद्योग	--	--	21	--	8	--	1.65	--	1.28	N.A	Bee Keeping Industry
11	ग्रामीण कक्कुट पालन उद्योग	--	--	--	--	--	--	414.84	--	--	N.A	Village Poultry Industry
12	तंतू उद्योग	12	--	11	--	330	--	57.7	--	57.1	N.A	Fibre Industry
13	सुतार व लोहार उद्योग	3660	--	3027	--	4094	--	648.22	--	633.82	N.A	Carpentry and Blacksmith Industry
14	गोबर गॅस उद्योग	--	--	--	--	--	--	3.45	--	3.43	N.A	Gobar Gas Industry
15	चुना तयार करणारे उद्योग	1065	--	1996	--	2302	--	106.10	--	104.84	N.A	Lime Manufacturing Industry
16	ग्रामोद्योग विक्री भांडार	--	--	--	--	--	--	59.56	--	59.05	N.A	Gramodyog Sales Depot
17	बेत व बांबू उद्योग	201	--	280	--	15	--	40.72	--	40.46	N.A	Cane and Bamboo Industry
18	अॅल्युमिनियम	--	--	25	--	240	--	31.04	--	30.8	N.A	Alluminium
19	औषध व जडीबुटी गोळा करणे	14	--	244	--	81	--	3.22	--	3.22	N.A	Collection of Medicinal and plants
20	फळावरील प्रक्रिया	2365	--	1893	--	2443	--	57.76	--	54.75	N.A	Fruit processing
21	गोंद व राळ तयार करणे	--	--	--	--	--	--	0.65	--	0.65	N.A	Gum and Resins
22	काथ उद्योग	--	--	30	--	30	--	29.81	--	28.78	N.A	Katha Industry
23	ग्रामीण उद्योगाकरिता गोदामे	--	--	--	--	--	--	0.10	--	0.1	N.A	Village Industries Godowns
24	पॉली वस्त्र	--	--	250	--	--	--	1.00	--	1	N.A	Poly Vastra
25	इतर	10590	--	10674	--	19239	--	--	--	--	N.A	Others
25	रेक्झीन पी.व्ही.सी.	9	--	96	--	--	--	0.05	--	--	N.A	Rexin P.V.C.
26	सेवा उद्योग	--	--	--	--	--	--	91.72	--	89.29	N.A	Service Industry
27	वस्त्रोद्योग	--	--	--	--	--	--	132.21	--	129.18	N.A	Textiles
28	लाख शेलॅक	--	--	--	--	--	--	0.81	--	0.81	N.A	Shellac
29	रबर उद्योग	--	--	--	--	--	--	0.68	--	0.68	N.A	Rubber
30	इलेक्ट्रॉनिक्स	--	--	--	--	--	--	42.28	--	41.96	N.A	Electronics
31	ब्रास मेटल	--	--	--	--	--	--	5.95	--	5.4	N.A	Brass Metal
32	ग्रामोद्योग वसाहत	--	--	--	--	--	--	14.53	--	14.53	N.A	Village Indl. Estate
33	मेणबत्ती उद्योग	--	--	--	--	--	--	10.25	--	9.95	N.A	Candle making
34	प्लॅस्टिक उद्योग	--	--	--	--	--	--	2.14	--	2.14	N.A	Plastic
35	ज्वेलरी	--	--	--	--	--	--	--	--	0	N.A	Jewellery
एकूण		24255	--	24104	--	42067	--	3316.42	--	3250.22	N.A	Total

आधार - महाराष्ट्र राज्य खादी ग्रामोद्योग मंडळ, मुंबई

Source - Maharashtra State Khadi and village Industries Board, Mumbai

(रुपये लाखात / Rs. in Lakh)

19. उत्पादन / MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.4

औद्योगिक क्षेत्रातील भू-खंड विकास / Industrial area estates developed
(2010-11)

अनुक्रमांक Serial No.	वर्ष/ जिल्हे	भूखंडाची संख्या No. of Estates	औद्योगिक घंधासाठी संपादित क्षेत्र Industrial area acquired हेक्टर/Hectare	औद्योगिक घंधासाठी भूखंड Industrial plots		Year /District
				विकसित Developed	वाटप केलेले Allotted	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
	1970-71	33	837.68	159	409	
	1980-81	59	743.55	1,755	2,137	
	1990-91*	58	24,066.99	24,706	20,548	
	1995-96	143	35,306.96	37,264	32,987	
1	मुंबई	1	134.8	325	325	Mumbai
2	मुंबई उपनगर					
3	ठाणे	13	5817.36	11999	11487	Thane
4	रायगड	7	4523.55	2963	2483	Raigad
5	रत्नागिरी	6	1437.04	1922	1739	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	274.81	747	667	Sindhudurg
7	नाशिक	6	1998.44	3685	3518	Nashik
8	धुळे	1	405.63	679	654	Dhule
9	नंदुरबार	2	774.19	276	196	Nandurbar
10	जळगाव	3	1240.21	2047	1986	Jalgaon
11	अहमदनगर	9	4709.62	3883	2622	Ahmednagar
12	पुणे	12	5196.74	6681	5964	Pune
13	सातारा	6	785.87	2204	1279	Satara
14	सांगली	9	1276.22	2331	2106	Sangli
15	सोलापूर	5	1809.49	1974	1778	Solapur
16	कोल्हापूर	6	1901.54	3253	2802	Kolhapur
17	औरंगाबाद	5	3511.3	5256	4869	Aurangabad
18	जालना	7	404.15	686	610	Jalna
19	परभणी	5	291.33	379	292	Parbhani
20	हिंगोली	3	228.9	253	224	Hingoli
21	बीड	2	83.53	233	229	Beed
22	नांदेड	5	1055.2	1019	911	Nanded
23	उस्मानाबाद	3	322.65	468	426	Osmanabad
24	लातूर	5	1457.39	1632	1508	Latur
25	बुलढाणा	6	610.84	1003	879	Buldhana
26	अकोला	10	1204.09	1919	1386	Akola
27	वाशिम	1	215.71	82	40	Washim
28	अमरावती	11	3368.6	903	800	Amravati
29	यवतमाळ	9	923.7	820	526	Yavatmal
30	वर्धा	5	738.21	680	594	Wardha
31	नागपूर	12	4155.79	4672	4246	Nagpur
32	भंडारा	4	273.98	128	128	Bhandara
33	गोंदिया	1	146.14	169	164	Gondiya
34	चंद्रपूर	7	1598.88	579	537	Chandrapur
35	गडचिरोली	1	84.42	141	135	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		189	52960.32	65991	58110	Maharashtra State

आधार.- मुख्य अभियंता, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ, मुंबई

Source.-Chief Engineer, Maharashtra Industrial Development Corporation, Mumbai

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 19.5

19. उत्पादन/

तक्ता क्रमांक/

चालू कारखान्यातील कामगारांच्या संख्येनुसार वर्गीकरण/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे	कामगार 1-9 Workers		कामगार 10-19 Workers		कामगार 20-49 Workers		कामगार 50-99 Workers		कामगार 100-499 Workers	
		F	W	F	W	F	W	F	W	F	W
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	मुंबई	570	3203	590	7844	307	9063	99	6861	68	12751
2	मुंबईउपनगर	1072	6404	1294	16909	621	19093	237	16689	265	50976
3	ठाणे	1284	9247	1509	21151	2473	64765	1552	87556	907	158494
4	रायगड	220	1659	186	2692	419	11723	227	13802	172	34634
5	रत्नागिरी	147	818	58	806	66	1995	34	2365	28	5965
6	सिंधुदुर्ग	64	309	23	320	28	884	13	863	6	894
7	नाशिक	477	2501	618	8535	518	16618	144	9872	147	30337
8	धुळे	182	990	58	775	49	1418	13	936	11	2450
9	नंदुरबार	50	251	16	220	13	390	5	329	0	0
10	जळगाव	295	1416	269	3655	178	5437	47	2775	29	6601
11	अहमदनगर	266	1081	292	4044	227	6397	43	3013	41	10121
12	पुणे	404	2352	799	10975	1588	44405	804	48752	707	141580
13	सातारा	120	462	112	1612	118	3606	63	4220	61	13422
14	सांगली	285	1320	248	3327	173	5127	44	2795	59	13353
15	सोलापूर	3581	18287	102	1370	93	2692	40	2660	31	8735
16	कोल्हापूर	521	2634	612	8775	361	1042	140	9342	138	29141
17	औरंगाबाद	175	758	185	2753	360	10460	76	5221	140	30752
18	जालना	49	218	40	854	136	4313	14	974	18	3747
19	परभणी	20	70	9	140	25	724	2	114	5	1123
20	हिंगोली	32	80	5	68	9	318	0	0	3	628
21	बीड	60	204	12	163	54	1753	3	184	9	2444
22	नांदेड	102	305	16	219	38	1135	5	333	0	0
23	उस्मानाबाद	13	50	3	41	5	188	7	501	8	1938
24	लातूर	73	237	23	320	21	617	5	339	14	3845
25	बुलढाणा	137	569	128	1667	63	1760	17	1139	9	1598
26	अकोला	163	890	208	2742	53	1555	9	692	7	1254
27	वाशिम	50	205	41	614	18	511	1	84	0	0
28	अमरावती	175	693	151	1866	46	1265	4	254	6	1362
29	यवतमाळ	89	361	123	1616	81	2090	11	805	11	2029
30	वर्धा	56	248	22	305	29	876	13	794	16	3806
31	नागपूर	735	3738	376	5069	311	9289	131	8558	117	25800
32	भंडारा	53	226	32	386	22	645	5	315	5	895
33	गोर्दिया	51	297	24	316	12	328	2	100	0	0
34	चंद्रपूर	87	391	53	700	24	805	13	586	22	3928
35	गडचिरोली	13	70	23	256	5	118	1	54	4	1049
	महाराष्ट्र राज्य	11671	62544	8262	112805	8544	242784	3824	234147	3078	608196

F = कारखाने/

W = कामगार /

आधार.-औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

MANUFACTURING

TABLE No. 19. 5

Distribution of working factories according to working strength

(2011)

कामगार 500-999 Workers		कामगार 1,000-4,999 Workers		५,००० व त्याहून अधिक कामगार 5,000 and above Workers		एकूण Total		District
F	W	F	W	F	W	F	W	(2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	
5	3822	5	13911	2	18164	1646	75619	Mumbai
18	13106	12	28576	2	17461	3521	169214	Mumbai Suburban
67	37602	25	39758	0	0	7817	418573	Thane
17	11436	8	15266	0	0	1249	91212	Raigad
0	0	4	5428	0	0	337	17377	Ratnagiri
0	0	0	0	0	0	134	3270	Sindhudurg
18	12550	11	20188	0	0	1933	100601	Nashik
0	0	1	2307	0	0	314	8876	Dhule
0	0	1	1015	0	0	85	2205	Nandurbar
5	3122	4	8999	0	0	827	32005	Jalgaon
14	10247	1	15312	0	50481	884	36080	Ahmednagar
100	66587	50	93610	1	1312	4453	409573	Pune
13	9594	1	1681	0	0	488	34597	Satara
11	6539	1	1222	0	0	821	33683	Sangli
6	4604	0	0	0	0	3853	38348	Solapur
22	15293	5	5922	0	0	1799	72149	Kolhapur
9	6433	5	10056	0	0	950	66433	Aurangabad
0	0	0	0	0	0	257	10106	Jalna
0	0	0	0	0	0	61	2171	Parbhani
0	0	0	0	0	0	49	1094	Hingoli
0	0	1	1253	0	0	139	6001	Beed
0	0	0	0	0	0	161	1992	Nanded
0	0	0	0	0	0	36	2718	Osmanabad
0	0	0	0	0	0	136	5358	Latur
3	2105	0	0	0	0	357	8838	Buldhana
0	0	1	1077	0	0	441	8210	Akola
0	0	0	0	0	0	110	1414	Washim
0	0	0	0	0	0	382	5440	Amravati
0	0	1	2127	0	0	316	9028	Yavatmal
5	3194	3	3906	0	0	144	13129	Wardha
14	10083	6	8052	0	0	1690	70589	Nagpur
0	0	1	1607	0	0	118	4074	Bhandara
0	0	0	0	0	0	89	1041	Gondiya
0	0	6	9916	0	0	205	16326	Chandrapur
0	0	0	0	0	0	46	1547	Gadchiroli
339	223451	153	279754	153	279754	35848	1761018	Maharashtra State

Factories

Workers

Source.-Directorate of Industrial Safety and Health, Mumbai

19. उत्पादन/

तक्ता क्रमांक /

३१ डिसेंबर, २०१० रोजी संपणाऱ्या वर्षातील चालू कारखान्यांची व त्यातील सरासरी दैनिक कामगाऱ्यांची प्रमुख उद्योग गटानुसार संख्या /

		01		02		05		07		08	
		कृषि शिकार व संबंधित सेवा		वनसंवर्धन आणि ओंडके पाडणे		कोळसा, दगडी कोळसा यांचे खाणाम		कच्चे धातुंचे खाणाम			
अ.क्र.	जिल्हे	Agriculture, hunting and related service activities		Forestry, logging & related service activities		Other mining and quarrying		Mining of metal ores		Other Mining quarrying	
Sr.No		F	W	F	W	F	W	F	W	F	W
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	मुंबई	1	5	9	443
2	मुंबईउपनगर										
3	ठाणे	1	20
4	रायगड
5	रत्नागिरी
6	सिंधुदुर्ग
7	नाशिक	1	25
8	धुळे	23	582	1	12
10	जळगाव	109	4071	1	16
11	अहमदनगर	14	494
12	पुणे	1	76
13	सातारा	1	15
14	सांगली
15	सोलापूर	1	12
16	कोल्हापूर	0
17	औरंगाबाद	64	2106
18	जालना	92	2910
19	परभणी	18	972
20	हिंगोली	7	255
21	बीड	44	1648
22	नांदेड	11	257
23	उस्मानाबाद	1	79
24	लातूर	0
25	बुलढाणा	101	3297
26	अकोला	94	1925	2	25
27	वाशिम	35	736
28	अमरावती	80	1202
29	यवतमाळ	139	3755	5	391
30	वर्धा	23	1204
31	नागपूर	9	11	1	17
32	भंडारा	1
33	गोंदिया
34	चंद्रपूर	3
35	गडचिरोली
	महाराष्ट्र राज्य	873	25652	1	5	7	416	0	0	12	488

MANUFACTURING**TABLE No.19.6****Number of working factories and average daily employment in Major Groups of Industries during the year ending 31 st Dec.,2010**

10 खाद्य उत्पादने Mfg. of food products		11 पेय उत्पादने फरची सफाई व रंगाई Mfg. of beverages		12 तंबाखूचे उत्पादन Mfg. Of tobacco products		13 कापडाचे उत्पादन Mfg. Of textiles		Districts
F (13)	W (14)	F (15)	W (16)	F (17)	W (18)	F (19)	W (20)	(2)
107	9847	16	1279	2	594	143	3462	Mumbai Mumbai Suburban
223	11118	99	3541	2	85	955	59384	Thane
117	7357	31	2121	28	3926	Raigad
32	1684	41	868	1	18	4	61	Ratnagiri
33	1637	14	88	Sindhudurg
129	6105	39	1524	124	3419	Nashik
132	4000	23	141	55	4980	Dhule
211	5962	21	147	13	737	7	902	Jalgaon
131	12699	21	781	6	1483	7	254	Ahmednagar
201	23901	57	2505	5	1375	31	4985	Pune
92	7652	19	476	4	134	4	591	Satara
130	11414	18	324	133	3690	Sangli
113	10065	10	134	2	220	3558	23289	Solapur
155	18119	18	331	5	75	449	17398	Kolhapur
29	2282	24	4144	2	80	22	341	Aurangabad
31	2402	2	24	1	46	3	454	Jalna
17	1388	1	4	2	40	Parbhani
11	1584	Hingoli
15	2659	3	19	1	358	Beed
38	1782	8	186	1	41	Nanded
9	2183	4	375	Osmanabad
54	4295	2	104	2	55	Latur
118	1652	8	39	9	2496	Buldhana
238	2736	9	78	7	845	Akola
21	325	1	33	7	129	Washim
89	1383	6	29	8	524	Amravati
30	1554	7	187	5	2190	Yavatmal
16	1325	1	3	28	3527	Wardha
114	5832	33	671	2	138	25	5981	Nagpur
10	197	7	88	1	11	Bhandara
42	608	2	24	4	94	Gondiya
38	789	2	4	Chandrapur
26	243	2	7	Gadchiroli
2752	166779	545	19904	49	5079	5623	143708	Maharashtra State

		14		15		16		17		18	
		परिधान करण्याच्या वस्तू		चामडे कमावणे व चामड्याची उत्पादने		लाकूड आणि लाकडांचे उत्पादने		कागद आणि कागदाच्या वस्तू		मुद्रण आणि ध्वनी व चित्रमुद्रणाचे पुर्नउत्पादन	
अ. क्र.	जिल्हे	Mfg. of wearing apparels		Tanning of leather and leather product		Wood and Wood products		Paper and Paper Products		Printing & reproduction of recorvded media	
Sr.No		F	W	F	W	F	W	F	W	F	W
(1)	(2)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)
1	मुंबई	289	6804	47	1159	74	624	53	805	169	3939
2	मुंबईउपनगर										
3	ठाणे	189	14289	20	912	239	3385	182	7383	241	11700
4	रायगड	8	750	51	834	30	872	25	1046
5	रत्नागिरी	60	258	7	362
6	सिंधुदुर्ग	43	184	1	18
7	नाशिक	3	79	7	192	175	904	85	2454	30	8388
8	धुळे	4	975	68	258	2	30	1	16
9	नंदुरबार										
10	जळगाव	0	..	1	10	142	524	18	299	9	490
11	अहमदनगर	5	176	164	513	18	178	5	74
12	पुणे	22	1735	2	55	135	1851	106	5411	102	4149
13	सातारा	1	110	2	36	72	210	10	408	3	83
14	सांगली	13	1223	1	11	101	793	24	588	17	289
15	सोलापूर	7	214	2	20	103	804	12	175	10	228
16	कोल्हापूर	5	678	3	36	185	2035	17	487	25	1093
17	औरंगाबाद	1	25	108	536	47	1756	15	564
18	जालना	25	85	2	33	1	26
19	परभणी	0	21	53	0	..	1	20
20	हिंगोली	0	..	30	63
21	बीड	47	153	2	58
22	नांदेड	88	228	1	20	2	33
23	उस्मानाबाद	0	..	12	40
24	लातूर	55	145	2	49	2	39
25	बुलढाणा	70	197	24	498
26	अकोला	61	267	1	12	5	199
27	वाशिम	35	103	3	27
28	अमरावती	1	12	131	521	3	33	3	33
29	यवतमाळ	1	5	80	172	2	44
30	वर्धा	1	393	38	169	3	27	0	..
31	नागपूर	2	93	0	..	518	3177	56	1965	48	1935
32	भंडारा	4	150	42	150	1	172
33	गोदिया	1	17	19	107	4	188
34	चंद्रपूर	0	64	280	15	1685
35	गडचिरोली	6	42	3	766
महाराष्ट्र राज्य		545	27360	97	2799	3062	19665	734	26803	714	34344

TABLE No.19.6-contd.--

19		20		21		22		Districts
कोळसा, शुध्द पेट्रोलियम उत्पादने व अणु इंधन Coke, retined, Petroleum Product and nuclear fuel		रसायने आणि रासायनिक उत्पादने Chemicals and Chemical Products		Manufacture of Pharmaceuticals, medicinal, chemical products		रबर व प्लॉस्टिक उत्पादने Rubber and Plastics Products		
F	W	F	W	F	W	F	W	(2)
(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	
8	7984	134	8717	58	3542	192	4880	Mumbai
								Mumbai Suburban
88	3624	1024	38128	378	19249	535	18177	Thane
36	2258	359	28465	98	8514	71	3396	Raigad
1	4	70	5480	13	765	17	239	Ratnagiri
..	..	4	64	1	15	3	23	Sindhudurg
6	296	142	3627	37	3559	124	8875	Nashik
3	88	22	512	4	84	20	431	Dhule
								Nandurbar
1	6	45	946	20	297	81	6739	Jalgaon
..	..	36	1453	2	19	31	585	Ahmednagar
13	658	233	9704	97	11358	278	19754	Pune
1	70	14	262	9	1044	26	3428	Satara
6	307	25	706	10	310	39	546	Sangli
0	..	20	409	13	1283	35	1027	Solapur
8	323	42	1038	8	324	46	1341	Kolhapur
4	211	58	2190	48	5978	77	5725	Aurangabad
..	..	14	279	9	163	Jalna
..	..	0	1	7	Parbhani
..	Hingoli
..	..	13	112	0	..	Beed
0	..	10	485	2	96	1	8	Nanded
..	..	6	326	1	14	Osmanabad
..	..	3	38	1	30	1	12	Latur
..	..	9	540	2	21	5	121	Buldhana
4	164	8	424	2	233	9	132	Akola
1	150	1	19	1	12	Washim
..	..	10	229	1	5	13	184	Amravati
..	..	4	172	1	25	Yavatmal
1	11	5	832	5	632	0	..	Wardha
17	376	106	2901	29	1024	74	3895	Nagpur
0	..	4	40	2	39	2	12	Bhandara
..	..	10	177	10	177	1	11	Gondiya
2	67	18	578	2	15	Chandrapur
..	..	2	31	1	18	Gadchiroli
200	16597	2451	108884	853	58655	1694	79738	Maharashtra State

अ.क्र. Sr.No	जिल्हे (2)	23		24		25		26	
		Manufacture of Other Non-metallic Mineral Products		Manufacture of Basic metals		Fabricated metal products except mach. & equipment		Manufacture of computer, electronic and optical products	
		F (39)	W (40)	F (41)	W (42)	F (43)	W (44)	F (45)	W (46)
1	मुंबई	82	1519	66	1599	469	17911	75	3815
2	मुंबईउपनगर								
3	ठाणे	140	6882	257	19280	1242	58129	70	4653
4	रायगड	57	6425	138	15260	160	9260	7	745
5	रत्नागिरी	13	399	3	80	21	1682	3	97
6	सिंधुदुर्ग	7	243	1	811	8	218
7	नाशिक	65	3718	107	5786	313	13800	36	2364
8	धुळे	12	129	0	381	5	47
9	नंदुरबार						
10	जळगाव	13	577	7	121	20	380
11	अहमदनगर	16	200	45	2001	195	5284	3	397
12	पुणे	101	5123	148	15242	1188	67977	178	16284
13	सातारा	6	207	26	4344	78	4278	3	284
14	सांगली	34	580	69	3535	31	1305	0	..
15	सोलापूर	13	448	20	1049	18	663	2	43
16	कोल्हापूर	46	728	196	9025	281	7189	8	1039
17	औरंगाबाद	20	1497	32	2290	186	7305	14	3012
18	जालना	2	58	56	3582	4	118
19	परभणी	5	73	0
20	हिंगोली	0		0
21	बीड	5	289	1	35
22	नांदेड	1	20	1	33	8	278
23	उस्मानाबाद	1	21	0
24	लातूर	5	94	5	128
25	बुलढाणा	7	127	2	25	1	15
26	अकोला	7	108	9	219	1	10
27	वाशिम	2	42	1	11
28	अमरावती	15	185	2	20	8	84	1	18
29	यवतमाळ	37	445	1	89
30	वर्धा	4	78	4	1188	3	485
31	नागपूर	91	3339	165	10868	110	5611	2	104
32	भंडारा	5	48	3	1614	28	451
33	गोंदिया	2	18	1	54
34	चंद्रपूर	38	6971	1	922	1	148
35	गडचिरोली	2	29
	महाराष्ट्र राज्य	854	40620	1366	99557	4379	202515	403	33003

TABLE No.19.6-contd.--

27		28		29		30		31		Districts
विद्युत यंत्रसामग्री उत्पादन Manufacture of Electrical Equipment		Manufacture of Machinery and Apparatus N.E.C.		मोटार वाहने ट्रेलर्स व निम-ट्रेलर्स Mfg. of Motor Vehicles, Trailors & Semi-Trailors		इतर परिवहन सामग्री उत्पादने Mfg. of other transport equipment		फर्निचरचे उत्पादन शुध्दीकरण व वितरण Mfg. of Furnitutre		
F (47)	W (48)	F (49)	W (50)	F (51)	W (52)	F (53)	W (54)	F (55)	W (56)	(2)
167	12902	291	11286	40	3568	7	158	27	275	Mumbai Mumbai Suburban
262	17459	331	17392	47	2914	15	1256	29	933	Thane
25	1938	28	1639	43	1253	2	121	Raigad
5	104	1	127	3	2859	2	17	Ratnagiri
..	..	1	44	1	7	Sindhudurg
12	513	80	4092	38	11498	6	1596	10	341	Nashik
1	13	1	17	Dhule Nandurbar
20	1082	8	195	9	1942	1	1428	3	26	Jaigaon
18	2815	8	1355	5	174	Ahmednagar
250	21584	371	49133	436	90008	19	6369	25	1202	Pune
9	2218	35	3725	3	220	3	811	3	54	Satara
19	570	31	2235	3	68	4	167	9	184	Sangli
3	49	8	155	2	118	2	322	4	25	Solapur
18	1829	38	3398	8	220	1	23	12	171	Kolhapur
38	3530	25	3227	40	5050	47	7378	1	5	Aurangabad
1	185	3	439	Jalna
..	Parbhani
..	Hingoli
..	..	2	32	Beed
..	Nanded
..	Osmanabad
..	Latur
..	Buldhana
2	54	2	82	2	20	Akola
..	..	3	169	2	22	Washim
3	29	Amravati
..	Yavatmal
..	..	2	67	2	67	Wardha
32	839	21	601	21	801	4	58	15	345	Nagpur
1	5	1	249	Bhandara
..	Gondiya
..	..	1	30	1	30	Chandrapur
..	Gadchiroli
886	67718	1291	99440	693	117757	115	22795	150	3801	Maharashtra State

अ.क्र.	जिल्हे	33		35		36		43		45	
		F	W	F	W	F	W	F	W	F	W
Sr.No	(2)	(57)	(58)	(59)	(60)	(61)	(62)	(63)	(64)	(65)	(66)
1	मुंबई	817	34482	1	107	3	2394	9	711	6	228
2	मुंबईउपनगर										
3	ठाणे	44	2295	42	2914	15	2091	15	843	2	40
4	रायगड	1	20	1	18	17	1343	3	113	4	110
5	रत्नागिरी	3	140	5	1378	2	28
6	सिंधुदुर्ग	1	4
7	नाशिक	9	350	102	8813	7	1682	33	421
8	धुळे	4	44
9	नंदुरबार
10	जळगाव	1	15	3	99	2	1851	5	82
11	अहमदनगर	3	38	7	130
12	पुणे	20	1127	8	575	18	687	10	596	5	255
13	सातारा	1	36	3	63	4	117
14	सांगली	2	135	3	90	2	32	8	102
15	सोलापूर	2	60	3	159	8	91
16	कोल्हापूर	3	48	5	72	8	182	13	200
17	औरंगाबाद	3	45	2	238	4	132	4	64
18	जालना	3	41
19	परभणी	1	36
20	हिंगोली
21	बीड	2	3116
22	नांदेड	1	30	1	18
23	उस्मानाबाद
24	लातूर
25	बुलढाणा	2	19	1	6	2	8
26	अकोला	1	10	1	7	3	3288
27	वाशिम
28	अमरावती	1	10
29	यवतमाळ	2	91	1	7
30	वर्धा	2	85
31	नागपूर	2	17	5	420	12	10594	5	122
32	भंडारा	1	4	1	11
33	गोंदिया	1	10
34	चंद्रपूर	7	3450
35	गडचिरोली	1	68
महाराष्ट्र राज्य		911	38767	176	13474	121	32721	140	3763	17	633

TABLE No.19.6-contd.--

46		47		32		72		95		Districts
घाऊक व्यापार व मिशन व्यापार		किरकोळ व्यापार		Other		संशोधन व विकास		Repair of computers and personal & household goods		
Wholesale trade (Except Motor vehicles & Motor cycles)		Retail trade (Except Motor vehicles & Motor cycles)		Manufacturing		Research and Development				(2)
F (67)	W (68)	F (69)	W (70)	F (71)	W (72)	F (73)	W (74)	F (75)	W (76)	
117	5606	14	1127	817	34482	4	248	15	3206	Mumbai Mumbai Suburban
101	6483	8	254	44	2295	9	278	7	393	Thane
24	2499	3	305	1	20	Raigad
14	642	3	140	Ratnagiri
9	350	Sindhudurg
47	2518	2	90	9	350	1	239	Nashik
14	815	1	39	Dhule
				Nandurbar
20	1013	1	15	Jalgaon
34	1529	5	45	Ahmednagar
130	10271	30	925	20	1127	6	346	Pune
19	957	Satara
25	1025	1	25	2	135	1	18	Sangli
31	1214	2	60	Solapur
54	2483	1	80	3	48	Kolhapur
27	1876	3	45	Aurangabad
7	230	Jalna
7	336	Parbhani
1	28	Hingoli
8	523	Beed
13	744	Nanded
7	959	Osmanabad
8	544	Latur
11	521	2	19	Buldhana
22	768	1	10	Akola
4	141	Washim
13	471	Amravati
17	649	Yavatmal
9	226	Wardha
77	3548	5	165	2	17	Nagpur
5	234	1	4	Bhandara
2	63	1	4	Gondiya
11	662	1	23	Chandrapur
3	67	Gadchiroli
891	49995	71	3078	911	38767	13	524	48	4729	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक / TABLE No.19.6-contd.--

अ.क्र. Sr.No	जिल्हे (2)	85 शिक्षण Education		88 सामाजिक कार्य social work activities refuse disposal		37 मल व केरकचरा विल्हेवाट आणि स्वच्छता Sewage and Cultural and sanitation		92 मनोरंजनपर, सांस्कृतिक व क्रिडा कार्यक्रम Recreational activities sporting activities		93 इतर सेवा कार्य Other Service		Districts (2)
		F (77)	W (78)	F (79)	W (80)	F (81)	W (82)	F (83)	W (84)	F (85)	W (86)	
1	मुंबई	1	52	17	233	1	27	8	212	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	Mumbai Suburban
3	ठाणे	4	140	Thane
4	रायगड	Raigad
5	रत्नागिरी	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
7	नाशिक	0	..	Nashik
8	धुळे	Dhule
9	नंदुरबार	Nandurbar
10	जळगाव	Jalgaon
11	अहमदनगर	1	27	Ahmednagar
12	पुणे	10	398	4	133	Pune
13	सातारा	Satara
14	सांगली	Sangli
15	सोलापूर	1	20	1	3	Solapur
16	कोल्हापूर	3	49	Kolhapur
17	औरंगाबाद	Aurangabad
18	जालना	Jalna
19	परभणी	Parbhani
20	हिंगोली	Hingoli
21	बीड	Beed
22	नांदेड	1	24	Nanded
23	उस्मानाबाद	Osmanabad
24	लातूर	Latur
25	बुलढाणा	Buldhana
26	अकोला	Akola
27	वाशिम	Washim
28	अमरावती	Amravati
29	यवतमाळ	Yavatmal
30	वर्धा	Wardha
31	नागपूर	1	41	Nagpur
32	भंडारा	Bhandara
33	गोंदिया	Gondiya
34	चंद्रपूर	Chandrapur
35	गडचिरोली	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1	52	44	1048	25	692	Maharashtra State

F = कारखाने / Factories

W = कामगार / Workers

आधार : औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Industrial Safety and Health, Govt. of Maharashtra, Mumbai

19. वस्तुनिर्माण / MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.7

महाराष्ट्रातील औद्योगिक उत्पादन / Industrial Production in Maharashtra
(2010-11)

अनुक्रमांक Sr. No.	उत्पादित वस्तूचे नाव	परिमाण	उत्पादन Production	Unit	Name of the Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(2)
1	कोळसा	हजार टन	36932	Thousand Tonnes	Coal (Including lignite)
2	चुनखडी	हजार टन	10431	Thousand Tonnes	Lime Stons
3	साखर	टन	71.06	lakh M. Tonnes	Sugar
4	मीठ	हजार टन	180	Thousand Tonnes	Salt
5	वनस्पती	हजार टन	N.A.	Thousand Tonnes	Vanaspati
6	सर्व प्रकारचे सूत	हजार टन	N.A.	Thousand Tonnes	All Yarn
7	सर्व प्रकारचे कापड	हजार मीटर	N.A.	Thousand Meters	All cloth
8	पेट्रोलियम (क्रुड)	हजार टन	N.A.	Thousand Tonnes	Petroleum (crude)
9	पेट्रोलियम पदार्थ	हजार टन	N.A.	Thousand Tonnes	Petroleum refinery products
10	तयार पोलाद	हजार टन	N.A.	Thousand Tonnes	Finished steel
11	पोलादाची लगड	हजार टन	N.A.	Thousand Tonnes	Steel Ingots
12	कठीण मिश्र धातु	हजार टन	N.A.	Thousand Tonnes	Ferroy alloys
13	रेल्वे डबबे	संख्या	N.A.	Numbers	Railway Coaches
14	वीज	दशलक्ष वि.वॉट तास	83017	Million KWH	Electricity

N. A. -उपलब्ध नाही / Not available

आधार.- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source-Source:- Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai.

19. उत्पादन/MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.8

वार्षिक उद्योग पाहणी (गणना + गैर-गणना) / Annual Survey of Industries (Census+Non-census)
(2010-11)

(रुपये लाखात / Rs. in Lakh)

अनुक्रमांक Sr. No.	उद्योग गट	कारखान्यांची संख्या No. of Factories	उत्पादक भांडवल Productive Capital	सर्व कर्मचारी (संख्या) All emplo- yees (No.)	एकूण उत्पादन Total Output	मूल्यवृद्धी Value added	Industries groups (2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	
1	सूत काढणे, वटणी, सफाई इत्यादी	927	237876	25574	1204878	222018	Cotton, ginning, cleaning etc.
2	मीठाचे उत्पादन	44	467	1476	1028	759	Extraction of salt
3	खाद्य उत्पादने	2705	2182203	193737	8456371	698428	Manufacture of Food products
4	पेये	243	529895	12855	497711	104640	Manufacture of Beverages
5	तंबाखू उत्पादने	128	28701	37378	113399	30753	Manufacture of Tobacco products
6	वस्त्रोद्योग	1974	1785262	144325	3118355	395651	Manufacture of Textiles
7	परिधान करण्याची वस्त्रे	1104	257829	46504	811744	169876	Manufacture of Wearing apparels
8	चामडे व तत्सम वस्तूंचे उत्पादन	138	9955	4775	77929	16136	Manufacture of leather and related products
9	लाकूड व लाकडाची उत्पादने (फर्निचर सोडून)	292	39182	5444	156105	15702	Manufacture of Wood and products of wood and cork, except furniture; Manufacture of articals of straw and plaiting materials
10	कागद आणि कागदाची उत्पादने	955	713007	27474	757827	119310	Manufacture of Paper and paper products
11	मुद्रण व ध्वनी व चित्रमुद्रणाचे पुर्नउत्पादन	998	398385	30634	791528	218195	Printing and reproduction of recorded media
12	कोळसा, शुध्द पेट्रोलियम यांची उत्पादने इ.216	1421	1421165	12246	10725926	3475029	Manufacture of Coke refined petroleum products
13	रसायने व रासायनिक उत्पादने	1903	2951405	97993	5750230	1204666	Manufacture of Chemicals and chemical products
14	औषध, वैद्यकीय रसायने व वनस्पती शास्त्रीय उत्पादने	803	2011909	87996	2811199	693140	Manufacture of pharmaceuticals, medicinal chemical and botanical products
15	रबर आणि प्लॅस्टिक उत्पादने	1801	12116890	76410	3227917	959297	Manufacture of Rubber and plastic products
16	इतर अधातू खनिज उत्पादने	1041	734958	35876	951848	232383	Manufacture of Other non-metallic min. products
17	मूलभूत धातूंची उत्पादने	1499	5350926	120550	8942843	913511	Manufacture of Basic metals
18	धातूच्या तयार वस्तूंची उत्पादने (यंत्रे व यंत्रसामग्री सोडून)	3065	1634638	143522	4227214	979664	Manufacture of Fabricated metal products except machinery and equipment
19	संगणक ,विद्युत आणि ऑप्टिकल उत्पादने	482	1138753	39675	1751831	330895	Manufacture of computer, electronic and optical products
20	विद्युत सामग्रीची उत्पादने	1383	1298089	79995	3596063	797518	Manufacture of electrical equipment
21	यंत्र व यंत्रसामग्रीचे उत्पादन	2203	2257716	157114	5971415	1389473	Manufacture of Machinery and equipments, n.e.c.
22	मोटार वाहने, ट्रेलर्स व निम-ट्रेलर्स यांचे उत्पादन	1206	142027	155598	6565937	686841	Manufacture of motor vehicles, trailers ans semi-trailors
23	इतर परिवहन सामग्रीचे उत्पादन	340	750051	41387	2661269	569765	Manufacture of other transport equipments
24	फर्निचरचे उत्पादन	222	125559	50567	2373835	279104	Manufacture of furniture
25	इतर उत्पादने	1056	803131	50567	2373835	279104	Other manufacturing

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
26	यंत्र व यंत्रसामग्रीची दुरुस्ती व यंत्रसामग्री बसविणे	128	143597	10962	130631	42662	Repair and installation of machinery and equipment
27	वीज,वायू,वाफ आणि वातानू-कूलित सेवेचा पुरवठा	—	—	—	—	—	Electricity, gas and steam and airconditioning supply
28	घाऊक व किरकोळ व्यापार आणि मोटार व मोटारसायकल यांची दुरुस्ती	—	—	—	—	—	Wholesale and retail trade and repair of motor vehicles and motorcycles
29	गोदामे व वाहतुकीसाठी सहाय्यकारी कार्ये	—	—	—	—	—	Warehousing and support activities for transportation
30	प्रकाशने	36	40972	2179	25037	-1361	Publishing activities
31	चलतचित्रे, व्हिडीओ आणि दूरदर्शन कार्यक्रमांचे निर्मिती, ध्वनीमुद्रण आणि संगीत प्रकाशनाच्या संदर्भातील क्रिया	—	—	—	—	—	Motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities
32	संगणक, वैयक्तिक व गृहोपयोगी वस्तूंची दुरुस्ती	—	—	—	—	—	Repair of computers and personal and household goods
33	कचरा एकत्रीकरण व त्याची विल्हेवाट	17	22372	1241	22689	5287	Waste collection, treatment and disposal activities, materials recovery
34	इतर खाजगी सेवा कार्ये एकूण	983	2028580	34453	2332700	301781	Other personal service activities
		27892	41155500	1728507	80429294	15130227	Total

२०. वीज व ऊर्जा

२०.१ राज्यातील विजेची स्थापित क्षमता, उत्पादन व वापर आणि विद्युतीकरण झालेली गावे व शहरे याबद्दलची माहिती या विभागात दिली आहे.

२०.२ या भागात विजेची (१) स्थापित क्षमता, (२) उत्पादन व (३) वापर यांची आकडेवारी फक्त सार्वजनिक वापरासाठी दिली आहे. महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळाने हाती घेतलेल्या विद्युतीकरण कार्यक्रमाच्या प्रगतीबद्दलच्या आकडेवारीत खाजगी संस्थांनी वीजपुरवठा केलेली गावे व शहरे यांच्या संख्येचाही समावेश आहे.

20. ELECTRICITY AND POWER

20.1 Information on installed capacity, production and consumption of electricity and towns and villages electrified in the State is given in this Section.

20.2 The figures of (i) installed capacity, (ii) generation and (iii) consumption of electricity given in table relate only to public utilities. The data on progress of electrification under Maharashtra State Electricity Board also includes villages and towns which are electrified by the private agencies.

20. वीज व ऊर्जा / ELECTRICITY AND POWER

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 20.1

महाराष्ट्रातील विजेचा पुरवठा व वापर

Supply and Consumption of Electricity in Maharashtra State

अ.क्र. Sr. No.	बाब (1)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	2008-09 (7)	2009-10 (8)	2010-11 (9)	Item (2)
I	स्थापित क्षमता (हजार किलोवॉट)								I. Installed capacity (000 kw)
(१)	बाष्पजन्य	443	1,051	2,771	6,462	6,925	8,825	9,665	(I) Steam
(२)	तेलजन्य	34	14	Neg.	Neg.	Neg	Neg	Neg	(ii) Oil
(३)	जलजन्य	282	844	1,317	1,552	2,344	2,916	3,366	(iii) Hydro
(४)	अणुशक्तीजन्य	--	210	210	190		--	--	(iv) Nuclear
(५)	नैसर्गिक वायु	--	--	--	672	852	1,772	2,714	(v) Natural Gas
	एकूण	759	2,119	4,298	8,876	10,121	13,513	15,745	Total
I	उत्पादन (दशलक्ष किलोवॉट तास)								II. Output (Million kwh)
(१)	बाष्पजन्य	1,835	3,392	11,416	28,085	42,061	54,976	52,796	(I) Steam
(२)	तेलजन्य	68	Neg.	Neg.	Neg.	Neg	Neg	Neg	(ii) Oil
(३)	जलजन्य	1,365	4,533	6,448	5,615	3,906	5,654	6,374	(iii) Hydro
(४)	अणुशक्तीजन्य	--	1,209	887	881		--	--	(iv) Nuclear
(५)	नैसर्गिक वायु	--	--	--	2,730	6,943	15,322	18,729	(v) Natural Gas
(६)		--	--	--	--	11	--	--	(vi) Others
III	एकूण	3,268	9,134	18,751	37,311	62,317	75,952	77,899	III. Total
	वर्षातील वापर (दशलक्ष किलोवॉट तास)								Consumption (Million kwh)
(१)	घरगुती दिवाबत्ती व लहान प्रमाणावर वीजशक्ती.	260	732	1,779	5,065	11,172	18,171	19,547	(I) Domestic light and small power
(२)	वाणिज्यिक दिवाबत्ती व लहान प्रमाणावर वीजशक्ती.	198	547	949	2,068	4,106	10,546	11,571	(ii) Commercial light and small power
(३)	उद्योगधंद्याकरिता वीज.	1,853	5,312	8,130	14,706	18,363	30,866	34,416	(iii) Industrial power
(४)	सार्वजनिक दिवाबत्ती.	20	74	159	291	551	807	846	(iv) Public lighting
(५)	रेल्वे चालविण्यासाठी वीज	339	421	766	970	1,580	2,119	2,707	(v) Railway traction
(६)	जलसिंचन व जलापनयन	15	356	1,723	6,604	9,939	13,925	16,257	(vi) Irrigation and dewatering
(७)	पाणीपुरवठा	35	146	330	N.A.	1,199	1,851	1,464	(vii) Water works
(८)	संकीर्ण	--	62	198	1,071	378	854	589	(viii) Miscellaneous
	एकूण	2,720	7,650	14,034	30,775	47,288	79,139	87,397	Total

Neg. नगण्य / Negligible

N. A. उपलब्ध नाही / Not available

टिप : वरील आकडे केवळ सार्वजनिक सेवा उद्योग संबंधातील आहेत

Note :— The above figures related to public utilities only

आधार : महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, मुंबई

Source.— Maharashtra State Electricity Board, Mumbai

20. वीज व ऊर्जा / ELECTRICITY AND POWER

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 20.2

विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची/गावांची संख्या / Number of towns/villages electrified
(2010-11)

अ. क्र. / Serial No.	जिल्हे / वर्ष/Year	शहरे / Towns	वस्ती असलेल्या खेड्यांची संख्या / Inhabited villages	विजेचा पुरवठा झालेल्या खेड्यांची संख्या / Villages Electrified	विद्युतीकरण झालेल्या खेड्यांची वस्ती असलेल्या खेड्यांशी टक्केवारी / Percentage of electrified villages to inhabited villages	District	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)	
	1960-61	..	266	35,851	587	1.64	
	1970-71	..	289	35,778	12,321	34.44	
	1980-81	..	289	39,354	27,625	77.21	
	1990-91	..	307	39,354	39,106	99.37	
	2001-02		336	40,412	40,351	99.85	
	2009-10		377	41095	37057	90.17	
1	मुंबई	1	Mumbai
2	मुंबई उपनगर						Mumbai Suburban
3	ठाणे	37	1727	1727	100.00	Thane	
4	रायगड	26	1859	1809	97.31	Raigad	
5	रत्नागिरी	10	1539	1539	100	Ratnagiri	
6	सिंधुदुर्ग	5	743	730	98.25	Sindhudurg	
7	नाशिक	18	1923	1922	99.95	Nashik	
8	धुळे	3	678	677	99.85	Dhule	
9	नंदुरबार	5	935	735	78.61	Nandurbar	
10	जळगाव	15	1491	1488	99.80	Jalgaon	
11	अहमदनगर	18	1578	1578	100	Ahmednagar	
12	पुणे	25	1844	1839	99.73	Pune	
13	सातारा	15	1716	1714	99.88	Satara	
14	सांगली	8	721	721	100.00	Sangli	
15	सोलापूर	10	1138	1138	100.00	Solapur	
16	कोल्हापूर	18	1196	1193	99.75	Kolhapur	
17	औरंगाबाद	9	1300	1300	100.00	Aurangabad	
18	जालना	4	963	963	100.00	Jalna	
19	परभणी	8	830	830	100.00	Parbhani	
20	हिंगोली	4	672	672	100.00	Hingoli	
21	बीड	6	1354	1354	100.00	Beed	
22	नांदेड	13	1546	1546	100.00	Nanded	
23	उस्मानाबाद	8	729	729	100.00	Osmanabad	
24	लातूर	5	921	921	100.00	Latur	
25	बुलढाणा	11	1297	1292	99.61	Buldhana	
26	अकोला	8	862	862	100.00	Akola	
27	वाशिम	4	702	702	100.00	Washim	
28	अमरावती	11	1679	1635	97.38	Amravati	
29	यवतमाळ	13	1856	1810	97.52	Yavatmal	
30	वर्धा	7	1004	1004	100.00	Wardha	
31	नागपूर	29	1628	1569	96.38	Nagpur	
32	भंडारा	6	778	778	100.00	Bhandara	
33	गोंदिया	2	893	892	99.89	Gondiya	
34	चंद्रपूर	14	1472	1450	98.51	Chandrapur	
35	गडचिरोली	2	1521	1420	93.36	Gadchiroli	
	महाराष्ट्र राज्य	378	41095	40539	98.65	Maharashtra State	

टिप : १९८१ च्या जनगणनेनुसार महाराष्ट्रात ३९,६६१ एकूण शहरे व वस्ती असलेली खेडी आहेत. त्यापैकी ३९,४१३ शहरे व वस्ती असलेल्या खेड्यांना पुरवठा करण्यात आला व बाकीच्या २४८ वस्ती नसलेली खेडी आहेत. अशा तऱ्हेने ३१ मार्च, १९८९ रोजी १०० टक्के विद्युत पुरवठा झाल्याचे म.रा.वि.मंडळाने

घोषित केले आहे. १९९१ च्या जनगणनेची आकडेवारी उपलब्ध झाली नसल्याने १९८१ जनगणनेप्रमाणे आकडेवारी देण्यात आली आहे.

Note :— In Maharashtra there are 39,661 Towns and inhabited villages as per 1981 Census. Out of which 39,413 Towns and inhabited villages have been electrified as on 31-3-1989. The remaining 248 villages are un-habited or deserted villages. Thus M. S. E. B. has declared 100% of electrification as on 31-3-1989. In Maharashtra all the 307 towns have already been electrified. As the figures for 1991 census are not available, the figures are given as per 1981 census.

आधार : महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, मुंबई Source.— Maharashtra State Electricity Board, Mumbai

20. वीज व ऊर्जा / ELECTRICITY AND POWER

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.3

उपयोगानुसार वीज शक्तीचा वापर /Consumption of Electricity by uses
(2009-10)

(दशलक्ष किलोवॅट तास/Million K.Wt.Hours)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हे District	घरगुती वापरासाठी, उर्जा, कमी शक्तीची (दिवाबत्ती व पंखे)	वाणिज्यिक उर्जा, कमी शक्तीची (दिवाबत्ती व पंखे)	उद्योगधंद्याकरिता Industrial		सार्वजनिक दिवाबत्ती Public Lighting	रेल्वे Railway	शेती Agri-culture	इतर वापर Others	एकूण Total consum-ption	District
		Domestic Heat, small power (light & fans)	Commercial Heat, small power (light & fans)	निम्न मध्यम दाबाची Low medium volt	उच्च मध्यम दाबाची High medium volt						
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	3343.62	--	--	--	--	--	--	--	3343.62	Thane
4	रायगड	293.85	--	--	--	--	--	--	--	293.85	Raigad
5	रत्नागिरी	201.21	411.68	--	--	--	--	--	--	612.89	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	110.20	20.01	--	--	--	--	--	--	130.21	Sindhudurg
7	नाशिक	--	--	--	--	--	--	--	--	0.00	Nashik
8	धुळे	149.30	--	--	--	--	--	--	--	149.30	Dhule
9	नंदुरबार	58.87	--	--	--	--	--	--	--	58.87	Nandurbar
10	जळगाव	330.78	--	--	--	--	--	--	--	330.78	Jalgaon
11	अहमदनगर	--	--	--	--	--	--	--	--	0.00	Ahmednagar
12	पुणे	--	--	--	--	--	--	--	--	0.00	Pune
13	सातारा	333.33	--	--	--	--	--	--	--	333.33	Satara
14	सांगली	215.17	332.71	--	--	--	--	--	--	547.88	Sangli
15	सोलापूर	284.54	--	--	--	--	--	--	--	284.54	Solapur
16	कोल्हापूर	354.47	1267.22	--	--	--	--	--	--	1621.69	Kolhapur
17	औरंगाबाद	329.46	--	--	--	--	--	--	--	329.46	Aurangabad
18	जालना	69.42	875.58	--	--	--	--	--	--	945.00	Jalna
19	परभणी	--	--	--	--	--	--	--	--	0.00	Parbhani
20	हिंगोली	--	--	--	--	--	--	--	--	0.00	Hingoli
21	बीड	--	--	--	--	--	--	--	--	0.00	Beed
22	नांदेड	--	--	--	--	--	--	--	--	0.00	Nanded
23	उस्मानाबाद	--	--	--	--	--	--	--	--	0.00	Osmanabad
24	लातूर	--	--	--	--	--	--	--	--	0.00	Latur
25	बुलढाणा	171.12	139.77	--	--	--	--	--	--	310.89	Buldhana
26	अकोला	179.28	101.20	--	--	--	--	--	--	280.48	Akola
27	वाशिम	67.95	21.07	--	--	--	--	--	--	89.02	Washim
28	अमरावती	296.74	96.90	--	--	--	--	--	--	393.64	Amravati
29	यवतमाळ	202.23	160.67	--	--	--	--	--	--	362.90	Yavatmal
30	वर्धा	--	--	--	--	--	--	--	--	0.00	Wardha
31	नागपूर	--	--	--	--	--	--	--	--	0.00	Nagpur
32	भंडारा	--	--	--	--	--	--	--	--	0.00	Bhandara
33	गोंदिया	--	--	--	--	--	--	--	--	0.00	Gondiya
34	चंद्रपूर	--	--	--	--	--	--	--	--	0.00	Chandrapur
35	गडचिरोली	--	--	--	--	--	--	--	--	0.00	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		6991.54	3426.81	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	10662.16	Maharashtra State

२१. व्यापार

२१.१ मुंबई बंदारातील आयात व निर्यात तसेच महाराष्ट्र राज्यात लोहमार्गाने व जलमार्गाने झालेली निवडक वस्तूंची आयात व निर्यात यासंबंधीची माहिती या विभागात दिली आहे.

21. TRADE

21.1. Information on imports and exports in Mumbai Port and imports and exports of selected commodities in Maharashtra State by Rail and River is given in this section.

21. व्यापार / TRADE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 21.1

लोहमार्गाने व जलमार्गाने निवडक वस्तूंची महाराष्ट्र राज्यातील आयात व निर्यात
Import and Export of selected commodities by Rail and River
(2010-11)

अ.क्र. Sr. No.	वस्तू गट (2)	परिमाण Unit (3)	आयात माल Imports (4)	निर्यात माल Exports (5)	Commodity (2)
1	भात	क्विंटल / Tonnes	Rice in husk
2	तांदूळ	"	10,064,155	323,200	Rice not in husk
3	हरबरा व हरब-याचे पदार्थ	"	19920	20,990	Gram and Gram products
4	डाळी व हरब-याचे इतर पदार्थ	"	...	2,859,910	Pulses & other Gram Products
5	गहू	"	11,002,437	315,650	Wheat
6	गव्हाचे पीठ	"	40	...	Wheat flour
7	ज्वारी व बाजरी	"	132,510	12,450	Jowar and Bajra
8	मका व एकदल धान्ये	"	815,540	630	Maize and Millets
9	इतर प्रकारची धान्ये	"	635,624	6,390	Other sorts of Grains
10	कच्चा कापूस	"	189,850	57,200	Raw Cotton-Pressed
11	कच्चा कापूस (सूटा)	"	...	11,130	Raw Cotton-Loose
12	तेलबिया- कापूस सोडून	"	25,000	...	Oil seeds (other than Cotton)
13	फळे व भाजीपाला - ताजा	"	292,410	...	Fruits & Vegetables - Fresh
14	इतर वैरण व भात	"	398,070	261,210	Other fodder and husk
15	पेंड	"	10,703,572	2,187,390	Oil Cakes
16	कोळसा व कोक	"	279,376,778	13,354,390	Coal and Coke
17	संगमरवर व दगड	"	91,600	...	Marble and stones
18	चुना व चुनखडी	"	2,262,548	41,290	Lime Stone, Dolomite and Gypsum
19	कच्चे मँगनीज	"	768,270	838,810	Manganese Ore
20	कच्चे लोखंड	"	26,480,128	...	Iron Ore
21	इतर कच्ची धातुके	"	1,415,450	1,168,860	Other ores
22	खनिजे तेले (घासलेट तेल सोडून)	"	14,922,727	7,552,800	Mineral Oils (Excl. Kerosene)
23	घासलेट तेल	"	2,951,630	...	Kerosene
24	इतर खनिजे	"	141,570	...	Other Minerals
25	बांबू	"	3,780	131,500	Bamboo
26	इतर वन उत्पादने	"	22,650	53,130	Other forest products
27	साखर	"	1,749,580	1,078,660	Sugar
28	गूळ साखर	"	3,200	...	Gur-Jaggery and Gur-shakkar
29	मीठ	"	6,314,080	...	Salt
30	भुईमुगाचे तेल	"	26,740	...	Groundnut Oil
31	इतर खाद्य तेल	"	2,869,640	2,410	Other Edible oil
32	राईचे तेल	"	375,120	...	Mustard Oil
33	एरंडेल तेल	"	640	...	Caster Oil
34	दुग्ध उत्पादने	"	234,510	...	Dairy Products
35	सिमेंट	"	71,049,602	27,635,320	Cement
36	सिमेंट उत्पादने	"	34,140	...	Cement Manufactures
37	कापूस	"	62,680	2,640	Cotton Manufactured
38	इतर कापड	"	10	27,280	Other textiles
39	इतर रसायने	"	31,890	...	Other chemicals
40	रबर आणि रबर उत्पादने	"	1,190	...	Rubber & Rubber products
41	लोखंड व पोलाद	"	37,946,457	1,645,670	Iron & Steel
42	यंत्रे व	"	218,860	92,080	Machinery & Machine Tools
43	विद्युत् उपकरणे	"	818,496	...	Electrical Goods
44	कागद	"	286,960	1,580	Paper
45	रासायनिक खते	"	20,661,492	16,827,650	Fertilizers & Chemical Manure
46	साबण	"	11,310	...	Soap
47	दळणवळणाची सामुग्री	"	228,330	65,740	Transport Equipments
48	पेंट आणि वॉर्निशेस	"	5,960	400	Paints & Varnishes
49	मसाले	"	164,310	930	Spices
50	इतर वस्तू	"	22,134,836	87,267,460	Other commodities
51	कॉस्टिक सोडा	"	1,010,400	...	Caustic Potash & Soda
52	मद्ये	"	2,060	...	Alcohols
53	पाणी	"	26,460	...	Water

आधार - डायरेक्टर जनरल ऑफ कमर्शियल इन्टेलिजन्स अँड स्टॅटिस्टिक्स, भारत सरकार, कोलकता

Source: Director General of Commercial Intelligence and Statistics, Govt. of India, Kolkatta

21. व्यापार / TRADE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 21.2

मुंबई बंदरात आयात झालेला व मुंबई बंदरातून निर्यात झालेला माल

Imports into Mumbai Port and Export from Mumbai Port

(2010-11)

(आकडे शंभर मे.टनात)

(Figures in 00 M. Tonnes.)

अ.क्र. Sr. No. (1)	वस्तू गट (2)	परदेशी Overseas (3)	किनाऱ्यावरील Coastal (4)	एकूण Total (5)	commodities (2)
(अ) आयात माल		(A) Import Commodities			
(1)	शस्त्रे	34	0	34	Asbestos and Asbestos material Arms & ammunitions
	दुचाकी,तीन चाकी व त्याचे भाग	1	0	1	Bicycle, Tricycles & parts
(2)	बांधकाम सामान-				Building material-
	(१) सिमेंट	0	1320	1320	(I) Cement
	(२) इतर	301	0	301	(ii) Others
(3)	लाकूड व इमारती लाकूड-				Wood and Timber-
	(१) लाकडी लगदा	479	0	479	(i) Wood Pulp
	(२) इतरत्र न उल्लेखिलेली लाकडाची उत्पादने	30	32	62	(ii) Wooden Products Nos.
(4)	इलेक्ट्रॉनिक वस्तू	382	0	382	electrical & electronic goods
(5)	कृत्रिम धागे	3	0	3	Fibre-Synthetic
(6)	सुती, रेशमी, लोकर व कृत्रिम धाग्याचे कापड	14	0	14	Textiles-Cotton, Silk, Woolen and Synthetics.
(7)	कागद व कागद उत्पादने	45	0	45	Paper and Paper Products
(8)	रसायने				Chemicals-
	(१) गंधक	99	0	99	(I) Sulpher
	(२) इतर रसायने	459	1	460	(ii) Other Chemicals
(9)	खतेझ				Fertilisers—
	(१) रॉक फॉस्फेट	1427	0	1427	(I) Rock Phosphate
	(२) इतर रासायनिक खते	1302	0	1302	(ii) Other Chemical fertilisers
(10)	सौम्य मद्य	0	2725	2725	Light Distillates
(11)	रंग व रंगामाचे सामान	4	0	4	Paint and Painting Materials
(12)	कांच व काचेच्या वस्तू	17	0	17	Glass and Glass Products
(13)	विणलेल्या वस्तू, बारीक सारीक वस्त्रे	30	0	30	Hoisery, Haber Dashery, Millinery etc
(14)	कृत्रिम राळ	3	0	3	Synthetic resins
(15)	कच्चा रबर	12	0	12	Rubber Raw
(16)	रबर उत्पादने	10	0	10	Rubber Products
(17)	प्लॅस्टिक व प्लॅस्टिक वस्तू निर्माण	77	0	77	Plastic and Plastic Products
(18)	उद्योग धद्यांत वापरावयाचे मद्यार्क व स्पीरीट (आद्य)37				Industrial alcohol and Spirit
	चामडी व चामड्याची उत्पादने	45	0	45	Leather & leather manufactures

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 21.2 contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
(18)	माती व मातीची भांडी	8	0	8	Earth and Earthenware
(19)	मद्यविरहीत पेये	12	0	12	Non-alcoholic beverages
(20)	धातू व धातूचे उत्पादन-				Metal & Metal Products—
	(१) अॅल्युमिनियमच्या लडी	0		0	(I) Ingots Aluminium
	(२) शिशाच्या लडी	0		0	(ii) Ingots Lead
	(३) इतर लडी	0		0	(iii) Ingots Other
	(४) लोखंड व पोलाद वस्तू	14367	1731	16098	(iv) Iron & Steel Materials
	(५) कच्चे लोखंड (बीड)	1440	0	1440	(v) Pig Iron
	(६) मोड व टाकाऊ पदार्थ	11	1	12	(vi) Scrap and dross
	(७) तारा व केबल्स	8	0	8	(vii) Wire and Cables
	(८) इतर धातू व धातूचे पदार्थ	40	0	40	(viii) Other Metal & Metal Products
	(९) इतर खनिजे	1064	0	1064	(ix) Other Ores
	(१०) लोखंड व पोलाद उत्पादन	16735	1457	18192	(x) Iron & Steel Products
(21)	मोटर वाहने				Motor Vehicles—
	(१) दिड टन िंवा अधिक वजनांची मोटर	45	0	45	(I) car
	(२) मोटर वाहनाचे सुटे भाग	18	0	18	(ii) Motor Vehicle parts
(22)	रेल्वे वाघिणी, गाडया वगैरेचे सुटे भाग	8	0	8	Railway Wagons, Carriage etc.
(23)	इतर न उल्लेखिलेली यंत्रे	1833	0	1833	parts of Machinery NOS
(24)	इतर उपकरणे	52	0	52	Instruments
(25)	अन्नधान्ये				Foodgrains—
	इतर	5540	21	5561	Other
(26)	फळे				Fruits—
	(१) खजूर	445	6	451	(I) Dates
	(२) इतर सुकी फळे व सुका मेवा	2	0	2	(ii) Other Dryfruits and nut
		1	0	1	(iii) fresh
(27)	मीठ	0		0	Salt
(28)	साखर	131	0	131	Sugar
(29)	तेलबिया	0		0	Oil Seeds
		19	0	19	Seeds of all kinds
(30)	तेल व चरबी	1521	0	1521	Oil-Fats NOS
(31)	मसाले	2	0	2	Spices
(32)	इतर न उल्लेखिलेले खाद्य पदार्थ	11	0	11	Foodstuffs NOS
(33)	इंधन व वंगोइ				Fuel and Lubricant—
	(१) डिझल व पेट्रोल	207	15315	15522	(I) Diesel and fuel Oil
	(२) केरोसीन	3493	2884	6377	(ii) Kerosene
	(३) वंगा तेल	25	426	451	(iii) Lubricating Oil
	(४) टरपेन्टाईन खनिज	9968	0	9968	(iv) Turpentine Mineral
	(५) खनिज (कच्चे) तेल	127291	1397	128688	(v) Crude Oil
	(६) वेपरायझिंग तेल	2676	0	2676	(vi) Vaporising Oil
	(७) इतर उत्पादने	0	0	0	(vii) Other products
(34)	अस्फाल्ट, बीटमन, टार कोल , कोक,	63683	0	63683	Asphalt, Bituman, Tar Coal, Coke
	चारकोल व इतर				& Charcoal etc.
(35)	प्रसाधन साहित्य व अत्तरे	104	0	104	Toilet preparations & perfumes
		2	0	2	Lac, gums & resins
(36)	संकीर्ण	434	363	797	Miscellaneous
	छाड उप-बेरीज	231846	27679	283686	Sub-Total 'A'

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 21.2 contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
(ब)	निर्यात माल				(B) Export commodities
(1)	शस्त्रे व दारुगोळा	1	0		Arms & ammunitions
(2)	बांधकाम सामान-				Building material-
	(१) सिमेंट	0	51	51	(I) Cement
(2) इतर	रसायने	70	0	70	Chemicals-Others
(3)	औषधी द्रव्ये व औषधे	3	0	3	Drugs and Medicines
(4)	माती व मातीची भांडी	2	0	2	Fertilisers Others
(5)	विद्युत उपकरणे	275	0	275	electrical & electronic goods
(6)	कृत्रिम धागे	8	0	8	Fibre-Synthetic
(7)	अन्नधान्ये			0	Foodgrains---
(8)	इतर	4		4	(i) Other
	ताजी फळे व भाजीपाला	14	24	38	Fruits & vegetables—fresh
(9)	इतर न उल्लेखिलेले खाद्य पदार्थ	11	0	11	Foodstuffs NOS
(10)	इतर उपकरणे	3	0	3	Instruments
(11)	इतर न उल्लेखिलेली यंत्रसामग्री	359		359	Machinery NOS
(12)	धातू व धातूचे उत्पादने				Metal & Metal Products---
(13)	(१) लोखंड व पोलादाचे सामान	3543	7	3550	(i) Iron & Steel Materials
	(२) इतर धातू व धातूचे पदार्थ	2433	79	2512	(ii) Iron & Steel Products
	(३) ढच्चे लोखंड (बीड)	10	0	10	(ii) Pig Iron
	(४) तारा व केबल्स	25	0	25	(iv) Wire and Cables
	(५) इतर	19	0	19	(v) Other
	मोटर वाहने			0	Motor Vehicles---
(14)	(i) मोटर	4323	4	4327	(I) car
	(ii) मोटर वाहनांचे सुटे भाग	15	0	15	(ii) Motor Vehicle parts
	तेल व चरबी	40	1	41	Oils & fats
(15)	तेल बिया	9		9	Oil seeds
(16)	इतर खनिजे	0		0	Other Ores
(17)	रंग व रंग कामाचे सामान	1		1	Paint and Painting Materials
(18)	कागद व कागद उत्पादने	2		2	Paper and Paper Products
(19)	इंधन व वंगाइ				Pol—
(20)	(१) खनिज तेल	0	28664	28664	(i) Crude Oil
	(२) डिझेल व इंधन तेल	391	5971	6362	(ii) Diesel and fuel Oil
	(३) रॉकेल तेल	0		0	(ii) Kerosene
	(४) सौम्य मद्य	27160	15065	42225	(iv) Light Distillates
	(५) टरपेन्टाईन खनिज	771		771	(v) Turpentine Mineral
	(६) वेपरायझिंग तेल	270		270	(vi) Vaporising Oil
	(७) वंगा तेल	318	140	458	(vii) Lubricating Oil
	प्लॅस्टिक व प्लॅस्टिकची उत्पादने	4	0	4	Plastic and Plastic Products
(21)	रेल्वे वाघिणी, गाडया वगैरेचे सुटे भाग	6	0	6	Railway Wagons, Carriage etc. parts of
(22)	मसाले	11	0	11	Spices
(23)	साखर	119	0	119	Sugar
			0		Rubber manufactures
(24)	लाकूड व इमारती लाकूड-लाकडाची उत्पादने	0	226	226	Wood and Timber- Wooden Products
(25)	प्रसाधन साहित्य व अत्तरे	40220	0	40220	Toilet preparations & perfumes
		80370	8	80378	Fuels-coal & coke
		160737	0	160737	Glass and Glass Products
		321472	0	321472	Molases
(26)	संकीर्ण	642669	114	642783	Miscellaneous
	उप-बेरीज ङ ब ङ	1285687	50303	1335990	Sub-Total 'B'
	ए ण	1517533	77982	1619676	Total

आधार : मुंबई पोर्ट ट्रस्ट, मुंबई

Source : Mumbai Port Trust, Mumbai

२२. परिवहन

२२.१ या विभागात लोहमार्गाची लांबी, रस्त्यांची लांबी व वर्गीकरण , राज्यात वापरात असलेली वाहने आणि राज्य परिवहन मंडळाचे काम यासंबंधी आकडेवारी दिली आहे.

२२.२ जिल्हावार लोहमार्गाची लांबी संबंधित रेल्वे कार्यालयाने दिल्याप्रमाणे पूर्णतः तंतोतंत जुळणारी नाही. रस्त्यांच्या लांबीची आकडेवारी राज्याच्या सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जिल्हा परिषदा व नगरपालिका यांच्या अधिपत्याखालील रस्त्यांसंबंधी आहे.

२२.३ मुंबई गोदीतील जहाजे, मुंबई बंदरातून व छोट्या बंदरातून येणारे व जाणारे प्रवासी व तेथे हाताळला जाणारा माल व विमानमार्गे होणारी प्रवासी व माल वाहतूक यासंबंधी माहिती या विभागात दिलेली आहे.

२२.४ गौण बंदरातील वाहतूक प्रामुख्याने किनारी भागांकरिता आहे. मुंबई बंदरातून होणारी परदेशी किनाऱ्यावरील वाहतुकीची आकडेवारी वेगवेगळी दाखविली आहे.

22. TRANSPORT

22.1 Information on railway length, length and classification of roads, vehicles in use in the State and operation of State Transport Corporation is given in this section.

22.2 Districtwise railway length is approximate as given by the respective railway authorities. Figures of road length relate to roads maintained by the State's Public Works Department, Zilla Parishads and by Municipal Authorities.

22.3 Data presented in this section are about 'vessels in Mumbai docks', passengers and cargo in Mumbai port and other minor ports and passengers and freight traffic by air.

22.4 The figures shown against minor ports are mostly those of coastal traffic. In the case of Mumbai Port, figures of overseas traffic and coastal traffic are shown separately.

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 22.1

महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय नोंद केलेली मोटार वाहने Number of Motor Vehicles Registered by District in the State (2010-11)

अ. क्र.	जिल्हे	प्रवासी वाहने/Passenger Vehicles							माल वाहतूक वाहने/Goods Vehicles							एकूण (स्तंभ ९ + १२ ते १५) Grand Total (Col. 9+ 12 to 15)	District
		बसेस आणि स्टेशन वॅगन्स	मोटारी कार्स आणि स्टेशन वॅगन्स	जीप	टॅक्सी	तीन चाकी वाहने (रिक्षा)	दुचाकी वाहने	एकूण प्रवासी वाहने	चार चाकी वाहने	तीन चाकी वाहने	एकूण मालवाहू वाहने	ट्रॅक्टर्स	जोड वाहने	इतर			
Sr. No.		Buses	Cars and Station Wagons	Jeep	Taxies	Three Wheelers (Ricksha)	Two Wheelers	Total passenger vehicles	Four Wheelers	Three Wheelers	Total goods vehicles	Tractors	Trailors	Ambulance	Others	Grand Total (Col. 9+ 12 to 15)	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)	
1	मुंबई	6649	221217	8607	31099	0	314225	581797	13347	4931	18278	129	82	585	305	600591	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	4864	345252	15285	19815	108715	730604	1224535	14888	27130	42018	510	122	743	1207	1269135	Mumbai Suburban
3	ठाणे	15524	434201	45129	37723	132449	1125314	1790340	172492	66359	238851	2017	10105	1719	2689	2045721	Thane
4	रायगड	1030	71734	17026	11808	20182	265688	387468	41315	6962	48277	1443	3846	458	4182	445674	Raigad
5	रत्नागिरी	986	17208	5603	577	15426	127575	167375	12415	4512	16927	523	581	204	416	186026	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1175	8147	1717	318	7966	71894	91217	5388	1436	6824	474	458	76	47	99096	Sindhudurg
7	नाशिक	2133	80509	26111	5517	31581	779904	925755	35336	8634	43970	50509	35217	392	1182	1057025	Nashik
8	धुळे	1022	12276	3379	2706	10800	165035	195218	12737	4203	16940	11961	11696	84	232	236131	Dhule
9	नंदुरबार	70	5249	2042	232	614	51886	60093	1611	1694	3305	5261	3192	15	170	72036	Nandurbar
10	जळगाव	1180	22566	7722	2751	21998	376309	432526	12143	7520	19663	20738	18125	151	369	491572	Jalgaon
11	अहमदनगर	1176	35876	17921	4746	11041	585487	656247	24746	12546	37292	33097	26377	253	2841	756107	Ahmednagar
12	पुणे	18658	395112	58636	25245	70963	2290470	2859084	104309	50380	154689	37932	25458	1642	6396	3085201	Pune
13	सातारा	872	28644	13455	4440	9522	340590	397523	18105	6546	24651	19701	17283	145	707	460010	Satara
14	सांगली	974	31275	14014	1394	7441	354587	409685	15912	5464	21376	15653	13373	154	482	460723	Sangli
15	सोलापूर	544	27278	14460	1322	9681	442426	495711	21929	7484	29413	18188	16230	252	504	560298	Solapur
16	कोल्हापूर	1856	53194	19246	888	13661	550430	639275	23939	8332	32271	17706	18331	216	1150	708949	Kolhapur
17	औरंगाबाद	6807	32387	18387	1970	24665	484435	568651	23733	14290	38023	16658	11008	313	256	634909	Aurangabad
18	जालना	305	6470	3883	690	4569	124888	140805	4282	3558	7840	8489	5470	111	219	162934	Jalna
19	परभणी	400	4827	4318	417	9030	92308	111300	4577	2302	6879	4790	2615	101	200	125885	Parbhani
20	हिंगोली	230	3489	3318	337	3766	55210	66350	3180	706	3886	4312	3049	47	31	77675	Hingoli

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)	
21	बीड	603	6906	11623	340	9993	138292	167757	8050	6580	14630	8242	6276	8	51	196964	Beed
22	नांदेड	901	9417	7118	894	17753	153034	189117	10099	2952	13051	3727	3058	105	95	209153	Nanded
23	उस्मानाबाद	349	5942	3803	800	4179	77366	92439	7905	2247	10152	6839	4403	33	236	114102	Osmanabad
24	लातूर	675	13976	6806	958	9473	153625	185513	9973	5058	15031	7955	6037	43	178	214757	Latur
25	बुलढाणा	691	5003	3806	1623	11193	148440	170756	5695	2729	8424	11488	7570	126	142	198506	Buldhana
26	अकोला	717	10795	3839	1907	9828	166115	193201	6513	2000	8513	6114	4613	130	216	212787	Akola
27	वाशिम	60	3164	2234	505	5738	84832	96533	2243	1048	3291	5711	4113	52	26	109726	Washim
28	अमरावती	885	16620	5063	1291	15040	295353	334252	10066	3110	13176	8083	5811	178	246	361746	Amravati
29	यवतमाळ	819	9309	4210	1169	10797	179327	205631	6813	2202	9015	6415	5031	85	60	226237	Yavatmal
30	वर्धा	364	5171	2524	290	4729	123670	136748	2949	1870	4819	4528	2678	33	188	148994	Wardha
31	नागपूर	6366	97658	32655	3065	18640	1111090	1269474	35803	7302	43105	11033	6910	590	1608	1332720	Nagpur
32	भंडारा	396	3261	1620	219	1072	94369	100937	1971	270	2241	6256	3672	64	48	113218	Bhandara
33	गोंदिया	159	4585	2140	286	796	105079	113045	1988	209	2197	4094	3349	53	68	122806	Gondiya
34	चंद्रपूर	753	15611	5911	893	6852	224646	254666	11916	1811	13727	7446	5208	287	430	281764	Chandrapur
35	गडचिरोली	97	1428	1006	261	547	44508	47847	922	121	1043	3053	2229	123	11	54306	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		80290	2045757	394617	168496	640700	12429011	15758871	689290	284498	973788	371075	293576	9571	27188	17434069	Maharashtra State

आधार : परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Transport Commissioner, Govt. of Maharashtra, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.2

**निरनिराळ्या विभागांच्या देखभालीखालील रस्ते
Roads Maintained by various Authorities in the State
(2010-11)**

(कि.मी. मध्ये / In km.)

वर्ष Year	सार्वजनिक बांधकाम विभाग Public Works Department	जिल्हा परिषद Zilla Parishad	नगर परिषदा व महानगरपालिका Municipal Councils and Municipal Corporations	वन विभाग Forest Department	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	
1980-81	..	30,841	1,08,454	10,504	13,609	1,63,408
1985-86	..	43,906	1,12,675	13,101	16,025	1,85,707
1990-91	..	50,433	1,31,256	N.A.	11,220	1,92,909
2000-01	..	65,511	1,51,435	N.A.	10,344	2,27,290
2001-02	..	66,173	1,56,427	N.A.	N.A.	2,22,600
2002-03	..	67,162	1,57,778	N.A.	N.A.	2,24,940
2007-08	..	70,292	1,65,303	N.A.	N.A.	2,35,595
2008-09	..	70,539	1,67,129	N.A.	N.A.	2,37,668
2009-10	..	70,907	169,133	N.A.	N.A.	240,040
2010-11	70,908	170804	N.A.	N.A.	241712	

टिप : N.A. = उपलब्ध नाही / Not available.

आधार : (१) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई

(२) मुख्य वनसंरक्षक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— (1) Public Works Department, Mantralaya, Mumbai

(2) Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 22.3

22. परिवहन / TRANSPORT
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.3
वाहनांच्या प्रकारानुसार अपघातांची संख्या
Number of Accidents by Type of Vehicles
(2010-11)

अ. क्र. Serial No.	जिल्ह्याचे/शहराचे नाव	बसेस Buses	मालवाहू वाहने Goods Vehicles *	टॅक्सी Taxi Cabs @	मोटारी Motor Cars	मोटार सायकल Motor Cycles	ऑटोरिक्षा Auto Rickshaws	जीप्स Jeeps	इतर Others	वर्गीकरण न झालेली Unclassified	एकूण Total	एकूण व्यक्ती Number of persons		District / City
												मृत Killed	दुखापत Injured	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई	1274	4568	2741	3940	4382	2367	1415	2671	2113	25471	563	5071	Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबई उपनगर													
3	नवी मुंबई	167	257	36	430	436	69	91	197	125	1808	333	1009	Navi Mumbai
4	ठाणे शहर	114	317	7	236	339	124	43	68	56	1304	263	980	Thane City
5	ठाणे ग्रामीण	152	978	27	506	690	145	219	240	173	3130	651	1907	Thane Rural
6	रायगड	213	632	36	380	391	64	215	143	43	2117	333	1512	Raigad
7	रत्नागिरी	77	208	23	208	300	68	48	223	1	1156	149	1182	Ratnagiri
8	सिंधुदुर्ग	59	139	0	64	204	29	5	132	8	640	80	580	Sindhudurg
9	नाशिक शहर	52	128	43	168	380	67	50	185	241	1314	115	467	Nashik City
10	नाशिक ग्रामीण	63	674	44	426	535	134	385	425	68	2754	799	2039	Nashik Rural
11	धुळे	72	512	6	168	305	93	117	158	33	1464	336	2038	Dhule
12	नंदुरबार	18	264	2	44	218	77	76	27	26	752	151	1082	Nandurbar
13	जळगाव	36	348	12	98	313	155	72	143	88	1265	512	1607	Jalgaon
14	अहमदनगर	154	775	12	358	898	141	257	296	226	3117	784	2001	Ahmednager
15	पुणे शहर	186	374	0	395	442	39	78	22	83	1619	417	1279	Pune City
16	पुणे ग्रामीण	345	1281	283	395	1143	118	436	235	157	4393	903	17	Pune Rural
17	सातारा	7	198	0	121	144	2	138	397	0	1007	295	1281	Satara
18	सांगली	98	267	24	187	542	40	77	85	34	1354	278	926	Sangli
19	सोलापूर शहर	21	124	0	34	82	46	17	20	19	363	87	378	Solapur City

20	सोलापूर ग्रामीण	170	414	0	74	183	28	193	156	187	1405	611	1712	Solapur Rural
21	कोल्हापूर	115	374	0	192	599	54	63	49	43	1489	344	1422	Kolhapur
22	औरंगाबाद शहर	54	175	0	103	175	76	43	35	58	719	173	744	Aurangabad City
23	औरंगाबाद ग्रामीण	49	223	0	84	145	37	58	31	36	663	345	789	Aurangabad Rural
24	जालना	10	119	5	41	101	11	96	96	19	498	221	374	Jalna
25	परभणी	28	86	0	37	100	75	99	22	14	461	156	432	Parbhani
26	हिंगोली	22	139	1	44	114	86	49	41	10	506	94	658	Hingoli
27	बीड	53	217	1	49	147	41	77	40	37	662	346	529	Beed
28	नांदेड	59	221	22	78	165	189	86	58	41	919	267	928	Nanded
29	उस्मानाबाद	43	320	0	60	125	34	72	66	34	754	292	1185	Osmanabad
30	लातूर	42	152	3	60	192	75	58	0	39	621	218	436	Latur
31	बुलढाणा	65	201	1	33	167	51	53	89	34	694	368	779	Buldhana
32	अकोला	103	294	7	74	239	93	62	193	44	1109	193	715	Akola
33	वाशिम	26	88	3	25	149	45	23	28	19	406	112	232	Washim
34	अमरावती शहर	45	155	9	99	334	46	30	27	11	756	94	492	Amravati City
35	अमरावती ग्रामीण	46	175	11	39	203	72	50	24	33	653	234	638	Amravati Rural
36	यवतमाळ	65	261	2	95	217	101	83	41	27	892	274	735	Yavatmal
37	वर्धा	34	209	3	64	141	40	33	69	2	595	194	752	Wardha
38	नागपूर शहर	67	295	0	258	365	73	47	38	88	1231	236	1136	Nagpur City
39	नागपूर ग्रामीण	68	369	4	139	282	19	117	123	120	1241	544	1333	Nagpur Rural
40	भंडारा	22	194	0	44	150	13	54	40	2	519	157	709	Bhandara
41	गोदिया	7	89	2	42	175	12	34	124	0	485	124	454	Godiya
42	चंद्रपूर	80	457	0	110	505	76	110	113	39	1490	302	938	Chandrapur
43	गडचिरोली	9	41	14	11	120	8	7	52	10	272	109	354	Gadchiroli
	ए ण महाराष्ट्र राज्य	4390	17312	3384	10013	16837	5133	5336	7222	4441	74068	13057	43832	Maharashtra State

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.4

राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाच्या वाणिज्यिक विभागाची एकूण प्रगती Progress of Maharashtra State Road Transports Corporation Commercial Wing (2010-11)

अ.क्र. Sr. No.	बाब (2)	परिमाण (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	1999-00 (7)	2000-01 (8)	2010-11 (9)	Unit (3)	Item (2)
1	एकूण वाहने	संख्या	6086	10675	N.A.	17547	17248	17215	No.	Total fleet
2	एकूण किलोमीटर्स	लाखांत	3968.82	7426.54	12476.11	17558.92	18116.49	19142	Lakhs	Total Kilometers
3	प्रभावी किलोमीटर्स	लाखांत	3933.41	7350.81	12299.00	17388.04	17943.64	18973	Lakhs	Effective Kilometers
4	एकूण प्रवासी	लाखांत	5538.18	11901.05	23193.98	25598.89	23763.86	25367	Lakhs	Total Passenger carried
5	किलोमीटर्स	प्रति मीटर	4.04	4.16	4.41	4.62	4.66	4.92	Per Litre	Kilometers
6	नादुरुस्त	प्रत्येकी १०,००० कि.मी. मार्ग संख्या	0.85	0.76	0.49	0.36	0.33	0.28	Per 10,000 kms.	Breakdowns
7	अपघात	संख्या	2434	2799	3250	4328	4052	3407	No.	Accidents
8	एकूण कर्मचारी	संख्या	42804	75418	110036	112348	111598	104214	No.	Total Staff
9	दैनिक क्रमित सरासरी	लाख कि.मी.	10.78	20.14	33.70	47.51	49.16	51.98	lakh km.	Daily average operated km.(Effective)
10	दैनिक क्रमित सरासरी	लाख कि.मी.	10.87	20.35	34.18	47.98	49.63	52.44	lakh km.	Daily average operated km.(Gross)
11	दैनिक प्रवासी	लाख	15.17	32.61	63.55	69.94	65.11	69.5	Lakhs	Daily passengers carried
12	एकूण जमा	लाख रुपये	5499.31	20999.47	92729.89	2239.15	253357.00	497967	Lakh Rs.	Total Receipts
13	एकूण खर्च *	लाख रुपये	5723.36	24406.30	92198.57	2370.32	264544.00	493867	Lakh Rs.	Total Expenditure *
14	एकूण नफा *	लाख रुपये	(-)224.05	(-)3406.83	531.32	(-) 131.17	(-) 11187.00	2929	Lakh Rs.	Total profit *
15	एकूण जमा	प्रति कि.मी. पैसे	139.81	285.68	754.03	1287.75	1411.96	2625	Ps.per km.	Overall receipts
16	एकूण खर्च *	प्रति कि.मी. पैसे	145.51	332.02	749.71	1363.19	1474.31	2603	Ps.per km.	Overall expenditure *
17	एकूण नफा *	प्रति कि.मी. पैसे	(-)5.70	(-)46.34	4.32	(-) 75.44	(-) 62.35	22	Ps.per km.	Overall Total profit *
18	दिलेले व्याज	लाख रुपये	101.28	244.91	4109.88	43.24	3914.00	1608.00	Lakh Rs.	Interest paid
19	एकूण जमा (आवक)	लाख रुपये	(-)224.05	(-)3406.83	11175.84	(-) 87.93	(-) 59.61	—	Lakh Rs.	Total Return

टिप : N.A. -उपलब्ध नाही / Not Available

* आलेखापरिष्कृत व पूर्वकालीन समायोजनेसहित / Unaudited & Including prior period adjustment

आधार : परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई Source - Maharashtra State Road Transport Corporation, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.5

प्रकारानुसार जिल्हानिहाय रस्ते लांबीचे वर्गीकरण
Road Length Classified by Categories by District
(2010-11)

(किलोमीटरमध्ये / In Kilometres)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे (2)	सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे पक्के रस्ते P. W. D. Pacca Roads				प्रत्येक १०० चौ.कि.मी. मागे रस्त्यांची	प्रत्येक लाख लोकांमागे रस्त्यांची	रस्त्याने जोडलेली खेडी Villages linked with roads		District (2)
		सिमेंटचे व डांबरी रस्ते Cement Concrete & BlackTop (3)	खडीचे रस्ते Water Bound Macadam (4)	अपृष्ठांकीत रस्ते Unsurfaced roads (5)	एकूण Total Length per 100 Sq. Kms. (6)	लांबी Road Length per 1,00,000 persons (7)	लांबी Road (8)	संख्या No. (9)	टक्केवारी Percentage (10)	
1	मुंबई	49	0	0	49	8.13	0.49	0	0.00	Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबई उपनगर									
3	ठाणे	5250	1612	300	7162	74.94	142.47	1668	99.34	Thane
4	रायगड	4143	974	252	5369	75.12	110.72	1839	99.35	Raigad
5	रत्नागिरी	5669	1532	222	7323	88.78	482.09	1511	99.47	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	3347	2716	118	6181	118.44	839.81	734	99.73	Sindhudurg
7	नाशिक	7648	5447	1079	14174	91.27	571.3	1813	100	Nashik
8	धुळे	3530	1322	586	5438	66.1	481.24	665	99.85	Dhule
9	नंदुरबार	3266	735	671	4672	94.95	505.08	885	89.3	Nandurbar
10	जळगाव	5992	2538	1548	10078	85.67	316.12	1488	100.00	Jalgaon
11	अहमदनगर	7861	3502	1525	12888	76.8	828.28	1555	99.94	Ahmednagar
12	पुणे	7860	3120	3096	14076	89.99	338.04	1834	99.68	Pune
13	सातारा	5471	3081	1495	10047	95.84	409.92	1519	98.19	Satara
14	सांगली	5581	1334	2115	9030	104.98	408.78	716	100.00	Sangli
15	सोलापूर	7144	4500	1688	13332	89.64	412.63	1127	100.00	Solapur
16	कोल्हापूर	4958	1003	1446	7407	97.04	247.73	1170	100	Kolhapur
17	औरंगाबाद	4742	4854	277	9873	107.65	446.14	1295	99.61	Aurangabad
18	जालना	3015	1573	86	4674	54	342.67	953	99.69	Jalna
19	परभणी	2480	1956	201	4637	75.61	355.05	806	99.76	Parbhani
20	हिंगोली	1891	1198	91	3180	64.84	393.08	665	99.55	Hingoli
21	बीड	5215	3059	1191	9465	88.91	518.39	1269	100	Beed
22	नांदेड	5964	3884	354	10202	97.15	559.32	1513	99.69	Nanded
23	उस्मानाबाद	4197	1462	144	5803	77.28	454.78	716	100	Osmanabad
24	लातूर	4524	1114	66	5704	78.1	340.13	914	100	Latur
25	बुलढाणा	3885	728	126	4739	49.06	251.27	1279	98.46	Buldhana
26	अकोला	2423	352	47	2822	65.45	208.73	874	99.55	Akola
27	वाशिम	2368	794	8	3170	50.62	367.75	695	99.86	Washim
28	अमरावती	4183	2216	299	6698	54.88	304.46	1681	100	Amravati
29	यवतमाळ	5559	1680	87	7326	53.94	421.76	1829	99.62	Yavatmal
30	वर्धा	3075	507	461	4043	64.08	378.91	966	99.89	Wardha
31	नागपूर	6931	754	223	7908	79.63	240.59	1624	100	Nagpur
32	भंडारा	3621	929	49	4599	121.41	457.61	784	100	Bhandara
33	गोंदिया	3651	1850	48	5549	102.23	503.08	870	100	Gondiya
34	चंद्रपूर	3841	3551	208	7600	72.45	428.89	1502	100.00	Chandrapur
35	गडचिरोली	3309	2782	473	6564	42.54	834.05	1426	94.94	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		152643	68639	20580	241762	78.57	319.24	40185	99.43	Maharashtra State

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.6

३१ मार्च, २०१० रोजीची राज्यातील लोहमार्गाची लांबी
Railways Route Length as on 31st March, 2011 in the State

(कि.मी. मध्ये / In km.)

अनुक्रमांक Serial No.	वर्ष Year		ब्रॉडगेज Broad guage	मिटरगेज Meter guage	नॅरो गेज Narrow guage	एकूण Total	District
(1)	(2)		(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	1960-61	..	2,767	1,197	1,093	5,057	
2	1970-71	..	2,752	1,308	1,102	5,162	
3	1980-81	..	3,131	994	1,100	5,225	
4	1990-91	..	3,345	1,024	1,053	5,422	
5	2000-01	..	5,123	500	573	6,196	
6	2004-05	..	4,615.02	232.3	616.01	5,463.33	
7	2006-07	..	4,634.74	232.3	596.29	5,463.33	
8	2007-08	..	4,634.74	232.3	596.29	5,463.33	
9	2008-09		105.75		--		
1	मुंबई	}	68.46		0	68.46	Mumbai
2	मुंबई उपनगर		Mumbai Suburban				
3	ठाणे		209.74		0	209.74	Thane
4	रायगड		318.87		20.29	339.16	Raigad
5	रत्नागिरी		198.00		0	198	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग		107.5		0	107.5	Sindhudurg
7	नाशिक		222.32		0	222.32	Nashik
8	धुळे		1.35		0	1.35	Dhule
9	नंदुरबार		0		0	0	Nandurbar
10	जळगाव		274.63		55.57	330.2	Jalgaon
11	अहमदनगर		213.6		0	213.6	Ahmednagar
12	पुणे		308.51		0	308.51	Pune
13	सातारा		132.74		0	132.74	Satara
14	सांगली		77.02		80.97	157.99	Sangli
15	सोलापूर		271.58		56.22	327.8	Solapur
16	कोल्हापूर		34.1		0	34.1	Kolhapur
17	औरंगाबाद		0	0	0	0	Aurangabad
18	जालना		0	0	0	0	Jalna
19	परभणी		0	0	0	0	Parbhani
20	हिंगोली		0	0	0	0	Hingoli
21	बीड		0	0	0	0	Beed
22	नांदेड		0	0	0	0	Nanded
23	उस्मानाबाद		59.94		0	59.94	Osmanabad
24	लातूर		156.64		0	156.64	Latur
25	बुलढाणा		84.75		0	84.75	Buldhana
26	अकोला		176.60	76.65	59.45	312.7	Akola
27	वाशिम		0	0	0	0	Washim
28	अमरावती		136.44	29.1	61.96	227.5	Amravati
29	यवतमाळ		94.57		66.92	161.49	Yavatmal
30	वर्धा		103		34.42	137.42	Wardha
31	नागपूर		342.84		133.7	476.542	Nagpur
32	भंडारा		65.11		9.7	74.813	Bhandara
33	गोंदिया		205.64		0	205.638	Gondiya
34	चंद्रपूर		453.93		17.09	471.017	Chandrapur
३५	गडचिरोली		18.50	-	0	18.5	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य		4336.38	-	596.29	5038.42	Maharashtra State

22. परिवहन / TRANSPORT
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.7
वर्गवारीनुसार रस्त्यांची लांबी / Road length according to different classes
(2010-11)

(किलोमीटरमध्ये/n Kilometre)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे (2)	वर्गीकृत रस्ते / Classification of roads					अवगीकृत रस्ते @Unclassified roads (8)	एकूण Total (9)	District (2)
		राष्ट्रीय महागार्ग National highways (3)	राज्य महामार्ग State highways (4)	प्रमुख जिल्हा रस्ते Major district roads (5)	इतर जिल्हा रस्ते Other district roads (6)	ग्रामीण Village roads (7)			
1	मुंबई	0	49	0	0	0	49	Mumbai	
2	मुंबई उपनगर							Mumbai Suburban	
3	ठाणे	322	1147	938	1215	3540	7162	Thane	
4	रायगड	232	1265	639	796	2437	5369	Raigad	
5	रत्नागिरी	275	857	1423	1384	3384	7323	Ratnagiri	
6	सिंधुदुर्ग	108	719	1007	1077	3270	6181	Sindhudurg	
7	नाशिक	235	1690	2255	2400	7594	14174	Nashik	
8	धुळे	250	707	886	935	2660	5438	Dhule	
9	नंदुरबार	45	666	1095	693	2173	4672	Nandurbar	
10	जळगाव	187	1356	1797	1863	4875	10078	Jalgaon	
11	अहमदनगर	201	1875	2890	3350	4572	12888	Ahmednagar	
12	पुणे	427	1372	2975	2611	6691	14076	Pune	
13	सातारा	113	1015	2232	1890	4797	10047	Satara	
14	सांगली	30	968	2199	2810	3023	9030	Sangli	
15	सोलापूर	163	1572	3015	2135	6447	13332	Solapur	
16	कोल्हापूर	110	893	1619	2110	2675	7407	Kolhapur	
17	औरंगाबाद	136	1258	2900	1299	4230	9823	Aurangabad	
18	जालना	22	1287	1339	817	1209	4674	Jalna	
19	परभणी	77	653	1060	740	2107	4637	Parbhani	
20	हिंगोली	30	527	871	514	1238	3180	Hingoli	
21	बीड	193	1197	1644	1443	4968	9445	Beed	
22	नांदेड	130	1339	2802	1334	4597	10202	Nanded	
23	उस्मानाबाद	207	926	1432	1270	1968	5803	Osmanabad	
24	लातूर	0	886	1548	1348	1922	5704	Latur	
25	बुलढाणा	86	984	1223	1149	1297	4739	Buldhana	
26	अकोला	100	561	636	555	970	2822	Akola	
27	वाशिम	0	631	649	600	1290	3170	Washim	
28	अमरावती	76	1459	1539	1158	2466	6698	Amravati	
29	यवतमाळ	65	1427	1341	1697	2796	7326	Yavatmal	
30	वर्धा	108	663	706	709	1857	4043	Wardha	
31	नागपूर	289	1094	1128	1578	3819	7908	Nagpur	
32	भंडारा	68	440	632	959	2500	4599	Bhandara	
33	गोंदिया	34	401	777	1347	2990	5549	Gondiya	
34	चंद्रपूर	0	877	1566	1705	3452	7600	Chandrapur	
35	गडचिरोली	57	1342	1173	1406	2586	6564	Gadchiroli	
महाराष्ट्र राज्य		4376	34103	49936	46897	106400	-	241712	Maharashtra State

आधार- सावेजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई Source.—Public Works Department, Government of Maharashtra, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.8

पृष्ठभागांच्या प्रकारानुसार रस्त्यांची लांबी
Road Length according to surface type
(2010-11)

(किलोमीटरमध्ये / In Kilometres)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे (2)	सिमेंट काँक्रीट आणि डांबरी रस्ते Cement concrete and Black roads (3)	खडीचे रस्ते Water bound macadam roads (4)	अपृष्ठांकित रस्ते Unsurfaced roads (5)	एकूण Total (6)	District (2)
1	मुंबई	49	0	0	49	Mumbai
2	मुंबई उपनगर					Mumbai Suburban
3	ठाणे	5250	1612	300	7162	Thane
4	रायगड	4143	974	252	5369	Raigad
5	रत्नागिरी	5569	1532	222	7323	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	3347	2716	118	6181	Sindhudurg
7	नाशिक	7648	5447	1079	14174	Nashik
8	धुळे	3530	1322	586	5438	Dhule
9	नंदुरबार	3266	735	671	4672	Nandurbar
10	जळगाव	5992	2538	1548	10078	Jalgaon
11	अहमदनगर	7861	3502	1525	12888	Ahmednagar
12	पुणे	7860	3120	3096	14076	Pune
13	सातारा	5471	3081	1495	10047	Satara
14	सांगली	5581	1334	2115	9030	Sangli
15	सोलापूर	7144	4500	1688	13332	Solapur
16	कोल्हापूर	4958	1003	1446	7407	Kolhapur
17	औरंगाबाद	4742	4854	227	9823	Aurangabad
18	जालना	3015	1573	86	4674	Jalna
19	परभणी	2480	1956	201	4637	Parbhani
20	हिंगोली	1891	1198	91	3180	Hingoli
21	बीड	5215	3884	1191	10290	Beed
22	नांदेड	5964	3039	354	9357	Nanded
23	उस्मानाबाद	4197	1462	144	5803	Osmanabad
24	लातूर	4524	1114	66	5704	Latur
25	बुलढाणा	3885	728	126	4739	Buldhana
26	अकोला	2423	352	47	2822	Akola
27	वाशिम	2368	794	8	3170	Washim
28	अमरावती	4183	2216	299	6698	Amravati
29	यवतमाळ	5559	1680	87	7326	Yavatmal
30	वर्धा	3075	507	461	4043	Wardha
31	नागपूर	6931	754	223	7908	Nagpur
32	भंडारा	3621	929	49	4599	Bhandara
33	गोंदिया	3651	1850	48	5549	Gondiya
34	चंद्रपूर	3841	3551	208	7600	Chandrapur
35	गडचिरोली	3309	2782	473	6564	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		152543	68639	20530	242712	Maharashtra State

टिप : सिमेंट काँक्रीट व डांबरी रस्त्यांची वेगळी माहिती उपलब्ध नाही

Note.—Information on cement concrete roads and black topped roads is not available separately

आधार : सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Public Works Department, Government of Maharashtra, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 22.9

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची माहिती /Operations of Maharashtra State Road Transport Corporations (2010-11)

अ.क्र. Sr. No. (1)	बाब (2)	विभाग / Region						एकूण Total (2)	
		मुंबई Mumbai (3)	नाशिक Nashik (4)	पुणे Pune (5)	औरंगाबाद Aurangabad (6)	अमरावती Amaravati (7)	नागपूर Nagpur (8)		
1	वर्ष ओरीस असलेले मार्ग (संख्या)	3547	3694	4361	2229	1703	1398	16932	No.of routes as at the end of the year
2	मार्गाची एकूण लांबी (कि.मी.)	244538	232291	301284	237587	127330	129334	1272374	Route Distance (K.m.)
3	मार्गाची सरासरी लांबी (कि.मी.)	69.07	62.80	69.02	106.77	74.57	92.27	75.12	Average route distance (K.m.)
4	सरासरी दैनिक प्रभावी अंतर (लाख कि.मी.)	8.64	9.50	13.44	9.44	5.64	5.29	51.98	Average per day effective Kilometers operated (in lakh)
5	वर्षभरात महामंडळाजवळ असलेल्या गाड्यांची सरासरी संख्या	2962	3028	4229	2720	1643	1629	16211	Average No. of buses held during the year
6	रस्त्यावरील गाड्यांची दैनिक सरासरी संख्या	2714	2900	4015	2590	1582	1559	15360	Average No. of buses on road per day
7	गाड्यांचा सरासरी वापर (कि.मी.)	318.59	327.71	334.98	364.62	356.78	339.61	338.44	Average vehicles utilization (K.m.)
8	भार गुणवत्ती टक्केवारी (लोड फॅक्टर)	66.61	61.75	62.29	59.96	59.49	58.44	61.84	Percentage load factor
9	प्रवाशांची दैनिक सरासरी (लाखात)	13.16	1374	18.88	10.71	6.87	6.13	69.50	No.of passengers travelled per day (in lakh)
10	दर प्रवाशामागे प्रवास केलेले सरासरी अंतर (कि.मी.)	20.54	19.76	20.63	24.65	22.75	23.63	21.55	Average distance travelled per passenger (K.m.)
11	वाहतुकीपासूनचे वार्षिक उत्पन्न (लाख रु.)	75717	73217	108086	71886	41687	38219	408812	Total traffic receipts during the year (in lakh Rs.)
12	दर प्रवाशामागे मिळालेले सरासरी उत्पन्न (रुपयांत)	15.76	14.59	15.68	18.39	16.62	17.07	16.12	Average earnings per passenger (in Rs.)
13	चालू स्थितीतील गाड्यांची सरासरी * (वाहन ताफ्याची टक्केवारी)	91.65	95.75	94.93	95.20	96.29	95.70	94.74	Average operating fleet * (% Fleet Utilisation)

टप : (१) * चालू स्थितीतील मोटारगाड्यांच्या संख्येत नेहमीच्या वापरातील गाड्या व कारक्षान्यांतील व वाहतुकीसाठी ठेवलेल्या राखीव गाड्यांचा समावेश होता.

(1) * Average operational fleet is worked out as No. of schedule+additional vehicles allotted for workshops and traffic spares.

आधार : महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, मुंबई

Source : Maharashtra State Road Transport Corporation, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.10

मुंबई गोदीत असलेल्या किंवा बंदरात नांगरलेल्या वाफेवरच्या आणि सुसज्ज (शासकीय किंवा व्यापारी) जहाजांची संख्या व त्यांचे वजन
Number and Tonnage of steam and square rigged vessels (Government and merchant)
which entered the Mumbai docks or were berthed at the harbour walls

वर्ष Year (1)	गोदीत असलेली जहाजे Vessels which entered the docks		बंदराजवळ नांगरलेली जहाजे Vessels berthed at the harbour walls		एकूण Total	
	संख्या Number (2)	नोंदणीप्रमाणे निव्वळ वजन (टनात) Net registred tonnage (3)	संख्या Number (4)	नोंदणीप्रमाणे निव्वळ वजन (टनात) Net registered tonnage (5)	संख्या Number (6)	नोंदणीप्रमाणे निव्वळ वजन (टनात) Net registered tonnage (7)
1960-61	2,094	64,74,559	431	1,736,733	2,525	82,11,292
1970-71	1,643	54,23,274	238	10,36,120	1,881	64,59,394
1980-81	1,756	59,83,731	198	8,38,810	1,954	68,22,541
1990-91	1,530	55,39,858	129	7,62,553	1,659	63,02,411
2000-01	1,057	1,19,73,183	144	16,00,743	1,201	1,35,73,926
2001-02	679	73,15,277	107	12,14,334	786	85,29,611
2002-03	856	1,06,32,233	100	10,89,183	956	1,17,21,416
2006-07	3,053	47,61,654	783	72,25,728	3,836	1,19,87,382
2007-08	2,899*	80,80,614	798	1,08,52,013	3697	1,89,32,627

आधार : मुंबई पोर्ट ट्रस्ट, मुंबई Source.—Mumbai Port Trust, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.11

मुंबई येथील मेरेवेदर व ह्युजेस गोदीत दुरुस्तीसाठी आलेल्या जहाजांची संख्या व वजन
Number and tonnage of vessels docked in Merewether and Huges dry docks in Mumbai

वर्ष Year (1)	मेरेवेदर सुकी गोदी Merewether dry dock		ह्युजेस सुकी गोदी Huges dry dock		एकूण Total	
	संख्या Number (2)	एकूण वजन Gross tonnage (3)	संख्या Number (4)	एकूण वजन Gross tonnage (5)	संख्या Number (6)	एकूण वजन Gross tonnage (7)
1960-61	61	1,20,559	80	3,65,022	141	4,85,581
1970-71	56	1,02,586	72	4,00,253	128	5,02,839
1980-81	54	93,280	50	3,36,470	104	4,29,750
1990-91	33	30,707	38	1,25,546	71	1,56,253
2000-01	40	37,371	22	63,331	62	1,00,702
2001-02	49	38,704	27	34,852	76	73,556
2002-03	48	46,644	32	86,448	80	1,33,092
2007-08	68	56,122	44	1,21,596	112	1,77,718
2009-10	68	45,434	44	1,83,201	112	2,28,635
2010-11	17	9,653	61	1,26,762	78	1,36,415

आधार : मुंबई पोर्ट ट्रस्ट, मुंबई Source.—Mumbai Port Trust, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.12

मुंबई बंदरातून येणाऱ्या व जाणाऱ्या प्रवाशांची वाहतूक (शिडाच्या जहाजातून आणि बंदरावरील नावेतून होणारी प्रवासी वाहतूक वगळून)
Number of passengers arrived and departed from Mumbai port (exclusive of passengers carried by sailing vessels and harbour ferries)
(2007-08)

अ.क्र. Sr. No.	बाब (2)	येणारे / Inward			बाहेर जाणारे / Outward			Route (2)
		खोली / Saloon (3)	नौतळ / Deck (4)	एकूण / Total (5)	खोली / Saloon (6)	नौतळ / Deck (7)	एकूण / Total (8)	
1	युरोप (यु.के. बंदरे, जिनेव्हा, मार्सेलिस, आणि इतर बंदरे)	--	--	--	--	--	--	Europe (U. K. ports, Geneva, Marseilles and other ports).
2	रेड सी पोर्ट्स (एडेन, दिजबुटी, असाब, मासवा जेडा सोडून सुदान बंदर)	--	21	21	--	--	--	Red Sea ports (Aden, Djibouti, Assab, excluding Massawa Jeddah, Sudan port).
3	जेडा (यात्री)	--	--	--	--	--	--	Jeddah (pilgrims)
4	कराची	--	--	--	--	--	--	Karachi
5	कोलंबो	--	--	--	--	--	--	Colombo
6	ऑस्ट्रेलिया (ब्रिसबेन, सीडनी, मेलबोर्न)	--	--	--	--	--	--	Australia (Brisbane, Sydney Melbourne).
7	अतिपूर्वेकडील (सिंगापूर, बँकॉक, हॉंगकॉंग आणि जपान व काउरासकीसह)	--	12	12	--	--	--	Far East (including Singapore, Bangkok, Hongkong and Japan Kaurasaki).
8	अफ्रिका पूर्व (मॉबासा, झांझीबार, दार-इ-सलाम, मोझांबिक, बेरा आणि लॉरेस, मार्क्विस, पोर्ट लुइस बंदरासह)	--	--	--	--	--	--	Africa East (Mombasa, Zanzibar, Dar-e-Salam, Mozambique, Beira and Lourence, Marques and Port Luis).
9	दक्षिण आफ्रिका (डर्बन ग्रेहॅमस्टन, पोर्ट एलिझाबेथ, केपटाऊन आणि मोझेल बे)	--	--	--	--	--	--	Africa South (Durban Grahamston, Port Elibabeth Cape Town and Mossel Bay.)

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 22.12—contd

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
10	अमेरिका (सॅनफ्रॉन्सिस्को, न्यूयॉर्क, व्हॅंकुव्हर, बोस्टन, मॉॅंट्रिअल आणि ह्युस्टन)	--	--	--	--	--	--	America (San Francisco, New York, Vancouver, Boston, Montreal and Houston).
11	परसियन आखातातील बंदरे (खोराम शहर, मिनाल अहमदी, अबादन, रस्तानुरा, बहारिन, दुबई, दोहा, बंदूर, माशूरस, बसरा)	--	281	281	--	40	40	Persian Gulf ports (Khoramashashar, Minal Ahmadi, Abadan, Rastanura, Baherin, Dubai, Doha, Bandur, Mashurs and Basrah).
12	इतर बंदरे	--	--	--	--	119	119	Other ports
एकूण		--	575	575	--	871	871	Total
किनाऱ्याची								Coastal
13	मुंबई हाय	--	11,393	11,393	--	18,134	18,134	Mumbai High
13	कोकण किनारा (जंजिरा, श्रीवर्धन, हर्णे, दाभोल, जयगड, रत्नागिरी, विजयदुर्ग, मालवण आणि पणजी)	--	9,575	9,575	--	8,632	8,632	Konkan coast (Janjira, Malawan and Panjim).
14	भारताचा पूर्व किनारा (कलकत्ता, मद्रास)	--	133	133	--	115	115	East coast of India (Calcutta and Madras)
एकूण		--	21,101	21,101	--	26,881	26,881	Total

आधार - मुंबई पोर्ट ट्रस्ट, मुंबई
Source - Mumbai Port Trust, Mumbai.

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.13

महाराष्ट्र राज्यातील गौण बंदरातून होणारी प्रवाशांची वाहतूक
Passengers traffic at the minor ports of Maharashtra State
(2010-11)

अ.क्र. Sr. No. (1)	बंदराचे नाव (2)	यांत्रिक जहाजाने By mechanised vessels (3)	बिगर यांत्रिक जहाजाने By non-mechanised vessels (4)	बोटीने By Steamer (5)	एकूण Total (6)	Name of the Port (2)
1	नवापूर	0	55587		55587	Navapur
2	सातपाटी	0	541003		541003	Satpati
3	अर्नाळा	16351	0		16351	Arnala
4	मनोरी	4012692	0		4012692	Manori
5	कल्याण	17200	0		17200	Kalyan
6	वसई	0	82930		82930	Vasai
7	वर्सोवा	5313300	0		5313300	Varsova
8	मोरा	752817	0		752817	Mora
9	कारंजा	162960	6130		162960	Karanja
10	रेवस	291660	690		292350	Rewas
11	मांडवा	731647	0		731647	Mandwa
12	धरमतर	195142	0		195142	Dharamtar
13	बेलापुर (उलवा)	324	0		324	Ulwa-Belapur
14	एलिफंटा	1355080	0		1355080	Elephanta
15	न्यु फेरी	813697	0		813697	New Ferry
16	थळ	782	0		782	Thal
17	दिघी	200700	23673		224373	Dighi
18	राजपुरी	139938	451882		591820	Rajpuri
19	अलिबाग	19017	28878		47895	Alibag
20	रेवदंडा	0	7780	N.A.	7780	Revdanda
21	नांदगाव	8328	0	N.A.	8328	Nandgaon
22	मुरुड	480	0	N.A.	480	Murud
23	श्रीवरधन	160	0	N.A.	160	Shriwardhan
24	केळशी	0	11225	N.A.	11225	Keleshi
25	दाभोळ	63832	270804	N.A.	334636	Dabhol
26	वरोडा	4911	6336	N.A.	11247	Varoda
27	जयगड	0	41852	N.A.	41852	Jaigad
28	रत्नागिरी	0	8527	N.A.	8527	Ratnagiri
29	जैतापूर	6990	70381	N.A.	77371	Jaitapur
30	विजयदुर्ग	1765	23165	N.A.	24930	Vijaydurga
31	मालवण	6533	508354	N.A.	514887	Malwan
32	निवटी	110	1202	N.A.	1312	Niwti
33	बानकोट	91710	118452	N.A.	210162	Bankot
34	किरणपाणी	245586	22750	N.A.	268336	Kiranpani
एकूण		14453711	2281601	0	16735312	Total

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.14

महाराष्ट्र राज्याच्या गौण बंदरातून हाताळलेला (आयात व निर्यात)माल
Cargo (Imports and Exports) Handled at Minor Ports of Maharashtra State
(2010-11)

(टनात/ In tonnes)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बंदराचे नाव (2)	आयात Imports (3)	निर्यात Exports (4)	इतर Total (5)	Name of the port (2)
1	डहाणू	673714	0	673714	Dahanu
2	ट्राम्बे	1422	1880	3302	Trombay
3	बेलापुर (उलवा)	1623250	674	1623924	Belapur (Ulwa)
4	धरमतार	6430106	651092	7081198	Dharamtar
5	रेवदंडा	1543456	128788	1672244	Revdanda
6	दिघी	84161	212468	296629	Dighi
7	दाभोल	18548	0	18548	Dabhol
8	केळशी	212992	286202	499194	Kelshi
9	जयगड	952908	390127	1343035	Jaigad
10	रत्नागिरी	954810	0	954810	Ratnagiri
11	रेडी (परदेशात)	0	708758	708758	Redi (Foreign)
ए ण		12495367	2379989	14875356	Total

आधार : मुख्य बंदर अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Chief Port Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.15

निरनिराळ्या विमानतळावरून होणारी प्रवासी व माल वाहतूक
Passenger and Freight Traffic Originating at Various Airports
 (इंडियन एअर लाईन्स / Indian Air Lines)
 (2010-11)

अ.क्र. Sr. No. (1)	बाब (2)	तपशील Particulars (3)	Item (2)
1	प्रवाशांची ए ण संख्या (मुंबई विमानतळावरील)	29071913	Total number of passengers carried (From Mumbai Airport)
2	महाराष्ट्रातील विमानतळावरून (मुंबई वगळून) झालेली प्रवासी वाहतूक	4457594	Passengers carried from Airport in Maharashtra (Excluding Mumbai Airport)
3	ए ण माल वाहतूक (मुंबई विमानतळावरून) (टनांत)	670233	Total freight carried (tonnes) (From Mumbai Airport)
4	महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या विमानतळावरून झालेली माल वाहतूक (मुंबई वगळून) (टनांत)	39471	Total freight carried from Airports in Maharashtra(tonnes). (Excluding Mumbai Airport)

आधार : मुंबई आंतरदेशीय विमानतळ, मुंबई
 Source. Mumbai International Airport Pvt. Ltd., Mumbai

२३. पणन व साठवणूक

२३.१ या विभागात नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या व शिधावाटप/ रास्त भावांची दुकाने, शासकीय गोदाम साठवणूक क्षमता याबाबत आकडेवारी दिली आहे.

23. MARKETING AND STORAGE

23.1. In this section data on number of regulated markets and an authorised ration/fair price shops and storage capacity in Government warehouses are given.

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 23.1

जिल्हानिहाय नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या
Number of Regulated Markets by District
(2010-11)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या Number of regulated Markets	प्रत्येक नियंत्रित बाजारपेठेमागे असलेल्या खेड्यांची संख्या Number of average villages served per regulated Market	प्रत्येक नियंत्रित बाजारपेठेमागे असलेली सरासरी व्याप्ती (चौ.कि.मी.) Average area served regulated per market (Sq. Km.)	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	मुंबई	1	6	N.A.	Mumbai
2	मुंबई उपनगर				Mumbai Suburban
3	ठाणे	8	168	N.A.	Thane
4	रायगड	9	182	N.A.	Raigad
5	रत्नागिरी	1	877	N.A.	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	428	N.A.	Sindhudurg
7	नाशिक	15	138	N.A.	Nashik
8	धुळे	4	129	N.A.	Dhule
9	नंदुरबार	6	129	N.A.	Nandurbar
10	जळगाव	12	123	N.A.	Jalgaon
11	अहमदनगर	14	114	N.A.	Ahmednager
12	पुणे	12	108	N.A.	Pune
13	सातारा	10	166	N.A.	Satara
14	सांगली	7	154	N.A.	Sangli
15	सोलापूर	11	107	N.A.	Solapur
16	कोल्हापूर	4	293	N.A.	Kolhapur
17	औरंगाबाद	10	168	N.A.	Aurangabad
18	जालना	8	154	N.A.	Jalna
19	परभणी	10	104	N.A.	Parbhani
20	हिंगोली	7	104	N.A.	Hingoli
21	बीड	10	137	N.A.	Beed
22	नांदेड	19	85	N.A.	Nanded
23	उस्मानाबाद	9	97	N.A.	Osmanabad
24	लातूर	11	107	N.A.	Latur
25	बुलढाणा	13	103	N.A.	Buldhana
26	अकोला	7	130	N.A.	Akola
27	वाशिम	6	130	N.A.	Washim
28	अमरावती	12	164	N.A.	Amravati
29	यवतमाळ	17	139	N.A.	Yavatmal
30	वर्धा	7	140	N.A.	Wardha
31	नागपूर	12	204	N.A.	Nagpur
32	भंडारा	5	143	N.A.	Bhandara
33	गोदिया	5	143	N.A.	Godiya
34	चंद्रपूर	13	156	N.A.	Chandrapur
35	गडचिरोली	N.A.	N.A.	N.A.	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		296	5530	N.A.	Maharashtra State

टिप : N.A. उपलब्ध नाही / Not available

आधार : पणन उप संचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Deputy Director of Marketing, Government of Maharashtra, Mumbai

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 23.2

गोदामांची संख्या व साठवणूक क्षमता
Number and capacity of storage units
(2010-11)

(मेट्रिक टनात/ In Metric Tonnes)

अ.क्र. Sr.No.	संस्थेचे नांव (2)	संख्या No. (3)	क्षमता Capacity (4)	Name of Agency (2)
1	भारतीय अन्न महामंडळ	N.A.	N.A.	Food Corporation of India
2	महाराष्ट्र राज्य वखारी महामंडळ	1162	626371	State warehousing Corporation
3	केंद्रीय वखारी महामंडळ	N.A.	N.A.	Central warehousing Corporation
4	इतर	N.A.	N.A.	Other
एू ण		1162	626371	Total

टिप : N.A. = उपलब्ध नाही / Not available

आधार : अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Food and Civil Supplies Department, Government of Maharashtra, Mumbai

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 23.3

शासकीय गोदामांची संख्या व त्यांची क्षमता Number and capacity of State Owned Warehouses (2010-11)

(गोदामाची क्षमता मे.टनात/ Godown capacity in M. Ts.)

अ.क्र. Sr. No (1)	जिल्हा (2)	शासकीय Govt. owned		भाड्याने घेतलेली Hired		भाड्याने दिलेली Let out		गोदामाची उपलब्ध क्षमता Godown capacity available		District (2)
		गोदामे Godown (3)	क्षमता Capacity (4)	गोदामे Godown (5)	क्षमता Capacity (6)	गोदामे Godown (7)	क्षमता Capacity (8)	गोदामे Godown (9)	क्षमता Capacity (10)	
1	मुंबई	13	8724	0	0	0	0	13	8724	Mumbai
2	मुंबई उपनगर									Mumbai Suburban
3	ठाणे	35	16700	3	950	4	2000	34	15550	Thane
4	रायगड	62	25800	0	0	1	750	61	25050	Raigad
5	रत्नागिरी	45	16050	0	0	0	0	45	16050	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	14	6550	4	850	0	0	18	7500	Sindhudurg
7	नाशिक	28	17200	6	3450	0	0	34	20650	Nashik
8	धुळे	17	8500	0	4600	0	0	17	13100	Dhule
9	नंदुरबार	26	13000	2	550	0	0	28	13550	Nandurbar
10	जळगाव	32	14100	20	9700	0	0	52	23800	Jalgaon
11	अहमदनगर	76	49100	8	840	2	800	82	49140	Ahmednager
12	पुणे	48	37020	2	1400	1	300	49	38120	Pune
13	सातारा	43	15640	9	2700	0	0	52	18340	Satara
14	सांगली	29	13760	0	0	0	0	29	13760	Sangli
15	सोलापूर	54	38024	0	0	0	0	54	38024	Solapur
16	कोल्हापूर	22	10450	1	1000	0	0	23	11450	Kolhapur
17	औरंगाबाद	27	26188	10	6460	0	0	37	32648	Aurangabad
18	जालना	28	18700	0	0	0	0	28	18700	Jalna
19	परभणी	21	9300	2	1000	0	0	23	10300	Parbhani
20	हिंगोली	11	6600	0	0	0	0	11	6600	Hingoli
21	बीड	35	25110	3	7000	0	0	38	32110	Beed
22	नांदेड	41	16350	6	2300	0	0	47	18650	Nanded
23	उस्मानाबाद	30	17000	4	2000	0	0	34	19000	Osmanabad
24	लातूर	27	19700	4	3500	0	0	31	23200	Latur
25	बुलढाणा	21	8800	17	5150	0	0	38	13950	Buldhana
26	अकोला	23	13100	7	1110	0	0	30	14210	Akola
27	वाशिम	11	7150	6	950	0	0	17	8100	Washim
28	अमरावती	29	11750	1	200	0	0	30	11950	Amravati
29	यवतमाळ	35	17500	1	500	0	0	36	18000	Yavatmal
30	वर्धा	14	8685	4	1500	0	0	18	10185	Wardha
31	नागपूर	49	26182	10	5581	0	0	59	31763	Nagpur
32	भंडारा	16	9500	0	0	1	853	15	8647	Bhandara
33	गोदिया	23	12400	0	0	2	1500	21	10900	Godiya
34	चंद्रपूर	33	15000	2	200	0	0	35	15200	Chandrapur
35	गडचिरोली	21	9050	2	400	0	0	23	9450	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1039	568683	134	63891	11	6203	1162	626371	Maharashtra State

आधार : अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Food and Civil Supplies Department, Government of Maharashtra, Mumbai.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 23.4

**23. पणन व साठवणूक/
तक्ता क्रमांक/
निवडक वस्तुंची संस्थांद्वारे वसुली/
(2010-**

अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हे (2)	ज्वारी / Jowar				भात / Paddy			
		राज्य शासन State Government (3)	भारतीय अन्न महामंडळ F.C.I. (4)	इतर Others (5)	एकूण Total (6)	राज्य शासन State Government (7)	भारतीय अन्न महामंडळ F.C.I. (8)	इतर Others (9)	एकूण Total (10)
1	मुंबई	0	0	0	0	0	0	0	0
2	मुंबईउपनगर	0	0	0	0	0	0	0	0
3	ठाणे	0	0	0	0	0	0	0	98932
4	रायगड	0	0	0	0	0	0	0	25848
5	रत्नागिरी	0	0	0	0	0	0	0	15260
6	सिंधुदुर्ग	0	0	0	0	0	0	0	22439
7	नाशिक	0	0	0	0	0	0	0	0
8	धुळे	0	0	0	0	0	0	0	274
9	नंदुरबार	0	0	0	16	0	0	0	0
10	जळगाव	0	0	0	1621	0	0	0	969
11	अहमदनगर	0	0	0	0	0	0	0	7731
12	पुणे	0	0	0	0	0	0	0	0
13	सातारा	0	0	0	0	0	0	0	0
14	सांगली	0	0	0	0	0	0	0	0
15	सोलापूर	0	0	0	0	0	0	0	0
16	कोल्हापूर	0	0	0	0	0	0	0	0
17	औरंगाबाद	0	0	0	0	0	0	0	9009
18	जालना	0	0	0	0	0	0	0	1686
19	परभणी	0	0	0	0	0	0	0	0
20	हिंगोली	0	0	0	0	0	0	0	0
21	बीड	0	0	0	0	0	0	0	0
22	नांदेड	0	0	0	0	0	0	0	0
23	उस्मानाबाद	11.3	0	0	0	0	0	0	682
24	लातूर	0	0	0	0	0	0	0	0
25	बुलढाणा	0	0	0	32	0	0	0	984
26	अकोला	91.1	0	0	16	0	0	0	0
27	वाशिम	0	0	0	0	0	0	0	0
28	अमरावती	0.2	0	0	1971	0	0	0	1979
29	यवतमाळ	0	0	0	0	0	0	0	0
30	वर्धा	0	0	0	0	0	0	0	0
31	नागपूर	0	0	0	0	0	0	0	16851
32	भंडारा	0	0	0	0	0	0	0	358496
33	गोंदिया	0	0	0	0	0	0	0	656015
34	चंद्रपूर	0	0	0	0	0	0	0	31582
35	गडचिरोली	0	0	0	0	0	0	0	626838
महाराष्ट्र राज्य		102.6	0	0	3656	0	0	0	1875575

टिप :- मार्केटिंग फंडरेशन व आदिवासी विकास महामंडळ यांचेमार्फत आधारभूत किंमती योजनेअंतर्गत खरेदी

आधार : अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

MARKETING AND STORAGE

TABLE No. 23.4

Procurement of selected commodities by Agencies

11)

(मेट्रिक टनामध्ये/In Metric Tonnes)

बाजरी / Bajara				मका / Maize				(2)
राज्य शासन State Government (11)	भारतीय अन्न महामंडळ F.C.I. (12)	इतर Others (13)	एकूण Total (14)	राज्य शासन State Government (15)	भारतीय अन्न महामंडळ F.C.I. (16)	इतर Others (17)	एकूण Total (18)	
0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai
0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai Suburban
0	0	0	0	0	0	0	0	Thane
0	0	0	0	0	0	0	0	Raigad
0	0	0	0	0	0	0	0	Ratnagiri
0	0	0	0	0	0	0	0	Sindhudurg
0	0	0	0	0	0	0	0	Nashik
0	0	0	0	0	0	0	0	Dhule
0	0	0	0	0	0	0	274	Nandurbar
0	0	0	0	0	0	0	0	Jalgaon
0	0	0	0	0	0	0	969	Ahmednager
0	0	0	0	0	0	0	7731	Pune
0	0	0	0	0	0	0	0	Satara
0	0	0	0	0	0	0	0	Sangli
0	0	0	0	0	0	0	0	Solapur
0	0	0	0	0	0	0	0	Kolhapur
0	0	0	0	0	0	0	9009	Aurangabad
0	0	0	0	0	0	0	1686	Jalna
0	0	0	0	0	0	0	0	Parbhani
0	0	0	0	0	0	0	0	Hingoli
0	0	0	0	0	0	0	0	Beed
0	0	0	0	0	0	0	0	Nanded
0	0	0	0	0	0	0	682	Osmanabad
0	0	0	0	0	0	0	0	Latur
0	0	0	0	0	0	0	984	Buldhana
0	0	0	0	0	0	0	0	Akola
0	0	0	0	0	0	0	0	Washim
0	0	0	0	0	0	0	1979	Amravati
0	0	0	0	0	0	0	0	Yavatmal
0	0	0	0	0	0	0	0	Wardha
0	0	0	0	0	0	0	0	Nagpur
0	0	0	0	0	0	0	0	Bhandara
0	0	0	0	0	0	0	0	Godiya
0	0	0	0	0	0	0	0	Chandrapur
0	0	0	0	0	0	0	0	Gadchiroli
0	0	0	0	0	0	0	23314	Maharashtra State

F.C.I.- Food Corporaion of India

Note :- Procurement under "support price plan" through Marketing Federation and Tribal Development Corporation.

Source.—Food and Civil Supplies Department, Govt. of Maharashtra, Mumbai

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 23.5

अधिकृत शिधावाटप दुकाने

Number of authorised fair price shops

वर्ष Year (1)	ग्रामीण / Rural				नागरी / Urban				एकूण / Total			
	सरकारी Government (2)	सहकारी Co-operative (3)	इतर Others (4)	एकूण Total (5)	सरकारी Government (6)	सहकारी Co-operative (7)	इतर Others (8)	एकूण Total (9)	सरकारी Government (10)	सहकारी Co-operative (11)	इतर Others (12)	एकूण Total (13)
1990-91	--	6,903	18,974	25,877	--	2,747	6,807	9,554	--	9,650	25,781	35,431
1998-99	--	N.A.	N.A.	34,272	--	N.A.	N.A.	10,900	--	N.A.	N.A.	45,172
1999-00	--	N.A.	N.A.	35,708	--	N.A.	N.A.	10,997	--	N.A.	N.A.	46,705
2000-01	--	--	--	37,503	--	--	--	11,286	--	--	--	48,789
2006-07	6,019	6,274	25,704	37,997	748	3,017	8,667	12,432	6,767	9,291	34,371	50,429
2007-08*	5,048	5,695	25,107	35,850	632	2,543	7,928	11,103	5,680	8,238	3,3035	46,953

टिप : N.A. - उपलब्ध नाही / Not Available

* - वर्धा व बुलढाणा जिल्ह्यांची माहिती अप्राप्त / Information of Wardha & Buldhana district is not available.

आधार - अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source-Food and Civil Supplies Department, Government of Maharashtra, Mumbai

२४. संपर्क साधने

२४.१ पोस्ट व तार कार्यालये, दूरध्वनी केंद्रे वगैरे या संबंधीची आकडेवारी या विभागात दिलेली आहे.

24. COMMUNICATIONS

24.1. Statistics on Post and Telegraph offices, Tele-communication centres etc. are given in this section.

24. संपर्क साधने / COMMUNICATIONS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 24.1

टपाल व तार घरे / No. of Postal Institutions
(2010-11)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे वर्ष/Year	टपाल घरे No. of Post Offices	प्रति टपाल घरांवर सेवेचा		मूळ दूरध्वनी केंद्रे	दूरध्वनीची संख्या	सार्वजनिक दूरध्वनीची संख्या	District	
			लाभ मिळणारी लोकसंख्या served per post office	तार घरांची संख्या No. of Telegraphic Offices					टपाल पेट्या No. of letter boxes
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
	1950-51	1,496	21,302	112	894	327	3,585	230	
	1960-61	5,437	7,699	411	9,746	529	15,259	341	
	1970-71	8,870	6,308	933	18,909	817	1,87,279	653	
	1980-81	11,373	5,662	1,937	42,290	1,067	4,39,385	2,637	
	1990-91	11,929	6,521	2,526	43,321	1,711	10,27,159	12,339	
	2008-09	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4937	2115349	261707	
	2009-10	12592	N.A.	N.A.	51042	1602	2700518	171875	
1	मुंबई	239	..	3	1766	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai
2	मुंबई उपनगर								Mumbai Suburban
3	ठाणे	423	..	N.A.	1955	N.A.	N.A.	N.A.	Thane
4	रायगड	459	..	N.A.	1913	154	57458	4658	Raigad
5	रत्नागिरी	662	..	N.A.	2226	174	61071	6158	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	368	..	N.A.	1411	106	36707	3891	Sindhudurg
7	नाशिक	669	..	N.A.	2745	246	146528	10302	Nashik
8	धुळे	248	..	N.A.	992	137	52588	3131	Dhule
9	नंदुरबार	222	..	N.A.	706	N.A.	N.A.	N.A.	Nandurbar
10	जळगाव	534	..	N.A.	1850	216	112082	8146	Jalgaon
11	अहमदनगर	664	..	N.A.	2259	330	100940	8400	Ahmednagar
12	पुणे	795	..	N.A.	3198	307	373035	27549	Pune
13	सातारा	665	..	N.A.	2722	224	89470	8152	Satara
14	सांगली	419	..	N.A.	1302	328	104642	8971	Sangli
15	सोलापूर	533	..	N.A.	1563	255	85462	10859	Solapur
16	कोल्हापूर	560	..	N.A.	1618	308	163858	13589	Kolhapur
17	औरंगाबाद	334	..	N.A.	1645	150	80103	7615	Aurangabad
18	जालना	193	..	N.A.	1100	95	19519	1362	Jalna
19	परभणी	348	..	N.A.	805	111	31871	4662	Parbhani
20	हिंगोली	128	..	N.A.	340	N.A.	N.A.	N.A.	Hingoli
21	बीड	330	..	N.A.	1355	134	37636	3925	Beed
22	नांदेड	468	..	N.A.	2045	134	39572	4134	Nanded
23	उस्मानाबाद	283	..	N.A.	873	92	27668	2599	Osmanabad
24	लातूर	289	..	N.A.	980	146	36505	3732	Latur
25	बुलढाणा	354	..	N.A.	1354	119	37804	2082	Buldhana
26	अकोला	232	..	N.A.	1129	139	44769	2570	Akola
27	वाशिम	168	..	N.A.	738	N.A.	N.A.	N.A.	Washim
28	अमरावती	456	..	N.A.	1752	135	58089	2815	Amravati
29	यवतमाळ	173	..	N.A.	1532	102	29286	1382	Yavatmal
30	वर्धा	184	..	N.A.	1117	79	26084	402	Wardha
31	नागपूर	350	..	N.A.	1579	135	145349	3246	Nagpur
32	भंडारा	136	..	N.A.	596	108	32028	629	Bhandara
33	गोंदिया	170	..	N.A.	760	N.A.	N.A.	N.A.	Gondiya
34	चंद्रपूर	329	..	N.A.	1490	100	38028	1691	Chandrapur
35	गडचिरोली	185	..	N.A.	1287	39	7555	314	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		12570	..	N.A.	50703	4603	2075707	156966	Maharashtra State

N.A. उपलब्ध नाही / Not available

आधार : (१) पोस्ट-मास्टर जनरल, महाराष्ट्र विभाग, मुंबई / Post-Master General, Maharashtra Circle, Mumbai

Source : (२) जनरल मॅनेजर, महाराष्ट्र टेलिकॉम विभाग, मुंबई / General Manager (D), Maharashtra Telecom Circle, Mumbai

(३) महानगर दूरध्वनी निगम लिमिटेड, मुंबई / Mahanagar Telephone Nigam Ltd., Mumbai

२५. पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक

२५.१ मुंबईत उतरणाऱ्या परदेशी पर्यटकांच्यासंबंधी आकडेवारी या विभागात देण्यात आली आहे.

२५.२ तसेच उड्डाण क्लब, विमाने व प्रशिक्षित व्यक्तींच्या संबंधी आकडेवारी या विभागात दिलेली आहे.

25. TOURISM AND CIVIL AVIATION

25.1. Data on foreign tourists disembarked at Mumbai are given in this section.

25.2. Flying clubs, Planes and persons trained also given in this section.

25. पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक / TOURISM AND CIVIL AVIATION

तक्का क्रमांक/ TABLE No. 25.1

मुंबईत उतरणारे परदेशी पर्यटक

Foreign tourists disembarking at Mumbai
(2010-11)

अ.क्र. Sr.No. (1)	नागरिकत्वाचा देश (2)	परदेशी पर्यटकांची संख्या No. of foreign tourists (3)	Country of Nationality (2)	अ.क्र. Sr.No. (1)	नागरिकत्वाचा देश (2)	परदेशी पर्यटकांची संख्या No. of foreign tourists (3)	Country of Nationality (2)
उत्तर अमेरिका			North America	पूर्व युरोप			Eastern Europe
1	कॅनडा	65925	Canada	26	हंगेरी	1795	Hungary
2	संयुक्त राज्य	269143	U.S.A.	27	कझाखिस्तान	545	Kazakhstan
3	अमेरिका			28	पोलंड	5822	Poland
4	इतर	--	Others	29	सोवियत संघ	7079	Russian Fed.
				30	रोमानिया	3441	Ukraine
				31	इतर	10839	Others
	एकूण	372051	Total		एकूण	24776	Total
मध्य व दक्षिण अमेरिका			Central and South America	आफ्रिका			Africa
5	अर्जेन्टिना	2814	Argentina	32	इजिप्त	3776	Egypt
6	ब्राझील	5327	Brazil	33	केनिया	19346	Kenya
7	मेक्सिको	2855	Mexico	34	मॉरिशियस	11746	Mauritius
8	इतर	10622	Others	35	नायजेरिया	12424	Nigeria
				36	दक्षिण आफ्रिका	33914	South Africa
				37	टंझानिया	11046	Tanzania
	एकूण	24213	Total	38	इतर	21673	Others
पश्चिम युरोप			Western Europe	एकूण			Total
9	ऑस्ट्रिया	7927	Austria	पश्चिम आशिया			West Asia
10	बेल्जियम	14857	Belgium	39	बहारिन	4124	Bahrain
11	डेन्मार्क	8708	Denmark	40	ईस्त्राईल	27203	Israel
12	फिनलँड	4818	Finland	41	ओमन	13129	Oman
13	फ्रान्स	49776	France	42	सौदी अरेबिया	9244	Saudi Arabia
14	जर्मनी	63078	Germany	43	टर्की	5729	Turkey
15	ग्रीस	1801	Greece	44	संयुक्त अरब अमिरात	19603	U.A.E.
16	आयर्लँड	5794	Ireland	45	येमेन अरब रिप.	9332	Yemen Arab Rep.
17	इटली	23996	Italy	46	इतर	9432	Others
18	नेदरलँड	22783	Netherland		एकूण	95857	Total
19	नॉर्वे	6424	Norway	दक्षिण आशिया			South Asia
20	पोर्तूगाल	11424	Portugal	47	अफगाणिस्तान	24805	Afghanistan
21	स्पेन	22503	Spain	48	इराण	23598	Iran
22	स्विडन	13959	Sweden	49	मालदिव	233	Maldives
23	स्विझरलँड	11862	Switzerland	50	नेपाळ	30268	Nepal
24	इंग्लँड	269656	U.K.	51	पाकिस्तान	5277	Pakistan
25	इतर	3534	Others	52	बांगलादेश	5184	Bangladesh
				53	श्रीलंका	10927	Sri Lanka
				54	भूतान	84	Bhutan
	एकूण	593366	Total		एकूण	71226	Total

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 25.1—Contd.

(1)	(2)	(3)	(2)	(1)	(2)	(3)	(2)
	दक्षिण-पूर्व आशिया		South-East Asia	66	इतर	1699	Others
55	इंडोनेशिया	8296	Indonesia		एकूण	111226	Total
56	मलेशिया	15938	Malaysia				
57	मॉनमार	1148	Myanmar		ऑस्ट्रेलिया		Australia
58	फिलिपाईन्स	8292	Philippines				
59	सिंगापूर	22142	Singapore	67	ऑस्ट्रेलिया	46314	Australia
60	थायलँड	9807	Thailand	68	न्युझिलँड	14143	Newzealand
61	इतर	513	Others	69	इतर	1182	Others
	एकूण	68221	Total		एकूण	64765	Total
	पूर्व आशिया		East Asia	70	इतर		Others
62	चायना (मेन)	37891	Chaina (Main)	71	राष्ट्रीयता नसलेले	7884	Stateless
63	चायना (तैवान)	4496	Chaina (Taiwan)		एकूण		GrandTotal
64	जपान	38308	Japan				
65	कोरिया	24279	Korea			1184017	

आधार : इंडिया टुरिस्ट स्टॅटिस्टिक्स, पर्यटन विभाग, भारत सरकार

Source : India Tourist Statistics, Department of Tourism, Govt. of India

25. पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक / TOURISM AND CIVIL AVIATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 25.2

उड्डान क्लब, विमाने व प्रशिक्षित व्यक्तींची संख्या
**Number of flying clubs, planes and persons trained
 (2010-11)**

अ.क्र. Sr. No.	उड्डान क्लबचे नाव (2)	उड्डान क्लबची संख्या No. of Flying clubs (3)	विमानांची संख्या / No. of planes			प्रशिक्षित व्यक्तींची संख्या No. of persons trained (7)		प्रशिक्षित व्यक्तींची संख्या Name of flying club (2)
			चालू स्थितीत In Operation (4)	चालू स्थितीत नसलेली Not in Operation (5)	एकूण Total (6)	(7)	(8)	
1	नागपूर उड्डान क्लब	--	--	--	--	--	--	Nagpur flying club.
2	मुंबई उड्डान क्लब	1	3	1	4	33		Mumbai flying club.
	एकूण	1	3	1	4	33		Total

आधार : उड्डाण क्लब, मुंबई व नागपूर

Source.—Flying Clubs, Mumbai and Nagpur

टिप/Note : उपलब्ध नाही / Not available

२६. कामगार व सेवायोजन

२६.१ या विभागामध्ये राज्य शासकीय कर्मचारी, दुकाने व संस्था अधिनियमाखालील रोजगार, इतर रोजगार, उद्योगधंद्यातील कामगारांची गैरहजेरी, कामगार संघटना यांची आणि कामगार विषयक इतर माहिती दिली आहे.

२६.२ कारखान्यातील ऐच्छिक गैरहजेरीची आकडेवारी ही कामगारांच्या व्यक्तीगत कारणामुळे झालेल्या गैरहजेरीशी संबंधित आहे. म्हणून यामध्ये संप, टाळेबंदी व तात्पुरते कामावरून दूर करणे इ. कारणांमुळे झालेल्या गैरहजेरीचा समावेश केलेला नाही. कारखाना अधिनियम कायदा, १९४८ नुसार जो "कामगार" आहे त्यांचा समावेश आहे. परंतु त्यात पर्यवेक्षक किंवा व्यवस्था पहाणारे किंवा खाजगी जागांवर काम करणारे यांचा अंतर्भाव होत नाही. याशिवाय फक्त नियमित काम करणाऱ्यांचा (यात प्रासंगिक व बदली कामगारांचा समावेश नाही) समावेश होतो. "गैरहजेरीचा दर" कामगारांच्या गैरहजेरीमुळे कामगारांच्या कामाच्या पाळ्यांच्या संख्येत झालेली घट व नियमित कामगारांच्या पाळ्यांची संख्या ह्यांचे गुणोत्तर आहे. औद्योगिक वादासंबंधी सांख्यिकी माहिती गोळा करतेवेळी औद्योगिक वाद म्हणजे कामगारांच्या एखाद्या गटाने आपल्या तक्रारी/निषेध व्यक्त करण्याचे उद्देशाने तात्पुरते काम थांबविणे किंवा मागणीकरिता आग्रह धरणे किंवा एक किंवा अधिक कामगारांकडून काम थोपवून ठेवणे इ. असा अर्थ लावण्यात येतो. हे वाद रोजगार, बेरोजगार अथवा करार झालेल्या शर्तीमध्ये तफावत आढळल्यामुळे उद्भवलेल्या परिस्थितीमुळे निर्माण होऊ शकतात. काम थांबवण्याचे "संप व टाळेबंदी" म्हणून ओळखले जाणारे दोनही प्रकार या आकडेवारीत समाविष्ट आहेत. यात राजकीय संप, सहानुभूतीदायक निदर्शने इ.चा समावेश केलेला नाही. या आकडेवारीत ज्या वेगवेगळ्या आर्थिक क्षेत्रातील उदा. कारखाने, लागवड, खाणी, परिवहन, बांधकाम सेवा यात १० किंवा त्याहून जास्त कामगार गुंतलेले आहेत अशा क्षेत्रांचा समावेश आहे. हे सांगणे आवश्यक आहे की, संप व त्यामध्ये गुंतलेले कामगार ह्यांच्या मासिक आकडेवारीची १२ महिन्यांची बेरीज केली तर वार्षिक आकडेवारीची माहिती होत नाही, हे ध्यानात घ्यावे, कारण प्रत्यक्षात संपाचा कालखंड हा एक महिन्यापेक्षा अधिक काळही असू शकतो.

26. LABOUR AND EMPLOYMENT

26.1. Data on State Government Employees, employment under shops and establishments employment market information, absenteeism in industries, trade unions and other information about labour are given in this section.

26.2. The absenteeism statistics relate to only voluntary absenteeism defined as absence due to reasons which are personal to the individuals concerned. As such, absence of a worker on account of strike, lock-out or lay-off is not considered. They cover 'workers' as defined by the Factories Act, 1948, but exclude persons holding position of supervision or management or employed in confidential position. Moreover, only regular workers (excluding casual and substitute workers) are considered. The absenteeism rate is the ratio of number of man shifts lost due to absences to the number of man shifts scheduled to work. For the purpose of statistics regarding industrial disputes, an industrial dispute is taken to be a temporary stoppage of work by a group of employees to express a grievance or enforce a demand or temporary withholding of work from a group of employees by one employee (or a group of employees) in connection with matters relating to employment or non-employment or terms or conditions of employment. Thus, both the types of work stoppages, popularly known as "strike" and "lock-out" respectively are covered. Political strikes, sympathetic demonstrations and the like are however, excluded. The statistics cover such disputes in which the number of workers involved is ten or more in all the sectors of economic activity such as factories, plantations, mines, transport, construction services, etc. It must also be mentioned that the monthly figures of number of strikes and number of workers involved are not adequate to form annual figures because of the fact that the period or duration of the strike may have spread over more than one month.

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.1

दुकाने, व्यापारी संस्था व त्यातील कामगार

Number of Commercial Establishments, Shops and Worker Employed

अनु क्र.	वर्ष	एकूण शहरे No.	दुकाने Shops		व्यापारी संस्था Commercial Establishments		हॉटेल व उपहार गृहे Hotels and Restaurants		चित्रपट गृहे Theatres		कामगार नसलेल्या संस्थांची संख्या Establishments having no employees	एकूण संस्था Total establishments	एकूण कामगार Total employees
			संख्या No.	कामगार Employees	संख्या No.	कामगार Employees	संख्या No.	कामगार Employees	संख्या No.	कामगार Employees	संख्या No.	कामगार Employees	(12)
Sr. No.	Year	of Towns	No.	Employees	No.	Employees	No.	Employees	No.	Employees	employees		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	1970-71	139	90,970	2,23,516	68,921	4,03,155	22,182	1,18,830	507	9,367	2,03,893	3,86,473	7,54,868
2	1980-81	176	1,28,403	3,50,811	1,18,375	5,98,032	29,923	1,50,200	695	12,225	3,05,660	5,83,056	11,11,268
3	1990-91	238	2,05,822	4,75,970	1,93,711	9,92,223	38,974	1,88,947	1,245	11,704	4,93,218	9,32,970	16,68,844
4	2000-01	241	2,72,000	6,08,000	2,94,000	14,70,000	58,000	2,56,000	2,000	16,000	8,34,000	14,60,000	23,50,000
5	2001-02	241	9,18,168	5,56,458	2,79,699	14,63,264	53,435	2,48,981	1,501	11,133	9,18,025	21,70,828	22,79,836
6	2002-03	N.A.	2,60,902	5,69,164	2,80,018	14,81,577	56,575	2,30,472	1,487	11,209	9,66,047	15,65,029	2,29,24,422
7	2003*	N.A.	272794	592788	285605	1549502	58973	268737	1,555	6,907	1055785	1674712	2417934
8	2004*	N.A.	278286	602698	301697	1619936	60096	278067	1,605	10,767	1114691	1756375	2511468
9	2005*	N.A.	302284	364157	319729	1736676	63466	289768	1,636	10,678	1236756	1923871	2671279
10	2006*	N.A.	313362	682031	339694	1887443	65513	294907	1,723	11,413	1295779	296071	2875794
11	2007*	N.A.	3,02,149	7,03,432	3,08,743	16,91,657	61,200	2,83,469	1,618	10,917	13,19,781	19,93,491	26,89,475
12	2008*	241	3,30,371	7,63,691	3,59,563	19,93,864	65,552	2,99,693	1,707	12,342	15,26,287	22,83,480	30,69,530
13	2009*	241	3,72,042	8,34,591	4,09,717	22,80,118	71,073	3,23,877	1,855	12,785	16,08,996	24,63,683	34,51,371
14	2010	241	4,00,219	9,05,265	4,56,199	25,44,629	73,640	3,42,044	1,852	13,172	17,26,886	26,58,796	38,05,110
15	2011	241	440970	1008284	501553	2779938	773294	365428	1952	13053	1858087	2879956	4166703

टीप - वरील माहिती दुकाने व व्यापारी संस्था अधिनियम, १९४८ च्या कायद्याखाली नोंदलेल्या संस्था संबंधी आहे.

* आकडे कॅलेंडर वर्षासाठी आहेत.

Note — The above information relates to the establishment registered under the Shops and Establishment Act, 1948.

* Figures are given for Calender year.

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— Commissioner of Labour, Govt. of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 26.2

सार्वजनिक क्षेत्रात नोंदविलेल्या कारखान्यांची व त्यातील सरासरी कामगारांची उद्योग गटानुसार संख्या
Number of Registered Working Factories and Average Daily Workers Employed Categorywise in Public Sector
(2010)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	उद्योग (3)	चालू कारखाने Number of working factories (4)	कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या Average daily workers employed (5)	उद्योग Industry (3)	जिल्हा District (2)
1	मुंबई	2(म) (i)	219	53114	2(म) (i)	Mumbai
2	मुंबई (उपनगर)	2(म) (i) विभाग ८५			2(म) (i) Section 85	Mumbai (Sub.)
3	ठाणे	2(म) (i)	28	2380	2(म) (i)	Thane
4	रायगड	2(म) (i)	38	8358	2(म) (i)	Raigad
5	रत्नागिरी	2(म) (i) विभाग ८५	20	1098	2(म) (i) Section 85	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	2(म) (i) विभाग ८५	12	418	2(म) (i) Section 85	Sindhudurg
7	नाशिक	2(म) (i)	69	10273	2(म) (i)	Nashik
8	धुळे	2(म) (i)	19	868	2(म) (i)	Dhule
9	नंदुरबार	2(म) (i)			2(म) (i)	Nandurbar
10	जळगाव	2(म) (i) विभाग ८५	30	4787	2(म) (i) Section 85	Jalgaon
11	अहमदनगर	2(म) (i) विभाग ८५	34	1581	2(म) (i) Section 85	Ahmednagar
12	पुणे	2(म) (i) 2(म) (iii) विभाग ८५	105	8759	2(म) (i) 2(म) (ii) Section 85	Pune
13	सातारा	2(म) (i)	28	1188	2(म) (i)	Satara
14	सांगली	2(म) (i)	26	1005	2(म) (i)	Sangli
15	सोलापूर	2(म) (i) विभाग ८५	24	1187	2(म) (i) Section 85	Solapur
16	कोल्हापूर	2(म) (i)	51	2269	2(म) (i)	Kolhapur
17	औरंगाबाद	2(म) (i)	25	1695	2(म) (i)	Aurangabad
18	जालना	2(म) (i) विभाग ८५	10	281	2(म) (i) Section 85	Jalna
19	परभणी	2(म) (i)	14	517	2(म) (i)	Parbhani
20	हिंगोली	2(म) (i)	*	*	2(म) (i)	Hingoli
21	बीड	2(म) (i)	14	3849	2(म) (i)	Beed
22	नांदेड	2(म) (i)	18	1132	2(म) (i)	Nanded
23	उस्मानाबाद	2(म) (i)	9	1135	2(म) (i)	Osmanabad
24	लातूर	2(म) (i)	14	622	2(म) (i)	Latur
25	बुलढाणा	2(म) (i)	16	673	2(म) (i)	Buldhana
26	अकोला	2(म) (i) 2(म) (ii) विभाग ८५	18	4268	2(म) (i) 2(म) (ii) Section 85	Akola
27	वाशिम	2(म) (i)	8	364	2(म) (i)	Washim
28	अमरावती	2(म) (i)	16	552	2(म) (i)	Amravati
29	यवतमाळ	2(म) (i)	11	569	2(म) (i)	Yavatmal
30	वर्धा	2(म) (i) विभाग ८५	12	555	2(म) (i) Section 85	Wardha
31	नागपूर	2(म) (i)	43	13567	2(म) (i)	Nagpur
32	भंडारा	2(म) (i)	9	304	2(म) (i)	Bhandara
33	गोंदिया	2(म) (i)	4	149	2(म) (i)	Gondiya
34	चंद्रपूर	2(म) (i)	11	3823	2(म) (i)	Chandrapur
35	गडचिरोली	2(म) (i)	5	94	2(म) (i)	Gadchiroli
			962	131478		Total

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.3

खाजगी क्षेत्रात नोंदविलेल्या कारखान्यांची व त्यातील सरासरी कामगारांची उद्योग गटानुसार संख्या
 Number of Registered Working Factories and Average Daily Workers Employed Categorywise in Private Sector
 (2010-11)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	उद्योग (3)	चालू कारखाने Number of working factories (4)	कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या Average daily workers employed (5)	Industry (3)	District (2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(3)	(2)
1	मुंबई	२(म) (i) २(म) (ii) विभाग ८५	4951	170610	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Mumbai
2	मुंबई (उपनगर)	२(म) (i) २(म) (ii) विभाग ८५			2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Mumbai (Sub.)
3	ठाणे	२(म) (i) २(म) (ii) विभाग ८५	6954	336702	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Thane
4	रायगड	२(म) (i) २(म) (ii) विभाग ८५	1406	93205	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Raigad
5	रत्नागिरी	२(म) (i) २(म) (ii) विभाग ८५	309	16119	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	२(म) (i) २(म) (ii) विभाग ८५	121	3331	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Sindhudurg
7	नाशिक	२(म) (i) २(म) (ii) विभाग ८५	1758	83765	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Nashik
8	धुळे	२(म) (i) २(म) (ii) विभाग ८५	391	12751	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Dhule
9	नंदुरबार	२(म) (i) २(म) (ii) विभाग ८५			2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Nandurbar
10	जळगाव	२(म) (i) २(म) (ii) विभाग ८५	765	25367	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Jalgaon
11	अहमदनगर	२(म) (i) २(म) (ii) विभाग ८५	765	31359	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Ahmednagar
12	पुणे	२(म) (i) २(म) (ii) विभाग ८५	4221	369300	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Pune
13	सातारा	२(म) (i) २(म) (ii) विभाग ८५	428	30688	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Satara
14	सांगली	२(म) (i) २(म) (ii) विभाग ८५	784	30544	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Sangli
15	सोलापूर	२(म) (i) २(म) (ii) विभाग ८५	4001	41180	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Solapur
16	कोल्हापूर	२(म) (i) २(म) (ii) विभाग ८५	1618	67610	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Kolhapur

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.3--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(3)	(2)
17	औरंगाबाद	२(म) (i) 2(म) (ii) विभाग ८५	921	60008	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Aurangabad
18	जालना	२(म) (i) 2(म) (ii) विभाग ८५	247	10802	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Jalna
19	परभणी	२(म) (i) 2(म) (ii) विभाग ८५	60	2420	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Parbhani
20	हिंगोली	२(म) (i) 2(म) (ii) विभाग ८५	47	1864	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Hingoli
21	बीड	२(म) (i) 2(म) (ii) विभाग ८५	130	5153	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Beed
22	नांदेड	२(म) (i) 2(म) (ii) विभाग ८५	168	3129	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Nanded
23	उस्मानाबाद	२(म) (i) 2(म) (ii) विभाग ८५	32	2861	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Osmanabad
24	लातूर	२(म) (i) 2(म) (ii) विभाग ८५	126	4911	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Latur
25	बुलढाणा	२(म) (i) 2(म) (ii) विभाग ८५	356	9158	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Buldhana
26	अकोला	२(म) (i) 2(म) (ii) विभाग ८५	473	7308	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Akola
27	वाशिम	२(म) (i) 2(म) (ii) विभाग ८५	104	1364	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Washim
28	अमरावती	२(म) (i) 2(म) (ii) विभाग ८५	364	4716	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Amaravati
29	यवतमाळ	२(म) (i) 2(म) (ii) विभाग ८५	303	9200	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Yeotmal
30	वर्धा	२(म) (i) 2(म) (ii) विभाग ८५	128	8911	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Wardha
31	नागपूर	२(म) (i) 2(म) (ii) विभाग ८५	1571	54034	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Nagpur
32	भंडारा	२(म) (i) 2(म) (ii) विभाग ८५	107	3739	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Bhandara
33	गोदिया	२(म) (i) 2(म) (ii) विभाग ८५	87	1229	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Gondiya
34	चंद्रपूर	२(म) (i) 2(म) (ii) विभाग ८५	189	11866	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Chandrapur
35	गडचिरोली	२(म) (i) 2(म) (ii) विभाग ८५	41	1171	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Gadchiroli
		२(म) (i) 2(म) (ii) विभाग ८५	33926	1516375	2(m) (i) 2(m) (ii) Section 85	Total

आधार - औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Directorate of Industrial Safety and Health, Govt. of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.4

माजी सैनिक, मागासवर्गीय व अनुसूचित जातीच्या कर्मचाऱ्यांचे वर्षवार अभिवेदन
Yearwise representation of Scheduled Castes, Backward Classes and Ex-Servicemen
(2010-11)

सेवा वर्ग Service Groups (1)	मंजूर केलेल्या जागा ३१ मार्च २००९ रोजी Sanctioned Posts as on 31st March, 2009 (2)	भरलेल्या जागा Filled posts (3)	अनुसूचित जातीचे कर्मचारी Scheduled Castes employees (4)	मागासवर्गीय कर्मचारी Backward Class employees (5)	माजी सैनिक कर्मचारी Ex-Servicemen employees (6)
वर्ग Group					
वर्ग-ए Class-I	56	29	5	10	0
वर्ग-दोन Class-II	111	75	7	30	0
वर्ग-तीन Class-III	625	426	69	188	0
वर्ग-चार Class-IV	153	108	28	74	2
एू ण / Total	945	638	109	302	2

आधार - सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई

Source — Directorate of Employment, Government of Maharashtra, Navi Mumbai

26. कामगार व सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.5

**रोजगार विनिमय केंद्रानुसार नोंदणी झालेल्या अर्जदारांची, नोकरी मिळालेल्यांची व जाहिर झालेल्या रिकाम्या जागांची संख्या
Registration, Placing and Vacancies Notified by Employment & Self-employment Guidance Centres**

अ.क्र. Sr. No.	बाब (1)	1970-71 (3)	1980-81 (4)	1990-91 (5)	2001 (6)	2008 (7)	2009 (8)	2010 (9)	Item (2)
1	नोंदणी झालेले	4,14,522	456,047	6,22,580	6,23,225	7,25,174	700492	892913	Registration
2	नोकरी मिळालेले	39,767	40,127	31,122	12,455	11,881	42598	353904	Placements
3	जाहिर झालेल्या रिकाम्या जागा	86,756	85,526	64,032	32,277	94,140	104432	387899	Vacancies notified
4	सादर केलेले	3,41,603	553,314	5,36,809	2,40,422	7,19,434	816359	2091659	Submission
5	वर्षाच्या शेवटी चालू नोंदवहीत असलेल्यांची संख्या	3,60,824	1267,607	30,22,112	44,19,739	30,07,236	2875988	2682411	No. of candidates on live register at the end of the year
6	शिल्लक असलेल्या रिकाम्या जागा	25,077	74,297	55,889	39,478	1,81,339	197091	--	Vacancies Outstanding
7	रोजगार विनिमय केंद्राचा उपयोग करणारे मालक	18,272	17,080	14,079	6,009	4,715	37689	42501	Employers using EmploymentExchanges

टिप - * आकडे कॅलेंडर वर्षासाठी दिले आहेत.
Note : Figures are given for Calender year.

आधार - सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई
Source - Directorate of Employment, Government of Maharashtra, Navi Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.6

उद्योगांच्या प्रकारानुसार रोजगार/ Industrywise Employment

अ.क्र. Sr. No. (1)	वर्ष Year (2)	शासकीय Government (3)	निम-शासकीय Semi- Government (4)	खाजगी / Private					एकूण सर्व (३+४+९) Grand Total (3+4+9) (10)
				उद्योग Industrial Sector (5)	ब्यापार Trade (6)	वाहतूक आणि दळणवळण Transport and Communication (7)	इतर Others (8)	एकूण Total (9)	
1	1970-71	8,35,136	6,47,759	8,97,177	70,028	7,566	1,86,030	1,60,801	26,43,696
2	1980-81	9,34,072	9,87,270	10,39,256	53,460	7,579	2,60,191	3,60,486	32,81,828
3	1990-91	9,90,367	12,91,297	9,47,872	53,061	6,909	3,97,649	14,05,491	36,87,155
4	2000-01	9,33,568	13,27,468	8,67,373	56,015	16,234	4,93,847	14,33,469	36,94,505
5	2001-02	9,19,755	13,12,587	8,23,907	56,454	16,423	5,05,512	14,02,296	36,34,638
6	2002-03	9,11,164	12,93,764	7,98,363	65,027	16,874	5,08,042	13,88,306	35,93,234
7	2003-04	8,95,777	12,75,801	7,81,842	41,739	19,025	5,49,680	13,92,286	35,63,864
8	2004-05	8,80,767	12,56,869	760,131	42,352	19,926	5,80,940	14,03,313	35,40,949
9	2005-06	8,77,488	12,66,959	7,43,843	41,412	20,460	6,65,274	14,70,989	36,15,436
10	2006-07	8,86,890	12,93,700	7,64,885	66,595	21,610	7,12,717	15,65,807	37,46,397
11	2007-08	5,44,286	7,33,610	4,06,017	1,19,444	49,118	18,59,110	12,33,184	24,66,870
12	2008-09	7,61,066	9,09,026	4,97,631	1,21,291	69,644	12,27,098	19,23,570	35,90,625
13	2009-10*	7,61,066	9,09,026	4,97,631	1,21,291	69,644	12,27,098	19,23,570	35,90,625

आधार - सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई

Source — Directorate of Employment, Govt. of Maharashtra, Navi Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.7

खाणी, मळे, बंदरे इत्यादी मधील रोजगार
Employment in Mines, Plantation, Harbour Ports, etc.

उद्योग गट Industry Groups	खाणी / Mines			मळे / Plantations			बंदरे / Harbours Ports		
	सार्वजनिक क्षेत्र Public Sector	खाजगी क्षेत्र Private Sector	एकूण Total	सार्वजनिक क्षेत्र Public Sector	खाजगी क्षेत्र Private Sector	एकूण Total	सार्वजनिक क्षेत्र Public Sector	खाजगी क्षेत्र Private Sector	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1 1970-71	6,263	9,502	15,765	--	--	--	19,540	3,921	23,461
2 1980-81	28,020	1,935	29,955	43	--	43	3,779	948	4,727
3 1990-91	53,045	1,377	54,422	750	--	750	7,417	853	8,270
4 2000-01	41,882	280	405	145	231	208	9,638	724	879
5 2005-06	39,418	553	39,971	65	99	164	8,635	2,063	10,698
6 2007-08	1,66,326	1,31,397	2,97,723	20,183	7,950	24,891	5,590	81	5,641
7 2008-09	1,68,567	1,63,191	3,31,558	20,370	5,976	23,016	45,199	73	45,242
8 2009-10	1,68,567	1,63,191	3,31,558	20,370	5,976	26,346	45,199	73	45,272

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.8

खाजगी आणि सार्वजनिक क्षेत्रातील अंदाजित रोजगार
Estimated Employment in Private and Public Sector

अ.क्र. Sr. No.	वर्ष Year	सार्वजनिक क्षेत्र Public Sector				खाजगी क्षेत्र Private Sector		एकूण Total
		केंद्र शासन Central Government (3)	राज्य शासन State Government (4)	निम सरकारी Semi- Government (5)	स्थानिक संस्था Local Bodies (6)	मोठे Large (7)	लहान Small (8)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	1970-71	4,30,885	4,04,161	2,44,570	4,03,189	10,97,771	62,707	26,43,283
2	1980-81	4,95,884	4,38,188	4,93,507	4,93,763	12,92,135	68,351	32,81,828
3	1990-91	4,81,109	5,09,258	6,91,690	5,99,607	13,30,084	75,407	36,87,155
4	2000-01	4,21,351	5,12,217	6,62,180	6,65,288	13,54,920	78,549	36,94,505
5	2001-02	4,17,374	5,02,381	6,52,353	6,60,234	13,22,971	79,325	36,34,638
6	2002-03	4,13,872	4,97,292	6,37,722	6,56,042	13,07,190	81,116	35,93,234
7	2003-04	4,07,089	4,88,688	6,21,522	6,54,279	13,10,975	81,311	35,63,864
8	2004-05	3,95,397	4,85,370	6,05,320	6,53,349	13,18,112	85,201	35,40,949
9	2005-06	3,90,503	4,86,985	5,97,159	6,69,800	13,72,799	98,190	36,15,436
10	2006-07	3,84,715	5,02,175	6,21,718	5,36,333	14,58,017	1,07,790	36,10,748
11	2008	1,79,676	3,88,461	3,15,625	4,74,794	10,17,143	1,07,377	24,45,151
12	2009	3,15,674	4,89,316	4,93,405	5,95,483	16,11,042	2,80,632	37,22,289
12	2010-11	303990	541325	612980	639094	2156866	240480	4494735

आधार - सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई

Source — Directorate of Employment, Government of Maharashtra, New Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.9

राज्य लोकसेवा आयोगाद्वारे जाहिरात दिलेल्या पदांची व शिफारस केलेल्या उमेदवारांची संख्या

No. of Posts advertised and candidates recommended by the State Public Service Commission

अ.क्र. Sr. No.	वर्ष Year	सरळ प्रवेश किंवा मुलाखतीद्वारे भरती (राज्य सरकार) Direct recruitment or by interview method (State Government)				बृहन्मुंबई महानगरपालिका व बृहन्मुंबई विद्युत पुरवठा व परिवहन मंडळे Municipal Corporation of Brihan Mumbai and Bombay Electricity supply and transport undertaking				स्पर्धा परिक्षाद्वारे भरती (राज्य सरकार) Recruitment by Competitive Examination (State Government)				
		जाहिरात दिलेली रिक्त पदे Vacant Post advertised	अर्जदारांची संख्या No. of applicants	मुलाखतीला आलेले उमेदवार Candidates interviewed	शिफारस केलेले उमेदवार Candidates recommen- ded	जाहिरात दिलेली रिक्त पदे Vacant Post advertised	अर्जदारांची संख्या No. of applicants	मुलाखतीला आलेले उमेदवार Candidates interviewed	शिफारस केलेले उमेदवार Candidates recommen- ded	जाहिरात दिलेली रिक्त पदे Vacant Post advertised	अर्जदारांची संख्या No. of applicants	मुलाखतीला आलेले उमेदवार Candidates interviewed	शिफारस केलेले उमेदवार Candidates recommen- ded	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	
1	1970-71	...	445	5,626	1,326	416	7	156	47	5	1,615	23,383	592	1,733
2	1980-81	...	799	7,341	2,198	549	44	794	236	29	1,776	78,987	1,040	1,549
3	1990-91	...	1,043	20,162	2,233	626	82	223	154	51	1,415	1,01,316	1,092	1,260
4	2000-01	...	840	27,621	3,111	1,147	1	-	-	-	238	3,35,530	1,944	760
9	2005-06	...	276	6,174	585	167	66	114	43	20	1,737	4,56,705	2,055	461
10	2006-07	...	242	5,720	473	123	--	--	--	--	1,160	17,012	2,896	1,162
11	2007-08	...	325	2,633	2,466	1,122	0	0	0	0	1,450	2,99,178	4,012	1,732
12	2008-09	...	1,801	13,854	4,292	1,549	31	75	47	15	2,578	2,69,950	4,258	2,560
13	2009-10	...	539	7008	1435	414	17	980	53	10	3326	427006	5022	2964
14	2010-11	...	1671	34924	4609	1428	47	112	50	19	4029	477316	4787	1831

टीप - (१) स्तंभ ३, ७ व ११ मधील आकडे लोकसेवा आयोगाने संबंधित वर्षात जाहिरात दिलेल्या पदांची आहेत.

(२) स्तंभ ३ ते ५, ७ ते ९ व ११ ते १३ मधील आकडे भरती केलेल्यांचे आहेत.

(३) माहिती संकलित करतांना ज्यांच्या भरतीबद्दलचे निर्णय वर्ष अखेर अनिर्णित आहेत, अशांचा समावेश केलेला नाही.

आधार - महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई

Note.- (1) Figures under column 3, 7 and 11 relates to those posts which were advertised by the commission in the concerned year.

(2) Figures under column 3 to 5, 7 to 9 and 11 to 13 contains the information for which recruitment action was completed during the year.

(3) Those recruitment cases which were incomplete at the end of the year has not been taken into account while compiling the information.

Source - Maharashtra Public Service Commission, Mumbai.

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.10

महाराष्ट्रातील औद्योगिक दुखापतींची संख्या
Industrial Injuries in Maharashtra State

वर्ष Year	प्राणघातक Fatal		प्राणघातक नसलेले Non-fatal		एकूण Total	
	संख्या Number	दर Frequency rate	संख्या Number	दर Frequency rate	संख्या Number	दर Frequency rate
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1 1970-71	108	N.A.	51,989	N.A.	52,097	N.A.
2 1980-81	133	0.04	85,898	27.54	86,031	27.58
3 1990-91	151	0.04	31,069	9.86	31,220	9.90
4 2001	177	0.07	9,159	3.95	9,336	4.03
5 2002	150	0.06	7594	3.39	7744	3.45
6 2005	173	0.09	4,137	2.76	4,310	1.75
7 2006	321	N.A.	3,204	N.A.	3,525	N.A.
8 2007	220	N.A.	2,791	N.A.	3,011	N.A.
9 2008	213	N.A.	3,094	0.78	3,317	N.A.
10 2009	217	N.A.	2,911	0.64	3,128	N.A.
11 2010	225	N.A.	2540	0.77	2565	N.A.

टीप:- N. A. - उपलब्ध नाही / Not Available

* आकडे कॅलेंडर वर्षासाठी दिले आहेत./ Figures are given for Calender year.

आधार - औद्योगिक सुरक्षा आणि आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Directorate of Industrial Safety and Health, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/Table No. 26.11

अपघात झालेल्या कामगारांची संख्या व त्यांना भरपाईपोटी दिलेली रक्कम
Number of workers who were involved in accidents and compensation paid to them
(2011)

अ.क्र. Serial No.	वर्ग	कारखान्यांची संख्या No. of Factories (3)	कामावरील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या Average number of workers employed per day		वर्षभरात ज्यांना अंतिम भरपाई दिली अशी प्रकरणे/दुखापतीची प्रकरणे No. of cases/injuries in which case final compensation was paid during the year			भरपाईपोटी दिलेली रक्कम (हजार रुपये) Amount of compensation paid (Thousand Rs.)			Catagory (2)
			(प्रौढ) (Adult) (4)	(बालके) (Minors) (5)	मृत्यु Death (6)	कायम अपंगत्व Permanent disablement (7)	तात्पुरते अपंगत्व Temporary disablement (8)	मृत्यु Death (9)	कायम अपंगत्व Permanent disablement (10)	तात्पुरते अपंगत्व Temporary disablement (11)	
1	कारखाने	36	30081	0	0	3	13	0	248271	35412	Factories
2	खाणी	2	1210		0	1	6	0	14562	103430.9	Mines
3	बसेस	9	26778		0	2	69	0	0		Buses
4	गोदी व बंदरे	1	2		0	0	0	0	0		Docks and Ports
5	इमारत व बांधकाम	7	4269		5	11	0	2672810	891710		Building and construction
6	नगरपालिका	0	0		0	0	0	0	0		Municipalities
7	बंब	0	0		0	0	0	0	0		Electricity-supply companies
8	स्फोटके	9	2365.69		1	0	0	575000	0		Explosive
9	विद्युत पुरवठा संस्था	42	9846		2	0	4	1169400	0	5948	Electric Supply
11	चित्रपट कंपनी	0	0	0	0	0	0	0	0		Cinema film manfg. companies
12	रेल्वे	0	0	0	0	0	0	0	0		Railways
13	डाक व तारखाते	0	0	0	0	0	0	0	0		Posts and Telegraphs Deptt.
एू ण		106	74551.69	0	8	17	92	4417210	1154543	144790.9	Total

आधार - श्रमिक भरपाई आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Commissioner for Workmen's Compensation, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.12

उद्योगानुसार संप आणि टाळेबंदीची संख्या / Industrywise Number of Strikes and Lockouts
(2010-11)

संकेतांक Code	उद्योग (2)	काम थांबणाऱ्या प्रकारांची संख्या Number of work stoppages		गुंतलेल्या कामगारांची संख्या Number of workers involved (5)	वाया गेलेले एकूण मनुष्य दिवसांची संख्या Number of mandays lost (6)	Industry (2)
		संप Strikes (3)	टाळेबंदी Lockouts (4)			
23	वस्त्रनिर्माण	18	N.A.	6329	156890	Textile
35	अभियांत्रिकी	35	N.A.	43039	1105236	Engineering
31	रासायनिक	21	N.A.	2512	64631	Chemical
37	संकीर्ण	64	N.A.	22565	582018	Miscellaneous
	एकूण	138	—	74445	1908775	Total

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार व सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.13

औद्योगिक तंटे / Industrial Disputes

(2010-11)

वर्ष आणि महिने Year and Months	कापड गिरण्या Textiles				यंत्रोत्पादक कारखाने Engineering				संकीर्ण Miscellaneous				एकूण Total			
	संपांची संख्या	संपावरील कामगारांची संख्या	कामगारांची वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	संपांची संख्या	संपावरील कामगारांची संख्या	कामगारांची वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	संपांची संख्या	संपावरील कामगारांची संख्या	कामगारांची वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	संपांची संख्या	संपावरील कामगारांची संख्या	कामगारांची वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)
	No. of strikes	No. of workers involved	No. of mandays lost	No. of mandays lost	No. of strikes	No. of workers involved	No. of mandays lost	No. of mandays lost	No. of strikes	No. of workers involved	No. of mandays lost	No. of mandays lost	No. of strikes	No. of workers involved	No. of mandays lost	No. of mandays lost
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)
1960	37	100469	5877	163833	49	32265	-	187992	176	134219	3607	649628	262	266953	9484	1001453
1970	102	169990	6959	619684	222	52663	4542	619929	344	126382	1856	1012102	668	3490351	13357	2251715
1980	62	60946	5590	225794	101	31049	688	2000134	165	55769	1000	2711130	331	147764	7278	4937058
1990	13	11741	10	2355923	69	13362	520	1409316	41	9399	422	1168935	123	34502	952	4934174
2010	5	1922	-	348753	6	1177	-	212256	7	2603	-	217444	14	4186	-	733241
2011	-	-	-	-	2	1100	-	42042	3	540	-	53096	4	1184	-	95138
एप्रिल/April 2010	-	-	-	-	-	-	-	-	3	273	-	7098	3	273	-	7098
मे / May 2010	-	-	-	-	-	-	-	-	3	540	-	14040	3	540	-	14040
जून / June 2010	-	-	-	-	-	-	-	-	2	415	-	10790	2	415	-	10790
जुलै / July 2010	-	-	-	-	-	-	-	-	1	84	-	2184	1	84	-	2184
ऑगस्ट / August 2010	-	-	-	-	-	-	-	-	1	84	-	2184	1	84	-	2184
सप्टेंबर / September 2010	-	-	-	-	-	-	-	-	1	84	-	2184	1	84	-	2184
ऑक्टोबर / October 2010	-	-	-	-	-	-	-	-	1	84	-	2268	1	84	-	2268
नोव्हेंबर / November 2010	-	-	-	-	1	97	-	2522	1	84	-	2184	2	181	-	4706
डिसेंबर / December 2010	-	-	-	-	1	97	-	2619	1	84	-	2268	2	181	-	4887
जानेवारी / January 2011	-	-	-	-	1	97	-	2425	1	84	-	2100	2	181	-	4525
फेब्रुवारी / February 2011	-	-	-	-	2	199	-	4776	1	147	-	3528	4	346	-	8304
मार्च / March 2011	-	-	-	-	1	1100	-	29700	1	84	-	2268	2	1184	-	31968

457

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.14

सभासद संख्येनुसार कामगार संघटना

Distribution of Trade Unions According to their membership size
(2010-11)

अनु क्रमांक Sr. No. (1)	सभासदाचा गट (2)	कामगार संघटनांची एकूण संख्या Total Number of Trade Unions (3)	विवरणपत्र सादर करणाऱ्या कामगार संघटना Number of Trade Unions submitting the returns (4)	स्तंभ ४ ची स्तंभ ३ शी टक्केवारी Percentage of Col. 4 to Col. 3 (5)	सभासद (संख्या) Membership (No.) (6)	Group of Members (7)
1	५० पेक्षा कमी	33	26	78.00	1567	Below 50
2	५० िंवा अधिक पण ३०० हून कमी	60	46	76.00	5269	50 and above but below 300
3	३०० आणि अधिक	0	—	—	—	300 and above
	एकूण सर्व गट	93	72	77.00	6836	Total All Groups

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source —Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.15

शेतमजूर आणि कुशल कामगार यांना मिळणारे वेतन
Wages paid of Agricultural and skilled labourers for the year
(2001-02)

(रुपये/In Rupees)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा (2)	कुशल कामगार Skilled Labour			शेतमजूर Field Labour			इतर शेतमजूर Other Agriculture Labour			District (2)
		सुतार Carpenter (3)	लोहार Blacksmith (4)	चांभार Cobbler (5)	पुरुष Males (6)	स्त्रिया Females (7)	मुले Children (8)	पुरुष Males (9)	स्त्रिया Females (10)	गुराखी Hardsman (11)	
1	मुंबई	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai Suburban
3	ठाणे	95.27	85.75	61.60	51.23	42.56	22.25	45.15	37.60	36.42	Thane
4	रायगड	105.92	85.15	66.31	53.60	42.17	23.48	45.33	37.10	36.88	Raigad
5	रत्नागिरी	90.15	80.56	67.38	57.42	44.23	26.60	53.00	40.25	41.29	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	96.65	83.17	73.04	69.96	51.15	31.98	58.92	44.48	53.13	Sindhudurg
7	नाशिक	73.96	65.22	57.67	53.23	45.75	26.54	49.75	41.96	42.63	Nashik
8	धुळे	65.79	57.73	49.56	43.69	38.63	22.21	40.04	34.83	36.60	Dhule
9	नंदुरबार	111.73	106.08	87.06	60.94	47.69	24.52	51.35	40.15	50.98	Nandurbar
10	जळगाव	125.58	116.64	99.85	63.23	50.67	31.38	55.50	42.67	47.86	Jalgaon
11	अहमदनगर	81.02	70.85	60.96	55.33	45.25	23.96	48.25	39.48	41.33	Ahmednagar
12	पुणे	98.60	87.94	76.54	60.92	46.88	28.35	53.29	42.06	49.69	Pune
13	सातारा	83.92	74.19	66.23	55.92	45.98	25.17	48.48	41.35	55.54	Satara
14	सांगली	86.79	75.31	68.29	57.98	46.92	27.08	50.40	41.90	50.19	Sangli
15	सोलापूर	70.50	60.46	53.23	50.32	42.48	22.63	45.94	37.73	53.38	Solapur
16	कोल्हापूर	88.00	77.40	67.83	59.04	47.17	25.06	53.44	43.29	57.17	Kolhapur
17	औरंगाबाद	70.69	66.18	61.98	47.17	41.02	22.79	43.52	37.44	43.04	Aurangabad
18	जालना	58.91	54.59	49.83	46.69	40.42	27.96	43.35	36.90	40.23	Jalna
19	परभणी	79.40	72.23	64.31	55.10	43.65	27.00	48.81	38.98	50.58	Parbhani
20	हिंगोली	56.94	54.29	51.44	46.67	37.85	22.06	42.85	35.71	40.13	Hingoli
21	बीड	63.89	60.59	57.19	52.71	46.00	22.85	48.23	38.13	45.13	Beed
22	नांदेड	56.71	56.85	55.21	48.69	42.60	21.77	44.98	38.25	41.69	Nanded
23	उस्मानाबाद	57.00	52.50	49.25	48.10	43.04	21.50	45.13	39.02	42.50	Osmanabad
24	लातूर	107.98	101.50	98.83	62.38	44.73	22.90	54.58	41.04	49.00	Latur
25	बुलढाणा	84.93	76.78	66.92	59.65	45.60	30.00	53.67	41.88	58.29	Buldhana
26	अकोला	87.22	77.79	68.10	57.54	45.08	28.29	50.40	41.19	48.77	Akola
27	वाशिम	69.92	64.52	57.29	49.31	40.15	20.90	44.17	35.73	44.32	Washim
28	अमरावती	96.25	86.52	74.46	66.40	50.48	29.15	58.96	45.85	59.54	Amravati
29	यवतमाळ	68.26	60.38	59.54	58.29	48.56	29.77	54.85	46.15	59.48	Yavatmal
30	वर्धा	95.98	82.23	72.08	58.56	43.27	29.50	51.10	39.46	51.33	Wardha
31	नागपूर	100.13	87.25	73.44	59.50	44.35	28.35	52.27	39.73	51.00	Nagpur
32	भंडारा	81.13	71.38	65.13	55.40	41.40	27.25	47.08	36.48	45.00	Bhandara
33	गोंदिया	86.85	75.48	67.73	55.77	40.83	27.38	47.10	36.10	44.94	Gondiya
34	चंद्रपूर	77.25	67.75	58.52	53.48	39.92	25.10	45.65	35.15	45.35	Chandrapur
35	गडचिरोली	75.63	71.81	57.85	48.65	38.46	24.75	43.02	34.52	47.65	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		83.30	74.76	65.60	55.24	44.09	25.77	49.08	39.47	47.30	Maharashtra State

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.16

कारखान्यात काम करणाऱ्या स्त्रियांची संख्या व त्यांना दिलेले प्रसुतीविषयक फायदे
Yearwise Number of Female Workers Employed in Factories and Maternity Benefits Given

अ.क्र. Sr.No.	माहिती (1)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	2001-02 (7)	2009-10 (8)	Particulars (2)
1	संस्थांसाठीचे प्रसुतीविषयक फायदे उपलब्ध असलेल्या संस्थांची संख्या	1,498	2,300	3,704	561	778	1,743	No. of Establishment covered by the Establishment maternity benefits etc.
2	विवरणपत्र सादर करणाऱ्या संस्थांची संख्या	1,072	623	2,192	474	555	1,705	No. of Establishment making returns.
3	विवरणपत्र सादर करणाऱ्या संस्थातील काम करणाऱ्या स्त्रियांची सरासरी दैनिक संख्या	32,513	7,798	25,629	10,957	11,322	19,948	Average daily number of women employed in establishments making returns.
4	प्रसुतीविषयक फायद्याची मागणी करणाऱ्या स्त्रियांची वर्षातील संख्या	493	171	425	283	321	661	No. of women who claimed maternity benefit during the year.
5	पूर्ण किंवा अर्ध्या मागण्या मान्य केलेल्यांची संख्या	493	147	234	282	29,142	805	No. of claims accepted and paid either fully or partially.
6	बोनससहित प्रसुतीच्या फायद्यासह देण्यात आलेली एकूण रक्कम (रुपयात)	14,367	77,158	4,60,401	13,01,875	44,87,496	2,66,05,176	Total amount of maternity benefit paid including bonus (in Rs.)
7	प्रसुती पूर्व स्थितीचे फायदे घेऊन काम करणाऱ्या स्त्रियांच्या प्रकरणांची संख्या	--	--	--	--	--	--	No. of cases in which women enjoyed fully maternity benefits prior to confinements.
8	देण्यात आलेली सरासरी रक्कम (रुपयात)	--	648	6,752	--	--	33,050	Average Amount paid (in Rs.)

आधार - मुख्य निरीक्षक कारखाने, कारखाने निरीक्षण कार्यालय, मुंबई

Source — Chief Inspector of Factories, Mumbai

26. कामगार व सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.17

सुती कापड उद्योग व यंत्रोत्पादन कारखान्यातील निवडक केंद्रातील गैरहजेरी
Absenteeism in Cotton Textile and Engineering Industries at Selected Centres
(2011)

(टक्केवारी / Percentage)

वर्ष आणि महिने Year and Months	सुती कापड उद्योग Cotton Textile Industry								रसायने व रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन Chemical and Chemical Products			धातुचे उत्पादन Metal Products	
	मुंबई Mumbai	जळगाव Jalgaon	सोलापूर Solapur	औरंगाबाद Aurangabad	नांदेड Nanded	नागपूर Nagpur	इतर केंद्र Other Centres	एकूण केंद्र Total Centres	मुंबई Mumbai	ठाणे Thane	पुणे Pune	मुंबई Mumbai	रायगड Raigad
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1965	19.26	14.07	15.01	-	13.87	21.38	12.81	18.33	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
1970	19.23	11.50	25.40	15.89	32.63	21.24	15.30	19.60	-	-	-	-	-
1980	24.04	22.07	37.71	15.95	27.73	19.54	22.59	24.38	18.14	17.06	13.41	16.30	13.97
1990	17.99	18.38	17.41	20.59	34.85	25.17	22.94	18.93	19.96	19.11	-	20.69	15.44
1995	17.26	21.40	20.64	10.18	24.01	24.42	22.22	17.91	18.46	15.84	-	16.78	-
जानेवारी / January 2011	10.00	0	23.00	0	0	0	0	13.00	0	0	0	0	0
फेब्रुवारी / February 2011	14.00	0	24.00	0	0	0	0	16.00	0	0	0	0	0
मार्च / March 2011	12.00	0	0	0	0	0	0	12.00	0	0	0	0	0
एप्रिल/April 2011	17.00	0	0.00	0	0	0	0	17.00	0	0	0	0	0
मे / May 2011	23	0	29.00	0	0	0	0	24.00	0	0	0	0	0
जून / June 2011	18.00	0	26.00	0	0	0	0	20.00	0	0	0	0	0
जुलै / July 2011	14.00	0	19.00	0	0	0	0	15.00	0	0	0	0	0
ऑगस्ट / August 2011	11.00	0	0	0	0	0	0	11.00	0	0	0	0	0
सप्टेंबर / September 2011	15.00	0	0	0	0	0	0	15.00	0	0	0	0	0
ऑक्टोबर / October 2011	12.00	0	0	0	0	0	0	12.00	0	0	0	0	0
नोव्हेंबर / November 2011	0.00	0	0	0	0	0	0	0.00	0	0	0	0	0
डिसेंबर / December 2011	14.00	0	0	0	0	0	0	14.00	0	0	0	0	0

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.17 —contd.

वर्ष आणि महिने Year and Months (1)	विद्युत यंत्र सामुग्री व्यतिरिक्त यंत्र सामुग्री Machinery except electrical machinery					विद्युत यंत्र सामुग्री Electrical machinery		परिवहन सामुग्री Transport equipment			पेट्रोलियम व दगडी कोळसा या पदार्थांचे उत्पादन Petroleum and coal products
	मुंबई Mumbai (15)	पुणे Pune (16)	सातारा Satara (17)	सोलापूर Solapur (18)	कोल्हापूर Kolhapur (19)	मुंबई Mumbai (20)	पुणे Pune (21)	मुंबई Mumbai (22)	ठाणे Thane (23)	पुणे Pune (24)	मुंबई Mumbai (25)
	1965	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
1970	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
1980	16.13	14.04	12.11	16.04	10.93	15.91	14.68	22.48	13.31	N.A.	N.A.
1990	16.35	14.87	10.92	14.62	10.56	13.64	13.42	23.13	15.41	11.18	N.A.
1995	18.24	13.86	..	9.56	10.62	15.76	..	22.64	13.32	9.67	N.A.
जानेवारी / January 2011	11.00	0	0	0	0	0	0	29.00	0	0	0
फेब्रुवारी / February 2011	12.00	0	0	0	0	0	0	31.00	0	0	0
मार्च / March 2011	10.00	0	0	0	0	0	0	31.00	0	0	0
एप्रिल/April 2011	13.00	0	0	0	0	0	0	33	0	0	0
मे / May 2011	15.00	0	0	0	0	0	0	37.00	0	0	0
जून / June 2011	11.00	0	0	0	0	0	0	30	0	0	0
जुलै / July 2011	11.00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ऑगस्ट / August 2011	10.00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
सप्टेंबर / September 2011	11.00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ऑक्टोबर / October 2011	13.00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
नोव्हेंबर / November 2011	13.00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
डिसेंबर / December 2011	13.00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

N. A.— माहिती उपलब्ध नाही / Information not available

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source -Commissioner Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.18

श्रमिक नुकसान भरपाई कायदा, १९२३ खालील प्रकरणे
Cases Decided Under Workmen's Compensation Act, 1923
(2010)

अनुक्रमांक Sr.No.	जिल्हा (2)	लढविलेली प्रकरणे contested Cases (3)	न लढविलेली प्रकरणे Non-contested Cases (4)	समझोता झालेली प्रकरणे Cases of Agreements (5)	District (2)
1	मुंबई	820	346	..	Mumbai
2	मुंबई उपनगर				
3	ठाणे	57	65	38	Thane
4	रायगड	5	150	..	Raigad
5	रत्नागिरी	12	4	..	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1		3	Sindhudurg
7	नाशिक	88	39	..	Nashik
8	धुळे	40	23	..	Dhule
9	नंदुरबार	11	3	..	Nandurbar
10	जळगाव	79	15	..	Jalgaon
11	अहमदनगर	43	91	..	Ahmednagar
12	पुणे	66	30	14	Pune
13	सातारा	10	26	1	Satara
14	सांगली	21	7	2	Sangli
15	सोलापूर	73	25	..	Solapur
16	कोल्हापूर	32	25	15	Kolhapur
17	औरंगाबाद	47	8	..	Aurangabad
18	जालना	28	8	..	Jalna
19	परभणी	Parbhani
20	हिंगोली	Hingoli
21	बीड	30	2	..	Beed
22	नांदेड	2	Nanded
23	उस्मानाबाद	Osmanabad
24	लातूर	79	114	..	Latur
25	बुलढाणा	17	1	..	Buldhana
26	अकोला	Akola
27	वाशिम	36	7	..	Washim
28	अमरावती	27	9	..	Amravati
29	यवतमाळ	54	Yavatmal
30	वर्धा	5	1	..	Wardha
31	नागपूर	103	..	2	Nagpur
32	भंडारा	15	1	6	Bhandara
33	गोंदिया	18	7	..	Gondiya
34	चंद्रपूर	9	.		Chandrapur
35	गडचिरोली	3	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1831	1007	81	Maharashtra State

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.19

नोंदणीकृत कामगार संघटनांची संख्या, सभासद संख्या, उत्पन्न, खर्च व निधी

Number of Registered Trade Unions and Membership, Income, Expenditure and Funds

वर्ष / Year	कामगार संघटना (संस्था) No. of Trade Unions		विवरणपत्र सादर करणाऱ्याचे	वर्ष अखेर विवरणपत्र सादर करणाऱ्या	वर्षाच्या सुरुवातीची शिल्लक धरून	संबंधित वर्षातील खर्च	वर्ष अखेरीस शिल्लक असलेला निधी
	नोंदलेल्या Registered	विवरणपत्र सादर करणाऱ्या Submitting returns	शेकडा प्रमाण Percentage response	संघटनांची सभासद संख्या (हजारात) Membership of those who submit returns at the end of the year (Number in thousand)	वर्षातील उत्पन्न (रु. हजारात) Income during the year under consideration including opening balance (Rs. in thousand)	(रु. हजारात) Expenditure during the year under consideration (Rs. in thousand)	(रु. हजारात) Balance funds at the closing of the year (Rs. in thousand)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1960-61	1,417	833	59.00	578	2,573	2,501	4,292
रोजी/As on—							
डिसेंबर/December 1970	2,659	1,091	41.00	776	10,508	8,190	15,872
डिसेंबर/December 1980	3,461	2,248	64.00	2,218	60,095	45,171	86,617
डिसेंबर/December 1990	4,752	2,225	46.82	3,204	3,44,084	1,46,906	1,97,178
डिसेंबर/December 1995	6,417	1,218	18.98	1,497	1,90,900	1,20,000	71,000
डिसेंबर/December 1996	6,805	1,200	17.63	1,555	5,32,362	1,27,247	4,05,115
डिसेंबर/December 1997	7,006	1,242	17.73	1,433	4,42,530	1,22,118	3,20,412
डिसेंबर/December 1998	6,791	1,238	18.23	1,323	18,90,899.	2,00,585	16,90,313
डिसेंबर/December 1999	6,888	1,032	14.98	1,046	4,57,281	1,17,563	3,39,718
डिसेंबर/December 2000	7,345	994	13.53	1,045	5,72,817	1,64,694	4,08,122
डिसेंबर/December 2001	7,697	820	10.65	1,418	9,27,871	2,52,384	6,75,487
डिसेंबर/December 2002	7,869	915	11.63	1,113	9,53,093	2,16,885	7,36,207
डिसेंबर/December 2003	8,185	927	11.32	1,106	10,78,695	2,74,024	8,04,670
डिसेंबर/December 2004	8,567	928	10.83	984	10,98,769	2,50,957	8,47,812
डिसेंबर/December 2006	8,834	906	10.25	928	6,33,446	1,93,881	4,39,565
डिसेंबर/December 2008	8,981	919	10.23	1,226	5,09,925	4,40,008	12,22,755

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 26.20

महाराष्ट्र राज्यातील शासकीय, जिल्हा परिषद व नगर परिषद कार्यालयातील कर्मचारी संख्या

No. of Employees in State Government, Zilla Parishad and Municipal Council Offices in Maharashtra State

अनु क्रमांक	वर्ष/Year									Institute
		1981 (1-4-81)	1991 (1-4-91)	2000 (1-4-00)	2001 (1-7-01)	2002 (1-7-02)	2003 (1-7-03)	2007 (1-7-07)	2008 (1-7-08)	
Sr. No.	संस्था	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	शासकीय -									1. Government—
	भरलेली पदे	5,00,542	6,99,998	6,22,850	603,066	5,89,683	5,81,792	5,81,045	5,93,217	Filled in post
	रिक्त पदे	33,316	50,402	87,952	92,804	1,02,582	1,06,295	1,40,580	1,32,911	Vacant posts
	एकूण पदे	5,33,858	7,23,537	710,802	695,870	6,92,265	688,087	7,21,625	7,26,128	Total Posts
2	जिल्हा परिषद -									2. Zilla Parishad—
	भरलेली पदे	2,64,313	3,49,447	4,53,867	450,940	4,61,411	4,39,456	4,56,973	4,68,040	Filled in post
	रिक्त पदे	12,642	15,997	48,094	56,042	52,473	50,703	39,227	40,393	Vacant Posts
	एकूण पदे	2,76,955	3,65,444	5,01,961	506,982	5,13,884	4,90,159	4,96,200	5,08,433	Total Posts
3	नगर परिषद									3. Municipal Councils
	भरलेली पदे	73,441	75,213	79,408	77,666	67,016	58,506	52,422	52,420	Filled in Posts
	रिक्त पदे	3,414	2,702	9,402	9,527	8,928	7,952	6,681	5,901	Vacant Posts
	एकूण पदे	76,855	77,915	88,810	87,193	75,944	66,458	59,103	58,321	Total Posts

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source —Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.21

राज्य शासकीय, जिल्हा परिषद व नगर परिषद कार्यालयातील जिल्हावार स्त्री-पुरुष कर्मचारी (रिक्त पदे वगळून)
Districtwise No. of Employees by sex in State Government, Zilla Parishad and Municipal Council
(Excluding Vacant Post) (2008)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा (2)	शासकीय State Government		जिल्हा परिषद Zilla Parishad		नगर परिषद Municipal Councils		Districts (2)
		पुरुष Males (3)	स्त्रिया Females (4)	पुरुष Males (5)	स्त्रिया Females (6)	पुरुष Males (7)	स्त्रिया Females (8)	
1	मुंबई	81,425	26,017	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उपनगर			--	--	--	--	--
3	ठाणे	29,804	9,292	8,299	14,156	2,030	624	Thane
4	रायगड	9,624	1,493	6,949	8,288	1,753	776	Raigad
5	रत्नागिरी	8,299	1,244	7,702	8,116	750	223	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	4,829	851	4,219	5,239	262	47	Sindhudurg
7	नाशिक	23,038	4,142	11,604	13,715	1,205	395	Nashik
8	धुळे	9,426	1,254	3,713	4,782	579	120	Dhule
9	नंदुरबार	6,017	828	4,015	5,454	758	262	Nandurbar
10	जळगाव	14,030	1,919	9,555	10,125	2,680	748	Jalgaon
11	अहमदनगर	16,487	2,046	10,426	13,896	1,569	560	Ahmednagar
12	पुणे	39,570	10,186	9,765	15,159	1,360	601	Pune
13	सातारा	12,002	1,709	8,815	11,914	1,633	483	Satara
14	सांगली	9,135	1,687	6,643	8,322	546	149	Sangli
15	सोलापूर	13,046	2,573	9,986	9,368	1,495	532	Solapur
16	कोल्हापूर	13,380	2,546	8,502	8,109	2,061	875	Kolhapur
17	औरंगाबाद	18,813	3,371	6,274	5,926	589	194	Aurangabad
18	जालना	7,372	802	5,848	4,527	691	198	Jalna
19	परभणी	6,801	692	5,357	3,927	1,456	542	Parbhani
20	हिंगोली	5,358	325	3,844	2,817	303	94	Hingoli
21	बीड	10,417	1,847	8,877	7,312	1,210	315	Beed
22	नांदेड	14,770	1,905	10,518	7,728	696	212	Nanded
23	उस्मानाबाद	6,642	835	6,523	5,209	800	428	Osmanabad
24	लातूर	9,154	1,399	7,135	5,902	1,311	379	Latur
25	बुलढाणा	9,405	1,433	8,807	6,057	2,206	585	Buldhana
26	अकोला	8,853	1,507	4,610	4,220	739	224	Akola
27	वाशिम	4,602	374	3,774	2,971	786	254	Washim
28	अमरावती	16,006	2,968	5,206	6,308	1,586	465	Amravati
29	यवतमाळ	12,031	1,770	9,067	8,013	1,641	638	Yavatmal
30	वर्धा	6,780	1,074	3,729	4,011	1,300	588	Wardha
31	नागपूर	30,666	7,998	5,640	6,994	1,382	675	Nagpur
32	भंडारा	5,879	1,097	3,830	3,838	683	275	Bhandara
33	गोंदिया	6,390	801	4,821	4,211	766	321	Gondiya
34	चंद्रपूर	11,180	2,008	7,076	7,141	1,674	842	Chandrapur
35	गडचिरोली	10,690	1,271	5,746	7,410	222	74	Gadchiroli
	दिल्ली	22	4	--	--	--	--	Delhi
	गोवा	3	3	--	--	--	--	Goa
महाराष्ट्र राज्य		4,91,946	1,01,271	2,26,875	2,41,165	38,722	13,698	Maharashtra State

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.22

पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार राज्य शासकीय कर्मचारी
Districtwise and Classwise State Government Employees
कर्मचारी गणना / Census of Employees - 2008

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	'अ' वर्ग Grade 'A'	'ब' वर्ग Grade 'B'	'क' वर्ग Grade 'C'	'ड' वर्ग Grade 'D'	इतर वर्ग Others	एकूण कर्मचारी Total employees	रिक्त पदे Vacant posts	एकूण पदे स्तंभ (८+९) Total (col.8+9)	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	3,585	10,955	65,637	17,269	9,996	1,07,442	21,403	1,28,845	Mumbai
2	मुंबई उपनगर									Mumbai Suburban
3	ठाणे	1282	3130	23367	7338	3979	39096	7381	46477	Thane
4	रायगड	362	1122	5647	2657	1329	11117	3259	14376	Raigad
5	रत्नागिरी	348	549	5195	2281	1170	9543	3702	13245	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	153	404	3227	1227	669	5680	2134	7814	Sindhudurg
7	नाशिक	1559	2188	14664	6145	2624	27180	5327	32507	Nashik
8	धुळे	443	750	6127	2399	961	10680	2784	13464	Dhule
9	नंदुरबार	185	507	3670	1803	680	6845	2452	9297	Nandurbar
10	जळगाव	604	1152	8647	3546	2000	15949	4121	20070	Jalgaon
11	अहमदनगर	648	1264	9370	5727	1524	18533	3488	22021	Ahmednagar
12	पुणे	2506	4041	28909	11834	2466	49756	8582	58338	Pune
13	सातारा	558	927	7771	3062	1393	13711	4291	18002	Satara
14	सांगली	444	743	6190	2283	1162	10822	3519	14341	Sangli
15	सोलापूर	600	1119	8805	3955	1140	15619	2803	18422	Solapur
16	कोल्हापूर	775	1099	8611	3548	1893	15926	3804	19730	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1139	2212	12262	4948	1623	22184	4643	26827	Aurangabad
18	जालना	226	610	4689	1431	1218	8174	1331	9505	Jalna
19	परभणी	276	671	3957	1762	827	7493	2199	9692	Parbhani
20	हिंगोली	187	314	3495	1061	626	5683	1248	6931	Hingoli
21	बीड	376	957	6167	3071	1693	12264	2935	15199	Beed
22	नांदेड	621	1103	8950	4320	1681	16675	3319	19994	Nanded
23	उस्मानाबाद	265	791	3997	1655	769	7477	1980	9457	Osmanabad
24	लातूर	628	921	5358	2317	1329	10553	1931	12484	Latur
25	बुलढाणा	318	799	6023	1933	1765	10838	2686	13524	Buldhana
26	अकोला	427	816	5773	2127	1217	10360	2471	12831	Akola
27	वाशिम	156	263	2970	771	816	4976	1307	6283	Washim
28	अमरावती	872	1437	10863	3700	2102	18974	4527	23501	Amravati
29	यवतमाळ	442	1010	7176	3123	2050	13801	3214	17015	Yavatmal
30	वर्धा	304	677	4148	1974	751	7854	1338	9192	Wardha
31	नागपूर	1760	3041	22067	8586	3210	38664	7692	46356	Nagpur
32	भंडारा	218	492	3585	1661	1020	6976	1753	8729	Bhandara
33	गोंदिया	260	562	4129	1510	730	7191	2820	10011	Gondiya
34	चंद्रपूर	431	875	7000	3090	1792	13188	3399	16587	Chandrapur
35	गडचिरोली	292	1002	6682	2706	1279	11961	3046	15007	Gadchiroli
	दिल्ली	3	4	13	6		26	14	40	Delhi
	गोवा		1	2	3		6	8	14	Goa
	महाराष्ट्र राज्य	23253	48508	335143	126829	59484	593217	132911	726128	Maharashtra State

*इतर वर्गामध्ये, कार्यव्ययी आस्थापनेवरील आकस्मिक खर्चातून रोजगार दिले जाणारे रोजंदारीवरील मानसेवी, अंशकालीन कर्मचाऱ्यांचा समावेश आहे.

*Others include, work charged employees, paid from contingencies, Daily rated, part-time and Honorary employees.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई Source — Directorate of Economics and Statistics, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.23

पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार जिल्हा परिषद कर्मचारी / Districtwise and Classwise Zilla Parishad Employees
कर्मचारी गणना / Census of Employees - 2008

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	'अ' वर्ग Grade 'A'	'ब' वर्ग Grade 'B'	'क' वर्ग Grade 'C'	'ड' वर्ग Grade 'D'	इतर वर्ग Others	एकूण कर्मचारी Total employees	रिक्त पदे Vacant posts	एकूण पदे स्तंभ (८+९) Total (col.8+9)	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	292	788	10451	1522	9402	22455	1731	24186	Thane
4	रायगड	176	1327	6973	718	6043	15237	1181	16418	Raigad
5	रत्नागिरी	178	1052	9135	1017	4436	15818	1507	17325	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	100	790	5180	695	2693	9458	1186	10644	Sindhudurg
7	नाशिक	446	845	13128	1765	9135	25319	2679	27998	Nashik
8	धुळे	164	313	4387	626	3005	8495	745	9240	Dhule
9	नंदुरबार	170	247	4233	548	4271	9469	1067	10536	Nandurbar
10	जळगाव	269	541	9608	1393	7869	19680	1178	20858	Jalgaon
11	अहमदनगर	132	1203	12861	1117	9009	24322	1871	26193	Ahmednagar
12	पुणे	302	1109	12836	1242	9435	24924	1742	26666	Pune
13	सातारा	333	949	9604	1147	8696	20729	1866	22595	Satara
14	सांगली	301	692	7109	1016	5847	14965	1132	16097	Sangli
15	सोलापूर	298	634	10713	1337	6372	19354	1837	21191	Solapur
16	कोल्हापूर	303	852	9765	938	4753	16611	1286	17897	Kolhapur
17	औरंगाबाद	191	1103	6489	894	3523	12200	1280	13480	Aurangabad
18	जालना	161	503	5783	1003	2925	10375	1416	11791	Jalna
19	परभणी	22	668	4978	820	2796	9284	1340	10624	Parbhani
20	हिंगोली	16	443	3623	423	2156	6661	559	7220	Hingoli
21	बीड	239	1291	8969	1071	4619	16189	1614	17803	Beed
22	नांदेड	310	661	10810	1741	4724	18246	1680	19926	Nanded
23	उस्मानाबाद	217	1370	5212	1051	3882	11732	760	12492	Osmanabad
24	लातूर	140	779	7667	1436	3015	13037	716	13753	Latur
25	बुलढाणा	219	892	7877	1279	4597	14864	969	15833	Buldhana
26	अकोला	160	410	5079	752	2429	8830	765	9595	Akola
27	वाशिम	115	290	3682	449	2209	6745	689	7434	Washim
28	अमरावती	41	496	6709	1000	3268	11514	739	12253	Amravati
29	यवतमाळ	238	831	9045	1611	5355	17080	1341	18421	Yavatmal
30	वर्धा	125	396	4262	742	2215	7740	981	8721	Wardha
31	नागपूर	289	642	7165	1094	3444	12634	927	13561	Nagpur
32	भंडारा	182	422	3934	782	2348	7668	686	8354	Bhandara
33	गोंदिया	118	413	4550	756	3195	9032	695	9727	Gondiya
34	चंद्रपूर	131	1017	7486	939	4644	14217	778	14995	Chandrapur
35	गडचिरोली	283	487	5989	833	5564	13156	1450	14606	Gadchiroli
	दिल्ली								0	Delhi
	गोवा								0	Goa
	महाराष्ट्र राज्य	6661	24456	245292	33757	157874	468040	40393	508433	Maharashtra State

*इतर वर्गामध्ये, कार्यव्ययी आस्थापनेवरील आकस्मिक खर्चातून रोजगार दिले जाणारे रोजंदारीवरील मानसेवी, अंशकालीन कर्मचाऱ्यांचा समावेश आहे.

*Others include, work charged employees, paid from contingencies, Daily rated, part-time and Honorary employees.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई Source — Directorate of Economics and Statistics, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.24

पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार नगरपरिषद कर्मचारी / Districtwise and Classwise Municipal Council Employees

कर्मचारी गणना/ Census of Employees - 2008

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे	'अ' वर्ग Grade 'A'	'ब' वर्ग Grade 'B'	'क' वर्ग Grade 'C'	'ड' वर्ग Grade 'D'	इतर वर्ग * Others *	एकूण कर्मचारी Total employees	रिक्त पदे Vacant posts	एकूण पदे स्तंभ (८+९) Total (col.8+9)	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	}	--	--	--	--	--	--	--	} Mumbai
2	मुंबई उपनगर									
3	ठाणे	4	10	817	1745	78	2654	486	3140	Thane
4	रायगड	5	37	1151	1171	165	2529	273	2802	Raigad
5	रत्नागिरी	1	7	348	492	125	973	90	1063	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग		3	97	197	12	309	55	364	Sindhudurg
7	नाशिक		3	498	944	155	1600	131	1731	Nashik
8	धुळे	1	4	287	386	21	699	112	811	Dhule
9	नंदुरबार	1	5	353	595	66	1020	246	1266	Nandurbar
10	जळगाव	9	22	960	2409	28	3428	445	3873	Jalgaon
11	अहमदनगर	3	12	772	1290	52	2129	261	2390	Ahmednagar
12	पुणे	3	22	792	1093	51	1961	352	2313	Pune
13	सातारा	2	6	710	1364	34	2116	247	2363	Satara
14	सांगली	1	8	282	336	68	695	135	830	Sangli
15	सोलापूर	1	13	813	1179	21	2027	285	2312	Solapur
16	कोल्हापूर	3	21	1259	1652	1	2936	284	3220	Kolhapur
17	औरंगाबाद	2	6	240	496	39	783	71	854	Aurangabad
18	जालना		1	158	730		889	104	993	Jalna
19	परभणी		8	545	1220	225	1998	146	2144	Parbhani
20	हिंगोली		2	97	287	11	397	74	471	Hingoli
21	बीड		5	336	1143	41	1525	137	1662	Beed
22	नांदेड		6	245	588	69	908	108	1016	Nanded
23	उस्मानाबाद	3	15	304	645	261	1228	76	1304	Osmanabad
24	लातूर	1	21	330	1272	66	1690	246	1936	Latur
25	बुलढाणा	1	36	1121	1589	44	2791	243	3034	Buldhana
26	अकोला		23	423	509	8	963	161	1124	Akola
27	वाशिम		8	401	629	2	1040	123	1163	Washim
28	अमरावती	11	20	973	976	71	2051	201	2252	Amravati
29	यवतमाळ		5	947	1198	129	2279	161	2440	Yavatmal
30	वर्धा	1	26	551	977	333	1888	122	2010	Wardha
31	नागपूर	5	57	788	1034	173	2057	181	2238	Nagpur
32	भंडारा		2	336	605	15	958	103	1061	Bhandara
33	गोंदिया		10	296	584	197	1087	8	1095	Gondiya
34	चंद्रपूर	1	10	721	1687	97	2516	193	2709	Chandrapur
35	गडचिरोली		2	148	100	46	296	41	337	Gadchiroli
	दिल्ली								0	Delhi
	गोवा								0	Goa
	महाराष्ट्र राज्य	59	436	18099	31122	2704	52420	5901	58321	Maharashtra State

* इतर वर्गांमध्ये, कार्यव्ययी आस्थापनेवरील आकस्मिक खर्चातून रोजगार दिले जाणारे रोजंदारीवरील मानसेवी, अंशकालीन कर्मचाऱ्यांचा समावेश आहे.

* Others include, work charged employees, paid from contingencies, Daily rated, part-time and Honorary employees.

२७. बँका

२७.१ या विभागात बँक कार्यालये असलेली शहरे व गावे, बँकांचे वर्गीकरण तसेच वर्गीकृत, अवर्गीकृत व सहकारी बँका यांच्याविषयी माहिती दिली आहे.

२७.२ बँक कार्यालयांच्या संख्येत वर्गीकृत, अवर्गीकृत व सहकारी बँका यांच्या कार्यालयांचा समावेश आहे. व्यापारी बँकांकरिता संदर्भकाल उपलब्ध असल्यास तो ३१ मार्च, २००८ व ३१ मार्च, २००९ रोजी असा असून सहकारी बँकांकरिता अद्यावत ताळेबंद विवरण यानुसार आहे.

27. BANKING

27.1. Data on Towns/village having banking offices, classification of banks, scheduled, non-scheduled and Co-operative banks are given in this section.

27.2. Number of Bank offices includes offices of scheduled, non-scheduled and Co-operative banks. The reference period of Commercial Banks is as on 31st March, 2008 and 31st March, 2009, wherever available while that regarding Co-operative banks is as on the latest balance sheet or return.

27. बँका / BANKING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1

जिल्हानिहाय व्यापारी बँकांची कार्यालये
Districtwise Commercial Banking Offices
(2010-11)

अनु.क्र. Sr.No.	जिल्हा	राज्य बँका	व्यापारी बँका	State Bank	Commercial Bank	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
1	मुंबई	स्टेट बँक ऑफ बिकानेर अँड जयपूर बँक ऑफ बरोडा स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ इंदूर स्टेट बँक ऑफ म्हेसूर स्टेट बँक ऑफ पटियाळा स्टेट बँक ऑफ त्रावणोर	अलाहाबाद बँक बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बँक देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओवरसिज बँक ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब अँड सिंध बँक पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक लि. युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया युनायटेड बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. बँक ऑफ राजस्थान लि. कॅथलिक सीरीयन बँक लि. सिटी युनियन बँक लि. फेडरल बँक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि. जम्मू अँड काश्मिर बँक लि. कर्नाटक बँक लि. करुर वैश्य बँक लि. बँक एन. व्ही. क्रुंग दाय बँक सार्वजनिक कंपनी लि. लक्ष्मी विलास बँक लि. रत्नाकर बँक लि. एसबीआय कमर्शियल अँड इंटरनॅशनल बँक लि. साऊथ इंडियन बँक लि. तामीळनाडू मर्कन्टाईल बँक लि. द धनलक्ष्मी बँक लि. एक्सिस बँक लि. डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. इंडूसिंध बँक लि. कोटक महिंद्रा बँक लि. येस बँक लि. एबी बँक लि. अबू धाबी कमर्शियल बँक अँन्टवर्प डायमंड बँक एन.व्ही. बँक इंटरनॅशनल इंडोनेशिया बँक ऑफ अमेरिका एन.टी.अँड एस.ए. बँक ऑफ बहारेन आणि कुवैत बी.एस.सी. बँक ऑफ नोवा स्कॉटिया बीएनपी परीबास सिटी बँक एन. ए. कॉमनवेल्थ बँक ऑफ ऑस्ट्रेलिया क्रेडिट अग्रिकोल कॉर्पोरेट अँड इन्वेस्टमेंट	State Bank of Bikaner & Jaipur State Bank of Hyderabad State Bank of India State Bank of Indore State Bank of Mysore State Bank of Patiala State Bank of Travancore	Allahabad Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India United Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Bank of Rajasthan Ltd. Catholic Syrian Bank Ltd City Union bank Ltd. Federal bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Jammu & kashmir Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. KBC Bank N.V. Krung Thai Bank Public Company Ltd. Lakshmi Vilas Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. SBI Commercial & International Bank Ltd. South Indian Bank Ltd. Tamilnadu Mercantile Bank Ltd. The Dhanalakshmi Bank Ltd. Axis Bank Ltd. Development Credit Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Yes Bank Ltd. AB Bank Ltd. Abu Dhabi Commercial bank Ltd. Antwerp Diamond Bank N.V. Bank International Indonesia Bank of America N.T. and S.A. Bank of bahirain & Kuwait B.S.C Bank of Nova Scotia BNP Paribas Citi Bank N.A. Commonwealth Bank of Australia Credit Agricole corporate and Investment Bank	Greater Mumbai

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
		क्रेडिट सुइस डी.बी.एस. बैंक डच बैंक फर्स्ट अंड बैंक लि. हॉंग गंग आणि शांघाय बैंक कॉर्पोरेशन लि. क्रुंग थाय बैंक सार्वजनिक कंपनी लि. माशरेक बैंक मिझूहो कॉर्पोरेट बैंक लि. ओमन इंटरनेशनल बैंक एस.ए.ओ.जी. सोसायटी जनरल स्टैंडर्ड चार्टर्ड बैंक स्टेट बैंक ऑफ मॉरिशियस द बैंक ऑफ टोकियो-मित्सुबिशी युएफजे लि. द रॉयल बैंक			Credit Suisse AG DBS Bank Ltd. Deutsche Bank AG Firststand Bank Ltd. Hongkong and Shanghai Banking Corpn Ltd. Krung Thai Bank ublic Company Ltd. Mashreq bank PSC Mizuho corporate bank Ltd. Oman International Bank S.A.O.G. Societe Generale Standard Chartered Bank State Bank Of Mauritius Ltd. The bank of Tolyo-Mitsubishi UFJ Ltd. The Royal Bank od Scotlnd N.V.	
२	मुंबई उपनगर स्टेट बैंक ऑफ बिकानेर अंड जयपूर स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ इंदूर स्टेट बैंक ऑफ म्हासूर स्टेट बैंक ऑफ पटियाळा स्टेट बैंक ऑफ त्रावणोर	अलाहाबाद बैंक आंध्र बैंक बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बैंक देना बैंक इंडियन बैंक इंडियन ओवरसिज बैंक ओरिएन्टल बैंक ऑफ कॉमर्स पंजाब अँड सिंध बैंक पंजाब नॅशनल बैंक सिंडीकेट बैंक लि. युको बैंक युनियन बैंक ऑफ इंडिया युनायटेड बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक आयडीबीआय बैंक लि. बैंक ऑफ राजस्थान लि. कॅथलिक सीरीयन बैंक लि. सिटी युनियन बैंक लि. फेडरल बैंक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बैंक लि. जम्मू अँड काश्मिर बैंक लि. कर्नाटका बैंक लि. करुर वैश्य बैंक लि. लक्ष्मी विलास बैंक लि. रत्नाकर बैंक लि. एसबीआय कमर्शियल अँड इंटरनेशनल बैंक लि. साऊथ इंडियन बैंक लि. तामीळनाडू मर्कन्टाईल बैंक लि. द धनलक्ष्मी बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. डेव्हलपमेंट क्रेडिट बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि. इंडूसिंध बैंक लि. कोटक महिंद्रा बैंक लि. येस बैंक लि. सिटी बैंक एन. ए. डच बैंक हॉंग गंग आणि शांघाय बैंकिंग	State Bank of Bikaner & Jaipur State Bank of Hyderabad State Bank of India State Bank of Indore State Bank of Mysore State Bank of Patiala State Bank of Travancore	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India United Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Bank of Rajasthan Ltd. Catholic Syrian Bank Ltd City Union bank Ltd. Federal bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Jammu & kashmir Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Lakshmi Vilas Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. SBI Commercial & International Bank Ltd. South Indian Bank Ltd. Tamilnadu Mercantile Bank Ltd. The Dhanalakshmi Bank Ltd. Axis Bank Ltd. Development Credit Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusland Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Yes Bank Ltd. City bank N.A. Deutsche Bank AG Hongkong and Shanghai Banking		

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
		कॉर्पोरेशन लि. जेपी मॉर्गन शिनहन बैंक स्टैंडर्ड चार्टर्ड बैंक द रॉयल बैंक युबीएस युनायटेड ओवरसिस बैंक			Corpn Ltd. JPMorgan Chase Bank Nations Association Shinhan Bank Standard Chartered Bank The Royal Bank of Scotland N.V. UBS AG United Overseas Bank Ltd.	
3	ठाणे	स्टेट बैंक ऑफ बिकानेर अलाहाबाद बैंक अंड जयपूर. स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद आंध्र बैंक बैंक ऑफ बरोडा स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ इंदूर स्टेट बैंक ऑफ म्हैसूर स्टेट बैंक ऑफ पटियाळा स्टेट बैंक ऑफ त्रावणोर	State bank of Bikaner & Jaipur State bank of Hyderabad बैंक ऑफ बरोडा State bank of India State bank of Indore State bank of Mysore State bank of Patiala State bank of Travancore		Allahabad Bank Thane Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and Sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank United Bank of India Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Maharashtra Godavari Gramin Bank Maharashtra Gramin Bank Bank of Rajasthan Ltd. Catholic Syrian Bank Ltd. City Union Bank Ltd. Federal Bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Jammu & Kashmir Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Lakshmi Vilas Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. South Indian Bank Ltd. Tamilnad Mercantile Bank Ltd. The Dhanalakshmi Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Yes Bank Ltd. Citibank N.A. Hongkong and Shanghai Banking Corpn Ltd. Standard Chartered Bank Ltd.	
4	रायगड	स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद आंध्र बैंक स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ इंदोर स्टेट बैंक ऑफ पटियाळा	State bank of Hyderabad State bank of India State bank of Indore State bank of Patiala		Andhra Bank Raigad Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
		स्टेट बँक ऑफ त्रावणोर कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओवरसिज बँक ओरिएण्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब अँड सिंध बँक सिंडीकेट बँक लि. युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. फेडरल बँक लि. लक्ष्मी विलास बँक लि. रत्नाकर बँक लि. एक्सिस बँक लि. डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. येस बँक लि.	State bank of Travancore		Canara Bank Central bank of India Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and Sind Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Federal Bank Ltd. Lakshmi Vilas Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. Axis Bank Ltd. Development Credit bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Yes Bank Ltd.	
5	रत्नागिरी	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कार्पोरेशन बँक देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओवरसिज बँक ओरिएण्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक लि. युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. वायगंगा कृष्णा ग्रामिण बँक फेडरल बँक लि. एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State bank of India	Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishna Gramin Bank Federal Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Ratnagiri
5	सिंधुदूर्ग	स्टेट बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक सिंडीकेट बँक लि. युनियन बँक ऑफ इंडिया वायगंगा कृष्णा ग्रामिण बँक फेडरल बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	बँक ऑफ बरोडा State bank of India	Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Dena Bank Syndicate Bank Ltd. Union Bank of India Wainganga Krishna Gramin Bank Federal Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Sindhudurg	
6	नाशिक	स्टेट बँक ऑफ बिकानेर अँड जयपुर अलाहाबाद बँक स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद बँक ऑफ बरोडा स्टेट बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ पटियाळा बँक ऑफ महाराष्ट्र	State Bank of Bikaner & Jaipur State Bank of Hyderabad State Bank of India State Bank of Patiala	Allahabad Bank Bank of baroda Bank of India Bank of Maharashtra	Nashik	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)	
			कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बँक देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक ओरिएण्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक लि. युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया युनायटेड बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. महाराष्ट्र गोदावरी ग्रामिण बँक महाराष्ट्र ग्रामिण बँक बँक ऑफ राजस्थान लि. कॅथलिक सीरीयन बँक लि. सिटी युनियन बँक लि. फेडरल बँक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि. जम्मू अन्ड काश्मिर बँक लि. कर्नाटक बँक लि. करुर वैश्य बँक लि. रत्नाकर बँक लि. साऊथ इंडियन बँक लि. एक्सिस बँक लि. डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. इंडूसिध बँक लि. सिटी बँक एन. ए. हॉंग कोंग आणि शांघाय बँका कॉर्पोरेशन लि. कोटक महिंद्रा बँक लि. डी.बी.एस. बँक द रॉयल बँक		Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India United Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Maharashtra Godavari Gramin Bank Maharashtra Gramin Bank Bank of Rajasthan Ltd. Catholic Syrian Bank Ltd. City Union Bank Ltd. Federal Bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Jammu & Kashmir Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. South Indian Bank Ltd. Axis Bank Ltd. Development Credit Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Citibank N.A. Hongkong and Shanghai Banking Corpn Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. DBS Bank Ltd. The Royal Bank of Scotland N.V.		
7	धुळे	स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ इंदोर	बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State Bank of India Bank of Baroda State Bank of Indore Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Dena Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.			
8	नंदुरबार	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक	State Bank of India Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Central Bank of India Dena Bank		Nandurbar	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
		युनियन बैंक ऑफ इंडिया आयडीबीआय बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि.			Union Bank of India IDBI Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	
9	जळगाव	स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बैंक आंध्र बैंक बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बैंक देना बैंक इंडियन बैंक इंडियन ओव्हरसिज बैंक ओरिएण्टल बैंक ऑफ कॉमर्स पंजाब नेशनल बैंक सिंडीकेट बैंक युको बैंक युनियन बैंक ऑफ इंडिया युनायटेड बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक आयडीबीआय बैंक लि. महाराष्ट्र गोदावरी ग्रामिण बैंक महाराष्ट्र ग्रामिण बैंक बैंक ऑफ राजस्थान लि. फेडरल बैंक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि. कोटक महिंद्रा बैंक लि. स्टैंडर्ड चार्टर्ड बैंक	State Bank of India State Bank of HYD.	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India United Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Maharashtra Godavari Gramin Bank Maharashtra Gramin Bank Bank of Rajasthan Ltd. Federal Bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Standard Chartered Bank Ltd.	Jaigaon
10	अहमदनगर	स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बैंक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बैंक आंध्र बैंक बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बैंक देना बैंक इंडियन बैंक इंडियन ओव्हरसिज बैंक ओरिएण्टल बैंक ऑफ कॉमर्स पंजाब नेशनल बैंक सिंडीकेट बैंक युको बैंक युनियन बैंक ऑफ इंडिया युनायटेड बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक आयडीबीआय बैंक लि. फेडरल बैंक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बैंक लि. करुर वैश्य बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि.	State bank of Hyderabad State bank of India	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India United Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Federal Bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd.	Ahmadnagar

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
		आयसीआयसीआय बँक लि. कोटक महिंद्रा बँक लि. येस बँक लि. बार्कलेज बँक पीएलसी महाराष्ट्र ग्रामिण बँक			ICICI Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Yes Bank Ltd. Barclays Bank PLC Maharashtra Gramin Bank	
11	पुणे	स्टेट बँक ऑफ बिकानेर अँड जयपूर स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ इंदूर स्टेट बँक ऑफ म्हैसूर स्टेट बँक ऑफ पटियाळा स्टेट बँक ऑफ त्रावणोर	थलिक सीरीयन बँक लि सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया सेन्चुरियन बँक लि. सिटी युनियन बँक लि. कार्पोरेशन बँक देना बँक अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कार्पोरेशन बँक देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओवरसिज बँक ओरिएण्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब अँड सिंध बँक पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक लि. युको बँक युनायटेड बँक ऑफ इंडिया युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. महाराष्ट्र गोदावरी ग्रामिण बँक महाराष्ट्र ग्रामिण बँक बँक ऑफ राजस्थान लि. कॅथलिक सीरीयन बँक लि. सिटी युनियन बँक लि. फेडरल बँक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि. जम्मू अँड काश्मिर बँक लि. कर्नाटक बँक लि. करूर वैश्य बँक लि. लक्ष्मी विलास बँक लि. डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. इंडूसिंध बँक लि. कोटक महिंद्रा बँक लि. येस बँक लि. बार्कलेज बँक पीएलसी बीएनपी परीबास सिटी बँक एन. ए. क्रेडिट अग्रिकोल कार्पोरेट अँड इन्वेस्टमेंट डी.बी.एस. बँक हॉंग गँग आणि शांघाय बँकिंग कार्पोरेशन लि. स्टॅन्डर्ड चार्टर्ड बँक द रॉयल बँक	State Bank of Bikaner & Jaipur State Bank of Hyderabad State Bank of India State Bank of Indore State Bank of Mysore State Bank of Patiala State Bank of Travancore Catholic Syrian Bank LTD. Central Bank of India Centurion Bank LTD. City Union Bank LTD. Corpoation Bank Dena Bank Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and Sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank United Bank of India Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Maharashtra Godavari Gramin Bank Maharashtra Gramin Bank Bank of Rajasthan Ltd. Catolic Syrian Bank Ltd. City Union Bank Ltd. Federal Bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Jammu & kashmir Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Laxmi Vilas bank Ltd. Development Credit BankLtd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Yes Bank Ltd. Barclays Bank PLC BNP Paribhas Citibank N.A. Credit Agricole corporate and Investment Bank DBS Bank Ltd. Hongkong and Shanghai Banking Corpnl Ltd. Standard Chartered Bank Ltd. The Royal Bank of Scotland N.V.		

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
12	सातारा	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कार्पोरेशन बँक देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओवरसिज बँक ओरिएण्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक युको बँक यूनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. वायगंगा कृष्णा ग्रामिण बँक कॅथलिक सीरीयन बँक लि. फेडरल बँक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि. कर्नाटक बँक लि. रत्नाकर बँक लि. एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State Bank of India	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishana Gramin Bank Catholic Syrian Bank LTD. Federal bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Satara
13	सांगली	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कार्पोरेशन बँक देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओवरसिज बँक ओरिएण्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब अँड सिंध बँक पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक युको बँक यूनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. वायगंगा कृष्णा ग्रामिण बँक फेडरल बँक लि. कर्नाटक बँक लि. रत्नाकर बँक लि. एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. इंडूसिंध बँक लि. सुभद्रा लोकल एरिया बँक लि.	State Bank of India	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and Sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishana Gramin Bank Federal bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Subhadra Local Area Bank Ltd.	Sangli
14	सोलापूर	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक	State Bank of HYD. State Bank of India	Allahabad Bank Andhra Bank	Solapur

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
	स्टेट बैंक ऑफ़ म्हासूर	बैंक ऑफ़ बरोडा बैंक ऑफ़ इंडिया बैंक ऑफ़ महाराष्ट्र कॅनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ़ इंडिया कार्पोरेशन बैंक देना बैंक इंडियन बैंक इंडियन ओव्हरसिज बैंक ओरिएण्टल बैंक ऑफ़ कॉमर्स पंजाब नॅशनल बैंक सिंडीकेट बैंक युको बैंक युनियन बैंक ऑफ़ इंडिया युनायटेड बैंक ऑफ़ इंडिया विजया बैंक आयडीबीआय बैंक लि. वायगंगा कृष्णा ग्रामिण बैंक फेडरल बैंक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बैंक लि. कर्नाटक बैंक लि. करुर वैश्य बैंक लि. रत्नाकर बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि.	State Bank of Mysore		Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India United Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishana Gramin Bank Federal bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	
15	कोल्हापूर	स्टेट बैंक ऑफ़ हैद्राबाद स्टेट बैंक ऑफ़ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ़ म्हासूर स्टेट बैंक ऑफ़ पटियाळा	अलाहाबाद बैंक आंध्र बैंक बैंक ऑफ़ बरोडा बैंक ऑफ़ इंडिया बैंक ऑफ़ महाराष्ट्र कॅनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ़ इंडिया कार्पोरेशन बैंक देना बैंक इंडियन बैंक इंडियन ओव्हरसिज बैंक ओरिएण्टल बैंक ऑफ़ कॉमर्स पंजाब नॅशनल बैंक सिंडीकेट बैंक युको बैंक युनायटेड बैंक ऑफ़ इंडिया युनियन बैंक ऑफ़ इंडिया विजया बैंक आयडीबीआय बैंक लि. वायगंगा कृष्णा ग्रामिण बैंक बैंक ऑफ़ राजस्थान लि. सिटी युनियन बैंक लि. फेडरल बैंक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बैंक लि. कर्नाटका बैंक लि. करुर वैश्य बैंक लि. रत्नाकर बैंक लि. साऊथ इंडियन बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि. इंडुसिंध बैंक लि. कोटक महिंद्रा बैंक लि.	State Bank of Hyderabad State Bank of India State Bank of Mysore State Bank of Patiala	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank United Bank of India Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishana Gramin Bank Bank of Rajasthan Ltd. City Union Bank Ltd. Federal Bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. South Indian Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd.	Kolhapur

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
		येस बँक लि. डी.बी.एस. बँक डच बँक द रॉयल बँक सुभद्रा लोकल एरिया बँक लि.			Yes Bank Ltd. DBS Bank Ltd. Deutsche Bank AG The Royal Bank of Scotland N.V. Subhadra Local Area Bank Ltd.	
16	औरंगाबाद	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ इंदोर स्टेट बँक ऑफ पटियाळा अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कार्पोरेशन बँक देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब अँड सिंध बँक पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक लि. युको बँक युनायटेड बँक ऑफ इंडिया युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. महाराष्ट्र गोदावरी ग्रामिण बँक महाराष्ट्र ग्रामिण बँक , बँक ऑफ राजस्थान लि. कॅथलिक सीरियन बँक लि. सिटी युनियन बँक लि. फेडरल बँक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि जम्मू अँड काश्मिर बँक लि. कर्नाटका बँक लि. करुर वैश्य बँक लि. साऊथ इंडियन बँक लि. एक्सिस बँक लि. डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. इंडूसिंध बँक लि. कोटक महिंद्रा बँक लि. येस बँक लि. सिटी बँक एन. ए. डच बँक	State Bank of Hyderabad State Bank of India State Bank of Indore State Bank of Patiala Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and Sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank United Bank of India Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Maharashtra Godavari Gramin Bank Maharashtra Gramin Bank Bank of Rajasthan Ltd. Catholic Syrian Bank LTD. City Union Bank LTD. Federal Bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Jammu & kashmir Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. South Indian Bank Ltd. Axis Bank Ltd. Development Credit BankLtd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Yes Bank Ltd. City Bank N.A. Deutsche Bank AG			
17	जालना	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक इंडियन ओवरसिज बँक ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स सिंडीकेट बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया युनायटेड वेस्टर्न बँक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Dena Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Syndicate Bank Union Bank of India United Western Bank LTD			Jalna

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(4)	(5)	(2)
18	परभणी	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक इंडियन ओवरसिज बँक युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. महाराष्ट्र गोदावरी ग्रामिण बँक मराठवाडा ग्रामीण बँक बँक ऑफ राजस्थान लि. एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State Bank of HYD State Bank of India	Allahabad Bank Parbhani Andhra Bank Bank of Baroda Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Dena Bank Indian Overseas Bank Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Marathwada Gramin Bank Bank of Rajasthan Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	
19	हिंगोली	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडियाS बँक ऑफ महाराष्ट्र सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया युनियन बँक ऑफ इंडिया आयडीबीआय बँक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बँक मराठवाडा ग्रामीण बँक एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State Bank of HYD State Bank of IndiaB	Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Central Bank of India Union Bank of India IDBI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Marathwada Gramin Bank HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Hingoli
20	बीड	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया	State Bank of HYD. State Bank of India	Bank of Baroda Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India	Beed
21	नांदेड	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ पटियाला	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बँक देना बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक ओरिएण्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब अँड सिंध बँक पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बँक मराठवाडा ग्रामीण बँक आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि. डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. सिटी बँक एन. ए.	State Bank of HYD. State Bank of India State Bank of Patiala	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and Sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Marathwada Gramin Bank ING Vysya Bank Ltd. Development Credit BankLtd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Citibank N.A.	Nanded

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
22	उस्मानाबाद	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया युनियन बँक ऑफ इंडिया महाराष्ट्र ग्रामिण बँक मराठवाडा ग्रामीण बँक रत्नाकर बँक लि. एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India	Allahabad Bank Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Union Bank of India Maharashtra Gramin Bank Marathawada Gramin Bank Ratnakar Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Osmanabad
23	लातूर	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक ओरिएण्टल बँक ऑफ कॉमर्स युनियन बँक ऑफ इंडिया आयडीबीआय बँक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बँक मराठवाडा ग्रामीण बँक एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Union Bank of India IDBI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Marathawada Gramin Bank Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Latur
24	बुलढाणा	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक ओरिएण्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब नॅशनल बँक सिंडिकेट बँक युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया आयडीबीआय बँक लि. विदर्भ क्षेत्रिय ग्रामिण बँक एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India	Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Central Bank of India Dena Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank UCO Bank Union Bank of India IDBI Bank Ltd. Vidharbha Kshetriya Gramin Bank Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Buldhana
25	अकोला	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक	State Bank of HYD. State Bank of India	Allahabad Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank	
26	वाशिम		अलाहाबाद बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र युनियन बँक ऑफ इंडिया एक्सिस बँक लि.		Allahabad Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Union Bank of India Axis Bank Ltd.	Washim

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
		एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. विदर्भ क्षेत्रिय ग्रामिण बँक			HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Vidharbha Kshetriya Gramin Bank	
27	अमरावती स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बँक देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक ओरिएण्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. विदर्भ क्षेत्रिय ग्रामिण बँक बँक ऑफ राजस्थान लि. एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank UCO Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Vidharbha Kshetriya Gramin Bank Bank of Rajasthan Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Amravati	
28	यवतमाळ स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया इंडियन बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. विदर्भ क्षेत्रिय ग्रामिण बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. विदर्भ क्षेत्रिय ग्रामिण बँक	State Bank of HYD. State Bank of India	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Indian Bank Indian Overseas Bank Punjab National Bank Syndicate Bank UCO Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Vidharbha Kshetriya Gramin Bank Indian Overseas Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Vidharbha Kshetriya Gramin Bank	Yavatmal	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)	
29	वर्धा	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कार्पोरेशन बँक देना बँक पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. बँक ऑफ राजस्थान लि. एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State Bank of India	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Bank of Rajasthan Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Wardha	
30	नागपूर	स्टेट बँक ऑफ बिकानेर	अलाहाबाद बँक स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ इंदोर स्टेट बँक ऑफ म्हैसूर स्टेट बँक ऑफ पटियाळा स्टेट बँक ऑफ त्रावणोर	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कार्पोरेशन बँक देना बँक फेडरल बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. इंडियन बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक ओरिएण्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब अँड सिंध बँक पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया युनायटेड बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. बँक ऑफ राजस्थान लि. सिटी युनियन बँक लि. फेडरल बँक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि. जम्मू अँड काश्मिर बँक लि. कर्नाटक बँक लि. करुर वैश्य बँक लि. लक्ष्मी विलास बँक लि. साऊथ इंडियन बँक लि. एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. इंडूसिंध बँक लि. कोटक महिंद्रा बँक लि.	State Bank of Bikaner & Jaipur State Bank of HYD. State Bank of India State Bank of Indore State Bank of Mysore State Bank of Patiala State Bank of Travancore	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Dena Bank Federal Bank LTD ICICI Bank LTD Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and Sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India United Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Bank of Rajasthan Ltd. City Union bank Ltd. Federal bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Jammu & Kashmir Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Lakshmi Vilas Bank Ltd. South Indian Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd.	Nagpur

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
		येस बँक लि. हॉंग कॉंग आणि शांघाय बँकिंग कॉर्पोरेशन लि. स्टॅण्डर्ड चार्टर्ड बँक			Yes Bank Ltd. Hongkong and Shanghai Banking Corpn Ltd. Standard Chartered Bank	
31	भंडारा	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक सिंडिकेट बँक पंजाब नॅशनल बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया युको बँक आयडीबीआय बँक लि. वायगंगा कृष्णा ग्रामिण बँक एक्सिस बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State Bank of India	Allhabad Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Dena Bank Syndicate Bank Punjab National Bank Union Bank of India UCO Bank IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishana Gramin Bank Axis Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Bhandara
32	गडचिरोली	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया युनियन बँक ऑफ इंडिया आयडीबीआय बँक लि. वायगंगा कृष्णा ग्रामिण बँक	State Bank of India	Bank of India Bank of Maharashtra Central Bank of India Union Bank of India IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishana Gramin Bank	Gadchiroli

आधार : भारतीय रिझर्व्ह बँक, मुंबई.

Source : Reserve Bank of India, Mumbai.

27. बँका / BANKING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.2

लोकसंख्येच्या गटानुसार व्यापारी बँक कार्यालयांचे वर्गीकरण
Commercial Banking Offices Classified According to Population Ranges
(2010-11)

कार्यालयांची संख्या							
अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	ग्रामिण बँक Rural Bank	निमनागरी बँक Semi Urban Bank	नागरी बँक Urban Bank	महानगर बँक Metropolitan Bank	एकूण बँक Total Bank	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	मुंबई	1045	1045	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	1204	1204	Mumbai Suburban
3	ठाणे	89	114	374	301	878	Thane
4	रायगड	133	65	38	..	236	Raigad
5	रत्नागिरी	96	67	163	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	67	35	102	Sindhudurg
7	नाशिक	92	98	13	142	345	Nashik
8	धुळे	37	18	30	..	85	Dhule
9	नंदुरबार	30	27	57	Nandurbar
10	जळगाव	78	72	67	..	217	Jalgaon
11	अहमदनगर	124	99	49	..	272	Ahmednagar
12	पुणे	154	156	..	638	948	Pune
13	सातारा	88	73	31	..	192	Satara
14	सांगली	71	66	67	..	204	Sangli
15	सोलापूर	95	69	88	..	252	Solapur
16	कोल्हापूर	100	63	133	..	296	Kolhapur
17	औरंगाबाद	68	30	129	..	227	Aurangabad
18	जालना	43	19	26	..	88	Jalna
19	परभणी	35	30	25	..	90	Parbhani
20	हिंगोली	22	23	45	Hingoli
21	बीड	57	39	19	..	115	Beed
22	नांदेड	64	46	50	..	160	Nanded
23	उस्मानाबाद	39	45	84	Osmanabad
24	लातूर	51	37	33	..	121	Latur
25	बुलढाणा	57	67	124	Buldhana
26	अकोला	40	35	48	..	123	Akola
27	वाशिम	27	27	54	Washim
28	अमरावती	76	40	70	..	186	Amravati
29	यवतमाळ	69	51	23	..	143	Yavatmal
30	वर्धा	49	31	24	..	104	Wardha
31	नागपूर	98	51	..	313	462	Nagpur
32	भंडारा	44	35	79	Bhandara
33	गोंदिया	46	8	19	..	73	Gondiya
34	चंद्रपूर	88	46	35	..	169	Chandrapur
35	गडचिरोली	32	19	51	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		2259	1701	1391	3643	8994	Maharashtra State

P - अस्थायी / Provisional

आधार :- भारतीय रिझर्व्ह बँक, मुंबई Source : Reserve Bank of India, Mumbai

वर्गीकृत व्यापारी बँकांच्या पतपुरवट्याचे व्यवसायानुसार जिल्हावार वर्गीकरण /
(2010)

		जिल्हे/									
		मुंबई Mumbai		मुंबई उपनगर Mumbai Suburban		ठाणे Thane		रायगड Raigad		रत्नागिरी Ratnagiri	
अ.क्र.	व्यवसाय	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम credit
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
(१)	कृषि पू ण	62198	83608958	193916	6205974	11331	5387289	23221	2161673	27234	4105406
	(अ) प्रत्यक्ष पतपुरवटा	61040	57423901	192959	5886357	10530	2900535	22506	1844339	26758	2899613
	(ब) अप्रत्यक्ष पतपुरवटा	1158	26185057	957	319617	801	2486754	715	317334	476	1205793
(२)	पू ण उद्योग	104971	3913682346	11532	22874137	9619	75209287	2593	48379518	3043	44222663
	(अ) खाणाम	882	135216122	22	128193	87	366565	17	23629	73	35815
	(ब) उत्पादन	72265	2467851108	8829	15735224	8215	58359129	2040	46936593	2661	2460740
	(क) वीज, गॅस व पाणी	553	251224492	12	2083309	44	243012	6	63180	9	41332805
	(ड) बांधकाम	31271	1059390624	2669	4927411	1273	16240581	530	1356116	300	393303
(३)	परिवहन	82527	517635982	20876	2692904	4926	3784864	1906	930522	1769	362406
(४)	व्यावसायिक सेवा	34853	904424898	66511	6427017	12632	18002812	5249	1417472	4971	1006116
(५)	व्यक्तिगत कर्ज	3470185	571143082	13304545	106802392	201857	90506706	50058	18204251	35945	5803692
(६)	व्यापार	93004	592340155	13879	11550073	17436	69530494	7145	21925983	6803	1135649
	(अ) घाऊक व्यापार	69011	446556376	5444	3616212	3121	60725378	375	20658186	159	141249
	(ब) किरकोळ व्यापार	23993	145783779	8435	7933861	14315	8805116	6770	1267797	6644	994400
(७)	इतर खर्च	212095	239919878	165218	11426812	84092	13435307	8583	570617	11923	528460
	पू ण	4059833	6822755299	13776477	167979309	341893	275856759	98755	93590036	91688	57164392

वरिलपैकी लघुउद्योगांसाठी

BANKING**TABLE No. 27.3****Districtwise and Occupationwise Classification of Outstanding Credit of Scheduled Commercial Banks**

-11)

(रकम हजार रुपयात/Amount in Thousand Rs.)

District									
सिंधुदुर्ग Sindhudurg		नाशिक Nashik		धुळे Dhule		नंदुरबार Nandurbar			
खात्यांची संख्या No. of Accounts (11)	येणे रकम Outstanding credit (12)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (13)	येणे रकम Outstanding credit (14)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (15)	येणे रकम Outstanding credit (16)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (17)	येणे रकम Outstanding credit (18)	Occupation (2)	
16414	1794099	103009	27610424	31437	4182980	16225	2295139	(1) Agriculture Total	
15598	1675631	101539	25491756	30568	3727886	15632	2117138	'(a) Direct Finance	
816	118468	1470	2118668	869	455094	593	178001	'(b) Indirect Finance	
2217	699939	5247	16066763	1025	3073403	493	455145	(2) Industry Total	
36	37798	59	192168	11	8915	10	11498	'(a) Mining & Quarrying	
1961	509372	4380	12498758	891	2408024	431	214736	'(b) Manufacturing & Processing	
2	596	19	575742	1	273	1	194	'(c) Electricity, Gas & Water	
218	152173	789	2800095	122	656191	51	228717	'(d) Construction	
2219	623002	1665	859139	289	90844	84	13667	(3) Transport Operators	
6203	726627	8045	4541297	2128	521837	942	205924	(4) Professional Services	
21370	2964712	111181	29629728	29611	4559946	13218	1935854	(5) Personal Loans	
7187	815466	18432	5791273	7586	1288342	2480	290062	(6) Trade	
93	84486	2388	1267344	167	246901	29	73876	'(a) Wholesale Trade	
7094	730980	16044	4523929	7419	1041441	2451	216186	'(b) Retail Trade	
4537	267244	39398	3358904	3698	363276	2482	47158	(7) All Others	
60147	7891089	286977	87857528	75774	14080628	35924	5242949	Total	

Of which for Small Scale

Industrial Units

अ.क्र. Sr.No.	व्यवसाय	जळगांव Jalgaon		अहमदनगर Ahmednagar		पुणे Pune		सातारा Satara	
		खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit (20)	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit (22)	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit (24)	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit (26)
(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)
(१) कृषि पू ण		56783	9562393	71327	15491176	93038	39714610	53495	8868977
(अ) प्रत्यक्ष पतपुरवठा		55357	8776356	67426	13601975	89758	32895046	52486	7854925
(ब) अप्रत्यक्ष पतपुरवठा		1426	786037	3901	1889201	3280	6819564	1009	1014052
(२) पू ण उद्योग		3067	15966202	3331	20826556	21611	274271719	2617	4689627
(अ) खाण ाम		39	32241	29	310661	218	1049805	17	18406
(ब) उत्पादन		2561	13572980	2765	16172450	16298	229438727	2263	4196633
(क) वीज, गॅस व पाणी		3	28460	15	267618	175	4677185	11	38953
(ड) बांधकाम		464	2332521	522	4075827	4920	39106002	326	435635
(३) परिवहन		1282	665256	1116	442143	10886	9136131	1424	454049
(४) व्यावसायिक सेवा		3316	2196469	5750	19205782	27536	93831154	6141	1175797
(५) व्यक्तिगत कर्ज		53871	9069673	57779	13949618	458005	186197038	43274	7681380
(६) व्यापार		12729	2720322	10391	4522323	28278	28893571	8785	1360513
(अ) घाऊक व्यापार		355	485732	394	2038018	5260	12493905	346	145834
(ब) किरकोळ व्यापार		12374	2234590	9997	2484305	23018	16399666	8439	1214679
(७) इतर खर्च		10752	1167906	11185	3347304	161287	34682398	5938	301852
पू ण		141800	41348221	160879	77784902	800641	666726621	121674	24532195

वरिलपैकी लघुउद्योगांसाठी

TABLE No. 27.3 Contd..

(रकम हजार रुपयात/Amount in Thousand Rs.)

District								
सांगली Sangli		सोलापूर Solapur		कोल्हापूर Kolhapur		औरंगाबाद Aurangabad		Occupation
खात्यांची संख्या No. of Accounts (27)	येणे रकम Outstanding credit (28)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (29)	येणे रकम Outstanding credit (30)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (31)	येणे रकम Outstanding credit (32)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (33)	येणे रकम Outstanding credit (34)	
55464	12738209	104657	20846340	79645	20184516	99978	12815981	(1) Agriculture Total
54491	11240215	103219	19788944	77835	19467022	98457	11703946	'(a) Direct Finance
973	1497994	1438	1057396	1810	717494	1521	1112035	'(b) Indirect Finance
2873	8293466	3170	6846326	9277	27358484	4618	29801294	(2) Industry Total
35	251147	24	30920	57	108678	40	63758	'(a) Mining & Quarrying
2573	7507215	2549	6375355	8384	23329253	3785	27245791	'(b) Manufacturing & Processing
13	187228	18	63012	35	1104059	8	288604	'(c) Electricity, Gas & Water
252	347876	579	377039	801	2816494	785	2203141	'(d) Construction
835	212210	1486	544058	1738	832074	1300	2325962	(3) Transport Operators
4955	1720808	5720	1727560	7676	2686972	6275	2764830	(4) Professional Services
41443	6389690	72136	10064614	96784	15290888	104723	19254225	(5) Personal Loans
7047	1908421	14922	3044143	13737	4796598	19408	4045203	(6) Trade
407	617990	2808	840298	1126	2057492	1620	1140263	'(a) Wholesale Trade
6640	1290431	12114	2203845	12611	2739106	17788	2904940	'(b) Retail Trade
15831	467807	14427	1600490	17891	2052197	25253	1905495	(7) All Others
128448	31730611	216518	44673531	226748	73201729	261555	72912990	Total

**Of which for Small Scale
Industrial Units**

अ.क्र. Sr.No.	व्यवसाय (2)	जालना Jalna		परभणी Parbhani		हिंगोली Hingoli		बीड Beed	
		खात्यांची संख्या No. of Accounts (35)	येणे रक्कम Outstanding credit (36)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (37)	येणे रक्कम Outstanding credit (38)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (39)	येणे रक्कम Outstanding credit (40)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (41)	येणे रक्कम Outstanding credit (42)
(१)									
(१)	कृषि पू ण	129659	7116610	141275	6474782	57446	2741789	97402	7034383
	(अ) प्रत्यक्ष पतपुरवठा	128517	6325200	139835	6052184	57032	2599299	96259	6127269
	(ब) अप्रत्यक्ष पतपुरवठा	1142	791410	1440	422598	414	142490	1143	907114
(२)	पू ण उद्योग	783	3535898	831	2636971	327	408523	1721	6805244
	(अ) खाण ाम	4	20768	22	111874	10	5110	21	68765
	(ब) उत्पादन	698	3439698	685	2328075	264	363512	1268	4861371
	(क) वीज, गॅस व पाणी	3	2574	5	2077	0	0	1	30136
	(ड) बांधकाम	78	72858	119	194945	53	39901	431	1844972
(३)	परिवहन	189	30452	376	136973	77	10393	1473	1001823
(४)	व्यावसायिक सेवा	2136	223239	1711	279539	1242	147613	1985	1423888
(५)	व्यक्तिगत कर्ज	18286	2814866	18665	2991529	8259	1191599	27495	13507013
(६)	व्यापार	11491	1295685	12359	1343403	5108	441040	10365	1703886
	(अ) घाऊक व्यापार	534	462428	300	179946	65	28652	613	372222
	(ब) किरकोळ व्यापार	10957	833257	12059	1163457	5043	412388	9752	1331664
(७)	इतर खर्च	2272	181690	2153	123467	1167	51769	2290	424618
	पू ण	164816	15198440	177370	13986664	73626	4992726	142731	31900855

वरिलपैकी लघुउद्योगांसाठी

लघुउद्योगांसाठी

TABLE No. 27.3 Contd..

(रकम हजार रुपयात/Amount in Thousand Rs.)

District								
नांदेड Nanded		उस्मानाबाद Osmanabad		लातूर Latur		बुलढाणा Buldhana		Occupation (2)
खात्यांची संख्या No. of Accounts (43)	येणे रकम Outstanding credit (44)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (45)	येणे रकम Outstanding credit (46)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (47)	येणे रकम Outstanding credit (48)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (49)	येणे रकम Outstanding credit (50)	
182002	9549931	34769	3006207	61553	7479331	138064	5865547	(1) Agriculture Total
177061	8021514	33933	2891550	60535	5635349	136863	5326472	'(a) Direct Finance
4941	1528417	836	114657	1018	1843982	1201	539075	'(b) Indirect Finance
1724	3469645	759	553269	1572	3673545	1615	1544466	(2) Industry Total
29	55160	24	17916	100	51125	12	25906	'(a) Mining & Quarrying
1310	2307326	577	463915	1307	2977161	1513	1442727	'(b) Manufacturing & Processing
26	244988	2	1238	2	214747	0	0	'(c) Electricity, Gas & Water
359	862171	156	70200	163	430512	90	75833	'(d) Construction
966	300595	236	93472	674	282409	413	86805	(3) Transport Operators
3527	579991	1538	229460	2540	877628	1972	409142	(4) Professional Services
40425	6625050	16111	2280134	24959	4969645	46652	4250662	(5) Personal Loans
17192	2555271	8242	744000	11726	1918480	8469	846214	(6) Trade
936	848805	347	78900	300	309588	290	216476	'(a) Wholesale Trade
16256	1706466	7895	665100	11426	1608892	8179	629738	'(b) Retail Trade
3107	214382	1606	69865	5174	165248	2399	88521	(7) All Others
248943	23294865	63261	6976407	108198	19366286	199584	13091357	Total

Of which for Small Scale
Industrial Units

अ.क्र. Sr.No.	व्यवसाय (2)	अकोला Akola		वाशिम Washim		अमरावती Amaravati		यवतमाळ Yavatmal	
		खात्यांची संख्या No. of Accounts (51)	येणे रक्कम Outstanding credit (52)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (53)	येणे रक्कम Outstanding credit (54)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (55)	येणे रक्कम Outstanding credit (56)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (57)	येणे रक्कम Outstanding credit (58)
(१)									
(१)	कृषि पू ण	68760	6329820	51486	2002691	111489	7410113	121218	7690744
	(अ) प्रत्यक्ष पतपुरवठा	68136	5987959	51250	1952578	110348	6949304	119996	7366354
	(ब) अप्रत्यक्ष पतपुरवठा	624	341861	236	50113	1141	460809	1222	324390
(२)	पू ण उद्योग	908	2976196	932	881728	1429	2651807	1015	1626596
	(अ) खाणाम	13	43531	7	3682	18	13489	22	72518
	(ब) उत्पादन	807	2730731	252	106598	1239	2464578	755	1179997
	(क) वीज, गॅस व पाणी	1	322	0	0	4	25701	3	88714
	(ड) बांधकाम	87	201612	673	771448	168	148039	235	285367
(३)	परिवहन	487	129262	567	380273	527	141106	914	481865
(४)	व्यावसायिक सेवा	1769	305393	822	87343	2914	1017062	2156	332432
(५)	व्यक्तिगत कर्ज	35597	4724737	14928	1242964	59901	7719936	51378	5400520
(६)	व्यापार	10435	958730	4926	351906	7663	1592881	11076	928712
	(अ) घाऊक व्यापार	133	146301	31	9761	343	632365	199	198074
	(ब) किरकोळ व्यापार	10302	812429	4895	342145	7320	960516	10877	730638
(७)	इतर खर्च	4885	158532	1283	50692	5189	438832	4103	157438
	पू ण	122841	15582670	74944	4997597	189112	20971737	191860	16618307

वरिलपैकी लघुउद्योगांसाठी

TABLE No. 27.3 Contd..

(रकम हजार रुपयात/Amount in Thousand Rs.)

District								
वर्धा Wardha		नागपूर Nagpur		भंडारा Bhandara		गोंदिया Gondiya		Occupation (2)
खात्यांची संख्या No. of Accounts (59)	येणे रकम Outstanding credit (60)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (61)	येणे रकम Outstanding credit (62)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (63)	येणे रकम Outstanding credit (64)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (65)	येणे रकम Outstanding credit (66)	
92235	6451899	72003	13578084	28422	1649908	23472	1235926	(1) Agriculture Total
90749	6051731	70976	7376791	28006	1552714	23137	1094710	'(a) Direct Finance
1486	400168	1027	6201293	416	97194	335	141216	'(b) Indirect Finance
1076	6727769	8514	100287556	857	1573272	1314	810210	(2) Industry Total
20	32119	155	2099254	17	35732	3	1177	'(a) Mining & Quarrying
900	1924147	6415	65556941	731	1321173	1159	696179	'(b) Manufacturing & Processing
4	4703884	54	3190766	1	1129	1	26287	'(c) Electricity, Gas & Water
152	67619	1890	29440595	108	215238	151	86567	'(d) Construction
317	68727	5724	3901570	266	75980	287	96457	(3) Transport Operators
1765	400110	10903	15899940	1962	7854879	1974	215710	(4) Professional Services
21447	3313708	184892	43643140	14481	1967871	11114	1264877	(5) Personal Loans
5079	766378	16517	24143821	4486	505457	6287	583118	(6) Trade
142	82625	1114	13556946	107	72772	211	165511	'(a) Wholesale Trade
4937	683753	15403	10586875	4379	432685	6076	417607	'(b) Retail Trade
1278	170210	55851	7531822	4625	184814	3108	156223	(7) All Others
123197	17898801	354404	208985933	55099	13812181	47556	4362521	Total

Of which for Small Scale

Industrial Units

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 27.3 Contd..

(रक्कम हजार रुपयात/Amount in Thousand Rs.)

		जिल्हे /						
		चंद्रपूर Chandrapur		गडचिरोली Gadchiroli		महाराष्ट्र राज्य Maharashtra State		
अ.क्र. Sr.No.	व्यवसाय	खात्यांची संख्या No. of Accounts (67)	येणे रक्कम Outstanding credit (68)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (69)	येणे रक्कम Outstanding credit (70)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (71)	येणे रक्कम Outstanding credit (72)	Occupation (2)
(1)	(2)	(67)	(68)	(69)	(70)	(71)	(72)	(2)
(१)	कृषि पू ण	49511	2266876	15444	848723	2575582	376307508	(1) Agriculture Total
	(अ) प्रत्यक्ष पतपुरवठा	48920	2116204	15148	795357	2532860	313518124	'(a) Direct Finance
	(ब) अप्रत्यक्ष पतपुरवठा	591	150672	296	53366	42722	62789384	'(b) Indirect Finance
(२)	पू ण उद्योग	1372	4122945	781	449600	218834	4657452115	(2) Industry Total
	(अ) खाणाम	22	49744	6	9698	2161	140603887	'(a) Mining & Quarrying
	(ब) उत्पादन	968	2081100	658	409170	164357	3031466487	'(b) Manufacturing & Processing
	(क) वीज, गॅस व पाणी	12	174195	4	3177	1048	310888657	'(c) Electricity, Gas & Water
	(ड) बांधकाम	370	1817906	113	27555	51268	1174493084	'(d) Construction
(३)	परिवहन	1369	923062	173	23057	151363	549769494	(3) Transport Operators
(४)	व्यावसायिक सेवा	3373	556570	1326	123480	254518	1093546791	(4) Professional Services
(५)	व्यक्तिगत कर्ज	29872	4994410	6124	802825	18796571	1213152975	(5) Personal Loans
(६)	व्यापार	10119	1841173	4814	423332	455603	798902078	(6) Trade
	(अ) घाऊक व्यापार	632	318473	916	78553	100316	570947938	'(a) Wholesale Trade
	(ब) किरकोळ व्यापार	9487	1522700	3898	344779	355287	227954140	'(b) Retail Trade
(७)	इतर खर्च	10005	662666	2926	204999	908011	326478893	(7) All Others
	पू ण	105621	15367702	31588	2876016	23360482	9015609854	Total
वरिलपैकी लघुउद्योगांसाठी								Of which for Small Scale Industrial Units

आधार.—बेसिक स्टॅटिस्टिकल रिटर्नस्, रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया, मुंबई

Source.—Basic Statistical Returns, Reserve Bank of India, Mumbai

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 27.4

27. बँका / BANKING

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 27.4

मार्च, २०१० अखेर राज्यवार वर्गीकृत व्यापारी बँकांच्या ठेवी व कर्जे

Deposits And Advances of Scheduled Commercial Banks By State for March Ending 2011

(रुपये लाखात / Rs. in Lakh)

विभाग / राज्य आणि केंद्रशासित प्रदेश	कार्यालयांची संख्या No. of Offices	ठेवी Deposits	कर्जे /Advances			Region / State and Union Territory
			प्राधान्य गट Priority Sector	दुर्बल गट Weaker Sector	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(1)
उत्तर विभाग	16,176	1,15,66,41,120	0	0	9,54,41,897	Northern Region
हरियाणा	2,690	1,29,38,082	0	0	92,78,663	Hariyana
हिमाचल प्रदेश	1,077	32,37,876	0	0	13,47,030	Himachal pradesh
जम्मू आणि काश्मिर	1,041	40,15,089	0	0	15,28,009	Jammu and Kashmir
पंजाब	3,895	1,52,80,946	0	0	1,18,95,642	Punjab
राजस्थान	4,507	1,28,00,001	0	0	1,15,70,959	Rajasthan
चंदिगड	337	37,99,834	0	0	46,22,118	Chandigarh
दिल्ली	2,629	6,35,92,292	0	0	5,51,99,476	Delhi
उत्तर-पूर्व विभाग	2,378	9,29,596	0	0	31,40,348	North-Eastern Region
अरुणाचल प्रदेश	86	5,19,218	0	0	1,23,109	Arunachal Pradesh
आसाम	1,546	58,49,638	0	0	21,37,698	Assam
मणिपूर	83	3,36,192	0	0	1,17,102	Manipur
मेघालय	221	9,58,283	0	0	2,33,695	Meghalaya
मिझोराम	100	2,54,967	0	0	1,17,388	Mizoram
नागालँड	95	5,20,744	0	0	1,35,852	Nagaland
त्रिपुरा	247	8,56,914	0	0	2,75,505	Tripura

पूर्व विभाग	15,138	6,16,83,596	0	0	3,17,18,623	Eastern Region
बिहार	4,323	1,19,22,182	0	0	35,16,655	Bihar
झारखंड	1,984	75,54,717	0	0	26,01,296	Jharkhand
ओरिसा	3,029	1,02,76,648	0	0	53,96,458	Orissa
सिक्कीम	82	3,29,219	0	0	1,24,637	Sikkim
पश्चिम बंगाल	5,678	3,14,22,161	0	0	2,00,11,414	West Bengal
अंदमान आणि निकोबार	42	1,78,670	0	0	68,162	Andaman and Nicobar
मध्य विभाग	18,194	6,15,06,711	0	0	2,87,06,077	Central Region
छत्तीसगढ़	1,423	56,81,538	0	0	29,74,244	Chhattisgarh
मध्य प्रदेश	4,453	1,38,10,671	0	0	76,79,986	Madhya Pradesh
उत्तर प्रदेश	11,040	3,71,48,979	0	0	1,63,28,913	Uttar Pradesh
उत्तरांचल	1,278	48,65,524	0	0	17,22,935	Uttaranchal
पश्चिम विभाग	14,417	17,47,27,801	0	0	13,88,33,225	Western Region
गोवा	470	31,57,832	0	0	9,20,125	Goa
गुजरात	5,073	2,59,52,167	0	0	1,71,74,835	Gujarat
महाराष्ट्र	8,816	14,53,28,644	0	0	12,06,59,904	Maharashtra
दादरा व नगर हवेली	34	1,23,764	0	0	43,101	Dadara and Nagar Haveli
दमण व दिव	24	1,65,394	0	0	35,260	Daman and Div
दक्षिण विभाग	25,814	11,60,76,948	0	0	10,97,24,529	Southern Region
आंध्र प्रदेश	7,571	2,92,71,371	0	0	3,21,24,294	Andhra Pradesh
कर्नाटक	6,518	3,47,44,050	0	0	2,52,56,970	Karnataka
केरळ	4,690	1,70,93,634	0	0	1,25,00,405	Kerala
तामिळनाडू	6,864	3,42,26,347	0	0	3,94,06,649	Tamilnadu
लक्षव्दीप	12	52,605	0	0	4,558	Lakshadweep
पॉन्डीचेरी	159	688,940	0	0	4,31,652	Pondicherry
एू ण भारत	92,117	53,89,55,133	0	0	40,75,64,700	All India

आधार.-भारतीय रिझर्व्ह बँक, मुंबई
Source-Reserve Bank of India, Mumbai

27. बँका / BANKING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.5

वर्गीकृत, अवर्गीकृत व सहकारी बँकांच्या कार्यालयांची संख्या (३१ मार्च, २०११रोजी)

NUMBER OF OFFICES OF SCHEDULED, NON-SCHEDULED AND CO-OPERATIVE BANKS, (AS ON 31ST MARCH, 2011)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे (1)	वर्गीकृत बँका Scheduled Banks (3)	अवर्गीकृत बँका Non-Scheduled Banks (4)	सहकारी बँका Co-operative Banks (5)	एकूण Total (6)	Districts (2)
1	मुंबई	N.A.	N.A.	72	72	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	N.A.	N.A.		0	Mumbai Suburban
3	ठाणे	N.A.	N.A.	17	17	Thane
4	रायगड	N.A.	N.A.	8	8	Raigad
5	रत्नागिरी	N.A.	N.A.	4	4	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	2	2	Sindhudurg
7	नाशिक	N.A.	N.A.	45	45	Nashik
8	धुळे	N.A.	N.A.	7	7	Dhule
9	नंदुरबार	N.A.	N.A.	6	6	Nandurbar
10	जळगाव	N.A.	N.A.	17	17	Jalgaon
11	अहमदनगर	N.A.	N.A.	20	20	Ahmednagar
12	पुणे	N.A.	N.A.	56	56	Pune
13	सातारा	N.A.	N.A.	27	27	Satara
14	सांगली	N.A.	N.A.	22	22	Sangli
15	सोलापूर	N.A.	N.A.	38	38	Solapur
16	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	49	49	Kolhapur
17	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	14	14	Aurangabad
18	जालना	N.A.	N.A.	6	6	Jalna
19	परभणी	N.A.	N.A.	10	10	Parbhani
20	हिंगोली	N.A.	N.A.	7	7	Hingoli
21	बीड	N.A.	N.A.	14	14	Beed
22	नांदेड	N.A.	N.A.	8	8	Nanded
23	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	12	12	Osmanabad
24	लातूर	N.A.	N.A.	17	17	Latur
25	बुलढाणा	N.A.	N.A.	9	9	Buldhana
26	अकोला	N.A.	N.A.	5	5	Akola
27	वाशिम	N.A.	N.A.	1	1	Washim
28	अमरावती	N.A.	N.A.	12	12	Amravati
29	यवतमाळ	N.A.	N.A.	4	4	Yavatmal
30	वर्धा	N.A.	N.A.	5	5	Wardha
31	नागपूर	N.A.	N.A.	18	18	Nagpur
32	भंडारा	N.A.	N.A.	1	1	Bhandara
33	गोंदिया	N.A.	N.A.	2	2	Gondiya
34	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	2	2	Chandrapur
35	गडचिरोली	N.A.	N.A.	4	4	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	N.A.	N.A.	541	541	Maharashtra State

आधार-(१) सहकार आयुक्त, मुंबई आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

(२) भारतीय रिझर्व्ह बँक, मुंबई

Source-(1) Commissioner for Co-operation, Mumbai and Registrar Co-operative Societies, Government of maharashtra, Pune

(2) Reserve Bank of India, Mumbai

२८. लोकवित्त

२८.१ राज्य शासनातील महसुली जमा व महसुली खर्च यांचे निरनिराळ्या शीर्षाखालील आकडे या विभागात दाखविले आहेत. याची अधिक तपशीलवार माहिती राज्य शासनाच्या अर्थसंकल्पात मिळते. तसेच अर्थसंकल्पातील व्यवहाराचे आर्थिक वर्गीकरणही त्यात दिले आहे. येथील आर्थिक वर्गीकरणाची मांडणी सहा लेख्यांमध्ये दर्शविलेल्या शासनाच्या आर्थिक व्यवहारावर आधारलेली आहे.

२८.२ राज्य शासनाचे जमा व खर्च या संबंधित व्यवहार दरवर्षी सादर केलेल्या अर्थसंकल्पात दिले जातात. अर्थसंकल्पीय व्यवहारांचे परिणाम जाणून घेण्यासाठी अर्थसंकल्पाचे आर्थिक वर्गीकरण केले जाते. या वर्गीकरणात अर्थसंकल्पीय व्यवहारांची अर्थपूर्ण आर्थिक वर्गानुरूप पुनर्मांडणी व त्यांचे पुनर्वर्गीकरण केले आहे. हे वर्गीकरण केंद्रीय अर्थसंकल्पाच्या आर्थिक वर्गीकरणाच्या मांडणीप्रमाणे आहे. त्यामधून आंतरलेखा व आंतरविभागीय हस्तांतरित रकमा (फंडांकडून बदली केलेल्या रकमा धरून) वगळण्यात आल्या आहेत. त्यामुळे उर्वरित अर्थव्यवस्थेशी होणाऱ्या राज्य शासनाच्या मूळ व्यवहारांची माहिती या वर्गीकरणातून मिळते.

२८.३ ह्या विभागात ३१ मार्चच्या अखेरीस आयकर भरणाऱ्यांचे आयकर पात्र उत्पन्न गटानुसार वर्गीकरण देण्यात आले आहे. आयकर दात्यांचे पुढीलप्रमाणे उपविभाग पाडण्यात येतात. (अ) वैयक्तिक, (ब) हिंदू अविभक्त कुटुंबे, (क) अनौदणीकृत व्यवसाय, (ड) व्यक्ती समूह, (इ) नौदणीकृत व्यवसाय (फ) संस्था ह्या तक्त्यात दाखविलेले उत्पन्न हे एकूण उत्पन्नातून नुकसान भरपाई व इतर अनुज्ञेय सूट वगळून राहिलेले करपात्र उत्पन्न असते.

28. PUBLIC FINANCE

28.1. The receipt and revenue expenditure of State Government under different heads is shown in this section. Further details will be found in the Civil Budget Estimates of the State Government. The Economic Classification of the Budget is also given. The frame-work of economic classification presented here is based on the delienation of the Government transactions in a set of six accounts.

28.2. The Budget annually presented gives the transactions on account of receipts and expenditure of the State Government. In order to analyse the economic impact of these budgetary transactions, an economic classification of the Budget is undertaken. In this classification the transactions are regrouped and reclassified into meaningful economic categories. This classification follows closely the frame-work of economic classification adopted for the Central Budget. It eliminates all inter-account, inter-departmental transfers including tranfers to and from funds and brings out the genuine transactions of the State Government with the rest of the economy.

28.3 In this section classification of the assesses assessed to Income Tax according to range of income assessed to tax their income and tax payable for the assessment year ending 31st March, assesses are sub-divided into (i) indivlduals, (ii) Hindu undivided families, (iii) unregistered firms, (iv) association of persons, (v) registered firms, (iv) companies. The total income shown in the table represents the income assessed to tax after deduction, set of the losses and other admissible rebate from gross income.

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.1

महाराष्ट्र शासनाचा एकूण महसूल
Total Revenue of Maharashtra Government
(2010-11)

(कोटी रुपयात / Rs. in Crore)

महसुलाची बाब (1)	महसूल (प्रत्यक्ष) Revenue (Actuals) (2)	एकूण महसुलाशी टक्केवारी % To Total Revenues (3)	Source of Revenue (1)
(अ) केंद्राकडून वसूल होणा-या करांतील राज्याचा हिस्सा-	11419.25	10.78633	A. Share in Centrally collected Taxes
(१)	2358.66	20.655122	(1) Taxes on income other than Corporation Tax
(२) केंद्रिय उत्पादन शुल्क	1452.6	12.720625	(2) Union Excise Duties
(३)	4463.39	39.086542	(3) Corporation Tax
(२)	9.15	0.0801279	(4) Taxes on Wealth
(१)	1996.8	17.486262	(5) Customs
(२)	1138.65	9.9713204	(6) Service Tax
(ब) राज्याकडून वसूल होणारे कर-	75027.62	70.869159	B. Taxes collected by state
(१) कृषिविषयक उत्पन्नावरील कर	0	0	(1) Agricultural Income Tax
(२) जमीन महसूल	1094.98	1.4594359	(2) Land Revenue
(३) मुद्रांक व नोंदणी फी	13515.99	18.014686	(3) Stamps and Registration Fees
(४) राज्य उत्पादन शुल्क	5961.85	7.946207	(4) State excise duties
(५) विक्रीकर	42482.72	56.622774	(5) Sales Tax
(६) वाहनांवरील कर	3532.9	4.7087992	(6) Taxes on vehicles
(७) मालावरील व उतारुवरील कर	599.88	0.7995456	(7) Taxes on goods & passengers
(८) विद्युत शुल्क	4730.26	6.3046915	(8) Electricity duties.
(९)	1686.2	2.247439	(9) Other Taxes on Income and Expenditure
(१०)	1422.84	1.8964216	(10) Other Taxes and duties on commodities and services
(क) करांव्यतिरिक्त महसूल-	8225.04	7.7691612	C. Non-Tax Revenue
(१) व्याजविषयक जमा रकमा	1421.7	17.285022	(1) Interest Receipts
(२) इतर करांव्यतिरिक्त महसूल	6803.34	82.714978	(2) Other Non-tax Revenue
(ड) केंद्र शासनाकडून सहाय्यक अनुदाने-	11195.89	10.57535	D. Grants -in Aid from Central Government
ए ण महसूल	105867.8	100	Total Revenue Receipts

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने

Source : Maharashtra State Budget Publication

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE
तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.2
महसुली लेख्यातून केलेला खर्च
Expenditure from Revenue Account
(2010-11)

(कोटी रुपयात / Rs. in Crore)

खर्चाचा प्रकार (1)	प्रत्यक्ष खर्च Actual Expenditure (2)	एकूण खर्चाशी टक्केवारी % To Total Expenditure (3)	Type of Expenditure (1)
(अ) सामाजिक सेवा	48282.06	45.35	(A) Social Services
(ब) आर्थिक सेवा	19285.36	18.12	(B) Economic Services
(क) सहाय्यक अनुदाने व अंशदाने	1187.73	1.12	(C) Grants-in-aid & Contributions
(ड) सर्वसाधारण सेवा	21155.25	19.87	(D) General Services
(१) राज्याची अंगे	1087.82	5.14	(1) Organs of State
(२) आर्थिक सेवा	1220.65	5.77	(2) Fiscal Services
(३) व्याज प्रदान व ऋण सेवा	9798.29	46.32	(3) Interest Payment and Servicing of Debt.
(४) प्रशासकीय सेवा	8956.75	42.34	(4) Administrative Services
(५) निवृत्ती वेतने आणि संकीर्ण	91.74	0.43	(5) Pensions & Miscellaneous
() ऋण सेवा	16548.97	15.54	(E) Debt Services
ए ण महसुली खर्च	106459.38	100.00	Total Revenue Expenditure
(अ+ब+क+ड)	127614.6		(A+B+C+D)

आधार:- महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१२-२०१३

Source : Maharashtra State Budget Publication (Budget in Brief) 2012-2013

Figures may not tally due to rounding

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE
तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.3
भांडवली अर्थसंकल्प / Capital Budget
(2010-11)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crore)

अ.क्र. Sr. No. (1)	शीर्ष (2)	प्रत्यक्ष रकमा Actuals (3)	Item (2)
(अ)	एकूण भांडवली जमा (१ ते ४)	23739.1	(A) Total Capital Reveipts (1 to 4)
1	सरकारी ऋण लेख्याकडून जमा	20739.78	Receipts from Public Debt
2	राज्य शासनाकडून कर्जे व आगाऊ रकमा (वसुली)	640.09	Loans and Advances by State Government (Recovery)
3	इतर भांडवली जमा (निव्वळ)	9.08	Other Capital Receipt (Net)
4	लोक लेखा (निव्वळ)	2350.16	Public Account (Net)
(ब)	एकूण भांडवली खर्च (१ ते ३)	24546.05	(B) Total Capital Expenditure (1 to 3)
1	महसुली लेख्या बाहेरील भांडवली खर्च	17963.37	1) Capital Expenditure outside the Revenue Account
2	राज्य शासनाने दिलेली कर्जे व आगाऊ रकमा	959.08	2) Loans and Advances given by State Govt
3	सरकारी ऋणाची परतफेड	5623.61	3) Repayment of Public Debt
	अ) राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	4290.63	a) Internal debt of the State Government
	ब) केंद्र शासनाकडील कर्जे व आगाऊ रकमा	482.98	b) Loans and Advances from Central Govt
	क) आकस्मिकता निधीकडे विनियोजन	850.00	c) Appropriation to the Contingency Fund
	एकूण जमा	(-)806.95	Capita Surplus (+) OR Deficit (-) (A-B)

आधार:- महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१२-२०१३

Source : Maharashtra State Budget Publication (Budget in Brief) 2012-2013

Figures may not tally due to rounding

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.4

एकूण अर्थसंकल्पीय स्थिती/Overall Budgetary Position

(2010-11)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crore)

अ.क्र. Sr. No. (1)	तपशील (2)	प्रत्यक्ष Actuals (3)	Particulars (2)
1.	महसुली जमा	105867.8	Revenue Receipts
2.	महसुली खर्च	106459.4	Revenue Expenditure
3.	महसुली अधिक्य (+) किंवा तुट (-) (१-२)	-591.58	Revenue Surplus (+) OR Deficit (-) (1-2)
4.	भांडवली जमा	23739.1	Capital Receipts
5.	भांडवली खर्च	24546.05	Capital Expenditure
6.	भांडवली अधिक्य (+) किंवा तुट (-) (४-५)	-806.95	Capital Surplus (+) OR Deficit (-) (4-5)
7.	आकस्मिकता निधीकडे विनियोजन	850	Appropriation to the Contingency Fund
8.	एू ण अर्थसंकल्पीय अधिक्य (+) किंवा तुट (-) (३+६)	-548.53	Total Budgetary Surplus (+) OR Deficit (-) (3+6)
9.	रोख शिलकीत वाढ (+) किंवा घट (-)		Increase / Decrease in Cash Balance
	९.१ प्रारंभीची शिल्लक	-680.43	9.1 Opening Balance
	९.२ ओरची शिल्लक	-1228.94	9.2 Closing Balance

आधार:- महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१२-२०१३

Source : Maharashtra State Budget Publication (Budget in Brief) 2012-2013

Figures may not tally due to rounding

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 28.5

एकूण खर्चाची निरनिराळ्या उद्देशानुसार टक्केवारी

Percentage Distribution of Total Expenditure into Different purpose Categories

(2010-11)

(रुपये कोटीत/ Rs. in Crore)

अ.क्र. Sr. No.	उद्देशाचे प्रकार	(प्रत्यक्ष) टक्केवारी Categories (Actuals) Percentage (3)	Purpose (2)
(1)	(2)	(3)	(2)
1	सर्वसाधारण लोकसेवा	39.480821	1.General Public Services
2	संरक्षा (नागरी)	0	2.Defence (Civil)
3	शिक्षा	21.298181	3.Education
4	आरोग्य	5.3289198	4.Health
5	सामाजिक सुरक्षा व कल्याण सेवा	4.6839086	5.Social Security and Welfare Services
6	गृहनिर्माण व इतर सामूहिक सेवा	4.8152047	6.Housing and Other Community Services
7	सांस्कृतिक, मनोरंजन व धार्मिक सेवा	0.6965528	7.Cultural, Recreational and Religious Services.
8	आर्थिक सेवा-		8.Economic Service——
	(१) सर्वसाधारण प्रशासन, विनियमन व संशोधन	1.0242336	(i) General Administration, Regulation and Research
	(२) कृषि, वनोद्योग, मत्स्योद्योग व शिकार	10.935846	(ii) Agriculture, Forestry, Fishing and Hunting
	(३) खनिकर्म, कारखाने व बांधकामे	1.3979004	(iii) Mining, Manufacturing and Construction
	(४) वीज, गॅस, वाफ व	3.6877346	(iv) Electricity, Gas, Steam and Other Sources of Energy
	(५) पाणीपुरवठा	0.798255	(v) Water Supply
	(५) परिवहन व दळणवळण	3.7241883	(vi) Transport and Communication
	(६) इतर आर्थिक सेवा	1.372737	(vii) Other Economic Services
9	इतर सेवा	0.7555168	9.Other Services (Environmental Protection & Relief on Calamities)
	ए ण	100	Total

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate Of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 28.6

आर्थिक वर्गीकरणानुसार शासनाच्या खर्चाची टक्केवारी

Percentage Distribution of Govt. Expenditure according to Economic Classification

(2010-11)

(रुपये कोटीत/ Rs. in Crore)

शीर्ष	प्रत्यक्ष खर्च Actual Expenditure (2)	एकूण खर्चाशी टक्केवारी % To Total Expenditure (3)	Heads (1)
(१) चालू लेखा-			I. Current account
१. वस्तू व सेवा यावरील खर्च	35523.12	29.05	(1)Consumption Expenditure
२. व्याज प्रदान	16038.53	13.11	(2) Interest paid
३. अर्थ सहाय्य	5962.38	4.88	(3) Subsidies
४. हस्तांतरित महसुली रकमा	55726.04	45.56	(4) Current transfers
(अ) अनुदाने-	49885.33	40.79	(A) Grants to -
(i) स्थानिक संस्थास	39741.8	32.50	(i) Local Bodies
(ii) शैक्षणिक संस्थास	0	0.00	(ii) Educational Institutions
(iii) इतरांस	10143.53	8.29	(iii) Others
(ब) इतर चालू हस्तांतरित रकमा	5840.71	4.78	B) Other current transfers
एू ण चालू खर्च (१)	113250.07	92.60	Total (I) Current Expenditure
(२) भांडवल लेखा-			II. Capital Account
१. साठ्यातील बदल	-2.27	0.00	(i) Changes in stocks
२. एू ण स्थिर भांडवल निर्मिती	6978.79	5.71	(ii) Gross fixed capital formation
३. भौतिक मालमत्तेची निव्वळ खरेदी	-43.9	-0.04	(iii) Net purchases of physical assets
४. हस्तांतरित भांडवली रकमा	2117.84	1.73	(iv)Capital Transfers
५. भाग भांडवलात केलेली गुंतवणूक	0	0.00	(v) Investment in shares
६. कर्जे व आगाऊ रकमा	0	0.00	(vi) Loans and advances
७. सरकारी ऋणांची परतफेड	0	0.00	(vii) Repayment of Public Debts
एू ण भांडवली खर्च (२)	9050.46	7.40	Total (II) Capital Expenditure
एू ण खर्च (चालू + भांडवली)	122300.53	100	Total Expenditure (Current + Capital)

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्का क्रमांक/TABLE No. 28.7

वस्तुनुसार अबकारी महसूल/ Excise Revenue by Commodities
(2005-06)

(रुपये लाखात /Rs. in Lakh)

अ.क्र. Sr. No. (1)	बाब (2)	1997-98 (3)	1998-99 (4)	1999-00 (5)	2000-01 (6)	2001-02 (7)	2002-03 (8)	2005-06 (2)	Item
1	शुल्क (देशी दारु)	48,170.54	56,372.25	55,810.00	48,336.00	50,923.39	55,216.76	86,804.01	Duty (C.L.)
2	शुल्क (भारतीय बनावटीचे विदेशी मद्य)								Duty (IMFL-Spirit)
	अ) उत्पादनापासून	74,495.00	71,346.07	80,076.88	73,423.67	81,021.58	78,822.16	114,854.65	a) From Manufacturer
	ब) आयातीक	2,863.99	2,809.38	2,155.38	3,594.40	1,634.75	1,174.37	1,352.36	b) On Imports
3	शुल्क भारतीय बनावटीचे विदेशी मद्य बिअर								Duty IMFL / Beer (Incl ferm)
	अ) उत्पादनापासून	16,733.89	18,780.50	18,801.21	19,100.02	20,412.76	23,766.12	29,837.95	a) From Manufacturer
	ब) आयातीक	3,188.85	2,186.27	1,058.52	948.68	495.15	1,567.39	1,681.58	b) On Imports
4	शुल्क (भारतीय बनावटीचे विदेशी मद्य)								Duty (IMFL-Wines)
	अ) उत्पादनापासून	211.51	362.72	223.00	332.74	216.22	266.32	136.64	a) From Manufacturer
	ब) आयातीक	63.87	98.20	420.52	151.02	108.31	711.07	313.25	b) On Imports
5	औषधे व प्रशासन सामग्री	4,534.87	4,580.18	5,859.47	4,930.31	5,595.74	6,427.04	4,911.78	M. & T. P.
6	निर्यात फी								Export Fees
	अ) भारतीय बनावटीचे विदेशी मद्य (स्पिरीट)	1,274.41	1,023.21	935.84	1,211.20	1,148.05	1,590.50	1,155.28	a) IMFL (Spirits)
	ब) भारतीय बनावटीचे विदेशी मद्य (बिअर)	270.44	447.28	371.81	515.99	515.06	484.48	277.13	b) IMFL (Beer)
	क) इतर	121.44	348.7	429.70	277.03	764.18	550.29	428.72	c) Others
7	वाहतुक फी	2,720.40	2,414.04	2,717.8	2,911.34	3,255.09	3,016.67	2,492.11	Transport Fees
8	ताडी	927.98	1,065.05	1,148.28	1,183.64	2,253.89	2,286.64	1,892.39	Toddy
9	दंड व अधिहरणे	119.36	122.97	252.52	288.55	403.61	357.25	329.50	Fines & Confiscation
10	परवाना फी	6,084.58	8,763.5	11,345.12	13,764.86	5,050.12	14,503.57	28,703.02	Licence Fee
11	देखरेख आणि संरक्षण खर्च	554.13	602.76	782.01	917.70	845.92	1,012.97	1,682.56	Suprvsion & Escort Charges
	12 इतर	2,974.55	3,447.09	5,314.19	4,309.53	4,037.71	4,471.61	5,158.94	Others
	एकूण महसूल	1,65,309.81	1,74,770.17	1,87,702.25	1,76,196.68	1,78,681.53	1,96,225.21	2,81,517.67	Total Revenue

आधार : राज्य अबकारी विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई-३२

Source.— State Excise Department. Govt. and Maharashtra, Mumbai-32

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No.28.8

निव्वळ उत्पन्न गटाप्रमाणे आय विवरणांची संख्या व निव्वळ उत्पन्न No. of Returns and Net Income by Range of Net Income (1998-99)

(रुपये हजारत/ Rs. in Thousand)

निव्वळ उत्पन्न गट Range of Net Income (1)	व्यक्ती Individual		अविभक्त हिंदू कुटुंब H. U. F.		संस्था Firms		इतर Others		ब्यापारी संस्था Company		एकूण सर्व Total (All status)	
	विवरणाची संख्या No. of Returns (2)	निव्वळ उत्पन्न Net Income (3)	विवरणाची संख्या No. of Returns (4)	निव्वळ उत्पन्न Net Income (5)	विवरणाची संख्या No. of Returns (6)	निव्वळ उत्पन्न Net Income (7)	विवरणाची संख्या No. of Returns (8)	निव्वळ उत्पन्न Net Income (9)	विवरणाची संख्या No. of Returns (10)	निव्वळ उत्पन्न Net Income (11)	विवरणाची संख्या No. of Returns (12)	निव्वळ उत्पन्न Net Income (13)
0-40	10,10,118	N.A.	53,083	N.A.	1,33,639	N.A.	32,843	N.A.	74,465	N.A.	13,04,148	N.A.
40-100	64,19,190	N.A.	2,32,113	N.A.	4,76,826	N.A.	31,213	N.A.	84,867	N.A.	72,44,229	N.A.
100-200	23,37,211	N.A.	56,166	N.A.	98,541	N.A.	4,785	N.A.	25,767	N.A.	25,22,470	N.A.
200-500	309,281	N.A.	17,166	N.A.	42,790	N.A.	963	N.A.	22,909	N.A.	3,93,109	N.A.
500-1000	61,658	N.A.	2,008	N.A.	10,613	N.A.	1,902	N.A.	11,433	N.A.	87,614	N.A.
1000-2500	163,708	N.A.	14,181	N.A.	25,778	N.A.	2,037	N.A.	16,313	N.A.	2,22,017	N.A.
2500-5000	254,463	N.A.	12,173	N.A.	40,441	N.A.	606	N.A.	19,917	N.A.	3,27,600	N.A.
5000-10000	106,026	N.A.	12,173	N.A.	16,610	N.A.	404	N.A.	13,444	N.A.	1,48,657	N.A.
10000 आणि अधिक and above	71,568	N.A.	6,086	N.A.	10,832	N.A.	541	N.A.	19,020	N.A.	1,08,047	N.A.
एकूण/Total	1,07,33,223	N.A.	4,05,169	N.A.	8,56,070	N.A.	75,294	N.A.	2,88,135	N.A.	1,23,57,891	N.A.

टिप : N.A.- उपलब्ध नाही / Not Available

आधार : (१) संचालक, आयकर संचालनालय, सांख्यिकी प्रकाशन, नवी दिल्ली

Source.— (1) Directorate of Income Tax, Statistics New Delhi.

(२) अखिल भारतीय आयकर सांख्यिकी निर्धारण वर्ष १९९८-९९

(2) Publication of All India Income Tax Statistics Assessment Year-1998-99

कर उत्पन्न गटानुसार, कर मागणी व करदात्यांच्या विवरणानुसार उत्पन्न/
1998

उत्पन्न गटानुसार विवरण (रु.हजार)	व्यक्ती / Individual			अविभक्त हिंदू कुटुंब / H. U. F.			संस्था / Firms		
	विवरणांची संख्या	विवरणानुसार उत्पन्न (रु.हजार)	आयकर	विवरणांची संख्या	विवरणानुसार उत्पन्न (रु.हजार)	आयकर	विवरणांची संख्या	विवरणानुसार उत्पन्न (रु.हजार)	आयकर
Range of Income Returns (Rs. 000)	Number of Returns	Returned Income (Rs. 000)	Tax payable	Number of Returns	Returned Income (Rs. 000)	Tax payable	Number of Returns	Returned Income (Rs. 000)	Tax payable
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
0-40 . .	1010118	24239095	401876	53083	1338037	11413	133639	1614030	448968
40-100 . .	6419190	395343555	15559813	232133	13451806	564995	476826	26538400	6652550
100-200 . .	2337211	315378346	35378009	56166	7701936	943833	98541	14113380	3548863
200-500 . .	309281	88512065	17049300	17166	5051169	979755	42790	13868994	3975784
500-1000 . .	61658	42505045	9654880	2008	1378085	293609	10613	7546228	2033564
1000-2500 . .	163708	312771260	71403975	14181	30050415	5937299	25778	48909823	12770076
2500-5000 . .	254463	879087858	193655643	12173	34281960	8839074	40441	135989773	35028181
5000-10000 . .	106026	731055132	142848455	12173	97679209	8819792	16610	124257017	36604794
10000 आणि अधिक and above . .	71568	1515976023	288727147	6086	80905328	19233194	10832	255900644	77999717
एकूण / Total . .	10733223	4304868379	774679098	405169	271837945	45622964	856070	628738289	179062497

आधार : (१) संचालक, आयकर संचालनालय, सांख्यिकी प्रकाशन, नवी दिल्ली

(२) अखिल भारतीय आयकर सांख्यिकी निर्धारण वर्ष-१९९८-९९

PUBLIC FINANCE**TABLE No.28.9****Number of Returns, Income Returned, Tax payable by Status and Returned Income Range
-99**

इतर / Others			व्यापारी संस्था / Company			एकूण सर्व / Total (All status)		
विवरणांची संख्या	विवरणानुसार उत्पन्न (रु.हजार)	आयकर	विवरणांची संख्या	विवरणानुसार उत्पन्न (रु.हजार)	आयकर	विवरणांची संख्या	विवरणानुसार उत्पन्न (रु.हजार)	आयकर
Number of Returns	Returned Income (Rs. 000)	Tax payable	Number of Returns	Returned Income (Rs. 000)	Tax payable	Number of Returns	Returned Income (Rs. 000)	Tax payable
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
32843	364668	25871	74465	10085539	271792	1304148	28564369	1159920
31213	1611296	105902	84867	4613948	1134346	7244229	441559005	24017606
4785	654524	91753	25767	3761092	1026203	2522470	341609278	40988661
963	273927	52001	22909	7520615	2034784	393109	115226770	24091624
1902	1340490	324709	11433	8281057	1921693	87614	61050905	14228455
2037	3072784	779009	16313	27462627	6765192	222017	422266909	97655551
606	2157699	425511	19917	70537918	18395683	327600	1122055208	256344092
404	2458818	394498	13444	92837391	23629835	148657	1048287567	212297374
541	118609750	1323979	19020	2174519080	491489977	108047	4145910825	878774014
75294	130543956	3523233	288135	2390542267	546669505	12357891	7726530836	1549557297

Source. –(1) Directorate of Income Tax, Reseach Statistics, New Delhi

(2) Publication of All India Income Tax Statistics Assessment Year 1998-99

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 28.10

उत्पन्नाच्या साधनानुसार विवरणांची संख्या, एकूण उत्पन्न, एकूण कर
Number of Returns, Gross Income and Gross Tax by Source of Income
(1998-99)

(रुपये हजारत / Rs. in Thousand)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	उत्पन्नाचे साधन (2)	विवरणांची संख्या No.of Returns (3)	एकूण उत्पन्न Gross Income (4)	एकूण कर Gross Tax (5)	Source of Income (2)
1.	वेतन	40,35,624	87,04,20,336	15,85,11,598	Salary
2.	कर्ज रोख्यावरील व्याज	-	-	-	Interest on Securities
3.	घराची मालमत्ता	13,20,665	8,67,70,741	1,73,00,601	House Property
4.	धंदा/पेशा	60,83,042	3,17,57,20,542	58,95,17,615	Bussiness/Profession-
	A. आर.एफ.मधील नफ्यातील हिस्सा	-	-	-	Share in profits of R. F.
	B. यु.आर.एफ./एओपी/बीओआय नफ्यातील हिस्सा	-	-	-	Share in profits of URF/AOP/BOI
	C. स्वतःचा धंदा/पेशा	-	-	-	Own Business/Profession
	D. इतर	-	-	-	Others
5.	भांडवलातील नफा-				Capital Gains-
	A. अल्प मुदत	1,18,136	6,10,16,973	1,39,19,247	Short Term
	B. दिर्घ मुदत-जमीन व इमारती	3,23,420	38,41,69,717	4,30,88,474	Long term-land and Buildings
	C. एकूण	4,12,750	44,51,86,690	5,70,07,721	Total
6.	इतर साधने-	42,32,575	67,00,57,071	15,10,71,047	Other Sources-
	A. लाभांश	-	-	-	Dividends
	B. व्याज	-	-	-	Interest
	C. अवर्गीकृत	-	-	-	Unclassified
	एकूण	1,60,84,656	5,24,81,55,380	97,34,08,582	Grand Total

आधार : (१) संचालक, आयकर संचालनालय, सांख्यिकी प्रकाशन, नवी दिल्ली.

(२) अखिल भारतीय आयकर सांख्यिकी निर्धारण वर्ष - १९९८-९९

Source.- (1) Directorate of income Tax, Research Statistics, New Delhi,

(2) Publication of All India Income Tax Statistics assessment Year, 1998-99

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.11

कपात,सूटच्या प्रकारानुसार कपात,सूट किंवा सवलत
Deductions , Rebates and Relief by Nature of Deduction, Rebate
(1998-99)

(रुपये हजारात/ Rs. in Thousands)

अ.क्र.	तुटीचा प्रकार	विभाग	विवरणांची संख्या	सूट व सवलतीची रक्कम	करामध्ये सवलत	
Sr. No.		Section	Number of Returns	Amount of deductions claimed	Tax relief	Nature of deductions
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
	मागील तोटा/भत्ता प्रकरण - ६(अ) मधील वजाती भरपाई	..	10,81,352	2,52,03,91,145	44,30,44,510	B/F Losses/Allowance set of Deductions claimed under Chapter-VI (A)
1.	एल. आय.पी., भविष्य निर्वाह निधी, राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे, युनीट ट्रस्ट ऑफ इंडिया, इतर.	88/88 B	60,90,208	3,85,11,409	3,38,19,613	L. I. P., P. F., N. S. C., U. T. I., etc.
2.	नवीन भागांची गुंतवणूक	80 CC	-	-	-	Investment new share
3.	राष्ट्रीय बचत योजना	..	-	-	-	National Savings Scheme
4.	देणग्या	80 G	2,57,145	12,00,14,908	3,82,44,094	Donations
5.	दिलेले भाडे	80 GG	5,855	69,669	6,960	Rent paid
6.	वैयक्तिक नफा (मागासलेले क्षेत्र)	80 HH	1,896	52,18,759	16,78,412	Individual Profits (Backward area).
7.	एस्.एस्.आय. वैयक्तिक नफा	80 HHA	550	2,49,560	87,346	S. S. I. Individual Profits
8.	निर्यातीची उलाढाल	80 HHC	19,755	13,58,11,032	3,36,40,420	Export turnover
9.	वैयक्तिक नफा	80 I	3,922	76,62,669	25,19,728	Individual Profits
10.	लाभांश, व्याज, इत्यादी	80 L	32,49,627	28,90,41,193	8,82,66,893	Dividends, interest, etc.
11.	अंतर्गत महामंडळाचा लाभांश	80 M	512	43,067	15,049	Inter Corpn. Dividends
12.	भारतीय भाषेमुळे नफा	80QQA	-	-	-	Profits Indian Languages
13.	परदेशी कामामुळे नफा	80 R	3,973	28,260	4,106	Foreign Remun. Profn., etc.
14.	परदेशी सेवामुळे नफा	80 RRA	-	-	-	Foreign Remun. Services
15.	शारिरीक विकलांगता	80 U	18,123	98,00,735	26,28,395	Physical Disability
16.	इतर	..	-	43,51,63,835	42,72,204	Others
	एकूण	..	34,76,785	94,49,53,951	2,62,69,797	Total

आधार : (१) संचालक, आयकर संचालनालय, सांख्यिकी प्रकाशन, नवी दिल्ली (२) अखिल भारतीय आयकर सांख्यिकी निर्धारण वर्ष-१९९८-९९

Source.- (1) Directorate of income Tax, Research Statistics, New Delhi (2) Publication of All India Income Tax Statistics Assessment Year 1998-99

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No.28.12

राज्यातील अल्पबचत योजना/ Small Savings Scheme in the State
(2010-11)

(रुपये कोटीत/ Rs. Crore)

वर्ष Year	पोस्टामार्फत बचत Post Office savings Bank Deposits		संचयी मुदती ठेव (ठेव-चालू मालिका) Cumulative Time Deposit(Current Series Deposits		पोस्ट कार्यालय आवर्ती ठेव Post Office Recuring Deposits		पोस्ट कार्यालय मुदत ठेव Post Office Time Deposits		राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्र (चालू मालिका) (२ री ते ७ वी) National Savings Certificate (II toVII (Current Series Certificate)		सार्वजनिक भविष्य निर्वाह निधी योजना (पोस्ट व बँक)	
	दोबळ Gross	नक्त Net	दोबळ Gross	नक्त Net	दोबळ Gross	नक्त Net	दोबळ Gross	नक्त Net	दोबळ Gross	नक्त Net	दोबळ Gross	नक्त Net
	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1999-00	805.61	(-) 6.20	0	(-) 0.02	1,331.29	484.55	84.4	17.73	1,116.17	9.5	3,138.07	2,448.33
2000-01	956.19	68.41	0	0	1,594.84	733.76	86.28	26.92	0	1.95	3,637.20	2,855.68
2005-06	2608.6	168.07	0	0	3352.2	1249.85	959.91	314.29	--	--	4,054.03	3,206.91
2006-07	2726.65	141.58	0	0	3727.83	1517.61	815.16	28.12	--	--	5,091.41	3,669.15
2007-08	2809.21	101.68	0	0	3577.64	545.06	495.51	(-)422.10	--	--	3,796.87	1,505.87
2008-09	2359.87	(-)259.36	0	0	3577.64	(+)613.23	575.15	(-)204	0	0	4225.3	2376.19
2009-10	3752.19	(-)188.00	0	0	5688.44	(+)5088.44	914.49	(-)160.00	0	0	7,334.72	6693.95
2010-11	2666.74	1002.42	0	0	4363.75	1640.32	1454.58	546.77	0	0	6545.63	2550.83

वर्ष Year	राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्र (चालू मालिका)(आठ) National Savings Certificate (VIII) (Current Series Cert.)		इंदिरा विकास पत्र Indira Vikas Patra		राष्ट्रीय बचत योजना National Savings Scheme 1987 & 1992		मासिक प्राप्ती योजना Monthly Income Scheme		किसान विकास पत्र Kisan Vakas Patra		एकूण Total	
	दोबळ Gross	नक्त Net	दोबळ Gross	नक्त Net	दोबळ Gross	नक्त Net	दोबळ Gross	नक्त Net	दोबळ Gross	नक्त Ne	दोबळ Gross	नक्त Nett
	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)
1999-00	1,116.17	731.4	152.73	(-) 28.73	10.48	(-) 126.15	1,662.69	1,534.65	1,534.65	583.45	9836.09	5403.42
2000-01	1,210.24	772.98	0	(-) 214.50	(-)47.00	72.54	2,201.99	1,669.87	1,615.22	737.08	11539.85	6740.73
2005-06	2034.19	1003.85	0	(-)208.08	--	--	6984.14	3718.67	2735.39	1443.91	25357.75	13264.79
2006-07	538.95	1661.17	0	(-)15.43	--	--	3735.67	124.95	1999.86	937.84	21142.33	7874.13
2007-08	974.39	(-)43.28	0	(-)9.18	--	--	1797.96	(-)1768.39	1036.39	(-)241.9	15229.48	(-)886.63
2008-09	914.85	(-)1425	0	(-)11.15	--	--	1615.95	(-)1149.57	1235.4	(+)520.25	14504.16	460.59
2009-10	914.85	(-)1174.50	0	(-)53.10	—	—	2985.86	(-)1710.16	1964.28	(+)1740.96	24194.60	10237.59
2010-11	1937.3	729.06	0	(-)90.35	—	—	4849	1822.58	2426.3	911.29	24243.1	9112.92

आधार : अल्पबचत संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Small Savings, Government of Maharashtra, Mumbai

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 28.13

महाराष्ट्र राज्याच्या महसुली जमेचे विवरणपत्र / Statement of Revenue Receipts of Maharashtra State
(2010-11)

(रुपये कोटीत/ Rs. in Crore)

महसुलाची शीर्ष	प्रत्यक्ष Actuals	Heads of Revenue
(1)	(2)	(1)
(ए) कर महसूल-		(A) Tax Revenue-
(ए) उत्पन्न व खर्च यावरील कर-		(a) Taxes on Income & Expenditure-
0020 निगम कर	4463.39	Corporation Tax
0021 निगम करांव्यतिरिक्त इतर उत्पन्नावरील कर	2358.66	Taxes on Income other than Corporation Tax
0022 कृषि उत्पन्नावरील कर	0	Taxes on Agricultural Income
0028 उत्पन्न व खर्च यांवरील इतर कर	1686.2	Other Taxes on Income & Expenditure
ए ण - (ए)	8508.25	Total (a)
(बी) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील कर-		(b) Taxes on Property & Capital Transaction-
0029 जमीन महसूल	1094.98	Land Revenue
0030 मुद्रांक व नोंदणी फी	13515.99	Stamps & Registration Fees
0031 संपदा शुल्क	0.00	Estate Duty
0032	9.15	Taxes on wealth
0035 शेत जमिनीव्यतिरिक्त इतर स्थावर मालमत्तेवरील र	0.00	Taxes on Immovable Property other than Agricultural land
ए ण - (बी)	14620.12	Total (b)
(सी) विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील कर-		(c) Taxes on Commodities & Services-
0037 >\$	1996.8	Customs
0038 केंद्रीय उत्पादन शुल्क	1452.6	Union Excise Duties
0039 राज्य उत्पादन शुल्क	5961.85	State Excise
0040 विक्रीकर	42482.72	Sales Tax
0041 वाहनांवरील कर	3532.90	Taxes on Vehicles
0042 मालावरील व उतारुंवरील कर	599.88	Taxes on Goods & Passengers
0043 विजेवरील कर व शुल्क	4730.26	Taxes & Duties on Electricity
0044 <G> °	1138.66	Service Tax
0045 विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क	1422.84	Other Taxes & Duties on Commodities & Services.
ए ण - (सी)	63318.51	Total (c)
ए ण - (ए)	86446.88	Total (A)
(बी) करांव्यतिरिक्त महसूल-		(B) Non-Tax Revenue-
(ए) इतर आर्थिक सेवा		(a) Other Fiscal Services
0047 इतर आर्थिक सेवा	0.09	Other Fiscal Services
ए ण - (ए)	0.09	Total (a)
(बी) व्याजाच्या जमा रकमा, लाभांश व नफा-		(b) Interest Receipts, Dividends & Profits-
0049 व्याजाच्या जमा रकमा	1421.7	Interest Receipts
0050 लाभांश व नफा	44.83	Dividends & Profits
ए ण - (बी)	1466.53	Total (b)

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.13 Contd.

(1)	(2)	(1)
(सी) करांव्यतिरिक्त इतर महसूल-		(C) Other Non-Tax Revenue-
(ए) सर्वसाधारण सेवा-		(i) General Services-
0051 लोकसेवा आयोग	11.59	Public Services Commission
0055 पोलीस	191.99	Police
0056 तुरुंग	9.29	Jails
0057 पुरवठा व विनियोग	0.04	Supplies & Disposals
0058 लेखनसामग्री व मुद्रण	24.9	Stationery & Printing
0059 सार्वजनिक बांधकामे	166.38	Public Works
0070 इतर प्रशासनीक सेवा	626.94	Other Administrative Services
0071 निवृत्तिवेतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ यांच्या	56.47	Contribution & Recoveries towards
संबंधातील अंशदानाच्या व वसुलीच्या रकमा		Pension & Other Retirement Benefits
0075 संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा	634.22	Miscellaneous General Services
ए ण - (ए)	1721.82	Total (i)
(दोन) सामाजिक सेवा-		(ii) Social Services-
0202 शिक्षा, िडा, कला व संस्कृती	210.57	Education, Sports, Art & Culture
0210 वैद्यकीय व सार्वजनिक आरोग्य	173.04	Medical & Public Health
0211 कुटुंबकल्याण	18.28	Family Welfare
0215 पाणीपुरवठा व स्वच्छता	19.01	Water-Supply & Sanitation
0216 गृहनिर्माण	28.79	Housing
0217 नगर विकास	197.75	Urban Development
0220 माहिती व प्रसिध्दी	4.08	Information & Publicity
0230 कामगार व सेवायोजन	76.49	Labour & Employment
0235 सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	56.98	Social Security & Welfare
0250 इतर सामाजिक व सामूहिक सेवा	99.87	Other Social Services
ए ण - (दोन)	884.86	Total (ii)
(तीन) आर्थिक सेवा-		(iii) Economic Services-
0401 पीकसंवर्धन	75.81	Crop Husbandry
0403 पशुसंवर्धन	16.63	Animal Husbandry
0404 दुग्ध विकास	341.64	Dairy Development
0405 मत्स्यव्यवसाय	8.02	Fisheries
0406 वनीकरण व वन्यजीवन	238.87	Forestry & Wild Life
408 अन्न साठवणूक व K>oG	7.88	Food Storage & warehousing
0425 सहकार	77.88	Co-operation
0435 इतर कृषिसंबंधी कार्यक्रम	3.02	Other Agricultural Programme
0506 जमीन सुधारणा	43.57	Land Reforms
0515 इतर ग्रामविकास कार्यक्रम	119.57	Other Rural Development Programme
0551 डोंगराठ प्रदेश	1.08	Hill Areas
0700 मोठे व मध्यम पाटबंधारे	544.15	Major & Medium Irrigation
0701 मोठे व मध्यम पाटबंधारे	185.39	Major & Medium Irrigation
0702 लघु पाटबंधारे	56.87	Minor Irrigation
0801 वीज	485.42	Power
0802 पेट्रोलियम	0.05	Petroleum
0810 ऊर्जेची अपारंपारिक साधने	0.02	Non-Conventional Sources of Energy
0851 ग्रामोद्योग व लघु उद्योग	2.27	Village & Small Industries

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 28.13 Contd.

(1)	(2)	(1)
0852 उद्योग	0.33	Industries
0853 अलोह खाणाम व धातुशास्त्रीय उद्योग	1841.19	Non-Ferrous, Mining & Metallurgical Industry
0875 इतर उद्योग	0.23	Other Industries
1001 भारतीय रेल्वे	0.09	Indian Railways
1051 बंदरे व दीपगृहे	0.00	Ports and Light Houses
1054 रस्ते व पूल	10.72	Roads and Bridges
1056	0	Inland Water Transport
1452 पर्यटन	2.61	Tourism
1475 इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	88.44	Other General Economic Services
पू ण - (तोन)	4151.75	Total (iii)
पू ण - (सी)	6758.43	Total (c)
		(C) Grants-in-aid and Contributions
(सी) सहायक अनुदाने व अंशदाने-		
1601 केंद्र सरकारकडून सहाय्यक अनुदाने	11195.89	Grants-in-aid from Central Government
1603	0.00	State's Share of Union Excise Duties
		Total (d)
पू ण - (डी)	11195.89	
		Total (B)
पू ण - (बी)	8225.05	
		Total-Revenue Receipts
पू ण - महसूली जमा	105867.82	

आधार:- महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१२-२०१३

Source : Maharashtra State Budget Publication (Budget in Brief) 2012-2013

Figures may not tally due to rounding

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.14

महाराष्ट्र राज्याच्या महसुली खर्चाचे विवरणपत्र/ Statement of Revenue Expenditure of Maharashtra State
(2010-11)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crore)

(1)	खर्चाची शीर्ष (2)	प्रत्यक्ष Actuals (1)	Heads of Expenditure
	(ए) सर्वसाधारण सेवा-		(A) General Services-
	(ए) राज्याची अंगे-		(a) Organs of State-
2011	संसद/राज्य/संघ राज्यक्षेत्र विधानमंडळे	100.23	Parliament/State/Union Territory Legislature
2012	राष्ट्रपती/उप-राष्ट्रपती/राज्यपाल/संघ राज्यक्षेत्रांचे प्रशासक	8.46	President/Vice-President/Administrator of Union Territories.
2013	मंत्रिपरिषद	8.85	Council of Ministers
2014	न्यायदान	859.01	Administration of Justice
2015	निवडणुका	111.27	Elections
	ए ण- (ए)	1087.82	Total (a)
	(बी) आर्थिक सेवा-		(b) Fiscal Services-
2020	(ए) उत्पन्न व खर्च यांवरील करांची वसुली	15.42	(I) Collection of Taxes on Income and Expenditure.
	ए ण- (ए)	15.42	Total (i)
	(दोन) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील करांची वसुली-		(ii) Collection of Taxes on Property & Capital Transactions-
2029	जमीन महसूल	202.07	Land Revenue
2030	मुद्रांक व नोंदणी	147.82	Stamps & Registration
	ए ण- (दोन)	349.89	Total (ii)
	(तीन) विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील करांची वसुली-		(iii) Collection of Taxes on Commodities & Services-
2039	राज्य उत्पादन शुल्क	62.73	State Excise
2040	विक्री कर	300.28	Sales Tax
2041	वाहनांवरील कर	536.28	Taxes on Vehicles
2045	विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क	44.09	Other Taxes & Duties on Commodities & Services.
	ए ण- (तीन)	943.38	Total (iii)
	(चार) इतर आर्थिक सेवा-		(iv) Other Fiscal Services-
2047	इतर आर्थिक सेवा	3.7	Other Fiscal Services
	ए ण- (चार)	3.7	Total (iv)
	ए ण- (बी)	1312.39	Total (b)
	(सी) व्याज प्रदान व ऋण सेवा-		(c) Interest Payment & Servicing of Depts-
2048	ऋण कमी करणे व्हा ऋण प्रतिबंधन यांसाठी विनियोजन.	901.00	Appropriation for Reduction or Avoidance of Debts.
2049	व्याज प्रदान	15647.97	Interest Payments
	ए ण- (सी)	16548.97	Total (c)

(1)	(2)	(1)
(डी) प्रशासकीय सेवा-		(d) Administrative Services-
2051	लोकसेवा आयोग	Public Service Commission
2052	सचिवालय सर्वसाधारण सेवा	Secretariate General Services
2053	जिल्हा प्रशासन	District Administration
2054	कोषागार व लेखा प्रशासन	Treasury & Account Administration
2055	पोलीस	Police
2056	तुरुंग	Jails
2057	पुरवठा व विनियोग	Supply & Disposals
2058	लेखन सामग्री व मुद्रण	Stationary & Printing
2059	सार्वजनिक बांधकामे	Public Works
2070	इतर प्रशासनिक सेवा	Other Administrative Services
ए न - (डी)		Total (d)
	9798.29	
(इ) निवृत्तिवेतने व संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा-		(e) Pensions & Misc. General Services-
2071	निवृत्तिवेतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ	Pensions & other Retirement Benefits
2075	संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा	Miscellaneous General Services
ए न - (इ)		Total (e)
	8956.75	
ए न - (ए)		Total (A)
	37704.22	
(बी) सामाजिक सेवा-		(B) Social Services-
(ए) शिक्षा,क्रीडा,कला व संस्कृती-		(a) Education, Sports, Art & Culture
2202	सर्वसाधारण शिक्षा	General Education
2203	तंत्र शिक्षा	Technical Education
2204	क्रीडा व युवक सेवा	Sports & Youth Services
2205	कला व संस्कृती	Art & Culture
ए न - (ए)		Total (a)
	26943.47	
(बी) आरोग्य व कुटुंब कल्याण-		(b) Health & Family Welfare-
2210	वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य	Medical & Public Health
2211	कुटुंब कल्याण	Family Welfare
ए न - (बी)		Total (b)
	4474.41	
(सी) पाणीपुरवठा, स्वच्छता, गृहनिर्माण व नगरविकास-		(c) Water-supply, Sanitation, Housing & Urban Development-
2215	पाणीपुरवठा व स्वच्छता	Water-Supply & Sanitation
2216	गृहनिर्माण	Housing
2217	नगर विकास	Urban Development
ए न - (सी)		Total (c)
	6509.4	
(डी) माहिती व प्रसिध्दी-		(d) Information & Publicity-
2220	माहिती व प्रसिध्दी	Information & Publicity
ए न - (डी)		Total (d)
	46.74	

(1)	(2)	(1)
(इ) अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांचे कल्याण-		(e) Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes & other Backward Classes-
2225 अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांचे कल्याण	4517.92	Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes & other Backward Classes.
एू ण (इ)	4517.92	Total (e)
(एफ) कामगार व सेवायोजन-		(f) Labour & Labour Employment-
2230 कामगार व सेवायोजन	646.08	Labour & Labour Employment.
एू ण (एफ)	646.08	Total (f)
(जी) समाज कल्याण आणि पोषण-		(g) Social Welfare & Nutrition-
2235 सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	2155.19	Social Security & Welfare
2236 पोषण आहार	1929.3	Nutrition
2245 नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य	991.68	Relief on Account of Natural Calamities
एू ण (जी)	5076.17	Total (g)
(एच) इतर-		(h) Others-
2250 इतर सामाजिक सेवा	-0.97	Other Social Services
2251 सचिवालय सामाजिक सेवा	68.84	Secretariate Social Services
एू ण (एच)	67.87	Total (h)
एू ण (बी)	48282.06	Total (B)
(सी) आर्थिक सेवा-		(C) Economic Services-
(अ) कृषि व संलग्न कार्यक्रम-		(a) Agriculture & Allied Activities
2401 पीक संवर्धन	1836.12	Crop Husbandry
2402 मृद व जलसंधारण	31.39	Soil & Water Conservation
2403 पशु संवर्धन	541.66	Animal Husbandry
2404 दुग्धशाळा विकास	515.36	Dairy Development
2405 मत्स्य व्यवसाय	108.48	Fisheries
2406 वनीकरण व वन्यजीवन	910.28	Forestry & Wild life
2408 अन्न, साठवण व वखार	147.13	Food, Storage & Warehousing
2415 कृषिविषयक संशोधन व शिक्षा	559.08	Agricultural Research & Education
2425 सहकार	986.94	Co-operation
एू ण (ए)	5636.44	Total (a)
(बी) ग्राम विकास-		(b) Rural Development-
2501 ग्रामविकासासाठी विशेष कार्यक्रम	124.02	Special Programme for Rural Development
2505 ग्रामीण रोजगार	958.7	Rural Employment
2506 जमीन सुधारणा	0.00	Land Reforms
2515 इतर ग्राम विकास कार्यक्रम	1160.33	Other Rural Development
एू ण (बी)	2243.05	Total (b)
(सी) विशेष क्षेत्र कार्यक्रम-		(c) Special Area Programme-
2551 डोंगराळ प्रदेश	58.69	Hill Areas
एू ण (सी)	58.69	Total (c)

(डी) पाटबंधारे व पूर नियंत्रण-			(d) Irrigation & Flood Control-
2701	मोटे व मध्यम पाटबंधारे	1742.87	Major & Midium Irrigation
2702	लहान पाटबंधारे	747.6	Minor Irrigation
2705	लाभक्षेत्र विकास	19.44	Command Areas Development
2711	पूर नियंत्रण	12.55	Flood Control
	एू ण (डी)	2522.46	Total (d)
(इ) ऊर्जा			(e) Energy-
2801	वीज	3566.47	Power
2810	ऊर्जेची अपारंपरिक साधने	52.56	Non-Conventional Sources of Energy
	एू ण (इ)	3619.03	Total (e)
(एफ) उद्योग व खनिजे-			(f) Industry & Minerals-
2851	ग्रामोद्योग व लघु उद्योग	95.99	Village & Small Industries
2852	उद्योग	762.08	Industries
2853	अलोहयुक्त खाणाम व धातुशास्त्रीय उद्योग	12.41	Non-Ferrous Mining & Metallurgical Industries
	एू ण (एफ)	870.48	Total (f)
(जी) वाहतूक-			(g) Transport-
3001	भारतीय रेल्वे धोरण निश्चिती, संचालन, संशोधन व इतर संका संघटना.	31.31	Indian Railways Policy formation, Direction, Research & Miscellaneous Organisation
3051	बंदरे व दीपगृहे	46.99	Ports & Light Houses
3053	नागरी विमान चालन	72.61	Civil Aviation
3054	मार्ग व पूल	3264.86	Road & Bridges
3055	मार्ग परिवहन	0.03	Road Transport
3056	अंतर्देशीय जल परिवहन	2.23	Inland Water Transport
	एू ण (जी)	3418.03	Total (g)
(आय) विज्ञान तंत्रज्ञान व पर्यावरण-			(I) Science Technology & Environment-
3402	अंतराळ संशोधन	0.07	Space Research
3425	इतर वैज्ञानिक संशोधन	4	Other Scientific Research
3435	परिस्थिती व पर्यावरण	56.88	Ecology & Environment
	एू ण (आय)	60.95	Total (I)
(जे) सर्वसाधारण आर्थिक सेवा-			(j) General Economic Services-
3451	सचिवालय-आर्थिक सेवा	409.5	Secretariate-Economic Services
3452	पर्यटन	391.54	Tourism
3454	जनगाना सर्वेक्षा व सांख्यिकी	26.29	Census Survey & Statistics
3456	नागरी पुरवठा	0.03	Civil Supplies
3475	इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	28.89	Other General Economic Services
	एू ण (जे)	856.25	Total (j)
	एू ण (सी)	19285.38	Total (C)
(डी) सहाय्यक अनुदाने व अंशदाने-			(D) Grants-in-aid & Contributions
3604	स्थानिक संस्था व पंचायत राज्य संस्था यांना नुकसान भरपाईच्या व अभिहस्तांकित रकमा देणे.	928.82	Compensation & Assignment to Local Bodies & Panchayat Raj Institutions.
3606	साहयकारी साहित्य व साधनसामग्री	258.91	Aid Material & Equipment
	एू ण (डी)	1187.73	Total (D)
	एू ण- महसुली लेख्यांवरील खच	106459.39	Total - Expenditure on Revenue Account

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.15

महसुली व भांडवली लेखांवरील जमा व खर्च/ Receipts & Expenditure on Revenue & Capital Accounts
(2010-11)

(रुपये कोटीत/ Rs. in Crore)

बाब (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Item (1)
1 महसुली लेखावरील जमा		(I) Receipts on Revenue Account
(ए) कर महसूल		(A) Tax Revenue
(अ) केंद्राकडून वसूल होणाऱ्या करांतील राज्याचा हिस्सा	11419.25	(a) Share in Cental Collected Taxes
(ब) राज्याकडून वसूल होणारे कर	75027.63	(b) Taxes Collected by State
एू ण कर महसूल- (ए) = (अ+ब)	86.446.88	Total Tax Revenue (A) = (a+b)
(बी) करांव्यतिरिक्त महसूल		(B) Non-Tax Revenue
(अ)	1421.7	(a) Interest Receipts
(ब)	11195.89	(b) Grants in aid from Central Govt.
(क)	6803.34	(c) Other non-Tax Revenue
एू ण- (ए) महसुली लेखावरील जमा- (ए+बी)	105867.82	Total-(I) Receipts on Revenue Account (A+B)
2 भांडवली लेखावरील जमा *		(II) Receipts on Capital Account. *
(अ)	20739.78	A) Receipts from Public Debt
(ब)	640.09	B) Loans and Advances by State Govt. (recovery)
(क)	9.08	C) Other Capital receipts (net)
	2350.16	D) Public Account (net)
	23739.11	Total-(II) Receipts on Capital Account (A+B+C+D)
एू ण जमा- (ए +दोन) = (डी)	129606.92	Total Receipts (I+II)=D
3 महसुली लेखावरील खर्च		(III) Expenditure on Revenue Account
(अ) विकास खर्च	68755.15	(a) Development Expenditure
(ब) विकासेत्तर खर्च	37704.23	(b) Non-Development Expenditure
(क) ऋण सेवा	0	(c) Debt. Services
एू ण- (तीन) महसुली लेखावरील खर्च	106459.38	Total (III) Expenditure on Revenue Account
4 भांडवली खर्च		(IV) Capital Disbursements
(ए) महसुली लेखाबाहेरील भांडवली खर्च		(A) Capital Expenditure outside the Revenue Account.
(अ) विकास खर्च	18922.45	(a) Development Expenditure
(ब) विकासेत्तर खर्च	5623.61	(b) Non-Development Expenditure
एू ण- (ए)		Total (A)
(बी) कर्जे व ऋण विभागावरील खर्च		(B) Disbursements on Loan & Debt. Section
एू ण - (चार) भांडवली खर्च (ए+बी)	24546.05	Total (IV) Capital Disbursements (A+B)
एू ण खर्च (तीन+चार) = इ	131005.43	Total Expenditure (III+IV)=E
5 एू ण आधिक्य (+) िवा तूट (-) = डी	(-) 1398.51	(V) Overall Surplus (+) or Deficit (-) =D

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने २०१२-१३

Source.—Maharashtra State Budget Publications 2012-13

Figure may not tally due to rounding

तक्ता क्रमांक/TABLE No.28.16

**28. लोकवित्त/
तक्ता क्रमांक/
प्रशासकीय विभागाचे उत्पन्न व खर्च लेखा/
(2010-**

खर्च (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Expenditure (1)
१. वस्तु व सेवा यांवरील खर्च	35523	1. Consumption Expenditure
१.१ सेवकांची भरपाई-	23788	1.1 Compensation of employees-
(अ) वेतन व मजुरी	14898	(a) Wages & Salaries
(ब) निवृत्ती वेतन	8890	(b) Pensions
१.२ वस्तु व सेवा यांवरील निव्वळ खर्च-	11735	1.2 Net purchase of goods & Services-
(अ) खरेदी	10231	(a) Purchases
(ब) वजा-विक्री	3465	(b) Maintenance
	1961	(c) Less Sales Receipts
२ व्याज प्रदान	16039	2. Net Interest paid (1-2)
	16549	1) Interest paid (2049)
	510	2) Less: (a+b+c)
	0	a) Interest received from CBI.A/C
	0	b) Interest received from sinking fund
	510	c) Commercial Interest Receipts
३ अर्थसहाय्य	5962	3. Subsidies
३.१ सर्वसाधारण अर्थसहाय्य	2102	3.1 General Subsidy
३.२ इमप्युटेड इरिगेशन सबसिडी	3860	3.2 Imputed Irrigation Subsidy
४ हस्तांतरित महसुली रकमा	55726	4. Current tranfers
४.१ अनुदाने-	46860	4.1 Grants to- (a+b+c+d)
(अ) स्थानिक संस्थास	36110	(a) Local bodies
(ब) सहकारी संस्थास	0	(b) Co-operatives
(क) शैक्षणिक संस्थास	0	(c) Educational institutions
(ड) इतरांस	10750	(d) Other current transfers
४.२ इतर चालू हस्तांतरित रकमा	8866	4.2 Capital Transfers
४.२.१ अनुदाने-		4.2.1 Grants to -(a+b+c+d)
(अ) स्थानिक संस्थास	3631	(a) Local bodies
(ब) सहकारी संस्थास	0	(b) Co-operatives
(क) शैक्षणिक संस्थास	0	(c) Educational institutions
(ड) इतरांस	5235	(d) Other capital transfers
५ बचत	-11069	5. Savings
६ एकूण	102181	6. Total

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.16

Income & Qutlay Account of Administrative Department

11)

(रुपये लाखात/ Rs.in Crores)

जमा (3)	प्रत्यक्ष Actuals (4)	Receipt (3)
७. उद्योजकता व मालमत्तेपासूनचे उत्पन्न	3014	7. Income from entrepreneurship & property
७.१ नफा	0	7.1. Profits
७.२ मालमत्तेपासूनचे उत्पन्न	3014	7.2. Income from property
७.२.१ निव्वळ व्याज जमा-	890	7.2.1. Net interest receipts from
(अ) महाराष्ट्र राज्य वीज मंडळाकडून	0	(a) State electricity board
(ब) इतरांकडून	824	(b) Others
७.२.२ इतर मालमत्तेपासून जमा	2124	7.2.2. Other property receipts
(अ) गुंतवणुकीपासूनचे उत्पन्न	0	(a) Income from investments
(ब) मालमत्तेपासूनचे इतर उत्पन्न	2124	(b) Other income from property
८ प्रत्यक्ष कर	9612	8. Direct taxes
८.१ जमीन महसूल	1095	8.1. Land revenue
८.२ निगम कराव्यतिरिक्त उत्पन्नावरील कर	2359	8.2 Taxes on income other than Corporation tax
८.३ संपदा शुल्क	0	8.3 Estate duty
८.४ उत्पन्न व खर्चावरील इतर कर	1686	8.4 Other taxes on income & expenditure
८.५ संपत्ती शुल्क	9	8.5 Taxes on wealth
८.६ महापालिका कर	4463	8.6 Corporation Tax
८.७ इतर प्रत्यक्ष कर	0	8.7 Other direct taxes
९ अप्रत्यक्ष कर	76835	9. Indirect taxes
९.१ राज्य उत्पादन शुल्क	5962	9.1. State excise duties
९.२ विक्री कर	42483	9.2. Sales Tax
९.३ मुद्रांक व नोंदणी फी	13516	9.3. Stamps & registration fees
९.४ वाहनांवरील कर	3533	9.4. Taxes on vehicles
९.५ मालावरील व उतारुंवरील कर	600	9.5. Taxes on goods & passengers
९.६ विद्युत शुल्क	4730	9.6. Electricity duties
९.७ करमणूक कर	0	9.7. Entertainment tax
९.८ केंद्रीय उत्पादन शुल्कातील राज्याचा हिस्सा	1453	9.8. Share of union excise duties
९.८ विक्री कर	1139	9.9. Service Tax
९.८ सीमा शुल्क	1997	9.10. Custom Duty
९.११ इतर अप्रत्यक्ष कर	1422	9.11. Other indirect taxes
१० संकीर्ण जमा	1525	10. Miscellaneous receipts
११ केंद्र सरकारकडून महसुली अनुदाने, इतर राज्यांकडून अंशदाने इत्यादी.	11196	11. Revenue grants from Central Government, contribution from other States etc.
१२ एकूण	102182	12. Total

अ.क्र. Sr.No. (1)	खर्च (2)	प्रत्यक्ष Actuals (1)	Expenditure
1.	सेवकांची भरपाई	3677	1. Compensation of employees
	(ए) वेतन व मजुरी	2741	(a) Wages & Salaries
	(बी) निवृत्ती वेतने	936	(b) Pensions
२	वस्तू व सेवा यावरील खर्च	579	2. Purchase of goods & services
३	परिरक्षण	566	3. Maintenance
४	व्याज	510	4. Interest
५	भाडे	0	5. Rent, Rates and Taxes
६	वजा-इनपुटेड इरिगेशन सबसिडी	2204	6. Less : imputed irr. Subsidy
७	घसारा	0	7. Consumption of fixed capital
८	नफा	0	8. Profits
९	एकूण	3128	9. Total

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.17

Production Account of Departmental Enterprises (D. C. U.)

-11)

(रुपये कोटीत/ Rs.in Crores)

	जमा (4)	प्रत्यक्ष Actuals (5)	Receipts (4)
१०	विक्री	1114	10. Sales
११	ए ण	1114	11. Total

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने Source - Maharashtra State Budget publication

28. लोकवित्त/
तक्ता क्रमांक/
सर्वसाधारण शासनाचा भांडवली वित्तीय लेखा/
(2010-

खर्च (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Expenditure (1)
१ साठ्यांतील बदल	-2.27	1. Changes in Stocks
१.१ राज्य प्रशासन	-2.27	1.1. Government administration
१.२ शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम	0	1.2. Departmental enterprises
२ पू ण स्थिर भांडवली निर्मिती	6978.79	2. Gross fixed capital formation
२.१ राज्य प्रशासन (नवीन) *	6503.84	2.1. Government administration (new) *
(ए) इमारती व बांधकामे	5884.77	(a) Buildings & Construction
(बी) यंत्रसामग्री व साधनसामग्री	619.07	(b) Machinery & equipment
२.२ शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम	474.95	2.2. Departmental enterprises
(ए) इमारती व बांधकामे	450.3	(a) Buildings & Construction
(बी) यंत्रसामग्री व साधनसामग्री	24.65	(b) Machinery & equipment
३ भौतिक मालमतेची निव्वळ खरेदी	-43.9	3. Net purchase of physical assets
३.१ जुनी मालमत्ता	0	3.1. Second-hand assets
(ए)	0	(a) Buildings and construction
(बी) शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम	0	(b) Departmental enterprises
३.२ जमीन	-43.9	3.2. Land
(ए) राज्य प्रशासन	-43.9	(a) Government administration
(बी) शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम	0	(b) Departmental enterprises
४ हस्तांतरित भांडवली रकमा	2117.84	4. Capital transfers
४.१ भांडवली अनुदाने	2117.84	4.1. Capital grants
(ए) स्थानिक संस्थास	0	(a) Local bodies
(बी) सहकारी संस्थास	0	(b) Co-operatives
(सी) शैक्षणिक संस्थास	0	(c) Educational institutions
(डी) इतरांस	2117.84	(d) Others
४.२ जमीनदार आणि जहागिरदार यांना नुकसान भरपाई	0	4.2. Compensation to land owners & jahagirdars
४.३ इतर हस्तांतरित भांडवली रकमा	0	4.3. Other capital transfers
५ पू ण	9050.46	5. Total

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.18

Capital Finance Account of General Government

11)

(रुपये कोटीत/ Rs.in Crores)

जमा (3)	प्रत्यक्ष Actuals (4)	Receipts (4)
६ बचत	-11068.65	6. Savings
७ घसारा	0	7. Consumption of fixed capital
८ हस्तांतरित भांडवली रकमा	0	8. Capital transfers
(ए) केंद्र सरकार व इतर राज्यांकडून	..	(a) From union & other State Government
(बी) भांडवली लेख्यावरील इतर जमा	..	(b) Other receipts on capital account
९ घेतलेली निव्वळ कर्जे	17651.31	9. Net borrowings
१० इतर दायित्वे	2476	10. Other liabilities
१०.१ अर्थसंकल्पाव्यतिरिक्त जमा	3074.17	10.1. Extra Budgetary receipts
१०.२ वजा-वित्तिय संपत्तीतील निव्वळ खरेदी	598.17	10.2. Less: Net purchase of financial assets
११ ए ण	9058.66	11. Total

आधार:- महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २००२-२००३

Source:- Maharashtra State Budget Publication, 2002-2003.

वस्तु, सेवा व हस्तांतरित रकमा यांचे व्यवहार-राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा/
(2003-

संवितरित रकमा (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Disbursement (1)
१ एकूण भांडवल निर्मिती	9,76,036	1. Gross capital formation
१.१ राज्य प्रशासन	0	1.1. Government Administration
१.१.१ इमारती व बांधकामे		1.1.1. Building & construction
(ए) नव निर्मितीचा खर्च	3,86,542	(a) New outlay
(बी) नवीकरण व पुनःस्थापना	9	(b) Renewals & replacement
१.१.२ यंत्रसामग्री व साधनसामग्री		1.1.2. Machinery & equipment
(ए) नव निर्मितीचा खर्च	79,879	(a) New outlay
(बी) नवीकरण व पुनःस्थापना	0	(b) Renewals & replacement
१.१.३ साठ्यातील निव्वळ वाढ	16,894	1.1.3. Net increase in stocks
१.२ शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम		1.2. Departmental commercial undertakings
१.२.१ इमारती व बांधकामे		1.2.1. Building & Construction
(ए) नव निर्मितीचा खर्च	4,91,616	(a) New outlay
(बी) नवीकरण व पुनःस्थापना	0	(b) Renewals & replacement
१.२.२ यंत्रसामग्री व साधनसामग्री		1.2.2. Machinery & equipment
(ए) नव निर्मितीचा खर्च	637	(a) New outlay
(बी) नवीकरण व पुनःस्थापना	0	(b) Renewals & replacement
१.२.३ साठ्यातील निव्वळ वाढ	259	1.2.3. Net increase in stocks
२ हस्तांतरित भांडवली रकमा	2,32,114	2. Capital transfers
२.१ भांडवली अनुदाने-		2.1. Capital grants to-
(ए) स्थानिक संस्थास	1,06,301	(a) Local bodies
(बी) सहकारी संस्थास	581	(b) Co-operatives
(सी) शैक्षणिक संस्थास	11,064	(c) Educational institutions
(डी) इतरांस	1,12,182	(d) Others
२.२ जमीनदार व जहागिरदार यांना नुकसान भरपाई	71	2.2. Compensation to land owners & jahagirdars
२.३ इतर हस्तांतरित भांडवली रकमा	4,523	2.3. Other capital transfers
२.४ भौतिक मालमत्तेची निव्वळ खरेदी	-2,609	2.4. Net purchase of physical assets
३ एकूण	12,08,150	3. Total

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.19

**Transaction in Goods, Services & Transfers-Capital Account of Govt. ADM. & Dept. Commercial Undertakings
04)**

(रुपये कोटीत/ Rs.in Crores)

जमा (3)	प्रत्यक्ष Actuals (4)	Receipts (3)
४ एकूण बचत	-2,81,711	4. Gross savings
४.१ राज्य प्रशासनाच्या महसुली लेख्यातील बचत	-2,81,711	4.1. Savings on current account of Government Administration
४.२ शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमातील घसान्यासाठी तरतूद	0	4.2. Depreciation provision of departmental commercial undertaking
५ भांडवली स्वरूपाच्या इतर रकमा	88	5. Other receipts of capital nature
६ शिल्लक: वस्तू सेवा व हस्तांतरित रकमांच्या सर्व व्यवहारातील तूट	14,89,773	6. Balance : deficit on all transaction in goods & services and transfers
७ एकूण	12,08,150	7. Total

28. लोकवित्त/

तक्ता क्रमांक/

शासनाच्या वित्तीय संपत्तीतील बदल : राज्य प्रशासनाच्या व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा/

(2003-

जावक	प्रत्यक्ष Actuals	Outgoings
(1)	(2)	(1)
१ भाग भांडवलात केलेली गुंतवणूक	2,75,291	1. Investment in shares
(ए) शासकीय उपक्रमांत	2,40,041	(a) Of Government concerns
(बी) इतर उपक्रमांत	35,250	(b) Of others
२ कर्जे व आगाऊ रकमा	1,33,872	2. Loans and advances
२.१ भांडवल निर्मितीसाठी	--	2.1. For capital formation to-
(ए) स्थानिक संस्थास	10,000	(a) Local bodies
(बी) सहकारी संस्थास	2,627	(b) Co-operatives
(सी) महाराष्ट्र राज्य वीज मंडळास	15,035	(c) M. S. E. B.
(डी) इतरांस	29,807	(d) Others
२.२ चालू वापरासाठी-	49,850	2.2. For current consumption to-
(ए) स्थानिक संस्थास	1,429	(a) Local bodies
(बी) सहकारी संस्थास	48,421	(b) Co-operatives
(सी) महाराष्ट्र राज्य वीज मंडळास	--	(c) Maharashtra State Electricity Board
(डी) इतरांस	--	(d) Others
३ एकूण	4,09,163	3. Total

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने

28. लोकवित्त/

तक्ता क्रमांक/

लेखा -३ सी /

शासनाच्या वित्तीय दायित्वातील बदल : राज्य प्रशासनाच्या व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा/

(2010-

जावक	प्रत्यक्ष Actuals	Outgoings
(1)	(2)	(1)
१ सरकारी ऋणांची परतफेड	4773.61	1. Repayment of public debt
१.१ राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	4290.63	1.1. Internal debt. Of the State Government
१.२ केंद्र सरकारकडून कर्जे व आगाऊ रकमा	482.98	1.2. Loans & Advances from- Central Government
२ शिल्लक : वित्तीय दायित्वातील वाढ	13534.52	2. Balance : Net increase in financial liabilities
३ एकूण	18308.13	3. Total

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने २०१०-११

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.20

Changes in Financial Assets : Capital Account of Government Administration & Departmental Commercial Undertakings 04)

		(रुपये कोटीत/Rs.in Crores)	
आवक	प्रत्यक्ष Actuals	Incomings	
(4)	(5)	(4)	
४	कर्जे व आगाऊ रकमा यांची परतफेड	58,684	4. Repayment of loans and advances
	(ए) स्थानिक संस्थाकडून	5,200	(a) By Local bodies
	(बी) सहकारी संस्थाकडून	23,546	(b) By Co-operatives
	(सी) महाराष्ट्र राज्य वीज मंडळाकडून	16,095	(c) M. S. E. B.
	(डी) इतरांकडून	13,843	(d) By Others
५	शिल्लक : वित्तीय संपत्तीतील निव्वळ वाढ	3,50,479	5. Balance : Net increase in financial assets
६	एकूण	4,09,163	6. Total

Source : Maharashtra State Budget Publication

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.21

Account - 3C**Changing in Financial Liabilities : Capital Account of Government Administration & Departmental Commercial Undertakings 11)**

		(रुपये कोटीत/Rs.in Crores)	
आवक	प्रत्यक्ष Actuals	Incomings	
(4)	(5)	(4)	
४	सरकारी ऋण	15966.17	4. Public debt
४.१	राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	15629.23	4.1. Internal debt. of the State Government
४.२	केंद्र सरकारकडून कर्जे व आगाऊ रकमा	336.94	4.2. Loans and advances from the Central Government
५	आंतर राज्यीय तडजोड (निव्वळ)	0	5. Inter-State settlement (net)
६	अल्पबचत, भविष्य निर्वाह निधी इत्यादी (निव्वळ)	6073.6	6. Interest bearing obligations*
७	रोख शिल्लक गुंतवणूक लेखा (निव्वळ)		7. Cash balance investment account (net)
८	इतर ऋण (निव्वळ)	-3731.64	8. Other debts (net)
९	एकूण	18308.13	9. Total

Source : Maharashtra State Budget Publication 2012-13

* Includes ProvidentFund, Reserve Fund & Deposits Bearing Interest (net)

28. लोकवित्त/

तक्ता क्रमांक/

रोख रकमा व भांडवल यांचा ताळमेळ : राज्य प्रशासनाच्या व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा/
(2003-

जावक (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Outgoings (1)
१ वस्तू व सेवा यांच्या सर्व व्यवहारातील तूट (लेखा ३ ए ची संतुलन करणारी बाब)	14,89,773	1. Deficit on all transactions in goods and services (Balancing item in Accounts 3-A)
२ वित्तीय संपत्तीतील निव्वळ वाढ (लेखा ३ बी ची संतुलन करणारी बाब)	3,50,479	2. Net increase in financial assets (Balancing item in Accounts 3-B)
३ रोख शिलकीतील वाढ	0	3. Increase in cash balance.
४ एकूण	18,40,252	4. Total

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.22

**Cash & Capital Reconciliation : Account of Government Administration & Departmental Commercial Undertakings
04)**

		(रुपये कोटीत/Rs.in Crores)	
आवक (3)	प्रत्यक्ष Actuals (4)	Incomings (3)	
५ वित्तीय दायित्वातील निव्वळ वाढ (लेखा ३ सी ची संतुलन करणारी बाब)	17,58,065	5.	Net increase in financial Liabilities (Balancing item in Accounts 3-C)
६ रोख शिलकीतील घट	82,187	6.	Decrease in cash balance
७ एकूण	18,40,252	7.	Total

Source : Maharashtra State Budget Publication

२९. किंमती आणि निर्देशांक

२९.१ या विभागात शेतीमाल, इतर आवश्यक वस्तू, सोने व चांदी यांच्या किंमती, अखिल भारतीय घाऊक किंमतीचा निर्देशांक, कामगार शेतमजूर व अश्रमिक कर्मचारी यांचे करिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक, नागरी व ग्रामीण विभागातील किरकोळ किंमतीचे निर्देशांक यासंबंधीची माहिती दिली आहे.

२९.२ भारत सरकारचे आर्थिक सल्लागार यांच्या कार्यालयातर्फे प्रसिध्द होणाऱ्या “अपेडिक्स टु इन्डेक्स नंबर ऑफ होलसेल प्राईजेस इन इंडिया” सुधारित मालिका, ह्या प्रकाशनात निर्देशांक तयार करण्याच्या पध्दतीबाबत सविस्तर माहिती दिली आहे. कामगार आयुक्त महाराष्ट्र शासन, प्रसिध्द करित असलेल्या लेबर गॅझेटच्या प्रकाशनाच्या डिसेंबर १९६५ च्या अंकात मुंबई व सोलापूर केंद्रांसाठी तयार करावयाच्या नवीन निर्देशांकांच्या व्याप्ती व पध्दतीबाबतची सविस्तर माहिती दिली आहे; तर जळगाव व नागपूर केंद्रांसाठी ती माहिती जानेवारी १९६६ च्या अंकात दिली आहे. पुणे केंद्रासंबंधीची माहिती ऑगस्ट १९६५ च्या अंकात व नांदेड व औरंगाबाद केंद्राविषयीची माहिती मार्च १९६६ च्या अंकात दिली आहे. “इंडियन लेबर जर्नल, खंड ५ अंक ११” ह्या प्रकाशनात निर्देशांक तयार करण्याची पध्दत व त्याची व्याप्ती ह्या बदल सविस्तर माहिती दिलेली आहे. केंद्रीय सांख्यिकी संघटना श्रमिकेत्तर कामगारांचे ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक तयार करते. त्यासाठी १९६० हे पायाभूत वर्ष घेतले आहे. महाराष्ट्रात बृहन्मुंबई, पुणे व नागपूर ह्या केंद्रांसाठी निर्देशांक तयार केले आहेत. केंद्रीय सांख्यिकी संघटनेने प्रसिध्द केलेल्या “मंथली अब्स्ट्रॅक्ट ऑफ स्टॅटिस्टिक्स” ह्या प्रकाशनाच्या ऑगस्ट १९६६ च्या अंकात निर्देशांक तयार करावयाची पध्दत व व्याप्ती ह्यासंबंधी स्पष्टीकरण दिले आहे. “महाराष्ट्र अर्थ व सांख्यिकी त्रैमासिक पत्रिका” ह्या प्रकाशनाच्या ऑक्टोबर-डिसेंबर १९७९ च्या अंकात निर्देशांक काढण्याची पध्दत प्रसिध्द केली आहे.

29. PRICES AND INDICES

29.1. Information on prices of agricultural and other commodities gold and silver, All-India wholesale price index number, consumer price index numbers for workers, agricultural labour and non-manual employees and retail price index numbers for urban and rural Maharashtra is given in this section.

29.2. The details of the method of construction of the index is given in the “Appendix to index number of wholesale prices in India” revised series, issued by the office of the Economic Adviser to the Government of India. The details, regarding the scope and method of compilation of the new index for Mumbai and Solapur are given in December 1965 issue, for Jalgaon and Nagpur in January 1966 issue, for Pune in August 1965 issue and for Nanded and Aurangabad in March 1966 issue, of the Labour Gazette issued by the Commissioner of Labour, Government of Maharashtra. The details of the method of construction and scope of the index is given in Indian Labour Journal, Vol. V, No. II. Consumer price index number for non-manual employees is compiled by the Central Statistical Organisation. The year 1960 is adopted as base. For Maharashtra, index is worked out for Brihan Mumbai, Pune and Nagpur centres. The method and scope of the index is explained in ‘Monthly Abstract of Statistics. August 1966’ published by the Central Statistical Organisation. the methodology has been published in the ‘October-December 1979 issue’ of the Maharashtra Quarterly Bulletin of Economics and Statistics.

PRICES AND INDICES

TABLE NO. 29.1

इतर आवश्यक वस्तूंच्या घाऊक किंमती
Other Essential Commodities at Mumbai Market
- 11)

(प्रति क्विंटल महिना अखेरच्या किंमती रुपयांत)
(Month end Prices in Rs. Per Quintal)

ऑक्टोबर	नोव्हेंबर	डिसेंबर	जानेवारी	फेब्रुवारी	मार्च	Unit	Variety	Commodity
October	November	December	January	February	March	(3)	(2)	(1)
1343	1418	3020	1532.5	1533			Khandesh No.1/2	Bajari
								Pulses:
4775	5108	10370	6820	5413				Udid
4115	4210	8930	4772.5	4840			Green /Chinai	Moong
3790	3798	7831	4037.5	3940			Bold	Masur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.				White Tur
3722.5	3970	8225	4205	4065			Yellow	Gram
4195	4583	9540	4982.5	5215			White	Chavali
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.				Rajma
								Dals:
3080	3105	6395	3337.5	3360				Gram dal
5407.5	6435	11450	6247.5	6343				Turdal
								Oil Seeds:
5265	5163	10395	5282.5	5370			Bold	Groundnut
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.				Castor seed
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.				Linseed
								Oils:
7365	7685	15360	7595	7515			Ready	Groundnut oil
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.				Castor Oil
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.				Linseed Oil
7570	8340	18560	10010	9320			White	Copra Oil
								Cakes:
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.				Groundnut cake
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.				Linseed cake
3322.5	3510	6250	2737.5	2535				Gur
2900	2994	5880	2860	2855		M-30/S-30		Sugar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.				Wheat
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.				Jowar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.				Groundnut
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.				Sunflower
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.				Milk
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.				Butter

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
मिरची	घाटी /ब्याडगी /मद्रास /संकेश्वर	7615	7000	6138	5840	6240	6095	5833
हळद	राजापूरी	15048	16000	16865	16480	16480	16595	16688
आले	विरंजित	16653	17000	18733	17960	18085	18273	17270
बटाटे (१० ि.)	फरुकाबाद/मिलीटरी	645	655	668	648	583	743	853
कांदे (१० ि.)	नाशिक नं.१/नं.२	620	658	755	815	928	1430	1665
भाज्या (१० ि.)						0		
कोबी		30	63	85	65	60	60	63
वांगी		100	110	130	88	90	83	100
गवार		230	203	250	218	203	218	285
भेंडी		195	200	225	178	175	125	160
	(१०० ि.)	518	588	508	473	510	528	498
कोंबडया व बदके (प्रत्येक पक्षी)		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
बदके		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
अंडी :		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
मटन		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
मासे		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
खोबरे (१०० ि.)		5433	5268	5293	5193	4930	5190	5463
नारळ (हजारात ालिकत(१२५ \$G १५०)		660	650	650	615	540	675	708
कापूस		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.

N.A. उपलब्ध नाही / Not Available

आधार : पणन उपसंचालक, मुंबई

TABLE NO. 29.1 contd..

(Month end Prices in Rs. Per Quintal)

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)	(1)
5653	5895	7030	9283	10160				
17590	18685	19060	17868	15780				
15790	18093	18680	15413	16800				
910	895	838	780	828				Potatoes (10 Kg.)
2325	3173	2680	983	608		760	Onions (10 Kg.)	
								Vegetables(10 Kg.) :
85	113	68	38	25				Cabbage
138	220	118	63	75				Brinjals
223	303	285	358	328				Gawar
243	250	183	188	180				Bhendi
528	545	498	488	518				Raw banana (100 Kg.)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.				Poultry (per Bird)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.				Duck
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.				Eggs:
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.				Mutton
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.				Fish
5668	5893	7040	6990	7115				Copra (100 Kg.)
808	1015	1045	1043	1105		Calicut(125 to 150)		Coconut
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.				Cotton

Source :- Deputy Director of Marketing, Govt. of Maharashtra, Mumbai

29. किंमती आणि निर्देशांक/

तक्ता क्रमांक/

वस्तुंचा गट व उपगटवार अखिल भारतीय घाऊक किंमतींचा निर्देशांक/

(2010-

गट आणि उपगट (1)	भार Weight (2)	आर्थिक वर्षाची सरासरी Financial Year Average (3)	मासिक सरासरी/				
			एप्रिल April (4)	मे May (5)	जून June (6)	जुलै July (7)	ऑगस्ट August (8)
(१) मूलभूत वस्तु	20.12	182.4	171	172.6	176	177.8	177.3
(अ) अन्न गट	14.34	179.6	168.8	172.1	175.4	178.2	176.7
(अ) अन्न धान्ये (१ + २)	4.09	174.4	171.8	172.2	173.4	174.2	174.4
(१) धान्ये	3.37	169.7	165.2	165	166.3	167.4	168.7
(२) डाळी	0.72	196.9	202.5	206.2	206.8	205.8	201.7
(ब) भाजीपाला व फळे	3.84	172.1	153.3	157.6	168.3	171.3	161.8
(क) दूध व दुधाचे पदार्थ	3.24	175.9	170.5	171.9	171.9	174.6	176.5
(ड) मांस, मासे व अंडी	2.41	190.1	175.9	185.1	184.3	188.2	190.1
(इ) मसाले व मसाल्याचे पदार्थ	0.57	244.0	208.9	214	220.5	231.7	237.1
(फ) इतर अन्न पदार्थ	0.18	181.9	174.8	176.8	173.7	176.8	178.8
(ब) अन्नधान्येतर पदार्थ	4.26	166.6	151.5	150.8	152.9	152.2	153.8
(अ) तंतू	0.88	198.4	152.6	154.3	157.6	157.1	157.4
(ब) तेल बियाणे	1.78	141.3	138.6	137.7	137.7	137.1	138.4
(क) इतर अन्नधान्येतर पदार्थ	1.39	176.7	167.9	164.6	167.6	170.5	170.6
(क) खनिजे	1.52	253.3	245.7	238.4	246	246.1	248.4
(२) इंधन, शक्ती, दिवाबत्ती व वंगा	14.91	148.3	141.1	142.8	143.2	147.8	148
(अ) कोळसा (खाणीतील)	2.09	165.3	163	163	163	163	163
(ब) खनिज तेले	9.36	157.5	148.2	148.9	149.5	156.9	157.2
(क) विद्युत	3.45	113.2	108.6	114	114	114	114
(३) उत्पादित पक्का माल	64.97	130.1	127.9	127.9	127.8	128.1	128.3
(अ) अन्न पदार्थ	9.97	141.2	138	137.5	136.8	139	139.2
(ब) पेय द्रव्ये, तंबाखू, तंबाखूचे पदार्थ	1.76	146.2	144	143.7	143.8	143.7	144.3
(क) कापड	7.33	119.6	114.5	115.4	115.5	115.7	116.1
(ड) लाकूड, लाकडाच्या वस्तु	0.59	149.0	148.8	147.5	146.8	147.7	148.1
(इ) कागद, कागदाच्या वस्तु	2.03	125.2	122.4	121.9	122	123.4	125.6
(फ) चामडे, चामड्याच्या वस्तु	0.84	127.1	126.9	128.3	127.8	128.7	128.8
(ग) रबर व प्लॅस्टिकच्या वस्तु	2.99	126.1	121.9	122.9	123	123.7	123.8
(ह) रसायने व रासायनिक पदार्थ	12.02	124.0	122.6	122.6	122.4	122.1	122.6
(ई) अधातू खनिज पदार्थ	2.56	144.6	143.7	145	143.3	145.1	144
(ज) मूलभूत धातू, मिश्रधातू व धातुच्या वस्तु	10.75	140.7	138.9	138.7	138.3	137.2	137.5
(ख) यंत्रसामग्री व यांत्रिक अवजारे	8.93	121.3	120.5	120.2	120.4	120.5	120.8
(ल) परिवहन सामग्री व सुटे भाग	5.21	120.3	120.1	120.1	120.2	120.4	119.3
(म) उत्पादन करणारे इतर संकीर्ण उद्योग							
सर्व वस्तु	100.000	143.3	138.6	139.1	139.8	141	141.1

PRICES AND INDICES

TABLE No. 29.2

All India Index Numbers of Wholesale Prices by Groups and Sub-groups of Commodities

11)

(पायाभूत वर्ष १९९३-९४=१००)

(Base year 1993-94=100)

Monthly Average

सप्टेंबर	ऑक्टोबर	नोव्हेंबर	डिसेंबर	जानेवारी	फेब्रुवारी	मार्च	Group and Sub Groups
September	October	November	December	January	February	March	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(1)
180.8	183.4	185.3	192	195.3	189.6	188.2	(I) Primary Articles
179.9	180.9	181.4	189.4	192.4	181.3	179.0	(A) Food Group
174	173.4	174.4	175.2	176.4	178.2	175.6	(a) Food grains (1+2)
169.3	169	171.7	172.6	173.5	175	172.3	(i) Cereals
196.5	194.1	187.2	187.2	189.9	193.4	191	(ii) Pulses
169.3	175.1	174.2	196.1	206.6	165.1	165.9	(b) Fruits & vegetables
177.1	177.2	177.9	178.7	179.3	180.4	174.6	(c) Milk and Milk Products
196.1	192.2	192.9	196.2	193.2	192	195.4	(d) Eggs, Fish & Meat
241.4	245.5	250.3	279.2	284.6	267.8	246.8	(e) Condiments & Spices
184	184.9	187.9	186.7	186.7	192.6	179.6	(f) Other food articles
160.6	166.1	170.8	176	181.8	191.6	191.4	(B) Non food Articles
183.9	193.5	205.4	220.1	234.1	281	283.6	(a) Fibres
139.7	140.1	138.6	141.9	144.9	150.2	151	(b) Oil seeds
171	175.7	179.6	180.5	185.3	192.9	194.3	(c) Other Non food articles
245.3	255	263.2	261.3	260	263.1	266.8	(C) Minerals
147.6	148.1	148.6	150.2	151.3	153.5	157.6	(II) Fuel, Power, Light & Lubricants
163	163	163	163	163.1	169.3	184.6	(a) Coal Mining
156.6	157.3	158.1	160.7	163	165.1	168.2	(b) Mineral oils
114	114	114	114	112.5	112.5	112.5	(c) Electricity
128.7	129.2	129.8	130.9	132.6	134	135.6	(III) Manufactured Products
140.4	141	142.2	144.2	145.3	145.1	145.1	(a) Food Products
144.4	144.5	144.5	144.9	150.6	151.5	154.5	(b) Beverages, Tobacco, Tobacco Product
116.1	117.1	118.7	121.1	124.8	128	132.4	(c) Textiles
149.1	148.7	148.8	149	150.3	151.1	151.7	(d) Wood & wood products
125.6	125.6	125.8	125.7	126.6	128.2	129.5	(e) Paper & paper products
128.2	128.2	127.8	127.8	123.2	123.8	125.5	(f) Leather & leather Products
124.1	125	126.7	127.6	130	131.3	133	(g) Rubber & plastic products
122.8	123	123.3	124.2	125.9	127.7	129.3	(h) Chemical & chemical products
143.4	145	143.8	143.6	144.2	146.1	148.3	(i) Non metallic Mineral products
138.9	139.8	139.9	141.2	143.5	146.6	148.3	(j) Basic Metal, alloys & metal products
121.1	121	121.2	121.9	122.3	122.5	123.3	(k) Machinery & Machine tools
119.3	119.6	119.7	119.9	121.5	121.6	122.4	(l) Transports, Eqpt. & parts
							(m) Other Misc. Manufacturing Industries
142	142.9	143.8	146	148	148.1	149.5	All Commodities

29. किंमती आणि निर्देशांक/ PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.3

राज्यातील निवडक केंद्रामधील कामगाराकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक
 Consumer Price Index Number for the Working Class of selected Centre in the State
 (2010-11)

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)

(Base year 2001=100)

महिना, वर्ष Month and Year (1)	अन्न गट Food (2)	पान, सुपारी, तंबाखू इ. Pan, Supari, Tobacco, etc. (3)	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Light (4)	घरभाडे House Rent (5)	कापड व बिछाना Clothing and Bedding (6)	संकीर्ण Miscella- neous (7)	ग्राहक किंमतीचा निर्देशांक consumer price Index (8)
मुंबई / Mumbai							
2000-01	541	546	335	743	364	476	512
2001-02	556	659	426	871	366	499	536
2005-06	622	743	546	1149	380	583	613
2006-07	126	118	135	124	125	134	128
2007-08	136	128	141	127	130	140	138
2008-09	151	141	168	130	132	150	148
2009-10	173	156	180	136	134	160	163
2010-11	191	171	188	158	144	167	178
एप्रिल / April 2010	179	166	180	141	136	160	167
मे / May 2010	181	167	187	141	136	162	169
जून / June 2010	186	169	178	141	139	162	169
जुलै / July 2010	188	169	186	156	139	162	175
ऑगस्ट / August 2010	186	168	198	156	139	163	175
सप्टेंबर / September 2010	190	168	213	156	139	164	178
ऑक्टोबर / October 2010	193	168	204	156	145	171	181
नोव्हेंबर / November 2010	195	168	205	156	145	171	182
डिसेंबर / December 2010	204	169	178	156	145	171	184
जानेवारी / January 2011	204	169	174	178	154	170	187
फेब्रुवारी / February 2011	194	181	181	178	155	172	183
मार्च / March 2011	194	190	173	178	155	172	183

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.3 .-Contd.

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)
(Base year 2001=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
पुणे / Pune							
	2000-01	513	668	682	589	319	500
	2001-02	523	691	777	628	326	516
	2005-06	615	769	672	791	374	576
	2006-07	134	119	149	119	117	131
	2007-08	145	130	140	125	128	139
	2008-09	160	134	141	129	132	154
	2009-10	183	155	147	152	143	162
	2010-11	203	169	161	183	162	171
एप्रिल / April	2010	191	167	160	170	154	166
मे / May	2010	195	167	154	170	154	166
जून / June	2010	197	167	147	170	154	167
जुलै / July	2010	199	167	157	184	154	141
ऑगस्ट / August	2010	196	167	165	184	154	172
सप्टेंबर / September	2010	200	168	164	184	162	176
ऑक्टोबर / October	2010	201	169	168	184	162	176
नोव्हेंबर / November	2010	204	169	168	184	161	177
डिसेंबर / December	2010	216	169	167	184	162	177
जानेवारी / January	2011	213	168	161	195	176	177
फेब्रुवारी / February	2011	207	176	165	195	176	178
मार्च / March	2011	212	178	156	195	176	178

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.3 -Contd.

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)
(Base year 2001=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
सोलापूर / Solapur							
	2000-01	451	614	388	681	339	466
	2001-02	454	610	407	749	347	477
	2005-06	503	665	525	1002	355	543
	2006-07	126	119	140	138	117	127
	2007-08	149	132	131	140	121	141
	2008-09	159	142	136	144	122	151
	2009-10	176	148	141	175	124	166
	2010-11	189	173	153	233	126	182
एप्रिल / April	2010	177	152	149	203	124	172
मे / May	2010	184	152	146	203	124	175
जून / June	2010	185	152	142	203	124	175
जुलै / July	2010	185	177	146	239	124	180
ऑगस्ट / August	2010	184	177	153	239	124	180
सप्टेंबर / September	2010	185	179	153	239	124	181
ऑक्टोबर / October	2010	187	179	160	239	125	183
नोव्हेंबर / November	2010	187	179	160	239	125	182
डिसेंबर / December	2010	197	179	160	239	125	188
जानेवारी / January	2011	198	180	156	250	125	189
फेब्रुवारी / February	2011	196	182	159	250	133	190
मार्च / March	2011	202	183	155	250	133	193

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.3 .-Contd.

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)
(Base year 2001=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
कोल्हापूर / Kolhapur							
	2000-01	489	661	447	336	314	466
	2001-02	509	638	442	373	330	488
	2005-06	585	733	595	506	385	579
	2006-07	646	772	679	530	394	626
	2007-08	683	814	710	573	398	660
	2008-09	285	318	310	264	198	288
	2009-10	169	162	180	159	138	164
	2010-11	191	187	199	198	147	184
एप्रिल / April	2010	181	181	192	173	144	175
मे / May	2010	182	183	188	173	144	175
जून / June	2010	185	184	182	173	144	176
जुलै / July	2010	186	186	200	201	144	182
ऑगस्ट / August	2010	185	184	203	201	144	182
सप्टेंबर / September	2010	187	184	205	201	144	183
ऑक्टोबर / October	2010	193	184	205	201	144	187
नोव्हेंबर / November	2010	196	184	203	201	149	187
डिसेंबर / December	2010	200	183	204	201	153	190
जानेवारी / January	2011	200	183	200	218	153	192
फेब्रुवारी / February	2011	196	201	204	218	153	192
मार्च / March	2011	198	203	200	218	153	192

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.3 .-Contd.

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)
(Base year 2001=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
नाशिक / Nashik							
2000-01	461	594	497	658	342	480	477
2001-02	474	647	541	761	360	498	503
2005-06	520	763	554	1064	383	588	581
2006-07	131	119	149	125	110	119	126
2007-08	140	125	139	129	118	121	131
2008-09	155	132	147	136	120	130	142
2009-10	183	146	150	182	120	136	165
2010-11	202	151	163	238	125	144	186
एप्रिल / April 2010	185	150	161	219	121	140	174
मे / May 2010	185	150	155	219	121	140	174
जून / June 2010	190	150	151	219	121	140	176
जुलै / July 2010	196	150	157	237	121	141	183
ऑगस्ट / August 2010	196	150	167	237	121	141	183
सप्टेंबर / September 2010	203	150	167	237	120	142	186
ऑक्टोबर / October 2010	205	150	169	237	121	143	188
नोव्हेंबर / November 2010	207	150	169	237	121	143	191
डिसेंबर / December 2010	213	150	169	237	121	143	198
जानेवारी / January 2011	215	149	164	260	137	148	198
फेब्रुवारी / February 2011	212	155	168	260	136	153	198
मार्च / March 2011	212	155	160	260	136	153	198

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.3 .-Contd.

(पायाभूत वर्ष १९८२=१००)
(Base year 1982=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
जलगांव / Jalgaon							
	2000-01	477	691	401	266	294	449
	2001-02	489	725	430	285	305	464
	2005-06	549	837	511	365	313	530
	2006-07	607	869	584	388	315	575
	2007-08	666	918	608	408	316	617
	2008-09	285	361	297	206	196	273
	2009-10	168	166	200	142	174	167
	2010-11	195	192	219	163	187	186
एप्रिल / April	2010	179	187	218	149	176	173
मे / May	2010	179	187	209	149	176	173
जून / June	2010	183	187	199	149	176	174
जुलै / July	2010	192	189	218	164	190	184
ऑगस्ट / August	2010	196	189	223	164	190	187
सप्टेंबर / September	2010	197	189	226	164	190	188
ऑक्टोबर / October	2010	199	189	227	164	190	189
नोव्हेंबर / November	2010	201	189	223	164	190	190
डिसेंबर / December	2010	206	189	226	164	190	193
जानेवारी / January	2011	204	192	217	173	190	193
फेब्रुवारी / February	2011	202	203	224	173	190	193
मार्च / March	2011	205	208	217	173	190	194

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.3 Contd.

(पायाभूत वर्ष १९८२=१००)
(Base year 1982=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
अकोला / Akola							
2000-01	466	791	481	257	430	502	459
2001-02	488	790	501	266	434	539	479
2005-06	526	768	532	476	448	589	533
2006-07	590	730	563	513	450	645	585
2007-08	629	719	605	533	444	690	620
2008-09	260	298	315	244	205	297	269
2009-10	156	147	213	159	128	156	161
2010-11	170	157	232	186	127	161	175
एप्रिल / April 2010	159	153	235	173	128	158	167
मे / May 2010	163	153	224	173	128	158	168
जून / June 2010	166	155	212	173	128	158	168
जुलै / July 2010	168	157	229	188	127	158	173
ऑगस्ट / August 2010	168	157	235	188	127	162	174
सप्टेंबर / September 2010	171	157	239	188	127	162	176
ऑक्टोबर / October 2010	174	157	240	188	127	162	178
नोव्हेंबर / November 2010	172	157	235	188	127	162	177
डिसेंबर / December 2010	177	157	239	188	127	162	179
जानेवारी / January 2011	177	158	228	193	127	164	179
फेब्रुवारी / February 2011	175	162	237	193	127	165	180
मार्च / March 2011	175	163	228	193	127	166	179

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.3 -Contd.

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)
(Base year 2001=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
नागपूर / Nagpur							
2000-01	439	708	437	726	289	486	469
2001-02	448	691	477	799	304	501	487
2005-06	497	739	539	1036	316	590	559
2006-07	133	129	149	145	114	126	134
2007-08	146	141	141	153	118	131	142
2008-09	166	156	149	160	120	143	155
2009-10	192	174	156	235	124	153	183
2010-11	205	192	170	314	130	161	207
एप्रिल / April 2010	189	186	167	292	126	156	195
मे / May 2010	194	185	161	292	126	156	197
जून / June 2010	204	186	157	292	127	156	200
जुलै / July 2010	206	189	163	314	127	157	206
ऑगस्ट / August 2010	205	188	171	314	128	158	207
सप्टेंबर / September 2010	212	191	172	314	128	161	210
ऑक्टोबर / October 2010	211	191	175	314	127	161	210
नोव्हेंबर / November 2010	207	191	175	314	128	162	209
डिसेंबर / December 2010	217	195	178	314	133	164	214
जानेवारी / January 2011	214	195	172	336	136	165	217
फेब्रुवारी / February 2011	203	199	177	336	136	165	212
मार्च / March 2011	199	203	169	336	136	165	210

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.3 .-Contd.

(पायाभूत वर्ष १९८२=१००)
(Base year 1982=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
औरंगाबाद / Aurangabad							
2000-01	483	643	376	320	500	582	479
2001-02	493	651	419	352	544	617	502
2005-06	503	666	482	366	560	639	518
2006-07	622	754	613	466	640	742	629
2007-08	650	838	669	493	661	776	659
2008-09	278	337	309	241	267	312	281
2009-10	171	178	198	166	147	145	164
2010-11	188	203	217	196	161	158	183
एप्रिल / April 2010	177	193	216	179	156	147	171
मे / May 2010	178	202	207	179	156	153	173
जून / June 2010	186	201	197	179	159	152	175
जुलै / July 2010	182	201	215	199	159	154	180
ऑगस्ट / August 2010	182	200	221	199	159	158	180
सप्टेंबर / September 2010	186	200	224	199	159	158	183
ऑक्टोबर / October 2010	187	201	224	199	164	161	184
नोव्हेंबर / November 2010	191	200	221	199	164	161	185
डिसेंबर / December 2010	198	200	223	199	164	162	189
जानेवारी / January 2011	199	201	215	208	164	164	191
फेब्रुवारी / February 2011	196	214	222	208	164	165	191
मार्च / March 2011	197	218	215	208	166	166	191

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.3 -Contd.

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)
(Base year 2001=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
नांदेड / Nanded							
2000-01	459	656	446	292	385	557	466
2001-02	475	666	466	315	387	566	475
2005-06	478	677	490	321	388	570	479
2006-07	609	708	570	430	399	700	590
2007-08	651	746	599	457	412	730	625
2008-09	285	308	287	245	203	307	280
2009-10	169	177	190	211	140	163	174
2010-11	187	192	211	314	143	165	200
एप्रिल / April 2010	177	183	206	260	140	162	185
मे / May 2010	181	183	198	260	140	162	187
जून / June 2010	190	189	190	260	140	162	191
जुलै / July 2010	194	193	211	324	142	162	204
ऑगस्ट / August 2010	184	193	216	324	144	164	200
सप्टेंबर / September 2010	185	193	218	324	144	164	200
ऑक्टोबर / October 2010	187	193	219	324	144	165	202
नोव्हेंबर / November 2010	187	193	216	324	144	167	202
डिसेंबर / December 2010	189	193	218	324	144	167	203
जानेवारी / January 2011	190	195	211	346	144	166	206
फेब्रुवारी / February 2011	189	197	217	346	144	166	206
मार्च / March 2011	195	199	211	346	144	169	209

आधार.— कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— Office of the commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

जानेवारी, २००६ पासून मुंबई, पुणे, नाशिक, नागपूर, सोलापूर या केंद्रांच्या पायाभूत वर्षात (१९८२=१००) बदल होऊन नवीन पायाभूत वर्ष (२००१=१००) हे झाले आहे.

For the centres Mumbai, Pune, Nashik, Nagpur, Solapur the base year has revised from (1982=100) to (2001=100) from January, 2006 onwards

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.4

नागरी श्रमिकेतर कर्मचाऱ्यांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक
 Consumer Price Index Numbers For Urban Non-manual Employees
 (2010-11)

(पायाभूत वर्ष १९८४-८५=१००)
 (Base year 1984-85=100)

महिना वर्ष Month and Year (1)	अन्न गट व तंबाखू Food, Tobacco (2)	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Light (3)	घरभाडे House Rent (4)	कापड व बिछाना Clothing and Bedding (5)	संकीर्ण Miscella- neous (6)	ग्राहक किंमतीचा निर्देशांक Consumer price Index (7)
2008-09	575	618	562	461	552	561
2009-10	666	640	680	481	584	634
2010-2011	575	618	562	461	552	561
एप्रिल / April 2010	542	586	549	452	528	536
मे / May 2010	543	586	549	456	529	537
जून / June 2010	550	612	549	456	535	543
जुलै / July 2010	563	616	558	456	542	552
ऑगस्ट / August 2010	574	620	558	460	546	559
सप्टेंबर / September 2010	583	620	558	460	552	565
ऑक्टोबर / October 2010	599	625	558	460	559	574
नोव्हेंबर / November 2010	598	625	558	464	565	575
डिसेंबर / December 2010	584	633	558	464	563	569
जानेवारी / January 2011	585	637	582	464	567	574
फेब्रुवारी / February 2011	586	629	582	467	566	575
मार्च / March 2011	590	629	582	471	567	577

आधार.- केंद्रीय सांख्यिकी संघटना, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source.-- Central Statistical Organisation, Government of India, New Delhi

29. किमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.5

राज्यातील निवडक केंद्रांमधील कामगाराकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

Consumer Price Index Numbers for the working Class at selected centres in the State (New Series)

(पायाभूत वर्ष / Base year 2001=100)

वर्षे Year (1)	अन्न Food (2)	संकीर्ण Miscellaneous (3)	ग्राहक किंमती निर्देशांक C. P. Index (4)
केंद्र / Centre			
मुंबई / Mumbai			
2001	554	495	528
2005	615	573	611
2008	148	146	144
2009	166	159	159
2010	187	164	174
सोलापूर / Solapur			
2001	449	524	471
2005	503	580	539
2008	158	141	149
2009	169	157	160
2010	185	163	179
नागपूर / Nagpur			
2001	446	499	483
2005	494	588	554
2008	161	140	151
2009	185	152	174
2010	202	158	203
पुणे / Pune			
2001	519	516	516
2005	609	569	589
2008	157	149	146
2009	176	161	162
2010	198	168	181
नाशिक / Nashik			
2001	471	494	498
2005	514	587	576
2008	151	127	139
2009	175	134	157
2010	196	141	181

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.5 -Contd..

(पायाभूत वर्ष / Base year 1982=100)

(1)	(2)	(3)	(4)
केंद्र / Centre			
कोल्हापूर / Kolhapur			
2001	501	531	477
2005	581	646	574
2008	708	701	697
2009	161	154	158
2010	186	166	180
अकोला / Akola			
2001	484	529	475
2005	522	584	529
2008	621	702	650
2009	148	155	155
2010	168	159	164
जळगांव / Jalgaon			
2001	488	548	469
2005	542	661	525
2008	677	718	655
2009	165	164	162
2010	190	170	181
नांदेड / Nanded			
2001	468	564	469
2005	555	666	543
2008	677	709	665
2009	162	163	167
2010	183	163	194
औरंगाबाद / Aurangabad			
2001	488	609	495
2005	560	710	576
2008	683	736	689
2009	163	144	159
2010	183	154	178

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.6

निवडक केंद्राचे नागरी श्रमिकेतर कर्मचाऱ्याकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

Consumer Price Index Numbers for urban non-manual Employees for selected centres

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)
(Base year 2001=100)

महिना वर्ष Month and Year	अन्न गट व तंबाखू Food, Tobacco	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Light	घरभाडे House Rent	कापड व बिछाना Clothing and Bedding	संकीर्ण Miscella- neous	ग्राहक किंमतीचा निर्देशांक Consumer price Index
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
2008	556	608	539	484	532	548
2009	640	635	632	475	577	612
2010	716	685	800	501	607	687

आधार - केंद्रीय सांख्यिकी संघटना, भारत सरकार, नवी दिल्ली
Source - Central Statistical Organisation, Government of India, New Delhi

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 29.7

औद्योगिक कामगारांकरिता आखिल भारतीय ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

All India consumer price Index Number for Industrial Workers

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)
(Base year 2001=100)

वर्ष Year (1)	गट /Group		
	अन्न Food (2)	कापड Clothing (3)	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index (4)
2000-01	453	315	444
2001-02	466	514	463
2002-03	477	556	482
2003-04	N.A.	N.A.	N.A.
2004-05	506	346	520
2005-06	527	355	542
2006-07	126	114	125
2007-08	136	118	133
2008-09	153	122	145
2009-10	176	128	163
2010-11	194	136	180

आधार:- श्रम मंत्रालय, श्रम केंद्र, भारत सरकार, सिमला.
Source:- Ministry of Labour Bureau, Government of India, Simla.

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.8

महाराष्ट्र राज्यातील निवडक केंद्रातील महत्वाच्या शेतीमालाच्या घाऊक किंमती

Wholesale prices of certain important agricultural commodities at selected centres in Maharashtra State
(2010-11)

(प्रती क्विंटलची महिना अखेर असलेली घाऊक किंमत रुपयात)
(Month ending spot wholesale prices in Rs. per quintal)

अ.क्र. Sr. No. (1)	वस्तू (2)	बाजारपेठ (3)	जात (4)	जून June 2010 (5)	सप्टेंबर September 2010 (6)	डिसेंबर December 2010 (7)	मार्च March 2011 (8)	Variety (4)	Market (3)	Commodity (2)
1	गहू	अहमदनगर (कोपरगाव)	निफाड पिवळा/२१८९	1526	1416	1466	1462	Niphad Yellow/2189	Ahmednagar (Kopargaon)	Wheat
		अंेला		1257	1259	1234	..		Akola	
		अमरावती	लोकल	1340	1311	1413	1432	Local	Amaravati	
			१४७	1500	1378	1350	1349		147	
			२१८९	1353	1319	1367	1386	2189	Baramati	
			कल्याण सोना	1290	1260	1200	1325	K. Sona		
		बीड	संकरित	1450	1360	1493	..	Hybrid	Beed	
		घाळीसगांव	२१८९	1352	1274	1350	..	2189	Chalisgaon	
		धुळे		1247	1260	1374	1252		Dhule	
			संकरित	..	1258	1363			Hybrid	
			२१८९	1260	1379				2189	
		इंदापूर	२१८९	1419	1468	2189	Indapur	
		जळगांव	२१८९	1345	1300	1425	1288	2189	Jalgaon	
			१४७	1405	1419	1419	1299	147		
		जालना		2356	2107	2075	2038	No.2	Jalna	
				..	1390	1569	1445	No.3		
			२२७	1521	1386	1359	1287	227		
		कोपरगाव		1344	1347	1451	1290		Kopargaon	
		लासलगाव		1306	1313	1321	1203		Lasalgaon	
		नांदेड		1236	1239	1298	1229		Nanded	
		नंदूरबार		1342	1343	1406	1289		Nandurbar	
		पाचोरा	कल्याण सोना	1237	1195	1215	..	K. Sona	Pachora	
		पुणे		2022	2033	2068	1967	Pissi / 227	Pune	
		+२#			1300	1283	1325	1350	Phaltan	
		सांगली	लोकल	1835	1885	1906	1896	Local	Sangli	
		श्रीरामपूर		1380	1348	1448	1323		Shrirampur	
		उमरेड		1467	1355	1450	1313		Umred	
		वाशिम	२१८९	1291	1265	1201	..	2189	Washim	
		बीड	पिवळा	800		Beed	
		बारामती	२१८९		Baramati	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.8 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
2	बाजरी									Bajra
		अहमदनगर		987	923	1038	1195		Ahamdnagar	
		अकोला		975	..	1361	..		Akola	
		अमरावती	लोकल	1035	1050	1350	1420	Local	Amaravati	
		बारामती	संकरित	950	968	933	983	Hybrid	Baramati	
			.९?K	1103	1096	1167	1233	Mahico		
		बीड	संकरित	913	876	1003	975	Hybrid	Beed	
		चाळीसगांव	हिरवा	945	936	1030	1040	Hirvi	Chalisgaon	
		धुळे	संकरित	914	943	929	..		Dhule	
		इंदापूर	संकरित	1131	1013	Hybrid	Indapur	
		जळगांव	स्थानिक	1042	952	1207	951	Local	Jalgaon	
		जालना	हिरवा	921	899	1054	999	Hirvi	Jalna	
		कोपरगाव		978	860	969	995		Kopargaon	
		नंदूरबार		1047	918	1107	981		Nandurbar	
		पाचोरा	५६०	913	881	1069	933	560	Pachora	
		श्रीरामपूर		1052	976	1024	1039		Shrirampur	
		पुणे		1251	1170	1409	1495		Pune	
		सांगली	स्थानिक	1054	1058	1086	1138	Local	Sangli	
3	ज्वारी									Jowar
		अहमदनगर		1331	1138	1587	2130		Ahamdnagar	
		अकोला		874	895	913	..		Akola	
			संकरित	..	900	975	1005	Hybrid		
		अमरावती	लोकल	859	869	1050	1083	Local	Amaravati	
			पांढरी	890	890	805	891	White		
		बारामती	मालदांडी	1383	1280	1533	2140	Maldandi	Baramati	
		बीड	मालदांडी	1327	1197	1671	2225	Maldandi	Beed	
		चाळीसगांव	पांढरी	1032	857	850	860	White	Chalisgaon	
		धुळे	संकरित	..	867	845	1121	Hybrid	Dhule	
			दादर	1209	1053	1272	2239	Dadar		
		कोपरगाव		1323	1021	1201	2010		Kopargaon	
		इंदापूर	मालदांडी	..	1311	1663	2391	Maldandi	Indapur	
		जळगांव	संकरित	898	842	956	1228	Hybrid	Jalgaon	
			रब्बी	1138	985	1333	1579	Rabbi		
			दादर	1444	1309	1816	2257	Dadar		
		जालना	संकरित	963	863	963	841	Hybrid	Jalna	
			शालू	1400	1296	1657	2318	Shalu		
		नांदेड		830	836	738	874		Nanded	
			टलकी	951	900	1321	1850	Talki		
		नंदूरबार		966	922	1148	1134		Nandurbar	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.8 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
			दादर	1342	1339	..	2329	Dadar		
		पाचोरा	संकरित	855	865	796	..	Hybrid	Pachora	
			पांढरी	881	875	944	..	White		
		फलटण		1233	1200	1667	2133		Faltan	
		पुणे		1478	1499	1950	2357		Pune	
		सांगली	संकरित	1092	1129	1243	1465	Hybrid	Sangli	
			शालू	1631	1598	1960	2296	Shalu		
		श्रीरामपूर		1296	1138	1539	1879		Shrirampur	
		उमरेड		812	850	850	933		Umred	
		वाशिम	संकरित	793	807	821	..	Hybrid	Washim	
4	हरभरा									Gram
		अहमदनगर	संकरित	2008	2164	2208	2369	Hybrid	Ahamdnagar	
			काबूली	2519	2957	2783	3805	Kabuli		
		कोपरगाव	चाफा	1650	1650	..	1600		Kopargaon	
		अकोला		1917	1940	2120	..		Akola	
		अमरावती	लोकल	1913	2042	2205	2202	Local	Amaravati	
				2212	2364	2500	2607	Bold		
		बारामती	गरडा	1885	2071	2200	2267	Garda	Baramati	
				2167			2428	Bold		
		बीड	पिवळा	1841	1964	2088	2500	Yellow	Beed	
		चाळीसगांव	पिवळा	1897	2046	2200	2150	Yellow	Chalisgaon	
		धुळे	संकरित	..	2041	2180	2167	Hybrid	Dhule	
		जळगांव	गावरांनी	1750	..	1400	1651		Jalgaon	
		पुणे		2327	2424	2803	2530		Pune	
		इंदापूर	गरडा	1988	2147	Garda	Indapur	
		जळगांव	चाफा	1957	2042	2016	2259	Chafa	Jalgaon	
			२>२	2629	2708	2700	2314	Lal		
			>,A२@	3207	3088	2891	3899	Kabuli		
				2600	..	5200	..	Bold		
		जालना	लोकल	1925	1987	2103	2214	Local	Jalna	
			>,A२@	3233	5000	3800	3856	Kabuli		
				2572	2700		3232	Bold		
		कोपरगाव		1946	2056	2203	2262		Kopargaon	
		नांदेड		1821	1934	1995	2157		Nanded	
		नंदूरबार		2397	2507	2825	3397		Nandurbar	
		पाचोरा	चाफा	1893	1960	2024	..	Chafa	Pachora	
		फलटण		1925	1983	2233	2300		Faltan	
		सांगली	स्थानिक	1937	2093	2319	2285	Local	Sangli	
		श्रीरामपूर		1852	2034	2135	2238		Shrirampur	
		वाशिम	चाफा	1954	2042	..	2183	Chafa	Washim	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.8 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
5	तूर									Tur
		अहमदनगर		3524	3160	3065	3252	Hybrid	Ahamdnagar	
		अकोला		4133	3551	2997	..		Akola	
		अमरावती	स्थानिक	4100	3478	3325	3821	Local	Amravati	
			लाल	4122	3647	3000	3674	Red		
		बारामती	लाल	3175	..	2500	3015	Red	Baramati	
		बीड	पांढरी	3994	3609	3177	3800	White	Beed	
		चाळीसगांव	लाल	3295	2788	2750	2650	Red	Chalisgaon	
		धुळे	लाल	..	2797	2584	2895	Red	Dhule	
		इंदापूर	पांढरी	2400	3176	White	Indapur	
		जळगांव	लाल	3383	3100	3000	3100	Red	Jalgaon	
		जालना	पांढरी	4136	3627	3335	3759	White	Jalna	
			काळी	3133	2821	3335	Kali	
		धुळे	लाल	1554	Red	Dhule	
		नांदेड		3920	3428	2843	3334		Nanded	
		नंदूरबार		3546	3098	2620	3186		Nandurbar	
		नाशिक	स्थानिक	2106	750	Local		
		पाचोरा	लाल	3744	3097	2466	..	Red	Pachora	
		सांगली	स्थानिक	3117	2700	2650	2850	Local	Sangli	
		श्रीरामपूर		3137	2540	2460	2977		Shrirampur	
		वाशिम	लाल	4148	3536	..	3714	Red	Washim	
6	मूग									Moog
		अहमदनगर		6556	3882	3928	4137		Ahamdnagar	
		अकोला		6169	3599	3739	..		Akola	
		अमरावती	स्थानिक	5725	2845	2600	3192	Local	Amravati	
			चमकी	6143	3696	3525	3926	Chamki		
		बीड	हिरवा	5638	3360	Green	Beed	
		चाळीसगांव	हिरवा	5146	3484	3360	..	Green	Chalisgaon	
		धुळे	हिरवा	..	3655	3298	3576	Green	Dhule	
		जळगांव	चमकी	5600	3609	3616	3960	Chamki	Jalgaon	
		जालना	हिरवा	5720	3768	3415	3736	Green	Jalna	
			चमकी	3774	3541	3756	..	Chamaki		
		नांदेड		5000	3436	2729	3500		Nanded	
		नंदूरबार		5476	3955	3752	2864		Nandurbar	
		पाचोरा		4917	3600	3400	..	Red	Pachora	
			चमकी	5488	3210	3406	..	Chamki		
		पुणे		7208	4633	4615	5242		Pune	
		सांगली	स्थानिक	6419	3712	3873	4613	Local	Sangli	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.8 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
		श्रीरामपूर		6506	3489	3109	2818		Shrirampur	
		वाशिम	चमकी	5880	3765	..	3625	Chamaki	Washim	
7	उडीद									Udid
		अहमदनगर		3692	3800	..	3325		Ahmednagar	
		अमरावती	काळी	4228	3557	2600	2628	Kali	Amravati	
		बीड	काळी	..	3820	3043	..	Kali	Beed	
		चाळीसगांव	काळी	4625	3585	2700	..	Kali	Chalisgaon	
		धुळे	काळी	..	4013	3187	2860	Kali	Dhule	
		जळगांव		5246	4101	2900	3027	Kali	Jalgaon	
		जालना		4267	3603	2412	2279		Jalna	
		पाचोरा	काळी	4012	3632	2513	..	Kali	Pachora	
		अकोला		5149	4085	3049	..		Akola	
				..	3060	2513	2550	..	Nanded	
		नंदूरबार		3484	3516	3402	3306	..	Nandurbar	
		पुणे		5600	4383	4217	5212	..	Pune	
		सांगली	स्थानिक	3679	3748	3320	3100	Local	Sangli	
		श्रीरामपूर		..	3268	2088	1501	..	Shrirampur	
		वाशिम	काळी	6050	3782	..	2565	Kali	Washim	
8	करडई									Safflower
		अकोला		1715		Akola	
		जालना	पांढरी	1871	1905	1988	2134	White	Jalna	
		वाशिम	पांढरी	1770	White	Washim	
		श्रीरामपूर		1812	1810	1930	2069		Shrirampur	
		बारामती	पांढरी	2151	2122	White	Baramati	
9	भुईमुग									Groundnut
		पुणे		1597	2059	2059	2383		Pune	
		श्रीरामपूर		1993	2180	..	2601		Shrirampur	
		पाचोरा	घुंगरी	2613	..	2763	..	Ghungari	Pachora	
		बारामती	घुंगरी	2861	3346	2500	2176	Ghungari	Baramati	
		कोल्हापूर	ओली	1550	1700	2850	2300	Oli	Kolhapur	
		धुळे	एसबी-११	..	4065	3612	3771	SB-11	Dhule	
		नंदूरबार		2652	2308	3169	..		Nandurbar	
		अहमदनगर	पांढरी	2780	2550	White	Ahmednagar	
		अकोला		2567		Akola	
		बीड	ढोबळी	3100	3350	Dhobli	Beed	
		चाळीसगांव	एसबी-११	2762	3663	SB-11	Chalisgaon	
			घुंगरी	3000	2867	Ghungari	Indapur	
				1898	2200	Khandwa	Nashik	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.8 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
10	सूर्यफूल	बारामती		2289	2306	3007	3151	Modern	Baramati	Sunflower
		लासलगाव		2879	..		Lasalgaon	
		अमरावती	काळी	2013	..	2600	3275	Black	Amaravati	
		जालना		..	1850	2150	..		Jalna	
		अहमदनगर		2823	2900		Ahmednagar	
		नंदूरबार		2328	2411	2777	4130		Nandurbar	
		श्रीरामपूर		1658	..	2415	2800	..	Shrirampur	
11	गुळ	सांगली	कोल्हापूरी	2768	2817	2707	2281	Kolhapuri	Sangli	Gur
		कोल्हापूर		..	2650	2718	2444		Kolhapur	
		अहमदनगर		2437	2575		Ahmednagar	
		पुणे		2604	2591	2326	1956		Pune	
		जालना		2502	2426	2279	1920	Tambus	Jalna	
		बारामती	स्थानिक नं.२	2557	1922	Local No.2	Baramati	
		जळगांव	पिवळा	875	801	Yellow	Jalgaon	
		धुळे	1933	2009	Yellow	Dhule	
		जळगांव		2568	2351	2545	2005	..	Jalgaon	
12	कांदा	नाशिक		573	1224	Summer	Nashik	Onion
		लासलगाव		631	1266	2361	..		Lasalgaon	
			उन्हाळी/रांगडा	588	1482	2300	..	Summer		
		पुणे		717	1354	3317	715		Pune	
		श्रीरामपूर		594	1283	3036	410	..	Shrirampur	
				525	1138	2500	413		Phaltan	
		अहमदनगर		537	1058	3106	464		Ahmednagar	
		बारामती		513	1120	1400	450		Baramati	
		धुळे		467	1201	2498	635	White	Dhule	
				664	1258	3026	..		Kopargaon	
		कोल्हापूर		715	1186	3026	548		Kolhapur	
		जळगांव		518	950	1637	446	Red	Jalgaon	
				1301	550	Red	Indapur	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.8 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
13	बटाटे									Potatoes
		कोल्हापूर		739	591	636	876			Kolhapur
		नाशिक		591	636	876	571	..		Nashik
		पुणे		934	840	999	697	..		Pune
		श्रीरामपूर		678	548	919	771	..		Shrirampur
		जळगांव		584	644	1010	621	..		Jalgaon
		अहमदनगर		605	1752	1143	585			Ahmednagar
14	मिरची									Chillies
		नाशिक		..	800		Nashik
		धुळे		3063	..	6255	2493			Dhule
		नंदूरबार		2793	..	1420	3733			Nandurbar
		सांगली	स्थानिक	5135	5000	5308	8163	Local		Sangli
		पुणे		5818	5550	7631	10118			Pune
			..	4167	3567	4000	5250	..		Umared

N.A- उपलब्ध नाही / Not Available

आधार.- उपसंचालक, पणन, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.--Deputy Director of Marketing, Government of Maharashtra, Mumbai

29. किंमती आणि निर्देशांक / RICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.9

सोने व चांदी यांच्या मुंबई बाजारातील किंमती / Prices of Gold and Silver in Mumbai Market
(2010-11)

(रुपयांत /in Rupees)

वर्ष / महिना Year / Month (1)	तयार सोने (१० ग्रॅमची किंमत) *Gold (Spot) per 10 gms.			तयार चांदी (दर किलोग्रॅमची किंमत) *Silver (spot) per Kilogram		
	कमाल Highest (2)	किमान Lowest (3)	सरासरी बंद भाव Average of closing quotations (4)	कमाल Highest (5)	किमान Lowest (6)	सरासरी बंद भाव Average of closing quotations (7)
1961-62	126	116	122	220	197	206
1970-71	198	178	185	589	484	537
1980-81	1730	1305	1522	2955	2075	2617
1990-91	3580	3270	3452	7051	6260	6761
1995-96	5713	41670	4958	8486	6400	7221
1998-99	N.A.	N.A.	4268	N.A.	N.A.	7855
1999-00	N.A.	N.A.	4394	N.A.	N.A.	8067
2000-01	N.A.	N.A.	4474	N.A.	N.A.	7868
2001-02	N.A.	N.A.	4579	N.A.	N.A.	7447
2005-06	N.A.	N.A.	6901	N.A.	N.A.	11829
2006-07	N.A.	N.A.	9240	N.A.	N.A.	19057
2007-08	N.A.	N.A.	9996	N.A.	N.A.	19427
2008-09	N.A.	N.A.	12905	N.A.	N.A.	21272
2009-10	N.A.	N.A.	15755	N.A.	N.A.	25417
2010-11	N.A.	N.A.	19238	N.A.	N.A.	37315
एप्रिल / April	2010	N.A.	N.A.	16679		28027
मे / May	2010	N.A.	N.A.	17997		29330
जून / June	2010	N.A.	N.A.	18741		29821
जुलै / July	2010	N.A.	N.A.	18300		29387
ऑगस्ट / August	2010	N.A.	N.A.	18490		29677
सप्टेंबर / September	2010	N.A.	N.A.	19087		32592
ऑक्टोबर / October	2010	N.A.	N.A.	19493		36020
नोव्हेंबर / November	2010	N.A.	N.A.	20174		41293
डिसेंबर / December	2010	N.A.	N.A.	20496		45346
जानेवारी / January	2011	N.A.	N.A.	20212		44852
फेब्रुवारी / February	2011	N.A.	N.A.	20345		47110
मार्च / March	2011	N.A.	N.A.	20842		54330

N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

टिप.- (१)* तयार सोन्याच्या किंमती २७ ऑगस्ट १९६३ पर्यंत शुद्ध सोन्याच्या होत्या. त्यानंतर ९ नोव्हेंबर १९६६ पर्यंत १४ कॅरेट सोन्याच्या आणि १० जुलै १९६७ पासून प्रमाणित सोन्याच्या आहेत.

(२)** या तयार चांदीच्या किंमती ०.९९६ पेक्षा कमी शुद्ध चांदीच्या आहेत.

Note.- (1)* Spot prices relate to gold bullion upto 27th August 1963, 14 carat gold upto 9th November 1966 and to standard gold from 10th July 1967.

(2)** Spot prices relate to below 0.996 fineness.

आधार : रिझर्व बँक ऑफ इंडिया, बुलेटिन, मार्च, २०१०

Source : Reserve Bank of India, Bulletin, March, 2010

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.10

महाराष्ट्रातील शेतमजुरांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

Consumer Price Index Number for Agricultural Labours in Maharashtra
(2010-11)

(पायाभूत : शेती वर्ष १९८६-८७=१००)

(Base : Agri. Year 1986-87=100)

वर्षे/महिना Year/Months (1)	अन्नगट निर्देशांक Food Index (2)	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index (3)
2000-01	316	305
2001-02	307	303
2002-03	322	317
2005-06	365*	362
2006-07	402	394
2007-08	437	423
2008-09	484	464
2009-10	574	540
2010-11	633	600
एप्रिल / April 2010	599	567
मे / May 2010	607	574
जून / June 2010	619	584
जुलै / July 2010	618	586
ऑगस्ट / August 2010	626	593
सप्टेंबर / September 2010	621	591
ऑक्टोबर / October 2010	623	593
नोव्हेंबर / November 2010	637	604
डिसेंबर / December 2010	664	624
जानेवारी / January 2011	669	633
फेब्रुवारी / February 2011	656	627
मार्च / March 2011	653	627

आधार.- श्रम मंत्रालय, श्रम केंद्र, भारत सरकार, सिमला

Source.- Ministry of Labour Bureau, Government of India, Simla

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.11

महाराष्ट्रातील नागरी विभागातील किरकोळ किंमतीचा गटवार निर्देशांक
Retail Price Index Numbers for Maharashtra By Groups of Commodities
(2010-11)

(पायाभूत वर्ष १९८१-८२=१००)
(Base Year :-1981-82=100)

वर्ष / महिना Year / Months (1)	गट / Groups					
	अन्न Food (2)	पान, सुपारी तंबाखु इ. Pan, Supari, Tobacco, etc. (3)	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Lighting (4)	कापड, बिछाना पादत्राणे Clothing, bedding and footwea (5)	संकीर्ण Miscellaneous (6)	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index (7)
2000-2001	420.99	593.97	380.15	518.34	453.68	437.76
2001-2002	430.15	607.96	420.21	537.95	480.67	455.27
2002-2003	440.76	625.85	458.1	543.77	495.58	468.91
2005-2006	109	107	107	103	107	108
2006-2007	120	112	108	105	109	114
2007-2008	129	121	158	106	115	125
2008-2009	142	134	224	109	123	141
2009-2010						
2010-2011	186	169	278	118	143	175
एप्रिल / April 2010	171	159	278	115	137	166
मे / May 2010	177	161	278	116	137	169
जून / June 2010	181	162	266	116	19	170
जुलै / July 2010	185	165	271	117	141.00	173
ऑगस्ट / August 2010	183	165	271	117	141	172
सप्टेंबर / September 2010	185	169	283	118	143	175
ऑक्टोबर / October 2010	185	170	282	118	144	176
नोव्हेंबर / November 2010	189	170	273	119	145	176
डिसेंबर / December 2010	198	172	284	120	146	183
जानेवारी / January 2011	199	176	284	120	148	184
फेब्रुवारी / February 2011	189	178	284	121	149	179
मार्च / March 2011	188	182	284	122	149	179

टीप.- निर्देशांक काढण्यासाठी तांदूळ, गहू, ज्वारी व साखर ह्यांची स्वस्त धान्य दुकानातील व खुल्या बाजारातील किंमतीचा भाव सापेक्षाची भारीत सरासरी वापरण्यात आली आहे

Note.- Weighted average price of fair price shops and open Market for the commodities Rice, Wheat, Jowar and Sugar has been used to calculate index numbers of respective commodities

आधार- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source- Directorate of Economics and Statistics. Govt. of Maharashtra, Mumbai

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.12

महाराष्ट्रातील ग्रामीण विभागातील किरकोळ किंमतीचा गटवार निर्देशांक
Retail Price Index Numbers for Rural Maharashtra By Groups of Commodities
(2010-11)

(पायाभूत वर्ष २००३=१००)
(Base Year 2003=100)

वर्ष / महिना Year / Months (1)	गट / Groups					
	अन्न Food (2)	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Lighting (3)	कापड, बिछाना पादत्राणे Clothing, bedding and footwear (4)	संकीर्ण Miscellaneous (5)	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index (6)	पान, सुपारी तंबाखू, इ. Pan, Supari Tobacco, etc. (7)
2000-2001	414.87	405.03	379.82	502.68	431.24	—
2001-2002	415.47	436.14	382.99	517.75	437.73	—
2002-2003	426.37	456.16	393.72	522.38	447.92	—
2005-2006	109	108	103	105	107	109
2006-2007	118	119	105	108	115	117
2007-2008	128	176	107	116	128	126
2008-2009	142	238	110	125	145	140
2009-2010						
2010-2011	184	297	114	150	181	174
एप्रिल / April 2010	171	292	112	142	171	164
मे / May 2010	174	294	113	142	173	167
जून / June 2010	177	284	113	145	175	169
जुलै / July 2010	179	287	114	147	176	170
ऑगस्ट / August 2010	178	286	114	147	176	171
सप्टेंबर / September 2010	183	297	114	150	180	174
ऑक्टोबर / October 2010	185	300	114	150	182	174
नोव्हेंबर / November 2010	187	295	114	152	183	175
डिसेंबर / December 2010	198	306	114	154	190	176
जानेवारी / January 2011	200	308	115	156	192	176
फेब्रुवारी / February 2011	190	310	115	158	188	185
मार्च / March 2011	188	310	115	159	187	187

टीप.- निर्देशांक काढण्यासाठी तांदूळ, गहू, ज्वारी व साखर ह्यांची स्वस्त धान्य दुकानातील व खुल्या बाजारातील किंमतीची भाव सापेक्षाची भारीत सरासरी वापरण्यात आली आहे.

Note.- Weighted average price of fair price shops and open Market for the commodities Rice, Wheat, Jowar and Sugar has been used to calculate index numbers of respective commodities.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics and Statistics. Govt. of Maharashtra, Mumbai

३०. पंचवार्षिक योजना

३०.१ राज्य योजना व केंद्र पुरस्कृत योजना यासंबंधीची पंचवार्षिक योजनेची माहिती या विभागात दिलेली आहे.

30. FIVE-YEAR PLAN

30.1. Data on State Plan and Centrally sponsored programmes in various Five-Year Plans are presented in this section.

**30. पंचवार्षिक योजना/
तक्ता क्रमांक/
पंचवार्षिक व वार्षिक योजनेतील खर्च/
(2010)**

अ. क्र. Sr.No.	विकासाचे शिर्ष	१० वी योजना 10th Plan (2002-2007)		वार्षिक योजना Annual Plan (2007-08)		११ वी योजना 11th Plan (2007-2012)	
		खर्च Expendi- ture	एू ण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	खर्च Expendi- ture	एू ण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	खर्च Expendi- ture	एू ण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	कृषी व संलग्न सेवा	2698.62	4.05	1370.61	7.06	9507.64	5.9
2	ग्राम विकास	6919.72	10.38	919.29	4.73	6595.98	4.09
3	विशेष क्षेत्र विकास कार्यक्रम	373.22	0.56	193.33	1	1034.32	0.64
4	पाटबंधारे व पूरनियंत्रण	6991.91	10.49	5131.4	26.42	33515.82	20.8
5	विद्युत विकास	7329.41	11	1398.2	7.2	11621.11	7.21
6	उद्योग व खनिजे	716.56	1.08	209.34	1.08	893.27	0.55
7	वाहतूक व दळणवळण	3417.21	5.13	1761.25	9.07	18365.58	11.4
8	वैज्ञानिक, तंत्रज्ञान व पर्यावरण	55.25	0.08	10.54	0.05	121.31	0.08
9	सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	2599.51	3.9	490.43	2.53	3099.54	1.92
10	सामाजिक व सामूहिक सेवा	15023.45	22.55	7583.41	39.05	69497.01	43.13
11	सामान्य सेवा	440.58	0.66	354.42	1.82	3655.08	2.27
12	इतर कार्यक्रम	20066.56	30.12	0	0	3217.41	2.00
एकूण		66632.00	100	19422.22	100	161124.07	100

FIVE YEAR PLAN

TABLE No. 30.1

Expenditure under Five-Year & Annual Plan

-11)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

वार्षिक योजना Annual Plan (2008-09)		वार्षिक योजना Annual Plan (2009-10)		वार्षिक योजना Annual Plan (2010-11)		Head of Development रु
खर्च रु	ए ण ार्चाशीरु टक्केवारी Percentage to total expenditure	खर्च रु	ए ण ार्चाशीरु टक्केवारी Percentage to total expenditure	खर्च रु	ए ण ार्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1410.51	6.17	2001.38	7.22	2401.95	7.37	Agriculture and allied services
954.88	4.18	783.94	2.83	755.68	2.32	Rural development
183.50	0.8	164.31	0.59	204.46	0.63	Special area development programme
6729.46	29.44	7183.11	25.9	8663.71	26.59	Irrigation and flood control
1328.05	5.81	2279.38	8.22	2314.33	7.1	Power development
273.92	1.2	156.14	0.56	192.23	0.59	Industry and minerals
2437.49	10.66	3907.90	14.09	3565.86	10.95	Transport and communications
4.59	0.02	10.73	0.04	10.27	0.03	Science, technology & environment
212.31	0.93	566.53	2.04	524.24	1.61	General economic services
8796.28	38.48	10267.83	37.03	13350.99	40.98	Social and community services
529.99	2.32	409.34	1.48	569.43	1.75	General services
0	0	0	0	23.63	0.07	Other programmes
22860.97	100	27730.59	100	32576.78	100	Total

30. पंचवार्षिक योजना /FIVE YEAR PLANS

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 30.2

राज्य/केंद्रशासित प्रदेशांची पहिल्या (१९५१-५६) ते नवव्या पंचवार्षिक (१९९७-२००२) योजनेतील दरडोई प्रस्तावित तरतूद / खर्च
Per Capita Plan Outlay/ Expenditure of States/ U.T.s from First (1951-56) to Nineth Five Year Plan (1997-2002)
(2001-02)

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

अनुक्रमांक Serial No.	राज्य/केंद्रशासित प्रदेश	पहिली योजना 1st Plan (1951-56)		दुसरी योजना 2nd Plan (1956-61)		तिसरी योजना 3rd Plan (1961-1966)		वार्षिक योजना Annual Plans 1966-69		State/Union Territories (2)
		तरतूद Outlay (3)	खर्च Expendiure (4)	तरतूद Outlay (5)	खर्च Expendiure (6)	तरतूद Outlay (7)	खर्च Expendiure (8)	तरतूद Outlay (9)	खर्च Expendiure (10)	
I. खास दर्जा असलेली राज्ये										
										Special Category States
1.	अरुणाचल प्रदेश	4.21 (139)	2.31 (76)	9.51 (293)	3.74 (115)	7.15 (199)	7.32 (203)	8.57 (209)	7.79 (190)	Arunachal Pradesh
2.	आसाम	21.67 (26)	28.00 (34)	57.94 (61)	63.15 (66)	120.00 (104)	132.24 (115)	89.25 (69)	87.12 (67)	Assam
3.	हिमाचल प्रदेश	5.70 (23)	4.99 (20)	14.72 (55)	16.97 (64)	27.93 (96)	33.85 (116)	40.22 (127)	39.88 (126)	Himachal Pradesh
4.	जम्मू काश्मीर	12.74 (39)	13.00 (39)	33.92 (99)	26.82 (78)	75.00 (202)	61.24 (165)	60.99 (148)	59.28 (144)	Jammu and Kasmhir
5.	मणिपूर	1.55 (25)	1.08 (18)	6.25 (89)	6.22 (88)	12.88 (155)	12.82 (154)	10.14 (107)	7.20 (76)	Manipur
6.	मेघालय	@	@	@	@	@	@	@	@	Meghalaya
7.	मिझोराम	@	@	@	@	@	@	@	@	Mizoram
8.	नागालँड	@	@	@	@	7.15 (180)	10.79 (271)	17.36 (382)	15.98 (352)	Nagaland
9.	सिक्कीम	@	@	@	@	@	@	@	@	Sikkim
10.	त्रिपुरा	2.29 (32)	1.62 (23)	8.47 (88)	9.41 (98)	16.32 (132)	15.51 (126)	14.00 (100)	11.44 (82)	Tripura
एकूण (I)		48.16 (29)	51.00 (30)	130.81 (69)	126.31 (66)	266.43 (120)	273.77 (123)	240.53 (97)	228.69 (92)	Total (I)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
II. खास दर्जा नसलेली राज्ये										
Non-Special Category States										
1.	आंध्र प्रदेश	114.14 (36)	107.00 (33)	219.19 (64)	180.64 (53)	305.00 (82)	344.78 (92)	221.03 (55)	235.62 (59)	Andhra Pradesh
2.	बिहार	68.67 (17)	102.00 (25)	194.22 (44)	176.87 (40)	337.04 (70)	331.74 (69)	216.50 (42)	217.37 (42)	Bihar
3.	गोवा	@	@	@	@	23.04 (349)	15.27 (231)	24.02 (321)	19.82 (265)	Goa
4.	गुजराथ	30.49 (18)	99.00 (58)	55.59 (29)	146.83 (77)	235.00 (108)	237.68 (110)	204.56 (85)	207.80 (86)	Gujrat
5.	हरियाणा	@	@	@	@	@	@	50.36 (56)	84.62 (94)	Haryana
6.	कर्नाटक	50.92 (25)	94.00 (47)	84.37 (38)	138.72 (62)	250.00 (102)	250.69 (102)	164.64 (62)	192.15 (72)	Karnataka
7.	केरळ	31.28 (22)	44.00 (31)	71.95 (45)	79.00 (50)	170.00 (96)	181.59 (102)	128.70 (66)	144.74 (74)	Kerla
8.	मध्यप्रदेश	83.68 (31)	94.00 (35)	230.19 (76)	145.50 (48)	300.00 (88)	288.35 (85)	171.17 (46)	166.82 (44)	Madhya Pradesh
9.	महाराष्ट्र	159.86 (48)	125.00 (37)	266.25 (72)	214.03 (58)	390.00 (94)	433.60 (105)	384.47 (84)	388.83 (85)	Maharashtra
10.	ओरिसा	21.23 (14)	85.00 (56)	99.97 (61)	89.36 (54)	160.00 (87)	224.06 (122)	128.69 (64)	122.75 (61)	Orissa
11.	पंजाब	44.62 (47)	163.00 (173)	162.68 (157)	151.43 (146)	231.39 (200)	254.23 (220)	131.58 (105)	121.85 (97)	Punjab
12.	राजस्थान	27.28 (16)	66.00 (40)	105.27 (56)	99.86 (53)	236.00 (112)	210.59 (100)	136.21 (59)	136.60 (59)	Rajasthan
13.	तामीलनाडू	90.20 (18)	85.00 (58)	173.06 (29)	186.19 (77)	290.88 (108)	342.33 (110)	236.53 (85)	265.99 (86)	Taminadu
14.	उत्तर प्रदेश	129.83 (20)	166.00 (25)	253.10 (36)	228.32 (32)	497.00 (65)	560.25 (73)	450.25 (55)	451.40 (55)	Uttar Pradesh
15.	पश्चिम बंगाल	76.45 (28)	154.00 (56)	153.66 (48)	155.84 (49)	250.00 (68)	300.49 (82)	179.17 (44)	161.47 (40)	West Bengal
एकूण (II)		928.65 (26)	1,384.00 (39)	2,069.50 (53)	1,992.59 (51)	3,675.35 (85)	3,975.75 (92)	2,828.24 (60)	2,917.83 (62)	Total (II)
एकूण (I+II)		976.81 (26)	1,435.00 (39)	2,200.31 (54)	2,118.90 (52)	3,941.78 (87)	4,249.52 (93)	3,068.77 (62)	3,146.52 (63)	Total (I+II)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
III. केंद्र शासित प्रदेश										Union Territories
1.	अंदमान निकोबार	3.83 (1094)	0.83 (237)	5.92 (1184)	3.62 (724)	9.79 (1360)	6.17 (857)	7.05 (766)	5.29 (575)	Andman & Nicobar
2.	चंदीगढ	@	@	@	@	@@	9.56 (655)	3.60 (180)	2.72 (136)	Chandigarh
3.	दादरा नगर हवेली	@	@	@	@	@@	0.25 (41)	1.29 (193)	0.71 (106)	Dadra & Nagar Haveli
4.	दमण व दीव	--	--	--	--	--	--	--	--	Daman & Div
5.	दिल्ली	6.79 (35)	5.85 (30)	16.97 (72)	11.42 (48)	81.75 (283)	93.09 (322)	75.25 (220)	63.88 (187)	Delhi
6.	लक्षद्विप	@ (25)	@ (47)	@ (38)	0.42 (62)	0.97 (102)	0.99 (102)	1.62 (62)	0.95 (72)	Lakshdweep
7.	पाँडिचेरी	0.73 (23)	0.50 (15)	4.76 (137)	3.66 (105)	6.93 (180)	6.01 (156)	6.50 (153)	5.26 (124)	Pondecherry
एकूण (III)		11.35 (48)	7.18 (30)	27.65 (95)	19.12 (66)	99.44 (278)	116.07 (324)	95.31 (225)	78.81 (186)	Total (III)
एकूण (I+II+III)		988.16 (26)	1,442.18 (38)	2,227.96 (54)	2,138.02 (52)	4,041.22 (88)	4,365.59 (95)	3,164.08 (63)	3,225.33 (64)	Total (I+II+III)
वापरलेली अंदाजित लोकसंख्या (वर्ष)		1953	1953	1958	1958	1963	1963	1967	1967	Population Estimates used (year)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

अनुक्रमांक Serial No.	राज्य/केंद्रशासित प्रदेश	चौथी योजना Fourth Plan (1969-74)		पाचवी योजना Fifth Plan (1974-79)		वार्षिक योजना Annual Plans (1979-80)		सहावी योजना Sixth Plan (1980-85)		State/Union Territories (2)
		तरतूद Outlay (11)	खर्च Expendiure (12)	तरतूद Outlay (13)	खर्च Expendiure (14)	तरतूद Outlay (15)	खर्च Expendiure (16)	तरतूद Outlay (17)	खर्च Expendiure (18)	
I. खास दर्जा असलेली राज्ये										
Special Category States										
1.	अरुणाचल प्रदेश	17.99 (383)	21.12 (449)	63.30 (1,161)	64.83 (1,190)	23.41 (391)	21.78 (364)	212.00 (3,169)	223.01 (3,333)	Arunachal Pradesh
2.	आसाम	223.75 (153)	198.41 (136)	473.84 (279)	428.63 (252)	155.00 (83)	159.73 (86)	1,115.00 (533)	1,279.79 (612)	Assam
3.	हिमाचल प्रदेश	101.40 (293)	113.43 (328)	238.95 (621)	235.10 (611)	73.00 (178)	79.45 (193)	560.00 (1,258)	668.83 (502)	Himachal Pradesh
4.	जम्मू काश्मीर	158.40 (343)	162.22 (351)	362.64 (685)	376.05 (170)	118.00 (207)	123.55 (216)	900.00 (1,440)	919.37 (1,471)	Jammu and Kashmir
5.	मणिपूर	30.25 (283)	31.15 (291)	92.86 (747)	98.90 (796)	31.00 (229)	32.53 (241)	240.00 (1,604)	243.32 (1,626)	Manipur
6.	मेघालय	30.00 (376)	36.24 (359)	89.53 (770)	99.07 (852)	33.00 (261)	30.70 (242)	235.00 (1,162)	259.96 (1,838)	Meghalaya
7.	मिझोराम	--	9.30 (282)	46.59 (1,195)	48.73 (1,249)	17.72 (397)	16.11 (361)	130.00 (2,421)	150.09 (2,795)	Mizoram
8.	नागालँड	40.00 (769)	38.52 (741)	83.63 (1,360)	96.25 (1,565)	26.05 (371)	27.68 (394)	210.00 (2,488)	229.79 (2,723)	Nagaland
9.	सिक्कीम	@ --	@ --	39.64 (1,573)	40.10 (1,591)	17.88 (619)	17.79 (616)	122.00 (3,567)	147.80 (4,322)	Sikkim
10.	त्रिपुरा	34.66 (222)	34.66 (222)	69.68 (395)	75.96 (430)	28.00 (145)	29.56 (154)	245.00 (1,131)	292.71 (1,351)	Tripura
	एकूण (I)	644.45 (231)	645.05 (231)	1,560.66 (486)	1,563.62 (487)	523.06 (149)	538.88 (154)	3,969.00 (1,016)	4,414.67 (1,130)	Total (I)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
II. खास दर्जा नसलेली राज्ये:										
										Non-Special Category State
1	आंध्र प्रदेश	420.50 (97)	425.51 (98)	1,333.58 (277)	1,469.18 (305)	421.50 (82)	450.32 (88)	3,100.00 (557)	3,221.29 (578)	Andhra Pradesh
2	बिहार	531.28 (94)	479.21 (85)	1,296.06 (207)	1,187.17 (190)	356.85 (53)	320.78 (48)	3,225.00 (442)	2,948.71 (404)	Bihar
3	गोवा	39.50 (459)	41.93 (488)	85.00 (855)	87.38 (879)	30.00 (305)	28.57 (290)	192.00 (1,687)	224.42 (1,972)	Goa
4	गुजरात	455.00 (170)	545.02 (204)	1,185.76 (392)	1,379.35 (458)	392.00 (121)	456.17 (140)	3,680.00 (1,034)	3,880.45 (1,091)	Gujrat
5	हरियाणा	225.00 (224)	358.26 (357)	601.34 (527)	677.18 (593)	227.00 (184)	202.96 (165)	1,800.00 (1,318)	1,569.47 (1,149)	Hariyana
6	कर्नाटक	350.00 (119)	374.14 (128)	997.67 (304)	1,079.83 (329)	299.00 (85)	317.60 (90)	2,265.00 (583)	2,665.47 (686)	Karnataka
7	केरळ	258.40 (121)	333.35 (156)	568.96 (242)	667.71 (284)	170.00 (69)	223.87 (90)	1,550.00 (588)	1,645.39 (624)	Kerala
8	मध्य प्रदेश	383.00 (92)	475.51 (114)	1,379.71 (294)	1,437.39 (307)	455.00 (91)	514.83 (103)	3,800.00 (697)	3,864.74 (709)	Madhya Pradesh
9	महाराष्ट्र	898.12 (178)	1,004.51 (199)	2,347.61 (415)	2,659.11 (471)	762.50 (126)	813.36 (135)	6,175.00 (942)	6,520.68 (994)	Maharashtra
10	ओरिसा	222.60 (101)	249.34 (114)	585.02 (241)	638.00 (263)	191.00 (75)	195.01 (76)	1,500.00 (549)	1,562.20 (572)	Orissa
11	पंजाब	293.56 (217)	428.47 (316)	1,013.49 (675)	940.15 (626)	260.00 (162)	269.27 (168)	1,957.00 (1117)	1,891.50 (1080)	Punjab
12	राजस्थान	302.00 (117)	308.81 (120)	709.24 (241)	867.94 (295)	275.00 (85)	290.19 (90)	2,025.00 (559)	2,134.64 (589)	Rajasthan
13	तामिळनाडू	519.36 (126)	551.69 (134)	1,122.32 (248)	1,149.62 (254)	307.00 (65)	370.07 (78)	3,150.00 (630)	3,583.50 (717)	Tamilnadu
14	उत्तर प्रदेश	965.00 (109)	1,162.58 (132)	2,445.86 (249)	2,909.48 (296)	690.00 (65)	825.52 (78)	5,850.00 (505)	6,519.02 (563)	Uttar Pradesh
15	पश्चिम बंगाल	322.50 (73)	363.55 (82)	1,246.83 (253)	1,253.23 (255)	450.00 (86)	383.21 (73)	3,500.00 (616)	2,433.27 (428)	West Bengal
एकूण (II)		6,185.82 (120)	7,101.88 (138)	16,918.45 (295)	18,402.72 (320)	5,286.85 (86)	5,661.73 (92)	43,769.00 (657)	44,664.75 (671)	Total (II)
एकूण (I+II)		6,830.27 (126)	7,746.93 (143)	18,479.11 (305)	19,966.34 (329)	5,809.91 (90)	6,200.61 (96)	47,738.00 (675)	49,079.42 (694)	Total (I+II)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(1)	(2)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
III. केंद्र शासित प्रदेश										Union Territories
1	अंदमान आणि निकोबार	14.00 (1,273)	14.70 (,1336)	33.72 (2,278)	28.40 (1,919)	16.03 (921)	7.17 (412)	96.60 (4,644)	99.30 (4,803)	Andaman and Nicobar
2	चंदीगड	7.75 (298)	17.37 (668)	39.76 (1190)	37.30 (1117)	14.00 (351)	12.30 (308)	100.75 (1995)	111.72 (2212)	Chandigarh
3	दादरा व नगर हवेली	2.30 (329)	2.33 (333)	9.41 (1094)	8.87 (1031)	3.31 (345)	3.35 (349)	23.09 (2099)	30.02 (2729)	Dadara and Nagar Haveli
4	दमण व दिव	* *	* *	* *	* *	* *	* *	* *	* *	Daman and Div
5	दिल्ली	162.65 (400)	155.10 (381)	316.01 (630)	341.06 (680)	108.00 (189)	87.99 (154)	800.00 (1,183)	1042.09 (1,542)	Delhi
6	लक्षव्दीप	2.00 (667)	1.90 (633)	6.23 (1,731)	5.14 (1,428)	3.00 (750)	1.73 (432)	20.35 (4,845)	28.25 (6,726)	Lakshadweep
7	पाँडीचेरी	12.50 (266)	14.37 (306)	34.04 (635)	34.56 (645)	11.57 (200)	10.85 (187)	71.54 (1,128)	98.96 (1,561)	Pondicherry
एकूण (III)		201.20 (402)	205.77 (411)	439.17 (714)	455.33 (740)	155.91 (220)	123.39 (175)	1,112.33 (1,347)	1,410.34 (1,708)	Total (III)
सर्व एकूण (I+II+III)		7,031.47 (128)	7,952.70 (145)	18,918.28 (309)	20,421.67 (333)	5,965.82 (91)	6,324.00 (97)	48,850.33 (683)	50,489.76 (706)	Grand Total (I+II+III)
वापरलेली अंदाजित लोकसंख्या (वर्ष)		1971	1971	1976	1976	1979	1979	1983	1983	Population Estimates used (year)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

अनुक्रमांक Serial No.	राज्य/केंद्रशासित प्रदेश	सातवी योजना Seventh Plan (1985-90)		वार्षिक योजना Annual Plans (1990-92)		आठवी योजना Eighth Plan (1992-97)		नववी योजना Ninth Plan (1997-2002)		State/Union Territories (2)
		तरतूद Outlay (19)	खर्च Expendiure (20)	तरतूद Outlay (21)	खर्च Expendiure (22)	तरतूद Outlay (23)	खर्च Expendiure (24)	तरतूद Outlay (25)	खर्च Expendiure (26)	
I. खास दर्जा असलेली राज्ये:										
										Special Category State
1	अरुणाचल प्रदेश	400.00 (5355)	569.95 (7630)	230.00 (2638)	206.87 (2372)	1115.00 (12313)	N.A.	3569.89 33363	2592.63 24230	Arunachal Pradesh
2	आसाम	2100.00 (919)	2489.61 (1090)	800.00 (354)	695.50 (308)	4662.00 (1934)	N.A.	8983.93 3437	7211.44 2759	Assam
3	हिमाचल प्रदेश	1050.00 (2194)	1326.27 (2772)	405.00 (778)	407.40 (783)	2502.00 (4544)	N.A.	5700.00 9577	7922.00 13310	Himachal pradesh
4	जम्मू आणि काश्मिर	1400.00 (2045)	2006.23 (2930)	720.00 (926)	649.02 (835)#	4000.00 (4809)	N.A.	N.A. 8014.47	7850.17	Jammu and Kashmir
5	मणिपूर	430.00 (2608)	501.22 (3040)	195.00 (1053)	184.50 (997)	979.00 (4934)	N.A.	2446.69 11460	1787.01 8370	Manipur
6	मेघालय	440.00 (2794)	539.04 (3422)	205.00 (1147)	187.20 (1047)	1069.00 (5371)	N.A.	2500.62 11178	1827.15 8168	Meghalaya
7	मिझोराम	260.00 (4180)	363.92 (5851)	152.00 # *(2181)	151.67 (2176)	763.00 (9934)	N.A.	1618.51 18754	1758.77 20380	Mizoram
8	नागालँड	400.00 (4065)	467.83 (4754)	168.00 (1375)	159.82 (1308)	844.00 (6284)	N.A.	2006.43 10863	1513.64 8195	Nagaland
9	सिक्कीम	230.00 (5838)	282.40 (7168)	95.00 (2311)	97.38 (2369)	550.00 (12168)	N.A.	1600.00 31128	1126.28 21912	Sikkim
10	त्रिपुरा	440.00 (1850)	700.17 (2944)	225.00 (840)	228.71 (823)	1130.00 (3797)	N.A.	2577.39 8095	2291.47 7197	Tripura
एकूण (I)		7150.00 (1670)	9246.64 (2159)	3195.00 (707)	2968.07 (657)	17614.00 (3647)	N.A.	31003.46 (5770)	35880.56 (6677)	Sub-Total (I)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)
II. खास दर्जा नसलेली राज्ये										
										Non-Special Category State
1	आंध्र प्रदेश	5200.00 (868)	6043.62 (1008)	1400.00 (289)	1674.53 (250)	10500.00 (1489)	N.A.	25150.00 3334	28279.37 3749	Andhra Pradesh
2	बिहार	5100.00 (642)	6033.17 (760)	2241.00 (257)	1031.56 (119)	13000.00 (1399)	N.A.	16680.00 2092	11093.98 1392	Bihar
3	झारखंड	—	—	—	—	—	—	NA	2250.00 860	Jharkhand
4	गोवा	334.00 (2872)	438.61 (3771)	170.00 (1444)	158.87 (1350)	761.00 (6098)	N.A.	1500.00 11390	1476.88 11214	Goa
5	गुजरात	6000.00 (1563)	5439.18 (1417)	1750.00 (421)	2021.89 (486)	11500.00 (2622)	N.A.	28000.00 5708	25800.95 5259	Gujrat
6	हरियाणा	2900.00 (1911)	2583.92 (1673)	760.00 (458)	681.81 (411)	5700.00 (3219)	N.A.	9310.00 4568	8035.41 3942	Haryana
7	कर्नाटक	3500.00 (830)	3937.50 (934)	1505.00 (333)	1597.25 (353)	12300.00 (2597)	N.A.	23400.00 4524	31125.58 6017	Karnataka
8	केरळ	2100.00 (741)	2299.22 (812)	802.00 (274)	672.53 (230)	5460.00 (1791)	N.A.	16100.00 5106	13922.48 4416	Kerala
9	मध्य प्रदेश	7000.00 (1178)	6574.28 (1107)	2401.00 (360)	1817.58 (273)	11100.00 (1568)	N.A.	20075.00 3422	17425.08 2970	Madhya Pradesh
10	छत्तीसगड	—	—	—	—	—	—	NA 15399	1312.00	Chattisgarh
11	महाराष्ट्र	10500.00 (1480)	10826.25 (1526)	2495.00 (314)	2968.70 (374)	18520.00 (2198)	N.A.	36700.00 3888	46964.10 4976	Maharashtra
12	ओरिसा	2700.00 (919)	3162.20 (1076)	1400.00 (439)	1029.74 (323)	10000.00 (2971)	N.A.	15000.00 4149	11964.82 3310	Orissa
13	पंजाब	3285.00 (1746)	3547.17 (1885)	1000.00 (491)	1068.14 (524)	6570.00 (3084)	N.A.	11500.00 4847	10666.01 4496	Punjab
14	राजस्थान	3000.00 (746)	3106.18 (772)	1166.00 (263)	1184.44 (267)	11500.00 (2434)	N.A.	22525.83 4136	19838.38 3642	Rajasthan
15	तामिळनाडू	5750.00 (1077)	6236.24 (1168)	1600.00 (285)	1651.36 (295)	10200.00 (1767)	N.A.	25000.00 4058	24916.71 4045	Tamilnadu
16	उत्तर प्रदेश	10447.00 (832)	11268.94 (897)	3700.00 (264)	3513.00 (251)	21000.00 (1423)	N.A.	46340.00 2740	29417.39 1739	Uttar Pradesh
17	उत्तरांचल	—	—	—	—	—	—	NA	1813.11 2191	Uttaranchal
18	पश्चिम बंगाल	4125.00 (672)	4463.76 (727)	1482.00 (216)	907.26 (132)	9760.00 (1354)	N.A.	16900.00 2143	21551.80 2733	West Bengal
	एकूण (II)	71941.00 (994)	75960.24 (1049)	23872.00 (300)	21979.19 (276)	157871.00 (1882)	N.A.	314180.83 3410	307854.05 3341	Total (II)
	एकूण (I+II)	79091.00 (1032)	85206.88 (1111)	27067.00 (322)	24947.26 (297)	175485.00 (1978)	N.A.	345184.29 3540	343734.61 3525	Total (I+II)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)
III. केंद्र शासित प्रदेश										
										Union Territories
1	अंदमान आणि निकोबार	285	233.24	154.00	148.82	685.00	N.A.	1535.00	1751.90	Andaman and Nicobar
		(11400)	(9330)	(5422)	(5240)	(21677)		43983	50198	
2	चंदिगड	203.1	212.34	64.36	62.17	400.00	N.A.	685.00	709.95	Chandigarh
		(3265)	(3414)	(987)	(953)	(5376)		8040	8333	
3	दादरा व नगर हवेली	46.29	45.3	21.00	19.17	80.00	N.A.	205.00	220.90	Dadara and Nagar Haveli
		(3826)	(3744)	(1500)	(1369)	(5263)		10149	10936	
4	दमण व दिव	26	39.53	15.68	14.98	65.00	N.A.	165.00	177.06	Daman and Div
		(2857)	(4344)	(1537)	(1469)	(5963)		11379	12211	
5	दिल्ली	2000	2631.48	915.00	819.15	4500.00	N.A.	15541.00	13260.18	Delhi
		(2520)	(3316)	(960)	(859)	(4250)		11817	10083	
6	लक्षव्दीप	43.9	67.57	22.46	19.28	120.00	N.A.	270.00	345.50	Lakshadweep
		(9977)	(15357)	(4419)	(3708)	(21429)		45000	57583	
7	पॉंडीचेरी	170	232.56	84.80	81.79	400.00	N.A.	1300.00	1449.28	Pondicherry
		(2457)	(3361)	(1043)	(1006)	(4630)		13528	15081	
एकूण (III)		2774.29	3462.02	1277.30	1165.36	6250.00	N.A.	19701.00	17914.77	Total (III)
		(2844)	(3549)	(1104)	(1007)	(4872)		12532	11396	
सर्व एकूण (I+II+III)		81865.29	88668.9	80368.30	86372.24	33317.00	N.A.	364885.29	361649.38	Grand Total (I+II+III)
		(1054)	(1142)	(331)	(307)	(2019)		3682	3650	
वापरलेली अंदाजित लोकसंख्या (वर्ष)		1987	1987	1991	1991	1994		1999	1999	Population Estimates used (year).

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

अ.क्र. Sr. No.	वार्षिक योजना Annual Plan (1997-98)		वार्षिक योजना Annual Plan (1998-99)		वार्षिक योजना Annual Plan (1999-2000)		वार्षिक योजना Annual Plan (2000-01)		State/Union Territories (2)	
	राज्य/केंद्रशासित प्रदेश (1) (2)	तरतूद Outlay (27)	खर्च Expendiure (28)	तरतूद Outlay (29)	खर्च Expendiure (30)	तरतूद Outlay (31)	खर्च Expendiure (32)	तरतूद Outlay (33)		खर्च Expendiure (34)
I. खास दर्जा असलेली राज्ये										
Special Category State										
1	अरुणाचल प्रदेश	600.00 (5,842)	489.38 (4,765)	625.00 (5,958)	463.02 (4,414)	665.00 (6,215)	468.40 (4,378)	640.00 (5,866)	NA	Arunachal Pradesh
2	आसाम	1,510.28 (596)	1,283.18 (506)	1,650.00 (641)	1,293.67 (503)	1,750.00 (670)	1,404.59 (537)	1,520 (573)	NA	Assam
3	हिमाचल प्रदेश	1,008.00 (1,747)	1,294.33 (2,243)	1,440.00 (2,456)	1,539.65 (2,626)	1,600.00 (2,688)	1,623.51 (2,728)	1,720 (2,847)	NA	Himachal pradesh
4	जम्मू आणि काश्मिर	1,629.81 (1,750)	1,496.28 (1,607)	1,900.00 (1,989)	1,259.62 (1,319)	1,750.00 (1,787)	1,506.37 (1,538)	1,753 (1,746)	NA	Jammu and Kashmir
5	मणिपुर	410.00 (1,972)	345.28 (1,661)	425.00 (2,015)	388.55 (1,842)	475.00 (2,225)	452.61 (2,120)	429.57 (1,990)	NA	Manipur
6	मेघालय	382.00 (1,798)	248.83 (1,172)	400.00 (1,835)	299.38 (1,373)	465.00 (2,079)	343.28 (1,535)	480 (2,092)	NA	Meghalaya
7	मिझोराम	290.00 (3,519)	295.25 (3,583)	333.00 (3,950)	272.06 (3,227)	360.00 (4,171)	378.02 (4,380)	401.26 (4,555)	NA	Mizoram
8	नागालँड	291.00 (1,746)	232.33 (1,394)	300.00 (1,710)	245.97 (1,402)	315.00 (1,705)	306.17 (1,658)	326 (1,675)	NA	Nagaland
9	सिक्कीम	220.00 (4,564)	190.12 (3,944)	237.00 (4,759)	224.30 (4,504)	250.00 (4,864)	193.25 (3,760)	250 (4,699)	NA	Sikkim
10	त्रिपुरा	439.91 (1,407)	412.59 (1,320)	440.00 (1,393)	392.25 (1,242)	475.00 (1,492)	452.51 (1,421)	485 (1,516)	NA	Tripura
	एकूण (I)	6,781.00 (1,310)	6,287.57 (1,215)	7,750.00 (1,469)	6,378.47 (1,209)	8,105.00 (1,508)	7,128.71 (1,327)	8,004.83 (1,463)	NA	Sub-Total (I)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(2)
II. खास दर्जा नसलेली राज्ये										
										Non-Special Category State
1	आंध्र प्रदेश	3,579.55 (485)	3,707.23 (502)	4,678.95 (626)	4,971.97 (666)	5,480.00 (727)	4,748.40 (630)	NA	NA	Andhra Pradesh
2	बिहार	2,268.42 (300)	1,711.43 (227)	3,768.74 (486)	2,424.65 (313)	3,630.00 (455)	2,675.68 (336)	3,100 (378)	NA	Bihar
3	गोवा	230.56 (1803)	198.59 (1553)	291.34 (2246)	220.61 (1,701)	281.19 (2,135)	236.90 (1,799)	320.00 (2,392)	NA	Goa
4	गुजरात	4,509.62 (960)	3,905.07 (831)	5,450.00 (1135)	3,939.19 (821)	6,550.00 (1,335)	6,492.10 (1,323)	NA	NA	Gujrat
5	हरियाणा	1,576.04 (814)	1,303.61 (673)	2,260.00 (1138)	1,522.91 (767)	2,300.00 (1,128)	1,676.41 (822)	1,920 (918)	NA	Haryana
6	कर्नाटक	4,153.59 (828)	4,424.48 (882)	5,353.00 (1051)	5,649.04 (1,109)	5,800.00 (1,121)	6,362.90 (1,230)	7,250.00 (1,380)	NA	Karnataka
7	केरळ	2,851.10 (919)	2,867.62 (924)	3,100.00 (991)	3,355.27 (1,072)	3,250.00 (1,031)	2,946.34 (934)	3,317 (1,044)	NA	Kerala
8	मध्य प्रदेश	3,718.15 (661)	3,343.91 (594)	3,700.00 (644)	3,376.86 (588)	4,004.00 (682)	3,589.17 (612)	3,295.98 (551)	NA	Madhya Pradesh
9	महाराष्ट्र	8,393.19 (925)	7,938.03 (874)	11,600.73 (1253)	8,187.48 (884)	12,162.00 (1,289)	10,418.59 (1,104)	11,500 (1,196)	NA	Maharashtra
10	ओरिसा	2,529.46 (719)	2,037.14 (579)	3,084.43 (865)	2,581.61 (724)	3,309.17 (915)	2,484.00 (687)	2,665.00 (728)	NA	Orissa
11	पंजाब	2,100.01 (918)	2,008.80 (878)	2,500.00 (1073)	2,006.27 (861)	2,680.00 (1,130)	1,753.17 (739)	2,420 (1,001)	NA	Punjab
12	राजस्थान	3,514.42 (679)	3,987.35 (770)	4,300.00 (810)	3,832.83 (722)	4,750.00 (872)	3,600.95 (661)	4,146 (742)	NA	Rajasthan
13	तामिळनाडू	4,004.90 (663)	4,010.63 (664)	4,500.00 (738)	4,515.81 (740)	5,250.00 (852)	5,413.75 (879)	5,700 (917)	NA	Tamilnadu
14	उत्तर प्रदेश	7,246.57 (448)	5,652.36 (350)	10,260.00 (621)	6,363.95 (385)	11,400.00 (674)	6,572.21 (389)	9,025 (522)	NA	Uttar Pradesh
15	पश्चिम बंगाल	3,907.62 (510)	2,840.10 (370)	4,594.85 (591)	3,459.64 (445)	5,787.00 (734)	3927.71 (498)	4,026.59 (504)	NA	West Bengal
एकूण (II)		54,583.20 (639)	49,936.35 (585)	69,442.04 (798)	56,408.09 (648)	76,633.36 (865)	62,898.28 (710)	58,685.57 (650)	NA	Total (II)
एकूण (I+II)		61,364.20 (678)	56,223.92 (621)	77,192.04 (837)	62,786.56 (681)	84,738.36 (902)	70,026.99 (745)	66,690.40 (697)	NA	Total (I+II)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(2)
III. केंद्र शासित प्रदेश										Union Territories
1	अंदमान आणि निकोबार	251.84 (7,495)	253.43 (7,543)	320 (9,329)	317.4 (9,254)	400 (11,461)	400 (11,461)	415.78 (11,745)	NA	Andaman and Nicobar
2	चंदिगड	116.87 (1,474)	121.34 (1,530)	137.76 (1,676)	134.99 (1,642)	151.39 (1,777)	151.39 (1,777)	149.2 (1,686)	NA	Chandigarh
3	दादरा व नगर हवेली	34.71 (1,907)	33.67 (1,850)	41.58 (2,177)	41.38 (2,166)	45.82 (2,268)	45.82 (2,268)	49.08 (2,283)	NA	Dadara and Nagar Haveli
4	दमण व दिव	27.71 (2,115)	27 (2,061)	33.39 (2,420)	31.86 (2,309)	36.82 (2,539)	36.19 (2,496)	41.12 (2,670)	NA	Daman and Div
5	दिल्ली	2,073 (1,699)	1,978.31 (1,622)	2,700 (2,131)	2,054.56 (1,622)	3,000 (2,281)	2,298.2 (1,748)	3300 (2,419)	NA	Delhi
6	लक्षव्दीप	45.78 (7,893)	44.47 (7,667)	54.54 (9,244)	52.79 (8,947)	57.97 (9,662)	57.97 (9,662)	64.04 (10,673)	NA	Lakshadweep
7	पाँडीचेरी	219.85 (2,354)	213.71 (2,288)	241 (2,542)	259.32 (2,735)	312 (3,247)	291.35 (3,032)	312 (3,210)	NA	Pondicherry
एकूण (III)		2,769.76 (1,893)	2,671.93 (1,826)	3,528.27 (2,326)	2,892.3 (1,907)	4,004 (2,547)	3,280.92 (2,087)	4,331.22 (2,660)	NA	Total (III)
सर्व एकूण (I+II+III)		64,133.96 (697)	58,895.85 (640)	80,720.31 (861)	65,678.86 (700)	88,742.36 (929)	73,307.91 (7,670)	71,021.62 (730)	NA	Grand Total (I+II+III)
वापरलेली अंदाजित लोकसंख्या (वर्ष)		1997	1997	1998	1998	1999	1999	2000	Population Estimates used (year)	

15
03

टीप:- कंसातील आकडे हे दरडोई तरतूद / खर्च (रुपयांत) दर्शवितात.

Note:- Figures in brackets are the per capita outlays / expenditure in Rupees.

@ तेव्हा राज्य / केंद्र शासित प्रदेश नव्हते.

@ Was not State / Union Territories then.

* आसाममध्ये समाविष्ट * Included under Assam.

** गोव्यामध्ये समाविष्ट. ** Included in Goa.

@@ केंद्रशासित प्रदेश म्हणून १९६५-६६ मध्ये अस्तित्वात आले.

@@ The UT came into existence during 1965-66.

राज्य / केंद्रशासित प्रदेश यांनी त्यांच्या वार्षिक योजना १९९१-९२ च्या प्रारूप मध्ये कळविल्याप्रमाणे

As reported by State / UTs in their Draft Annual Plan Document for 1991-92.

आधार - योजना आयोग (राज्य योजना विभाग), नवी दिल्ली

Source - Planning Commission (State PPlan Division), New Delhi

30. पंचवार्षिक योजना / FIVE -YEAR PLAN

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 30.3

राज्य योजना व केंद्र पुरस्कृत योजना / State Plan and Centrally Sponsored Programmes

राज्य योजना / State Plan
(2010-11)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

अ.क्र. Sr. No.	विकासाचे शिर्ष	नियत व्यय Approved Outlay	प्रत्यक्ष Actuals	Head of Development
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	कृषी व संलग्न सेवा	2441.27	2401.95	Agriculture and allied services
2	ग्राम विकास	1360.18	755.68	Rural development
3	विशेष क्षेत्र विकास कार्यक्रम	290.91	204.46	Special area development programme
4	पाटबंधारे व पूरनियंत्रण	8279.95	8663.71	Irrigation and flood control
5	विद्युत विकास	2740.92	2314.33	Power development
6	उद्योग व खनिजे	222.94	192.23	Industry and minerals
7	वाहतूक व दळणवळण	4222.91	3565.86	Transport and communications
8	वैज्ञानिक, तंत्रज्ञान व पर्यावरण	22.7	10.27	Science, technology & environment
9	सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	560.43	524.24	General economic services
10	सामाजिक व सामूहिक सेवा	16673.75	13350.99	Social and community services
11	सामान्य सेवा	1099.03	569.43	General services
12	इतर कार्यक्रम	1	23.63	Other programmes
	एकूण	37916	32576.78	Total

केंद्र पुरस्कृत योजना / Centrally Sponsored Programme

(रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

अनु- क्रमांक Serial No.	विकासाचे शिर्ष	नियत व्यय Approved Outlay	प्रत्यक्ष Actuals	Head of Development
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	कृषी व संलग्न सेवा	1705.73	1161.52	Agriculture and allied services
2	ग्राम विकास	540.42	988.41	Rural development
3	विशेष क्षेत्र विकास कार्यक्रम	43.67	26.10	Special area development programme
4	पाटबंधारे व पूरनियंत्रण	2589.50	2494.90	Irrigation and flood control
5	विद्युत विकास	0.00	98.29	Power development
6	उद्योग व खनिजे	2.70	5.04	Industry and minerals
7	वाहतूक व दळणवळण	1726.96	331.90	Transport and communications
8	वैज्ञानिक, तंत्रज्ञान व पर्यावरण	0.05	0.05	Science, technology & environment
9	सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	95.44	0.00	General economic services
10	सामाजिक व सामूहिक सेवा	6393.11	7021.00	Social and community services
11	सामान्य सेवा	75.50	125.69	General services
12	इतर कार्यक्रम	0.00	0.00	Other programmes
	एकूण	13173.08	12252.90	Total

आधार :- वार्षिक योजना २००९-१० व २०१०-११ भाग -२, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई

Source : Annual Plan 2009-10 & 2010-11 Part - II, Planning Department, Mantralaya, Mumbai

३१. संयुक्त भांडवली संस्था

३१.१ संयुक्त भांडवली संस्थांची आकडेवारी या विभागात दिलेली आहे.

31. JOINT STOCK COMPANIES

31.1. Data on Joint Stock Companies are given in this section.

31. संयुक्त भांडवली संस्था / JOINT STOCK COMPANIES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 31.1

कार्यरत, नवीन नोंदणी झालेल्या व निर्धारित संस्था

Companies at Work, Newly Registered and Liquidated

३१ मार्च वर्षाअखेर Year ending 31st March	कार्यरत असलेल्या संस्था Companies at work		वर्षात नोंदणी झालेल्या संस्था Companies Registered during the year		निर्धारित संस्था Companies Liquidated		
	संख्या Number	भरणा केलेले भांडवल (रुपये कोटीत) Paid up capital (Rs. in Crore)	संख्या Number	प्राधिकृत केलेले भांडवल (रुपये लाखात) Authorised capital (Rs. in Lakh)	संख्या Number	भरणा केलेले भांडवल (रुपये लाखात) Paid up capital (Rs. in Lakh)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	
1950-51	..	28,532	775.40	2,104	120.73	830	9.06
1960-61	..	26,149	1,818.50	1,683	287.05	2,449	N. A.
1970-71	..	20,322	4,503.60	1,927	333.10	472	6.97
1980-81	..	62,714	16,144.00	6,616	968.03	391	1,029.29
1990-91	..	51,675	8,061.08	4,908	50,610.50	26	221.70
1995-96	..	88,558	28,966.30	11,062	3,494.30	62	1.35
1997-98	..	1,04,055	35,812.74	7,198	2,372.87	65	N. A.
1998-99	..	1,09,879	54,441.91	5,902	1,88,079.10	76	17,569.16
1999-00	..	1,17,339	58,329.36	6,269	6,58,315.98	2	N. A.
2000-01	..	5,69,100	3,41,230.48	27,187	32,85,667.69	427	20,600.69
2001-02	..	1,29,044	74,974.24	4,590	1,01,709.00	0	0.00
2002-03 ^⑥	..	134352	86185.00	5331	107726.00	9	0.00
2003-04	..	141044	94531.65	6735	155317.00	40	1852.50
2004-05	..	149133	117031.80	8104	287861.00	9	0.00
2005-06	..	158858	102690	10187	392106.00	444	0.00
2006-07	..	167059	136543	9457	1974072.00	6228	24290.00

टीप / N. A — उपलब्ध नाही / Not Available

आधार - कंपनी व्यवहार खाते, कायदा, न्याय आणि कंपनी व्यवहार, मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source — Department of Company Affairs, Ministry of Law, Justice and company affairs Government of India, New Delhi

31. संयुक्त भांडवली संस्था / JOINT STOCK COMPANIES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 31.2

संयुक्त भांडवली संस्थांची संख्या / Number of Joint Stock Companies
(2010-11)

अनु- क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	मर्यादित भाग-भांडवल असलेल्या कंपनी Companies limited by shares		हमीने मर्यादित असलेल्या कंपनी व नफ्यासाठी काम न करणाऱ्या संघटना Companies limited by guarantee and non-profit associations		एकूण Total (7)	District (2)
		सार्वजनिक Public (3)	खाजगी Private (4)	सार्वजनिक Public (5)	खाजगी Private (6)		
1	मुंबई	3,448	48,434	95	209	52,186	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	47	878	1	6	932	Mumbai Suburban
3	ठाणे	265	6,894	6	16	7,181	Thane
4	रायगड	19	670	2	0	691	Raigad
5	रत्नागिरी	1	50	0	0	51	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	0	38	0	1	39	Sindhudurg
7	नाशिक	45	1,235	1	6	1,287	Nashik
8	धुळे	4	153	0	2	159	Dhule
9	नंदुरबार	2	31	0	0	33	Nandurbar
10	जळगाव	11	291	1	3	306	Jalgaon
11	अहमदनगर	17	274	0	0	291	Ahmednagar
12	पुणे	299	9,641	20	50	10,010	Pune
13	सातारा	15	248	0	0	263	Satara
14	सांगली	10	201	0	2	213	Sangli
15	सोलापूर	36	259	0	0	295	Solapur
16	कोल्हापूर	19	555	4	0	578	Kolhapur
17	औरंगाबाद	29	796	0	5	830	Aurangabad
18	जालना	3	127	1	2	133	Jalna
19	परभणी	3	25	0	0	28	Parbhani
20	हिंगोली	0	5	0	0	5	Hingoli
21	बीड	6	42	0	1	49	Beed
22	नांदेड	3	30	0	0	33	Nanded
23	उस्मानाबाद	6	131	0	0	137	Osmanabad
24	लातूर	6	131	0	0	137	Latur
25	बुलढाणा	1	43	1	0	45	Buldhana
26	अकोला	5	100	0	0	105	Akola
27	वाशिम	0	11	0	0	11	Washim
28	अमरावती	1	135	0	0	136	Amravati
29	यवतमाळ	2	65	0	0	67	Yavatmal
30	वर्धा	6	46	0	0	52	Wardha
31	नागपूर	128	2,532	2	5	2,667	Nagpur
32	भंडारा	1	27	0	0	28	Bhandara
33	गोंदिया	0	30	0	0	30	Gondiya
34	चंद्रपूर	4	87	0	0	91	Chandrapur
35	गडचिरोली	0	8	0	0	8	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		4,440	74,208	134	308	79,090	Maharashtra State

आधार - कंपनी व्यवहार खाते, कायदा, न्याय आणि कंपनी व्यवहार मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source.— Department of Company Affairs, Ministry of Law, Justice and Company Affairs, Government of India, New Delhi

३२. सार्वजनिक अंगिकृत

३२.१ कृषि उद्योग विकास महामंडळ, गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास प्राधिकरण आणि महाराष्ट्र राज्य वित्तीय महामंडळाची या विभागात दिलेली आहे.

32. PUBLIC UNDERTAKINGS

32.1. Data on State Agro-Industries Development Corporation, housing and Area Development Authority and Maharashtra State Financial Corporation are given in this section.

32. सार्वजनिक अंगिकृत / PUBLIC UNDERTAKINGS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 32.1

महाराष्ट्र वित्तीय महामंडळाकडून कारखान्यांना दिलेले कर्ज व कारखान्यांची संख्या

Number of Industries and Amount of Loan advanced by Maharashtra State Financial Corporation

(2010-11)

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

अनु क्रमांक Serial No.	उद्योगाचे प्रकार (2)	कारखान्यांची संख्या Number of units (3)	मंजूर झालेली रक्कम Amount sanctioned (4)	वाटप झालेली रक्कम Amount disbursed (5)	Type of Industry (2)
1	खाणकाम	Nil	Nil	Nil	Mining and Quarrying
2	अन्नपदार्थाचे उत्पादन (पेय पदार्थाचे उत्पादन सोडून)	Nil	Nil	Nil	Food Manufacturing industry (except Beverage industries)
3	कापडाचे उत्पादन	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of Textiles
4	कापडाच्या वस्तूचे उत्पादन, पादत्राणे व इतर सर्व वापरावयाच्या वस्तू	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of footwear and other wearing Apperales and made up textile goods
5	लाकूड व बुचाचे उत्पादन वस्तू (फर्निचर सोडून)	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of wood and cork (except mfg. Of furniture)
6	फर्निचर वगैरे यांचे उत्पादन	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of furniture and fixtures
7	कागद, कागदांच्या वस्तू यांचे उत्पादन	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of paper and paper product
8	मुद्रण, प्रकाशन आणि तत्सम उद्योग	Nil	Nil	Nil	Printing, pub. And allied industries
9	कातडी, कातड्याच्या वस्तूचे उत्पादन	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of leather and leather product
10	रबराचे उत्पादन	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of rubber products
11	रसायने, रासायनिक पदार्थाचे उत्पादन	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of chemical and chemical products
12	पेट्रोलियम व दगडी कोळशाचे उत्पादन	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of products of petroliums and coal
13	अधातू व खनिज पदार्थाचे उत्पादन	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of non-metallic and mineral products
14	मूलभूत धातू उत्पादन	Nil	Nil	Nil	Basic metal industries
15	धातूच्या वस्तूचे उत्पादन (यंत्र व परिवहन सामुग्री सोडून)	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of metal products (except machinery and transport equipments)
16	यंत्रसामुग्री उत्पादन (विद्युत यंत्रसामुग्री सोडून)	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of machinery (except electrical machinery)
17	विद्युत यंत्रसामुग्री, साधने उपकरणे व सुटे भाग	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of electrical machinery, apparatus, appliances etc.
18	परिवहन सामुग्री उत्पादन	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of transport equipments
19	इतर उत्पादक कारखाने	Nil	Nil	Nil	Miscellaneous mfg. Industry
20	विद्युत वायु आणि बाष्प जलनिःसारण सेवा	Nil	Nil	Nil	Electricity gas, steam and sanitary services
21	हॉटेल उद्योग	Nil	Nil	Nil	Hotel industry
22	परिवहन उद्योग (अ) मार्ग परिवहन (ब) जल मार्ग परिवहन	Nil	Nil	Nil	Transport industry (A) Road Transport (B) Water Transport
23	तंबाखुचे उद्योग	Nil	Nil	Nil	Tobacco industry
24	औद्योगिक वसाहती	Nil	Nil	Nil	Industrial estates
25	चलत चित्रपट	Nil	Nil	Nil	Motion picture
एकूण		Nil	Nil	Nil	Total

32. सार्वजनिक अंगिकृत / PUBLIC UNDERTAKINGS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 32.2

गृहनिर्माण विकास मंडळास मिळालेले कर्ज व बांधलेली घरे

Loans Received and Houses Constructed by the Housing Development Board

अनु- क्रमांक Serial No. (1)	वर्ष Year (2)	कर्ज Loans			घरांची संख्या Number of Houses				एकूण Total (10)	
		महाराष्ट्र शासनाकडून (रुपये लाखात) From State Govt. (Rs. in Lakh)	हुडकोकडून (रुपये लाखात) From HUDCO (Rs. in Lakh)	एकूण (रुपये लाखात) Total (Rs. in Lakh)	आर्थिक दुर्बल गट Economically Weaker Section (6)	अल्प उत्पन्न गट Lower Income Group (7)	मध्यम उत्पन्न गट Middle Income Group (8)	उच्च उत्पन्न गट Higher Income Group (9)		
		(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)		
1.	1970-71	...	126.25	—	126.25	450	600	164	—	1,214
2.	1980-81	...	161.45	99.00	260.45	4,513	5,420	704	—	10,637
3.	1990-91	...	897.35	2,194.40	3,091.75	1,179	2,563	708	244	4,694
4.	2000-01	..	3.64	234.29	237.93	1,044	2,462	279	290	4,075
5.	2002-03	..	N.A.	N.A.	N.A.	93	1,796	1,235	516	3,640
6.	2003-04	...	N.A.	N.A.	N.A.	1,580	5,569	1,025	655	8,829
7.	2004-05	...	N.A.	N.A.	N.A.	997	2,860	883	1,254	5,994
8.	2005-06	...	N.A.	N.A.	N.A.	288	90	2,678	128	3,184
9.	2006-07	..	N.A.	N.A.	N.A.	90	2,678	128	1,113	4,009
10.	2007-08	..	N.A.	N.A.	N.A.	1,618	2,723	886	943	6,170
11	2008-09		NIL	NIL	NIL	946	930	1070	500	5119
12	2009-10		NIL	NIL	NIL	2679	4225	657	702	14521
13	2010-11		NIL	NIL	NIL	893	4843	340	447	10884

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 32.2—Contd.

अनु क्रमांक		आर्थिकदृष्टया दुर्बल गट / EWS			अल्प उत्पन्न गट / LIG			मध्यम उत्पन्न गट / MIG			उच्च उत्पन्न गट / HIG			एकूण / Total			District
Serial No.	जिल्हा	गाळे Shops	भूखंड Plots	एकूण Total	गाळे Shops	भूखंड Plots	एकूण Total	गाळे Shops	भूखंड Plots	एकूण Total	गाळे Shops	भूखंड Plots	एकूण Total	गाळे Shops	भूखंड Plots	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1	मुंबई				486		486			0			0	486	0	486	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	858		858	4112		4112	178		178	317		317	5465	0	5465	
3	ठाणे			0			0			0			0	0	0	0	Thane
4	रायगड			0			0			0			0	0	0	0	Raigad
5	रत्नागिरी			0			0			0			0	0	0	0	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग			0			0			0			0	0	0	0	Sindhudurg
7	नाशिक			0			0	11		11	66		66	77	0	77	Nashik
8	धुळे			0	12	50	62		55	55		27	27	12	132	144	Dhule
9	नंदुरबार			0			0			0			0	0	0	0	Nandurbar
10	जळगाव			0	3	767	770		11	11		27	27	3	805	808	Jalgaon
11	अहमदनगर			0			0	12		12			0	12	0	12	Ahmednagar
12	पुणे	35		35	116		116	56		56			0	207	0	207	Pune
13	सातारा			0			0			0			0	0	0	0	Satara
14	सांगली			0			0			0			0	0	0	0	Sangli
15	सोलापूर			0			0			0			0	0	0	0	Solapur
16	कोल्हापूर			0			0			0			0	0	0	0	Kolhapur
17	औरंगाबाद			0			0	48		48	30	8	38	78	8	86	Aurangabad
18	जालना			0			0			0			0	0	0	0	Jalna
19	परभणी		45	45	39		39			0			0	39	45	84	Parbhani
20	हिंगोली			0			0			0			0	0	0	0	Hingoli
21	बीड			0			0			0			0	0	0	0	Beed
22	नांदेड		10	10	155		155			0			0	0	165	165	Nanded
23	उस्मानाबाद			0			0			0			0	0	0	0	Osmanabad
24	लातूर			0			0			0			0	0	0	0	Latur
25	बुलढाणा			0			0			0			0	0	0	0	Buldhana

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 32.2—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
26	अकोला			0			0			0	2		2	2	0	2	Akola
27	वाशिम			0			0			0			0	0	0	0	Washim
28	अमरावती			0			0	16	18	34		17	17	16	35	51	Amravati
29	यवतमाळ			0		76	76			0			0	0	76	76	Yavatmal
30	वर्धा			0			0	19		19			0	19	0	19	Wardha
31	नागपूर			0	75		75			0	32		32	107	0	107	Nagpur
32	भंडारा			0			0			0			0	0	0	0	Bhandara
33	गोंदिया			0			0			0			0	0	0	0	Gondiya
34	चंद्रपूर			0			0			0			0	0	0	0	Chandrapur
35	गडचिरोली			0			0			0			0	0	0	0	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		893	55	948	4843	1048	5891	340	84	424	447	79	526	6523	1266	7789	Maharashtra
																	State

आधार - महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास प्राधिकरण, मुंबई

Source —Maharashtra Housing and Area Development Authority, Mumbai

32. सार्वजनिक अंगिकृत / PUBLIC UNDERTAKINGS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 32.3

महाराष्ट्र कृषी उद्योग विकास महामंडळाची निवडक साध्य विषयक सांख्यिकी

Statistics Relating to Selected Achievements of Maharashtra Agro-Industrial Development Corporation

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	परिमाण	1980-81	1990-91	2000-01	2001-02	2009-10	2010-11	Unit	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
1	रासायनिक खतांचे वाटप									Distribution of Fertilizers:
	(i) व्यापार	मे.टन	65,838	3,07,962	3,64,374	3,23,537	566385	506188	MT	(I) Trading
	(ii) उत्पादन	मे.टन	1,18,726	2,15,266	3,32,665	--	--	--	MT	(ii) Manufacturing
	(अ) एनपीके	मे.टन	--	--	2,46,771	2,50,362	219083	227093	MT	(A) NPK
	(ब) एसएमपी	मे.टन	2,624	5	264	225			MT	(B) SMP
	(iii)	मे.टन	--	--	--	--	65304	85652	MT	(iii) Jypsm
	(क) बायो-फर्टिलायझर	पाकीटे	--	2,97,577	85,630	25	4047		PKTS	(C) Bio-Fertilizers
2	किटकनाशके									Pesticides:
	(अ) व्यापार	मे.टन लिटर	3,069	4,286	1,148	1,131	371	770	MT Liter	(A) Trading
	(ब) उत्पादन	मे.टन लिटर	1,96,464	6,89,570	16,32,930	18,87,072	500	822519	MT Liter	(B) Manufacturing
3	पशुखाद्य									Animal Feed:
	(अ) व्यापार	मे.टन	--	--	193	84	--	--	MT	(A) Trading
	(ब) उत्पादन	मे.टन	47,190	32,645	21,103	20,839	16104	10178	MT	(B) Manufacturing
4	नोगा									Noga
	(अ) व्यापार	मे.टन	669	55	--	--	--	--	MT	(A) Trading
	(ब) उत्पादन	मे.टन	2,525	2,831	2,508	1,712	1965	2101	MT	(B) Manufacturing
5	बीया (व्यापार)	मे.टन	25,670	--	--	--		--	MT	Seed (Trading)
6	बीज रोप (व्यापार)	संख्या	--	56,182	35,880	4,984		--	Nos.	Seedling Plant (Trading)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 32.3—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
7	लोखंड व पोलाद (व्यापार)	मे.टन	1358	1698	--	--	--	--	--	MT Iron and Steel (Trading)
8	ट्रॅक्टर विक्री									Sale of Tractor :
	(अ) महिंद्र	संख्या	--	--	--	--	70	Nos.	36	(A) HMT (Trading)
	(ब) कॅप्टन	संख्या	--	--	--	--	61	Nos.	4	(B) Russian (Trading)
	(क) एसकॉर्ट	संख्या	--	--	--	--	--	Nos.	--	(C) Rumanian (Trading)
	(ड) आयशर	संख्या	--	--	--	--	7	Nos.	3	(D) Hindustan (Trading)
	(इ) अंगद	संख्या	1	--	--	--	1	Nos.	--	(E) Fort (Trading)
	(एफ) जॉन डेअर	संख्या	--	--	81	93	5	Nos.	1	(F) VST
	(जी) फरग्युसन	संख्या	--	--	7	--	-	Nos.		(G) Mahindra (Trading)
	(एच) मित्सुभीषी	संख्या	1	9	--	--	1006	Nos.	1232	(H) Kirloskar (Trading)
	(आय) कृषि व्हेटर	संख्या	431	--	--	--	849	Nos.	1195	(I) Other (Trading)
9	ट्रॅक्टरच्या मुख्य भागाची विक्री	रु.लाखात	7.94	21.34	2,960.00	--	10	Rs.in	1019	Sale of Spare parts of Tractor and Cambines
						7	33	lakh		
10	ट्रॅक्टर दुरुस्तीसाठी मिळालेली रक्कम	रु.लाखात	--	1.69	0.83	--	1101	Rs.in	--	Amount received for Tractor Repairs
								lakh		

आधार - महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ लि. मुंबई

Source — The Maharashtra Agro-Industries Development Corporation Limited, Mumbai

३३. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी :

३३.१ महाराष्ट्र राज्यातील सर्व ग्रामपंचायती, नगरपरिषदा/महानगरपालिका व जिल्हा परिषदा यांचे उत्पन्न व यासंबंधीची माहिती या विभागात दिली आहे.

३३.२. ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्चासंबंधीची माहिती अनुक्रमे सुरुवातीची शिल्लक व अखेरची शिल्लक वगळून दिलेली आहे. उत्पन्न या शीर्षाखाली अनुदाने, कर व इतर उत्पन्न यासंबंधीची स्वतंत्र माहिती दर्शविली आहे. अनुदानामध्ये शासकीय अनुदाने तसेच जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्यांकडून विकासविषयक कामांसाठी मिळालेल्या अनुदानांचा समावेश आहे. शासकीय अनुदाने मुख्यतः जमीन महसूल अनुदान, समीकरण अनुदान व स्थानिक उपकर अनुदान ही आहेत. इतर करांमध्ये ग्रामपंचायतीच्या आकस्मित कर व दर यांचा समावेश आहे तसेच ग्रामपंचायतीच्या इतर उत्पन्नाची साधने म्हणजे अंशदाने, देणग्या, बक्षिसे आणि नियमांचा भंग केल्याबद्दल दंडही आहेत.

३३.३ प्रत्येक नगरपालिकेचे उत्पन्न (१) पट्टी व कर व (२) इतर साधने यानुसार दर्शविले आहे. मुख्यत्वे भत्ता, रस्ते, पाणीपुरवठा, शिक्षण, वैद्यकीय बाबी आणि जमीन महसुलामधील प्रमाणानुसार मिळणारे उत्पन्न टक्केवारी वगैरे यासाठी दिलेल्या शासकीय अनुदानांचा समावेश "इतर साधने" यात आहे. असाधारण उत्पन्नामध्ये कर्जे, आगाऊ रकमा, ठेवी, विक्रीसाठी मिळालेले उत्पन्न यांचा समावेश आहे. याच धर्तीवर महापालिकांच्या उत्पन्नासंबंधीची माहिती दिली आहे. नगरपालिका व महापालिका यांच्या खर्चाचा तपशील नेहमीचा व असाधारण खर्च आणि कर्जे असा स्वतंत्रपणे दिला आहे. नेहमीच्या खर्चाचा तपशील सहा ढोबळ लेखा शीर्षाखाली दर्शविला असून त्यात भांडवली व महसुली खर्च समाविष्ट आहे. मुंबई महापालिकेचे लेखे (१) शहरक्षेत्र, (२) उपनगर क्षेत्र, (३) विस्तारित उपनगर क्षेत्र, (४) शिक्षण निधी, (५) सुधार योजना व (६) शहर व उपनगरे यांसाठी गलिच्छ वस्ती निर्मूलन योजना, या बाबीसाठी स्वतंत्र ठेवले आहेत. सुंपूर्ण मुंबई महापालिकेसाठी एकूण बेरीज ही वरील लेख्यांमध्ये एकत्रिकरण करुण व लेखांतर्गत फेरफार वगळून केली आहे. मात्र यामध्ये बेस्ट उपक्रमांचे उत्पन्न व खर्च यांचा समावेश केला नाही. नागपूर महापालिकेच्या बाबतीत उत्पन्न व खर्च दर्शविताना नागपूर सुधार प्रन्यासचा त्यात समावेश केला नाही. या बाबतीत असे नमूद करण्यात येते की, सर्व नगरपरिषदा व महापालिका उत्पन्न व खर्चाचे लेखे समान पध्दतीने ठेवत नाहीत. परिणामतः तुलनात्मक आकडेवारी तयार करणे फार कठीण जाते. त्यामुळे येथे दिलेली आकडेवारी ही ढोबळमानाने केलेले वर्गीकरण समजावे.

३३.४ जिल्हापरिषदांचे उत्पन्न व खर्च यात अनुक्रमे सुरुवातीची शिल्लक व अखेरची शिल्लक यांचा समावेश नाही. उत्पन्न हे चार उपशिर्षाखाली दर्शविले आहे. ती अशी (१) स्वनिर्मिती, (२) शासकीय अनुदाने, (३) अभिकरण योजनांसाठी अनुदाने व (४) कर्जे, स्वनिर्मित उत्पन्नामध्ये मुख्यत्वे जमीन महसूल, उपकर, स्थानिक उपकर, जमीन महसूल इतर कर व जिल्हापरिषदांना आकारलेले कर व शुल्क यांचा समावेश आहे. शासकीय अनुदानात मुख्यत्वे जमीन महसूल अनुदान, सहेतुक अनुदान,

33. PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS :

33.1 Information on income and expenditure of all Village Panchayats, Municipal Councils, Municipal Corporations and Zilla Parishads is given in this section.

33.2 Income and expenditure of Village Panchayats are exclusive of opening and closing balance respectively. Under income, information is separately shown under grants, taxes and other income, grants include Government grants as well as grants from Zilla Parishads and Panchayat Samitis for development activities, Government grants mainly Land Revenue grants, equalization grants and "Local cess grants." The other taxes include other taxes and fees imposed by the Village Panchayats. Similarly, the other income of Village Panchayats is contributions, donations, gifts and fines for contraventions of rules.

33.3 The receipts position of each Municipal body is shown according to (i) Municipal rates and taxes and (ii) other sources Government grants under other sources are mainly grants on account of dearness allowance, grants for roads, for water-supply, for educational purposes for medical purposes and on account of percentage in land revenue, etc. The income from extraordinary receipts and debts includes loans, advances, deposits, sale-proceeds, etc, similar income position in respect of Municipal Corporations is also given. The expenditure by Municipal Councils and by Municipal Corporations has been shown separately under current and under extraordinary expenditure and debts. The break-up of current expenditure is shown six broad heads of the expenditure and includes both capital and revenue expenditure. The accounts of the Bombay Municipal Corporation are maintained separately for (i) city area, (ii) suburban area, (iii) extended suburban area, (iv) education fund, (v) improvement scheme, and (vi) slum clearance scheme for city and suburban areas. The totals for the entire Bombay Municipal Corporation are arrived at summing up the above accounts excluding the inter-account transfers. They however, do not cover the income and expenditure of Bombay Electricity Supply and Transport Undertakings. In the case of Nagpur Municipal Corporation income and expenditure of Nagpur Improvement Trust is not included. It may be mentioned here that all the Municipalities do not follow a uniform procedure for presentation of statistics regarding income and expenditure, with the result that it was very difficult to build up these statistics on comparable basis. The figures shown in these statements may, therefore, be regarded as only broad distribution into the item shown.

33.4 The receipts and expenditure of the Zilla Parishads are exclusive of opening balance and closing balance, respectively. The receipts are shown under four sub-heads viz. (i) Self-raised resources. (ii) Government grants, (iii) grants for agency schemes and (iv) debt section, Self-raised resources are mainly land revenue cess, local cess, local revenues, other taxes and fees imposed by the Zilla Parishads. While Government grants are mainly land revenue grants, block grants, etc. The expenditure is likewise shown

आस्थापना अनुदान योजना अनुदान गट अनुदान इत्यादींचा समावेश आहे. खर्चाचा तपशील (१) सर्वसाधारण प्रशासन, (२) शिक्षण, (३) समाज विकास, (४) कर्ज विभाग व (५) इतर या पाच भागात दर्शविला आहे. सामुहिक विकासासाठी दर्शविलेल्या खर्चामध्ये संकीर्ण विभाग या शिर्षाखाली खर्चाचा समावेश नाही, तसेच हा खर्च फक्त महसुली खर्च असून त्यात भांडवली खर्च व कर्ज व आगाऊ रकमा यांचा समावेश नाही, परंतु त्यात स्थानिक विकास कामे, अभिकरण योजना, प्रशिक्षण योजना आणि सर्वसाधारण योजना यावरील महसुली खर्चाचा समावेश आहे.

३३.५ सार्वजनिक निवडणूकीचे निकाल लोकसभा व विधानसभा करिता आणि पक्षानुसार झालेले एकूण मतदान इत्यादींची माहिती ह्यात दिलेली आहे.

under five broad heads, viz. (i) General administration, (ii) education, (iii) community development, (iv) debt section and (v) others. The expenditure under community development is exclusive of expenditure under the head miscellaneous departments. It is also restricted to revenue expenditure and does not include capital expenditure and loans and advances. However, it includes revenue expenditure under local development works, agency scheme, training scheme and other general schemes.

33.5 Results of General election of Lok Sabha and Vidhan Sabha partwise votes polled etc. are given this section.

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी / PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / Table No. 33.1

जिल्हा परिषदांचे क्षेत्र, लोकसंख्या, सभासद आणि उत्पन्न व खर्च
Area, Population, Membership and Income & Expenditure of Zilla Parishad
(2009-10)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे (2)	व्यापलेले क्षेत्र चौ.कि.मी. Area Covered Sq.km.	प्रक्षेपित लोकसंख्या Projected Population	सभासदांची संस्था Membership			एकूण उत्पन्न (रुपये लाखात) Total Income (Rs. In lakh)	एकूण खर्च (रुपये लाखात) Total Expenditure (Rs. In lakh)	Districts (2)
				नामनिर्देशित Nominated	निवडून आलेले Elected	एकूण Total			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	9563	8132	0	61	61	68074	63364	Thane
4	रायगड	7162	2208	0	62	62	48245	44707	Raigad
5	रत्नागिरी	8195	1697	0	57	57	49285	44363	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	5222	869	0	48	48	34484	33370	Sindhudurg
7	नाशिक	15538	4994	0	74	74	94953	66303	Nashik
8	धुळे	8061	1708	0	55	55	34722	30980	Dhule
9	नंदुरबार	5035	1312	0	53	53	2165	366	Nandurbar
10	जळगाव	11757	3683	15	68	83	53830	52288	Jalgaon
11	अहमदनगर	17034	4041	0	65	65	80294	74701	Ahmednager
12	पुणे	15637	7233	13	75	88	164162	83217	Pune
13	सातारा	10475	2809	0	67	67	80655	63607	Satara
14	सांगली	8577	2583	10	62	72	53881	51164	Sangli
15	सोलापूर	14886	3850	0	68	68	65267	63065	Solapur
16	कोल्हापूर	7692	3523	0	69	69	124241	60246	Kolhapur
17	औरंगाबाद	10106	2897	0	60	60	58372	49567	Aurangabad
18	जालना	7715	1613	0	55	55	33049	31470	Jalna
19	परभणी	6511	1528	0	52	52	24400	27104	Parbhani
20	हिंगोली	4526	987	0	50	50	26181	20538	Hingoli
21	बीड	10692	2161	0	59	59	59723	58310	Beed
22	नांदेड	10545	2876	0	63	63	62405	59345	Nanded
23	उस्मानाबाद	7550	1487	0	54	54	39419	36009	Osmanabad
24	लातूर	7166	2080	0	58	58	45790	47402	Latur
25	बुलढाणा	9680	2232	0	59	59	53073	48589	Buldhana
26	अकोला	5431	1630	7	52	59	39454	29936	Akola
27	वाशिम	5150	1020	0	50	50	26720	25442	Washim
28	अमरावती	12235	2607	14	59	73	54674	46755	Amravati
29	यवतमाळ	13594	2458	0	63	63	64603	60325	Yavatmal
30	वर्धा	6311	1237	0	51	51	873	708	Wardha
31	नागपूर	9810	4068	0	59	59	53155	31794	Nagpur
32	भंडारा	3890	1136	0	52	52	455	257	Bhandara
33	गोदिया	5430	1201	0	52	52	36239	33170	Godiya
34	चंद्रपूर	11417	2071	0	57	57	47532	43316	Chandrapur
35	गडचिरोली	14477	970	0	51	51	30215	25738	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		307070	84901	59	1940	1999	1710590	1407516	Maharashtra State

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source:- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी / PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / Table No. 33.2

जिल्हा परिषदांच्या प्रमुख शीर्षानुसार उत्पन्न / Income of Zilla Parishad by Major Heads
(2009-10)

(रुपये लाखात/Rs. in Lakhs)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	स्थानिक दर व कर Local Rates & Taxes	शुल्का- पासून उत्पन्न Income From Fees	अनुदाने / Grants					आरंभीची शिल्लक वगळून	Districts
				मालमत्तेवर आधारित Board of Property	शिक्षण Education	वैद्यकीय सेवा Medical Health	सहाय्यक अनुदाने Grant in aid	इतर साधने Other Sources	एकूण उत्पन्न Total Income Excluding Opening Balance	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	1213	1799	0	0	35	59201	2828	68074	Thane
4	रायगड	626	0	0	8	24	43802	683	48245	Raigad
5	रत्नागिरी	676	1	0	2	2	40521	4956	49285	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	263	0	0	39	0	30036	3487	34484	Sindhudurg
7	नाशिक	1918	0	0	8	2	67692	7700	94953	Nashik
8	धुळे	205	2	0	19	1	27560	3903	34722	Dhule
9	नंदुरबार	191	0	0	1	0	121	54	2165	Nandurbar
10	जळगाव	1472	4	0	5	2	52362	-1030	53830	Jalgaon
11	अहमदनगर	1031	164	0	0	1	66800	6807	80294	Ahmednager
12	पुणे	4668	4	0	6	1	72767	8383	164162	Pune
13	सातारा	1044	3	0	40	30	56154	6378	80655	Satara
14	सांगली	164	147	0	31	26	43406	6946	53881	Sangli
15	सोलापूर	584	159	0	82	0	61721	765	65267	Solapur
16	कोल्हापूर	977	0	60683	3	26	55373	4304	124241	Kolhapur
17	औरंगाबाद	89	0	0	8	1	45582	6726	58372	Aurangabad
18	जालना	0	376	0	1	1	28047	3649	33049	Jalna
19	परभणी	197	0	0	1	5	23866	91	24400	Parbhani
20	हिंगोली	263	0	0	5	0	23071	1943	26181	Hingoli
21	बीड	599	0	0	6	3	52114	6434	59723	Beed
22	नांदेड	412	1	0	1	1	61506	42	62405	Nanded
23	उस्मानाबाद	88	2	0	0	0	36832	2119	39419	Osmanabad
24	लातूर	218	0	0	13	14	38246	6946	45790	Latur
25	बुलढाणा	490	0	0	16	13	49733	1433	53073	Buldhana
26	अकोला	473	0	0	451	0	28047	3120	39454	Akola
27	वाशिम	156	0	0	3	6	23457	1239	26720	Washim
28	अमरावती	424	0	0	571	6	49021	3733	54674	Amravati
29	यवतमाळ	135	12	0	1337	0	50285	11792	64603	Yavatmal
30	वर्धा	450	0	0	1	0	103	66	873	Wardha
31	नागपूर	1764	45	0	17914	0	18114	11605	53155	Nagpur
32	भंडारा	1	0	0	23	0	181	24	455	Bhandara
33	गोर्दिया	79	31	0	13	1	27083	7327	36239	Godiya
34	चंद्रपूर	1101	1	0	678	22	35949	5834	47532	Chandrapur
35	गडचिरोली	0	0	0	434	0	24165	2670	30215	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		21971	2751	60683	21720	223	1292918	132957	1710590	Maharashtra State

टिप : रकाना ९ मधील ऋण आकडे वितरीत तरतुदीच्या तुलनेत अर्थोपाय अग्रिम कमी मंजूर असल्याने आहेत.

The negative figures in col.9 shows that the remittance advances are not received to the extent of sanctioned grants.

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source:- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी / PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / Table No. 33.3

जिल्हा परिषदांचा प्रमुख शीर्षानुसार खर्च / Expenditure of Zilla Parishad by Major Heads
(2009-10)

(रुपये लाखात /Rs.in Lakhs)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	आस्थापना Establish- ment	रस्ते Road	शिक्षण Education	वैद्यकीय सेवा Health services	पशुसंवर्धन Animal Husbandary	इतर खर्च Other Expendi- ture	एकूण Total	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	3405	2903	20342	10389	628	15303	52970	Thane
4	रायगड	1689	4112	13810	5843	408	15712	41574	Raigad
5	रत्नागिरी	2570	3286	16329	6980	290	8346	37801	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1045	2591	12250	3797	341	4463	24487	Sindhudurg
7	नाशिक	4161	5183	27934	9130	983	18403	65794	Nashik
8	धुळे	2569	3382	7141	4676	371	10405	28544	Dhule
9	नंदुरबार	70	47	2	53	2	1907	2081	Nandurbar
10	जळगाव	4265	2082	23622	2969	727	7500	41165	Jalgaon
11	अहमदनगर	3126	3625	22485	8507	835	18700	57278	Ahmednagar
12	पुणे	3604	5097	31533	8031	1181	76520	125966	Pune
13	सातारा	1938	4550	17968	7092	631	22500	54679	Satara
14	सांगली	2639	2824	13393	5332	547	17529	42264	Sangli
15	सोलापूर	129	198	146	180	107	3851	4611	Solapur
16	कोल्हापूर	2043	3886	19313	8301	637	16448	50628	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1570	2246	19282	7086	388	11212	41784	Aurangabad
18	जालना	1686	1358	10468	2826	322	7269	23929	Jalna
19	परभणी	2428	1916	11797	2615	308	2893	21957	Parbhani
20	हिंगोली	1525	815	8840	1880	201	3148	16409	Hingoli
21	बीड	3008	2794	19101	6859	469	8359	40590	Beed
22	नांदेड	5834	1661	20664	2956	503	9445	41063	Nanded
23	उस्मानाबाद	2152	1930	13644	4100	402	7224	29452	Osmanabad
24	लातूर	2416	2905	17157	2934	477	11219	37108	Latur
25	बुलढाणा	79	811	153	225	283	2833	4384	Buldhana
26	अकोला	2003	808	11752	2594	253	19980	37390	Akola
27	वाशिम	980	851	8000	2244	189	4369	16633	Washim
28	अमरावती	6372	2083	12793	2158	328	6490	30224	Amravati
29	यवतमाळ	3892	2230	15571	4072	512	17379	43656	Yavatmal
30	वर्धा	97	5	8	241	5	18730	19086	Wardha
31	नागपूर	1223	871	11729	4908	267	16432	35430	Nagpur
32	भंडारा	9	14	90	22	3	226	364	Bhandara
33	गोंदिया	1863	2162	11986	430	269	6099	22809	Gondiya
34	चंद्रपूर	1789	1099	12954	4735	638	17111	38326	Chandrapur
35	गडचिरोली	2073	1268	8707	3985	553	7894	24480	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	74252	71593	440964	138150	14058	415899	1154916	Maharashtra State

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source:- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी / PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 33.4

जिल्ह्यातील ग्रामपंचायती व पंचायत समित्यांची संख्या

Number of Gram Panchayats and Panchayat Samitties by District

(2009-10)

(रुपये लाखात /Rs.in Lakhs)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	पंचायत समिती Panchayat Samitties			ग्रामपंचायत सरपंच संख्या Number of Sarpanch			ग्रामपंचायत पंच संख्या Number of Panch			एकूण उत्पन्न Total income (Rs. in lakh) (13)	एकूण खर्च Total Exp. (Rs. in lakh) (14)	District (2)	
		संख्या Num- ber (3)	सदस्य Mem- ber- ship (4)	स्त्री Women (5)	अ.जा. S.C. (6)	अ.ज. S.T. (7)	एकूण (सर्व साधारण धरुन) Total (8)	स्त्री Women (9)	अ.जा. S. C. (10)	अ.ज. S. T. (11)				एकूण (सर्व साधारण धरुन) Total (12)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	13	131	361	2	414	892	2445	412	2549	8309	8965	8965	Thane
4	रायगड	15	124	269	30	78	813	2180	163	592	7016	19016	19016	Raigad
5	रत्नागिरी	9	120	289	7	6	838	2051	116	14	6574	8352	8352	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	8	100	122	14	2	430	1340	139	5	3616	6058	6058	Sindhudurg
7	नाशिक	15	148	481	51	402	1382	3322	753	3411	11825	9984	9984	Nashik
8	धुळे	4	110	178	21	127	551	1090	318	658	4736	3833	3833	Dhule
9	नंदुरबार	6	107	195	11	259	501	1400	210	2149	4369	3742	3742	Nandurbar
10	जळगाव	15	136	453	62	97	1146	2922	814	1167	10083	9018	9018	Jalgaon
11	अहमदनगर	14	152	354	120	141	1311	2062	1351	1199	11828	8743	8743	Ahmednager
12	पुणे	13	150	391	99	99	1407	2446	1049	958	12129	20768	20768	Pune
13	सातारा	11	134	492	88	9	1509	3730	645	21	12063	9537	9537	Satara
14	सांगली	10	124	188	56	2	702	1732	601	12	6564	6008	6008	Sangli
15	सोलापूर	11	136	193	160	14	1048	1658	1453	625	10020	11100	11100	Solapur
16	कोल्हापूर	12	138	330	106	1	1029	2952	587	11	8984	12563	12563	Kolhapur
17	औरंगाबाद	9	60	269	50	43	852	1618	829	287	6098	3170	3170	Aurangabad
18	जालना	8	110	251	65	6	781	2094	667	69	6328	3756	3756	Jalna
19	परभणी	9	163	278	63	14	704	1637	465	75	5501	5895	5895	Parbhani
20	हिंगोली	5	100	198	52	43	565	1120	435	311	4327	5485	5485	Hingoli
21	बीड	11	120	288	143	4	1019	2001	760	25	8815	1871	1871	Beed
22	नांदेड	16	123	472	161	127	1313	2832	1605	862	10317	4040	4040	Nanded
23	उस्मानाबाद	8	108	205	76	8	622	1606	719	154	5354	4441	4441	Osmanabad
24	लातूर	10	110	266	107	15	787	1762	674	108	5841	5052	5052	Latur
25	बुलढाणा	13	118	219	83	41	866	2323	610	252	7236	7591	7591	Buldhana
26	अोला	7	104	206	54	45	542	1210	399	268	4418	1716	1716	Akola
27	वाशिम	6	100	180	47	30	493	1117	505	293	3856	3439	3439	Washim
28	अमरावती	14	118	316	84	97	843	1898	835	882	7143	4049	4049	Amravati
29	यवतमाळ	16	127	375	107	220	1753	2811	872	1770	9896	3982	3982	Yavatmal
30	वर्धा	8	124	214	64	68	626	1366	514	530	5194	2863	2863	Wardha
31	नागपूर	13	118	241	91	89	776	1967	896	759	6188	7994	7994	Nagpur
32	भंडारा	7	141	182	103	49	723	1323	809	313	5329	3131	3131	Bhandara
33	गोर्दिया	8	104	184	51	68	556	1411	441	593	4576	2860	2860	Godiya
34	चंद्रपूर	15	114	293	77	148	847	2233	826	1301	8346	5453	5453	Chandrapur
35	गडचिरोली	12	102	128	16	209	467	1100	317	1391	3800	1708	1708	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		351	3974	9061	2321	2975	28694	64759	21789	23614	236679	216183	216183	Maharashtra State

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source:- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन आणि निवडणूक सांख्यिकी /PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 33.5

लोकसभेची व विधानसभेची मतदार संख्या

Number of Electors for Lok Sabha and Vidhan Sabha
(2009)

अ. क्र. Sr. No. (1)	जिल्हा (२)	लोकसभा Lok Sabha (3)	विधानसभा Vidhan Sabha (4)	District (2)
1	मुंबई	3105710	2687761	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	6468791	7206080	Mumbai Suburban
3	ठाणे	6401547	6703976	Thane
4	रायगड	1359830	1646911	Raigad
5	रत्नागिरी	1252255	1118630	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	--	593924	Sindhudurg
7	नाशिक	2881352	3782214	Nashik
8	धुळे	1575225	1419243	Dhule
9	नंदुरबार	1455543	965860	Nandurbar
10	जळगाव	2968082	2840170	Jalgaon
11	अहमदनगर	2835841	2920208	Ahmednager
12	पुणे	6635765	6457925	Pune
13	सातारा	1546146	2145250	Satara
14	सांगली	1490571	2276948	Sangli
15	सोलापूर	3152580	2967824	Solapur
16	कोल्हापूर	3041590	2407632	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1417964	2201029	Aurangabad
18	जालना	1426255	1230019	Jalna
19	परभणी	1610088	1162899	Parbhani
20	हिंगोली	1369774	736894	Hingoli
21	बीड	1637239	1698745	Beed
22	नांदेड	1439015	2151682	Nanded
23	उस्मानाबाद	1608852	1129289	Osmanabad
24	लातूर	1509987	1587034	Latur
25	बुलढाणा	1382736	1671689	Buldhana
26	अकोला	1480606	1276091	Akola
27	वाशिम	--	778702	Washim
28	अमरावती	1423855	2004140	Amravati
29	यवतमाळ	1554042	1813467	Yavatmal
30	वर्धा	1408781	941598	Wardha
31	नागपूर	3241820	3543186	Nagpur
32	भंडारा	1450477	836187	Bhandara
33	गोर्दिया	--	870272	Godiya
34	चंद्रपूर	1536352	1560343	Chandrapur
35	गडचिरोली	1285387	634490	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		72954058	75968312	Maharashtra State

आधार – मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source – Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन आणि निवडणूक सांख्यिकी /PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 33.6

लोकसभेची व विधानसभेच्या जिल्हावार एकूण जागा
Number of Lok Sabha and Vidhan Sabha seats by District
(2009)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	लोकसभा Lok Sabha	विधानसभा Vidhan Sabha	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	मुंबई	2	10	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	4	26	Mumbai Suburban
3	ठाणे	4	24	Thane
4	रायगड	1	7	Raigad
5	रत्नागिरी	1	5	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	--	3	Sindhudurg
7	नाशिक	2	15	Nashik
8	धुळे	1	5	Dhule
9	नंदुरबार	1	4	Nandurbar
10	जळगाव	2	11	Jalgaon
11	अहमदनगर	2	12	Ahmednager
12	पुणे	4	21	Pune
13	सातारा	1	8	Satara
14	सांगली	1	9	Sangli
15	सोलापूर	2	11	Solapur
16	कोल्हापूर	2	9	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1	9	Aurangabad
18	जालना	1	5	Jalna
19	परभणी	1	4	Parbhani
20	हिंगोली	1	3	Hingoli
21	बीड	1	6	Beed
22	नांदेड	1	9	Nanded
23	उस्मानाबाद	1	4	Osmanabad
24	लातूर	1	6	Latur
25	बुलढाणा	1	7	Buldhana
26	अकोला	1	5	Akola
27	वाशिम	--	3	Washim
28	अमरावती	1	8	Amravati
29	यवतमाळ	1	7	Yavatmal
30	वर्धा	1	4	Wardha
31	नागपूर	2	12	Nagpur
32	भंडारा	1	3	Bhandara
33	गोदिया		4	Godiya
34	चंद्रपूर	1	6	Chandrapur
35	गडचिरोली	1	3	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	48	288	Maharashtra State

आधार.-मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.- Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 33.7

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक विषयक सांख्यिकी /

तक्ता क्रमांक /

विधानसभा २००९ च्या निवडणूकीत झालेले मतदान, मतांचे शेकडा प्रमाण व पक्षानुसार जिंकलेल्या जागा /

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	इंडियन नॅशनल काँग्रेस Indian National Congress (INC)			राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टी Nationalist Congress Party (NCP)			भारतीय जनता पक्ष Bhartiya Janta Party (BJP)		
			एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	मुंबई	-	-	-	2	0.13	-	-	-	-	-
2	मुंबई उपनगर	-	-	-	5	0.15	-	1	0.04	-	-
3	ठाणे	1	0.04	-	7	0.22	-	1	0.02	-	-
4	रायगड	304	27.16	3	4	0.32	-	1	0.12	-	-
5	रत्नागिरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	सिंधुदुर्ग	-	-	-	-	-	-	25	6.14	-	-
7	नाशिक	14	0.63	-	7	0.30	-	71	3.17	1	-
8	धुळे	7	0.92	-	-	-	-	-	-	-	-
9	नंदुरबार	-	-	-	4	0.68	-	-	-	-	-
10	जळगाव	-	-	-	2	0.14	-	-	0.01	-	-
11	अहमदनगर	-	-	-	4	0.19	-	11	0.53	-	-
12	पुणे	-	-	-	8	0.22	-	-	-	-	-
13	सातारा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	सांगली	-	-	-	1	0.06	-	26	1.68	-	-
15	सोलापूर	87	4.68	1	7	0.36	-	59	3.18	-	-
16	कोल्हापूर	23	1.30	-	-	-	-	189	10.63	1	-
17	औरंगाबाद	-	-	-	5	0.34	-	-	-	-	-
18	जालना	-	-	-	3	0.37	-	-	-	-	-
19	परभणी	6	0.78	-	4	0.53	-	3	0.44	-	-
20	हिंगोली	-	-	-	5	1.02	-	-	-	-	-
21	बीड	10	0.86	-	-	-	-	2	0.20	-	-
22	नांदेड	-	-	-	11	0.77	-	26	1.89	-	-
23	उस्मानाबाद	46	6.31	-	5	0.62	-	-	-	-	-
24	लातूर	2	0.17	-	2	0.17	-	13	1.27	-	-
25	बुलढाणा	3	0.29	-	91	8.17	-	53	4.77	-	-
26	अकोला	-	-	-	128	18.48	1	77	11.14	-	-
27	वाशिम	-	0.08	-	33	7.08	-	2	0.37	-	-
28	अमरावती	-	-	-	14	1.12	-	5	0.43	-	-
29	यवतमाळ	-	-	-	4	0.35	-	2	0.21	-	-
30	वर्धा	-	-	-	2	0.35	-	-	-	-	-
31	नागपूर	-	-	-	13	0.64	-	-	-	-	-
32	भंडारा	-	-	-	1	0.15	-	-	-	-	-
33	गोंदिया	-	-	-	3	0.43	-	1	0.13	-	-
34	चंद्रपूर	-	-	-	4	0.39	-	5	0.49	-	-
35	गडचिरोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
महाराष्ट्र राज्य		504	1.11	4	377	0.83	1	575	1.27	2	

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

TABLE No. 33.7

Election to the Vidhan Sabha 2009 Votes Polled, percentage of Votes Polled and Seats Won According to Parties

Parties									
शिवसेना Shiv Sena (SS)			महाराष्ट्र नवनिर्माण सेना Maharashtra Navnirman sena			बहुजन विकास आघाडी Bahujan Vikas Aaghadi			District
एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे प्रमाण शेकडा % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे प्रमाण शेकडा % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे प्रमाण शेकडा % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	
(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	
259	22.03	-	266	22.64	2	-	-	-	Mumbai
629	18.56	4	818	24.14	4	1	0.02	-	Mumbai Suburban
694	20.86	5	482	14.47	2	208	6.24	2	Thane
167	14.92	1	28	2.53	-	-	-	-	Raigad
264	35.98	3	41	5.59	-	-	-	-	Ratnagiri
93	23.15	-	-	-	-	-	-	-	Sindhudurg
558	24.84	4	239	10.63	3	-	-	-	Nashik
118	14.92	1	1	0.09	-	-	-	-	Dhule
45	6.95	-	-	-	-	-	-	-	Nandurbar
389	22.75	2	42	2.48	-	-	-	-	Jalgaon
424	21.33	3	24	1.19	-	-	-	-	Ahmednager
618	17.56	3	329	9.34	1	-	-	-	Pune
181	13.00	-	6	0.42	-	-	-	-	Satara
68	4.32	-	8	0.53	-	-	-	-	Sangli
140	7.59	-	7	0.38	-	-	-	-	Solapur
292	16.42	3	3	0.14	-	-	-	-	Kolhapur
246	17.93	2	95	6.93	1	-	-	-	Aurangabad
191	23.37	1	45	5.47	-	-	-	-	Jalna
186	24.19	2	2	0.24	-	-	-	-	Parbhani
138	27.26	-	7	1.45	-	-	-	-	Hingoli
33	2.84	-	6	0.54	-	-	-	-	Beed
216	15.50	-	7	0.51	-	-	-	-	Nanded
249	33.90	2	15	2.05	-	-	-	-	Osmanabad
90	8.51	-	14	1.30	-	-	-	-	Latur
216	19.38	2	27	2.38	-	-	-	-	Buldhana
72	10.40	1	10	1.39	-	-	-	-	Akola
32	6.84	-	5	1.09	-	-	-	-	Washim
130	10.48	1	17	1.41	-	-	-	-	Amravati
196	16.92	1	13	1.10	-	-	-	-	Yavatmal
73	11.87	1	4	0.62	-	-	-	-	Wardha
121	6.09	1	12	0.60	-	-	-	-	Nagpur
104	17.96	1	-	-	-	-	-	-	Bhandara
66	10.82	-	-	-	-	-	-	-	Godiya
56	5.67	-	13	1.31	-	-	-	-	Chandrapur
17	3.96	-	1	0.27	-	-	-	-	Gadchiroli
7369	16.26	44	2586	5.71	13	208	0.46	2	Maharashtra State

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	शेतकरी कामगार पक्ष Peasant Workers Party (PWP)			भारतीय बहुजन महासंघ Bhartia Bahujan Mahasandh (BBM)			जन सुराज्य शक्ती Jan Surajya Shakti		
		एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won
(1)	(2)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)
1	मुंबई	-	-	-	2	0.13	-	-	-	-
2	मुंबई उपनगर	-	-	-	5	0.15	-	1	0.04	-
3	ठाणे	1	0.04	-	7	0.22	-	1	0.02	-
4	रायगड	304	27.16	3	4	0.32	-	1	0.12	-
5	रत्नागिरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	सिंधुदुर्ग	-	-	-	-	-	-	25	6.14	-
7	नाशिक	14	0.63	-	7	0.30	-	71	3.17	1
8	धुळे	7	0.92	-	-	-	-	-	-	-
9	नंदुरबार	-	-	-	4	0.68	-	-	-	-
10	जळगाव	-	-	-	2	0.14	-	-	0.01	-
11	अहमदनगर	-	-	-	4	0.19	-	11	0.53	-
12	पुणे	-	-	-	8	0.22	-	-	-	-
13	सातारा	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	सांगली	-	-	-	1	0.06	-	26	1.68	-
15	सोलापूर	87	4.68	1	7	0.36	-	59	3.18	-
16	कोल्हापूर	23	1.30	-	-	-	-	189	10.63	1
17	औरंगाबाद	-	-	-	5	0.34	-	-	-	-
18	जालना	-	-	-	3	0.37	-	-	-	-
19	परभणी	6	0.78	-	4	0.53	-	3	0.44	-
20	हिंगोली	-	-	-	5	1.02	-	-	-	-
21	बीड	10	0.86	-	-	-	-	2	0.20	-
22	नांदेड	-	-	-	11	0.77	-	26	1.89	-
23	उस्मानाबाद	46	6.31	-	5	0.62	-	-	-	-
24	लातूर	2	0.17	-	2	0.17	-	13	1.27	-
25	बुलढाणा	3	0.29	-	91	8.17	-	53	4.77	-
26	अकोला	-	-	-	128	18.48	1	77	11.14	-
27	वाशिम	-	0.08	-	33	7.08	-	2	0.37	-
28	अमरावती	-	-	-	14	1.12	-	5	0.43	-
29	यवतमाळ	-	-	-	4	0.35	-	2	0.21	-
30	वर्धा	-	-	-	2	0.35	-	-	-	-
31	नागपूर	-	-	-	13	0.64	-	-	-	-
32	भंडारा	-	-	-	1	0.15	-	-	-	-
33	गोंदिया	-	-	-	3	0.43	-	1	0.13	-
34	चंद्रपूर	-	-	-	4	0.39	-	5	0.49	-
35	गडचिरोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-
महाराष्ट्र राज्य		504	1.11	4	377	0.83	1	575	1.27	2

TABLE No. 33.7 (Contd.)

Parties									
समाजवादी पार्टी Samajwadi Party (SP)			भारतीय कम्युनिस्ट पार्टी (मार्क्सवादी) Communist Party of India (CPI) (Marxist)			बहुजन समाज पार्टी Bahujan Samaj Party (BSP)			District
एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	
(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(2)
24	2.01	-	-	-	-	18	1.53	-	Mumbai
81	2.39	1	3	0.08	-	38	1.11	-	Mumbai Suburban
76	2.28	2	86	2.57	1	45	1.35	-	Thane
-	-	-	-	-	-	13	1.15	-	Raigad
-	-	-	-	-	-	16	2.12	-	Ratnagiri
-	-	-	-	-	-	5	1.25	-	Sindhudurg
10	0.45	-	99	4.43	-	23	1.03	-	Nashik
-	-	-	-	-	-	34	4.27	-	Dhule
76	11.73	1	8	1.28	-	7	1.14	-	Nandurbar
-	-	-	-	-	-	35	2.04	-	Jalgaon
-	-	-	7	0.38	-	13	0.68	-	Ahmednager
2	0.06	-	3	0.09	-	60	1.70	-	Pune
-	-	-	-	-	-	12	0.84	-	Satara
-	-	-	-	-	-	14	0.92	-	Sangli
25	1.38	-	35	1.87	-	29	1.55	-	Solapur
-	-	-	4	0.22	-	19	1.08	-	Kolhapur
5	0.34	-	-	-	-	22	1.64	-	Aurangabad
-	-	-	-	-	-	22	2.67	-	Jalna
-	-	-	2	0.27	-	25	3.19	-	Parbhani
32	6.40	-	4	0.70	-	32	6.35	-	Hingoli
-	-	-	-	-	-	13	1.15	-	Beed
-	-	-	13	0.90	-	40	2.90	-	Nanded
-	-	-	-	-	-	9	1.17	-	Osmanabad
-	-	-	-	-	-	39	3.70	-	Latur
-	0.03	-	-	-	-	10	0.92	-	Buldhana
3	0.40	-	-	-	-	6	0.93	-	Akola
-	-	-	-	-	-	6	1.28	-	Washim
-	-	-	-	-	-	72	5.82	-	Amravati
-	0.01	-	3	0.27	-	59	5.09	-	Yavatmal
-	-	-	2	0.29	-	43	7.00	-	Wardha
3	0.14	-	1	0.07	-	98	4.97	-	Nagpur
-	-	-	-	-	-	45	7.73	-	Bhandara
-	-	-	-	-	-	50	8.17	-	Godiya
1	0.06	-	-	-	-	63	6.38	-	Chandrapur
-	-	-	-	-	-	31	7.15	-	Gadchiroli
337	0.74	4	270	0.60	1	1066	2.35	-	Maharashtra State

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	भारतीय रिपब्लिकन पार्टी (ए) Republican Party of India (RPI) (A)			राष्ट्रीय समाज पक्ष Rashtriya Samaj Paksha			स्वाभिमानी पक्ष Swabhimani Paksha		
		एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won
(1)	(2)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)
1	मुंबई	20	1.67	-	-	-	-	-	-	-
2	मुंबई उपनगर	43	1.27	-	1	0.02	-	-	-	-
3	ठाणे	19	0.58	-	2	0.06	-	-	-	-
4	रायगड	8	0.71	-	-	-	-	-	-	-
5	रत्नागिरी	4	0.57	-	2	0.26	-	-	-	-
6	सिंधुदुर्ग	-	-	-	1	0.36	-	-	-	-
7	नाशिक	8	0.37	-	-	-	-	7	0.31	-
8	धुळे	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	नंदुरबार	1	0.20	-	-	-	-	-	-	-
10	जळगाव	4	0.24	-	-	-	-	-	-	-
11	अहमदनगर	29	1.46	-	2	0.11	-	47	2.35	-
12	पुणे	69	1.97	-	9	0.26	-	2	0.07	-
13	सातारा	10	0.74	-	27	1.91	-	7	0.53	-
14	सांगली	-	-	-	19	1.21	-	69	4.43	-
15	सोलापूर	-	-	-	5	0.29	-	106	5.74	1
16	कोल्हापूर	-	-	-	-	-	-	107	5.99	-
17	औरंगाबाद	5	0.35	-	8	0.58	-	-	-	-
18	जालना	7	0.86	-	1	0.15	-	2	0.28	-
19	परभणी	-	-	-	9	1.17	-	-	-	-
20	हिंगोली	1	0.11	-	-	-	-	-	-	-
21	बीड	34	2.92	-	14	1.16	-	-	-	-
22	नांदेड	2	0.16	-	2	0.12	-	-	-	-
23	उस्मानाबाद	2	0.23	-	9	1.16	-	-	-	-
24	लातूर	16	1.55	-	75	7.16	1	-	-	-
25	बुलढाणा	1	0.08	-	-	-	-	4	0.40	-
26	अकोला	1	0.19	-	-	-	-	-	-	-
27	वाशिम	1	0.27	-	-	-	-	-	-	-
28	अमरावती	1	0.10	-	1	0.07	-	-	-	-
29	यवतमाळ	2	0.16	-	1	0.06	-	-	-	-
30	वर्धा	1	0.17	-	-	-	-	-	-	-
31	नागपूर	73	3.71	-	-	-	-	-	-	-
32	भंडारा	8	1.41	-	-	-	-	-	-	-
33	गोंदिया	4	0.66	-	-	-	-	-	-	-
34	चंद्रपूर	11	1.08	-	-	-	-	-	-	-
35	गडचिरोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-
महाराष्ट्र राज्य		387	0.85	-	187	0.41	1	352	0.78	1

टीप.-ज्या राजकीय पक्षांना महाराष्ट्रात एकूण मतदान (ग्राह्य मते) १,००,००० पेक्षा कमी आहेत असे पक्षांसंबंधितांची आकडेवारी इतर पक्षांमध्ये घेण्यात आलेली आहे.

TABLE No. 33.7 (Contd.)

Parties						
इतर पक्ष Other Parties			अपक्ष Independent			District
एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	
(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(51)	
33	2.78	-	21	1.78	-	Mumbai
28	0.83	-	146	4.31	-	Mumbai Suburban
54	1.63	-	514	15.44	2	Thane
1	0.12	-	148	13.22	-	Raigad
10	1.42	-	69	9.37	-	Ratnagiri
2	0.45	-	24	6.06	-	Sindhudurg
32	1.44	-	253	11.27	1	Nashik
67	8.41	1	93	11.71	-	Dhule
1	0.12	-	144	22.35	-	Nandurbar
20	1.16	-	229	13.40	1	Jalgaon
9	0.46	-	394	19.81	-	Ahmednager
34	0.96	-	740	21.03	3	Pune
4	0.32	-	447	32.07	3	Satara
20	1.28	-	390	24.85	1	Sangli
9	0.48	-	326	17.62	1	Solapur
17	0.93	-	364	20.45	-	Kolhapur
20	1.47	-	361	26.28	2	Aurangabad
9	1.10	-	126	15.41	1	Jalna
5	0.65	-	231	30.04	1	Parbhani
7	1.47	-	17	3.38	-	Hingoli
7	0.57	-	39	3.35	-	Beed
89	6.38	-	230	16.51	1	Nanded
9	1.26	-	48	6.58	-	Osmanabad
10	0.91	-	68	6.41	-	Latur
14	1.30	-	47	4.19	-	Buldhana
4	0.56	-	95	13.72	1	Akola
2	0.50	-	133	28.07	-	Washim
42	3.39	-	386	31.10	3	Amravati
22	1.94	-	201	17.39	-	Yavatmal
9	1.52	-	149	24.23	1	Wardha
96	4.85	-	191	9.64	-	Nagpur
9	1.60	-	51	8.86	-	Bhandara
3	0.43	-	49	8.05	-	Godiya
66	6.71	-	156	15.89	-	Chandrapur
13	3.13	-	146	34.10	1	Gadchiroli
779	1.72	1	7024	15.50	23	Maharashtra State

Note—Political Parties who got votes (Valid) less than 1,00,000 are taken together in other Parties.

Source.— Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन आणि निवडणूक सांख्यिकी /PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 33.8

लोकसभा व विधानसभा २००९ मधील निवडणूकीत झालेले मतदान

Number of Votes Polled in the Latest Lok Sabha and Vidhan Sabha Election of 2009

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	लोकसभा Lok Sabha			विधानसभा Vidhan Sabha			District (2)
		एकूण मतदान Total Electors (3)	एकूण मते Votes Polled * (4)	टक्केवारी Percentage (5)	एकूण मतदान Total Electors (6)	एकूण मते Votes Polled (7)	टक्केवारी Percentage (8)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुंबई	3105710	1240510	39.94	2687761	1176598	43.78	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	6468791	2724814	42.12	7206080	3386984	47	Mumbai Suburban
3	ठाणे	6401547	2611594	40.80	6703976	3327197	49.63	Thane
4	रायगड	1359830	765159	56.27	1646911	1114856	67.69	Raigad
5	रत्नागिरी	1252255	717586	57.30	1118630	731576	65.40	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	--	--	--	593924	399431	67.25	Sindhudurg
7	नाशिक	2881352	1339460	46.49	3782214	2244229	59.34	Nashik
8	धुळे	1575225	669113	42.48	1419243	791831	55.79	Dhule
9	नंदुरबार	1455543	766019	52.63	965860	644122	66.69	Nandurbar
10	जळगाव	2968082	1376156	46.37	2840170	1701103	59.89	Jalgaon
11	अहमदनगर	2835841	1450135	51.14	2920208	1975657	67.65	Ahmednager
12	पुणे	6635765	3021024	45.53	6457925	3510224	54.36	Pune
13	सातारा	1546146	816259	52.79	2145250	1388385	64.72	Satara
14	सांगली	1490571	774862	51.98	2276948	1561588	68.58	Sangli
15	सोलापूर	3152580	1662702	52.74	2967824	1842426	62.08	Solapur
16	कोल्हापूर	3041590	2001525	65.81	2407632	1771783	73.59	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1417964	730736	51.53	2201029	1369741	62.23	Aurangabad
18	जालना	1426255	797037	55.88	1230019	815200	66.28	Jalna
19	परभणी	1610088	870667	54.08	1162899	765478	65.82	Parbhani
20	हिंगोली	1369774	817278	59.67	736894	504798	68.50	Hingoli
21	बीड	1637239	1073908	65.59	1698745	1164595	68.56	Beed
22	नांदेड	1439015	774234	53.80	2151682	1389392	64.57	Nanded
23	उस्मानाबाद	1608852	924148	57.44	1129289	731952	64.82	Osmanabad
24	लातूर	1509987	829106	54.91	1587034	1050709	66.21	Latur
25	बुलढाणा	1382736	852340	61.64	1671689	1108524	66.31	Buldhana
26	अकोला	1480606	737613	49.82	1276091	690469	54.11	Akola
27	वाशिम	--	--	--	778702	470793	60.46	Washim
28	अमरावती	1423855	732345	51.43	2004140	1234018	61.57	Amravati
29	यवतमाळ	1554042	839370	54.01	1813467	1153686	63.62	Yavatmal
30	वर्धा	1408781	768532	54.55	941598	615170	65.33	Wardha
31	नागपूर	3241820	1518941	46.85	3543186	1976155	55.77	Nagpur
32	भंडारा	1450477	1029304	70.96	836187	575852	68.87	Bhandara
33	गोर्दिया	--	--	--	870272	607348	69.79	Godiya
34	चंद्रपूर	1536352	897606	58.42	1560343	979900	62.80	Chandrapur
35	गडचिरोली	1285387	836039	65.04	634490	426561	67.23	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		72954058	36966122	50.67	75968312	45198331	59.50	Maharashtra State

* Excluding Postal Votes.

आधार.—मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन आणि निवडणूक विषयक सांख्यिकी /PUBLIC ADMINISTRATION & ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 33.9

भारतातील विधानसभा व लोकसभेच्या जागा

Number of Lok Sabha and Vidhan Sabha Seats in India

अ. क्र. Sr. No.	राज्य/केंद्रशासित प्रदेश	लोकसभा Lok Sabha (2009)	विधानसभा Vidhan Sabha (2009)	State/ Union Territory
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
I - राज्य		States		
1	आंध्र प्रदेश ..	42	294	... Andhra Pradesh
2	अरुणाचल प्रदेश ..	2	60	... Arunachal Pradesh
3	आसाम ..	14	126	... Assam
4	बिहार ..	40	324	... Bihar
5	गोवा ..	2	40	... Goa
6	गुजरात ..	26	182	... Gujraath
7	हरियाणा ..	10	90	... Hariyana
8	हिमाचल प्रदेश ..	4	68	... Himachal Pradesh
9	जम्मू आणि काश्मिर ..	6	87*	... Jammu and Kashmir
10	कर्नाटक ..	28	224	... Karnataka
11	केरळ ..	20	140	... Kerala
12	मध्यप्रदेश ..	29	230	... Madhya Pradesh
13	महाराष्ट्र ..	48	288	... Maharashtra
14	मणीपूर ..	2	60	... Manipur
15	मेघालय ..	2	60	... Meghalaya
16	मिझोराम ..	1	40	... Mizoram
17	नागालँड ..	1	60	... Nagaland
18	ओरीसा ..	21	147	... Orissa
19	पंजाब ..	13	116	... Punjab
20	राजस्थान ..	25	200	... Rajasthan
21	सिक्कीम ..	1	32	... Sikkim
22	तामीळनाडू ..	39	234	... Tamil Nadu
23	त्रिपूरा ..	2	60	... Tripura
24	उत्तरप्रदेश ..	80	403	... Uttar Pradesh
25	पश्चिम बंगाल ..	42	294	... West Bengal
26	छत्तीसगड ..	11	90	... Chattisgarh
27	झारखंड ..	14	81	... Zharkhand
28	उत्तराखंड ..	5	69	... Uttarakhand
II- केंद्रशासित प्रदेश		Union Territory		
29	अंदमान निकोबार ..	1	1	... Andaman Nicobar Island
30	चंदीगड ..	1	-	... Chandigarh
31	दादरा नगर हवेली ..	1	-	... Dadra-Nagar Haveli
32	दिल्ली ..	7	70	... Delhi
33	दमण आणि दिव ..	1	-	... Daman and Div
34	लक्षद्विप ..	1	-	... Lakshadweep
35	पाँडेचरी ..	1	30	... Pondicherry
एकूण ..		543	4,119	... Total

टिप.—* घटनेनुसार जम्मू आणि काश्मिरमधील (पाकिस्तान व्याप्त काश्मिर) २४ राखलेल्या विधानसभेवर जागा वगळून.

Note.— * Excluding the 24 seats of Jammu & Kashmir Legislative Assembly earmarked to Pak occupied Kashmir as per the Constitution.

आधार.—मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक विषयक सांख्यिकी/

तक्ता क्रमांक/

ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च

(2008-

अ.क्र.	जिल्हा	ग्रामपंचायतीची संख्या	सामिल केलेली गावे	लोकसंख्या (हजारात)	एकूण अंशदाने, देणग्या व बक्षिसे	इमारती व जमिन यावरील कर	उत्पन्न / Income
Sr. No.		Number of Villages Panchayats	Number of Villages Covered	Population (In '000')	Total Grants Contributions & Donations	Taxes on Buildings & Lands	Octroi
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई						
2	मुंबईउपनगर						
3	ठाणे	968	1766	8132	36553	381796	3317
4	रायगड	821	1904	2208	143216	345282	12720
5	रत्नागिरी	848	1494	1697	148780	171456	206
6	सिंधुदुर्ग	430	739	869	30543	57138	0
7	नाशिक	1380	1935	4994	97091	179254	94
8	धुळे	551	681	1708	105355	53233	0
9	नंदुरबार	501	944	1312	56091	21817	2069
10	जळगाव	1152	1491	3683	344485	126244	0
11	अहमदनगर	1311	1583	4041	175	72	3
12	पुणे	1401	1866	7233	111818	404917	0
13	सातारा	1507	1779	2809	44019	146289	21572
14	सांगली	705	727	2583	21739	96276	454
15	सोलापूर	1148	1148	3850	53002	104002	22057
16	कोल्हापूर	1028	1214	3523	87305	176118	0
17	औरंगाबाद	852	1294	2897	101265	11958	0
18	जालना	781	781	1613	9390	23217	13
19	परभणी	704	841	1528	8313	23456	0
20	हिंगोली	565	721	987	51201	24951	1209
21	बीड	1020	1365	2161	27699	35929	1144
22	नांदेड	1313	1575	2876	14325	61297	0
23	उस्मानाबाद	622	714	1487	16615	30603	0
24	लातूर	787	922	2080	76934	52529	49
25	बुलढाणा	866	1335	2232	47752	47191	0
26	अकोला	542	998	1630	32166	31139	0
27	वाशिम	493	789	1020	9036	28438	179
28	अमरावती	843	1848	2607	40961	50185	565
29	यवतमाळ	1044	1980	2458	35739	107991	4982
30	वर्धा	516	1036	1237	33010	44521	0
31	नागपूर	777	1886	4068	33509	179389	0
32	भंडारा	516	870	1136	20545	71489	0
33	गोर्दिया	556	954	1201	19586	34997	0
34	चंद्रपूर	846	1791	2071	22	104	1
35	गडचिरोली	457	1656	970	10536	40678	0
	महाराष्ट्र राज्य	27851	42627	84901	1868776	3163956	70634

आधार.— अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTROL STATISTICS

TABLE No. 33.10

Income and Expenditure of village Panchayat
09)

(रुपये हजारत/Rs. in Thousands)

उत्पन्न / Income					District
इतर कर व शुल्क Other Taxes and Fees (9)	एकूण कर व दर (स्तंभ ७ ते ९) Total Taxes & Fees (col. 7 to 9) (10)	सुरुवातीची शिल्लक धरुन इतर मार्गाने मिळालेले उत्पन्न Income from Other Sources Including Opening Bal. (11)	एकूण उत्पन्न (स्तंभ ६+१०+११) Total Income (col. 6+10+11) (12)	एकूण खर्च Total Expenditure (13)	
					Mumbai
					Mumbai Suburban
17400	402513	352608	791674	635080	Thane
14928	372930	863001	1379147	2067322	Raigad
22625	194287	291565	634632	312504	Ratnagiri
3011	60149	313028	403720	289674	Sindhudurg
78551	257899	403924	758914	493476	Nashik
37966	91199	175060	371614	305895	Dhule
56668	80554	228280	364925	196934	Nandurbar
31929	158173	1469189	1971847	714777	Jalgaon
5	80	488	743	527	Ahmednagar
56630	461547	792222	1365587	992243	Pune
21247	189108	418883	652010	529003	Satara
17878	114608	348365	484712	325072	Sangli
48713	174772	475659	703433	606607	Solapur
129380	305498	546247	939050	709737	Kolhapur
0	11958	471235	584458	300305	Aurangabad
42574	65804	218901	294095	260616	Jalna
22844	46300	460518	515131	354269	Parbhani
17296	43456	304166	398823	230133	Hingoli
26819	63892	77385	168976	115699	Beed
21188	82485	235069	331879	263952	Nanded
38337	68940	283156	368711	358819	Osmanabad
41548	94126	326024	497084	438350	Latur
66942	114133	292054	453939	373560	Buldhana
3821	34960	89225	156351	109910	Akola
14239	42856	226029	277921	159605	Washim
21457	72207	190508	303676	169943	Amravati
6658	119631	333904	489274	337815	Yavatmal
26003	70524	135556	239090	170478	Wardha
18473	197862	452080	683451	431529	Nagpur
43587	115076	102734	238355	145041	Bhandara
3617	38614	180117	238317	184878	Gondiya
6	111	243	376	202	Chandrapur
4240	44918	79340	134794	77138	Gadchiroli
956580	4191170	11136763	17196709	12661093	Maharashtra State

Source .- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी/

तक्ता क्रमांक/

जिल्हानिहाय नगरपरिषदा, कटकमंडळे आणि महानगरपालिका यांचे उत्पन्न/

अ. क्र.	नागरी स्वराज्य संस्थांची		दर व कर / Rates and Taxes					अनुदाने / Grants		
	जिल्हा	संख्या No. of urban LSG Institutions	सुरुवातीची शिल्लक Opening Balance	जकात Octroi	घर व जमिनीवरील कर Taxes on Houses & Lands	इतर कर व शुल्क Other Taxes & Fees	एकूण (4+5+6) Total	शासकीय Govt.	इतर Other	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	ठाणे	9	921857	0	356192	277600	633792	948296	106516	1054812
2	रायगड	11	326868	0	155419	40047	195466	656312	96140	752452
3	रत्नागिरी	4	167551	0	59091	14182	73273	233806	8486	242292
4	सिंधुदुर्ग	3	63583	0	10354	1135	11489	81395	14684	96079
5	नाशिक	8	101925	0	44133	7753	51886	264460	37081	301541
6	अहमदनगर	8	69854	0	46965	31749	78714	260680	95652	356332
7	नंदुरबार	4	59221	111	54543	13574	68228	138962	2220	141182
8	धुळे	2	25534	0	18592	15235	33827	172595	21235	193830
9	जळगांव	13	162406	0	127020	47147	174167	564167	46199	610366
10	पुणे	11	458651	0	109962	49985	159947	483489	124247	607736
11	सांगली	4	195076	0	28929	10119	39048	392626	39111	431737
12	सातारा	8	240266	8726	101107	41781	151614	277853	73595	351448
13	सोलापूर	9	322683	0	71010	46025	117035	326893	75184	402077
14	कोल्हापूर	9	194024	7123	119238	24898	151259	657769	78320	736089
15	औरंगाबाद	6	208608	0	16137	3864	20001	180152	75853	256005
16	परभणी	8	129433	0	40410	16639	57049	365799	167940	533739
17	हिंगोली	3	159285	0	16756	504	17260	100097	27646	127743
18	जालना	4	171944	0	22305	7627	29932	309185	87023	396208
19	नांदेड	11	176008	722	18471	9768	28961	243250	79374	322624
20	लातूर	5	610933	2	36504	25680	62186	616518	18210	634728
21	उस्मानाबाद	8	161609	0	27376	4940	32316	244257	50824	295081
22	बीड	6	80476	0	35109	2708	37817	416120	114304	530424
23	नागपूर	10	289889	0	35612	27792	63404	499286	71193	570479
24	भंडारा	3	109730	0	21056	6117	27173	254079	50486	304565
25	गोंदिया	2	71668	0	19532	1845	21377	176412	80739	257151
26	वर्धा	6	123050	0	62377	23241	85618	368379	45769	414148
27	चंद्रपूर	7	295142	0	69453	7251	76703	634429	67142	701571
28	गडचिरोली	2	112565	0	9247	3579	12826	86893	15095	101988
29	अमरावती	10	217542	115	35966	13103	49184	561024	68247	629271
30	बुलढाणा	11	228967	954	84609	29967	115530	608467	94879	703346
31	अकोला	5	54904	0	11078	4605	15683	197381	34099	231480
32	वाशिम	4	80236	0	30175	7909	38084	198278	45078	243356
33	यवतमाळ	8	432473	0	46111	4823	50934	455977	44360	500337
	नगरपरिषद	222	7023961	17753	1940839	823192	2781783	11975286	2056931	14032217
	एकूण नगरपंचायत	3	82038	0	13181	6205	19386	45488	131180	176668
	एकूण महानगरपालिका	22	14260981	49341440	15247080	3636121	68224641	5838653	6527790	12366443
	कटकमंडळे	7	244246	212494	310035	148085	670614	38930	68914	107844
	महाराष्ट्र	254	21611226	49571687	17511135	4613603	71696424	17898357	8784815	26683172

आधार.— अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

TABLE No. 33.11 (A)

Districtwise Income of Municipal Councils, Cantonment Boards and Municipal Corporations (2007-08)

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

शैक्षणिक संस्थांकडील फी	इतर साधने / Other Sources				असाधारण उत्पन्न, कर्जे व वाणिज्यिक		एकूण District
	बाजार व कत्तलखाने	पालिका मालमत्तेपासून उत्पन्न	संकीर्ण Miscellaneous	एकूण Total	संस्थेचे उत्पन्न Extra Ordinary	एकूण Grand Total	
Fees From Educational Institutions (12)	Market and Slaughter Houses (13)	Revenue derived From Property (14)	(15)	(4+8+11+12+ 13+14+15) (16)	Income, Debts & Income of Commercial Enterprises (17)	(18)	(2)
185	22194	343523	401170	766887	93384	2548875	Thane
0	7081	148268	59418	214767	152920	1315605	Raigad
0	902	47921	52842	101665	38252	455482	Ratnagiri
0	1690	22368	33025	57083	14306	178957	Sindhudurg
180	1936	40255	8230	50421	82112	485960	Nashik
0	2895	31658	77461	112014	63772	610832	Dhule
113	921	17793	5853	24567	32737	266714	Nandurbar
0	678	33743	18503	52924	27030	307611	Jalgaon
539	5891	80668	51607	138166	89681	1012380	Ahmednager
0	3535	125303	93224	222062	55614	1045359	Pune
0	2581	35824	41811	80216	16538	567539	Satara
2444	10791	71357	31373	113521	41559	658142	Sangli
11	2612	91217	36141	129970	92689	741771	Solapur
240	3619	94988	64442	163049	126375	1176772	Kolhapur
154	2056	22227	8769	33052	102575	411633	Aurangabad
19	1451	35778	9758	46987	10685	648460	Jalna
6	442	21453	0	21895	0	166898	Parbhani
2	5701	26228	1602	33531	68939	528610	Hingoli
48	1107	25638	20150	46895	21303	419783	Beed
0	4293	43012	6611	53916	104752	855582	Nanded
18	1870	37438	105935	145243	7952	480592	Osmanabad
0	2649	82702	60420	145771	49302	763314	Latur
1659	3848	63705	29783	97336	154974	886193	Buldhana
44	1495	28506	26215	56216	5001	392955	Akola
184	905	16278	114390	131573	6960	417061	Washim
42	898	18310	11579	30787	16407	546960	Amravati
101	3692	45640	78037	127368	43071	948714	Yavatmal
1	226	11842	5979	18047	591	133452	Wardha
28260	3042	39514	38182	80738	22417	781610	Nagpur
703	4683	32896	50133	87712	36285	942873	Bhandara
9	1090	11807	26766	39663	4195	291021	Godiya
32	815	17552	27519	45886	29683	357009	Chandrapur
48	4719	41686	36082	82487	5258	639016	Gadchiroli
35042	112308	1807098	1633010	3552415	1617319	21983735	Nagar Parishad
0	977	10363	2498	13838	29610	239502	Nagar Panchayat
179132	3477197	10550074	20967256	65573423	15833836	134689126	Mahanagarpalika
244	36088	702236	627	739195	610074	2066860	Cantontment Board
214418	3626570	13069771	22603391	69878871	18090839	158979223	Maharashtra State

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी/

तक्ता क्रमांक/

जिल्हानिहाय नगरपरिषदा, कटकमंडळे आणि महानगरपालिका यांचे उत्पन्न/
(2007-

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा/नगरपरिषदा/ महानगरपालिका	सुरुवातीची शिल्लक Opening Balance	दर व कर / Rates and Taxes				अनुदाने / Grants		
			जकात Octroi	घर व जमिनीवरील कर Taxes on Lands & Houses	इतर कर कर व शुल्क Other Taxes and Fees	एकूण Total (4+5+6)	शासकीय Govt. Grants	इतर Other	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	विरार	48,490	0	59,660	1,02,617	1,62,277	69,664	500	70,164
2	नालासोपारा	2,92,647	0	1,07,073	1,28,369	2,35,442	1,12,031	13,066	1,25,097
3	अंबरनाथ	2,43,377	0	55,855	4,854	60,709	3,06,809	18,989	3,25,798
4	नवघर माणिपूर	1,77,226	0	58,715	18,862	77,577	1,24,610	9,105	1,33,715
5	वसई	13,317	0	10,887	1,492	12,379	46,560	4,978	51,538
6	डहाणे	11,237	0	14,664	1,336	16,000	90,353	36,432	1,26,785
7	कुळगाव बदलापूर	60,797	0	40,028	15,528	55,556	1,34,724	11,842	1,46,566
8	पालघर	55,694	0	7,556	2,315	9,871	39,905	9,831	49,736
9	जव्हार	19,072	0	1,754	2,227	3,981	23,640	1,773	25,413
	ठाणे-एकूण	9,21,857	0	3,56,192	2,77,600	6,33,792	9,48,296	1,06,516	10,54,812
10	पनवेल	91,821	0	44,581	25,276	69,857	1,07,267	5,583	1,12,850
11	खोपोली	31,925	0	43,327	4,907	48,234	1,89,260	13,800	2,03,060
12	अलिबाग	49,407	0	12,505	1,728	14,233	43,641	3,719	47,360
13	महाड	11,488	0	7,350	26	7,376	42,021	5,265	47,286
14	पेण	7,971	0	13,806	2,298	16,104	56,930	7,446	64,376
15	रोहा	43,135	0	6,031	2,071	8,102	49,575	3,814	53,389
16	उरण	4,961	0	10,465	1	10,466	46,046	1,685	47,731
17	मुरुड जंजिरा	5,470	0	2,347	1,658	4,005	18,736	646	19,382
18	श्रीवर्धन	27,123	0	2,391	1,773	4,164	29,593	7,724	37,317
19	माथेरान	33,653	0	2,171	309	2,480	51,639	40,455	92,094
20	कर्जत	19,914	0	10,445	0	10,445	21,604	6,003	27,607
	रावगड-एकूण	3,26,868	0	1,55,419	40,047	1,95,466	6,56,312	96,140	7,52,452
21	रत्नागिरी	45,848	0	31,169	12,738	43,907	1,16,823	3,382	1,20,205
22	चिपळूण	66,277	0	19,667	912	20,579	62,590	1,132	63,722
23	खेड	39,293	0	6,109	375	6,484	32,112	664	32,776
24	राजापूर	16,133	0	2,146	157	2,303	22,281	3,308	25,589
	रत्नागिरी-एकूण	1,67,551	0	59,091	14,182	73,273	2,33,806	8,486	2,42,292
25	सावंतवाडी	38,322	0	4,396	209	4,605	34,984	7,070	42,054
26	वेंगुर्ला	6,823	0	2,202	739	2,941	20,923	1,685	22,608
27	मालवण	18,438	0	3,756	187	3,943	25,488	5,929	31,417
	सिंधुदुर्ग-एकूण	63,583	0	10,354	1,135	11,489	81,395	14,684	96,079
28	येवला	2,976	0	11,111	538	11,649	23,549	581	24,130
29	मनमाड	3,538	0	5,030	6,411	11,441	98,367	576	98,943

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

TABLE No. 33.11 (B)

Districtwise Income of Municipal Councils, Cantonment Boards and Municipal Corporations

-08)

(रुपये हजारात/Rs. in '000)

इतर साधने / Other Sources					असाधारण उत्पन्न कर्जे व वाणिज्यिक संस्थेचे उत्पन्न		एकूण	District Municipal Councils & Corporations (2)
शैक्षणिक संस्थांकडील फी	बाजार व कत्तलखाने	पालिका मालमत्तेपासून उत्पन्न	संकीर्ण Miscellaneous	एकूण Total (11+12+13+14)	Extra Ordinary Income, Debts & Income from Commercial Enterprises (16)	एकूण Grand Total (17)		
Fees From Educational Institutions (11)	Market and Slaughter Houses (12)	Revenue derived From Property (13)	(14)	(15)	(16)	(17)		
182	7,976	1,29,582	60,578	1,98,136	29,588	4,60,165	Virar	
0	3,486	16,823	1,17,879	1,38,188	35,699	5,34,426	Nalasopara	
3	6,090	50,519	1,02,606	1,59,215	11,145	5,56,867	Ambarnath	
0	2,156	96,317	67,496	1,65,969	0	3,77,261	Navghar-manik	
0	1,218	16,035	9,389	26,642	6,605	97,164	Wasai	
0	0	3,534	3,249	6,783	76	1,49,644	Dahane	
0	400	20,032	34,463	54,895	8,313	2,65,330	Kulgaon-badlapur	
0	770	9,633	4,927	15,330	0	74,937	Palghar	
0	98	1,048	583	1,729	1,958	33,081	Jawhar	
185	22,194	3,43,523	4,01,170	7,66,887	93,384	25,48,875	Thane- Total	
0	4,158	59,653	19,064	82,875	43,807	3,09,389	Panvel	
0	3	13,950	2,195	16,148	76,469	3,43,911	Khopoli	
0	239	7,724	6,845	14,808	3,232	79,633	Alibagh	
0	228	23,131	6,204	29,563	6,076	90,301	Mahad	
0	1,135	15,593	0	16,728	9,362	1,06,570	Pen	
0	495	6,057	262	6,814	4,012	72,317	Roha	
0	672	6,306	4,916	11,894	3,552	73,643	Uran	
0	72	578	2,034	2,684	1,318	27,389	Murud-Janjira	
0	73	3,360	390	3,823	2,111	47,415	Shrivardhan	
0	4	2,201	9,789	11,994	99	1,06,667	Matheran	
0	2	9,715	7,719	17,436	2,882	58,370	Karjat	
0	7,081	1,48,268	59,418	2,14,767	1,52,920	13,15,605	Raigad- Total	
0	367	31,589	14,458	46,414	10,549	2,21,075	Ratnagiri	
0	31	8,945	31,611	40,587	20,040	1,44,928	Chiplun	
0	5	4,645	1,796	6,446	5,916	51,622	Khed	
0	499	2,742	4,977	8,218	1,747	37,857	Rajapur	
0	902	47,921	52,842	1,01,665	38,252	4,55,482	Ratnagiri- Total	
0	797	15,339	28,789	44,925	5,848	97,432	Sawantwadi	
0	489	3,916	998	5,403	1,901	32,853	Vengurla	
0	404	3,113	3,238	6,755	6,557	48,672	Malwan	
0	1,690	22,368	33,025	57,083	14,306	1,78,957	Sindhudurg- Total	
0	966	1,870	6,778	9,614	4,159	49,552	Yewala	
172	205	12,096	1,452	13,753	23,923	1,48,060	Manmad	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
30	इंगतपुरी	23,625	0	3,468	241	3,709	37,526	4,911	42,437
31	नांदगांव	12,467	0	2,224	99	2,323	17,533	5,300	22,833
32	सिन्नर	23,678	0	5,666	326	5,992	24,633	10,473	35,106
33	त्र्यंबकेश्वर	17,327	0	3,102	0	3,102	8,029	241	8,270
34	भगूर	12,401	0	1,051	112	1,163	21,765	2,409	24,174
35	सटाणा	5,913	0	12,481	26	12,507	33,058	12,590	45,648
	नाशिक-एकूण	1,01,925	0	44,133	7,753	51,886	2,64,460	37,081	3,01,541
36	शिरपूर वरवाडे	19,286	0	11,835	14,501	26,336	1,09,931	20,944	130,875
37	दोंडाईचा वरवाडे	6,248	0	6,757	734	7,491	62,664	291	62,955
	धुळे-एकूण	25,534	0	18,592	15,235	33,827	1,72,595	21,235	1,93,830
38	नंदुरबार	31,823	0	34,141	7,078	41,219	74,389	49	74,438
39	शहादा	9,456	0	8,284	6,082	14,366	31,496	98	31,594
40	तळोदा	11,909	0	3,687	134	3,821	13,037	1,187	14,224
41	नवापूर	6,033	111	8,431	280	8,822	20,040	886	20,926
	नंदूरबार-एकूण	59,221	111	54,543	13,574	68,228	1,38,962	2,220	1,41,182
42	भुसावळ	22,910	0	39,787	15,227	55,014	1,49,597	33,405	1,83,002
43	अमळनेर	8,247	0	18,990	7,026	26,016	99,193	88	99,281
44	चोपडा	41,546	0	9,401	3,461	12,862	32,728	91	32,819
45	चाळीसगांव	18,380	0	20,303	19,091	39,394	67,845	843	68,688
46	पाचोरा	3,515	0	9,004	713	9,717	33,871	8	33,879
47	फैजपूर	23,919	0	3,385	194	3,579	22,897	2,016	24,913
48	यावल	993	0	3,050	202	3,252	19,121	3,281	22,402
49	रावेर	3,302	0	3,767	165	3,932	18,066	55	18,121
50	सावदा	1,091	0	3,227	264	3,491	23,373	5,467	28,840
51	पारोळा	8,922	0	2,500	153	2,653	19,944	0	19,944
52	धरणागांव	1,807	0	3,483	175	3,658	15,641	424	16,065
53	एरंडोल	2,343	0	5,428	201	5,629	25,903	190	26,093
54	जामनेर	25,431	0	4,695	275	4,970	35,988	331	36,319
	जळगाव-एकूण	1,62,406	0	1,27,020	47,147	1,74,167	5,64,167	46,199	6,10,366
55	श्रीरामपुर	2,891	0	15,310	13,736	29,046	80,588	47,253	1,27,841
56	संगमनेर	10,596	0	2,070	986	3,056	8,091	2,838	10,929
57	कोपरगांव	9,297	0	11,561	3,791	15,352	39,975	17,313	57,288
58	राहुरी	12,689	0	6,223	6,830	13,053	31,872	8,371	40,243
59	राहाता	13,893	0	1,288	1,508	2,796	28,011	2,470	30,481
60	श्रीगोंदा	3,240	0	5,271	1,866	7,137	11,518	5,904	17,422
61	देवळाली प्रवरा	2,897	0	2,580	733	3,313	33,109	11,073	44,182
62	पाथर्डी	14,351	0	2,662	2,299	4,961	27,516	430	27,946
	अहमदनगर-एकूण	69,854	0	46,965	31,749	78,714	2,60,680	95,652	3,56,332
63	बारामती	1,95,616	0	19,897	12,181	32,078	1,69,571	29,560	1,99,131
64	लोणावळा	71,257	0	31,180	3,009	34,189	49,076	5,424	54,500
65	तळेगाव दाभाडे	32,804	0	21,045	10,024	31,069	44,128	2,332	46,460
66	दौंड	62,453	0	5,346	30	5,376	30,461	2,194	32,655
67	इंदापूर	21,226	0	3,845	3,181	7,026	14,797	42,294	57,091

TABLE No. 33.11 (B) -Contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
8	203	6,697	0	6,900	18,584	71,630	Egatpuri
0	6	3,995	0	4,001	1,865	31,022	Nandgaon
0	0	9,620	0	9,620	5,508	56,226	Sinner
0	3	2,621	0	2,624	3,564	17,560	Trimbekeshwar
0	553	1,431	0	1,984	2,394	29,715	Bagur
0	0	1,925	0	1,925	22,115	82,195	Satana
180	1,936	40,255	8,230	50,421	82,112	4,85,960	Nashik-Total
0	27	24,061	7,607	31,695	9,947	1,98,853	Shirpur-varwade
0	651	9,682	10,896	21,229	17,083	1,08,758	Dondaicha varwade
0	678	33,743	18,503	52,924	27,030	3,07,611	Dhule-Total
0	383	8,858	0	9,241	26,606	1,51,504	Nandurbar
2	72	6,068	5,853	11,993	4,149	62,102	Shahada
0	234	2,223	0	2,457	616	21,118	Taloda
111	232	644	0	876	1,366	31,990	Nawapur
113	921	17,793	5,853	24,567	32,737	2,66,714	Nandurbar-Total
280	102	26,511	33,185	59,798	24,401	3,22,215	Bhusawal
0	790	2,867	3,919	7,576	16,955	1,49,828	Amalner
1	1,161	14,386	3,722	19,269	9,605	74,555	Chopada
0	968	6,394	5,200	12,562	7,707	1,28,351	Chalisgaon
0	359	10,292	5,581	16,232	4,130	63,958	Pachora
21	369	4,325	0	4,694	4,202	37,388	Faisapur
223	547	113	0	660	887	27,201	Yawal
0	573	1,376	0	1,949	4,887	28,889	Rawer
14	370	1,111	0	1,481	5,891	39,703	Sawda
0	8	3,689	0	3,697	0	26,294	Parola
0	509	739	0	1,248	1,742	22,713	Dharangaon
0	18	4,053	0	4,071	4,130	39,923	Airndol
0	117	4,812	0	4,929	5,144	51,362	Jamner
539	5,891	80,668	51,607	1,38,166	89,681	10,12,380	Jalgaon-Total
0	1,706	4,536	29,692	35,934	30,618	2,23,439	Shrirampur
0	93	433	1,910	2,436	9,015	25,436	Sangamner
0	22	13,247	21,218	34,487	15,233	1,22,360	Kopargaon
0	305	6,499	7,013	13,817	3,315	70,428	Rahuri
0	535	1,011	5,692	7,238	2,326	42,841	Rahata
0	11	1,763	2,808	4,582	1,584	30,725	Shrigonda
0	12	2,610	6,765	9,387	1,057	57,939	Devlali-prawara
0	211	1,559	2,363	4,133	624	37,664	Pathardi
0	2,895	31,658	77,461	1,12,014	63,772	6,10,832	Ahemadnagar-Total
0	64	29,791	17,995	47,850	2,009	2,81,068	Baramati
0	1,115	39,599	14,778	55,492	13,482	1,57,663	Lonawala
0	61	12,435	499	12,995	14,354	1,04,878	Talegaon-dabhade
0	912	10,158	3,803	14,873	4,585	57,489	Dound
0	390	6,483	11,942	18,815	1,913	84,845	Indapur

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
68	शिरूर	29,320	0	5,851	2,566	8,417	40826	2063	42889
69	जेजुरी	300	0	3,316	1,840	5,156	20126	6818	26944
70	भोर	19,014	0	3,765	2,700	6,465	31247	43	31290
71	सासवड	3,094	0	5,646	6,534	12,180	38932	22801	61733
72	आळंदी	6,536	0	4,774	4,432	9,206	21839	5981	27820
73	जुन्नर	17,031	0	5,297	3,488	8,785	22486	4737	27223
	पुणे-एकूण	4,58,651	0	1,09,962	49,985	1,59,947	483489	124247	607736
74	सातारा	56,706	0	58,505	290	58,795	124507	0	124507
75	कराद	0	0	0	0	0	0	0	0
76	फलटण	30,818	0	21,577	7,779	29,356	63472	7149	70621
77	रहिमतपूर	15,417	85	17	2,041	2,143	7523	11986	19509
78	म्हसवड	6,987	0	1,918	86	2,004	17692	560	18252
79	वाई	36,509	2,932	6,630	9,532	19,094	24798	13318	38116
80	पाचगाी	31,601	5,709	7,366	1,206	14,281	16710	29255	45965
81	महाबळेश्वर	62,228	0	5,094	20,847	25,941	23151	11327	34478
	सातारा-एकूण	2,40,266	8,726	1,01,107	41,781	1,51,614	277853	73595	351448
82	इस्लामपूर	63,493	0	10,300	2,680	12,980	113132	22100	135232
83	विटा	37,964	0	11,127	1,146	12,273	52825	6260	59085
84	आष्टा	34,562	0	2,944	1,919	4,863	136468	10315	146783
85	तासगाव	59,057	0	4,558	4,374	8,932	90201	436	90637
	सांगली-एकूण	1,95,076	0	28,929	10,119	39,048	392626	39111	431737
86	बार्शी	84,438	0	22,419	4,656	27,075	81495	11700	93195
87	पंढरपूर	51,849	0	20,418	23,636	44,054	70881	29201	100082
88	करमाळा	22,257	0	4,926	1,903	6,829	15905	6867	22772
89	सांगोला	21,319	0	11,170	3,438	14,608	18437	1681	20118
90	अक्कलकोट	52,889	0	3,809	698	4,507	38845	7980	46825
91	मंगळवेढा	45,926	0	3,374	1,117	4,491	50717	5221	55938
92	मेदगी	12,375	0	1,079	886	1,965	8404	5556	13960
93	दुधनी	18,275	0	730	487	1,217	21148	128	21276
94	कुर्डुवाडी	13,355	0	3,085	9,204	12,289	21061	6850	27911
	सोलापूर-एकूण	3,22,683	0	71,010	46,025	1,17,035	326893	75184	402077
95	इचलकरंजी	1,12,672	7,123	88,872	4,315	1,00,310	458164	14725	472889
96	जयसिंगपूर	20,269	0	9,422	6,325	15,747	27390	11048	38438
97	मलकापूर	1,507	0	1,050	447	1,497	3320	977	4297
98	मुरगुड	2,977	0	1,369	83	1,452	13249	1675	14924
99	वडगाव	9,400	0	2,884	1,120	4,004	27365	1239	28604
100	गढहिंग्लज	10,550	0	8,709	5,348	14,057	57524	11339	68863
101	कृ रुंदवाड	10,529	0	2,356	53	2,409	20601	12013	32614
102	कागल	10,220	0	3,752	4,835	8,587	38149	17504	55653
103	पन्हाळा	15,900	0	824	2,372	3,196	12007	7800	19807
	कोल्हापूर-एकूण	1,94,024	7,123	1,19,238	24,898	1,51,259	657769	78320	736089
104	सिल्लोड	60,775	0	7,153	0	7,153	33924	13490	47414
105	पैठण	49,105	0	0	3,557	3,557	31179	12237	43416
106	वैजापूर	44,220	0	235	12	247	55123	13611	68734
107	गंगापूर,	28,011	0	1,475	199	1,674	24886	5940	30826
108	खुल्ताबाद	7,750	0	772	76	848	14013	14299	28312
109	कन्नड	18,747	0	6,502	20	6,522	21027	16276	37303
	औरंगाबाद-एकूण	2,08,608	0	16,137	3,864	20,001	180152	75853	256005

TABLE No. 33.11 (B) -Contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
0	2	10118	22600	32720	0	84026	Shirur
0	7	3082	3644	6733	1119	39952	Jejuri
0	268	461	2800	3529	2992	44276	Bhor
0	22	6017	7286	13325	13446	100684	Saswad
0	289	4931	1798	7018	0	44044	Aalandi
0	405	2228	6079	8712	1714	46434	Junner
0	3535	125303	93224	222062	55614	1045359	Pune- Total
2444	9703	27547	0	37250	12000	232552	Satara
0	0	0	0	0	0	0	Karad
0	225	14650	1526	16401	4329	120707	Phaltan
0	0	1650	663	2313	1990	25955	Rahimatpur
0	270	3440	2041	5751	1852	27859	Mhaswad
0	0	7608	8399	16007	423	73640	wai
0	203	3220	3832	7255	10252	77753	pachgani
0	390	13242	14912	28544	10713	99676	Mahabaleshwar
2444	10791	71357	31373	113521	41559	658142	Satara- Total
0	1079	18053	10145	29277	5355	182844	Islampur
0	792	14579	16718	32089	3081	106528	Vita
0	144	1492	11510	13146	3430	168222	Aashta
0	566	1700	3438	5704	4672	109945	Tasgaon
0	2581	35824	41811	80216	16538	567539	Sangli- Total
0	392	37967	5096	43455	12759	176484	Barshi
0	768	15606	6313	22687	48587	215410	Pandharpur
0	160	13724	2844	16728	2212	48541	Karmala
0	376	3625	9760	13761	3148	51635	Sangola
0	116	8686	9412	18214	6353	75899	Akkalkot
0	246	8220	0	8466	13375	82270	Mangalwedha
0	56	236	686	978	1802	18705	Medargi
0	10	1901	100	2011	2907	27411	Dhudhani
11	488	1252	1930	3670	1546	45416	Kurduwadi
11	2612	91217	36141	129970	92689	741771	Solapur- Total
205	48	71675	0	71723	110500	755422	Ichalkaranji
0	374	4296	9910	14580	382	69147	Jaysingpurü
25	1	2062	355	2418	0	8212	Malakapurü
0	1373	2656	0	4029	2611	23016	Murgud
0	365	2836	4850	8051	1967	42626	Wadgaon
0	1129	2284	7458	10871	4350	98141	Gadhinglaj
0	2	5747	33908	39657	0	74680	Kurundwad
0	323	2130	6869	9322	4004	77566	Kagal
10	4	1302	1092	2398	2561	27962	Panhala
240	3619	94988	64442	163049	126375	1176772	Kolhapur- Total
0	2	4883	1429	6314	934	61815	Sillod
0	294	2110	5546	7950	0	54923	Paithan
1	587	7131	1368	9086	92220	170287	Vaijapur
0	127	3249	426	3802	1114	37416	Gangapur
149	400	2408	0	2808	144	32112	Khultabad
4	646	2446	0	3092	8163	55080	Kannad
154	2056	22227	8769	33052	102575	411633	Aurangabad- Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
121	जालना	1,21,030	0	18,427	2,386	20,813	1,98,432	43,898	2,42,330
122	अंबड	20,903	0	1,481	2,868	4,349	48,876	36,400	85,276
123	भोकरदन	20,118	0	1,052	247	1,299	31,522	4,739	36,261
124	परतूर	9,893	0	1,345	2,126	3,471	30,355	1,986	32,341
	जालना-एकूण	1,71,944	0	22,305	7,627	29,932	3,09,185	87,023	3,96,208
110	परभणी	39,292	0	23,758	11,264	35,022	1,72,215	73,614	2,45,829
111	गंगाखेड	21,164	0	3,325	0	3,325	37,402	13,920	51,322
112	सोनपेठ	3,546	0	659	927	1,586	13,265	4,271	17,536
113	पुर्णा	9,846	0	3,407	5	3,412	44,584	366	44,950
114	मानवत	8,517	0	764	0	764	16,516	22,541	39,057
115	सेलू	10,508	0	2,415	4,041	6,456	32,796	26,806	59,602
116	जिंतूर	19,054	0	1,243	402	1,645	26,444	11,465	37,909
117	पाथरी	17,506	0	4,839	0	4,839	22,577	14,957	37,534
	परभणी-एकूण	1,29,433	0	40,410	16,639	57,049	3,65,799	1,67,940	5,33,739
118	हिंगोली	1,05,155	0	10,901	9	10,910	40,792	27,428	68,220
119	बसमतनगर	25,737	0	4,837	168	5,005	34,669	81	34,750
120	कळमनूर	28,393	0	1,018	327	1,345	24,636	137	24,773
	हिंगोली-एकूण	1,59,285	0	16,756	504	17,260	1,00,097	27,646	1,27,743
149	बीड	11,351	0	19,741	37	19,778	2,12,024	37,260	2,49,284
150	आंबेजोगाई	33,732	0	5,517	896	6,413	52,724	25,257	77,981
151	परळी वैजनाथ	2,580	0	5,425	313	5,738	68,029	31,424	99,453
152	माजलगाव	3,882	0	2,184	76	2,260	33,024	8,695	41,719
153	गेवराई	19,917	0	1,942	11	1,953	34,253	8,934	43,187
154	धारुर	9,014	0	300	1,375	1,675	16,066	2,734	18,800
	बीड-एकूण	80,476	0	35,109	2,708	37,817	4,16,120	1,14,304	5,30,424
125	देगलूर	20,539	0	5,612	2,020	7,632	51,596	2,325	53,921
126	बिलाली	15,844	687	595	191	1,473	19,270	3,584	22,854
127	उमरी	15,976	0	743	921	1,664	7,989	134	8,123
128	मुदखेड	17,219	0	480	1,178	1,658	21,912	0	21,912
129	कंधार	19,658	0	2,295	68	2,363	27,493	4,788	32,281
130	हदगाव	15,039	35	768	1,908	2,711	28,068	1,028	29,096
131	धर्माबाद	29,858	0	851	3,022	3,873	12,052	15,165	27,217
132	कुदलवाडी	6,639	0	642	158	800	10,930	10,281	21,211
133	मुखेड	8,008	0	574	234	808	27,190	439	27,629
134	निवट	17,023	0	1,490	68	1,558	19,168	30,791	49,959
135	लोहा	10,205	0	4,421	0	4,421	17,582	10,839	28,421
	नांदेड-एकूण	1,76,008	722	18,471	9,768	28,961	2,43,250	79,374	3,22,624
141	उस्मानाबाद	56,611	0	12,067	1,828	13,895	83,627	1,741	85,368
142	तुळजापूर	2,837	0	4,804	2,130	6,934	24,921	9,922	34,843
143	उमरगा	31,993	0	5,225	0	5,225	23,676	6,199	29,875
144	भूम	2,013	0	710	165	875	27,234	157	27,391
145	परांडा	7,251	0	1,272	258	1,530	16,951	11,864	28,815
146	मुरुम	11,201	0	530	127	657	18,062	7,831	25,893
147	नळदुर्ग	21,688	0	851	0	851	23,497	7,947	31,444
148	कळंब	28,015	0	1,917	432	2,349	26,289	5,163	31,452
	उस्मानाबाद-एकूण	1,61,609	0	27,376	4,940	32,316	2,44,257	50,824	2,95,081

TABLE No. 33.11 (B)-Contd.

(रुपये हजारात/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
0	4,897	23,266	0	28,163	66,556	3,57,862	Jalna
2	702	679	1,278	2,659	2,284	94,568	Ambad
0	78	1,608	208	1,894	0	39,454	Bhokardan
0	24	675	116	815	99	36,726	Partoor
2	5,701	26,228	1,602	33,531	68,939	5,28,610	Jalna- Total
0	85	13,810	0	13,895	3,001	2,97,747	Parbhani
5	447	4,228	493	5,168	4,056	63,871	Gangakhed
8	111	2,072	0	2,183	0	21,305	Sonpeth
6	227	1,635	455	2,317	299	50,978	Purna
0	0	4,035	8,208	12,243	488	52,552	Manwat
0	447	3,187	502	4,136	1,813	72,007	Seloo
0	74	4,000	0	4,074	295	43,923	Jintur
0	60	2,811	100	2,971	733	46,077	Pathari
19	1,451	35,778	9,758	46,987	10,685	6,48,460	Parbhani- Total
1	309	13,210	0	13,519	0	92,649	Hingoli
0	0	6,939	0	6,939	0	46,694	Basamatnagar
5	133	1,304	0	1,437	0	27,555	Kamalnoor
6	442	21,453	0	21,895	0	1,66,898	Hingoli- Total
0	1,460	31,145	3,804	36,409	2,665	3,08,136	Beed
0	48	26,562	10,319	36,929	911	1,22,234	Ambajogai
0	748	12,636	38,464	51,848	41,223	1,98,262	Parali vaijanath
0	290	2,407	0	2,697	1,685	48,361	Majalgaon
0	103	5,929	7,776	13,808	2,818	61,766	Gewarai
0	0	4,023	57	4,080	0	24,555	Dharur
0	2,649	82,702	60,420	1,45,771	49,302	7,63,314	Beed-Total
4	118	8,126	1,185	9,429	156	71,138	Deglur
0	146	1,246	1,485	2,877	1,599	28,803	Bilali
0	145	1,112	15	1,272	0	11,059	Umari
44	58	3,006	540	3,604	1,920	29,094	Mudkhed
0	26	2,732	2,696	5,454	417	40,515	Kandhar
0	159	1,421	387	1,967	0	33,774	Hadgaon
0	136	1,650	12,031	13,817	13,895	58,802	Dharmabad
0	34	806	0	840	704	23,555	Kundalwadi
0	32	1,232	495	1,759	0	30,196	Mukhed
0	200	2,970	399	3,569	948	56,034	Kinwat
0	53	1,337	917	2,307	1,664	36,813	Loha
48	1,107	25,638	20,150	46,895	21,303	4,19,783	Nanded- Total
0	810	13,654	92,896	1,07,360	3,691	2,10,314	Osmanabad
0	263	3,078	881	4,222	1,115	47,114	Tuljapur
18	154	6,057	600	6,811	0	41,911	umarga
0	415	6,136	0	6,551	0	34,817	Bhoom
0	178	1,142	4,672	5,992	875	37,212	Paranda
0	36	1,087	455	1,578	0	28,128	Murum
0	0	1,336	0	1,336	978	34,609	Naldurga
0	14	4,948	6,431	11,393	1,293	46,487	Kalamb
18	1,870	37,438	1,05,935	1,45,243	7,952	4,80,592	Osmanabad-Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
136	लातूर	5,08,164	0	19,809	17,603	37,412	4,51,961	0	4,51,961
137	उद्गीर	37,791	0	8,628	4,831	13,459	94,257	207	94,464
138	अहमदपूर	37,590	0	4,017	2,516	6,533	23,637	795	24,432
139	निलंगा	10,051	0	2,576	682	3,258	29,126	7,228	36,354
140	औसा	17,337	2	1,474	48	1,524	17,537	9,980	27,517
	लातूर-एकूण	6,10,933	2	36,504	25,680	62,186	6,16,518	18,210	6,34,728
195	मलकापूर	36,491	0	8,731	8,349	17,080	80,465	8,873	89,338
196	शेगाव	32,291	954	9,495	3,213	13,662	57,572	11,458	69,030
197	खामगांव	13,777	0	19,777	875	20,652	1,06,793	26	1,06,819
198	बुलढाणा	8,963	0	18,695	3,488	22,183	1,31,356	25,928	1,57,284
199	चिखली	31,742	0	6,422	5,454	11,876	72,906	0	72,906
200	जळगांव जामोद	17,679	0	1,034	456	1,490	19,934	3,266	23,200
201	नांदुरा	18,806	0	5,051	254	5,305	35,216	10,544	45,760
202	मेहकर	13,825	0	8,276	4,515	12,791	37,925	23,940	61,865
203	देऊळगांव राजा	25,431	0	2,881	2,078	4,959	36,484	3,863	40,347
204	सिंदखेड राजा	11,941	0	1,191	1,272	2,463	9,323	83	9,406
205	लोणार	18,021	0	3,056	13	3,069	20,493	6,898	27,391
	बुलढाणा-एकूण	2,28,967	954	84,609	29,967	1,15,530	6,08,467	94,879	7,03,346
206	अकोट	3,639	0	5,395	1,280	6,675	82,011	9,873	91,884
207	तेल्हारा	23,261	0	1,203	194	1,397	25,729	5,461	31,190
208	बाळापूर	13,876	0	1,290	2,234	3,524	37,610	2,948	40,558
209	पातूर	4,960	0	1,094	124	1,218	21,994	528	22,522
210	मुर्तिजापूर	9,168	0	2,096	773	2,869	30,037	15,289	45,326
	अकोला-एकूण	54,904	0	11,078	4,605	15,683	1,97,381	34,099	2,31,480
211	कारंजा	20,012	0	6,797	607	7,404	86,857	20,288	1,07,145
212	वाशिम	19,696	0	15,349	4,373	19,722	51,843	19,005	70,848
213	मंगरूळपीर	18,073	0	2,563	732	3,295	35,433	5,639	41,072
214	रिसोड	22,455	0	5,466	2,197	7,663	24,145	146	24,291
	वाशिम-एकूण	80,236	0	30,175	7,909	38,084	1,98,278	45,078	2,43,356
185	अचलपूर	53,970	115	9,414	1,106	10,635	2,75,569	13,217	2,88,786
186	अंजनगांव	47,652	0	5,220	2,186	7,406	31,715	6,710	38,425
187	वरूड	23,249	0	5,346	1349	6,695	37,906	3,801	41,707
188	चिखलदरा	8,021	0	1,543	782	2,325	14,377	6,212	20,589
189	चांदुर बाजार	13,608	0	1,597	508	2,105	33,936	20,161	54,097
190	मोर्शी	8,576	0	4,221	805	5,026	44,763	7,690	52,453
191	शेंदुरजना	6,907	0	993	2,152	3,145	20,082	0	20,082
192	दर्यापूर	16,020	0	3,222	1,115	4,337	37,717	9,575	47,292
193	चांदुर रेल्वे	17,829	0	1,970	13	1,983	25,864	32	25,896
194	धामणांव	21,710	0	2,440	3,087	5,527	39,095	849	39,944
	अमरावती-एकूण	2,17,542	115	35,966	13,103	49,184	5,61,024	68,247	6,29,271
215	यवतमाळ	1,58,844	0	16,527	502	17,029	1,18,270	9,788	1,28,058
216	पूसद	44,329	0	6,485	353	6,838	1,21,215	6,066	1,27,281
217	वणी	29,999	0	6,857	1,886	8,743	48,094	7,387	55,481
218	दारव्हा	29,980	0	1,316	877	2,193	32,882	4,480	37,362
219	घाटंजी	52,135	0	1,765	90	1,855	26,634	3,849	30,483

TABLE No. 33.11 (B)-Contd.

(रुपये हजारात/Rs. in '000)							
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
0	3,647	27,186	0	30,833	77,101	5,97,307	Latur
0	284	4,572	4,062	8,918	300	1,17,141	Udgir
0	13	2,045	2,312	4,370	0	35,335	Ahmedpur
	340	5,795	85	6,220	1,278	47,110	Nilanga
0	9	3,414	152	3,575	26,073	58,689	Ausa
0	4,293	43,012	6,611	53,916	104,752	8,55,582	Latur- Total
0	1,055	1,842	27,698	30,595	599	1,37,612	Malakapurü
588	459	2,982	2,107	5,548	3,790	92,030	Shegaon
30	668	9,828	4,830	15,326	637	1,43,434	Khamgaon
0	1,125	4,582	35	5,742	3,874	1,89,083	Buldhana
0	535	1,863	411	2,809	8,154	95,745	Chikhali
0	123	475	0	598	378	25,666	Jalgaon damod
0	354	3,412	926	4,692	4,892	60,649	Nandura
0	133	3,447	9,574	13,154	6,813	94,623	Mehakar
85	26	886	1,365	2,277	6,454	54,037	Devulgaonraja
0	46	1,110	301	1,457	694	14,020	Sindkhedraja
0	159	2,469	2,886	5,514	0	35,974	Lonar
703	4,683	32,896	50,133	87,712	36,285	9,42,873	Buldhana-Total
1	45	2,758	3,394	6,197	1,187	1,05,943	Aakot
2	298	5,004	16,710	22,012	1,184	55,783	Tehlahara
0	138	786	6,602	7,526	656	52,264	Balapur
1	321	254	0	575	638	24,953	Patur
5	288	3,005	60	3,353	530	52,078	Murtijapur
9	1,090	11,807	26,766	39,663	4,195	2,91,021	Akola-Total
0	0	2,070	27,353	29,423	0	1,43,972	Karanja
7	706	11,618	0	12,324	27,687	1,30,581	Washim
0		2,706	0	2,706	1,821	48,894	Mangrulpeer
25	109	1,158	166	1,433	175	33,562	Risod
32	815	17,552	27,519	45,886	29,683	3,57,009	Washim-Total
28,150	29	2,960	24,105	27,094	0	3,26,515	Achalpur
14	80	3,381	1,956	5,417	1,963	53,211	Anjangaon
16	498	10,376	967	11,841	4,766	65,009	Varud
0	38	1,947	181	2,166	0	25,080	Chikhaldara
80	819	5,760	1,909	8,488	3,080	67,770	Chandurbazar
0	293	9,215	2,823	12,331	3,497	73,307	Morshi
0	176	573	1,972	2,721	7,455	33,403	Shendurjana
0	340	1,407	3,441	5,188	247	57,064	Daryapur
0	198	2,581	811	3,590	759	32,228	ChandurRailway
0	571	1,314	17	1,902	650	48,023	Dhamangaon
28,260	3,042	39,514	38,182	80,738	22,417	7,81,610	Amravati-Total
23	2,087	8,756	9,119	19,962	0	1,65,049	Yawatmal
8	466	16,210	4,979	21,655	340	1,56,114	Pusad
0	1,042	7,197	6,446	14,685	357	79,266	Wani
0	102	322	1,234	1,658	287	41,500	Darvha
0	646	4,039	0	4,685	553	37,576	Ghatanji

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
220	दिग्रस	18,835	0	6,165	201	6,366	58,729	304	59,033
221	उमरखेड	41,842	0	2,785	820	3,605	50,153	6,656	56,809
222	पांढरकवडा	56,509	0	4,211	94	4,305	0	5,830	5,830
	यवतमाळ-एकूण	4,32,473	0	46,111	4,823	50,934	4,55,977	44,360	5,00,337
170	वर्धा	21,016	0	32,147	15,000	47,147	1,25,590	10,227	1,35,817
171	हिंगलघाट	41,417	0	20,785	591	21,376	1,05,290	9,015	1,14,305
172	पुलगाव	28,519	0	2,704	3,357	6,061	48,876	5,800	54,676
173	देवळी	9,945	0	1,050	1,288	2,338	19,229	11,740	30,969
174	सिंदी	11,567	0	1,339	471	1,810	22,017	8,943	30,960
175	आर्वी	10,586	0	4,352	2,534	6,886	47,377	44	47,421
	वर्धा-एकूण	1,23,050	0	62,377	23,241	85,618	3,68,379	45,769	4,14,148
155	कामठी	33,845	0	5,056	4,752	9,808	86,026	2,061	88,087
156	उमरेड	37,739	0	5,342	7,759	13,101	94,545	1,231	95,776
157	रामटेक	35,256	0	2,661	189	2,850	27,726	10,158	37,884
158	खापा	23,458	0	997	2,525	3,522	17,547	2,717	20,264
159	कळमेश्वर	27,119	0	3,822	3,412	7,234	45,018	797	45,815
160	मोवाड	6,780	0	868	718	1,586	16,904	3,040	19,944
161	सावनेर	37,077	0	3,496	3,565	7,061	69,136	4,035	73,171
162	काटोल	49,193	0	8,800	3,474	12,274	82,458	34,615	1,17,073
163	नरखेड	14,682	0	3,839	454	4,293	43,506	7,862	51,368
164	मोहपा	24,740	0	731	944	1,675	16,420	4,677	21,097
	नागपूर-एकूण	2,89,889	0	35,612	27,792	63,404	4,99,286	71,193	5,70,479
165	भंडारा	58,738	0	12,992	4,020	17,012	1,38,301	38,718	1,77,019
166	तुमसर	32,159	0	5,883	1,614	7,497	73,679	5,301	78,980
167	पवनी	18,833	0	2,181	483	2,664	42,099	6,467	48,566
	भंडारा-एकूण	1,09,730	0	21,056	6,117	27,173	2,54,079	50,486	3,04,565
168	गोंदिया	49,960	0	17,366	399	17,765	1,42,361	44,044	1,86,405
169	तिरोंडा	21,708	0	2,166	1,446	3,612	34,051	36,695	70,746
	गोंदिया-एकूण	71,668	0	19,532	1,845	21,377	1,76,412	80,739	2,57,151
176	चंद्रपूर	1,59,959	0	37,869	2,183	40,051	2,57,859	36,493	2,94,352
177	बल्लारपूर	28,616	0	9,835	449	10,284	1,25,954	6,819	1,32,773
178	वरोरा	23,247	0	5,657	252	5,909	56,937	10,010	66,947
179	भद्रावती	35,459	0	4,902	0	4,902	1,07,467	544	1,08,011
180	बंम्हपूरी	23,291	0	4,563	1,914	6,477	18,966	8,447	27,413
181	राजूरा	16,144	0	4,194	1,492	5,686	45,997	4,820	50,817
182	मुल	8,426	0	2,433	961	3,394	21,249	9	21,258
	चंद्रपूर-एकूण	2,95,142	0	69,453	7,251	76,703	6,34,429	67,142	7,01,571
183	गडचिरोली	78,757	0	6,683	1,544	8,227	52,390	6,622	59,012
184	देसाईगंज	33,808	0	2,564	2,035	4,599	34,503	8,473	42,976
	गडचिरोली-एकूण	1,12,565	0	9,247	3,579	12,826	86,893	15,095	1,01,988
	महाराष्ट्र	70,23,961	17,753	19,40,839	8,23,192	27,81,783	1,19,75,286	20,56,931	1,40,32,217

TABLE No. 33.11 (B)-Contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
0	14	5,162	0	5,176	157	70,732	Digras
17	2	0	6,531	6,533	1,154	68,101	Umerkhed
0	360	0	7,773	8,133	2,410	20,678	Pandharkawada
48	4,719	41,686	36,082	82,487	5,258	6,39,016	Yawatmal-Total
0	139	3,201	4,689	8,029	9,589	2,00,582	Wardha
0	211	7,186	3,815	11,212	2,604	1,49,497	Hinganghat
0	0	2,004	897	2,901	2,947	66,585	Pulgaon
5	328	1,401	1,854	3,583	590	37,480	Devali
37	14	2,694	0	2,708	0	35,478	Sindhi
0	206	1,824	324	2,354	677	57,338	Aarvi
42	898	18,310	11,579	30,787	16,407	5,46,960	Wardha-Total
0	552	13,592	0	14,144	1,16,383	2,28,422	Kamathi
0	436	9,688	3,704	13,828	14,460	1,37,165	Umred
28	153	5,664	1,415	7,232	1,039	49,005	Ramtek
1	111	2,070	3,844	6,025	2,005	31,816	Khapa
48	274	4,749	7,413	12,436	3,530	69,015	Kalmeshwar
71	178	729	103	1,010	783	23,323	Mobaou
7	825	4,479	5,023	10,327	3,715	94,274	Sabner
1,419	849	17,063	3,140	21,052	9,733	1,60,132	Katol
22	194	4,199	3,547	7,940	1,320	64,921	Narkhed
63	276	1,472	1,594	3,342	2,006	28,120	Mohapa
1,659	3,848	63,705	29,783	97,336	1,54,974	8,86,193	Nagpur-Total
8	1,082	17,704	14,289	33,075	1,434	2,28,540	Bhandara
3	39	7,494	11,926	19,459	257	1,06,193	Tumsar
33	374	3,308	0	3,682	3310	58,222	Pawani
44	1,495	28,506	26,215	56,216	5,001	3,92,955	Bhandara-Total
183	646	14,946	1,12,982	1,28,574	6,064	3,38,808	Gondia
1	259	1,332	1,408	2,999	896	78,253	Tiroda
184	905	16,278	1,14,390	1,31,573	6,960	4,17,061	Gondia-Total
73	69	12,856	32,837	45,762	19,284	3,99,450	Chandrapur
28	993	4,060	18,352	23,405	15,909	1,82,371	Ballarpur
0	541	12,892	1,759	15,192	2,301	90,349	Varora
0	227	4,836	844	5,907	2,615	1,21,435	Bhadrawati
0	989	4,268	17,785	23,042	0	56,932	Bhrampuri
0	443	4,852	6,459	11,754	2,826	71,083	Rajura
0	430	1,876	0	2,306	136	27,094	Mool
101	3,692	45,640	78,036	1,27,368	43,071	9,48,714	Chandrapur-Total
1	20	8,895	5,979	14,894	591	82,724	Gadchiroli
0	206	2,947	0	3,153	0	50,728	Desaiganja
1	226	11,842	5,979	18,047	591	1,33,452	Gadchiroli-Total
35,042	1,12,308	18,07,098	16,33,010	35,52,415	16,17,319	2,19,83,735	Maharashtra

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
कटकमंडळ									
1	देवळाली	45,581	19,966	6641	0	26,607	21,174	39,253	60,427
2	अहमदनगर	19,011	40,734	831	0	41,565	4,714	14,850	19,564
3	पुणे	73,276	73,276	94421	43,200	2,10,897	0	396	396
4	खडकी	26,674	26,674	140617	1,969	1,69,260	734	14	748
5	देहूरोड	17,987	17,987	46691	13,700	78,378	10,007	0	10,007
6	औरंगाबाद	8,314	13,117	94	89,176	1,02,387	0	0	0
7	कामठी	53,403	20,740	20740	40	41,520	2,301	14,401	16,702
कटकमंडळ-एकूण		2,44,246	212,494	310035	1,48,085	6,70,614	38,930	68,914	1,07,844
महानगरपालिका									
1	बृहन्मुंबई(२००१-०२)	32,13,636	1,50,51,889	83,74,221	6,24,670	2,40,50,780	12,09,680	20,48,757	32,58,437
2	ठाणे	43,69,365	33,70,612	8,32,677	3,80,384	45,83,673	7,91,524	1,39,302	9,30,826
3	कल्याणडोंबिवली	5,60,513	8,51,697	3,31,142	2,23,575	14,06,414	1,20,438	7,797	1,28,235
4	नवी मुंबई	12,88,020	20,95,500	12,89,198	2,52,585	36,37,283	8,16,485	11,818	8,28,303
5	उल्हासनगर	57,616	8,35,311	1,97,026	36,745	10,69,082	69,446	38,411	1,07,857
6	मिबंदी निजामपूर	14,336	11,05,302	1,27,675	46,655	12,79,632	10,915	65,083	75,998
7	मिरा भायदर	62,737	7,01,465	6,02,130	85,074	13,88,669	28,361	5,075	33,436
8	नाशिक	5,08,542	37,02,116	2,81,719	92,404	40,76,239	1,29,161	91,841	2,21,002
9	मालेगांव	1,34,095	3,02,680	30,240	9,142	3,42,062	3,84,183	72,803	4,56,986
10	अहमदनगर	2,78,613	4,63,655	84,212	7,737	5,55,604	88,808	1,963	90,771
11	धुळे	1,84,284	3,43,326	46,976	47,364	4,37,666	1,24,444	34,435	1,58,879
12	जळगांव	70,353	5,57,311	74,841	59,539	6,91,691	2,13,879	9,198	2,23,077
13	पिंपरी चिंचवड	9,47,175	74,00,836	4,89,316	14,482	79,04,634	15,697	73,785	89,482
14	पुणे	200	68,32,123	9,07,070	8,17,707	85,56,900	2,68,382	29,08,318	31,76,700
15	सांगली मिरज कुपवाड	88,728	3,97,410	90,542	,296	4,88,248	1,00,745	6,617	1,07,362
16	सोलापूर	2,06,474	84,033	5,13,659	68,050	6,65,742	1,34,547	1,846	1,36,393
17	कोल्हापूर	2,08,164	6,87,148	88,924	61,450	8,37,522	5,34,621	1,39,474	6,74,095
18	औरंगाबाद	2,15,039	10,83,191	1,98,110	1,51,352	14,32,653	1,05,406	77,010	1,82,416
19	नांदेड वाघाळा	14,39,452	3,98,618	64,065	1,01,768	5,64,451	29,928	7,45,911	7,75,839
20	अमरावती	2,44,345	4,27,936	1,33,823	2,533	5,64,292	1,52,326	7,963	1,60,289
21	अकोला	0	3,08,081	74,679	56,847	4,39,607	1,84,465	35,177	2,19,642
22	नागपूर	1,69,294	23,41,200	4,14,835	4,95,762	32,51,797	3,25,212	5,206	3,30,418
एकूण महानगरपालिका		142,60,981	4,93,41,440	1,52,47,080	36,36,121	682,24,641	58,38,653	65,27,790	1,23,66,443

आधार.— अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

TABLE No. 33.11 (B) - Contd.

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
0	2,633	25,615	0	28,248	6,067	1,21,349	Devlali
0	559	43,021	0	43,580	6,067	1,10,776	Ahemadnagar
182	19,729	99,270	0	1,19,181	3,44,571	6,75,045	Pune
62	8,891	5,03,823	0	5,12,776	1,93,715	8,76,499	Khadaki
0	101	15,319	0	15,420	0	1,03,805	Dehuroad
0	4,175	8,518	0	12,693	662	54,875	Aurangabad
0	0	6,670	627	7,297	58,992	1,24,511	Kamathi
244	36,088	7,02,236	627	7,39,195	6,10,074	20,66,860	Total
55,829	2,66,449	2,79,130	1,61,88,602	4,73,12,863	35,86,635	5,08,99,498	Brihan Mumbai
14,574	3,116	18,13,082	72,156	18,88,354	68,87,769	1,42,90,622	Thane
632	13,962	6,32,625	2,28,687	8,75,274	6,12,776	30,22,699	Kalyan Dombivali
0	91	13,31,103	0	13,31,194	0	57,96,780	Navi-Mumbai
0	303	1,08,290	54,952	1,63,545	53,249	13,93,733	Ulhasnagar
0	6,203	3,37,737	45,008	3,88,948	2,25,445	19,70,023	Bhivandi-Nijampur
1,012	27,664	2,65,939	2,73,523	5,67,126	2,57,812	22,47,043	MeeraBhayandar
93,490	7,662	4,44,373	5,98,459	10,50,494	4,15,736	57,63,471	Nashik
2,284	2,765	58,987	21,412	83,164	1,23,905	10,06,117	Malegaon
214	899	1,93,273	22,303	2,16,689	1,07,508	9,70,572	Ahemadnagar
0	1,767	19,944	88,853	1,10,564	1,04,465	8,11,574	Dhule
0	16,224	41,281	2,07,652	2,65,157	0	11,79,925	Jalgaon
2,320	2,541	8,13,539	16,10,529	24,26,609	26,20,688	1,30,41,413	Pimparichinchawad
272	30,66,662	22,56,772	0	53,23,434	1,066	1,70,58,100	Pune
72	1,876	1,58,030	46,853	2,06,759	60,829	8,63,198	Sanglimiraj-kupwad
108	2,292	3,03,298	0	3,05,590	0	11,07,725	Solapur
428	12,318	2,42,097	8,43,456	10,97,871	3,04,760	29,14,248	Kolhapur
7	1,724	3,71,980	0	3,73,704	2,18,532	22,07,305	Aurangabad
0	1,570	84,019	33,856	1,19,445	0	14,59,735	Nandedwaghala
373	6,429	82,596	18,288	1,07,313	31,948	8,63,842	Amrawati
100	5,459	46,094	4,79,985	5,31,538	94,880	12,85,667	Akola
7,417	29,221	6,65,885	1,32,682	8,27,788	1,25,833	45,35,836	Nagpur
1,79,132	34,77,197	1,05,50,074	2,09,67,256	6,55,73,423	1,58,33,836	13,46,89,126	Total Municipalities

Source -- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी/

तक्ता क्र. /

जिल्हानिहाय नगरपरिषदा, कटकमंडळे व महानगर पालिकांचे खर्च /

अ. क्र. Sr.No.	जिल्हा District	नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था संख्या		सामान्य प्रशासन व करवसुली	सार्वजनिक दिवाबत्ती	पाणी पुरवठा	जलनिःसारण गटारे व सफाई	इस्पितळे. दवाखाने व लस टोचणी	शिक्षण	सार्वजनिक बांधकामे	
		No. of Urban LSG Institutions	संख्या	General Administrative and Tax collection charges	Public Lighting	Water Supply	Drainage conservancy and sanitation	Hospitals. Dispensary and Vaccination	Education	इमारती	रस्ते
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	
1	ठाणे	9	150320	0	337057	600115	35959	9459	14045	325859	
2	रायगड	11	93940	0	180848	137492	23904	155357	68276	98028	
3	रत्नागिरी	4	52476	0	60621	37561	3820	39465	12754	39345	
4	सिंधुदुर्ग	3	19417	0	8319	15331	2915	1109	7831	7508	
5	नाशिक	8	66642	0	58865	59396	11791	8384	28081	31619	
6	अहमदनगर	8	56074	0	37663	67828	11854	6367	0	76886	
7	नंदुरबार	4	24894	0	47596	43319	12103	1050	6238	25584	
8	धुळे	2	20174	0	21979	27420	11074	36074	2234	900	
9	जळगांव	13	141935	0	110958	185649	38954	56598	15741	50181	
10	पुणे	11	66047	0	109571	85042	17285	9840	16844	58216	
11	सांगली	4	21643	0	87191	27308	1873	3796	39215	20823	
12	सातारा	8	90352	0	94762	160742	14821	8007	76320	10119	
13	सोलापूर	9	95869	0	94191	100998	20614	11827	33303	23831	
14	कोल्हापूर	9	127837	0	120342	130196	61140	71793	37628	24298	
15	औरंगाबाद	6	32065	0	21114	40213	2417	13757	26297	65891	
16	परभणी	8	60877	0	32924	51580	1060	5270	16172	82091	
17	हिंगोली	3	19987	0	25661	18715	41	9471	19477	35013	
18	जालना	4	44042	0	43426	118524	5010	19230	16413	43121	
19	नांदेड	11	46491	0	25287	45521	1345	6434	43536	22951	
20	लातूर	5	48077	0	81617	119337	12417	7250	1988	90600	
21	उस्मानाबाद	8	34064	0	50053	43328	888	22842	26414	70751	
22	बीड	6	42061	0	66728	82291	428	3357	20041	27557	
23	बुलढाणा	11	129305	0	70093	86747	14757	97771	12642	92418	
24	अमरावती	10	69999	0	34816	69530	14925	111151	27628	72292	
25	यवतमाळ	8	65728	0	47964	84021	17394	113674	69324	21716	
26	वाशिम	4	53919	0	19531	40954	5721	43229	9675	28738	
27	अकोला	5	21744	0	14207	31360	3871	45862	1508	5286	
28	नागपूर	10	74200	0	39845	54353	10091	121377	39828	66395	
29	भंडारा	3	23472	0	30249	34379	493	45586	11620	30278	
30	गोंदिया	2	15779	0	10116	32254	5182	28674	7330	5670	
31	वर्धा	6	57525	0	52185	74292	9716	22477	9215	60014	
32	चंद्रपूर	7	73588	0	29565	191729	29090	90376	6466	107685	
33	गडचिरोली	2	6399	0	10457	45190	4554	15580	131	4751	
एकूण नगरपरिषद		222	1946942	0	2075801	2942715	407507	1242494	724215	1726415	
नगरपंचायत		3	9718	0	8264	12273	64	339	9836	4524	
महानगरपालिका		22	6890080	2183480	12635912	10989654	5061874	5906738	9213800	8787259	
कटकमंडळ		7	50926	0	62219	188342	142250	78046	81243	87362	
एकूण महाराष्ट्र		254	8897666	2183480	14782196	14132984	5611695	7227617	10029094	10605560	

आधार.— अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

Table No.33.12 A

Districtwise Expenditure of Municipal Councils , Cantonment Boards & Corporations (2007-08)

(रुपये हजारत / Rs. In '000)

Public Works		सार्वजनिक		असाधारण		अखेरची		District
इतर Other	एकूण Total 10+11+12	सुरक्षितता Public Security	संकीर्ण Miscell- aneous	एकूण खर्च Total Expenditure 4+5+6+ 7+8+9+ 13+14+15	खर्च व कर्ज व वाणिज्यिक उपक्रम Extra ordinary expenditure debt & Expdr. of Commercial Enterprises	शिल्लक Closing Balance	एकूण Grand Total	
(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
215549	555453	117334	385077	2185386	234445	894190	3314021	Thane
93643	259947	39704	168859	1060051	150156	336126	1546333	Raigad
5117	57216	24770	80907	356836	54680	203031	614547	Ratnagiri
10473	25812	6982	46057	125942	45008	56906	227856	Sindhudurg
34932	94632	17342	112820	429872	86095	118703	634670	Nashik
4591	81477	15051	228838	505152	96506	77794	679452	Dhule
14148	45970	19128	41885	235945	43169	56781	335895	Nandurbar
1222	4356	6834	124129	252040	13718	46151	311909	Jalgaon
15184	81106	47995	230362	893557	151673	162229	1207459	Ahmednager
79522	154582	47200	149299	638866	230544	648446	1517856	Pune
50924	110962	12572	64618	329963	15900	416752	762615	Satara
93300	179739	46234	107992	702649	225672	270989	1199310	Sangli
41151	98285	27213	126788	575785	150227	338464	1064476	Solapur
212979	274905	60533	160924	1007670	200987	282931	1491588	Kolhapur
44186	136374	8595	88530	343065	43581	233749	620395	Aurangabad
41560	139823	20170	59121	370825	22322	159668	552815	Jalna
11032	65522	3997	28373	171767	321	154101	326189	Parbhani
80184	139718	14936	21803	406689	137641	156226	700556	Hingoli
59683	126170	13125	44928	309301	9948	266590	585839	Beed
30355	122943	19944	87472	499057	246355	721103	1466515	Nanded
35964	133129	14501	49369	348174	10680	283365	642219	Osmanabad
118274	165872	14475	153664	528876	14410	300504	843790	Latur
70301	175361	20022	96989	691045	59374	422124	1172543	Buldhana
101125	201045	17952	253387	772805	42582	228506	1043893	Akola
47593	138633	25820	159726	652960	44666	442518	1140144	Washim
94347	132760	7447	7373	310934	45247	81096	437277	Amravati
32667	39461	3506	45652	205663	71507	68764	345934	Yavatmal
39396	145619	18268	164429	628182	102664	446895	1177741	Wardha
5547	47445	15203	127294	324121	26850	151758	502729	Nagpur
0	13000	33674	103545	242224	106780	139909	488913	Bhandara
42995	112224	33439	68209	430067	81949	158035	670051	Godiya
9561	123712	61753	256957	856771	24690	362506	1243967	Chandrapur
17034	21916	8934	22936	135966	7885	115729	259580	Gadchiroli
1754539	4205169	844653	3868312	17528206	2798232	8802639	29129077	total Nagarparishad
8563	22923	14645	39323	107549	16510	196835	320894	Nagar panchayat
5472056	19106145	6651549	12201147	64158714	14688582	22938678	97418992	Municipalities
76898	245503	100904	820349	1688539	448664	302385	2439588	katakmandal
7312056	23579740	7611751	16929131	83483008	17951988	32240537	129308551	Total Maharashtra

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी/

तक्ता क्र. /

जिल्हानिहाय नगरपालिका, कटकमंडळे व महानगर पालिकांचे खर्च /

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा/ नगरपरिषदा महानगरपालिका	सामान्य	सार्वजनिक	पाणी	जलनिःसारण	इस्पितळे	सार्वजनिक बांधकामे		
		प्रशासन व कर वसुली General Administrative and Tax collection charges	दिवाबत्ती Public Lighting	पुरवठा Water Supply	गटारे व सफाई Drainage conservancy and sanitation	दवाखाने व लस टोचणी Hospitals Dispensaries and Vaccination	शिक्षण Education	इमारती Building	रस्ते Roads
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	विरार	31,452	0	1,49,116	69,190	642	2,858	0	29,786
2	नालासोपारा	21,167	0	63,280	2,08,225	1,413	266	0	95,606
3	अंबरनाथ	15,426	0	40,041	1,09,096	17,689	4,172	0	49,366
4	नवघर-माणि पूर	14,624	0	62,109	1,17,318	4,345	1,327	9,752	24,152
5	वसई	5,124	0	7,243	20,660	7,021	764	972	4,752
6	डहाणे	17,026	0	4,432	8,520	25	0	0	43,275
7	कुळगाव-बदलापूर	22,617	0	5,407	57,856	4,783	0	2,613	68,887
8	पालघर	17,496	0	5,429	9,250	41	72	708	10,035
9	जव्हार	5,388	0	6,048	2,006	0	230	1,695	2,914
	ठाणे - एकूण	1,50,320	0	3,37,057	6,00,115	35,959	9,459	14,045	3,25,859
10	पनवेल	9,776	0	1,05,957	34,463	2,310	21,479	12,834	16,053
11	खोपोली	18,950	0	17,768	22,091	16,928	50,668	30,028	30,512
12	अलिबाग	6,501	0	12,635	10,277	0	9,651	6,563	4,219
13	महाड	11,042	0	5,796	7,272	724	15,026	3,523	14,536
14	पेण	10,505	0	9,998	24,653	0	13,781	3,306	12,365
15	रोहा	8,568	0	4,426	6,882	424	16,136	4,203	1,415
16	उरण	12,090	0	10,930	13,808	1,338	9,641	4,885	7,061
17	मुरुड-जंजिरा	2,852	0	3,446	2,817	11	9,626	0	0
18	श्रीवर्धन	2,391	0	1,270	3,175	649	7,699	511	231
19	माथेरान	6,424	0	460	6,225	1,520	1,428	2,423	10,228
20	कर्जत	4,841	0	8,162	5,829	0	222	0	1,408
	रायगड - एकूण	93,940	0	1,80,848	1,37,492	23,904	155,357	68,276	98,028
21	रत्नागिरी	39,618	0	34,946	19,008	1,136	39,227	6,458	18,971
22	चिपळूण	5,537	0	19,779	12,521	1,207	210	1,128	7,983
23	खेड	3,880	0	3,850	3,863	1,344	0	2,480	8,525
24	राजापूर	3,441	0	2,046	2,169	133	28	2,688	3,866
	रत्नागिरी - एकूण	52,476	0	60,621	37,561	3,820	39,465	12,754	39,345
25	सावंतवाडी	9,738	0	4,796	6,961	682	1,109	483	2,972
26	वेंगुर्ला	3,590	0	766	3,009	246	0	4,807	3,305
27	मालवण	6,089	0	2,757	5,361	1,987	0	2,541	1,231
	सिंधुदुर्ग - एकूण	19,417	0	8,319	15,331	2,915	1,109	7,831	7,508
28	येवला	3,731	0	4,823	4,114	1,794	0	1,344	452
29	मनमाड	30,013	0	21,076	18,509	5,378	7,458	10,005	8,589
30	झातपूरी	7,780	0	6,069	6,932	1,537	306	8,175	8,886
31	नांदगांव	2,975	0	3,621	5,160	520	0	433	962
32	सिन्नर	9,985	0	10,542	6,637	1,785	0	1,255	3,827

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

Table No.33.12 B

Districtwise Expenditure of Municipal Councils, Cantonment Boards & Corporations (2007-08)

(रुपये हजारात/Rs. in Thousand)

Public Works		सार्वजनिक सुरक्षितता	संकिर्ण	एकूण खर्च	असाधारण खर्च, कर्ज व वाणिज्यिक उपक्रम	अखेरची शिल्लक	एकूण	
इतर	एकूण	Public Security	Miscellaneous	Total Expenditure (3+4+5+6 7+8+12+ 13+14)	Extra ordinary debt and Expenditure Commercial Enterprices	Closing Balance	Grand Total	District/Municipal Councils and Corporation
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
47,330	77,116	15,966	92,971	4,39,311	25,043	43,983	5,08,337	Virar
43,064	1,38,670	11,089	89,749	5,33,859	38,790	2,41,358	8,14,007	Nalasopara
53,976	1,03,342	19,616	60,607	3,69,989	1,11,825	2,99,444	7,81,258	Ambarnath
14,135	48,039	40,106	78,275	3,66,143	33,744	1,45,495	5,45,382	Navghar-manik
11,520	17,244	4,387	11,283	73,726	14,845	16,932	1,05,503	Wasai
685	43,960	4,090	10,048	88,101	1,625	34,723	1,24,449	Dahane
44,634	1,16,134	20,789	34,995	2,62,581	7,638	44,066	3,14,285	Kulgaon-badlapur
205	10,948	1,291	7,149	51,676	935	68,189	1,20,800	Palghar
4,596	9,205	668	383	23,928	3,040	23,412	50,380	Jawhar
2,15,549	5,55,453	117,334	3,85,077	21,85,386	2,34,445	8,94,190	33,14,021	Thane- Total
16,330	45,217	6,628	51,165	2,76,995	59,779	58,853	3,95,627	Panvel
4,866	65,406	16,620	50,779	2,59,210	71,022	31,804	3,62,036	Khopoli
6,945	17,727	204	16,716	73,711	968	50,642	1,25,321	Alibagh
20,282	38,341	2,085	10,462	90,748	1,349	4,427	96,524	Mahad
8,597	24,268	1,940	9,994	95,139	3,032	8,924	1,07,095	Pen
8,919	14,537	2,082	2,093	55,148	939	55,551	1,11,638	Roha
4,439	16,385	3,959	4,259	72,410	5	4,504	76,919	Uran
1,941	1,941	875	4,515	26,083	1,956	4,174	32,213	Murud-Janjira
880	1,622	1,114	8,204	26,124	2,909	37,781	66,814	Shrivardhan
446	13,097	1,258	6,581	36,993	128	62,744	99,865	Matheran
19,998	21,406	2,939	4,091	47,490	8,069	16,722	72,281	Karjat
93,643	2,59,947	39,704	1,68,859	10,60,051	1,50,156	3,36,126	15,46,333	Raigad- Total
1,906	27,335	16,642	30,600	2,08,512	14,689	40,340	2,63,541	Ratnagiri
2,432	11,543	3,347	39,175	93,319	25,653	91,101	2,10,073	Chiplun
775	11,780	3,723	6,114	34,554	6,223	49,474	90,251	Khed
4	6,558	1,058	5,018	20,451	8,115	22,116	50,682	Rajapur
5,117	57,216	24,770	80,907	3,56,836	54,680	2,03,031	6,14,547	Ratnagiri- Total
7,239	10,694	3,628	27,527	65,135	35,185	28,364	1,28,684	Sawantwadi
3,031	11,143	1,358	3,482	23,594	17	14,380	37,991	Vengurla
203	3,975	1,996	15,048	37,213	9,806	14,162	61,181	Malwan
10,473	25,812	6,982	46,057	1,25,942	45,008	56,906	2,27,856	Sindhudurg- Total
0	1,796	2,009	29,512	47,779	1,599	2,569	51,947	Yewala
9,928	28,522	4,049	15,551	1,30,556	18,780	1,858	1,51,194	Manmad
4,429	21,490	3,932	26,780	74,826	2,505	24,042	1,01,373	Egatpuri
574	1,969	587	18,672	33,504	0	20,507	54,011	Nandgaon
5,153	10,235	1,722	0	40,906	17,906	32,673	91,485	Sinner

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
33	त्रिबकेश्वर	2,037	0	5,088	2,971	97	0	5,236	0
34	भगुर	2,015	0	1,844	6,100	680	0	0	4,895
35	सटाना	8,106	0	5,802	8,973	0	620	1,633	4,008
	नाशिक-एकूण	66,642	0	58,865	59,396	11,791	8,384	28,081	31,619
36	श्रीरामपूर	10,861	0	4,090	27,996	5,549	2,465	0	76,869
37	संगमनेर	3,371	0	1,709	2,248	514	83	0	0
38	कोपरगांव	16,155	0	8,483	13,310	3,386	2,293	0	0
39	राहुरी	3,434	0	4,425	8,666	2,405	932	0	0
40	राहाता	2,319	0	2,805	3,172	0	220	0	0
41	श्रीगोंदा	4,111	0	2,973	3,097	0	100	0	17
42	देवळाली प्रवरा	9,537	0	8,845	5,722	0	0	0	0
43	पाथर्डी	6,286	0	4,333	3,617	0	274	0	0
	अहमदनगर-एकूण	56,074	0	37,663	67,828	11,854	6,367	0	76,886
44	नंदुरबार	9,139	0	33,806	23,534	6,891	0	4,309	18,549
45	शहादा	6,257	0	7,622	8,818	3,960	868	288	602
46	तळोदा	4,326	0	1,197	2,879	1,023	182	1,641	476
47	नवापुर	5,172	0	4,971	8,088	229	0	0	5,957
	नंदुरबार-एकूण	24,894	0	47,596	43,319	12,103	1,050	6,238	25,584
48	शीरपूर वरवाडे	7,721	0	11,422	16,158	9,241	25,390	0	0
49	दोंडाईचा वरवाडे	12,453	0	10,557	11,262	1,833	10,684	2,234	900
	धुळे-एकूण	20,174	0	21,979	27,420	11,074	36,074	2,234	900
50	भुसावळ	17,160	0	24,049	50,591	14,367	39,582	700	18,595
51	अमळनेर	27796	0	8,060	29,352	7,868	2,807	0	3,124
52	चोपडा	11,313	0	17,255	12,543	1,256	1,082	659	767
53	चाळीसगांव	33,156	0	15,935	30,018	5,243	3,100	5,812	6,007
54	पाचोरा	8,011	0	7,474	15,095	1,862	529	1,107	1,289
55	फैजपूर	3,686	0	3,530	4,696	1,361	615	517	1,456
56	यावल	3,429	0	3,820	5,088	1,230	122	160	324
57	रावेर	10,575	0	5,404	5,116	1,899	0	154	2,330
58	सावदा	3,927	0	4,022	3,909	1,776	6,994	2,056	0
59	पारोळा	10,271	0	6,957	8,782	666	0	421	469
60	धरणांव	5,576	0	5,414	7,659	861	482	0	223
61	एरंडोल	4,267	0	3,516	6,269	565	1,150	208	315
62	जामनेर	2,768	0	5,522	6,531	0	135	3,947	15,282
	जळगांव-एकूण	1,41,935	0	1,10,958	1,85,649	38,954	56,598	15,741	50,181
63	बारामती	7,585	0	12,067	15,047	5,901	3,484	2,047	94
64	लोणावळा	4,171	0	22,691	14,952	6,571	2,028	3,906	14,992
65	तळेगाव दाभाडे	8,247	0	31,328	6,494	354	3,005	105	10,162
66	दौड	7,881	0	6,670	9,126	0	24	4,706	13,497
67	इंदापूर	1,826	0	5,271	6,829	0	0	0	3,194
68	शिरूर	6,217	0	6,729	6,981	1,173	656	0	0
69	जेजुरी	1,770	0	4,467	2,162	0	0	2,338	13,312
70	भोर	5,304	0	4,174	2,196	136	0	2,963	1,169
71	सासवड	8,179	0	9,098	12,657	1,764	619	0	69
72	आळंदी	2,181	0	2,866	4,968	43	24	111	670
73	जुन्नर	12,686	0	4,210	3,630	1343	0	668	1,057
	पुणे-एकूण	66,047	0	1,09,571	85,042	17,285	9,840	16,844	58,216

TABLE No. 33.12 (B) —Contd.

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
0	5,236	1,647	9,289	26,365	960	13,095	40,420	Trimbakeshwar
4,008	8,903	482	7,257	27,281	6,918	20,447	54,646	Bagur
10,840	16,481	2,914	5,759	48,655	37,427	3,512	89,594	Satana
34,932	94,632	17,342	1,12,820	4,29,872	86,095	1,18,703	634,670	Nashik- Total
2,928	79,797	3,436	62,918	1,97,112	27,935	1,283	226,330	Shrirampur
0	0	524	23,976	32,425	40	2,333	3479,806	Sangamner
0	0	4,694	15,407	63,728	63,118	4,811	131,657	Kopargaon
1,218	1,218	1,714	47,544	70,338	6	12,773	83,117	Rahuri
0	0	604	19,604	28,724	3,247	24,763	56,734	Rahata
445	462	1,285	17,003	29,031	153	4,781	33,965	Shrigonda
0	0	1,893	30,329	56,326	67	4,443	60,836	Devlali-prawara
0	0	901	12,057	27,468	1,940	22,607	52,015	Pathardi
4,591	81,477	15,051	2,28,838	5,05,152	96,506	77,794	6,79,452	Ahemadnagar- Total
10,320	33,178	12,283	5,594	1,24,425	39,290	19,563	1,83,278	Nandurbar
1,970	2,860	3,193	19,541	53,119	2,944	15,600	71,663	Shahada
1,858	3,975	1,084	5,371	20,037	935	13,973	34,945	Taloda
0	5,957	2,568	11,379	38,364	0	7,645	46,009	Nawapur
14,148	45,970	19,128	41,885	2,35,945	43,169	56,781	3,35,895	Nandurbar- Total
1,222	1,222	4,844	84,373	1,60,371	13,453	23,371	1,97,195	Shirpur-varwade
0	3,134	1,990	39,756	91,669	265	22,780	1,14,714	Dondaicha varwade
1,222	4,356	6,834	1,24,129	2,52,040	13,718	46,151	3,11,909	Dhule- Total
3,866	23,161	13,727	98,071	2,80,708	42,233	22,464	3,45,405	Bhusawal
0	3,124	4,126	52,488	1,35,621	18,912	3,654	1,58,187	Amalner
934	2,360	3,194	15,090	64,093	14,405	37,513	1,16,011	Chopada
5,897	17,716	7,087	2,142	1,14,397	11,003	20,488	1,45,888	Chalisgaon
171	2,567	11,925	4,106	51,569	9,492	6,404	67,465	Pachora
0	1,973	1,162	8,689	25,712	13,409	25,880	65,001	Faisapur
0	484	786	8,527	23,486	8,643	1,005	33,134	Yawal
0	2,484	872	8,136	34,486	0	2,703	37,189	Rawer
0	2,056	1,196	15,690	39,570	2,758	2,161	44,489	Sawda
1,446	2,336	1,049	94	30,155	7,048	2,055	39,258	Parola
1,094	1,317	226	1,053	22,588	5,013	1,058	28,659	Dharangaon
0	523	1,413	12,070	29,773	16,604	1,123	47,500	Airndol
1,776	21,005	1,232	4,206	41,399	2,153	35,721	79,273	Jamner
15,184	81,106	47,995	2,30,362	8,93,557	1,51,673	1,62,229	12,07,459	Jalgagon- Total
510	2,651	20,504	12,708	79,947	1,11,840	2,84,897	4,76,684	Baramati
6,163	25,061	3,773	67,014	1,46,261	4,996	73,633	2,24,890	Lonawala
16,866	27,133	8,032	3,213	87,806	9,967	40,209	1,37,982	Talegaon-dabhade
3,990	22,193	1,241	1,985	49,120	7,885	55,416	1,12,421	Dound
3,974	7,168	932	4,521	26,547	35,388	44,136	1,06,071	Indapur
16,015	16,015	2,210	9,155	49,136	394	63,816	1,13,346	Shirur
4,883	20,533	454	5,046	34,432	1,390	34,140	69,962	Jejuri
132	4,264	501	13,250	29,825	1,170	32,295	63,290	Bhor
3,093	3,162	7,651	381	43,511	56,277	3,493	1,03,281	Saswad
1,453	2,234	899	31,733	44,948	67	1,449	46,464	Aalandi
22,443	24,168	1,003	293	47,333	1,170	14,962	63,465	Junner
79,522	1,54,582	47,200	1,49,299	6,38,866	2,30,544	6,48,446	15,17,856	Pune- Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
74	इस्लामपूर	6,472	0	50,863	11,236	758	829	9,535	6,211
75	विटा	7,401	0	22,780	7,733	0	2,667	1,594	7,004
76	आष्टा	2,203	0	4,133	2,917	465	0	27,617	629
77	तासगाव	5,567	0	9,415	5,422	650	300	469	6,979
	सांगली-एकूण	21,643	0	87,191	27,308	1,873	3,796	39,215	20,823
78	सातारा	19,673	0	22,403	32,809	2,025	0	18,518	0
79	कराड	12,476	0	29,732	41,487	3,111	2,907	9,537	668
80	फलटण	19,315	0	15,120	12,031	4,125	919	3,067	3,160
81	रहिमतपूर	2,362	0	3,502	947	216	0	27	0
82	म्हसवड	4,320	0	4,619	1,950	0	0	293	134
83	वाई	7,086	0	5,889	9,049	1,417	497	456	3,171
84	पाचगाी	3,768	0	305	7,685	373	274	11,108	704
85	महाबळेश्वर	21,352	0	13,192	54,784	3,554	3,410	33,314	2,282
	सातारा-एकूण	90,352	0	94,762	160,742	14,821	8,007	76,320	10,119
86	बारशी	25,875	0	34,704	29,719	5,607	6,089	5,406	856
87	पंढरपूर	31,655	0	18,555	37,101	10,164	3,611	12,746	4,591
88	करमाळा	5,914	0	6,885	5,985	602	729	7,823	3,361
89	सांगोला	8,610	0	6,839	6,404	1,329	34	2,411	734
90	अक्कलकोट	5,245	0	11,838	4,903	1,614	511	735	5,834
91	मंगळवेढा	6,652	0	4,043	4,230	581	241	1,737	263
92	मेदर्गा	1,256	0	801	1,872	0	1	0	3,425
93	दुधनी	2,548	0	932	1,837	717	210	921	2,950
94	कुर्डुवाडी	8,114	0	9,594	8,947	0	401	1,524	1,817
	सोलापूर-एकूण	95,869	0	94,191	100,998	20,614	11,827	33,303	23,831
95	इचलकरंजी	84,073	0	88,058	85,591	57,559	66,739	31,482	19,931
96	जयसिंगपूर	11,139	0	10,563	9,807	11	2,792	0	0
97	मलकापूर	4,412	0	,851	1,406	0	7	0	0
98	मुरगुड	2,790	0	2,273	3,090	191	0	1,166	635
99	वडगाव	8,682	0	2,393	5,372	2,324	182	754	1,507
100	गढींगलज	6,706	0	6,368	11,203	906	815	1,235	1,962
101	कु रुंदवाड	2,798	0	3,172	4,736	148	0	2,991	263
102	कागल	5,142	0	6,559	8,003	1	1,169	0	0
103	पन्हाळा	2,095	0	105	988	0	89	0	0
	कोल्हापूर-एकूण	1,27,837	0	120,342	130,196	61,140	71,793	37,628	24,298
104	सिल्लोड	7,401	0	0	9,210	0	0	11,347	22,234
105	पैठण	1,961	0	3,442	8,254	0	0	0	16,500
106	वैजापूर	9,239	0	7053	9,208	2,151	13,123	1,166	1,855
107	गंगापूर	6,789	0	4206	6,616	266	157	6,703	7,442
108	खुल्ताबाद	2,897	0	1,899	2,263	0	263	2,738	2,574
109	कन्नड	3,778	0	4,514	4,662	0	214	4,343	15,286
	औरंगाबाद-एकूण	32,065	0	21114	40,213	2,417	13,757	26,297	65,891
110	परभणी	17,897	0	10917	3,967	0	249	0	0
111	गंगाखेड	11,137	0	4,568	8,342	498	601	3423	20,541
112	सोनपेठ	2,989	0	768	2,593	0	45	641	6,052
113	पुर्णा	5,806	0	3,466	5,879	0	1,244	35	28,294
114	मानवत	7,145	0	1,948	7,052	267	445	306	0

TABLE No. 33.12 (B)—Contd.

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
21,172	36,918	6,150	4,734	1,17,960	10,178	1,18,199	2,46,337	Islampur
538	9,136	4,119	43,537	97,373	477	46,642	1,44,492	Vita
15,098	43,344	1,029	6,401	60,492	489	1,41,803	2,02,784	Aashta
14,116	21,564	1,274	9,946	54,138	4,756	1,10,108	1,69,002	Tasgaon
50,924	1,10,962	12,572	64,618	3,29,963	15,900	4,16,752	7,62,615	Sangli- Total
83,279	1,01,797	22,670	3,930	2,05,307	75,787	63,005	3,44,099	Satara
2,762	12,967	6,767	19,203	1,28,650	66,087	45,107	2,39,844	Karad
203	6,430	5,260	8,622	71,822	48,149	31,554	1,51,525	Phaltan
0	27	813	4,188	12,055	15,064	14,400	41,519	Rahimatpur
0	427	473	215	12,004	6,222	16,620	34,846	Mhaswad
449	4,076	3,328	29,153	60,495	8,706	31,416	1,00,617	wai
362	12,174	2,528	35,007	62,114	1,345	45,888	1,09,347	pachgani
6,245	41,841	4,395	7,674	1,50,202	4,312	22,999	1,77,513	Mahabaleshwar
93,300	1,79,739	46,234	1,07,992	7,02,649	2,25,672	2,70,989	11,99,310	Satara- Total
0	6,262	8,078	14,343	1,30,677	42,364	87,892	2,60,933	Barshi
16,198	33,535	7,887	29,320	1,71,828	43,582	51,849	2,67,259	Pandharpur
2,112	13,296	3,320	19,228	55,959	6,110	8,729	70,798	Karmala
726	3,871	1,454	34,889	63,430	117	9,407	72,954	Sangola
0	6,569	1,050	17,693	49,423	24,652	54,713	1,28,788	Akkalkot
395	2,395	1,743	2,915	22,800	26,443	78,953	1,28,196	Mangalwedha
5,375	8,800	322	1,902	14,954	1,246	14,880	31,080	Medargi
16,000	19,871	466	3,147	29,728	80	15,878	45,686	Dhudhani
345	3,686	2,893	3,351	36,986	5,633	16,163	58,782	Kurduwadi
41,151	98,285	27,213	1,26,788	5,75,785	1,50,227	3,38,464	10,64,476	Solapur- Total
179,687	2,31,100	13,341	51,979	6,78,440	86,591	1,91,781	9,56,812	Ichalkaranji
16096	16,096	4,186	698	55,292	11,524	22,600	89,416	Jaysingpurü
437	437	225	566	7,904	0	1,840	9,744	Malakapurü
0	1,801	532	9923	20,600	227	5,166	25,993	Murgud
0	2,261	2,665	12,852	36,731	7,276	8,019	52,026	Wadgaon
11399	14,596	3,208	17,419	61,221	39,823	7,647	1,08,691	Gadhinglaj
1364	4,618	1,741	24,519	41,732	37424	6,053	85,209	Kurundwad
3305	3,305	2,399	40,081	66,659	7,664	13,463	87,786	Kagal
691	691	32,236	2,887	39,091	10,458	26,362	75,911	Panhala
212979	2,74,905	60,533	1,60,924	10,07,670	2,00,987	2,82,931	14,91,588	Kolhapur- Total
13172	46,753	1,665	5,682	70,711	300	51,579	1,22,590	Sillod
0	16,500	1,772	23,136	55,065	0	48,963	1,04,028	Paithan
18460	21,481	3,325	50,096	1,15,676	40,974	57,858	2,14,508	Vaijapur
0	14,145	408	5,899	38,486	19	26,922	65,427	Gangapur
57	5,369	96	639	13,426	2,288	24,297	40,011	Khultabad
12497	32,126	1,329	3,078	49,701	0	24,130	73,831	Kannad
44186	1,36,374	8,595	88,530	3,43,065	43,581	2,33,749	6,20,395	Aurangabad- Total
5185	5,185	14,768	13,154	66,137	5,622	40,183	1,11,942	Parbhani
2683	26,647	2,248	3,823	57,864	199	26,977	85,040	Gangakhed
6377	13,070	530	1,323	21,318	94	3,447	24,859	Sonpeth
0	28,329	251	707	45,682	0	15,148	60,830	Purna
12061	12,367	107	9,513	38,844	45	22,180	61,069	Manwat

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
115	सेलू	5,441	0	4,063	9,152	151	1,403	565	2,307
116	जितूर	5,270	0	4,304	5,938	144	823	1,572	19,279
117	पाथरी	5,192	0	2,890	8,657	0	460	9,630	5,618
	परभणी-एकूण	60,877	0	32,924	51,580	1,060	5,270	16,172	82,091
118	हिंगोली	9,538	0	18,929	11,355	0	132	6,727	25,530
119	बसमतपूर	6,376	0	5,213	5,046	0	8,621	12,750	3,641
120	कळमनूरी	4,073	0	1,519	2,314	41	718	0	5,842
	हिंगोली-एकूण	19,987	0	25,661	18,715	41	9,471	19,477	35,013
121	जालना	36,236	0	35,447	61,302	4,830	18,591	3,211	12,739
122	अंबड	3,166	0	3,494	45,680	0	331	8,057	24,626
123	भोकरदन	1,865	0	3,225	3,550	0	0	2,090	2,398
124	परतूर	2,775	0	1,260	7,992	180	308	3,055	3,358
	जालना-एकूण	44,042	0	43,426	1,18,524	5,010	19,230	16,413	43,121
125	देगलूर	11,986	0	2,925	7,420	0	2,740	15,000	0
126	बिलोली	3,181	0	1,961	2,096	186	675	4,853	1,434
127	उमरी	1,774	0	1,397	1,549	0	344	13	1,186
128	मुदखड	1,509	0	1,558	2,993	0	0	13,609	2,693
129	कंधार	3,201	0	4,412	4,721	495	1,046	0	932
130	हदगाव	4,959	0	2,035	2,575	0	169	0	8,127
131	धर्माबाद	4,466	0	1,543	4,116	548	240	0	2,416
132	कुंदलवाडी	1,369	0	625	1,292	0	0	0	156
133	मुखेड	3,199	0	3,670	4,955	0	728	0	3,155
134	निवट	3,490	0	2,653	6,087	96	176	286	2,852
135	लोहा	7,357	0	2,508	7,717	20	316	9,775	0
	नांदेड-एकूण	46,491	0	25,287	45,521	1,345	6,434	43,536	22,951
136	लातूर	27,317	0	45,245	74,418	11,923	7,145	0	62,432
137	उद्गीर	9,734	0	21,802	30,338	71	0	1,808	25,375
138	अहमदपूर	4,471	0	6,994	6,087	4	0	0	0
139	निलंगा	4,260	0	4,695	4,739	288	0	180	2,793
140	औसा	2,295	0	2,881	3,755	131	105	0	0
	लातूर-एकूण	48,077	0	81,617	1,19,337	12,417	7,250	1,988	90,600
141	उस्मानाबाद	8,327	0	26,849	14,896	0	18,056	0	10,076
142	तुळजापूर	2,692	0	4,438	8,625	789	2,332	832	1,344
143	उमरगा	7,353	0	6,422	5,445	0	651	243	15,507
144	भूम	3,023	0	2,396	5,033	34	635	2,728	3,968
145	परांडा	1,473	0	1,994	1,969	0	325	4,655	16,932
146	मुरुम	1,549	0	635	1,977	0	0	17,956	0
147	नळदुर्ग	3,339	0	2,189	2,552	0	0	0	4,266
148	कळंब	6,308	0	5,130	2,831	65	843	0	18,658
	उस्मानाबाद-एकूण	34,064	0	50,053	43,328	888	22,842	26,414	70,751
149	बीड	13,127	0	18,926	33,957	0	0	225	15,695
150	आंबेजोगाई	5,720	0	25,254	8,417	0	829	18,712	8,517
151	परळी वैजनाथ	8,297	0	14,123	21,947	428	1,149	1,104	3,345
152	माजलगाव	5,538	0	3,333	6,614	0	289	0	0
153	गेवराई	6,287	0	3,542	8,179	0	1,085	0	0
154	धारुर	3,092	0	1,550	3,177	0	5	0	0
	बीड-एकूण	42,061	0	66,728	82,291	428	3,357	20,041	27,557

TABLE No. 33.12 (B)—Contd.

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
0	2,872	650	18,073	41,805	15,797	24,913	82,515	Seloo
9,196	30,047	936	8,783	56,245	0	6,732	62,977	Jintur
6,058	21,306	680	3,745	42,930	565	20,088	63,583	Pathari
41,560	1,39,823	20,170	59,121	3,70,825	22,322	1,59,668	5,52,815	Parbhani- Total
9,591	41,848	2,146	10,017	93,965	321	1,03,519	1,97,805	Hingoli
0	16,391	1,592	18,143	61,382	0	11,049	72,431	Basamatnagar
1,441	7,283	259	213	16,420	0	39,533	55,953	Kamalnoor
11,032	65,522	3,997	28,373	1,71,767	321	1,54,101	3,26,189	Hingoli- Total
78,943	94,893	9,268	18,198	2,78,765	1,34,907	65,220	4,78,892	Jalna
0	32,683	4,053	110	89,517	1,200	24,756	1,15,473	Ambad
1,241	5,729	498	1,123	15,990	261	43,321	59,572	Bhokardan
0	6,413	1,117	2,372	22,417	1,273	22,929	46,619	Partoor
80,184	1,39,718	14,936	21,803	4,06,689	1,37,641	1,56,226	7,00,556	Jalna- Total
115	15,115	5,076	14,553	59,815	25	31,841	91,681	Deglur
641	6,928	934	1,522	17,483	1,468	25,696	44,647	Bilali
485	1,684	240	748	7,736	1,485	17,814	27,035	Umari
601	16,903	625	896	24,484	325	21,548	46,357	Mudkhed
6,863	7,795	671	8,121	30,462	0	29,711	60,173	Kandhar
0	8,127	836	579	19,280	0	29,533	48,813	Hadgaon
17,020	19,436	311	9,523	40,183	4,074	34,403	78,660	Dharmabad
4,135	4,291	1,463	92	9,132	2,246	18,816	30,194	Kundalwadi
8,785	11,940	446	0	24,938	0	13,266	38,204	Mukhed
17,778	20,916	1,808	6,374	41,600	325	31,132	73,057	Kinwat
3,260	13,035	715	2,520	34,188	0	12,830	47,018	Loha
59,683	1,26,170	13,125	44,928	3,09,301	9948	2,66,590	5,85,839	Nanded- Total
0	62,432	7,626	24,314	2,60,420	2,39,368	6,05,683	11,05,471	Latur
5,265	32,448	4,728	7,494	1,06,615	6,929	41,388	1,54,932	Udgir
0	0	5,521	12,704	35,781	0	37,144	72,925	Ahmedpur
25,090	28,063	1,282	4,036	47,363	58	9,740	57,161	Nilanga
0	0	787	38,924	48,878	0	27,148	76,026	Ausa
30,355	1,22,943	19,944	87,472	4,99,057	2,46,355	7,21,103	14,66,515	Latur- Total
13,483	23,559	8,691	4,894	1,05,272	0	1,61,653	2,66,925	Ousmanabad
1,937	4,113	1,399	14,832	39,220	4,992	5,739	49,951	Tuljapur
0	15,750	998	7,784	44,403	0	29,519	73,922	umarga
2,000	8,696	1,377	1,670	22,864	5,085	8,881	36,830	Bhoom
249	21,836	183	7,749	35,529	200	8,734	44,463	Paranda
0	17,956	23	479	22,619	49	16,661	39,329	Murum
18,017	22,283	990	2,272	33,625	0	22,672	56,297	Naldurga
278	18,936	840	9,689	44,642	354	29,506	74,502	Kalamb
35,964	1,33,129	14,501	49,369	3,48,174	10,680	2,83,365	6,42,219
62,894	78,814	7,557	48,224	2,00,605	0	1,18,882	3,19,487	Beed
18,332	45,561	3,529	18,340	1,07,650	1542	46,774	1,55,966	Ambajogai
37,048	41,497	1,245	34,558	1,23,244	0	77,598	2,00,842	Parali vaijanath
0	0	55	19,532	35,361	104	16,778	52,243	Majalgaon
0	0	999	19,611	39,703	12,258	29,722	81,683	Gewarai
0	0	1,090	13,399	22,313	506	10,750	33,569	Dharur
1,18,274	1,65,872	14,475	1,53,664	5,28,876	14,410	3,00,504	8,43,790	Beed- Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
155	बुलढाणा	17,214	0	8,850	11,167	1,519	13,766	1,269	30,561
156	खामगाव	30,560	0	12,197	23,469	5,497	30,527	48	3,038
157	मलकापूर	20,411	0	13,981	8,833	33	1,051	7,070	897
158	शेगाव	11,350	0	4,693	6,881	2,452	12,648	1,010	184
159	चिखली	14,403	0	9,606	8,911	1,003	9,855	3,019	14,239
160	जळगाव जामोद	3,926	0	614	2,180	186	8,124	0	1,368
161	मेहेकर	13,642	0	6,362	8,631	2,317	13,099	0	29,062
162	नांदुरा	6,792	0	6,073	7,320	1,130	584	226	7,410
163	देऊळगाव राजा	5,009	0	3,905	3,485	427	8,117	0	1,218
164	लोणार	3,636	0	1,891	4,934	193	0	0	2,962
165	सिंदखेड राजा	2,362	0	1,921	936	0	0	0	1,479
	बुलढाणा-एकूण	1,29,305	0	70,093	86,747	14,757	97,771	12,642	92,418
166	अचलपूर	18,409	0	10,403	19,088	9,546	46,529	7,522	13,185
167	अंजनगाव सुर्जी	6,817	0	960	8,351	859	1,143	7	172
168	वरुड	6,586	0	7,297	12,596	476	11,305	3,927	9,578
169	मोर्शी	6,824	0	6,478	5,266	684	9,369	684	12,762
170	दर्यापूर	7,936	0	289	9,234	458	13,470	320	13,480
171	चांदूररेल्वे	3,774	0	2,229	699	128	5,412	164	6,267
172	चांदूर बाजार	5,500	0	2,650	5,265	1,606	5,666	6,580	8,596
173	धामणाव	8,461	0	2,849	6,765	998	10,159	0	0
174	शेंदूरजना	3,140	0	1,294	2,224	170	8,098	4,168	3,815
175	चिखलदरा	2,552	0	367	42	0	0	4,256	4,437
	अमरावती-एकूण	69,999	0	34,816	69,530	14,925	1,11,151	27,628	72,292
176	यवतमाळ	28,896	0	8,902	20,247	7,577	8,129	4,554	7,451
177	पुसद	8,461	0	8,176	16,207	1,122	38,034	41,498	0
178	वणी	2,769	0	8,392	13,206	128	1,362	970	83
179	दारव्हा	4,287	0	2,179	1,620	960	10,905	550	0
180	घाटंजी	2,338	0	2,636	4,044	97	9,033	933	5,151
181	दिग्रस	4,295	0	6,220	9,823	3,062	19,770	648	4,031
182	उमरखेड	6,053	0	6,250	10,548	1,310	16,976	18,720	5,000
183	पांढरकेवडा	8,629	0	5,209	8,326	3,138	9,465	1,451	0
	यवतमाळ-एकूण	65,728	0	47,964	84,021	17,394	1,13,674	69,324	21,716
184	कारंजा	16,637	0	1,394	17,858	2,359	18,141	2,649	4,647
185	वाशिम	17,570	0	9,976	13,362	2,673	12,607	2,548	7,424
186	मंगळूर पीर	12,982	0	3,232	4,885	558	12,481	0	11,109
187	रिसोड	6,730	0	4,929	4,849	131	0	4,478	5,558
	वाशिम-एकूण	53,919	0	19,531	40,954	5,721	43,229	9,675	28,738
188	अकोट	8,199	0	820	15,764	1,079	19,375	565	99
189	तेल्हारा	3,958	0	3,736	3,145	758	4,719	708	4,333
190	बाळापूर	2,363	0	3,572	3,982	0	13,435	235	854
191	पातूर	4,222	0	275	2,035	0	6,907	0	0
192	मूर्तिजापूर	3,002	0	5,804	6,434	2,034	1,426	0	0
	अकोला-एकूण	21,744	0	14,207	31,360	3,871	45,862	1,508	5,286

TABLE No. 33.12 (B)—Contd.

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
9,890	41,720	2,183	170	96,589	0	1,01,457	1,98,046	Buldhana
625	3,711	4,832	7,388	1,18,181	278	38,782	1,57,241	Khamgaon
22,764	30,731	2,407	45,516	1,22,963	1,779	49,361	1,74,103	Malakapur
2,128	3,322	1,509	3,267	46,122	21,790	56,997	1,24,909	Shegaon
13,067	30,325	1,753	6,333	82,189	670	44,628	1,27,487	Chikhali
1,403	2,771	531	1,285	19,617	168	23,560	43,345	Jalgaon damod
0	29,062	2,458	16,875	92,446	6,793	9,209	1,08,448	Mehakar
16,475	24,111	2,204	6,930	55,144	26	24,285	79,455	Nandura
0	1,218	784	3,096	26,041	27,870	25,642	79,553	Devulgaonraja
410	3,372	1,327	4,990	20,343	0	33,652	53,995	Lonar
3,539	5,018	34	1,139	11,410	0	14,551	25,961	Sindkhedraja
70,301	1,75,361	20,022	96,989	6,91,045	59,374	4,22,124	11,72,543	Buldhana- Total
45,672	66,379	6,471	1,98,308	3,75,133	721	49,262	4,25,116	Achalpur
1,243	1,422	1,987	14,030	35,569	27,886	37,422	1,00,877	Anjangaon
0	13,505	1,521	13,666	66,952	105	21,217	88,274	Varud
2,448	15,894	1,729	3,823	50,067	4,307	27,509	81,883	Morshi
2,720	16,520	620	821	49,348	5,090	18,646	73,084	Daryapur
10,300	16,731	807	3,177	32,957	427	16,673	50,057	ChandurRailway
11,766	26,942	1,702	10,343	59,674	0	21,784	81,458	Chandurbazar
16,315	16,315	543	6,461	52,551	480	16,702	69,733	Dhamangaon
3,163	11,146	578	1,574	28,,224	3,415	8,671	40,310	Shendurjana
7,498	16,191	1,994	1,184	22,330	151	10,620	33,101	Chikhaldara
1,01,125	2,01,045	17,952	2,53,387	7,72,805	42,582	2,28,506	10,43,893	Amrawati- Total
38,622	50,627	9,288	31,889	1,65,555	4,743	1,64,905	3,35,203	Yawatmal
0	41,498	2,680	47,013	1,63,191	756	36,504	2,00,451	Pusad
16	1,069	2,180	29,220	58,326	3,420	47,519	1,09,265	Wani
0	550	908	25,172	46,581	246	24,653	71,480	Darvha
0	6,084	4,065	1,525	29,822	106	59,783	89,711	Ghatanji
6,869	11,548	2,113	7,787	64,618	1,473	23,476	89,567	Digras
1,599	25,319	1,943	16,899	85,298	2,890	27,645	1,15,833	Umerkhed
487	1,938	2,643	221	39,569	31,032	58,033	1,28,634	Pandharkawada
47,593	1,38,633	25,820	1,59,726	6,52,960	44,666	4,42,518	11,40,144	Yawatmal- Total
50,266	57,562	1,875	471	1,16,297	21,635	26,052	1,63,984	Karanja
41,904	51,876	3,900	2,920	1,14,884	23,612	11,788	1,50,284	Washim
0	11,109	650	0	45,897	0	21,070	66,967	Mangrulpeer
2,177	12,213	1,022	3,982	33,856	0	22,186	56,042	Risod
94,347	1,32,760	7,447	7,373	3,10,934	45,247	81,096	4,37,277	Washim- Total
2,099	2,763	1,759	24,446	74,205	31,597	3,781	1,09,583	Aakot
2,870	7,911	456	5,532	30,215	11,712	37,119	79,046	Tevhara
12,627	13,716	445	4,209	41,722	584	23,834	66,140	Balapur
13,541	13,541	450	2,048	29,478	0	436	29,914	Patur
1,530	1,530	396	9,417	30,043	27,614	3,594	61,251	Murtijapur
32,667	39,461	3,506	45,652	2,05,663	71,507	68,764	3,45,934	Akola- Total

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
193	कामठी	17,128	0	9,494	13,642	3,175	31,839	1,625	27,280
194	उमरोड	8,180	0	7,698	10,655	750	12,889	19,475	4,596
195	रामटेक	3,801	0	2,817	4,152	1,606	8,774	45	1,559
196	खापा	3,852	0	789	281	201	5,150	0	0
197	कळमेश्वर	5,652	0	3,854	4,078	457	8,706	0	0
198	मोवाड	1,700	0	644	1,258	77	4,018	9,532	7,261
199	सावनेर	7,840	0	4,157	3,561	539	8,664	4,696	3,225
200	काटोल	14,058	0	7,909	10,472	800	22,910	2,591	6,716
201	नरखेड	8,138	0	1,689	4,440	2,249	13,354	0	8,251
202	मोहपा	3,851	0	794	1,814	237	5,073	1,864	7,507
	नागपूर-एकूण	74,200	0	39,845	54,353	10,091	1,21,377	39,828	66,395
203	भंडारा	9,720	0	20,122	18,704	317	15,978	0	0
204	तुमसर	9,179	0	6,261	11,850	0	13,977	3,878	18,342
205	पवनी	4,573	0	3,866	3,825	176	15,631	7,742	11,936
	भंडारा-एकूण	23,472	0	30,249	34,379	493	45,586	11,620	30,278
206	गोदिया	9,001	0	10,062	29,009	4,794	24,196	7,330	2,683
207	तिरोडा	6,778	0	54	3,245	388	4,478	0	2,987
	गोंदिया-एकूण	15,779	0	10,116	32,254	5,182	28,674	7,330	5,670
208	वर्धा	25,031	0	27,239	31,327	504	2,954	2,822	22,242
209	आर्वी	3,793	0	1,875	9,870	2,294	1,516	2,310	11,723
210	हिंगाघाट	9,497	0	10,269	20,192	4,840	3,264	36	3,498
211	पुलगाव	10,780	0	6,045	7,541	1,295	7,578	223	6,824
212	देवळी	5,020	0	5,558	4,557	459	433	3,824	2,250
213	सिंदी	3,404	0	1,199	805	324	6,732	0	13,477
	वर्धा-एकूण	57,525	0	52,185	74,292	9,716	22,477	9,215	60,014
214	चंद्रपूर	23,306	0	6,275	1,02,464	24,858	44,970	0	14,224
215	बल्लारपूर	23,170	0	2,284	30,304	3,279	20,793	0	58,528
216	वरोरा	3,093	0	0	16,997	543	11,428	0	0
217	भद्रावती	3,628	0	6,323	15,519	145	0	0	14,271
218	मुल	3,060	0	4,559	8,273	265	0	1,895	320
219	ब्रम्हपूरी	8,581	0	3,094	2,323	0	0	0	13,515
220	राजुरा	8,750	0	7,030	15,849	0	13,185	4,571	6,827
	चंद्रपूर-एकूण	73,588	0	29,565	1,91,729	29,090	90,376	6,466	1,07,685
221	गडचिरोली	4,183	0	6,304	40,210	3,892	11,078	0	0
222	देसाईगंज	2,216	0	4,153	4,980	662	4,502	131	4,751
	गडचिरोली-एकूण	6,399	0	10,457	45,190	4,554	15,580	131	4,751
	नगरपरिषद-एकूण	19,46,942	0	20,75,801	29,42,715	4,07,507	12,42,494	7,24,215	17,26,415
	नगरपंचायत								
1	दापोली	729	0	3,316	1,734	64	0	0	3,816
2	का वली	1,871	0	2,119	2,882	0	0	3,876	708
3	शिर्डी	7,118	0	2,829	7,657	0	339	5,960	0
	महाराष्ट्र	9,718	0	8,264	12,273	64	339	9,836	4,524

TABLE No. 33.12 (B)—Contd.

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
16,825	45,730	3,038	19,300	1,43,346	65,252	53,669	2,62,267	Kamathi
10,229	34,300	2,337	36,231	1,13,040	2,997	58,867	1,74,904	Umred
278	1,882	1,323	21,407	45,762	43	38,484	84,289	Ramtek
0	0	524	14,120	24,917	5,829	24,529	55,275	Khapa
0	0	1,622	24,921	49,290	3,981	42,911	96,182	Kalmeshwar
0	16,793	371	596	25,457	0	4,717	30,174	Movad
2,128	10,049	2,235	1,382	38,427	11,005	81,926	1,31,358	Savner
0	9,307	4,792	37,730	1,07,978	10,163	92,603	2,10,744	Katol
9,554	17,805	1,747	5,228	54,650	3,394	21,581	79,625	Narkhed
382	9,753	279	3,514	25,315	0	27,608	52,923	Mohapa
39,396	1,45,619	18,268	1,64,429	6,28,182	1,02,664	4,46,895	11,77,741	Nagpur- Total
0	0	6,767	1,04,013	175,621	23,701	87,964	2,87,286	Bhandara
759	22,979	2,177	22,911	89,334	2,831	46,190	1,38,355	Tumsar
4,788	24,466	6,259	370	59,166	318	17,604	77,088	Pawani
5,547	47,445	15,203	1,27,294	3,24,121	26,850	1,51,758	5,02,729	Bhandara- Total
0	10,013	32,832	76,193	1,96,100	1,06,755	86,096	3,88,951	Gondia
0	2,987	842	27,352	46,124	25	53,813	99,962	Tiroda
0	13,000	33,674	1,03,545	2,42,224	1,06,780	1,39,909	4,88,913	Gondia
1,855	26,919	10,173	48,119	1,72,266	5,097	44,235	2,21,598	Wardha
806	14,839	14,175	6,142	54,504	1,493	11,926	67,923	Aarvi
23,554	27,088	6,404	2,794	84,348	74,918	31,648	1,90,914	Hinganghat
16,165	23,212	1,228	3,650	61,329	5	33,770	95,104	Pulgaon
509	6,583	,621	6,974	30,205	425	16,800	47,430	Devali
106	13,583	,838	530	27,415	11	19,656	47,082	Sindhi
42,995	1,12,224	33,439	68,209	4,30,067	81,949	1,58,035	6,70,051	Vardha- Total
1,232	15,456	33,218	1,82,296	4,32,844	2,995	1,23,643	5,59,482	Chandrapur
0	58,528	9,777	5,189	1,53,324	21,695	35,996	2,11,015	Ballarpur
0	0	7,889	36,810	76,760	0	36,836	1,13,596	Varora
0	14,271	1,615	6,316	47,817	0	1,09,077	1,56,894	Bhadrawati
2,672	4,887	1,760	466	23,270	0	12,250	35,520	Mool
0	13,515	4,526	22,875	54,914	0	25,319	80,233	Bhrampuri
5,657	17,055	2,968	3,005	67,842	0	19,385	87,227	Rajura
9,561	1,23,712	61,753	2,56,957	8,56,771	24,690	3,62,506	12,43,967	Chandrapur- Total
0	0	6,613	3,992	76,272	7,559	77,651	1,61,482	Gadchiroli
17,034	21,916	2,321	18,944	59,694	326	38,078	98,098	Desaiganja
17,034	21,916	8,934	22,936	1,35,966	7,885	1,15,729	2,59,580	Gadchiroli- Total
17,54,539	42,05,169	8,44,653	38,68,312	1,75,28,206	27,98,232	88,02,639	2,91,29,077	Nagarparishad-Total
8,218	12,034	1,754	0	19,631	7,648	36,048	63,327	Dapoli
230	4,814	1,994	2,006	15,686	8,751	3,807	28,244	Kankawali
115	6,075	10,897	37,317	72,232	111	1,56,980	2,29,323	Shirdi
8,563	22,923	14,645	39,323	1,07,549	16,510	1,96,835	3,20,894	Maharashtra

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
कटकमंडळ									
1	देवळाली	6,535	0	10,555	19,805	11,543	15,222	20,760	0
2	अहमदनगर	3,114	0	1,278	14,701	4,636	8,464	7,163	5,277
3	पुणे	14,315	0	0	76,937	71,266	0	16,465	29,176
4	खउकी	5,129	0	13,245	42,272	37,505	33,010	23,777	25,265
5	देहूरोड	17,047	0	34,766	18,468	8,837	18,391	7,393	8,032
6	औरंगाबाद	2,371	0	212	11,653	3,711	0	3,892	9,662
7	कामठी	2,415	0	2,163	4,506	4,752	2,959	1,793	9,950
कटकमंडळ -एकूण		50,926	0	62,219	1,88,342	1,42,250	78,046	81,243	87,362
महानगरपालिका									
1	बृहन्मुंबई (२००१-०२)	21,83,479	21,83,480	21,83,481	21,83,482	21,83,483	21,83,484	21,83,485	21,83,486
2	ठाणे	3,50,687	0	12,09,856	6,63,605	2,41,279	2,26,586	5,31,934	5,55,018
3	कल्याण डोंबिवली	3,36,752	0	5,64,299	4,19,413	1,10,610	1,38,122	24,664	1,11,905
4	नवी मुंबई	2,25,896	0	15,21,725	12,98,541	2,75,643	1,87,800	80,377	10,23,200
5	उल्हासनगर	65,868	0	3,94,584	2,05,768	9,897	57,125	15,808	60,838
6	भिवंडी-निजामपूद	69,085	0	2,37,767	2,94,223	53,238	26,324	4,11,805	15,175
7	मिरा-भायंदर	1,11,998	0	4,01,711	3,47,110	56,079	39,865	41,737	1,43,921
8	नाशिक	3,60,012	0	6,00,961	10,22,592	1,48,931	2,06,106	4,12,931	8,45,906
9	मालेगांव	1,05,963	0	1,03,927	87,580	37,580	66,074	14,294	7,384
10	अहमदनगर	79,687	0	1,80,685	2,52,324	31,994	10,212	23,547	30
11	धुळे	58,963	0	94,480	78,691	42,163	51,320	10,877	19,583
12	जळगांव	53,136	0	1,39,116	78,998	29,818	97,946	0	0
13	पिंपरी चिंचवड	5,30,204	0	9,68,920	9,70,616	8,36,824	4,72,284	47,83,647	0
14	पुणे	7,28,687	0	18,39,743	13,61,474	5,33,344	10,57,056	2,86,670	29,57,031
15	सांगली-मिरज-कुपवाड	68,354	0	1,49,824	1,04,823	47,612	68,510	67,944	262
16	सोलापूर	1,74,656	0	4,45,559	67,347	68,430	89,622	83,966	65,052
17	कोल्हापूर	93,064	0	1,87,754	2,05,839	78,117	2,49,657	6,827	99,153
18	औरंगाबाद	2,16,565	0	4,28,645	2,97,788	49,739	26,627	1,88,170	2,87,955
19	नांदेड वाघाळा	1,02,766	0	1,79,624	1,11,860	36,934	14,314	5,514	37,375
20	अमरावती	1,30,439	0	17,704	1,23,137	49,107	1,04,632	2,519	35,793
21	ओला	47,709	0	76,873	92,359	19,795	1,45,939	37,084	88,866
22	नागपूर	7,96,110	0	7,08,674	7,22,084	1,21,257	3,87,133	0	2,49,326
महानगरपालिका-एकूण		68,90,080	21,83,480	1,26,35,912	1,09,89,654	50,61,874	59,06,738	92,13,800	87,87,259

आधार.— अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

TABLE No. 33.12 (B)—Contd.

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
Cantonment Board								
13,201	33,961	2,381	4,177	1,04,179	948	62,675	1,67,802	Nashik
1,488	13,928	2,298	53,631	1,02,050	0	21,670	1,23,720	Ahmednagar
48,914	94,555	22,017	52,757	3,31,847	3,81,836	36,747	7,50,430	Pune
6,261	55,303	9,750	6,44,054	8,40,268	0	25,658	8,65,926	Khadki
316	15,741	59,026	59,026	2,31,302	93	18,565	2,49,960	Dehuroad
4,180	17,734	3,207	0	38,888	5,765	79,403	1,24,056	Aurangabad
2,538	14,281	2,225	6,704	40,005	60,022	57,667	1,57,694	Kamthi
76,898	2,45,503	1,00,904	8,20,349	16,88,539	4,48,664	3,02,385	24,39,588	Cant. Board Total
Mahanagarpalika								
21,83,487	21,83,488	21,83,489	21,83,490	21,83,491	21,83,492	21,83,493	21,83,494	
75,025	11,61,977	2,92,671	17,48,404	58,95,065	7,27,345	1,20,35,443	1,86,57,853	Thane
3,26,811	4,63,380	1,19,732	1,99,888	23,52,196	7,50,147	4,72,926	35,75,269	Kalyan dombivali
61,075	11,64,652	2,03,535	3,09,100	51,86,892	1,12,128	17,26,480	70,25,500	Navi mumbai
1,78,572	2,55,218	57,144	1,51,531	11,97,135	1,28,365	1,25,849	14,51,349	Ulhasnagar
0	4,26,980	87,974	6,98,057	18,93,648	62,165	28,546	19,84,359	Bhiwandi
2,05,283	3,90,941	1,26,778	1,26,477	16,00,959	5,14,739	1,95,094	23,10,792	Bhyander
6,07,982	18,66,819	2,73,035	2,43,470	47,21,926	6,92,524	8,59,212	62,73,662	Nashik
14,210	35,888	21,945	1,15,114	5,74,071	1,16,378	3,79,244	10,69,693	Malegaon
2,13,944	2,37,521	36,556	3,25,629	11,54,608	4,962	0	11,59,570	Ahmednagar
200	30,660	19,880	0	3,76,157	2,86,645	1,19,844	7,82,646	Dhule
0	0	28,073	3,46,952	7,74,039	1,271	93,299	8,68,609	Jalgaon
8,08,957	55,92,604	10,27,104	0	1,03,98,556	23,55,627	12,15,224	1,39,69,407	Pimpri-chichawad
2,70,424	35,14,125	14,61,405	14,11,755	1,19,07,589	40,88,079	11,34,872	1,71,30,540	Pune
73,913	1,42,119	42,051	1,21,917	7,45,210	1,52,953	53,835	9,51,998	Sangli-miraj-kupwada
0	1,49,018	57,354	6,46,850	16,98,836	40,061	3,31,707	20,70,604	Solapur
1,31,072	2,37,052	57,166	16,30,050	27,38,699	3,42,990	2,87,203	33,68,892	Kolhapur
0	4,76,125	1,83,887	3,47,048	20,26,424	2,17,809	1,78,118	24,22,351	Aurangabad
58,047	1,00,936	26,693	4,35,749	10,08,876	12,63,227	6,27,084	28,99,187	Nanded-waghala
2,56,472	2,94,784	54,722	47,163	8,21,688	45,539	2,41,333	11,08,560	Amarawati
6,582	1,32,532	16,667	5,20,601	10,52,475	2,13,863	1,75,772	14,42,110	Akola
0	2,49,326	2,73,688	5,91,902	38,50,174	3,88,273	4,74,100	47,12,547	Nagpur
54,72,056	1,91,06,145	66,51,549	1,22,01,147	6,41,58,714	146,88,582	2,29,38,678	9,74,18,992	Total-Mahanagarpaika

Source .- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

३४. संकीर्ण

३४.१ या विभागात सावकारीचे व्यवहार, रिझर्व्ह बँकेचे व्यवहार, नोंदलेले दस्तऐवज, विवाह व सार्वजनिक निवडणुकांचे निकाल यासंबंधी आकडेवारी दिलेली आहे. आर्थिक गणनेसंबंधी आकडेवारीही यात दिलेली आहे.

३४.२ राज्यातील सावकारी कर्जाची नियमित देवाण-घेवाण ही मुंबई सावकारी नियंत्रण कायदा, १९४६ नुसार नियंत्रित करण्यात येते. या कायदानुसार सावकाराला ज्या क्षेत्रात व्यवसायासाठी अनुज्ञप्ती मिळाली असेल त्याच क्षेत्रात व अशा अनुज्ञप्तीच्या अटीनुसारच त्याला आपला व्यवसाय करणे आवश्यक असते.

३४.३ ह्या विभागात मुंबई विवाह कायदा, विशेष विवाह कायदा व इतर कायदानुसार राज्यात नोंदलेल्या विवाहांची संख्या देण्यात आली आहे. मुंबई विवाह नोंदणी कायदा, १९५४ हा राज्यातील सर्व महानगरपालिका, नगरपालिका आणि तालुक्यांची मुख्यालये यांना लागू करण्यात आला आहे.

34. MISCELLANEOUS :

34.1. In this section are given data on money-lending operations of Reserve Bank documents and marriages registered and results of general elections. Data on Economic Census are also given.

34.2 The transaction of money-lending in the State are controlled under the provisions of the Bombay Money-lenders 'Act', 1946. According to the Act, no money-lender is to carry on the business of money-lending except in the area for which he has been granted a licence and except in accordance with the terms and conditions of such licence.

34.3 In this section the number of marriages registered in Maharashtra State under Bombay Marriages Act, Special Marriages Act and other Acts is given. The Bombay Registration of Marriages Act, 1954 is applicable to all the Corporation cities, Municipal towns and headquarters of tahsils.

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 34.1

महाराष्ट्रातील विश्रामधामे, विश्रामगृहे व कक्ष संख्या
No. of Rest Houses and Dak Bungalows by District
(2009-10)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	विश्रामधाम व विश्रामगृहे Rest Houses and Dak Bungalows (3)	कक्ष संख्या No. of Suites (4)	District (2)
1	मुंबई	--	--	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	--	--	Thane
4	रायगड	--	--	Raigad
5	रत्नागिरी	--	--	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	--	--	Sindhudurg
7	नाशिक	--	--	Nashik
8	धुळे	--	--	Dhule
9	नंदुरबार	--	--	Nandurbar
10	जळगाव	--	--	Jalgaon
11	अहमदनगर	--	--	Ahmednagar
12	पुणे	--	--	Pune
13	सातारा	--	--	Satara
14	सांगली	--	--	Sangli
15	सोलापूर	17	110	Solapur
16	कोल्हापूर	--	--	Kolhapur
17	औरंगाबाद	11	88	Aurangabad
18	जालना	11	37	Jalna
19	परभणी	7	33	Parbhani
20	हिंगोली	8	30	Hingoli
21	बीड	10	37	Beed
22	नांदेड	18	76	Nanded
23	उस्मानाबाद	16	78	Osmanabad
24	लातूर	17	54	Latur
25	बुलढाणा	19	76	Buldhana
26	अकोला	12	50	Akola
27	वाशिम	8	25	Washim
28	अमरावती	26	94	Amravati
29	यवतमाळ	22	76	Yavatmal
30	वर्धा	--	--	Wardha
31	नागपूर	--	--	Nagpur
32	भंडारा	--	--	Bhandara
33	गोंदिया	--	--	Gondiya
34	चंद्रपूर	--	--	Chandrapur
35	गडचिरोली	--	--	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	202	864	Maharashtra State

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.34.2

बिगर शेतकी आस्थापनांची संख्या व त्यातील रोजगार

Number of Non-agricultural Establishments and Employment

पाचवी आर्थिक गणना / Fifth Economic Census, 2005

अ.क्र.	जिल्हे	सामान्यतः काम करणारे									Districts
		आस्थापना (संख्या)			कामगार (संख्या)			वेतनावरील कामगार (संख्या)			
Sr. No.		Establishment (No.)			Workers Usually employed (No.)			Hired workers (No.)			
(1)	(2)	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	(2)
1	मुंबई	0	572198	572198	0	27490	27490	0	1670376	1670376	Mumbai
2	मुंबई उपनगर										Mumbai Suburban
2	ठाणे	65503	259501	325004	223768	883485	1107253	164429	610679	775108	Thane
3	रायगड	49733	30669	80402	132621	107514	240135	93681	73810	167491	Raigad
4	रत्नागिरी	48402	11899	60301	122490	42924	165414	81490	30897	112387	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	35613	7216	42829	65642	18660	84302	35354	11577	46931	Sindhudurg
6	नाशिक	65403	93754	159157	142920	281332	424252	85596	178897	264493	Nashik
7	धुळे	39040	21159	60199	66048	60886	126934	32042	38115	70157	Dhule
8	नंदुरबार	17310	12687	29997	33905	27490	61395	20375	13807	34182	Nandurbar
9	जळगाव	80899	50337	131236	115159	114406	229565	48292	60669	108961	Jalgaon
10	अहमदनगर	118085	49200	167285	177418	172501	349919	93978	117945	211923	Ahmednagar
11	पुणे	120689	218932	339621	246931	756803	1003734	166811	506096	672907	Pune
12	सातारा	112306	32726	145032	156503	82757	239260	80408	47993	128401	Satara
13	सांगली	128284	39847	168131	131247	99854	231101	67866	62248	130114	Sangli
14	सोलापूर	102400	54742	157142	154059	189725	343784	92187	131398	223585	Solapur
15	कोल्हापूर	291849	78346	370195	207588	191497	399085	115066	108352	223418	Kolhapur
16	औरंगाबाद	48582	67471	116053	102513	156275	258788	57503	86183	143686	Aurangabad
17	जालना	44350	15833	60183	99342	63055	162397	48416	44151	92567	Jalna
18	परभणी	24822	20923	45745	39795	57290	97085	17773	31914	49687	Parbhani
19	हिंगोली	16360	5505	21865	25090	15418	40508	11844	11322	23166	Hingoli
20	बीड	81904	17661	99565	99462	53163	152625	52519	34389	86908	Beed
21	नांदेड	49042	33136	82178	76706	89389	166095	36791	54188	90979	Nanded
22	उस्मानाबाद	52291	14901	67192	89444	41681	131125	47780	26837	74617	Osmanabad
23	लातूर	47634	24362	71996	86052	72782	158834	41321	48898	90219	Latur
24	बुलढाणा	46937	24777	71714	78214	65741	143955	36913	39965	76878	Buldhana
25	अकोला	32964	40017	72981	56775	97030	153805	27995	56168	84163	Akola
26	वाशिम	22489	10126	32615	36672	23601	60273	15305	13449	28754	Washim
27	अमरावती	47947	52617	100564	35644	124793	160437	36969	68350	105319	Amravati
28	यवतमाळ	60386	29259	89645	105319	72620	177939	52821	41795	94616	Yavatmal
29	वर्धा	32720	18986	51706	67917	55173	123090	36969	33837	70806	Wardha
30	नागपूर	61278	149771	211049	108933	410398	519331	59464	250660	310124	Nagpur
31	भंडारा	43934	15116	59050	71127	38258	109385	38556	20751	59307	Bhandara
32	गोंदिया	46790	8372	55162	79049	27373	106422	37637	17284	54921	Gondiya
33	चंद्रपूर	46546	26786	73332	96556	75564	172120	44714	45908	90622	Chandrapur
34	गडचिरोली	27699	6289	33988	54667	17458	72125	29662	10575	40237	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		2110191	2115121	4225312	3385576	4614386	7999962	1908527	4599483	6508010	Maharashtra State

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source:- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 34.3

मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६ खाली दिलेल्या अनुज्ञप्तीची जिल्हावार संख्या
Number of Licences Granted in Each District Under the Mumbai Money-Lenders' Act, 1946
(2010-11)

अनु क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	अनुज्ञप्तीकरिता आलेल्या अर्जांची संख्या No. of applications received for licences	दिलेल्या अनुज्ञप्तीची संख्या No. of licences granted	नूतनीकरण केलेल्या अनुज्ञप्तीची संख्या No. of licences renewal	कायदेशीर अनुज्ञप्तीधारक सावकारांची संख्या No. of money-lenders holding valid licences	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	मुंबई	1004	816	177	993	Mumbai
2	मुंबई उपनगर					Mumbai Suburban
3	ठाणे	1404	722	632	1354	Thane
4	रायगड	121	5	116	121	Raigad
5	रत्नागिरी	37	20	17	37	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	5	0	5	5	Sindhudurg
7	नाशिक	136	18	108	126	Nashik
8	धुळे	66	33	33	66	Dhule
9	नंदुरबार	35	12	16	28	Nandurbar
10	जळगाव	78	11	67	78	Jalgaon
11	अहमदनगर	170	6	82	88	Ahmednagar
12	पुणे	1208	284	924	1208	Pune
13	सातारा	290	48	122	170	Satara
14	सांगली	316	21	295	316	Sangli
15	सोलापूर	996	193	803	996	Solapur
16	कोल्हापूर	158	14	136	150	Kolhapur
17	औरंगाबाद	146	77	69	146	Aurangabad
18	जालना	94	26	68	94	Jalna
19	परभणी	91	28	63	91	Parbhani
20	हिंगोली	110	55	55	110	Hingoli
21	बीड	157	107	50	157	Beed
22	नांदेड	178	52	126	178	Nanded
23	उस्मानाबाद	96	20	76	96	Osmanabad
24	लातूर	271	38	183	221	Latur
25	बुलढाणा	44	4	25	29	Buldhana
26	अकोला	152	11	133	144	Akola
27	वाशिम	24	10	14	24	Washim
28	अमरावती	313	18	295	313	Amravati
29	यवतमाळ	166	83	83	166	Yavatmal
30	वर्धा	141	141		141	Wardha
31	नागपूर	512	110	220	330	Nagpur
32	भंडारा	259	16	243	259	Bhandara
33	गोंदिया	80	42	35	77	Gondiya
34	चंद्रपूर	323	21	302	323	Chandrapur
35	गडचिरोली	49	1	48	49	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		9230	3063	5621	8684	Maharashtra State

आधार : सहकार आयुक्त आणि निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Co-operation and Registrar Co-operative Societies, Govt. of Maharashtra, Pune

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.34.4

जिल्हावार अनुज्ञप्तीधारक सावकारांच्या व्यवहारांची माहिती
Transactions of Licensed Money-Lenders in each district
(2010-11)

(रुपये लाखात / Rs.in Lakhs)

अ.क्र. जिल्हा Sr.No.	मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६ च्या कलम २२ खाली सूट न मिळालेले Not exempted under section 22 of the Mumbai Money-Lenders Act, 1946			मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६ च्या कलम २२ खाली सूट न मिळालेले Exempted under section 22 of the Mumbai Money-Lenders Act, 1946			District (2)
	व्यापा-यास दिलेली कर्ज Loans Advanced to traders (3)	बिगर व्यापा-यास दिलेली कर्ज Loans Advanced to Non-Traders (4)	एकूण कर्ज Total Loans Advanced (5)	व्यापा-यास दिलेली कर्ज Loans Advanced to traders (6)	बिगर व्यापा-यास दिलेली कर्ज Loans Advanced to Non-Traders (7)	एकूण कर्ज Total Loans Advanced (8)	
1 मुंबई मुंबई उपनगर	80.69	448	448.32	-	-	-	Mumbai Mumbai Suburban
2 ठाणे	2220.30	2907.00	2928.87	-	-	-	Thane
3 रायगड	0.00	4.00	4.01	-	-	-	Raigad
4 रत्नागिरी	0.00	15.00	15.41	-	-	-	Ratnagiri
5 सिंधुदुर्ग	0.00	31.00	31.42	-	-	-	Sindhudurg
6 नाशिक	31.20	2870.00	2870.75	-	-	-	Nashik
7 धुळे	2.00	15.00	14.87	-	-	-	Dhule
8 नंदुरबार	12.95	4.00	3.66	-	-	-	Nandurbar
9 जळगाव	126.19	134.00	134.92	-	-	-	Jalgaon
10 अहमदनगर	6.53	2.00	1.85	-	-	-	Ahmednagar
11 पुणे	0.00	14505.00	14505.40	-	-	-	Pune
12 सातारा	1245.10	954.00	966.11	-	-	-	Satara
13 सांगली	103.10	3092.00	3093.43	-	-	-	Sangli
14 सोलापूर	77.93	30.00	31.08	-	-	-	Solapur
15 कोल्हापूर	772.50	2388.00	2395.23	-	-	-	Kolhapur
16 औरंगाबाद	218.20	371.00	373.06	-	-	-	Aurangabad
17 जालना	10.31	7.00	6.63	-	-	-	Jalna
18 परभणी	416.26	0.00	4.16	-	-	-	Parbhani
19 हिंगोली	0.00	4.00	4.30	-	-	-	Hingoli
20 बीड	130.12	90.00	91.33	-	-	-	Beed
21 नांदेड	80.00	10.00	10.98	-	-	-	Nanded
22 उस्मानाबाद	58.73	43.00	43.83	-	-	-	Osmanabad
23 लातूर	630.37	0.00	6.30	-	-	-	Latur
24 बुलढाणा	2.19	4.00	4.47	-	-	-	Buldhana
25 अकोला	5.14	6459.00	6458.69	-	-	-	Akola
26 वाशिम	0.00	390.00	390.29	-	-	-	Washim
27 अमरावती	0.00	2754.00	2754.30	-	-	-	Amravati
28 यवतमाळ	0.00	286.00	286.36	-	-	-	Yavatmal
29 वर्धा	0.00	733.00	732.83	-	-	-	Wardha
30 नागपूर	311.42	3437.00	3440.38	-	-	-	Nagpur
31 भंडारा	278.33	1563.00	1565.90	-	-	-	Bhandara
32 गोंदिया	0.00	4.00	3.58	-	-	-	Gondiya
33 चंद्रपूर	0.00	1290.00	1290.34	-	-	-	Chandrapur
34 गडचिरोली	0.00	4.00	4.20	-	-	-	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य	6819.56	44849	44917.28	-	-	-	Maharashtra State

आधार : सहकार आयुक्त आणि निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Co-operation and Registrar Co-operative Societies, Govt. of Maharashtra, Pune

34. संकीर्ण /
तक्ता क्रमांक /
भारतीय रिझर्व्ह बँकेसंबंधी आर्थिक आकडेवारी /

वर्षातील शेवटचा शुक्रवार Last Friday of the year	चलन विभाग / Issue Department						बँक व्यवहार विभाग/ Banking Department			
	जबाबदारी / Laibilities		मालमत्ता / Assets				जबाबदारी / Laibilities			
	चलनात असलेल्या नोटा Notes in circula- tion	एकूण तयार केलेल्या नोटा Total Notes issued	सोन्याची नाणी व लगडी Gold Coin and bulion	परदेशी रोखे Foreign securities	रुपये नाणी (अ) Rupee coin (a)	भारत सरकारचे रुपयातील रोखे Govt. of India rupee securities	ठेवी / Deposits			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	केंद्र शासन Central Govern- ment	राज्य शासन State Govern- ment	इतर Others	एकूण इतर धरुन Total including others
1960-61	1,985	1,993	118	123	120	1,632	76	29	159	264
1970-71	4,212	4,221	183	273	52	3,714	251	13	289	553
1980-81	13,733	13,755	226	2,364	56	11,110	778	11	5,732	6,521
1990-91	53,784	53,807	6,654	200	29	46,924	61	33	38,448	38,542
1995-96	1,20,073	1,20,107	13,751	10,200	115	96,041	54	18	58,235	58,307
1996-97	1,34,889	1,34,907	11,922	25,200	144	97,640	53	44	58,239	57,336
1997-98	1,48,520	1,48,550	9,877	45,700	27	92,946	51	402	64,666	65,119
1998-99	1,72,541	1,72,573	10,310	50,700	71	1,11,492	51	17	71,690	71,758
1999-00	1,92,483	1,92,535	10,598	72,700	102	1,09,134	500	41	86,010	8,655
2000-01	2,12,858	2,12,937	10,324	91,700	78	1,10,835	100	41	87,687	87,828
2007-08	5,82,055	5,82,075	31,170	5,49,722	136	1,046	83,645	41	6,67,381	4,53,165
2008-09	6,81,099	6,82,113	39,862	6,40,107	98	1,046	88,177	41	3,03,602	3,91,820
2009-10	7,88,279	7,88,299	42,543	7,44,440	269	1,046	2,838	41	3,64,269	3,67,148
2010-11	9,36,935	9,36,949	53,748	8,81,921	234	1,046	100	41	4,35,950	4,36,091

टिप.- (अ) भारत सरकारच्या रुपयांच्या नोटा धरुन
(ब) भरलेले भांडवल आणि राखीव भांडवल
(क) रोखे आणि अल्प मुदतीचे रोखे धरुन

आधार.- रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया, बुलेटीन, मार्च २०१०-११

MISCELLANEOUS

TABLE No. 34.5

Financial Statistics Relating to the Reserve Bank of India

(रुपये कोटीत /Rs. in crore)

बैंक व्यवहार विभाग / Banking Department							
जबाबदारी Liabilities	मालमत्ता / Assets						
	ठेवी / Deposits						
इतर जबाबदाऱ्या (ब) Other liabilities (b)	एकूण ताळेबंद Total liabilities of assets	नोटा व नाणी Notes and coins	परदेशात असलेली शिल्लक (क) Balance held abroad (c)	कर्ज व आगाऊ रकमा Loans and advances	खरेदी केलेली बिले आणि वटाव Bills purchased and discounted	गुंतवणूक Investments	इतर मालमत्ता Other assets
(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
231	495	8	13	225	39	181	20
689	1,242	10	77	958	38	113	46
5,108	11,629	23	1,956	3,504	3,162	1,593	1,390
28,342	66,884	23	4,008	18,516	1,384	40,286	2,666
39,176	97,481	35	43,623	15,724	772	29,173	8,153
38,774	96,112	19	44,350	11,963	7,846	23,590	8,345
48,631	1,13,748	31	41,633	13,963	--	48,482	9,640
62,215	1,33,971	33	52,310	17,003	--	55,112	6,641
74,102	1,60,654	52	53,313	36,909	--	62,660	7,739
84,199	1,72,028	80	92,600	28,143	--	43,127	8,078
2,14,216	7,51,067	20	6,49,661	4,579	--	85,607	11,201
4,06,582	7,98,402	14	5,91,007	23,521	--	1,59,320	24,540
317136	684284	20	406134	--	--	22431	52199
3,65,744	8,01,836	14	3,43,867	7,465	--	3,94,386	56,103

Note.— (a) Including Government of India Rupee notes

(b) Including paid up capital and reserves

(c) Including cash and short-term securities

Source.— Handbook of statistics on the Indian Economy, Reserve Bank of India, 2010-11

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.34.6

नोंदलेल्या दस्तावेजाची संख्या, वर्णन व हस्तांतरित केलेल्या मिल्कतीचे मूल्य

Number and Description of Registered documents and value of Property Transferred

(2010-11)

(रुपये लाखात /Rs. in lakhs)

अ. क्र.	जिल्हे	नोंदणी कार्यालये	स्थावर मिल्कतीबाबतच्या नोंदी				जंगम मिल्कतीबाबतच्या नोंदी				Districts	
			सक्तीची / Compulsory		ऐच्छिक / Optional		एकूण / Total		Registration affecting movable property			
Sr No.		Registration Offices	No.	Aggregate value	No.	Aggregate value	No.	Aggregate value	No.	Aggregate value	(2)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)	
1	मुंबई	3	30169	103641057	2861	142260	33030	103783317	480	0.00	Mumbai	
2	मुंबई उपनगर	15	175916	4902873	6196	9867	182112	4912740	74	0.00	Mumbai Suburban	
3	ठाणे	28	225609	16528300	39904	3208697.68	265513	19636998.08	733	549.00	Thane	
4	रायगड	14	64129	450181	18441	97929.8	82570	548110.80	2318	3152.1	Raigad	
5	रत्नागिरी	8	21104	664259.18	1956	4604.21	23060	668863.39	612	277.55	Ratnagiri	
6	सिंधुदुर्ग	6	12669	76099.78	355	38.35	13024	76138.13	96	182.4	Sindhudurg	
7	नाशिक	21	121887	538280.87	24446	68649.53	146333	606930.40	5608	5009.00	Nashik	
8	धुळे	}	11	49765	77851	1350	1.09	51115	77852.09	98	0.05	Dhule
9	नंदुरबार											Nandurbar
10	जळगाव	18	86465	229743.90	1703	3945.15	88168	233689.05	1049	18.856	Jalgaon	
11	अहमदनगर	16	79158	54811.04	2576	2221.95	81734	57032.99	731	144.87	Ahmednagar	
12	पुणे	40	380343	2311474.72	69784	860987.16	450127	3172461.88	12762	7876.81	Pune	
13	सातारा	14	54786	253641.58	7894	57107.65	62680	310749.23	1591	11126.96	Satara	
14	सांगली	13	44617	254433.88	4395	25479.12	49012	279913.00	1150	2.85	Sangli	
15	सोलापूर	15	84095	112416.2	5294	23326.89	89389	135743.09	129	151	Solapur	
16	कोल्हापूर	17	55486	223039.42	3827	119400	59313	342439.42	897	467.87	Kolhapur	
17	औरंगाबाद	13	60625	386422.00	2143	13596.00	62768	400018.00	3138	48154.00	Aurangabad	
18	जालना	9	37941	102015.95	313	252.54	38254	102268.49	0.00	0.00	Jalna	
19	परभणी	}	14	42354	161361.67	398	45.49	42752	161407.16	90	9.12	Parbhani
20	हिंगोली											Hingoli
21	बीड	12	52630	131550.16	1700	33050.00	54330	164600.16	49	5.50	Beed	
22	नांदेड	17	43531	96935.14	1088	73.7	44619	97008.84	0	0	Nanded	
23	उस्मानाबाद	8	22983	92113.88	247	210.36	23230	92324.24	0.00	0	Osmanabad	
24	लातूर	12	49158	63739.00	657	11003.58	49815	74742.58	0.00	0.00	Latur	
25	बुलढाणा	13	50590	85914.79	2207	1949.99	52797	87864.78	0	0.00	Buldhana	
26	अकोला	}	15	53148	37378	1656	1007	54804	38385.00	0	0	Akola
27	वाशिम											Washim
28	अमरावती	16	49227	1048024.38	1514	92.9	50741	1048117.28	0	0	Amravati	
29	यवतमाळ	17	35599	108028.14	2117	4688.11	37716	112716.25	0	0	Yavatmal	
30	वर्धा	8	21638	65127.64	1322	117.65	22960	65245.29	0	0	Wardha	
31	नागपूर	21	84578	2520973.75	9008	23535.91	93586	2544509.66	1809	1396.34	Nagpur	
32	भंडारा	}	15	24281	124133.14	723	208.79	25004	124341.93	0	0	Bhandara
33	गोंदिया											Gondiya
34	चंद्रपूर	15	20707	247569.12	750	2320.9	21457	249890.02	35	4.00	Chandrapur	
35	गडचिरोली	10	3491	7203.22	32	14.6	3529	7217.82	18	0	Gadchiroli	
महाराष्ट्र राज्य		454	2138679	135596953	216857	4716683.1	2355542	140213636	3346778528.2796		Maharashtra State	

आधार : नोंदणी महानिरीक्षक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Office of the Inspector General of Registration, Govt. of Maharashtra, Pune

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE No.34.7

महाराष्ट्र राज्यातील नोंदलेल्या विवाहांची संख्या

Number of Marriages Registered in the State of Maharashtra

अनुक्रमांक Serial No.	वर्ष year	बृहन्मुंबई विवाह कायद्याखालील Under Mumbai Marrigae Act. (3)	विशेष विवाह कायद्याखालील Under Special Marrigae Act. (4)	इतर कायद्याखालील Under Other Act. (5)	एकूण Total (6)
1	1970-71	21,453	3,359	438	25,250
2	1980-81	26,609	2,061	18	28,688
3	1990-91	52,931	6,477	141	59,549
4	2000-01	35,920	8,641	300	44,861
5	2001-02	36,212	10,428	675	47,315
6	2002-03	27,673	6,126	17	33,816
7	2006-07	61,374	12,124	14	73,512
8	2007-08	63,050	13,279	48	76,377
9	2008-09	29,486	24,828	20	54,334
10	2009-10	24,251	15,400	934	40,585
11	2010-11	0	17,982	1,252	19,234

आधार.—नोंदणी महानिरीक्षक कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.— Inspector-General of Registration, Government of Maharashtra, Pune